

RANCANGAN MALAYSIA KE-8

RMK-8

2001-2005

Isi Kandungan

BAB 1 : MATLAMAT DAN RANGKA DASAR.....	9
I. PENDAHULUAN.....	9
II. DASAR WAWASAN NEGARA.....	9
III. TERAS PEMBANGUNAN RANCANGAN MALAYSIA KELAPAN.....	11
IV. PENUTUP.....	25
BAB 2 : PRESTASI DAN PROSPEK EKONOMI MAKRO	27
I. PENDAHULUAN.....	27
II. PENILAIAN PRESTASI EKONOMI MAKRO, 1996-2000.....	28
III. RANGKA KERJA EKONOMI MAKRO.....	41
IV. PENUTUP.....	51
BAB 3 : PEMBASMIAN KEMISKINAN DAN PENYUSUNAN SEMULA MASYARAKAT	52
I. PENDAHULUAN.....	52
II. KEMAJUAN, 1996-2000.....	52
III. PROSPEK, 2001-2005.....	65
IV. PENUTUP.....	77
BAB 4 : KEPENDUDUKAN, GUNA TENAGA DAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA. 78	
I. PENDAHULUAN.....	78
II. KEMAJUAN, 1996-2000.....	79
III. PROSPEK, 2001-2005.....	97
IV. PERUNTUKAN.....	114
V. PENUTUP.....	114
BAB 5 : PEMBANGUNAN WILAYAH	115
I. PENDAHULUAN.....	115
II. KEMAJUAN, 1996 – 2000.....	116
III. PROSPEK, 2001-2005.....	129
IV. PENUTUP.....	134
BAB 6 : PROGRAM SEKTOR AWAM DAN PEMBIAYAANNYA	135
I. PENDAHULUAN.....	135
II. KEMAJUAN, 1996-2000.....	136
III. PROGRAM DAN PEMBIAYAAN, 2001-2005.....	146
IV. PENUTUP.....	153
BAB 7 : PENSWASTAAN	154
I. PENDAHULUAN.....	154
II. KEMAJUAN, 1996-2000.....	155
III. PROSPEK, 2001-2005.....	164
IV. PENUTUP.....	167
BAB 8 : PEMBANGUNAN PERTANIAN	168
I. PENDAHULUAN.....	168
II. KEMAJUAN, 1996-2000.....	168
III. PROSPEK, 2001-2005.....	181
IV. PERUNTUKAN.....	190
V. PENUTUP.....	191
BAB 9 : PEMBANGUNAN PERINDUSTRIAN	192

I.	PENDAHULUAN.....	192
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	193
III.	PROSPEK, 2001-2005	205
IV.	PERUNTUKAN.....	218
V.	PENUTUP.....	218
BAB 10 : INFRASTRUKTUR DAN KEMUDAHAN AWAM		219
I.	PENDAHULUAN.....	219
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	220
III.	PROSPEK, 2001-2005	235
IV.	PERUNTUKAN.....	248
V.	PENUTUP.....	249
BAB 11 : TENAGA		250
I.	PENDAHULUAN.....	250
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	250
III.	PROSPEK, 2001-2005	265
IV.	PERUNTUKAN.....	273
V.	PENUTUP.....	274
BAB 12 : SAINS DAN TEKNOLOGI.....		275
I.	PENDAHULUAN.....	275
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	276
III.	PROSPEK, 2001-2005	287
IV.	PERUNTUKAN.....	294
V.	PENUTUP.....	294
BAB 13 : TEKNOLOGI MAKLUMAT DAN KOMUNIKASI		295
I.	PENDAHULUAN.....	295
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	296
III.	PROSPEK, 2001-2005	310
IV.	PERUNTUKAN.....	318
V.	PENUTUP.....	318
BAB 14 : KEWANGAN.....		320
I.	PENDAHULUAN.....	320
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	321
III.	PROSPEK, 2001-2005	345
IV.	PERUNTUKAN.....	354
V.	PENUTUP.....	354
BAB 15 : PELANCONGAN		355
I.	PENDAHULUAN.....	355
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	355
III.	PROSPEK, 2001-2005	366
IV.	PERUNTUKAN.....	375
BAB 16 : PERDAGANGAN PENGEDARAN.....		376
I.	PENDAHULUAN.....	376
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	376
III.	PROSPEK, 2001-2005	385
IV.	PERUNTUKAN.....	391
V.	PENUTUP.....	392
BAB 17 : KESIHATAN		393
I.	PENDAHULUAN.....	393

II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	394
III.	PROSPEK, 2001-2005	404
IV.	PERUNTUKAN.....	410
V.	PENUTUP.....	411
BAB 18 :	PERUMAHAN DAN PERKHIDMATAN SOSIAL YANG LAIN.....	412
I.	PENDAHULUAN.....	412
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	412
III.	PROSPEK, 2001-2005	427
IV.	PERUNTUKAN.....	442
V.	PENUTUP.....	442
BAB 19 :	ALAM SEKITAR DAN PENGURUSAN MAMPAN SUMBER ASLI	444
I.	PENDAHULUAN.....	444
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	444
III.	PROSPEK, 2001-2005	452
IV.	PENUTUP.....	458
BAB 20 :	WANITA DAN PEMBANGUNAN.....	459
I.	PENDAHULUAN.....	459
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	459
III.	PROSPEK, 2001-2005	466
IV.	PENUTUP.....	470
BAB 21 :	BELIA DALAM PEMBANGUNAN.....	471
I.	PENDAHULUAN.....	471
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	471
III.	PROSPEK, 2001-2005	477
IV.	PENUTUP.....	481
BAB 22 :	PEMBANGUNAN MENERUSI KERJASAMA ANTARABANGSA	482
I.	PENDAHULUAN.....	482
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	482
III.	PROSPEK, 2001-2005	494
IV.	PENUTUP.....	498
BAB 23 :	PEMBAHARUAN PENTADBIRAN UNTUK PEMBANGUNAN	499
I.	PENDAHULUAN.....	499
II.	KEMAJUAN, 1996-2000.....	499
III.	PROSPEK, 2001-2005	510
IV.	PENUTUP.....	518

Prakata

RUKUNEGARA

PERISYTIHARAN

BAHAWASANYA NEGARA KITA MALAYSIA mendukung cita-cita hendak mencapai perpaduan yang lebih erat di kalangan seluruh masyarakatnya; memelihara satu cara hidup demokratik; mencipta satu masyarakat yang adil di mana kemakmuran Negara akan dapat dinikmati bersama secara adil dan saksama; menjamin satu cara hidup yang liberal terhadap tradisi-tradisi kebudayaannya yang kaya dan berbagai corak; membina satu masyarakat progresif yang akan menggunakan sains dan teknologi moden;

MAKA KAMI, rakyat Malaysia, berikrar akan menumpukan seluruh tenaga dan usaha kami untuk mencapai cita-cita tersebut berdasarkan atas prinsip-prinsip yang berikut:

- Kepercayaan kepada Tuhan
- Kesetiaan kepada Raja dan Negara
- Keluhuran Perlembagaan
- Kedaulatan Undang-Undang
- Kesopanan dan Kesusilaan

KATA PENDAHULUAN

PERDANA MENTERI MALAYSIA

Rancangan Malaysia Kelapan menggariskan langkah yang perlu kita laksanakan untuk menjadi sebuah negara yang bersatu padu dan maju mengikut acuan kita sendiri menjelang tahun 2020. Ketika menggubal Rancangan ini, kita telah mengambil kira kemajuan yang telah dicapai, menilai kedudukan semasa serta menimbang pelbagai cabaran yang akan kita hadapi pada masa hadapan. Strategi dan program yang terkandung dalam Rancangan ini bertujuan meletakkan negara di landasan yang kukuh serta menjadikan negara lebih berdaya tahan dan berdaya saing. Rancangan ini juga merupakan fasa pertama pelaksanaan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga yang meliputi tempoh 2001-2010.

Krisis kewangan yang dihadapi baru-baru ini memberi petunjuk yang jelas betapa perlunya negara mempunyai daya tahan ekonomi dan sosial. Krisis tersebut juga memberi peringatan bahawa untuk mencapai kejayaan pada masa hadapan, kita tidak lagi boleh bergantung kepada formula dan pendekatan yang dilaksanakan pada masa lepas. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan, kita akan menghadapi cabaran yang lebih besar kesan daripada globalisasi dan liberalisasi serta pembangunan teknologi maklumat dan komunikasi yang pesat. Kita perlu mempertingkatkan daya saing dan memperkukuhkan daya tahan ekonomi serta mempercepatkan pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan. Bagi mencapai tujuan ini, kita perlu mengubah strategi pembangunan daripada strategi pertumbuhan yang didorong oleh input kepada pertumbuhan yang didorong oleh pengetahuan. Tumpuan akan diberi untuk memperkemaskan teknik pengurusan dan organisasi, mempertingkatkan keupayaan dalam penyelidikan dan pembangunan dan sains dan teknologi serta memperkukuhkan keupayaan inovatif. Usaha ini akan meningkatkan pertumbuhan potensi keluaran dan mempercepatkan perubahan struktur dalam sektor pertanian, pembuatan dan perkhidmatan.

Kita juga perlu mempertingkatkan nilai ditambah bagi semua aktiviti produktif melalui penggunaan pengetahuan dan juga mewujudkan industri baru yang berintensif pengetahuan. Sehubungan dengan ini, Rancangan Malaysia Kelapan memberi penekanan kepada penyediaan asas sumber manusia yang kukuh untuk menyokong pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan serta mempertingkatkan produktiviti dan daya saing. Usaha akan diambil untuk membangun satu sistem pendidikan dan latihan yang cekap dan responsif bagi memenuhi keperluan tenaga buruh yang berpengetahuan dan berkemahiran tinggi serta dilengkapi dengan nilai-nilai positif.

Apabila negara kita bertambah maju, keutuhan struktur keluarga dan masyarakat serta usaha ke arah mencapai integrasi sosial akan diuji. Kita perlu memastikan

masyarakat dapat terus mengekalkan daya tahan, mampu menghadapi apa jua pengaruh negatif yang mungkin menjejaskan toleransi dan keharmonian masyarakat. Dalam usaha kita membentuk sebuah negara yang berdaya tahan, kita hendaklah terus memupuk dan memelihara semangat kejiwaan dan kehidupan yang harmoni di kalangan pelbagai masyarakat dengan mengukuhkan perpaduan, menanam semangat patriotik, membentuk masyarakat yang lebih toleran dan penyayang serta meningkatkan kualiti hidup rakyat.

Kerajaan akan memastikan segenap lapisan masyarakat terutamanya masyarakat luar bandar menikmati dan mendapat faedah daripada peluang yang disediakan termasuk pendidikan, pekerjaan dan perkhidmatan sosial. Pelbagai usaha akan diambil untuk memastikan kemudahan sosial disediakan dengan lebih meluas dan berkualiti termasuk suasana kerja, tahap kesihatan dan alam sekitar yang lebih baik.

Untuk memastikan kestabilan sosial dan politik serta pencapaian matlamat perpaduan negara, kita akan meneruskan strategi membangunkan sebuah masyarakat yang saksama. Program pembasmian kemiskinan akan memberi penekanan yang khusus ke arah mengatasi kelompok kecil miskin di kawasan bandar dan luar bandar. Strategi pengagihan akan memberi tumpuan untuk mengurangkan ketidakseimbangan ekonomi antara kumpulan etnik dan meningkatkan pemilikan ekuiti korporat Bumiputera. Kerjasama dan sokongan sektor swasta, badan bukan kerajaan dan rakyat adalah diperlukan bagi memenuhi usaha Kerajaan ini. Walau bagaimanapun, kejayaan usaha ini terletak pada Bumiputera sendiri untuk membangunkan nilai, kemahiran dan keupayaan yang diperlukan bagi membolehkan mereka mengambil kesempatan daripada pelbagai peluang yang tersedia dan muncul sebagai usahawan yang berjaya.

Walaupun kita telah mencapai kemajuan yang ketara sepanjang tempoh lima tahun yang lalu, kita tidak seharusnya berpuas hati dengan pencapaian ini. Kita hendaklah bertindak balas kepada perubahan corak perdagangan dan pelaburan yang timbul daripada peningkatan persaingan dalam ekonomi antarabangsa. Kita perlu membina pemikiran dan sistem nilai yang positif dan sesuai bagi membangunkan budaya produktiviti dan kecemerlangan serta memastikan kejayaan kita dapat dikekalkan. Kita perlu bekerja keras untuk menghadapi cabaran dalam membentuk masyarakat yang matang, liberal dan toleran yang mana semua rakyat bebas mengamalkan adat, budaya dan kepercayaan agama masing-masing. Hanya melalui cara ini sahaja, kita dapat membina negara Malaysia yang bersatu padu, mempunyai perasaan dan semangat berkongsi matlamat bersama, keamanan dan kemakmuran, perpaduan di kalangan pelbagai etnik, hidup dalam harmoni serta ikatan perkongsian yang saksama. Dengan itu, kita dapat membentuk Bangsa Malaysia yang setia dan berdedikasi kepada negara.

Penyediaan Rancangan Malaysia Kelapan telah melibatkan perundingan yang meluas dengan masyarakat serta sektor swasta dan telah mengambil kira perakuan-perakuan

yang telah dikemukakan oleh Majlis Perundingan Ekonomi Negara Kedua (MAPEN II). Saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan bagi pihak Kerajaan di atas kerjasama yang telah diberikan oleh semua pihak yang terlibat. Rancangan ini telah digubal untuk mempercepatkan kepesatan pembangunan selaras dengan aspirasi Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga dan Dasar Wawasan Negara. Marilah kita bersama-sama menumpukan usaha kita kepada pelaksanaan sepenuhnya Rancangan ini. Pengorbanan, sifat tidak mementingkan diri dan keazaman semua rakyat adalah perlu untuk menjayakan Rancangan ini dan menjadikan negara kita sebuah negara yang membolehkan kita terus menjalani kehidupan yang lebih selesa, selaras dengan usaha ke arah mencapai wawasan menjadikan Malaysia sebuah negara maju.

DR. MAHATHIR BIN MOHAMAD

Perdana Menteri Malaysia

Putrajaya

23 April 2001

BAB 1: MATLAMAT DAN RANGKA DASAR

I. PENDAHULUAN

1.01 Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8) yang meliputi tempoh 2001-2005 merupakan fasa pertama pelaksanaan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga (RRJP3), 2001-2010. Dasar Wawasan Negara (DWN) yang terkandung dalam RRJP3 akan menentukan arah pembangunan negara dalam dekad pertama abad ke-21. RMKe-8 menggabungkan strategi, program dan projek yang dirangka bagi mencapai objektif DWN, iaitu pertumbuhan mampan dan pengukuhan daya tahan ekonomi serta mewujudkan masyarakat yang bersatu padu dan saksama.

1.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), negara mengalami pertumbuhan ekonomi yang pesat, kecuali pada tahun 1998 apabila negara dilanda krisis ekonomi yang teruk. Walau bagaimanapun, penguncupan ekonomi yang mendadak hanya berlaku dalam jangka masa yang singkat. Ekonomi kembali mengalami pertumbuhan dengan cepat hasil pelaksanaan dasar fiskal dan kewangan serta strategi yang berkesan oleh Kerajaan dan prestasi sektor luaran yang menggalakkan. Pada tahun 2000, ekonomi mencatat kadar pertumbuhan sebelum krisis dengan harga secara relatifnya stabil dan kadar penggangguran yang rendah. Tahap kemiskinan dapat dikurangkan dengan ketara dan kualiti hidup dapat ditingkatkan.

1.03 Dalam tempoh RMKe-8, ekonomi Malaysia akan menghadapi cabaran yang lebih besar kesan daripada peningkatan globalisasi dan liberalisasi serta kemajuan teknologi yang pesat, terutamanya teknologi maklumat dan komunikasi (ICT). Bagi meningkatkan daya saing dan memperkukuhkan daya tahan ekonomi, usaha yang bersungguh-sungguh akan dilaksanakan untuk meningkatkan produktiviti faktor keseluruhan (TFP) serta memudahkan pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan. Keutamaan akan diberi untuk meningkatkan penawaran tenaga buruh yang berkualiti, meningkatkan usaha penyelidikan dan pembangunan (P&P) dan mempercepatkan pembangunan sektor yang menyumbang kepada pertumbuhan. Penekanan juga akan diberi kepada memperkukuhkan nilai-nilai positif di kalangan rakyat dan membentuk masyarakat yang bersatu padu dan saksama.

II. DASAR WAWASAN NEGARA

1.04 Dasar Wawasan Negara menggabungkan teras kritikal dasar pembangunan yang lepas, iaitu Dasar Ekonomi Baru dan Dasar Pembangunan Nasional dengan objektif utama mencapai perpaduan nasional. Pembasmian kemiskinan tanpa mengira kaum, penyusunan semula masyarakat dan pembangunan yang seimbang masih menjadi

strategi utama. DWN juga berpandu kepada cabaran strategik Wawasan 2020 yang menyediakan hala tuju kepada Malaysia untuk menjadi negara maju sepenuhnya menjelang 2020.

1.05 Secara khususnya, DWN merupakan gabungan semua usaha pembangunan yang lepas dengan tujuan mewujudkan Bangsa Malaysia yang bersatu padu, progresif dan makmur yang dapat hidup dalam suasana harmoni dan ikatan perkongsian yang saksama. Bagi menangani cabaran yang dihadapi oleh negara untuk menjadi sebuah negara maju sepenuhnya mengikut acuan sendiri, penekanan juga akan diberi kepada membina negara yang berdaya tahan dan berdaya saing serta masyarakat yang bersatu padu dan saksama untuk memastikan perpaduan dan kestabilan sosial. Bagi merealisasikan objektif ini, DWN akan merangkumi teras kritikal seperti berikut:

- membina bangsa yang berdaya tahan dengan memupuk perpaduan, menyemarakkan semangat patriotik, membentuk kematangan politik, membina masyarakat supaya lebih bertolak ansur dan penyayang yang tersemat dengan nilai positif serta meningkatkan kualiti hidup dan keutuhan ekonomi;
- menggalakkan pewujudan masyarakat yang saksama melalui pembasmian kemiskinan dan pengurangan ketidakseimbangan di kalangan dan di dalam kumpulan etnik serta wilayah;
- mengekalkan pertumbuhan ekonomi yang tinggi dengan memperkukuhkan sumber pertumbuhan, institusi kewangan dan korporat serta pengurusan ekonomi makro;
- mempertingkatkan daya saing untuk menghadapi cabaran globalisasi dan liberalisasi;
- membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan sebagai satu langkah strategik untuk meningkatkan nilai ditambah bagi semua sektor ekonomi dan mengoptimumkan daya pemikiran rakyat;
- mengukuhkan pembangunan sumber manusia untuk menghasilkan tenaga kerja yang cekap, produktif dan berpengetahuan; dan
- meneruskan pembangunan alam sekitar yang mampan untuk meneguhkan pertumbuhan jangka panjang.

III. TERAS PEMBANGUNAN RANCANGAN MALAYSIA KELAPAN

1.06 Dalam tempoh RMKe-7, kadar pertumbuhan Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) secara keseluruhan adalah positif walaupun krisis kewangan menyebabkan ekonomi menguncup sebanyak 7.4 peratus pada tahun 1998. Krisis ini merupakan satu ujian getir ke atas ketahanan negara dan menyerlahkan kekuatan dan kelemahan ekonomi. Kesan globalisasi, liberalisasi dan kemajuan pesat ICT memerlukan dasar, strategi dan program sedia ada dinilai dan disusun semula serta pendekatan baru dilaksanakan. Dasar dan strategi akan ditumpukan bagi mencapai pertumbuhan mampan dengan daya tahan serta memperkukuhkan infrastruktur kewangan dan ekonomi.

1.07 Pelaksanaan strategi yang sesuai pada masa yang tepat dan secara berkesan adalah penting bagi menangani cabaran yang dihadapi oleh negara dalam membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan. Sehubungan dengan ini, Kerajaan akan terus memastikan pendekatan menyeluruh dan seimbang diambil dalam melaksanakan agenda pembangunan negara. Melalui pendekatan ini, penekanan bukan sahaja akan diberi kepada pembangunan sumber manusia dari segi ekonomi tetapi juga pembangunan aspek-aspek penting yang lain iaitu sosial, kebudayaan dan psikologi.

1.08 Dasar dan strategi dalam tempoh RMKe-8 akan memberi tumpuan untuk mencapai pertumbuhan mampan dengan berdaya tahan. Teras RMKe-8 adalah mengubah strategi pertumbuhan daripada strategi yang didorong oleh input kepada strategi yang didorong oleh pengetahuan. Peralihan kepada strategi ini penting dalam usaha meningkatkan pertumbuhan potensi keluaran, mempercepatkan perubahan struktur sektor pembuatan dan perkhidmatan serta menggiatkan sektor pertanian dan memperkukuhkan kestabilan sosioekonomi melalui pengagihan kekayaan dan pendapatan negara yang saksama. RMKe-8 akan memberi lebih tumpuan kepada inisiatif sektor swasta sementara sektor awam akan menyediakan rangka dasar institusi yang kondusif serta perkhidmatan berkualiti bagi membantu pembangunan sektor swasta. Dalam usaha meningkatkan daya saing negara, penekanan khusus akan diberi bagi meningkatkan produktiviti dan kecekapan menerusi pembangunan sumber manusia, peningkatan aktiviti P&P serta penggunaan teknologi terkini, terutamanya ICT.

1.09 Strategi utama yang akan dilaksana dalam tempoh Rancangan bagi menangani cabaran yang dihadapi oleh negara adalah seperti berikut:

- meneruskan pengurusan ekonomi makro yang mantap dan memastikan dasar kewangan dan fiskal yang berhemat serta meningkatkan usaha membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan;

- memperkukuh dan menyelaraskan program dan strategi pengagihan bagi memastikan penyertaan yang seimbang di kalangan dan antara kumpulan etnik dan kumpulan pendapatan serta wilayah;
- meningkatkan pertumbuhan produktiviti melalui pemantapan pengetahuan, kemahiran dan kepakaran pekerja serta mengukuhkan P&P dan sains dan teknologi (S&T);
- meningkatkan daya saing dan daya tahan ekonomi dengan mempercepatkan peralihan sektor ekonomi utama kepada proses pengeluaran yang lebih cekap dan aktiviti nilai ditambah yang lebih tinggi;
- memperluaskan penggunaan ICT dalam semua sektor ekonomi bagi mempercepatkan proses pertumbuhan;
- memperkukuhkan asas sumber manusia bagi memastikan bekalan tenaga manusia yang mempunyai tahap pengetahuan, kemahiran teknikal dan kemahiran berfikir yang tinggi;
- melaksanakan pendekatan menyeluruh dan bersepadu dalam menangani isu-isu sumber asli dan alam sekitar bagi mengekalkan pembangunan yang mampan;
- meningkatkan lagi kualiti hidup melalui peningkatan akses kepada perkhidmatan sosial serta membangunkan aspek estetik dalam kehidupan; dan
- mempergiatkan usaha bagi memupuk dan menyemai nilai-nilai positif dan sifat murni di kalangan rakyat menerusi sistem pendidikan, pertumbuhan sosial dan agama serta media.

Pengekalan Kestabilan Ekonomi Makro

1.10 Ekonomi makro yang stabil adalah penting untuk mengekalkan pertumbuhan ekonomi mampan dengan berdaya tahan. Usaha untuk mengekalkan kestabilan ekonomi makro, termasuk meneruskan pengurusan ekonomi makro yang mantap, memastikan dasar kewangan dan fiskal yang berhemat, menggalakkan pelaburan yang berkualiti dari dalam dan luar negara, meningkatkan pembangunan sektor yang menyumbang kepada pertumbuhan dan mengekalkan kedudukanimbangan pembayaran yang sihat.

1.11 Meneruskan pengurusan ekonomi makro yang mantap. Malaysia akan meneruskan matlamat untuk mencapai pertumbuhan ekonomi yang pesat dengan kadar inflasi yang rendah dan akaun luar negara dan belanjawan yang mampan. Bagi mencapai status negara maju menjelang tahun 2020, KDNK sebenar perlu berkembang pada kadar minimum 7.0 peratus setahun. Kadar pertumbuhan ini akan dicapai selaras dengan potensi ekonomi jangka panjang dan asas pengurusan ekonomi makro yang mantap khususnya dalam keadaan harga yang stabil dan mengekalkan lebihan dalam imbalan akaun luar negara dan akaun fiskal. Dalam tempoh RMKe-8, melalui pelaksanaan langkah-langkah untuk meningkatkan potensi keluaran, pertumbuhan ekonomi disasarkan pada kadar 7.5 peratus setahun. Usaha akan diambil bagi meningkatkan kecekapan dalam penggunaan modal, melaksanakan pelaburan berkualiti dan produktif serta meningkatkan produktiviti buruh dan sumbangan TFP kepada pertumbuhan ekonomi.

1.12 Dalam mencapai pertumbuhan yang lebih tinggi, pengalaman daripada krisis ekonomi pada tahun 1998 telah memberi petunjuk perlunya ekonomi mempunyai daya tahan bagi menghadapi sebarang kemungkinan di luar jangkaan dan keupayaan untuk pulih dengan kesan minimum. Dalam suasana sistem kewangan global yang semakin berintegrasi, negara akan terus terdedah kepada risiko aliran modal spekulatif jangka pendek yang tidak terkawal. Oleh yang demikian, pengurusan ekonomi makro yang mantap akan dilaksana bagi mengelak ketidakseimbangan serta menyumbang kepada pengukuhan daya tahan ekonomi dan meningkatkan daya saing.

1.13 Memastikan dasar kewangan dan fiskal berhemat. Dalam tempoh RMKe-8, Kerajaan akan meneruskan dasar fiskal yang berhemat bagi memastikan nisbah khidmat hutang jangka panjang yang mampan dan terkawal. Sistem percukaian dan pentadbirannya akan terus diperkukuhkan untuk menjana hasil dan meningkatkan kecekapan ekonomi dan produktiviti. Dasar kewangan akan mengukuhkan lagi dasar fiskal dalam menggalakkan pertumbuhan jangka panjang yang mampan. Dalam konteks ini, kecairan akan diuruskan dengan berhemat untuk memudahkan pertumbuhan ekonomi tanpa menyebabkan berlakunya inflasi. Dasar kewangan juga akan memastikan pinjaman yang dikeluarkan oleh bank tidak menjadi punca ketidakstabilan yang membawa kepada kenaikan harga aset yang seterusnya menyebabkan tekanan inflasi. Bagi menggalakkan simpanan untuk menyokong pertumbuhan ekonomi, kadar pulangan sebenar deposit yang positif akan dikekalkan. Di samping itu, pasaran bon akan dibangunkan bagi melengkapi sistem perbankan dalam memenuhi keperluan kewangan khususnya untuk projek infrastruktur yang besar.

1.14 Menggalakkan lebih banyak pelaburan dalam negeri dan menarik pelaburan langsung asing (FDI) yang berkualiti. Usaha akan ditumpu bagi menggalakkan pelaburan swasta dalam negeri supaya ekonomi dapat dibangun berasaskan strategi pertumbuhan yang didorong oleh sumber dan kekuatan dalam negeri serta

menguatkan daya tahan ekonomi. Kerajaan akan terus melaksana dasar perniagaan dengan menyediakan persekitaran yang kondusif bagi pembangunan perniagaan. Sektor swasta akan digalakkan meningkatkan kualiti pelaburan dan mengembangkannya kepada aktiviti nilai ditambah yang lebih tinggi. Sehubungan dengan ini, dalam usaha meningkatkan produktiviti dan daya saing, usahawan tempatan digalakkan meningkatkan penggunaan pengetahuan dalam operasi dan menjadikan amalan dan standard antarabangsa sebagai pengukur keupayaan mereka. Di samping itu, perolehan kepakaran dan kontrak pengeluaran akan menjadi bertambah penting khususnya kepada perusahaan kecil dan sederhana (PKS) untuk mengembangkan pasaran dalam negeri dan antarabangsa. Dasar penswastaan akan terus dilaksanakan sebagai kaedah memperkukuhkan peranan sektor swasta dalam pembangunan ekonomi serta meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam sektor korporat.

1.15 Kerajaan juga akan terus menggalakkan FDI terutamanya dalam aktiviti pembuatan berteknologi tinggi, ICT, tenaga dan aktiviti strategik lain. Galakan akan diberi kepada FDI yang mempunyai komponen P&P serta dapat memberi manfaat yang ketara dalam aspek pembangunan sumber manusia, pemindahan teknologi dan akses kepada pasaran baru. Syarikat multinasional (MNC) akan terus diberi galakan untuk mengukuhkan rantaian dengan industri dalam negeri melalui penggunaan lebih banyak input tempatan. Pelabur asing juga digalakkan membentuk kerjasama dan perkongsian strategik dengan PKS dalam negeri.

1.16 Mengekalkan kedudukan imbalan pembayaran yang sihat. Kerajaan akan terus melaksana dasar serampang dua mata untuk mengekalkan kedudukan imbalan pembayaran yang sihat iaitu mengurangkan defisit dalam imbalan perkhidmatan dan meningkatkan lebihan dagangan. Bagi menangani defisit akaun perkhidmatan, industri perkhidmatan akan terus dibangunkan untuk meningkatkan pendapatan tukaran asing daripada pelancongan, perjalanan dan pendidikan, perkapalan dan insurans, kewangan dan pembinaan. Di samping itu, bagi mengekalkan pendapatan eksport, Kerajaan akan terus menyediakan persekitaran yang kondusif yang dapat membangunkan lagi sektor eksport. Usaha juga akan diambil bagi mengurangkan bil import menerusi promosi PKS secara aktif untuk mengeluarkan input perantara bagi industri dalam negeri.

1.17 Dalam tempoh Rancangan, industri tempatan dijangka menghadapi persaingan yang lebih hebat kesan daripada peningkatan liberalisasi, iaitu selaras dengan pembentukan Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN (AFTA) dan perjanjian Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO). Kematangan ekonomi negara membangun yang lain dan negara dalam peralihan kepada ekonomi berasaskan pasaran akan meningkatkan lagi persaingan negara di peringkat global. Usaha berterusan akan diambil untuk memperbaiki kualiti kemudahan infrastruktur dan mewujudkan persekitaran yang kondusif untuk inisiatif swasta serta meningkatkan pembangunan kelompok industri yang berdaya saing.

1.18 Menggiatkan usaha membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan. Selaras dengan arah aliran global, peningkatan kandungan pengetahuan dalam semua aktiviti ekonomi adalah perlu untuk meningkatkan nilai ditambah dan mewujudkan guna tenaga. Ekonomi berasaskan pengetahuan merupakan strategi penting bagi meningkatkan produktiviti dari segi TFP dan tahap potensi keluaran serta menyediakan asas untuk mengekalkan daya saing negara di peringkat antarabangsa dalam jangka masa pendek dan sederhana. Pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan, antara lain, memerlukan usaha yang bersungguh-sungguh untuk meningkatkan lagi pembangunan sumber manusia, mengukuhkan P&P dan S&T, menaik taraf infrastruktur ICT dan memastikan wujudnya kemudahan pembiayaan yang bersesuaian.

1.19 Malaysia perlu membangunkan dengan segera tenaga manusia yang kreatif dan inovatif dalam jumlah yang besar. Bagi mencapai tujuan ini, sistem pendidikan akan dikaji semula untuk menyediakan kemahiran yang diperlukan. Sistem pembelajaran sepanjang hayat akan diperkenalkan dan program peningkatan kemahiran diperkukuhkan untuk menyokong pembentukan masyarakat yang mengutamakan pemerolehan pengetahuan secara berterusan. Di samping itu, program yang lebih teratur akan dilaksana untuk menarik warganegara Malaysia di luar negara serta warga asing yang mempunyai kemahiran tinggi dan berbakat bekerja di Malaysia. Usaha memperkukuhkan P&P dan S&T termasuklah meningkatkan keupayaan dalam negeri untuk menjalankan P&P, memperkemaskan mekanisme pembiayaan sektor awam untuk P&P, menggalakkan sektor swasta supaya memperuntukkan peratusan yang lebih besar daripada pendapatannya untuk aktiviti ini, menumpukan semula usaha P&P dalam bidang strategik dan memperbaiki penyebaran penemuan penyelidikan dan meningkatkan keupayaan pengkomersilannya. Bagi membantu pertumbuhan aktiviti ekonomi berasaskan pengetahuan, Kerajaan secara berterusan akan menaik taraf infrastruktur komunikasi dan multimedia, menggalakkan pembangunan industri dengan kandungan tempatan dan memastikan regim kawal selia yang menyokong pertumbuhan. Sistem kewangan akan disusun semula bagi memenuhi keperluan aktiviti ekonomi berasaskan pengetahuan. Pembangunan industri modal teroka dan pasaran modal akan dipercepatkan untuk menjadi sumber penting pembiayaan aktiviti berinovatif dan berteknologi tinggi.

Pembasmian Kemiskinan dan Penyusunan Semula Masyarakat

1.20 Agenda pengagihan akan terus diberi penekanan untuk mencapai matlamat membina masyarakat yang bersatu padu dan saksama. Bagi mencapai tujuan ini, pelaksanaan strategi dan program pengagihan akan diperkukuh dan diselaraskan bagi memastikan penyertaan seimbang di kalangan dan antara kumpulan etnik, pendapatan dan wilayah. Untuk memastikan objektif ini tercapai Kerajaan akan mengkaji semula dan memperbaiki kelemahan pelaksanaan strategi dan program sedia ada.

1.21 Mengukuhkan program pembasmian kemiskinan. Teras pembasmian kemiskinan dalam tempoh Rancangan adalah untuk mengurangkan kadar kemiskinan mutlak kepada 0.5 peratus pada tahun 2005. Pertumbuhan ekonomi yang dijangka pesat dalam tempoh Rancangan akan mewujudkan lebih banyak peluang kepada golongan miskin untuk meningkatkan lagi pendapatan mereka dan keluar daripada belunggu kemiskinan. Di samping itu, Program Pembangunan Rakyat Termiskin (PPRT) dan program pembasmian kemiskinan yang lain akan diperkukuhkan di bawah Skim Pembangunan Kesejahteraan Rakyat (SPKR). Bagi membasmi kemiskinan di kawasan dan di kalangan golongan yang mempunyai kadar kemiskinan yang tinggi, SPKR akan dilaksana sebagai satu pakej bersepadu yang mengandungi komponen ekonomi, sosial dan fizikal.

1.22 Kerajaan akan terus menangani isu ketidakseimbangan pendapatan khususnya antara kumpulan etnik, bandar dan luar bandar dan wilayah. Usaha akan dipergiat untuk mewujudkan kumpulan berpendapatan sederhana yang lebih besar dan makmur di samping meningkatkan pendapatan kumpulan berpendapatan rendah. Lebih banyak aktiviti yang dapat menjana pendapatan akan diperkenalkan bagi meningkatkan pendapatan isi rumah miskin dan kumpulan berpendapatan rendah. Antara lain, satu mekanisme akan dibentuk bagi meningkatkan pendapatan pekebun kecil dengan menyediakan bantuan pada masa mereka menghadapi keadaan yang sukar. Bagi memenuhi objektif pembangunan seimbang antara wilayah dan negeri, Kerajaan akan mengambil langkah meningkatkan kadar pertumbuhan bagi negeri-negeri kurang maju dengan menggalakkan pertumbuhan sektor ekonomi seperti pembuatan, pelancongan dan pertanian moden.

1.23 Meneruskan agenda penyusunan semula masyarakat. Berhubung dengan penyusunan semula pemilikan, pelbagai program seperti peruntukan saham, skim unit amanah dan penswastaaan akan terus dilaksana untuk meningkat dan mengekalkan pemilikan modal dan kawalan Bumiputera ke atas syarikat. Pemilikan ekuiti Bumiputera dalam sektor korporat akan ditingkatkan sekurang-kurangnya 30 peratus pada tahun 2010 seperti yang terkandung dalam RRJP3. Institusi dan agensi amanah Bumiputera diharap dapat memainkan peranan yang lebih besar terutamanya dalam mengembleng sumber Bumiputera dan mewujudkan peluang kekayaan baru. Usahawan Bumiputera akan digalakkan mewujudkan usaha sama dan perkongsian strategik dengan usahawan bukan Bumiputera dan asing untuk mendapat manfaat dalam kemajuan teknologi, akses kepada pasaran dan kepakaran pengurusan.

1.24 Usaha yang lebih besar akan diambil untuk memperkemaskan pelaksanaan strategi dan program penyusunan semula guna tenaga dalam pelbagai sektor ekonomi dan di semua peringkat pekerjaan supaya mencerminkan komposisi etnik. Pendidikan dan latihan terus menjadi mekanisme penting untuk mencapai objektif penyusunan semula guna tenaga. Dalam hubungan ini, lebih banyak institusi latihan

dan vokasional peringkat tinggi akan dibina dalam tempoh Rancangan untuk membolehkan pekerja dan graduan institusi vokasional dan latihan terutamanya Bumiputera untuk meningkatkan kemahiran dan pengetahuan mereka.

1.25 Dalam tempoh Rancangan, pembangunan Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera (MPPB) akan tertumpu kepada mewujudkan usahawan Bumiputera yang lebih mampan, berdikari dan bertaraf dunia. Sokongan dan penglibatan langsung Kerajaan secara terpilih masih diperlukan. Walau bagaimanapun, agensi pelaksana akan mewujudkan dasar tamat penyertaan yang menetapkan tempoh masa bagi peserta menyertai program yang dilaksanakan untuk memberi peluang kepada usahawan Bumiputera lain mendapat manfaat daripada program tersebut. Selaras dengan objektif mewujudkan masyarakat Bumiputera kelas pertengahan yang lebih besar dan makmur, langkah sedia ada akan diperkembangkan lagi dan strategi baru dilaksanakan untuk memperkukuhkan daya tahan usahawan Bumiputera. Di samping itu, usaha akan dilaksanakan untuk menyemai nilai-nilai positif seperti amanah, disiplin dan akauntabiliti di kalangan usahawan Bumiputera. Sektor swasta termasuk dewan perniagaan dan persatuan perdagangan dijangka terlibat secara aktif dalam melaksanakan program-program baru bagi melahirkan lebih ramai usahawan Bumiputera yang dinamik dan berdaya tahan. Pertumbuhan yang Didorong oleh Produktiviti

1.26 Meningkatkan pertumbuhan produktiviti adalah penting bagi mencapai pertumbuhan yang tinggi dengan paras harga yang stabil. Memandangkan sumber dan keupayaan pengumpulan modal yang terhad serta persaingan hebat dalam menarik kemasukan pelaburan asing, peralihan strategi pembangunan ekonomi daripada strategi pertumbuhan yang didorong oleh input kepada strategi pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti melalui peningkatan sumbangan TFP perlu dipercepatkan. Peningkatan dalam TFP melalui penggunaan modal dan buruh yang lebih cekap akan membolehkan ekonomi bergerak ke sempadan pengeluaran yang lebih tinggi. Penekanan akan diberi kepada meningkatkan pendidikan, kemahiran dan keupayaan tenaga buruh, memperkembangkan teknik pengurusan dan organisasi, meningkatkan P&P dan S&T, memperkukuhkan kapasiti inovasi dan melindungi hak milik intelektual serta memperluaskan penggunaan ICT.

1.27 Kejayaan strategi pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti bergantung kepada tenaga kerja yang berkualiti dan berkebolehan. Dalam tempoh RMKe-8, sistem penyampaian pendidikan dan latihan akan diorientasikan semula bagi mempercepatkan pengumpulan modal manusia. Pengukuhan sistem ini amat penting kerana perubahan pesat teknologi menyebabkan pengetahuan dan kemahiran yang dipelajari menjadi tidak sesuai dengan keperluan pasaran dalam jangka masa yang lebih singkat. Melalui pengukuhan program latihan dan latihan semula, kualiti tenaga kerja dapat ditingkatkan dan seterusnya memendekkan keluk pembelajaran dan mempercepatkan penggunaan proses pengeluaran yang lebih maju dan perolehan teknologi baru. Kerajaan akan mempergiatkan usaha menyediakan lebih ramai

tenaga manusia mahir dan berpengetahuan. Dengan wujudnya tenaga manusia sedemikian, ekonomi akan terus meningkatkan keupayaan penggunaan pengetahuan dalam semua peringkat rantai nilai.

1.28 Kerajaan akan terus menggalakkan firma tempatan untuk menjalankan aktiviti P&P dan inovasi teknologi melalui penyediaan insentif fiskal dan kewangan serta kemudahan infrastruktur yang bersesuaian. Penekanan akan diberi kepada pembiayaan bersama dan menggalakkan program kerjasama dalam penyelidikan antara industri dan institusi awam serta mengkomersilkan penemuan P&P. Memandangkan pelaburan dalam P&P dan pembangunan industri strategik melibatkan kos dan mempunyai risiko yang tinggi, pendekatan nasional yang bersepadu akan dilaksanakan. Sumber-sumber akan disediakan kepada institusi penyelidikan tertentu untuk membangunkan teknologi perindustrian dalam bidang yang dikenal pasti sama ada secara bersendirian atau usahasama dengan industri. Memandangkan bioteknologi merupakan satu daripada teknologi utama dalam abad ke-21, dasar bioteknologi nasional akan digubal bagi merangka pendekatan yang komprehensif dan bersepadu dalam pembangunan bioteknologi.

Peningkatan Daya Saing Sektor Utama

1.29 Proses liberalisasi dan kemajuan dalam ICT serta perubahan dalam pasaran pengguna akan meningkatkan persaingan di pasaran global. Oleh itu, meningkatkan daya saing negara di peringkat antarabangsa khususnya dalam sektor-sektor ekonomi utama adalah satu daripada teras pembangunan yang penting bagi mencapai pertumbuhan ekonomi yang mampan. Sehubungan dengan ini, langkah yang berkesan termasuk memastikan jentera pentadbiran lebih proaktif akan dilaksanakan. Di samping itu, persekitaran yang kondusif akan disediakan menerusi langkah seperti menggubal undang-undang dan merangka dasar perdagangan yang sesuai. Dalam tempoh Rancangan, sektor pembuatan, perkhidmatan dan pertanian akan terus menjadi penggerak utama ekonomi.

1.30 Perindustrian masa hadapan. Dalam tempoh RMKe-8, persaingan antara negara untuk mendapatkan pelaburan, pengeluaran dan pasaran akan bertambah hebat. Selain peningkatan dalam persaingan, cabaran yang akan dihadapi berikutan kemajuan pesat teknologi akan mempengaruhi pembangunan industri. Bagi memenuhi cabaran tersebut dan mengekalkan momentum pertumbuhan dalam sektor pembuatan, teras strategik ditumpukan untuk membangun industri yang mampu memenuhi keperluan pengguna yang semakin kompleks. Di samping itu, pakatan strategik dengan syarikat asing akan dibentuk untuk meningkatkan daya saing dan menambah peluang di pasaran luar negara.

1.31 Selaras dengan Pelan Induk Perindustrian Kedua, industri perlu beralih kepada aktiviti rantai nilai yang lebih tinggi dengan menumpukan kepada peningkatan inovasi dan penggunaan teknologi baru. Aktiviti-aktiviti ini termasuklah P&P,

rekabentuk pembangunan produk, pembuatan berteknologi tinggi, proses kejuruteraan, lojistik dan pemasaran strategik. Penekanan akan diberi kepada pembangunan kelompok industri yang dinamik. Sehubungan dengan ini, industri elektrik dan elektronik akan terus beralih daripada proses pengeluaran berintensif buruh kepada penggunaan proses pengeluaran berteknologi tinggi. Industri berasaskan sumber pula terutamanya industri petrokimia, farmarsi dan keluaran makanan digalakkan menjalankan aktiviti yang mempunyai nilai ditambah yang lebih tinggi.

1.32 Kerajaan akan menggalakkan kepelbagaian di kalangan kelompok industri utama memandangkan komposisi industri yang seimbang akan menyumbang kepada pertumbuhan mampan serta meminimumkan kesan daripada turun naik permintaan. Pada masa yang sama, industri digalakkan menggunakan proses pengeluaran berintensif pengetahuan untuk meningkatkan produktiviti dan pertumbuhan. Kerajaan akan terus menggalakkan kemasukan FDI dalam industri yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi dan industri berintensif teknologi serta memberi penekanan kepada latihan kemahiran untuk memenuhi permintaan tenaga manusia mahir oleh industri.

1.33 Memupuk kestabilan dan kecekapan sektor kewangan. Dalam tempoh RMKe-8, penekanan akan ditumpu kepada mengukuhkan dan meletakkan sektor kewangan pada kedudukan yang strategik dalam persekitaran pasaran yang lebih global dan liberal. Teras sektor kewangan ialah untuk mewujudkan sektor kewangan yang kompetitif, kukuh dan berdaya tahan yang akan menjadi pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi yang lebih tinggi. Bagi mencapai tujuan ini, Pelan Induk Sektor Kewangan dan Pelan Induk Pasaran Modal akan menyediakan rangka kerja yang komprehensif untuk pembangunan strategik sektor kewangan sepanjang tempoh 10 tahun.

1.34 Di bawah Pelan Induk Sektor Kewangan, usaha akan ditumpu bagi membentuk kumpulan utama institusi perbankan tempatan yang kukuh. Pada masa yang sama, institusi perbankan perlu terus memainkan peranan yang dinamik untuk menyokong ekonomi di samping memelihara kestabilan sistem perbankan. Potensi perbankan Islam akan diperkukuhkan lagi sebagai satu sistem yang canggih dan berdaya maju dalam mengembleng tabungan dan menyediakan sumber pelaburan. Rangka kerja institusi dan infrastruktur pasaran akan diperkukuhkan untuk membolehkan sistem perbankan berfungsi dan beroperasi dengan lancar. Pembangunan dan penyelidikan ke atas instrumen kewangan Islam juga akan digalakkan bagi menjana produk yang berinovatif dan berorientasikan pelanggan.

1.35 Pelan Induk Pasaran Modal menggariskan strategi bagi pembangunan pengantara dan institusi yang kompetitif dalam bidang utama bagi membantu kecekapan dalam pengemblengan sumber dan membina asas domestik yang kukuh untuk sektor perkhidmatan kewangan. Langkah akan dilaksanakan bagi membangunkan lagi segmen utama pasaran modal seperti pasaran bon dan derivatif serta industri pengurusan dana. Penekanan juga akan ditumpu kepada membangunkan industri

modal teroka bagi memudahkan pembiayaan industri berasaskan teknologi yang mempunyai potensi pertumbuhan yang tinggi. Selain daripada itu, tumpuan akan diberi kepada membangunkan Malaysia sebagai pusat antarabangsa aktiviti pasaran modal Islam.

1.36 Memaksimumkan potensi pelancongan. Pendekatan bersepadu dan menyeluruh akan diberi penekanan bagi membolehkan industri pelancongan mencapai tahap kemajuan yang lebih tinggi. Pembangunan industri pelancongan yang mampan merupakan bahagian penting dalam merancang dan melaksanakan aktiviti pelancongan. Usaha akan ditumpu kepada program yang mempunyai impak yang besar dalam menarik pelancong dan meningkatkan hasil pelancongan. Malaysia akan ditonjolkan sebagai destinasi utama pelancong, penuh dengan perayaan dan acara menarik sepanjang tahun. Di samping itu, langkah akan terus dilaksana bagi meningkatkan pembangunan produk, pemasaran dan promosi, keselamatan dan keselamatan pelancong. Pembangunan sumber manusia akan diberi keutamaan selaras dengan keperluan meningkatkan kualiti produk dan perkhidmatan pelancongan. Pakatan strategik dan kerjasama antarabangsa akan terus diperkukuhkan untuk meningkatkan lagi promosi dan pembangunan pelancongan.

1.37 Menggiatkan sektor pertanian. Dalam tempoh Rancangan, perubahan sektor pertanian kepada sektor yang moden, dinamik dan berdaya saing yang bersepadu dengan sektor ekonomi lain akan dipercepatkan. Tumpuan utama adalah menambah pengeluaran makanan, meningkatkan daya saing komoditi perindustrian menerusi penyatuan kawasan pertanian dan membangunkan sumber baru pertumbuhan. Langkah juga akan dilaksana bagi mengoptimumkan penggunaan sumber dengan menggiatkan P&P serta menggunakan kemahiran dan teknologi baru. Perkhidmatan sokongan dan institusi akan diperkemas untuk menggalakkan lagi perladangan tersusun dan penyertaan aktif sektor swasta dalam aktiviti pertanian. Pengkomersilan produk pertanian akan dipromosi melalui penumpuan yang lebih kepada aktiviti P&P gunaan dan interaksi yang lebih rapat dengan pelabur yang berpotensi.

Perluasan Penggunaan Teknologi Maklumat dan Komunikasi

1.38 ICT mempunyai peranan strategik dalam mempercepatkan proses pertumbuhan ekonomi dengan meningkatkan kecekapan dan produktiviti semua sektor dalam ekonomi. Dalam tempoh RMKe-8, usaha akan diambil untuk mempercepatkan pelaksanaan program dan projek berkaitan ICT di seluruh negara. Bagi mencapai tujuan ini, penyebaran dan penggunaan ICT dalam dan antara sektor akan terus diperluaskan. Persekitaran institusi, peraturan dan perundangan yang kondusif akan disediakan bagi membantu pembangunan ICT dan aktiviti lain yang berkaitan.

1.39 Usaha juga akan dilaksana bagi mempercepatkan pembangunan Koridor Raya Multimedia (MSC) dan membantu melaksana aplikasi perdana MSC. Di samping itu,

Malaysia akan dibangunkan sebagai hub ICT dan multimedia global. PKS berasaskan ICT akan dibangun untuk menyokong ekonomi berasaskan pengetahuan. Bagi memastikan keberkesanan pelaksanaan program ICT, pembangunan sumber manusia akan diberi penekanan untuk menyediakan pekerja berpengetahuan dan mahir yang mencukupi. Seterusnya, kesedaran terhadap ICT akan dipertingkatkan di kalangan penduduk melalui kempen di seluruh negara dan pendidikan ICT. Langkah juga akan dilaksana bagi menangani jurang digital antara golongan kaya dan miskin, kawasan bandar dan luar bandar serta antara sektor ekonomi bagi memastikan semua rakyat mendapat manfaat daripada ICT.

Peningkatan Pembangunan Sumber Manusia

1.40 Dalam tempoh Rancangan, teras utama pembangunan sumber manusia ialah menyediakan asas sumber manusia yang kukuh bagi membantu pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan serta meningkatkan produktiviti dan daya saing. Sehubungan dengan ini, usaha untuk membangunkan sistem pendidikan dan latihan yang cekap dan responsif akan dilaksana bagi memenuhi permintaan terhadap tenaga buruh berpengetahuan dan berkemahiran tinggi yang dilengkapi dengan nilai dan sikap positif. Di samping itu, pengajaran mengenai nilai-nilai etika dan moral akan diperkukuh dengan memasukkan nilai-nilai tersebut dalam kurikulum termasuk latihan guru. Tumpuan khusus akan diberi untuk mengeluarkan lebih ramai tenaga manusia P&P dan S&T di peringkat tinggi. Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menambah peluang memperoleh pengetahuan, penekanan akan diberi untuk meningkatkan kefasihan dan kemahiran berbahasa Inggeris di peringkat sekolah dan tertiar. Lebih banyak sekolah berasrama akan dibina bagi meningkatkan prestasi pelajar terutamanya dalam mata pelajaran Matematik dan Sains. Selaras dengan liberalisasi dalam pendidikan dan latihan, penyertaan sektor swasta akan dipergiatkan terutamanya di peringkat tertiar. Sektor swasta akan digalakkan menambahkan kapasiti dengan menubuhkan kampus dan institusi baru dan mengendalikan lebih banyak program berkembar dengan universiti awam tempatan dan institusi pengajian tinggi luar negara serta memperluaskan program pengajian jarak jauh. Di samping itu, universiti awam dan swasta tempatan akan digalakkan membangunkan pusat kecemerlangan setanding dengan universiti luar negara yang bereputasi tinggi.

1.41 Akses kepada pendidikan dan latihan berkualiti akan ditingkatkan melalui penyediaan kemudahan pembelajaran dan pengajaran yang mencukupi terutamanya di kawasan terpencil dan pedalaman. Peruntukan bantuan kewangan yang mencukupi bagi meneruskan pendidikan dan latihan di peringkat tertiar di institusi awam dan swasta akan menambah peluang pendidikan dan latihan, terutamanya di kalangan pelajar dari keluarga berpendapatan rendah.

1.42 Pada tahun 2005, belia merupakan 19.1 peratus dan wanita 49.5 peratus daripada jumlah penduduk. Golongan ini merupakan bahagian penting sumber manusia yang

boleh menyumbang kepada pencapaian objektif pembangunan negara. Belia perlu diberi bimbingan serta dibekalkan dengan pengetahuan dan kemahiran yang sesuai serta disemai dengan sikap dan nilai yang baik bagi menghadapi cabaran persekitaran yang berubah dengan pantas. Usaha juga akan dilaksana untuk terus menyepadu dan menyediakan akses kepada wanita untuk membolehkan mereka mencapai potensi sepenuhnya dan setanding dengan lelaki dalam menyumbang kepada pembangunan. Pencapaian Pembangunan Mampan

1.43 Penekanan akan diberi untuk menangani isu alam sekitar dan sumber asli secara bersepadu dan menyeluruh. Langkah akan diambil bagi mengenal pasti pendekatan pengurusan yang berhemat, berkeberkesanan kos dan sesuai yang dapat memberi pelbagai manfaat untuk memastikan pembangunan mampan dan berdaya tahan. Kerajaan akan mengambil langkah pencegahan awal dan menggunakan prinsip berwaspada bagi menangani isu pengurusan alam sekitar dan sumber semulajadi. Kerajaan juga akan mewujudkan persekitaran yang membolehkan pelaksanaan perubahan polisi yang efektif termasuk strategi mewujudkan peluang kepada sektor swasta menyertai pelaksanaan langkah pemuliharaan alam sekitar.

1.44 Langkah akan diambil bagi memperkukuhkan pangkalan data dalam membuat keputusan mengenai alam sekitar dengan memperkenalkan penggunaan indikator pembangunan mampan. Ini membolehkan Kerajaan mengenal pasti impak ke atas alam sekitar dan merangka rancangan tindakan pemulihan dengan lebih baik. Usaha menangani pencemaran udara akan diteruskan, terutamanya daripada kenderaan bermotor. Dasar Air Negara akan digubal bagi memastikan sumber air dikendalikan dengan lebih efisien dan berkesan. Di samping itu, dasar pengurusan sisa yang komprehensif akan diperkenalkan bagi menangani isu pengurangan serta penggunaan dan pengitaran semula sisa.

1.45 Perancangan guna tanah akan diperkukuh dan peraturan diperkenalkan bagi mengawal akses kepada sumber biologi dan menangani isu keselamatan biologi berkaitan dengan organisma yang diubah secara genetik. Pengurusan hal ehwal laut secara keseluruhan akan dikaji semula bagi menangani konflik antara pelbagai aktiviti di kawasan laut, mengurangkan tekanan ke atas persekitaran laut dan memperluaskan kepelbagaian biologi laut dan pantai. Di peringkat antarabangsa, Kerajaan akan terus memantau dan menyertai perundingan alam sekitar bagi memastikan langkah-langkah yang dicadangkan dalam forum tersebut tidak akan menghalang pembangunan Malaysia atau mendiskriminasikan produk berdasarkan ciri-ciri alam sekitar.

Peningkatan Kualiti Hidup

1.46 Usaha mengekalkan pertumbuhan ekonomi akan disertai dengan penyediaan peluang yang lebih baik kepada semua rakyat Malaysia untuk meningkatkan kualiti hidup mereka. Sehubungan dengan ini, penyediaan dan akses kepada perkhidmatan

sosial adalah penting untuk memastikan orang ramai dapat hidup dengan aman dan melibatkan diri sepenuhnya dalam masyarakat. Pelaburan dalam perkhidmatan sosial akan menyumbang dan membantu meningkatkan peluang mendapat perkhidmatan sosial yang lebih seimbang dan saksama serta meningkatkan kualiti hidup. Kerajaan akan terus memastikan setiap lapisan masyarakat memperoleh faedah pembangunan menerusi penyediaan perkhidmatan sosial yang mencukupi dan berkualiti kepada semua golongan, khususnya kumpulan berpendapatan rendah dan kurang bernasib baik serta golongan istimewa. Tumpuan akan diberi bagi menyediakan peluang pendidikan dan meningkatkan akses kepada kemudahan kesihatan yang lebih baik serta perumahan yang mampu dimiliki. Di samping itu, usaha akan dilaksanakan bagi menambah kemudahan kebudayaan dan riadah serta menggalakkan gaya hidup sihat.

1.47 Kerajaan akan terus menyediakan dan memperbaiki kemudahan pendidikan yang merupakan elemen penting untuk mencapai kualiti hidup yang lebih baik. Bagi meningkatkan kadar enrolmen di peringkat prasekolah, menengah dan tertiar, tumpuan khusus akan diberi untuk meningkatkan enrolmen dan kualiti pendidikan di kawasan luar bandar.

1.48 Teras sektor kesihatan adalah untuk terus memperbaiki status kesihatan penduduk menerusi peluasan program pembangunan kesihatan serta memastikan semua rakyat mendapat akses kepada perkhidmatan kesihatan berkualiti. Sektor swasta akan digalakkan meluaskan liputan perkhidmatan kesihatan untuk melengkapi peranan sektor kesihatan awam. Mekanisme kawal selia akan dibentuk untuk memastikan sektor awam dan swasta menyediakan rawatan kesihatan berkualiti pada kos yang berpatutan.

1.49 Dalam tempoh RMKe-8, tumpuan akan diberi kepada penyediaan perumahan yang mencukupi dan mampu dimiliki oleh kumpulan berpendapatan rendah dan sederhana. Di samping itu, penekanan akan terus diberi kepada penyediaan kemudahan perumahan dan infrastruktur yang bertujuan meningkatkan kualiti hidup penduduk luar bandar. Usaha akan dilaksanakan untuk meluaskan liputan penyediaan kemudahan awam seperti bekalan air, elektrik dan pementakan. Keutamaan akan diberi kepada perluasan bekalan air di kawasan luar bandar dari sumber lain seperti air bawah tanah, sungai dan anak sungai. Tumpuan juga akan diberi untuk meningkatkan kapasiti dan akses kepada infrastruktur di kawasan kurang maju sementara di kawasan bandar usaha akan ditumpu kepada meningkatkan kecekapan dan memperbaiki perkhidmatan pengangkutan.

1.50 Aspek estetik dalam kualiti hidup akan terus diberi penekanan menerusi penglibatan yang lebih besar dalam aktiviti seni dan kebudayaan. Ini akan digalakkan menerusi kempen, pameran dan persembahan di peringkat negeri dan daerah. Usaha ini akan diperlengkapkan dengan pembangunan kemudahan fizikal yang diperlukan.

Kualiti persembahan kebudayaan juga akan ditingkatkan melalui penyediaan latihan kepada artis dan mengenal pasti bakat-bakat baru.

1.51 Sukan akan terus digalakkan sebagai alat untuk melahirkan ahli sukan bertaraf dunia, membina gaya hidup sihat serta menguatkan semangat perpaduan, setiakawan dan semangat kekitaan di kalangan pelbagai kumpulan etnik. Penyertaan dalam sukan akan digalakkan melalui pelaksanaan program bersesuaian yang dapat menyumbang kepada pembentukan masyarakat yang berdisiplin dan berdaya saing.

1.52 Langkah perlindungan dan pendidikan pengguna akan dipergiatkan sebagai sebahagian daripada usaha meningkatkan kebajikan pengguna. Ini akan meningkatkan kesedaran pengguna dan melindungi kepentingan mereka. Bagi memenuhi permintaan dan harapan pengguna yang semakin tinggi, pengeluar dan peniaga perlu meningkatkan kecekapan dan produktiviti secara berterusan bagi menyediakan barang-barang berkualiti pada harga yang kompetitif.

Penanganan Isu Sosial

1.53 Pembangunan ekonomi dan pembandaran akan memberi kesan ke atas norma serta institusi sosial dan kebudayaan. Di samping itu, globalisasi mempunyai impak dan mungkin mengancam keutuhan struktur kekeluargaan dan komuniti tradisional serta mempengaruhi nilai-nilai budaya dan norma dalam integrasi sosial dan pembinaan nusa bangsa. Usaha-usaha perlu dilaksanakan untuk memastikan masyarakat mempunyai daya tahan untuk menghadapi pengaruh negatif yang mungkin memberi kesan kepada asas keharmonian dan toleransi sosial. Ketidakupayaan berhadapan dengan perubahan sosial termasuk perubahan gaya hidup dan struktur kekeluargaan akan menimbulkan pelbagai masalah sosial dan menafikan faedah pembangunan ekonomi. Oleh itu, strategi dan program pembangunan sosial perlu digubal serta mekanisme sokongan sosial yang sesuai disediakan.

1.54 Pelan Tindakan Sosial (PINTAS) yang digubal pada tahun 1998 menyediakan rangka kerja untuk membentuk sistem yang seimbang yang menyepadukan pelbagai komponen pembangunan sosial dan akan dilaksanakan di seluruh negara. Bagi menangani isu-isu sosial, PINTAS akan memberi tumpuan kepada aspek promosi, pencegahan, penglibatan dan pemulihan. Melalui sistem ini, perkhidmatan dan sumber yang disediakan oleh Kerajaan dan agensi bukan kerajaan akan disepadukan dan diselaraskan untuk menyokong usaha pembangunan sosial secara berkesan. Sehubungan dengan ini, iltizam dan kerjasama daripada semua kerajaan negeri, pertubuhan bukan kerajaan, sektor swasta, komuniti setempat dan individu adalah perlu untuk memastikan masalah sosial dapat dicegah dan diuruskan secara profesional.

1.55 Menyadari bahawa keluarga adalah asas kestabilan sosial dan masyarakat penyayang, tumpuan akan terus diberi untuk memperkukuhkan unit keluarga. Usaha akan terus diambil untuk membolehkan keluarga menghadapi cabaran kesan daripada kepesatan pembangunan ekonomi serta memastikan kestabilan dan keharmonian dalam keluarga. Di samping itu, program pembangunan keluarga akan terus dilaksanakan bagi memastikan keluarga dan masyarakat pada umumnya berdaya tahan.

Pengukuhan Nilai Moral dan Etika

1.56 Sistem nilai murni yang menekankan tingkah laku bermoral dan beretika yang berasaskan agama, adat dan tradisi merupakan komponen penting dalam semua usaha pembangunan. Sifat-sifat yang baik seperti amanah, disiplin, rajin, jujur, hormat dan toleransi akan terus dipupuk dan dipelihara melalui sistem pendidikan, pertubuhan agama dan sosial, badan perniagaan dan media. Tumpuan yang lebih akan diberi untuk menyemai nilai-nilai positif ini di kalangan belia melalui pelaksanaan program Rakan Muda.

1.57 Dalam usaha menjadi sebuah negara maju sepenuhnya seperti terkandung dalam Wawasan 2020, adalah perlu untuk memupuk semangat identiti bersama dan bangga terhadap negara berasaskan warisan dan pencapaian yang lepas serta meningkat dan mengoptimumkan potensi yang sedia ada. Semangat identiti bersama dan berkongsi tujuan sangat penting dalam usaha pembangunan nusa bangsa. Pemupukan nilai positif dan kepercayaan terhadap nilai moral dan tingkah laku beretika sebagai satu cara hidup di kalangan rakyat akan terus menjadi asas kepada kejayaan negara.

IV. PENUTUP

1.58 Teras RMKe-8 adalah untuk mengekalkan pertumbuhan dan daya saing bagi menghadapi perkembangan globalisasi dan liberalisasi. Pengurusan berhemat ekonomi makro bagi memastikan penggunaan sumber yang optimum dan cekap serta usaha memperkukuhkan daya tahan sistem kewangan diperlukan untuk mengekalkan pertumbuhan. Strategi untuk menangani cabaran utama dalam tempoh Rancangan termasuk meningkatkan produktiviti, menambah penawaran tenaga manusia yang berkualiti, menggiatkan aktiviti P&P dan meningkatkan pembangunan sektor yang menyumbang kepada pertumbuhan. Bagi membolehkan negara membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan, ekonomi negara perlu beroperasi pada sempadan pengeluaran yang lebih tinggi dan mempercepatkan peralihan daripada pertumbuhan yang didorong oleh input kepada pertumbuhan didorong oleh produktiviti. Pada masa yang sama, tumpuan akan juga diberi bagi meningkatkan kualiti hidup melalui penyediaan perkhidmatan sosial yang lebih baik termasuk kemudahan pendidikan dan kesihatan, perumahan yang mencukupi dan mampu dimiliki dan perkhidmatan lain yang berkaitan. Usaha juga akan dilaksanakan bagi

memastikan kehidupan sosial masyarakat diperkukuh dan mempunyai daya tahan untuk menghadapi pengaruh negatif yang mungkin akan memberi kesan terhadap asas toleransi dan keharmonian sosial serta pembinaan nusabangsa.

BAB 2 : PRESTASI DAN PROSPEK EKONOMI MAKRO

I. PENDAHULUAN

2.01 Ekonomi Malaysia telah mencatatkan prestasi lebih baik daripada yang dijangka dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7) walaupun berlaku penguncupan yang teruk dalam tahun 1998 berikutan daripada krisis kewangan Asia Timur. Prestasi pertumbuhan yang kukuh sebelum krisis tersebut, peningkatan dalam permintaan luar negara dan langkah pemulihan yang dilaksanakan oleh Kerajaan telah menyumbang kepada prestasi ekonomi secara keseluruhannya. Sebelum krisis, pertumbuhan telah digerakkan oleh permintaan dalam negeri terutamanya pelaburan swasta. Apabila krisis melanda, Kerajaan telah melonggarkan dasar kewangan dan memberi rangsangan fiskal untuk menggiatkan semula permintaan dalam negeri dan memperkukuhkan sektor luar negara. Ini telah menghasilkan pemulihan ekonomi yang cepat mulai tahun 1999. Pada akhir tempoh Rancangan, Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) telah meningkat melebihi tahap sebelum krisis, manakala inflasi dan pengangguran kekal rendah.

2.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), pengurusan ekonomi makro akan menumpukan kepada usaha mengukuhkan daya tahan ekonomi dan mencapai pertumbuhan yang mampan seiring dengan objektif Dasar Wawasan Negara (DWN). Sehubungan dengan itu, usaha Malaysia untuk membangunkan sebuah ekonomi berasaskan pengetahuan adalah amat penting. Kerajaan akan meneruskan pengurusan dasar ekonomi makro yang mantap dengan kadar inflasi yang rendah serta mengekalkan akaun fiskal dan luar negara yang mampan. Asas ekonomi dan sistem kewangan akan diperkukuh bagi membolehkan ekonomi bertahan daripada sebarang kejutan di samping memanfaatkan peluang yang wujud daripada ekonomi dunia yang lebih liberal. Pertumbuhan dalam tempoh tersebut akan lebih bergantung kepada peningkatan produktiviti faktor keseluruhan (TFP)¹ dan kurang bergantung kepada input buruh dan modal.

¹ TFP merujuk kepada keluaran tambahan yang dihasilkan daripada pengenalan teknologi baru; peningkatan teknologi; inovasi; teknik pengurusan yang lebih baik; faedah daripada pengkhususan; peningkatan kecekapan, pengetahuan, pendidikan, kemahiran dan pengalaman pekerja serta kemajuan dalam teknologi maklumat dan komunikasi.

II. PENILAIAN PRESTASI EKONOMI MAKRO, 1996-2000

.03 Ekonomi negara telah mencatatkan pertumbuhan purata sebanyak 4.7 peratus setahun dalam tempoh RMKe-7, mengatasi sasaran dipinda sebanyak 3.0 peratus. KDNK sebenar telah berkembang pada kadar purata 8.7 peratus setahun dalam tempoh 1996-1997 sebelum mencatatkan pertumbuhan negatif sebanyak 7.4 peratus pada tahun 1998. Usaha memulihkan ekonomi mulai pertengahan tahun 1998 telah berjaya menghasilkan kadar pertumbuhan purata sebanyak 7.2 peratus dalam tempoh 1999-2000. Pendapatan per kapita pada harga semasa yang telah merosot pada tahun 1998, telah melonjak melebihi tahap sebelum krisis kepada RM13,359 pada tahun 2000. Dasar fiskal dan kewangan yang diperkenalkan pada tahun 1998 telah membantu merangsang penggunaan di samping membendung tekanan inflasi. Kadar pengangguran kekal rendah di paras 3.1 peratus. Walau bagaimanapun kedudukan kewangan Kerajaan telah mencatatkan defisit berikutan dasar pengembangan fiskal bagi merangsang ekonomi dan menangani penguncupan permintaan swasta.

Kemajuan Ekonomi Makro

2.04 Dalam tempoh dua tahun pertama Rancangan, sebahagian besar pertumbuhan ekonomi telah didorong oleh permintaan dalam negeri. Walaupun eksport telah berkembang dalam tempoh tersebut, sumbangan sektor luar negara kepada pertumbuhan adalah negatif terutamanya disebabkan oleh permintaan yang secara relatifnya lebih tinggi bagi import daripada kedua-dua sektor pembuatan dan perkhidmatan. Walau bagaimanapun berikutan kemelesetan ekonomi, penggerak utama pertumbuhan adalah daripada permintaan luar negara berikutan daripada permintaan dunia yang tinggi bagi barangan keluaran elektronik dan kemerosotan nilai Ringgit. Di samping itu, import telah berkurang menjelang suku kedua tahun 1998 disebabkan kejatuhan teruk permintaan dalam negeri. Ini telah menghasilkan peningkatan ketara sumbangan sektor luar negara dalam tempoh separuh kedua Rancangan.

2.05 Dasar untuk beralih daripada strategi yang didorong oleh input kepada strategi yang didorong oleh produktiviti dalam tempoh Rancangan telah terjejas akibat krisis ekonomi. Sumbangan TFP dalam tempoh Rancangan adalah sebanyak 24.8 peratus daripada pertumbuhan KDNK manakala sumbangan buruh adalah sebanyak 25.0 peratus dan sumbangan modal sebanyak 50.2 peratus seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-1. Ini menunjukkan bahawa pertumbuhan masih lagi didorong oleh input terutamanya modal. Di dalam tempoh 1998-2000, langkah tambahan telah diambil bagi meningkatkan produktiviti termasuk memperuntukkan lebih banyak sumber bagi penyelidikan dan pembangunan (P&P), pengembangan pendidikan dan latihan serta peningkatan teknologi.

2.06 Dalam tempoh RMKe-7, nisbah tambahan modal kepada pengeluaran (ICOR)² telah meningkat ke paras purata 8.8 daripada 4.2 dalam tempoh Rancangan Malaysia Keenam (RMKe-6). Pelaburan besar berintensif modal yang ketara dan mempunyai tempoh matang yang lama terutamanya projek infrastruktur dan utiliti telah dilaksana bagi meningkatkan daya keluaran ekonomi. Walau bagaimanapun keupayaan penggunaan yang merupakan faktor penting dalam menyumbang kepada peningkatan ICOR telah terjejas oleh kemelesetan ekonomi.

JADUAL 2-1
SUMBANGAN FAKTOR PENGELUARAN, 1991-2005

	RMKe-6		RMKe-7		RMKe-8	
	% Sumbangan	% daripada Jumlah	% Sumbangan	% daripada Jumlah	% Sumbangan	% daripada Jumlah
KDNK	3.5	100.0	4.7	100.0	7.5	100.0
Buruh	2.3	23.9	1.2	25.0	1.6	21.5
Modal	1.7	50.3	2.3	50.2	3.1	41.3
TFP	1.5	25.0	1.2	24.8	2.8	37.2

Nota: Produktiviti Faktor Keseluruhan (TFP) dianggarkan menggunakan fungsi pengeluaran Cobb-Douglas dengan menitik beratkan bahagian pertumbuhan yang disebabkan oleh kenaikan dalam faktor buruh dan modal daripada pertumbuhan keharifan.

Permintaan Agregat

2.07 Pelaburan swasta telah mencatatkan pertumbuhan negatif sebanyak 11.6 peratus setahun dalam tempoh Rancangan seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-2. Ini berpunca daripada penguncupan mendadak pada tahun 1998 dan 1999, berbanding dengan pertumbuhan sebanyak 10.4 peratus setahun dalam tempoh 1996-1997. Bahagian pelaburan swasta sebenar dalam Keluaran Negara Kasar (KNK) telah merosot dengan mendadak daripada 39.2 peratus pada tahun 1997 kepada 18.5 peratus pada tahun 1998, manakala bahagian pelaburan swasta dalam jumlah pelaburan turut merosot daripada 73.8 peratus kepada 57.9 peratus. Ini adalah disebabkan oleh kurangnya keyakinan pelabur dan peningkatan lebih keupayaan berikutan daripada permintaan yang menurun.

2.08 Keupayaan pihak bank untuk menyediakan kredit telah terjejas dengan meningkatnya pinjaman belum berbayar (NPL)³ dan pengurangan dalam kecairan. NPL bagi sistem perbankan, sebagai nisbah kepada jumlah pinjaman bersih, meningkat daripada 4.1 peratus pada akhir tahun 1997 dan memuncak kepada 9.0

² ICOR ialah nisbah bagi peningkatan stok modal kepada pengeluaran. Ia mengukur produktiviti input modal tambahan.

³ NPL merujuk kepada jumlah pinjaman terakru apabila prinsipal atau faedah berada di dalam tunggakan selama enam bulan atau lebih.

peratus pada akhir bulan November tahun 1998. Langkah untuk merangsang pelaburan swasta dan mengembalikan keyakinan perniagaan telah dilaksanakan sejak

JADUAL 2-2
KELUARAN NEGARA KASAR MENGIKUT KATEGORI
PERBELANJAAN, 1995-2005
(pada harga semasa dengan harga 1987 dalam italik)

Kategori	RM juta			Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)			% daripada KDNK		
	1995	2000	2005	1995-2000	2000-2005	2005-2000	1995	2000	2005
Penggunaan	134,130	180,360	201,402	4.8	6.1	10.1	63.3	58.0	63.0
	<i>302,001</i>	<i>178,780</i>	<i>170,453</i>	<i>3.5</i>	<i>3.0</i>	<i>7.3</i>	<i>68.3</i>	<i>62.4</i>	<i>61.7</i>
Swasta	106,613	144,212	236,216	4.8	6.2	10.4	50.3	46.4	51.0
	<i>87,567</i>	<i>34,439</i>	<i>133,749</i>	<i>0.8</i>	<i>2.9</i>	<i>7.4</i>	<i>32.8</i>	<i>49.0</i>	<i>48.3</i>
Awam	27,517	36,147	65,186	5.4	3.6	8.0	13.0	11.6	12.0
	<i>20,082</i>	<i>24,327</i>	<i>37,703</i>	<i>3.200</i>	<i>3.4</i>	<i>3.9</i>	<i>7.7</i>	<i>13.3</i>	<i>12.8</i>
12.6									
Pelaburan	86,967	87,144	153,667	-0.5	-2.1	12.0	43.7	28.0	33.2
	<i>81,893</i>	<i>64,412</i>	<i>20,252</i>	<i>-4.5</i>	<i>-4.7</i>	<i>11.3</i>	<i>52.3</i>	<i>53.3</i>	<i>33.2</i>
12.5									
Swasta	69,424	42,654	105,516	-6.0	-0.2	16.7	32.7	13.3	22.8
	<i>58,677</i>	<i>37,877</i>	<i>25,706</i>	<i>-10.8</i>	<i>-37.0</i>	<i>18.0</i>	<i>18.0</i>	<i>37.8</i>	<i>38.0</i>
12.7									
Awam	27,543	44,490	48,151	6.2	10.0	1.7	13.0	14.7	10.4
	<i>22,216</i>	<i>33,738</i>	<i>34,546</i>	<i>4.8</i>	<i>7.3</i>	<i>7.3</i>	<i>3.7</i>	<i>13.0</i>	<i>17.2</i>
12.8									
Perubahan dalam stok	120	4,379	-206	-	-	-	0.1	1.4	0.0
	<i>97</i>	<i>1,374</i>	<i>57</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>0.1</i>	<i>0.2</i>	<i>0.0</i>
Ekspor Barangan & Perkhidmatan	200,323	426,523	622,566	10.0	15.3	7.0	98.7	137.2	134.5
Bukan Faktor	161,856	247,077	342,475	4.5	6.8	6.8	100.3	129.7	122.8
Import Barangan & Perkhidmatan	118,071	359,015	572,347	5.0	10.5	0.8	102.0	113.4	123.7
Bukan Faktor	129,478	222,177	373,340	0.0	4.1	9.8	115.0	118.0	115.0
KDNK pada Nilai Pembeli	222,471	330,420	463,281	6.8	6.8	7.0	104.9	109.2	107.0
	<i>186,625</i>	<i>209,260</i>	<i>299,705</i>	<i>3.8</i>	<i>6.7</i>	<i>7.5</i>	<i>109.4</i>	<i>109.3</i>	<i>107.5</i>
Biaya Faktor Bersih	-10,371	-26,806	-32,372	-	-	-	-4.0	-9.2	-7.0
	<i>-11,422</i>	<i>-18,777</i>	<i>-30,850</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-7.4</i>	<i>-8.0</i>	<i>-7.5</i>
KMK pada Nilai Pembeli	212,005	310,614	462,909	6.7	7.0	8.3	100.9	100.0	100.0
	<i>175,703</i>	<i>196,492</i>	<i>278,014</i>	<i>3.9</i>	<i>4.2</i>	<i>7.9</i>	<i>100.9</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
KMK Per Kilogram pada Nilai Pembeli (RM)	10.100	13.359	17.370	4.3	3.6	5.0	-	-	-

pertengahan tahun 1998. Langkah tersebut termasuklah menurunkan kadar faedah, meningkatkan kecairan dan menyediakan dana tambahan bagi pelaburan telah menghasilkan pertumbuhan positif bagi pelaburan swasta sebanyak 26.7 peratus pada tahun 2000. Walau bagaimanapun pelaburan swasta pada harga semasa berada kira-kira 50 peratus di bawah tahap sebelum krisis iaitu pada paras RM42.9 bilion pada tahun 2000 berbanding daripada RM89.7 bilion pada tahun 1997.

2.09 Bagi menggalak pelaburan langsung asing (FDI), dasar ekuiti bagi sektor pembuatan telah dilonggarkan, manakala had 30 peratus yang dikenakan ke atas pemilikan asing telah dilonggarkan bagi beberapa sektor seperti telekomunikasi, perkapalan dan penghantaran serta insurans. Dasar yang liberal juga telah diguna pakai bagi aktiviti yang diluluskan dalam Koridor Raya Multimedia (MSC).

2.10 Pelaburan awam telah berkembang pada kadar 7.1 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Dalam tempoh 1996-1997, pelaburan awam telah berkembang pada kadar purata sebanyak 4.4 peratus setahun. Sebagai tindak balas terhadap krisis kewangan serantau Kerajaan pada mulanya telah mengurangkan perbelanjaan sektor awam bagi melengkapinya dasar kewangan yang ketat sebagai satu cara untuk menurunkan defisit akaun semasa dalam imbalan pembayaran dan mencegah penyusutan lebih teruk terhadap nilai Ringgit. Apabila krisis semakin teruk Kerajaan telah mengembalikan semula peruntukan yang dahulunya telah dipotong dan menyuntik perbelanjaan pembangunan tambahan sejumlah RM30.7 bilion dalam separuh kedua tempoh Rancangan bagi merangsang aktiviti ekonomi dan menangkis kejatuhan mendadak dalam pelaburan swasta. Berikutan daripada itu bahagian pelaburan awam dalam jumlah pelaburan telah meningkat kepada 36.9 peratus dalam tempoh Rancangan berbanding 33.1 peratus dalam tempoh RMKe-6.

2.11 Dana tambahan telah disalurkan kepada program dan projek yang mempunyai rangkaian ekonomi yang kuat dan aliran keluar yang minima dari segi import. Ini termasuklah peruntukan bagi kemudahan infrastruktur, perumahan, pendidikan dan pembangunan kesihatan awam. Garis panduan dan langkah telah turut diperkenalkan untuk memastikan projek tersebut dilaksanakan mengikut jadual. Pemantauan projek telah diperkukuhkan di berbagai peringkat dan laporan tetap sentiasa dikemukakan kepada Majlis Tindakan Ekonomi Negara (MTEN)⁴.

2.12 Penggunaan swasta sebenar yang mencatatkan pertumbuhan sederhana dalam tempoh 1996-1997, telah menguncup dengan ketara sebanyak 10.8 peratus pada tahun 1998 disebabkan oleh kesan pendapatan dan kekayaan yang negatif, perbelanjaan yang lebih berhemat dan hakisan dalam kuasa beli. Pendapatan telah menurun berikutan daripada upah dan elaun yang lebih rendah serta kerja lebih masa yang berkurangan. Di samping itu, kejatuhan mendadak di dalam permodalan pasaran saham dan harga aset telah memberi kesan negatif kepada kekayaan, yang turut menjejaskan perbelanjaan terhadap barangan penggunaan tahan lama seperti kenderaan dan peralatan rumah. Import barangan penggunaan juga telah menurun dengan ketara iaitu sebanyak 9.5 peratus.

2.13 Penerapan dasar kewangan yang mengembang dan kadar faedah yang lebih rendah serta peningkatan dalam pendapatan berikutan prestasi ekonomi yang lebih baik telah meningkatkan keyakinan pengguna. Ini telah menyumbang kepada peningkatan penggunaan swasta yang mencatatkan kadar pertumbuhan positif sebanyak 3.1 peratus pada tahun 1999, 12.4 peratus pada tahun 2000 dan 2.9 peratus setahun bagi tempoh Rancangan. Penjualan kereta penumpang telah meningkat sebanyak 80.3 peratus pada tahun 1999 berbanding dengan penurunan sebanyak 61.3

⁴ MTEN telah ditubuhkan pada 7 Januari 1998 sebagai sebuah badan penasihat kepada Jemaah Menteri untuk menangani krisis ekonomi.

peratus pada tahun 1998. Sektor perdagangan borong dan runcit juga mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 4.3 peratus bagi tempoh 1999-2000, sementara import barangan penggunaan telah meningkat sebanyak 17.0 peratus dalam tempoh yang sama.

2.14 Dalam tempoh Rancangan, penggunaan awam sebenar telah meningkat pada kadar 3.3 peratus setahun. Peningkatan tersebut adalah hasil daripada perbelanjaan mengurus Kerajaan yang lebih tinggi termasuklah peruntukan elaun bantuan khas sebanyak RM600, bonus dan kenaikan gaji kakitangan sektor awam sebanyak 10 peratus. Pengambilan bagi guru dan pegawai perubatan telah juga dilaksanakan sebagai satu cara untuk menyediakan perkhidmatan pendidikan dan kesihatan yang lebih baik.

2.15 Eksport barangan dan perkhidmatan bukan faktor telah berkembang pada kadar purata sebanyak 8.8 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Dalam tempoh 1996-1997, eksport telah berkembang sebanyak 7.3 peratus setahun tetapi kemudiannya menjadi perlahan kepada 0.5 peratus pada tahun 1998 berikutan daripada penguncupan ekonomi yang dialami oleh pasaran serantau dan di Jepun. Walau bagaimanapun kadar pertumbuhan eksport yang lebih tinggi iaitu sebanyak 14.1 peratus setahun telah dicatatkan dalam tempoh 1999-2000, sebahagian besarnya disebabkan oleh pertumbuhan dalam permintaan dunia bagi barangan elektronik dan pemulihan ekonomi serantau.

2.16 Walaupun import barangan dan perkhidmatan bukan faktor telah berkembang sebanyak 5.4 peratus dalam tempoh 1996-1997, ia telah menurun dengan ketara sebanyak 18.8 peratus pada tahun 1998. Oleh kerana kira-kira 60 peratus daripada eksport Malaysia adalah berintensifkan import, penyusutan nilai Ringgit dan permintaan yang lebih rendah bagi eksport telah membawa kepada kejatuhan import. Dalam tempoh 1999-2000, import telah berkembang sebanyak 17.0 peratus hasil daripada pertambahan permintaan bagi barangan perantaraan dan modal. Oleh yang demikian import barangan dan perkhidmatan bukan faktor telah mencatatkan kadar pertumbuhan keseluruhan sebanyak 4.3 peratus.

Perdagangan Antarabangsa

2.17 Jumlah perdagangan Malaysia telah meningkat sebanyak 12.6 peratus setahun dalam tempoh Rancangan seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-3. Jumlah perdagangan telah berkembang hampir dua kali daripada RM379.3 bilion pada tahun 1995 kepada RM685.7 bilion pada tahun 2000. Pertumbuhan Negara-negara Asia Tenggara (ASEAN) merupakan rakan perdagangan Malaysia yang terbesar dengan menyumbang 25.4 peratus daripada jumlah perdagangan pada tahun 2000, diikuti oleh Amerika Syarikat, Jepun dan Kesatuan Eropah. Negara tersebut merangkumi sebanyak 73.2 peratus daripada jumlah eksport Malaysia pada tahun 2000 berbanding sebanyak 75.6 peratus pada tahun 1995. Peningkatan perdagangan dengan Australia, Negara

Perindustrian Baru dan Asia Selatan pula telah mencerminkan usaha Kerajaan untuk mempelbagaikan pasarannya. Jumlah perdagangan Malaysia dengan Negara-negara Selatan telah berkembang sebanyak 18.7 peratus dalam tempoh Rancangan dengan bahagiannya meningkat daripada 13.9 peratus pada tahun 1995 kepada 18.1 peratus pada tahun 2000.

2.18 Eksport kasar telah berkembang pada kadar purata sebanyak 15.1 peratus setahun seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-4. Prestasi kukuh eksport Malaysia telah dapat memperbaiki kedudukan negara dalam eksport dunia daripada tempat

JADUAL 2-4
ARAH HALUAN PERDAGANGAN, 1995-2000

Arah Haluan	RM juta						% daripada Jumlah						Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%) 1996-2000		
	Eksport		Import		Jumlah Dagangan		Eksport		Import		Jumlah Dagangan		Eksport	Import	Jumlah Dagangan
	1995	2000	1995	2000	1995	2000	1995	2000	1995	2000	1995	2000			
ASEAN	50,392	59,063	33,748	75,031	84,140	174,094	27.2	26.5	17.4	24.0	22.2	25.4	14.5	17.3	15.7
Singapura	27,585	68,592	24,040	44,704	61,665	113,296	20.3	18.4	12.4	18.3	26.3	16.3	12.8	23.2	12.9
Indonesia	2,441	6,488	3,057	8,822	5,499	15,110	1.3	1.7	1.0	3.8	1.4	2.2	21.0	23.0	22.4
Thailand	7,258	13,492	5,133	12,067	12,390	25,559	3.9	3.6	2.6	3.9	3.3	3.7	23.2	18.7	13.6
Filipina	1,692	6,561	1,154	7,565	2,846	14,126	0.9	1.8	0.6	2.4	0.8	2.1	31.7	43.7	37.8
Kerajaan Eropah	28,274	51,026	29,960	33,692	56,234	84,718	14.2	13.7	13.4	10.8	14.8	12.4	14.2	2.4	8.3
United Kingdom	7,484	11,572	5,480	6,102	12,963	17,674	4.0	3.7	2.8	3.0	3.4	2.4	9.1	7.2	6.4
Republik Jerman	5,927	9,339	6,613	9,276	14,539	18,609	3.2	2.5	4.4	3.0	3.8	2.7	8.5	1.3	5.7
Amerika Syarikat	38,279	76,284	31,411	51,863	69,692	128,447	20.7	20.3	16.2	16.6	18.4	18.7	14.9	10.5	13.0
Korea	1,505	3,045	1,034	1,440	2,539	4,485	0.8	0.8	0.5	0.5	0.7	0.7	13.7	6.8	12.7
Australia	2,825	9,217	5,259	6,096	8,084	15,313	1.5	2.5	1.7	2.0	2.1	2.3	26.7	3.0	13.6
Jepun	23,449	48,742	53,089	65,860	78,538	114,602	12.7	13.7	17.3	11.3	10.2	16.7	13.8	4.4	8.4
China	4,904	11,206	4,298	12,310	9,203	27,816	2.7	3.3	2.2	3.9	3.4	3.6	39.0	23.4	20.9
Negara Perindustrian Baru	20,875	43,481	22,073	40,044	42,947	83,525	11.3	11.0	11.4	12.8	11.3	12.2	15.8	12.7	14.1
Hong Kong, SAR	9,599	16,172	4,194	8,602	14,093	25,474	5.4	4.7	2.2	2.8	3.7	3.7	11.3	13.3	12.8
Korea Selatan	5,162	12,583	7,965	13,921	13,125	26,584	2.8	3.3	4.3	4.3	3.5	3.8	19.1	11.8	14.9
Taiwan	5,815	14,228	9,914	17,521	15,727	31,747	3.1	3.8	3.7	3.6	4.1	4.0	19.6	12.1	15.1
Arahan Selatan	4,546	10,521	1,631	3,041	6,178	13,562	2.5	2.8	0.8	1.0	1.6	2.0	18.3	13.3	17.0
Amerika Tengah dan Selatan	2,895	5,636	2,357	2,810	5,232	8,246	1.6	1.5	1.2	0.8	1.4	1.2	14.2	1.7	0.3
Afrika	2,015	3,817	1,024	1,438	3,060	4,455	1.1	0.8	0.5	0.5	0.6	0.6	8.4	7.8	7.9
Eropah Timur	7,098	14,470	6,477	10,901	15,501	20,471	3.8	3.7	4.4	4.1	4.1	4.4	19.5	15.3	14.4
Jumlah	184,981	373,287	194,345	343,449	379,341	684,734	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	14.7	18.0	12.6
Negara Eksport	38,122	67,067	26,445	66,847	52,867	124,614	20.6	18.2	10.5	17.0	13.0	18.1	15.1	21.3	13.7

Nota:
1. Termasuk semua ahli negara ASEAN.
2. Termasuk ASEAN kecuali Singapura, dan Selatan, Timur Laut Asia tidak termasuk negara perindustrian baru dan Jepun, negara CIS, Amerika Latin, dan Barat dan negara pulau Pasifik Selatan.

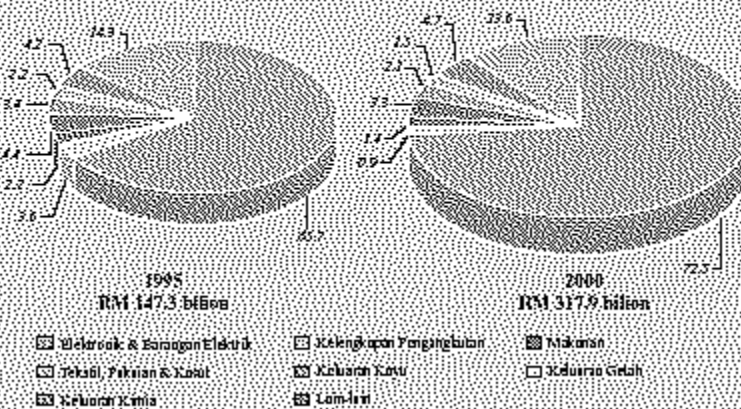
ke-19 pada tahun 1995 kepada tempat ke-17 pada tahun 1999 dan telah menyumbang sebanyak 1.5 peratus daripada eksport dunia. Eksport barangan pembuatan juga telah meningkat dengan kukuh pada kadar 15.7 peratus dalam tempoh 1999-2000, menghasilkan pertumbuhan keseluruhan sebanyak 16.6 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Kedua-dua industri perkakasan elektronik dan elektrik serta peralatan dan alat ganti terus menjadi penyumbang utama kepada eksport barangan pembuatan dengan bahagiannya meningkat daripada 65.7 peratus daripada jumlah eksport barangan pembuatan pada tahun 1995 kepada 72.5 peratus pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Carta 2-1. Pertumbuhan eksport juga telah disumbangkan oleh harga minyak kelapa sawit dan petroleum yang lebih tinggi dalam tempoh 1997-1998 hasil daripada perolehan penilaian kadar pertukaran asing.

JADUAL 2-4
DAGANGAN BARANGAN, 1995-2000
 (RM juta)

Pertaka	1995	%	2000	%	Kadar Pertambahan Tahunan Purata (%), 1996-2000
Eksport Kasar					
Perumahan	21,642	14.7	22,914	6.1	1.1
Perilombongan	10,723	7.3	26,601	7.2	20.1
Pembinaan	147,253	79.6	317,937	85.2	16.6
Lain-lain	5,309	3.6	5,655	1.5	1.0
Jumlah	184,927	100.0	373,107	100.0	15.1
Import Kasar					
Barangan Modal	39,127	20.1	47,064	15.1	3.8
Barangan Perumahan	126,338	65.0	230,611	53.0	12.8
Barangan Pengangkutan	11,975	6.2	17,372	5.6	7.7
Lain-lain	9,674	5.0	11,070	3.5	2.7
Import Tentangguh	187,116	98.3	306,118	96.0	10.3
Import untuk Dieksport Semula	7,229	3.7	6,309	2.0	-2.7
Jumlah	194,345	100.0	312,427	100.0	10.0

Akta: Barang-baru gusa

GRAFIK 2-1
EKSPORT KASAR BARANGAN PEMBUATAN, 1995 DAN 2000
 (% daripada jumlah)

2.19 Eksport sektor perlombongan telah berkembang pada kadar 20.1 peratus dalam tempoh Rancangan, dengan bahagiannya kepada jumlah eksport meningkat daripada

5.8 peratus pada tahun 1995 kepada 7.2 peratus pada tahun 2000. Prestasi eksport yang kukuh adalah berikutan daripada permintaan yang meningkat terhadap minyak mentah dan gas asli serta peningkatan harga minyak mentah dunia yang ketara iaitu daripada kira-kira USD13.0 setong pada tahun 1999 kepada kira-kira USD29.6 setong pada akhir tempoh Rancangan.

2.20 Import kasar telah meningkat pada kadar 10.0 peratus setahun, dengan 88.9 peratus daripadanya merupakan barangan perantaraan dan barangan modal yang digunakan untuk tujuan produktif. Import barangan perantaraan telah berkembang pada kadar purata sebanyak 12.8 peratus setahun dan merupakan 73.8 peratus daripada jumlah import kasar manakala barangan modal pula telah meningkat sedikit 3.8 peratus setahun dan menyumbang 15.1 peratus daripada jumlah import pada akhir tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-5. Kadar pertumbuhan yang lebih perlahan bagi import barangan modal adalah disebabkan oleh penguncupan dalam pelaburan serta kos import yang tinggi akibat daripada krisis.

JADUAL 2-5
IMPORT KASAR MENGIKUT PENGGUNAAN AKHIR DAN KATEGORI
EKONOMI UMUM, 1995-2000
(RM Juta)

Perkara	1995	%	2000	%	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%) 1996-2000
Barang Amodal	39,127	28.1	47,664	13.1	3.8
Barang Modal (kecuali alat kelengkapan pengangkutan)	32,804	15.0	44,762	14.3	0.4
Alat Kelengkapan Pengangkutan	6,323	3.3	2,902	0.7	-18.3
Barangan Perantaraan	126,358	85.6	130,611	73.8	12.8
Maklumat & Maklumat, Utama, Industri	1,365	0.7	1,326	0.0	0.7
Maklumat & Maklumat, Diproses, Industri	1,524	0.8	1,684	0.6	3.4
Bekalan Perumahan, Ls.L., Utama	4,375	2.2	6,372	2.0	3.4
Bekalan Perumahan, Ls.L., Diproses	47,220	24.7	62,715	20.1	4.8
Bahan Api & Pelincik, Utama	591	0.3	5,378	1.7	53.5
Bahan Api & Pelincik, Ls.L., Diproses	2,834	1.3	8,706	2.3	21.3
Alat Cuci & Aksesori Barang Modal (kecuali alat kelengkapan pengangkutan)	65,454	27.7	141,347	43.2	16.6
Alat Cuci & Aksesori untuk Alat Kelengkapan Pengangkutan	3,268	1.7	4,224	1.4	4.6
Barangan Penggunaan	11,875	6.1	17,372	5.8	7.7
Maklumat & Maklumat, Utama, khusus untuk Penggunaan Perumahan	1,473	0.8	2,000	0.7	7.3
Maklumat & Maklumat, Diproses, khusus untuk Penggunaan Perumahan	2,737	1.4	4,368	1.4	9.8
Alat Kelengkapan Penggunaan, Bukan Petisabata	311	0.2	101	0.0	-30.2
Barangan Penggunaan, Ls.L.	7,454	3.6	10,808	2.5	7.3
Bahan Tabak Lama	1,455	0.9	3,194	0.7	3.8
Barang Sepatu Tabak Lama	2,744	1.4	4,482	1.4	10.3
Barang Tidak Tabak Lama	3,055	1.6	4,130	1.3	6.2
Barang Lain-Cami	5,786	3.8	6,391	3.8	3.5
Bahan Api & Pelincik, Diproses	1,104	0.6	2,467	0.8	13.6
Alat Kelengkapan Penggunaan, Mobikal Penampung	4,167	2.2	3,024	1.3	-7.3
Barang-barang Ls.L.	25	0.0	186	0.1	6.0
Transaksi barulah RMK5,000	4,315	2.2	4,493	1.4	0.0
Import Termaggab	187,116	85.3	166,118	68.0	10.3
Import untuk Diekspor Semula	7,220	3.7	6,306	2.0	-7.7
Jumlah Import Kasar	144,345	100.0	112,437	100.0	10.0

Note: Ls.L. Tidak diwujudkan di tempat lain

Imbangan Pembayaran

2.21 Kedudukan imbangan pembayaran telah menjadi kukuh menjelang akhir tempoh Rancangan berikutan daripada kadar pertumbuhan eksport dagangan yang ketara. Kadar pertumbuhan eksport dagangan telah memuncak pada tahun 1998 pada kadar 29.4 peratus manakala pertumbuhan import dagangan adalah perlahan pada kadar 2.4 peratus pada tahun yang sama. Akaun dagangan telah mencatatkan lebih di sepanjang tempoh Rancangan dengan lebih terbesar sebanyak RM86.5 bilion dicatatkan pada tahun 1999. Bagi tempoh 1998-2000 lebih dagangan merupakan lebih daripada 25 peratus daripada KNK.

2.22 Akaun perkhidmatan terus mencatatkan defisit dan telah meningkat hampir dua kali daripada RM19.2 bilion pada tahun 1995 kepada RM40.6 bilion pada tahun 2000, terutamanya disebabkan oleh aliran keluar bersih pendapatan pelaburan yang terdiri daripada penghantaran pulang keuntungan dan dividen oleh pelabur asing. Di samping itu bayaran yang tinggi bagi tambang dan insurans serta bayaran kontrak dan bayaran perkhidmatan profesional juga turut menyumbang kepada defisit tersebut. Walaupun terdapat peningkatan dalam lebih akaun perjalanan namun ia tidak mencukupi untuk mengimbangi defisit berkenaan. Aliran keluar bersih bagi bayaran pindahan telah dicatatkan semenjak tahun 1994 berikutan daripada pengirisan wang ke luar negara oleh pekerja asing dan ini mencerminkan guna tenaga buruh asing yang tinggi.

2.23 Terdapat peningkatan yang ketara dalam akaun semasa hasil daripada prestasi perdagangan yang memberangsangkan yang dapat menampung defisit dalam akaun perkhidmatan serta pembayaran pindahan bersih. Berikutan daripada itu akaun semasa yang telah mencatatkan defisit semenjak tahun 1990 telah bertukar menjadi positif mulai tahun 1998 dan mencatatkan lebih tertinggi sebanyak RM47.9 bilion pada tahun 1999 atau 17.1 peratus daripada KNK.

Keluaran Sektor

2.24 Kemelesetan ekonomi pada tahun 1998 telah menjejaskan pertumbuhan sektor dalam tempoh Rancangan, walaupun prestasi pertumbuhan yang tinggi telah dicatatkan bagi tempoh 1996-1997. Hasil daripada perlaksanaan langkah pemulihan yang agresif, sektor pembuatan dan perkhidmatan telah kembali pulih dan nilai ditambahnya telah melebihi daripada yang dicatatkan sebelum tempoh krisis.

2.25 Sektor pembuatan telah meningkat pada kadar 9.1 peratus setahun dalam tempoh Rancangan seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-6. Sektor tersebut telah berkembang pesat pada kadar purata sebanyak 14.1 peratus bagi tempoh 1996-1997 sebelum menguncup sebanyak 13.4 peratus pada tahun 1998. Dengan pemulihan permintaan sektor luar negara dan dalam negeri sektor pembuatan telah

memperlihatkan pemulihan dan berkembang sebanyak 17.2 peratus setahun bagi tempoh 1999-2000. Pada peringkat awal, pemulihan sektor pembuatan adalah diterajui oleh industri berorientasikan eksport yang disokong oleh permintaan luar negara yang kukuh terhadap separa konduktor dan mesin elektronik serta peralatan telekomunikasi. Berikutan daripada itu, aktiviti pembuatan dalam industri tempatan juga telah pulih setelah pasaran kewangan kembali stabil dan keyakinan pengguna meningkat hasil daripada pelaksanaan langkah Kerajaan yang menyokong pemulihan. Secara khususnya, usaha untuk memulihkan sektor automotif dan bahan berkaitan dengan sektor pembinaan telah menghasilkan pertumbuhan yang kukuh bagi industri peralatan pengangkutan dan logam asas. Kestabilan dan kepastian yang terhasil daripada langkah pengenalan kawalan modal terpilih dan penetapan kadar tukaran asing pada bulan September 1998 adalah merupakan faktor penting yang mengekalkan prestasi eksport Malaysia. Kadar tukaran asing yang stabil telah membantu peniaga membuat keputusan perniagaan dan membolehkan Malaysia menikmati faedah daripada pemulihan permintaan luar negara yang kukuh.

2.26 Sektor perkhidmatan merupakan sektor yang paling kurang terjejas akibat krisis namun ia mencatatkan penurunan dalam pertumbuhan sebanyak 0.7 peratus dalam tahun 1998. Walau bagaimanapun sektor tersebut telah berkembang pada kadar purata sebanyak 5.2 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Pertumbuhan ini telah diterajui oleh sektor kecil kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan serta pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi. Sektor kecil tersebut telah berkembang dengan pesat sebelum krisis dan mendapat faedah daripada penekanan yang berterusan terhadap pembangunan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT). Di samping itu dasar kewangan yang berkembang telah merangsang permintaan dalam negeri dan menjana permintaan terhadap perkhidmatan perantaraan dan akhir, terutamanya sektor kecil kewangan, pengangkutan dan komunikasi. Penyumbang terbesar kepada nilai ditambah sektor perkhidmatan ialah sektor kecil perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran.

2.27 Sektor pertanian dan perhutanan telah berkembang pada kadar 1.2 peratus setahun terutamanya disebabkan oleh kejatuhan dalam pengeluaran minyak kelapa sawit kesan daripada kitaran lawas pokok serta kemarau akibat El-Nino dalam

JADUAL 2-6
**KELUARAN DALAM NEGERI KASAR MENGIKUT
 INDUSTRI ASAL, 1998-2005**
 (RM Juta)

Sektor	1995		2000		2005		Sumbangan kepada Pertumbuhan (%)		Kadar Pertumbuhan Berkala Purata (%)		
	RM95	%	RM00	%	RM05	%	KAGG-7	KAGG-8	KAGG-7	KAGG-8	KAGG-9
Petroleum, Perolehan, Pemilikan & Perakuaan	17,115	10.3	13,154	8.7	21,018	7.0	0.3	0.2	3.8	1.2	3.0
Perombongan & Kuari	13,643	8.2	13,907	8.8	15,387	5.3	0.8	0.2	1.7	0.4	3.3
Pembinaan	45,174	27.7	69,867	33.4	107,237	35.8	2.5	3.3	3.0	0.7	8.9
Pembinaan	7,411	4.4	6,996	3.3	9,596	3.2	0.0	0.2	-2.8	-1.1	6.5
Elektrik, Gas & Air	5,876	3.5	7,090	3.4	10,167	3.4	0.3	0.3	7.8	2.8	7.3
Pengangkutan, Penyediaan & Komunikasi	12,296	7.4	16,643	8.0	25,710	8.0	0.5	0.7	3.0	0.2	0.1
Penggunaan Berdagang & Kuncil Hotel & Restoran	25,304	15.2	31,081	14.9	45,080	15.0	0.6	1.2	3.2	4.2	7.7
Kewangan, Insurans, Hartanah & Perkhidmatan Perumahan	17,267	10.4	24,643	12.8	37,120	12.4	0.8	1.0	7.0	7.5	8.5
Perkhidmatan Kerajaan	11,803	7.1	14,678	7.0	17,055	5.5	0.3	0.2	3.7	4.3	3.0
Perkhidmatan Lain	12,780	7.7	15,599	7.5	23,048	8.0	0.3	0.7	5.1	4.1	9.0
(-) Bayaran Perkhidmatan Bank	8,888	5.3	14,252	6.8	16,888	5.5	0.6	0.4	71.5	0.0	6.5
(+) Dan Impnet	6,323	3.7	4,364	2.3	5,016	1.6	-0.2	0.3	3.8	-0.3	4.0
KDNK pada Harga Pabek	166,828	100.0	209,269	126.0	399,785	168.8	4.7	7.3	3.9	4.7	7.3
Sektor Pertama	30,758	18.3	32,061	15.3	37,405	12.3	0.3	0.4	1.7	0.8	3.1
Sektor Kedua	52,585	31.6	76,364	36.7	116,833	39.0	2.7	3.3	1.3	7.1	8.7
Sektor Ketiga	85,346	51.2	109,733	52.4	159,110	53.7	2.7	4.3	3.4	3.2	7.7
Mengambil kira Pabek ke atas Data Import & Eksport Perkhidmatan Asal											
Sektor Pertama	30,406	18.2	30,776	14.7	35,000	12.0	0.0	0.4	0.3	0.2	3.1
Sektor Kedua	51,967	31.2	73,793	35.3	112,132	37.4	2.4	3.2	2.3	7.3	8.7
Sektor Ketiga	84,230	50.6	104,709	50.0	151,753	50.3	2.2	3.0	4.4	4.4	7.7

tahun 1998. Di samping itu, pengeluaran getah asli terus merosot disebabkan oleh kawasan tanaman yang berkurangan, kekurangan buruh, pemilikan tanah yang saiznya tidak ekonomik di kalangan pekebun kecil, penyerapan teknologi moden dalam pengeluaran getah yang perlahan dan harga getah asli yang rendah. Pengeluaran koko juga merosot disebabkan oleh kawasan tanaman yang berkurangan dan keadaan cuaca yang kurang baik dalam tempoh Rancangan. Pengurangan bekalan kayu gergaji pula adalah sejajar dengan dasar pengurusan perhutanan yang mampan. Walau bagaimanapun komoditi lada hitam telah mencatatkan prestasi yang baik dari segi kawasan tanaman, pengeluaran dan perolehan eksport hasil daripada kenaikan harga. Usaha bagi mengurangkan import makanan telah membawa kepada peningkatan pengeluaran makanan, terutamanya sayur-sayuran, ternakan dan ikan.

2.28 Sektor perlombongan dan kuari telah meningkat sebanyak 0.4 peratus setahun dalam tempoh Rancangan terutamanya disebabkan oleh sektor kecil petroleum dan gas yang mendapat faedah daripada kenaikan harga terutamanya pada tahun 2000. Dalam sektor kecil galian, pertumbuhan telah dicatatkan oleh industri logam dan galian yang membekalkan bahan mentah bagi perkembangan industri seramik, simen, keluaran logam yang dibentuk, bahan campuran cat, kaca dan bahan kimia. Walau bagaimanapun pengeluaran timah telah merosot disebabkan oleh harga yang amat rendah.

2.29 Sektor pembinaan yang telah berkembang pesat pada kadar 13.4 peratus setahun bagi tempoh 1996-1997 berikutan daripada pasaran hartanah yang aktif dan

pembangunan pesat projek infrastruktur telah mengalami penguncupan sebanyak 23.0 peratus pada tahun 1998 dan 5.6 peratus pada tahun 1999. Walau bagaimanapun usaha yang diambil untuk memulihkan sektor tersebut terutamanya melalui penurunan kadar faedah, Kempen Pemilikan Rumah dan pelaksanaan semula beberapa projek infrastruktur telah membantu pemulihan semula sektor ini.

Guna Tenaga dan Harga

2.30 Guna tenaga. Pertumbuhan ekonomi yang pesat sebelum krisis telah menghasilkan peningkatan pekerjaan yang tinggi dan pencapaian guna tenaga penuh dalam ekonomi. Pasaran buruh terus ketat dengan kekurangan pekerja dilaporkan dalam sektor pertanian, pembuatan dan perkhidmatan. Walau bagaimanapun dengan kemelesetan ekonomi pada tahun 1998, kadar pengangguran telah meningkat sedikit kepada 3.2 peratus daripada 2.5 peratus pada tahun 1996. Pengangguran telah dapat dikurangkan hasil daripada penyerapan pekerja yang telah diberhentikan dan diambil oleh sektor yang mengalami kekurangan buruh. Di samping itu, penghantaran pulang pekerja asing ke negara asal mereka juga telah dapat mengekalkan kadar pengangguran pada tahap yang rendah. Pemulihan ekonomi bagi tempoh 1999-2000 telah menyumbang kepada perwujudan pekerjaan dengan ini telah mengurangkan kadar pengangguran kepada 3.1 peratus.

2.31 Harga. Setelah mengalami suasana harga yang stabil dan rendah dalam tempoh 1996-1997 inflasi telah menjadi perkara penting pada tahun 1998 berikutan daripada penyusutan dalam nilai Ringgit yang ketara yang telah mengakibatkan kenaikan dalam harga pengguna dan pengeluar. Indeks Harga Pengguna (CPI) telah meningkat daripada 2.7 peratus pada tahun 1997 kepada kadar tertinggi 5.3 peratus pada tahun 1998 dengan semua kategori barangan penggunaan mencatatkan kenaikan harga terutamanya kategori makanan yang menyumbang sebanyak 63 peratus kepada kenaikan dalam CPI. Indeks Harga Pengeluar (PPI) juga telah meningkat daripada 2.7 peratus pada tahun 1997 kepada 10.7 peratus pada tahun 1998. Walau bagaimanapun tekanan harga telah dapat dikurangkan melalui langkah dasar kewangan, fiskal dan pentadbiran sejak pertengahan tahun 1998. CPI telah berkurang kepada 1.6 peratus dan PPI kepada 3.1 peratus pada tahun 2000. Bagi tempoh Rancangan, CPI dan PPI mencatatkan kenaikan purata sebanyak 3.0 peratus.

Imbangan Sumber

2.32 Dalam tempoh Rancangan, negara telah berjaya mengekalkan tahap tabungan yang tinggi dengan mencatatkan kadar purata sebanyak 40.1 peratus daripada KNK seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 2-7. Pelaburan sebagai peratusan daripada KNK berada pada tahap 33.6 peratus. Tabungan negara kasar telah berkembang pada kadar 17.6 peratus setahun bagi tempoh 1996-1997 sebelum mencatatkan pertumbuhan sederhana kepada 4.2 peratus bagi tempoh 1999-2000, menghasilkan kadar pertumbuhan purata sebanyak 10.2 peratus setahun bagi tempoh Rancangan.

Pertumbuhan tabungan negara kasar yang lebih tinggi sebelum krisis disumbang oleh tabungan awam yang lebih tinggi dengan kadar purata 8.5 peratus setahun dalam tempoh Rancangan, walaupun terdapat penguncupan 26.0 peratus pada tahun 1998 berikutan daripada pelaksanaan dasar fiskal yang mengembang untuk merangsang pertumbuhan.

2.33 Tabungan swasta telah berkembang pada kadar 6.0 peratus setahun sebelum krisis dan meningkat dengan ketara sebanyak 48.5 peratus pada tahun 1998 hasil daripada sikap berhati-hati para pengguna dalam persekitaran yang tidak menentu. Kesan daripada itu pelaburan swasta telah merosot dengan ketara sebanyak 51.0 peratus pada tahun 1998, yang mengakibatkan pengurangan

Sektor	1995	2000	2005	Rancangan	
				KATEGORI 1	KATEGORI 2
AWAM					
Tabungan	15.4	15.3	17.2	17.2	14.0
Pelaburan	29.0	23.0	10.4	22.6	22.7
Imbangan Sumber	2.4	0.9	2.8	4.5	1.8
SWASTA					
Tabungan	20.0	23.1	22.4	23.0	21.5
Pelaburan	32.8	34.9	22.8	27.0	39.3
Imbangan Sumber	-12.8	8.1	-0.4	2.0	7.8
Jumlah					
Tabungan	35.4	38.4	39.6	40.2	35.5
Pelaburan	45.8	29.9	33.2	33.6	31.4
Imbangan Sumber	-10.4	8.5	2.4	6.5	3.9

keseluruhan sebanyak 8.3 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Ini juga telah mengakibatkan kejatuhan dalam nisbah pelaburan kepada KNK daripada 45.8 peratus pada tahun 1995 kepada 29.0 peratus pada tahun 2000. Tabungan negara kasar telah meningkat daripada 35.6 peratus dalam tahun 1995 kepada 39.0 peratus dalam tahun 2000 dan ini menyumbang kepada lebih imbalan sumber sebanyak 10.0 peratus daripada KNK pada tahun 2000.

III. RANGKA KERJA EKONOMI MAKRO

Strategi Ekonomi Makro

2.34 Pengurusan ekonomi makro dalam jangka sederhana akan tertumpu kepada usaha mengekalkan pertumbuhan yang tinggi disertai dengan daya tahan ekonomi. Strategi yang dibentuk bertujuan untuk menggalakkan pertumbuhan ekonomi yang mampan, membangunkan daya tahan ekonomi serta meningkatkan produktiviti dan daya saing. Sektor swasta yang masih lemah dalam tempoh selepas krisis dijangka akan pulih bagi menerajui pertumbuhan manakala sektor awam akan terus membantu pertumbuhan ekonomi melalui dasar yang menggalakkan aktiviti perniagaan. Dalam hubungan ini, tumpuan dasar ekonomi makro adalah untuk memantapkan ekonomi dan meletakkannya ke landasan pertumbuhan ekonomi yang mampan. Strategi utama ekonomi makro dalam RMKe-8 adalah seperti berikut:

- meneruskan pengurusan ekonomi makro yang baik untuk memperkukuhkan daya tahan ekonomi dan meningkatkan daya saing serta mengelakkan sebarang ketidakseimbangan;
- memperkukuhkan kawal selia dan keutuhan sektor kewangan dan korporat terhadap kejutan;
- mempergiatkan usaha untuk membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan dan meningkatkan sumbangan TFP kepada pertumbuhan;
- mempercepatkan pembangunan sektor yang berpotensi untuk menjadi sektor yang moden dan berdaya saing di peringkat antarabangsa;
- mengukuhkan pelaburan dalam negeri terutamanya melalui pembangunan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) serta syarikat multinasional (MNC) Malaysia; dan
- menarik masuk FDI yang berkualiti yang mempunyai kaitan dengan teknologi tinggi, P&P dan pasaran.

Tinjauan Ekonomi Antarabangsa

2.35 Sebagai sebuah ekonomi yang terbuka, prospek Malaysia dalam tempoh RMKe-8 akan dipengaruhi oleh perkembangan dalam ekonomi antarabangsa. Bagi tempoh Rancangan, ekonomi dunia dijangka berkembang pada kadar purata sebanyak 3.0 peratus setahun. Negara maju dijangka menerajui pertumbuhan tersebut dengan unjuran purata pertumbuhan negara OECD sebanyak 2.8 peratus setahun.

Pertumbuhan ekonomi dunia pada keseluruhannya dijangka turut bergantung kepada pertumbuhan positif yang berterusan dalam ekonomi Amerika Syarikat pada kadar purata 2.7 peratus setahun, kestabilan berterusan dalam pasaran kewangan dunia dan pemulihan ekonomi Asia Timur daripada krisis kewangan. Prospek pertumbuhan negara China dan India dijangka sederhana manakala Jepun diunjur berkembang sebanyak 2.2 peratus setahun.

2.36 Dalam tempoh Rancangan, kadar inflasi dunia dijangka akan berkembang pada kadar purata 2.7 peratus setahun mencerminkan pelaksanaan dasar kewangan yang tidak mendatangkan kesan inflasi oleh negara maju yang utama. CPI bagi negara maju dijangka meningkat pada kadar purata sebanyak 1.9 peratus. Di Asia Timur, kadar inflasi diunjur berkembang pada kadar 3.8 peratus setahun berbanding dengan 6.1 peratus bagi tempoh 1991-1998.

2.37 Dagangan dunia dijangka berkembang pada kadar 7.0 peratus setahun dengan meningkatnya integrasi perdagangan di peringkat serantau dan rantau kecil. Di samping itu, dagangan perkhidmatan dijangka berkembang pada kadar yang lebih cepat berbanding dengan dagangan barangan disebabkan oleh aliran masuk FDI yang lebih tinggi terutamanya bagi sektor perkhidmatan.

Ekonomi Malaysia

2.38 Pengukuhan asas ekonomi makro dan sektor kewangan disertai dengan prestasi ekonomi yang mantap pada tahun 2000 akan menyediakan asas untuk mengekalkan pertumbuhan yang tinggi dalam tempoh Rancangan. Ekonomi dijangka berkembang sejajar dengan potensi keluarannya berikutan pemulihan pelaburan swasta yang melebihi paras sebelum krisis. Sektor swasta akan digalakkan untuk memanfaatkan peluang yang wujud daripada pelaksanaan AFTA dalam tempoh Rancangan.

Prospek Pertumbuhan

2.39 Ekonomi Malaysia dijangka berkembang pada kadar purata sebanyak 7.5 peratus setahun dengan kadar inflasi yang rendah dan harga yang stabil. Pertumbuhan ini akan disokong oleh permintaan dalam negeri dengan pemulihan yang kukuh dalam pelaburan swasta. Pelaburan asing akan kekal penting terutamanya dalam meningkatkan teknologi, kemahiran dan kepakaran pengurusan. Penggunaan swasta dijangka berkembang pada kadar 7.4 peratus setahun, mencerminkan peningkatan kemewahan sementara penggunaan awam akan meningkat pada kadar 7.7 peratus setahun.

2.40 Apabila ekonomi menjadi semakin matang, pergantungan terhadap input buruh dan modal akan berkurangan manakala sumbangan TFP sebagai sumber pertumbuhan akan dipertingkatkan dalam tempoh Rancangan. TFP dijangka menyumbang sebanyak 37.2 peratus daripada sasaran pertumbuhan sebanyak 7.5

peratus sementara sumbangan buruh adalah sebanyak 21.5 peratus dan modal sebanyak 41.3 peratus seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-1.

2.41 Peningkatan dalam sumbangan TFP kepada pertumbuhan akan memerlukan perubahan struktur yang meluas untuk meningkatkan kecekapan ekonomi. Ini termasuklah meningkatkan kemahiran dan kemampuan pengurusan, meningkatkan perbelanjaan P&P serta penggunaan teknologi dan IT yang lebih meluas di dalam semua sektor ekonomi selaras dengan usaha untuk membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan. Di samping itu, pelaburan awam akan ditingkatkan untuk memperbaiki sistem penyaluran pendidikan dan latihan. Sektor swasta akan digalakkan untuk memainkan peranan yang lebih besar terutamanya dari segi P&P serta inovasi keluaran.

Permintaan Agregat

2.42 Ekonomi dijangka terus berkembang di dalam tempoh Rancangan disokong oleh permintaan dalam negeri yang kukuh dan pertumbuhan ekonomi dunia yang mampan. Bagi sektor dalam negeri, permintaan swasta akan terus menjadi kuasa penggerak pertumbuhan ekonomi sejajar dengan keseluruhan dasar yang menggalakkan sektor swasta menerajui pertumbuhan ekonomi. Kerajaan akan mengurangkan penglibatannya dalam aktiviti ekonomi dan akan terus menyokong pertumbuhan perniagaan.

2.43 Pelaburan swasta akan terus menjadi pendorong kepada pertumbuhan ekonomi, dengan berkembang pada kadar purata 19.0 peratus setahun seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-2. Bahagiannya kepada jumlah pelaburan dijangka mencapai 68.7 peratus pada tahun 2005. Pelaburan swasta pada harga semasa, perlu meningkat lebih dua kali daripada RM42.9 bilion pada tahun 2000 kepada RM105.5 bilion pada tahun 2005. Jumlah pelaburan swasta yang diperlukan bagi tempoh Rancangan adalah sebanyak RM374.5 bilion pada harga semasa berbanding dengan RM288.0 bilion dalam tempoh RMKe-7. Pasaran modal terutamanya pasaran sekuriti hutang swasta serta tabung pencen dan kumpulan wang akan menyediakan pembiayaan penting bagi memenuhi keperluan pelaburan sektor yang produktif untuk ekonomi dalam tempoh Rancangan. Pelaburan asing masih penting walaupun bahagiannya kepada jumlah pelaburan dijangka menurun berikutan daripada jangkaan pertumbuhan pelaburan dalam negeri yang lebih tinggi dan peningkatan dalam persaingan antarabangsa bagi FDI. Dalam hubungan ini, walaupun penekanan akan diberi kepada pelaburan dalam negeri namun galakan terhadap FDI yang terpilih akan dilaksanakan.

2.44 Pelaburan awam. Dalam tempoh Rancangan, perbelanjaan pembangunan Kerajaan Persekutuan akan meningkat sedikit daripada RM99.0 bilion dalam tempoh RMKe-7 kepada RM110.0 bilion. Pelaburan awam dijangka meningkat dengan kadar yang lebih perlahan pada 1.1 peratus setahun berbanding dengan 7.1 peratus setahun

dalam tempoh RMKe-7. Bahagiannya kepada KNK dijangka menurun daripada 17.2 peratus pada tahun 2000 kepada 12.4 peratus pada tahun 2005. Pelaburan tersebut akan memberi tumpuan kepada usaha meningkatkan keupayaan pengeluaran ekonomi dan produktiviti serta menambah kecekapan melalui peningkatan kualiti tenaga kerja, peningkatan pelaburan dalam P&P, memperkukuh dan menggalakkan pembangunan teknologi di samping memperbaiki infrastruktur fizikal dan sosial. Pada keseluruhannya, jumlah pelaburan swasta dan awam dijangka berkembang pada kadar 11.3 peratus setahun dalam tempoh RMKe-8.

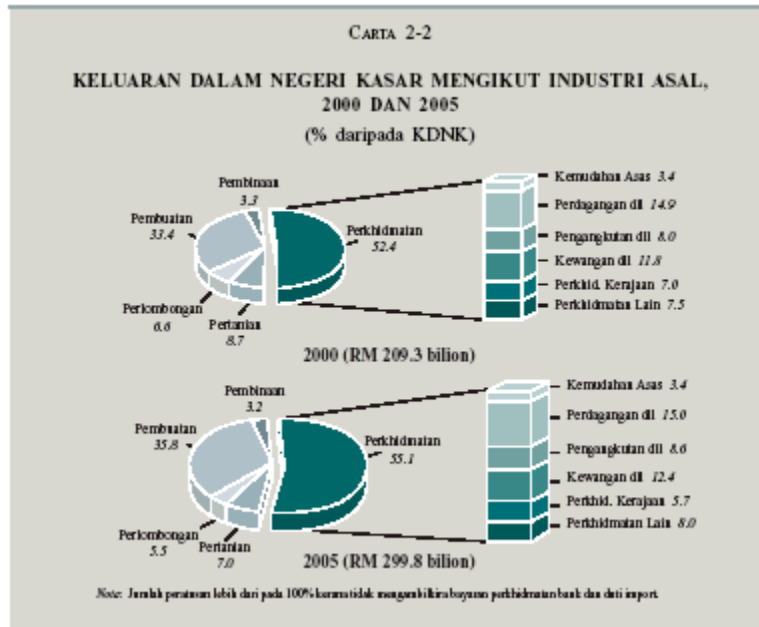
2.45 Jumlah penggunaan dijangka berkembang pada kadar 7.5 peratus setahun, lebih tinggi berbanding dengan pencapaian yang dicatatkan dalam tempoh RMKe-7. Penggunaan swasta pada harga sebenar dijangka meningkat sebanyak 7.4 peratus setahun selaras dengan jangkauan peningkatan dalam pendapatan per kapita daripada RM13,359 pada tahun 2000 kepada RM17,779 pada tahun 2005. Penggunaan swasta per kapita dijangka meningkat daripada RM6,198 pada tahun 2000 kepada RM9,073 pada tahun 2005, berikutan pertumbuhan dalam pendapatan bolehguna. Penggunaan awam akan berkembang pada kadar 7.7 peratus setahun dan menyumbang sebanyak 12.6 peratus daripada KNK menjelang tahun 2005. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Persekutuan akan berjumlah RM322.4 bilion dalam tempoh RMKe-8 berbanding dengan RM236.4 bilion dalam Rancangan sebelumnya.

2.46 Dari segi permintaan luar negara, eksport barangan dan perkhidmatan bukan faktor dijangka berkembang sebanyak 6.8 peratus setahun pada harga sebenar berikutan daripada peningkatan daya saing dan prospek perdagangan dunia yang lebih baik. Bagi menyokong pertumbuhan yang dijangka dalam sektor pembuatan, import barangan dan perkhidmatan bukan faktor dijangka meningkat pada kadar 7.8 peratus setahun.

Keluaran Sektor

2.47 Sektor pembuatan dan perkhidmatan akan terus menjadi penyumbang utama kepada pertumbuhan dalam tempoh RMKe-8 seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-6. Sektor pembuatan dijangka berkembang pada kadar purata 8.9 peratus setahun dengan bahagiannya daripada KDNK meningkat kepada 35.8 peratus menjelang tahun 2005 seperti ditunjukkan dalam Carta 2-2. Industri barangan elektrik dan elektronik akan kekal menjadi penggerak ke arah peralihan kepada pengeluaran berteknologi dan nilai ditambah yang tinggi bagi barangan penggunaan dan industri. Kemajuan seterusnya bagi industri ini merangkumi operasi dan pengembangan projek fabrikasi wafer. Dengan adanya usaha pemindahan teknologi dan peningkatan lebih banyak rantaian dijangka dimeterai di antara perusahaan besar dan PKS yang seterusnya menyumbang kepada pertumbuhan sektor pembuatan yang mampan. Industri yang berasaskan sumber terutamanya industri petrokimia, farmaseutikal, perabot dan keluaran makanan, serta industri kraftangan juga dijangka menjadi lebih kukuh dalam tempoh Rancangan. Industri kelengkapan pengangkutan dan keluaran

logam dibentuk akan memainkan peranan yang lebih agresif selaras dengan usaha untuk memanfaatkan peluang sepenuhnya yang wujud daripada pasaran yang lebih luas berikutan daripada pelaksanaan AFTA.

2.48 Sektor perkhidmatan dijangka meningkat pada kadar 7.7 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Pertumbuhan yang lebih tinggi akan diperolehi daripada tiga sektor kecil utama iaitu kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan; perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran; serta pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi. Sektor kecil perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran akan digerakkan oleh kesan kekayaan yang meningkat dan juga usaha gigih untuk menjadikan Malaysia sebagai destinasi pelancongan dan membeli-belah yang utama. Usaha tersebut termasuklah menjadi tuan rumah kepada acara sukan yang utama, menjadikan Malaysia sebagai pusat utama bagi mesyuarat, persidangan dan pameran serta menganjurkan aktiviti sepanjang tahun berdasarkan peristiwa-peristiwa tertentu. Pada masa yang sama, usaha juga akan diambil bagi menggalakkan pelancongan dalam negeri terutamanya untuk memanfaatkan cuti dua hari Sabtu dalam sebulan bagi sektor awam.

2.49 Pengukuhan dan penyusunan semula sektor kecil kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan serta kegunaan e-dagang yang lebih meluas dijangka menyumbang kepada pertumbuhan dalam sektor kecil tersebut. Sektor kecil ini juga akan mendapat faedah daripada pelaksanaan Pelan Induk Pasaran Modal dan Pelan Induk Sektor Kewangan terutamanya pembangunan pasaran bon dan pengukuhan industri insurans. Sektor kecil pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi yang lebih bersepadu akan turut menyumbang kepada peningkatan dalam penggunaan pelabuhan dan lapangan terbang. Jangkaan peningkatan dalam pengendalian penumpang dan kargo di Lapangan Terbang Antarabangsa KL (KLIA) di Sepang akan

menjadikan KLIA sebagai pusat pemunggahan kargo dan pusat penerbangan serantau. Pemodenan pelabuhan di Malaysia terutamanya Pelabuhan Barat di Pelabuhan Klang dan Pelabuhan Tanjung Pelepas akan membolehkan pelabuhan tersebut mengendalikan jumlah kargo yang besar.

2.50 Sektor pertanian dijangka berkembang pada kadar tahunan purata sebanyak 3.0 peratus dalam tempoh Rancangan. Pengeluaran minyak kelapa sawit diunjur meningkat sebanyak 2.8 peratus dengan penambahan kawasan penanaman baru di Sabah dan Sarawak serta peralihan daripada tanaman komoditi lain kepada kelapa sawit. Selain daripada itu hasil juga dijangka meningkat dengan penggunaan klon yang memberi hasil yang lebih tinggi dan pengurusan perladangan yang lebih baik. Walau bagaimanapun sumbangan daripada komoditi getah dan kayu balak dijangka menurun. Perlaksanaan langkah baru di bawah Dasar Pertanian Negara Ketiga dijangka meningkatkan pengeluaran koko, komoditi makanan dan komoditi pertanian bukan tradisional yang lain. Sektor makanan dijangka berkembang pada kadar purata 6.2 peratus setahun dan menyumbang 37.1 peratus daripada jumlah keseluruhan nilai ditambah sektor pertanian. Usaha yang lebih agresif akan diambil untuk meningkatkan pengeluaran sayur-sayuran, ternakan dan ikan. Di samping itu perhutanan berasaskan pertanian, buluh dan rotan, florikultur, herba dan tanaman perubatan serta ikan hiasan akan terus digalakkan.

2.51 Sektor perlombongan dijangka meningkat sebanyak 3.3 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Sektor kecil minyak mentah kekal menjadi penyumbang utama kepada sektor perlombongan dengan bahagiannya merupakan 82.3 peratus daripada nilai ditambah bagi sektor perlombongan pada akhir tempoh Rancangan. Walau bagaimanapun pengeluaran minyak mentah dijangka mencatatkan pertumbuhan yang kecil sebanyak 0.7 peratus selaras dengan Dasar Susutan Negara. Tanpa mengambil kira pengeluaran minyak mentah sektor perlombongan dijangka mencatatkan pertumbuhan yang positif sebanyak 8.3 peratus dengan sumbangan daripada sektor kecil gas sebanyak 12.1 peratus daripada nilai ditambah sektor perlombongan.

2.52 Sektor pembinaan dijangka berkembang pada kadar tahunan purata sebanyak 6.5 peratus dalam tempoh Rancangan dengan mengambil kira lebihan penawaran bagi ruang pejabat dan ruang komersil di pasaran hartanah serta projek infrastruktur utama yang telah siap atau pelbagai peringkat pelaksanaan. Di antara projek utama yang akan dilaksanakan adalah Lebuhraya Pantai Timur, Lingkaran Rel Ekspres (ERL), projek landasan kereta api berkembar elektrik dari Rawang ke Ipoh serta pembangunan infrastruktur dan perumahan dalam MSC.

Perdagangan Antarabangsa

2.53 Eksport kasar dijangka berkembang pada kadar purata sebanyak 7.9 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Perdagangan dunia akan meningkat hasil

daripada pemulihan ekonomi Asia Timur serta kemasukan China dan Rusia dalam Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO). Dengan liberalisasi perdagangan barangan dan perkhidmatan yang telah dijadualkan di bawah WTO serta komitmen bagi mengurangkan tarif di bawah perjanjian perdagangan dua hala dan serantau, eksport Malaysia dijangka menembusi pasaran yang lebih luas dan pelbagai. Justeru itu, Malaysia perlu meningkatkan daya saing keluarannya melalui peningkatan produktiviti dan kualiti. Ia akan dilengkapkan dengan perkhidmatan sokongan yang cekap seperti penubuhan rumah-rumah perdagangan bagi mempromosikan eksport Malaysia di luar negara.

2.54 Eksport barangan pembuatan dijangka berkembang pada kadar purata 8.9 peratus setahun dalam tempoh Rancangan, dengan pendapatan eksport meningkat daripada RM317.2 bilion pada tahun 2000 kepada RM486.1 bilion pada tahun

JADUAL 2-8					
PENGELUARAN DAN EKSPORT KOMODITI, 1995-2005					
Komoditi	1995	2000	2005	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
				RMKe-7	RMKe-8
Pertanian					
<i>Meyak Kelapa Sawit</i>					
Pengeluaran ('000 tan metrik)	7,811	10,840	12,444	6.8	2.8
Eksport ('000 tan metrik)	6,656	8,863	8,760	5.9	0.2
Nilai semnit (RM/tan metrik)	1,473	1,122	1,260	-5.3	2.3
Nilai (RM juta)	10,395	9,948	11,035	-0.9	2.1
<i>Getah</i>					
Pengeluaran ('000 tan metrik)	1,089	616	560	-10.8	-1.9
Eksport ('000 tan metrik)	1,013	996	700	-0.4	-0.8
Nilai semnit (sen/kg)	398	258	270	-8.3	-0.9
Nilai (RM juta)	4,038	2,571	1,890	-8.0	-0.0
<i>Kayu Bulak</i>					
Pengeluaran ('000 meter padu)	31,644	23,898	21,143	-5.5	-2.4
Eksport ('000 meter padu)	7,746	6,484	5,266	-3.5	-4.1
Nilai semnit (RM/meter padu)	292	384	380	5.0	0.2
Nilai (RM juta)	2,264	2,489	2,000	1.9	-4.3
<i>Kayu Bulak Yang Digerseji</i>					
Pengeluaran ('000 meter padu)	9,280	5,224	4,763	-10.9	-1.8
Eksport ('000 meter padu)	4,364	2,875	2,382	-8.0	-3.7
Nilai semnit (RM/meter padu)	879	1,051	1,386	3.0	5.7
Nilai (RM juta)	3,838	3,020	3,300	-4.7	1.8
<i>Koka</i>					
Pengeluaran ('000 tan metrik)	131	70	100	-11.8	7.4
Eksport ('000 tan metrik)	53	11	33	-20.8	24.0
Nilai semnit (RM/kg)	3,276	2,878	3,600	-2.0	4.0
Nilai (RM juta)	172	33	119	-28.3	29.0
Perilombongan					
<i>Meyak Mentah dan Kondensat</i>					
Pengeluaran (tong sehari)	705	680	702	-0.7	0.7
Eksport ('000 tong sehari)	399	345	302	-2.9	-2.0
Nilai semnit (RM/tan metrik)	350	858	579	19.7	-7.0
Harga (USD/setong)	18.29	29.58	21.75	10.1	-0.0
Nilai (RM juta)	6,701	14,241	8,387	10.3	-10.0
<i>Gas Asli Cecair</i>					
Pengeluaran ('000 tan metrik)	9,923	15,453	20,500	9.3	5.8
Eksport ('000 tan metrik)	9,923	15,453	20,295	9.3	5.0
Nilai semnit (RM/tan metrik)	320	731	565	18.0	-5.0
Nilai (RM juta)	3,171	11,300	11,466	28.9	0.3
<i>Tiasé</i>					
Pengeluaran ('000 tan metrik)	6.4	6.7	6.5	0.9	-0.5
Eksport ('000 tan metrik)	35.2	21	20	-10.1	-1.1
Nilai semnit (RM/tan metrik)	15,488	21,090	20,684	0.4	-0.4
Nilai (RM juta)	545	435	404	-4.4	-1.5
Eksport Barangan Pembuatan (RM juta)	147,253	317,937	486,140	16.6	8.9
Lain-lain Eksport (RM juta)	5,368	6,657	12,447	1.1	17.1
Eksport Kasar (RM juta)	184,987	373,307	546,408	15.1	7.9

2005 seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-8. Peratusan pendapatan eksport barangan pembuatan daripada jumlah eksport dagangan akan bertambah daripada 85.2 peratus pada tahun 2000 kepada 89.0 peratus pada tahun 2005. Eksport utama barangan pembuatan akan meliputi barangan elektronik dan jentera elektrik; bahan kimia dan keluaran kimia; tekstil, pakaian dan kasut; keluaran kayu; dan keluaran logam.

2.55 Eksport pertanian dijangka meningkat pada kadar 2.5 peratus setahun dalam tempoh Rancangan, dengan sumbangan utama berpunca daripada minyak kelapa sawit. Eksport sektor perlombongan dijangka menurun sebanyak 4.0 peratus setahun terutamanya disebabkan oleh harga minyak mentah dan gas asli cecair yang sederhana serta kejatuhan dalam eksport timah.

2.56 Import kasar dijangka berkembang pada kadar 10.2 peratus setahun terdiri terutamanya barangan modal dan perantaraan. Usaha akan diambil bagi meningkatkan pengeluaran modal perkilangan tempatan dan barangan perantaraan, termasuk bahagian dan komponen kandungan import. Input tempatan perlu dikeluarkan dengan lebih cekap untuk bersaing dengan barangan import yang lebih murah. Import barangan penggunaan dijangka meningkat dengan sederhana selaras dengan usaha untuk membendung inflasi yang diimport termasuklah kempen Belilah Barangan Malaysia.

2.57 Malaysia akan terus mengambil langkah untuk menjalin hubungan dengan negara rakan dagang bukan tradisional dan ekonomi dalam peralihan sementara mengukuhkan perdagangan dengan rakan dagang tradisional seperti negara ASEAN, Amerika Syarikat, Jepun, Kesatuan Eropah (EU), Korea Selatan dan China. Dalam rantau ASEAN, dagangan di antara negara ahli dijangka meningkat dengan ketara melalui pengurangan tariff yang dipercepatkan di bawah AFTA.

Imbangan Pembayaran

2.58 Akaun semasa dijangka terus berada dalam kedudukan lebihan di sepanjang tempoh Rancangan walaupun pada arah aliran yang menurun seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-9. Akaun dagangan imbangan pembayaran dijangka mencatatkan lebihan sebanyak 17.4 peratus daripada KNK sementara akaun perkhidmatan akan terus mengalami defisit sebanyak 11.4 peratus daripada KNK.

JADUAL 2-9										
IMBANGAN PEMBAYARAN, 1995-2005										
Perkara	RM juta			% daripada KNK			Terhampul			
	1995	2000	2005	1995	2000	2005	RM juta		% daripada KNK	
							NMKe-7	NMKe-8	NMKe-7	NMKe-8
Akaun Dagangan	97	79,522	64,750	0.0	25.6	14.0	255,635	340,952	18.7	17.4
Ekspor	179,491	372,778	540,004	84.6	119.9	116.7	1,384,469	2,338,286	101.2	119.0
Import	179,394	293,256	475,254	84.6	94.4	102.7	1,128,834	1,997,334	82.5	101.7
Akaun Perkhidmatan	-19,229	-40,624	-46,104	-9.1	-13.1	-10.0	-136,163	-223,971	-10.0	-11.4
Tambang & Insurans	-9,028	-12,850	-17,815	-4.3	-4.1	-3.9	-48,019	-79,005	-3.5	-4.0
Pengangkutan Lain	737	1,988	4,422	0.3	0.6	1.0	8,982	16,376	0.7	0.8
Perjalanan	4,143	9,738	15,545	2.0	3.1	3.4	26,249	62,604	1.9	3.2
Pendapatan Pelaburan	-10,338	-27,985	-31,873	-4.9	-9.0	-6.9	-89,345	-152,020	-6.5	-7.7
Urusniaga Kerajaan	-23	-21	-52	0.0	0.0	0.0	-461	-193	0.0	0.0
Perkhidmatan Lain	-4,720	-11,493	-16,331	-2.2	-3.7	-3.5	-33,568	-71,733	-2.5	-3.7
Pindahan	-2,515	-7,735	-7,545	-1.2	-2.5	-1.6	-30,936	-40,961	-2.3	-2.1
Akaun Semasa	-21,647	31,163	11,101	-10.2	10.0	2.4	88,536	76,020	6.5	3.9
Akaun Modal										
Modal Rasmi Jangka Panjang	6,147	3,961		2.9	1.3		18,188		1.3	
Pelaburan Korporat	10,464	7,510		4.9	2.4		49,128		3.6	
Imbangan Keseluruhan	-4,403	-3,703		-2.1	-1.2		49,770		3.6	
Rizab Bank Negara	63,770	113,541		30.1	36.5		113,540		8.3	
Import Tertanggung (bulan) ¹	4.0	4.5								

Nota: ¹ Pada akhir tempoh

2.59 Defisit yang berterusan dalam akaun perkhidmatan sebahagian besarnya disebabkan oleh penghantaran keluar keuntungan dan dividen oleh pelabur asing. Di samping itu bayaran tambang dan insurans serta bayaran untuk kontrak dan bayaran perkhidmatan profesional turut menyumbang kepada defisit tersebut. Walau bagaimanapun lebih dalam akaun perjalanan dan pendidikan dijangka meningkat terutamanya berikutan daripada hasil yang diperolehi daripada pelancongan dan pembangunan yang berterusan bagi menjadikan Malaysia sebagai sebuah pusat pendidikan dan kesihatan antarabangsa.

2.60 Kerajaan akan terus melaksanakan langkah yang bertujuan untuk mengurangkan defisit yang besar dalam akaun perkhidmatan. Peningkatan pendapatan daripada pertukaran asing dijangka berpunca daripada pelancongan, pendidikan, perkapalan serta insurans, kewangan dan khidmat perunding. Antara lain langkah tersebut termasuklah meningkatkan kecekapan perkhidmatan pengangkutan memandangkan wujud defisit yang besar bagi bayaran tambang dan insurans. Untuk meningkatkan kecekapan perkhidmatan pelabuhan usaha akan diambil untuk memperkemaskan prosedur pentadbiran melalui pelaksanaan pertukaran data elektronik, menambah bilangan syarikat penghantaran, menambah bilangan kapal tempatan dan meningkatkan pengkuatkuasaan peraturan kabotaj.

Nisbah Harga Eksport-Import

2.61 Peningkatan dalam produktiviti dan kualiti serta kadar tukaran yang stabil dijangka meningkatkan lagi daya saing eksport barangan Malaysia. Harga eksport

dijangka meningkat pada kadar 1.0 peratus dalam tempoh Rancangan berbanding dengan 1.8 peratus bagi harga import. Oleh yang demikian, nisbah harga eksport-import bagi Malaysia dijangka menurun sebanyak 0.8 peratus. Walaupun begitu, kuasa beli sebenar dijangka bertambah sebanyak 6.4 peratus berikutan daripada keanjalan eksport.

Perkembangan Harga

2.62 Usaha akan terus diambil untuk mengekalkan inflasi pada kadar yang rendah dan harga yang stabil dalam tempoh Rancangan. Sehubungan dengan itu, langkah untuk meningkatkan pengeluaran makanan dalam negeri akan terus dilaksanakan khususnya melalui penyediaan tanah dan penggalakan usahasama diantara sektor awam dan swasta dan bagi mengurangkan import barangan makanan. Di samping itu Kerajaan akan memastikan pertumbuhan penawaran wang adalah selaras dengan kestabilan harga sementara serta melaksanakan dasar fiskal yang berhemat dalam tempoh Rancangan.

2.63 Strategi mengawal inflasi juga akan merangkumi berbagai langkah pentadbiran seperti penguatkuasaan penggunaan tanda harga dan mengelakkan kenaikan harga yang tidak munasabah, pencegahan amalan perniagaan yang tidak sihat dan pemantauan indeks harga barangan keperluan asas bagi golongan berpendapatan rendah. Langkah bagi menggalakkan otomasi dan teknik penjimatan buruh serta meningkatkan penyertaan kaum wanita dan pesara dalam pasaran buruh akan terus dilaksanakan bagi mengurangkan tekanan permintaan buruh dan memastikan kenaikan upah adalah setimpal dengan pertumbuhan produktiviti. Di samping itu, tingkat harga dijangka dikekalkan pada paras yang rendah dengan terdapatnya barangan import yang murah di pasaran tempatan.

Imbangan Sumber

2.64 Jurang tabungan-pelaburan dalam tempoh Rancangan dijangka baik bagi pertumbuhan ekonomi negara yang mampan. Dalam tempoh Rancangan tabungan akan merangkumi purata 35.3 peratus daripada KNK dan pelaburan sebanyak 31.4 peratus seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-7. Berikutan daripada itu jumlah tabungan akan melebihi keperluan pelaburan sebanyak 3.9 peratus daripada KNK. Imbangan tabungan-pelaburan sektor awam dijangka berada pada kadar 1.9 peratus daripada KNK sementara imbangan bagi sektor swasta pula berada pada kadar 2.0 peratus daripada KNK dalam tempoh Rancangan.

Akaun Sektor Awam

2.65 Dengan pemulihan ekonomi sektor awam akan meneruskan peranannya sebagai pemudah cara bagi penyertaan sektor swasta di dalam ekonomi. Perbelanjaan mengurus bagi tempoh Rancangan akan menjadi sederhana melalui pengurusan

fiskal yang berhemat dan pengurusan sumber yang cekap. Sementara itu perbelanjaan pembangunan sektor awam dijangka meningkat daripada RM222.9 bilion dalam tempoh RMKe-7 kepada RM253.4 bilion bagi RMKe-8 seperti ditunjukkan dalam Jadual 2-10. Daripada jumlah tersebut RM110.0 bilion atau 43.4 peratus merupakan perbelanjaan pembangunan Kerajaan Persekutuan dan RM109.3 bilion atau 43.2 peratus adalah perbelanjaan pembangunan bagi Perusahaan Awam Bukan Kewangan (PABK). Walaupun paras perbelanjaan pembangunan sektor awam pada harga semasa adalah besar namun ianya adalah lebih rendah pada

JADUAL 2-10
PERBELANJAAN PEMBANGUNAN SEKTOR AWAM YANG DISATUKAN, 1995-2005

Perkara	RM juta			% daripada KMK			Terhimpul				Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
							RM juta		% daripada KMK			
	1995	2000	2005	1995	2000	2005	RMKe-7	RMKe-8	RMKe-7	RMKe-8	RMKe-7	RMKe-8
Perbelanjaan Pembangunan	29,801	58,979	43,039	14.1	19.0	9.7	222,877	253,355	16.3	12.9	14.6	-6.1
Sektor Kerajaan ¹	16,171	29,794	26,712	7.6	9.6	5.8	103,409	144,017	7.6	7.3	13.0	-2.2
PABK	13,630	29,185	16,327	6.4	9.4	3.5	119,468	109,337	8.7	5.6	16.4	-11.0

Noia: ¹ Sektor kerajaan terdiri daripada Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan Tempatan dan Badan Berkanun.

harga sebenar iaitu lebih rendah daripada yang dicatatkan dalam RMKe-7. Ini adalah sejajar dengan dasar mengurangkan peranan sektor awam dalam aktiviti ekonomi.

2.66 Perbelanjaan pembangunan Kerajaan Persekutuan akan terus memberi tumpuan kepada pembangunan sumber manusia serta penyediaan dan penyelenggaraan infrastruktur sosial dan fizikal. Usaha tersebut bertujuan untuk mengurangkan kadar kemiskinan, memperbaiki kemudahan sosial, memodenkan sektor keselamatan dan mengurangkan ketidakseimbangan wilayah.

IV. PENUTUP

2.67 Pertumbuhan ekonomi Malaysia bagi tempoh RMKe-7 adalah memuaskan walaupun ianya terjejas dengan teruk semasa krisis ekonomi pada tahun 1998. Langkah yang diambil oleh Kerajaan sejak pertengahan tahun 1998 telah menghasilkan pemulihan ekonomi yang pantas. Prospek pertumbuhan ekonomi bagi tempoh RMKe-8 akan mengambil kira cabaran yang timbul daripada ekonomi dunia yang lebih terbuka dan perubahan teknologi yang pesat. Dengan itu, usaha yang lebih gigih akan diambil untuk memastikan pertumbuhan dan ketahanan ekonomi yang berterusan dalam jangka panjang bagi mencapai matlamat Wawasan 2020.

BAB 3 : PEMBASMIAN KEMISKINAN DAN PENYUSUNAN SEMULA MASYARAKAT

I. PENDAHULUAN

3.01 Strategi pengagihan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7) menumpukan kepada pembasmian ketermiskinan, penyusunan semula guna tenaga dan pembangunan pesat Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera (MPPB) yang aktif. Hasil daripada pelaksanaan strategi ini, kadar kemiskinan dan ketidakseimbangan pendapatan telah berkurangan. Di samping itu, peratusan profesional Bumiputera yang berdaftar dan bilangan entiti perniagaan Bumiputera dalam sektor korporat dan bukan korporat telah meningkat. Walau bagaimanapun, peratusan pemilikan ekuiti Bumiputera dalam sektor korporat telah berkurangan.

3.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), penekanan akan terus diberi untuk meningkatkan pemilikan ekuiti dan penyertaan berkesan Bumiputera dalam sektor korporat, menambah bilangan Bumiputera dalam bidang pekerjaan berpendapatan tinggi, memperkukuhkan pembangunan MPPB, mengurangkan ketidaksamaan pendapatan dan membasmi kemiskinan. Dalam hal ini, Kerajaan akan memperkukuhkan pelaksanaan strategi pengagihan untuk memastikan sasaran dapat dicapai. Secara khusus, strategi penyusunan semula ekuiti akan dikaji semula bagi mencapai sasaran pemilikan berkesan ekuiti Bumiputera sekurang-kurangnya 30 peratus menjelang tahun 2010, seperti yang dinyatakan dalam Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga (RRJP3), 2001-2010. Program penyusunan semula guna tenaga akan ditumpukan kepada meningkatkan bilangan profesional, pengurus dan pekerja mahir di kalangan Bumiputera dalam pelbagai sektor dan pekerjaan. Program bagi membangunkan MPPB akan turut diperkukuh bagi mempercepatkan pertumbuhan kumpulan berpendapatan pertengahan Bumiputera serta mewujudkan usahawan Bumiputera bertaraf dunia yang berjaya. Program pembasmian kemiskinan akan lebih ditumpukan kepada kumpulan sasar yang khusus terutamanya kelompok kecil miskin di kawasan luar bandar dan bandar. Di samping itu, sektor swasta juga akan melengkapi usaha Kerajaan bagi mencapai objektif pengagihan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

3.03 Walaupun negara mengalami krisis ekonomi pada tahun 1997-1998, kemajuan menyeluruh telah dicapai dalam mewujudkan pembangunan yang saksama dalam tempoh RMKe-7 terutamanya dari segi pembasmian kemiskinan dan pengagihan pendapatan serta penyusunan semula guna tenaga. Walau bagaimanapun, bagi

penyusunan semula hak milik, peratusan hak milik ekuiti korporat Bumiputera telah berkurangan.

Pembasmian Kemiskinan

3.04 Teras RMKe-7 adalah untuk mengurangkan kadar ketermiskinan kepada 0.5 peratus dan kadar kemiskinan am kepada 5.5 peratus menjelang tahun 2000. Kerajaan terus menerajui usaha membasmi kemiskinan dengan menggalakkan projek yang menjana pendapatan, menyediakan kemudahan untuk meningkatkan kualiti hidup dan melaksanakan program untuk menerap nilai positif di kalangan golongan miskin. Beberapa agensi Kerajaan, iaitu Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA), Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA) dan Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA) telah terlibat dalam melaksanakan satu skim khas untuk membasmi ketermiskinan. Sektor swasta dan badan bukan kerajaan (BBK) telah melengkapi usaha ini. Hasil daripada pelaksanaan usaha tersebut dan pertumbuhan ekonomi yang pesat dalam tempoh 1995-1997, kemajuan yang menggalakkan telah dicapai dalam mengurangkan kemiskinan dalam tempoh Rancangan.

3.05 Kemiskinan Am. Kadar kemiskinan di kalangan rakyat Malaysia berkurangan daripada 8.7 peratus pada tahun 1995 kepada 6.1 peratus pada tahun 1997 sementara bilangan isi rumah miskin berkurangan sebanyak 25 peratus daripada 365,600 kepada 274,200, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-1. Usaha untuk mengurangkan lagi kemiskinan telah terhalang oleh krisis ekonomi yang menyebabkan kadar kemiskinan meningkat kepada 8.5 peratus pada tahun 1998. Walau bagaimanapun, berikutan pemulihan ekonomi pada tahun 1999, kadar kemiskinan telah berkurang kepada 7.5 peratus. Pendapatan garis kemiskinan yang digunakan untuk mengira kadar kemiskinan adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-2.

3.06 Isi rumah bandar dan luar bandar telah mencatat pengurangan kemiskinan dalam tempoh Rancangan. Kadar kemiskinan luar bandar berkurangan daripada 14.9 peratus pada tahun 1995 kepada 12.4 peratus pada tahun 1999 manakala kadar kemiskinan bandar berkurangan daripada 3.6 peratus kepada 3.4 peratus. Kadar kemiskinan di kalangan pekerja pertanian adalah yang tertinggi, iaitu 16.4 peratus pada tahun 1999. Pada masa yang sama, kadar kemiskinan di kalangan isi rumah yang diketuai oleh warga tua yang berumur 65 tahun ke atas adalah 22.7 peratus dan di kalangan isi rumah yang diketuai oleh wanita sebanyak 16.9 peratus.

JADUAL 3-1
KADAR KEMISKINAN DAN BILANGAN ISI RUMAH MISKIN,
1995, 1997 DAN 1999

	1995 ¹			1997 ²			1999			
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Warganegara Malaysia										
Kadar Kemiskinan	(%)	8.7	3.8	14.9	8.1	2.1	10.9	7.5	3.4	12.4
Bilangan Isi Rumah Miskin	('000)	365.6	83.8	281.8	274.2	52.4	221.8	351.1	86.8	264.3
Kadar Keterniskinan ²	(%)	2.1	0.9	3.6	1.4	0.4	2.5	1.4	0.5	2.4
Bilangan Isi Rumah Termiskin	('000)	88.4	20.1	68.3	62.4	10.6	51.8	64.1	13.5	50.6
Jumlah Isi Rumah	('000)	4,212.3	2,315.8	1,896.5	4,488.1	2,449.8	2,038.3	4,681.5	2,548.8	2,133.5
Keseluruhan										
Kadar Kemiskinan	(%)	9.3	4.1	15.6	8.8	2.4	11.8	8.1	3.8	13.2
Bilangan Isi Rumah Miskin	('000)	418.3	99.3	319.0	332.4	64.9	267.5	409.3	102.7	306.6
Kadar Keterniskinan ²	(%)	2.1	0.9	3.5	1.4	0.5	2.4	1.4	0.6	2.4
Bilangan Isi Rumah Termiskin	('000)	94.0	21.8	72.2	67.5	12.2	55.3	71.1	15.6	55.5
Jumlah Isi Rumah	('000)	4,497.7	2,449.7	2,448.8	4,924.0	2,668.1	2,263.9	5,847.8	2,725.9	2,321.1

Nota:

¹ Dikaji semula berdasarkan data penduduk isi rumah terkini.

² Dianggap berdasarkan separuh pendapatan garis kemiskinan.

JADUAL 3-2
PENDAPATAN GARIS KEMISKINAN¹, 1995-1999
(RM sebulan bagi setiap isi rumah)

	1995	1997	1998	1999
Semenanjung Malaysia ²	425	460	493	510
Sabah ²	601	632	667	685
Sarawak ²	516	543	572	584

Nota:

¹ Dianggap berdasarkan keperluan minimum isi rumah untuk tiga komponen utama iaitu makanan, pakaian dan alas kaki, dan keperluan bukan makanan yang lain seperti sewa, bahan api dan tenaga, perabot dan kelengkapan rumah, perbelanjaan perabotan dan kosihatan, pengangkutan dan komunikasi, dan perkhidmatan rekreasi, pendidikan dan kebudayaan. Bagi komponen makanan, perbelanjaan minimum adalah berdasarkan keperluan kuantiti sebanyak 9,910 kalori untuk keluarga yang mengandungi lima ahli, sementara keperluan minimum untuk pakaian dan alas kaki adalah berdasarkan piawaian yang ditentukan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat untuk rumah kebajikan. Butiran bukan makanan yang lain adalah berdasarkan tahap perbelanjaan isi rumah berpendapatan rendah, seperti yang dilaporkan dalam Penilaian Perbelanjaan Isi Rumah. Pendapatan garis kemiskinan dikendalikan setiap tahun untuk mencerminkan perubahan dalam tingkat harga dengan mengambil kira perubahan dalam Indeks Harga Pengguna.

² Diibahagi berdasarkan purata saiz isi rumah 4.6 di Semenanjung Malaysia, 4.9 di Sabah dan 4.8 di Sarawak.

3.07 Pengurangan kadar kemiskinan dalam tempoh Rancangan adalah disebabkan perkembangan ekonomi dan pelaksanaan program yang khusus ke arah meningkatkan produktiviti dan taraf hidup golongan miskin. Program tersebut termasuk pemodenan dan

pengkomersilan sektor kecil pekebun kecil, penyatuan dan pemuliharaan tanah, skim penanaman semula, pengembangan industri kecil di luar bandar serta penyediaan perkhidmatan dan kemudahan asas seperti pendidikan, kesihatan, bekalan air bersih dan elektrik. Di samping itu, program khusus untuk bandar iaitu penempatan semula setinggan dan projek perumahan kos rendah telah meningkatkan taraf hidup golongan miskin di bandar.

3.08 Kesterniskinan. Pertumbuhan ekonomi yang pesat sebelum krisis kewangan pada pertengahan tahun 1997 dan pelaksanaan Program Pembangunan Rakyat Termiskin (PPRT) yang giat telah mengurangkan kadar kesterniskinan di kalangan rakyat Malaysia daripada 2.1 peratus pada tahun 1995 kepada 1.4 peratus pada tahun 1999, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-1. Pengurangan juga dicatat di kawasan bandar dan luar bandar. Kadar kesterniskinan di luar bandar berkurangan daripada 3.6

peratus pada tahun 1995 kepada 2.4 peratus pada tahun 1999 manakala ketermiskinan di bandar berkurangan daripada 0.9 peratus kepada 0.5 peratus.

3.09 Dalam tempoh Rancangan, PPRT terus memberi penekanan kepada projek yang menjana pendapatan seperti perniagaan kecil, industri desa, projek ternakan dan akuakultur serta pengeluaran tanaman makanan secara komersil. PPRT turut menyediakan latihan dan meningkatkan liputan kemudahan asas untuk golongan termiskin. Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan telah mengkaji semula skim Amanah Saham Bumiputera (ASB)-PPRT dengan memperkenalkan tempoh penangguhan bayaran balik selama empat tahun bagi pinjaman tanpa faedah sebanyak RM5,000 yang membolehkan golongan termiskin menerima sepenuhnya dividen dan bonus tahunan. Sehingga 30 April 2000, seramai 153,500 isi rumah termiskin menerima faedah daripada skim pinjaman ini yang berjumlah RM767.2 juta.

3.10 Agensi pembangunan tanah seperti FELDA, FELCRA dan RISDA telah melaksanakan satu skim khas untuk membasmi ketermiskinan. Di bawah skim ini, keluarga yang diketuai oleh orang kurang upaya atau warga tua yang berumur 60 tahun ke atas telah menerima bantuan kewangan bulanan sebanyak RM50 seorang dengan jumlah maksimum RM250 sekeluarga. Sejumlah 7,000 keluarga termiskin telah menerima faedah daripada skim ini, iaitu seramai 5,000 keluarga telah menerima bantuan daripada FELDA sementara FELCRA dan RISDA pula masing-masing membantu 1,000 keluarga. Skim ini membolehkan isi rumah tersebut keluar daripada kumpulan termiskin.

3.11 Sebagai tambahan kepada PPRT, program yang diterajui oleh BBK dan sektor swasta turut menyumbang kepada pengurangan ketermiskinan. Dalam tempoh Rancangan, Amanah Ikhtiar Malaysia (AIM) telah menyediakan pembiayaan kredit mikro kepada 22,800 keluarga miskin daripada pinjaman tanpa faedah sebanyak RM300 juta yang diperuntukkan oleh Kerajaan. Sektor swasta dan pelbagai yayasan pembasmian kemiskinan peringkat negeri juga telah mempergiat usaha mereka dalam menyediakan latihan kemahiran serta sumbangan kewangan dan bukan kewangan kepada golongan miskin.

3.12 Semenjak tahun 1998, sebagai tindakbalas kepada krisis ekonomi, Kerajaan mengambil langkah untuk mengembangkan lagi program sosial terutamanya penyediaan perkhidmatan dan kemudahan asas. Peruntukan untuk PPRT dan program lain telah ditambah. Sebanyak RM100 juta telah ditambah kepada peruntukan asal RM200 juta untuk AIM manakala RM200 juta lagi diperuntukkan 63 untuk program kredit mikro bagi peniaga kecil dan penjaja di kawasan bandar. Sejumlah RM200 juta juga telah diperuntukkan untuk penyediaan kemudahan infrastruktur di luar bandar seperti sekolah, klinik, bekalan air bersih dan elektrik. Di samping itu, pelaksanaan langkah untuk mengawal harga makanan dan keperluan lain serta kempen 'Belilah Barangan Buatan Malaysia' telah dapat mengawal tekanan

inflasi dan membantu terutamanya golongan miskin dan termiskin daripada kesan buruk akibat krisis.

3.13 Kemiskinan di Kalangan Orang Asli. Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan telah melaksanakan program pembangunan khusus untuk Orang Asli yang meliputi program ekonomi dan sosial bagi meningkatkan taraf hidup mereka. Aktiviti menjana pendapatan yang dilaksanakan termasuk pembangunan tanah, penanaman sayur-sayuran dan pemeliharaan ternakan serta perniagaan runcit dan industri kraftangan. Pelaksanaan projek pembangunan tanah baru dan penempatan semula yang melibatkan keluasan tanah kira-kira 19,800 hektar telah memberi faedah kepada 8,100 keluarga Orang Asli. Masyarakat Orang Asli juga menerima faedah daripada peruntukan khas di bawah skim ASB-PPRT sebanyak RM100 juta. Pada akhir tahun 1999, sejumlah RM79 juta dikeluarkan kepada 15,820 isi rumah Orang Asli. Pada tahun 1999, kadar kemiskinan di kalangan Orang Asli adalah 50.9 peratus dan kadar ketermiskinan 15.4 peratus.

Pengagihan Pendapatan

3.14 Pengagihan pendapatan keseluruhan di kalangan isi rumah di Malaysia telah bertambah baik dalam tempoh RMKe-7. Peratusan isi rumah berpendapatan rendah yang didefinisikan sebagai mereka yang berpendapatan kurang daripada RM1,500 sebulan telah berkurangan daripada 54.4 peratus pada tahun 1995 kepada 43.8 peratus pada tahun 1999, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-3. Saiz kumpulan berpendapatan pertengahan yang didefinisikan sebagai isi rumah yang berpendapatan di antara RM1,500 dan RM3,500 sebulan telah meningkat daripada 32.3 peratus pada tahun 1995 kepada 37 peratus pada tahun 1999. Peningkatan ini membolehkan Malaysia lebih hampir ke arah mewujudkan kelas berpendapatan pertengahan yang lebih besar.

JADUAL 3-3
PENGAGIHAN ISI RUMAH MENGIKUT
PENDAPATAN ISI RUMAH KASAR BULANAN, 1995 DAN 1999
(%)

<i>Kelas Pendapatan (RM)</i>	<i>1995</i>	<i>1999</i>
499 dan ke bawah	10.6	6.0
500 - 999	23.9	19.0
1,000 - 1,499	19.9	18.8
1,500 - 1,999	13.1	13.9
2,000 - 2,499	8.9	10.1
2,500 - 2,999	6.1	7.3
3,000 - 3,499	4.2	5.7
3,500 - 3,999	2.8	3.9
4,000 - 4,999	3.8	5.5
5,000 dan ke atas	6.7	9.8
Jumlah	100.0	100.0
Pendapatan Purata (RM)	2,020	2,472
Pendapatan Median (RM)	1,377	1,704
Pekali Gini	0.4560	0.4432

3.15 Selaras dengan kemajuan yang menyeluruh dalam pengagihan pendapatan, semua kumpulan etnik mencatat peningkatan pendapatan isi rumah dalam tempoh Rancangan. Pendapatan isi rumah kasar bulanan purata bertambah daripada RM2,020 pada tahun 1995 kepada RM2,472 pada tahun 1999, iaitu pada kadar pertumbuhan purata sebanyak 5.2 peratus setahun, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-4.

Peningkatan ini disebabkan pewujudan lebih banyak peluang pekerjaan yang membolehkan lebih ramai rakyat Malaysia memperolehi pekerjaan yang memberi pulangan lebih baik. Pendapatan purata isi rumah Bumiputera meningkat pada kadar purata 5.5 peratus setahun kepada RM1,984 pada tahun 1999 manakala pendapatan isi rumah purata kumpulan etnik Cina meningkat pada kadar 4.6 peratus setahun kepada RM3,456. Berikutan itu, ketidaksamaan pendapatan antara Bumiputera dengan kumpulan etnik Cina berkurangan seperti digambarkan oleh pengurangan nisbah ketidaksamaan pendapatan Bumiputera-Cina daripada 1:1.80 pada tahun 1995 kepada 1:1.74 pada tahun 1999. Walau bagaimanapun, nisbah ketidaksamaan pendapatan Bumiputera-India meningkat daripada 1:1.33 kepada 1:1.36 disebabkan oleh kadar pertumbuhan pendapatan kumpulan etnik India yang lebih tinggi iaitu 6.0 peratus setahun.

JADUAL 3-4
PENDAPATAN ISI RUMAH KASAR BULANAN PURATA
MENGIKUT KUMPULAN ETNIK, 1995 DAN 1999
(RM)

<i>Kumpulan Etnik</i>	<i>1995</i>	<i>1999</i>	<i>Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%), 1995-1999</i>
Bumiputera	1,604	1,984	5.5
Cina	2,890	3,456	4.6
India	2,140	2,702	6.0
Lain-lain	1,284	1,371	1.7
Malaysia	2,020	2,472	5.2
Bandar	2,589	3,103	4.6
Luar Bandar	1,326	1,718	6.7

3.16 Dalam tempoh Rancangan, pendapatan isi rumah luar bandar meningkat pada kadar 6.7 peratus setahun kepada RM1,718 pada tahun 1999 manakala pendapatan isi rumah bandar meningkat pada kadar 4.6 peratus kepada RM3,103. Berikutan itu, nisbah ketidaksamaan pendapatan isi rumah luar bandar dengan

bandar berkurangan daripada 1:1.95 pada tahun 1995 kepada 1:1.81 pada tahun 1999.

3.17 Semua kumpulan pendapatan mencatat peningkatan pendapatan isi rumah dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-5. Pendapatan purata isi rumah 40 peratus terbawah meningkat kepada RM865 pada tahun 1999 iaitu pada kadar pertumbuhan 5.7 peratus setahun. Kadar ini lebih tinggi daripada yang dicatat oleh kumpulan isi rumah 40 peratus pertengahan dan 20 peratus teratas. Di samping itu, bahagian pendapatan isi rumah 40 peratus terbawah meningkat daripada 13.7 peratus pada tahun 1995 kepada 14 peratus pada tahun 1999 manakala isi rumah 20 peratus teratas mencatatkan pengurangan daripada 51.3 peratus kepada 50.5 peratus. Oleh itu, pekali Gini, iaitu ukuran keseluruhan ketidaksamaan pendapatan berkurangan daripada 0.4560 pada tahun 1995 kepada 0.4432 pada tahun 1999. Penurunan ini menunjukkan ketidaksamaan pendapatan yang semakin berkurangan. Penyusunan Semula Hak Milik dan Penguasaan Sektor Korporat

3.18 Sepanjang tempoh RMKe-7, usaha bagi meningkatkan hak milik ekuiti korporat dan penguasaan syarikat oleh Bumiputera diteruskan menerusi pengukuhan keupayaan Bumiputera untuk menguruskan perniagaan secara berkesan. Pelbagai

Kumpulan Etnik	1995			1999		
	20% Teratas	40% Pertengahan	40% Terbawah	20% Teratas	40% Pertengahan	40% Terbawah
Bumiputera	3,986	1,461	572	4,855	1,810	742
Cina	7,270	2,560	1,062	8,470	3,168	1,271
India	5,100	1,954	868	6,456	2,460	1,092
Lain-lain	3,106	1,131	539	3,242	1,204	616
Malaysia	5,202	1,777	693	6,268	2,244	865
Bandar	6,474	2,323	942	7,580	2,844	1,155
Luar Bandar	3,153	1,235	515	4,124	1,577	670

program telah dilaksanakan termasuk latihan, nasihat teknikal dan latihan amali di tempat kerja serta penyediaan peluang kepada Bumiputera yang berkebolehan untuk terlibat secara aktif dalam sektor korporat. Institusi Bumiputera dan agensi amanah telah memberi sumbangan penting dalam penggemblengan sumber Bumiputera dan

perolehan pemilikan ekuiti yang berkesan. Walau bagaimanapun, kemelesetan ekonomi pada tahun 1998 telah menjejaskan penyusunan semula hak milik dan penguasaan syarikat dalam sektor korporat.

JADUAL 3-6

**HAK MILIK MODAL SAHAM (PADA NILAI TARA)
SYARIKAT BERHAD¹, 1995 DAN 1999**
(RM juta)

<i>Kumpulan Hak Milik</i>	<i>1995</i>	<i>%</i>	<i>1999</i>	<i>%</i>	<i>Kadar Pertumbuhan Tahapan Purata (%) 1996-1999</i>
Bumiputera	36,981.2	20.6	59,394.4	19.1	12.6
Individu & Institusi	33,353.2	18.6	54,046.0	17.4	12.8
Agensi Amanah ²	3,628.0	2.0	5,348.4	1.7	10.2
Bukan Bumiputera	78,026.9	43.4	125,013.3	40.3	12.5
Cina	73,552.7	40.9	117,372.4	37.9	12.4
India	2,723.1	1.5	4,752.9	1.5	14.9
Lain-lain	1,751.1	1.0	2,888.0	0.9	13.3
Rakyat Asing	49,792.7	27.7	101,279.2	32.7	19.4
Syarikat Nomini	14,991.4	8.3	24,389.5	7.9	12.9
Jumlah	179,792.2	100.0	310,076.4	100.0	14.6

Nota:

¹ Tidak termasuk pegangan Kerajaan (kecuali agensi amanah).

² Merujuk kepada saham yang dipegang oleh agensi amanah seperti Permodalan Nasional Berhad (PNB) dan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN).

3.19 Hak Milik. Dalam nilai mutlak, hak milik modal saham Bumiputera pada nilai tara meningkat pada kadar 12.6 peratus setahun daripada kira-kira RM37 bilion pada tahun 1995 kepada RM59 bilion pada tahun 1999, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-6. Walau bagaimanapun, peratusan hak milik ekuiti Bumiputera dalam sektor korporat berkurangan daripada

20.6 peratus pada tahun 1995 kepada 19.1 peratus pada tahun 1999. Peratusan tertinggi hak milik ekuiti Bumiputera adalah dalam sektor pertanian, iaitu 28.5 peratus diikuti oleh sektor pembinaan 26.5 peratus dan pengangkutan 24.2 peratus. Hak milik ekuiti Bumiputera dalam sektor pembuatan kekal rendah sebanyak 12.5 peratus pada tahun 1999.

3.20 Hak milik ekuiti bukan Bumiputera meningkat dengan ketara daripada kira-kira RM78 bilion kepada RM125 bilion, walaupun peratusan ekuiti korporat mereka berkurangan daripada 43.4 peratus pada tahun 1995 kepada 40.3 peratus pada tahun 1999. Peratusan hak milik ekuiti kumpulan etnik Cina berkurangan daripada 40.9 peratus pada tahun 1995 kepada 37.9 peratus pada tahun 1999 manakala peratusan hak milik kumpulan etnik India kekal pada tahap 1.5 peratus. Selaras dengan usaha merangsang semula ekonomi, syarat dalam pemilikan ekuiti asing terutamanya dalam sektor pembuatan telah dilonggarkan. Berikutan itu, hak milik ekuiti asing dalam sektor korporat meningkat daripada kira-kira RM50 bilion atau 27.7 peratus pada tahun 1995 kepada kira-kira RM101 bilion atau 32.7 peratus pada tahun 1999. Hak milik ekuiti asing dalam sektor pembuatan adalah yang tertinggi iaitu 56.3 peratus pada tahun 1999. Sektor lain yang mempunyai hak milik ekuiti asing melebihi 30 peratus adalah perdagangan borong dan runcit sebanyak 36.4 peratus dan utiliti 32.5 peratus.

3.21 Penguasaan. Walaupun peratusan hak milik ekuiti Bumiputera dalam sektor korporat telah berkurangan, peratusan syarikat Bumiputera kekal pada kira-kira 19 peratus pada tahun 1999. Bilangan syarikat Bumiputera meningkat sebanyak 39 peratus dalam tempoh Rancangan kepada kira-kira 97,500 syarikat. Peratusan syarikat Bumiputera dalam semua sektor ekonomi adalah rendah, iaitu dalam lingkungan 8.0 hingga 33 peratus dengan peratusan tertinggi dalam sektor

pengangkutan diikuti oleh sektor utiliti, pembinaan dan pertanian.

3.22 Kira-kira 70 peratus syarikat Bumiputera adalah bersaiz kecil dengan modal berbayar sebanyak RM100,000 dan ke bawah. Pada tahun 1999, kira-kira 17 peratus daripada ekuiti sektor korporat dikuasai oleh Bumiputera, 43 peratus oleh bukan Bumiputera dan 40 peratus oleh rakyat asing. Peratusan ekuiti yang tertinggi dikuasai oleh Bumiputera adalah dalam sektor pengangkutan sebanyak 32.2 peratus, pembinaan 27.1 peratus dan pertanian 24.3 peratus. Sebagai perbandingan, peratusan ekuiti syarikat yang dikuasai oleh bukan Bumiputera adalah tinggi dalam hampir semua sektor, iaitu dalam lingkungan 41 peratus hingga 57 peratus kecuali dalam sektor pembuatan yang dikuasai oleh rakyat asing iaitu sebanyak 60 peratus.

3.23 Walaupun terdapat kelembapan ekonomi pada tahun 1998, pemilikan dan penguasaan Bumiputera dalam syarikat yang disenarai di Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL) telah meningkat hasil daripada usaha pragmatik oleh Kerajaan dalam merangsang ekonomi serta mengurangkan kesan krisis kewangan terhadap pasaran saham. Pada tahun 1999, Bumiputera memiliki 28.5 peratus modal saham pada nilai tara dalam syarikat yang tersenarai di BSKL. Pada masa yang sama, 202 syarikat atau 26.7 peratus daripada 757 syarikat yang tersenarai di BSKL adalah dikuasai oleh Bumiputera berbanding 26 peratus pada tahun 1995. Bilangan syarikat yang dikuasai oleh Bumiputera adalah tertinggi dalam kaunter dagangan, kewangan dan industri.

Penyusunan Semula Guna Tenaga

3.24 Dalam tempoh RMKe-7, usaha diteruskan untuk menyusun semula corak guna tenaga bagi mencerminkan komposisi etnik penduduk negara. Secara khusus, program pendidikan dan latihan telah diberi penekanan bagi meningkatkan bilangan dan peratusan profesional dan pengurus Bumiputera dalam sektor korporat. Kerajaan merupakan penyedia utama pendidikan dan latihan manakala sektor swasta melengkapi usaha ini. Usaha juga diambil bagi menggalakkan lagi penyertaan bukan Bumiputera dalam sektor awam.

3.25 Peratusan guna tenaga Bumiputera adalah tinggi dalam kebanyakan sektor ekonomi kecuali pembinaan dan perdagangan borong dan runcit. Peratusan Bumiputera daripada jumlah guna tenaga telah meningkat sedikit daripada 51.4 peratus pada tahun 1995 kepada 51.5 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-7. Peratusan guna tenaga Cina juga meningkat sedikit daripada 29.6 peratus pada tahun 1995 kepada 29.7 peratus pada tahun 2000 manakala guna tenaga India meningkat daripada 7.9 peratus kepada 8.3 peratus. Walaupun peratusan guna tenaga Bumiputera adalah lebih tinggi, kadar pengangguran di kalangan Bumiputera adalah yang tertinggi, iaitu 4.6 peratus berbanding 1.6 peratus bagi kumpulan etnik Cina dan 2.7 peratus bagi kumpulan etnik India.

3.26 Dalam tempoh Rancangan, bilangan guna tenaga Bumiputera dalam semua kategori pekerjaan telah meningkat sedikit. Walau bagaimanapun, penyertaan mereka tertumpu dalam kategori pekerjaan peringkat rendah seperti pekerja pengeluaran dan pertanian. Sungguhpun bilangan Bumiputera dalam kategori profesional dan teknikal meningkat, peratusannya telah berkurang sedikit daripada 64.4 peratus pada tahun 1995 kepada 63.9 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-8. Walaupun peratusan Bumiputera adalah tinggi dalam kategori profesional dan teknikal, kebanyakan mereka adalah di bawah kategori sub profesional serta guru dan jururawat. Peratusan Bumiputera kekal rendah dalam kategori pentadbiran dan pengurusan, iaitu sebanyak 37 peratus pada tahun 2000 manakala peratusan kumpulan etnik Cina adalah lebih tinggi, iaitu 52.3 peratus. Walau bagaimanapun, peratusan kumpulan etnik India dalam kategori ini meningkat daripada 4.8 peratus pada tahun 1995 kepada 5.5 peratus pada tahun 2000. Pertumbuhan guna tenaga Bumiputera yang rendah dalam kategori profesional dan teknikal serta pentadbiran dan pengurusan adalah disebabkan sebahagiannya oleh penawaran terhad Bumiputera yang berkelayakan, berpengalaman dan berkemahiran dalam beberapa bidang penting seperti elektrik dan elektronik, teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) serta kewangan.

JADUAL 3-7
GUNA TENAGA MENGIKUT SEKTOR DAN KUMPULAN ETNIK, 1995 DAN 2000
(’000)

Sektor	1995								2000																
	Bumiputera	%	Cina	%	India	%	Lain-lain	%	Awsal	%	Bumiputera	%	Cina	%	India	%	Lain-lain	%	Awsal	%					
Petanian	896.6	21.8	174.7	7.4	89.6	3.7	311.8	12.8	37.4	1.5	1,492.7	18.7	61.6	2.4	155.7	6.1	85.7	3.4	299.0	11.9	30.8	1,407.5	15.2		
%	60.1		11.7		6.0		22.2		2.4		100.0		61.6		11.2		6.1		21.2		30.8	100.0			
Peternakan & Kuar	23.3	0.6	8.9	0.4	4.3	0.7	4.0	0.4	40.5	0.5	23.7	0.5	37.5	0.5	8.6	0.3	4.2	0.6	4.7	0.5	41.2	0.4	57.5	0.6	
%	49.8		30.3		11.2		8.6		100.0		49.1		30.1		11.4		9.4		100.0		49.1	100.0		30.1	
Pembinaan	1,009.9	24.6	614.5	26.0	228.5	36.2	174.6	19.7	2,027.5	25.4	1,256.4	26.3	709.9	28.0	291.1	37.8	240.9	24.8	2,558.3	27.6	40.8	1,009.9	27.6		
%	37.4		41.1		4.7		16.8		100.0		286.1		6.0		290.6		10.6		142.5		14.7	755.0	8.1		
%	37.4		41.1		4.7		16.8		100.0		286.1		6.0		290.6		10.6		142.5		14.7	755.0	8.1		
Elektrik, Gas & Air	48.6	1.2	7.0	0.3	7.5	1.2	4.3	0.5	67.4	0.8	53.4	1.1	8.7	0.3	1.5	1.1	4.4	0.5	75.0	0.8	72.1	1.8	10.4	11.1	
%	53.2		29.4		11.7		5.7		100.0		53.2		29.4		11.7		5.7		100.0		53.2	100.0		29.4	
Pengangkutan	210.3	5.1	116.1	4.9	46.2	7.3	22.6	2.5	395.2	4.9	257.5	5.4	131.7	4.8	55.5	7.2	16.9	1.7	461.6	5.0	33.2	83.2	2.2	28.4	3.7
%	48.1		24.4		14.0		10.6		100.0		48.1		24.4		14.0		10.6		100.0		48.1	100.0		24.4	
Perdagangan	483.1	11.7	661.7	27.9	80.7	12.8	98.0	11.0	1,322.5	16.5	607.4	12.7	771.7	28.0	105.6	13.7	99.5	10.2	1,584.2	17.1	36.5	91.7	2.4	58.0	6.3
%	168.1		4.1		157.7		6.7		34.6		45.1		4.1		157.7		6.7		34.6		45.1	100.0		4.1	
Kewangan	168.1	4.1	157.7	6.7	34.6	5.5	12.4	1.4	372.8	4.7	230.5	4.8	209.5	7.6	50.3	6.5	14.4	1.9	508.7	5.5	168.1	4.1	157.7	6.7	34.6
%	64.4		24.4		331.3		14.0		106.2		64.4		24.4		331.3		14.0		106.2		64.4	100.0		24.4	
Petkhidmatan Lain ²	1,005.5	24.4	331.3	14.0	106.2	16.8	119.5	13.5	1,562.5	19.5	1,194.6	25.0	406.9	14.8	133.9	17.4	144.3	14.9	1,879.7	20.3	64.4	1,005.5	20.3		
%	64.4		21.2		6.8		7.6		100.0		63.6		21.6		7.1		7.7		100.0		63.6	100.0		21.6	
Jumlah Guna Tenaga	4,113.6	100.0	2,366.6	100.0	631.3	100.0	847.7	100.0	7,999.2	100.0	4,776.7	100.0	2,753.3	100.0	770.4	100.0	978.6	100.0	9,271.2	100.0	51.4	4,113.6	100.0		
%	51.4		29.6		7.9		11.1		100.0		51.5		29.7		8.7		10.5		100.0		51.5	100.0		29.7	
Tenaga Buruh	4,312.2	2,402.8	648.0	891.0	8,254.0	5,004.7	2,797.6	791.6	9,572.5	32.2	20.1	7.9	10.8	25.2	8.7	10.2	8.0	301.3	198.6	77.9	4.6	1.5	2.6	0.4	3.1
%	198.6		36.2		16.7		3.3		254.8		228.0		44.3		21.0		8.0		100.0		198.6	100.0		36.2	
Penganggara	77.9	14.2	6.6	1.3	100.0	75.7	14.7	7.0	2.8	100.0	4.6	1.6	2.7	0.8	3.1				100.0		77.9	100.0		14.2	
Kadar Penganggara (%)	4.6		1.5		2.6		0.4		3.1		4.6		1.6		2.7		0.8		3.1		4.6	100.0		1.5	

Nota:
¹ Termasuk bukan warganegara.
² Termasuk perkhidmatan awam, persendirian dan masyarakat.

3.27 Bilangan profesional Bumiputera yang berdaftar dalam lapan profesion terpilih seperti akauntan, peguam, jurutera dan doktor meningkat dalam tempoh Rancangan. Sungguhpun peratusan profesional Bumiputera meningkat daripada 27.3 peratus pada tahun 1995 kepada 28.9 peratus pada tahun 1999, peratusan ini masih lagi rendah, seperti ditunjukkan dalam Jadual 3-9. Peratusan Bumiputera dalam semua

profesion meningkat sedikit kecuali akauntan yang berkurang daripada 16.1 peratus pada tahun 1995 kepada 15.9 peratus pada tahun 1999 dan juruukur daripada 48.3 peratus kepada 47.8 peratus.

JADUAL 3-8
GUNA TENAGA MENGIKUT PEKERJAAN DAN KUMPULAN ETNIK, 1995 DAN 2000
(’000)

Pekerjaan	1995										2000									
	Bumiputera	%	Cina	%	India	%	Lain-lain ¹	%	Jumlah	%	Bumiputera	%	Cina	%	India	%	Lain-lain ¹	%	Jumlah	%
Profesional & Teknikal ²	509.8	12.4	205.5	8.6	55.4	8.8	23.2	2.6	791.9	9.9	651.3	13.6	263.4	9.6	77.5	10.1	27.6	2.8	1,019.8	11.0
%	64.4		25.7		7.0		2.9		100.0		67.9		25.8		7.6		2.7		100.0	
Gara & Amrawai	203.0	4.9	57.6	2.4	18.5	2.9	1.6	0.2	280.7	3.5	246.1	5.2	61.9	2.2	23.2	3.0	5.0	0.5	336.2	3.6
%	72.7		20.5		6.6		0.6		100.0		73.2		18.4		6.9		1.5		100.0	
Pentadbiran & Pengurusan	94.2	2.3	134.3	5.7	12.3	1.9	15.2	1.7	256.0	3.2	144.0	3.0	203.7	7.4	21.6	2.8	20.1	2.1	389.4	4.2
%	36.8		52.5		4.8		5.9		100.0		37.0		52.3		5.3		5.2		100.0	
Pekerja Perikanan	501.0	12.2	294.8	12.4	64.5	10.2	11.6	1.3	871.9	10.9	584.1	12.2	338.9	12.3	88.2	11.5	17.9	1.9	1,029.1	11.1
%	37.5		33.8		7.4		1.3		100.0		36.8		32.0		8.6		1.7		100.0	
Pekerja Jualan	317.5	7.7	438.0	18.5	54.1	8.6	62.4	7.1	872.0	10.9	380.4	8.0	507.7	18.4	69.7	9.0	62.0	6.4	1,019.8	11.0
%	36.4		50.2		6.2		7.2		100.0		37.3		49.8		6.8		6.1		100.0	
Pekerja Perkhidmatan	509.1	12.4	191.7	8.1	72.4	11.5	114.7	12.9	887.9	11.1	631.2	13.2	238.2	8.6	93.3	12.1	131.3	13.5	1,094.0	11.8
%	37.3		21.6		8.2		12.9		100.0		37.7		21.8		8.3		12.0		100.0	
Pekerja Pertanian	94.1	23.9	191.4	8.1	111.6	17.7	320.7	36.1	1,607.8	20.1	1,027.5	21.5	172.3	6.3	116.5	15.1	361.8	37.3	1,678.1	18.1
%	61.2		11.9		6.9		19.9		100.0		61.2		10.3		6.9		21.6		100.0	
Pekerja Pengangkutan	1,197.9	29.1	912.9	38.6	261.0	41.3	339.9	38.3	2,711.7	33.9	1,358.2	28.5	1,029.1	37.4	303.8	39.4	349.9	36.0	3,041.0	32.8
%	44.2		33.7		9.6		12.5		100.0		44.7		33.8		10.0		11.3		100.0	
Jumlah	4,113.6	100.0	2,366.6	100.0	631.3	100.0	887.7	100.0	7,989.2	100.0	4,776.7	100.0	2,753.3	100.0	770.6	100.0	974.6	100.0	9,271.2	100.0
%	51.4		29.6		7.9		11.1		100.0		51.5		29.7		8.3		10.5		100.0	

Note:

¹ Termasuk bukan warganegara.

² Mengikut kepada definisi daripada Kertas Klasifikasi Pekerjaan, pekerjaan profesional dan teknikal juga merangkumi kategori pekerjaan seperti pakcik pelah, pembantu makmal serta gara dan jurawat.

JADUAL 3-9
AHLI PROFESIONAL BERDAFTAR MENGIKUT KUMPULAN ETNIK, 1995 DAN 1999

Profesion	1995					1999					Kadar Bertambah Tahunan Purata (%) 1996-1999				
	Bumiputera	Cina	India	Lain-lain ¹	Jumlah	Bumiputera	Cina	India	Lain-lain ¹	Jumlah	Bumiputera	Cina	India	Lain-lain ¹	Jumlah
Akauntan	1,422	6,655	692	75	8,844	2,167	10,520	789	185	13,661	11.1	12.1	3.3	25.3	11.5
%	16.1	75.2	7.9	0.8	100.0	15.9	77.0	5.8	1.3	100.0					
Arkitek	368	943	20	3	1,334	431	1,036	23	4	1,494	4.0	2.4	3.0	7.5	2.9
%	27.6	70.7	1.5	0.2	100.0	28.9	69.3	1.5	0.3	100.0					
Doktor	3,212	3,086	3,069	241	9,608	4,460	3,749	3,448	484	12,141	8.6	5.0	3.0	19.0	6.0
%	33.4	32.1	32.0	2.5	100.0	36.7	30.9	28.4	4.0	100.0					
Doktor Gigi	577	854	409	29	1,869	888	1,074	534	54	2,550	11.4	5.9	6.9	16.8	8.1
%	30.9	45.7	21.9	1.5	100.0	34.8	42.1	21.0	2.1	100.0					
Doktor Veterinar	310	183	259	20	772	409	258	274	20	961	7.2	9.0	1.4	0.0	5.0
%	40.2	23.7	33.5	2.6	100.0	42.6	26.8	28.5	2.1	100.0					
Juruura	1,730	5,753	527	3	8,013	2,688	6,806	642	4	10,140	11.6	4.3	5.1	7.5	6.1
%	21.6	71.8	6.6	0.0	100.0	26.5	67.1	6.4	0.0	100.0					
Juruukur	1,309	1,235	86	79	2,709	1,495	1,482	94	56	3,127	3.4	4.7	2.2	-8.2	3.7
%	48.3	45.6	3.2	2.9	100.0	47.8	47.4	3.0	1.8	100.0					
Pegawai	1,731	2,589	1,591	65	5,976	2,783	3,640	2,379	77	8,879	12.6	8.9	10.6	4.3	10.4
%	29.0	43.3	26.6	1.1	100.0	31.3	41.0	26.8	0.9	100.0					
Jumlah	10,659	21,298	6,653	515	30,125	15,321	28,565	8,183	884	52,953	9.5	7.6	5.3	14.5	7.9
%	27.3	54.4	17.0	1.3	100.0	28.9	53.9	15.5	1.7	100.0					

Sumber: Peraturan dan institusi profesional yang meliputi sektor awam dan swasta iaitu Institut Akauntan Malaysia, Lembaga Arkitek Malaysia, Majlis Pergigian Malaysia, Majlis Pembatan Malaysia, Lembaga Jurutera Malaysia, Persatuan Amatur Malaysia, Majlis Veterinar Malaysia dan Majlis Pegawai Malaysia.

Note: ¹ Termasuk bukan warganegara.

3.28 Dalam tempoh Rancangan, usaha telah diambil untuk meningkatkan bilangan pelajar Bumiputera dalam kursus ICT dan yang berkaitan bagi membolehkan mereka mengambil bahagian dalam ekonomi berasaskan pengetahuan. Berdasarkan maklumat terkini, peratusan Bumiputera dalam industri ICT pada tahun 2000 adalah kira-kira 38.9 peratus manakala kumpulan etnik Cina 44.9 peratus dan India 9.1 peratus. Walau bagaimanapun, peratusan Bumiputera dalam industri ICT adalah lebih tinggi dalam kategori perkeranian dan sokongan, iaitu sebanyak 65.7 peratus manakala peratusan Bumiputera dalam pekerjaan profesional seperti jurutera, perunding dan pereka grafik multimedia masih rendah.

Pembangunan MPPB

3.29 Dalam tempoh RMKe-7, kemajuan telah dicapai dalam membangunkan usahawan Bumiputera yang berdaya maju, berdaya saing dan berdaya tahan. Bilangan entiti perniagaan Bumiputera telah meningkat dengan ketara dalam sektor korporat dan bukan korporat. Sejumlah 97,500 syarikat Bumiputera telah berdaftar dengan Pejabat Pendaftar Syarikat sehingga tahun 1999 berbanding 69,700 syarikat pada tahun 1995 atau 19 peratus daripada jumlah keseluruhan syarikat yang berdaftar dengan Pejabat Pendaftar Syarikat. Sementara itu, bilangan entiti Bumiputera yang berdaftar dengan Pejabat Pendaftar Perniagaan telah bertambah daripada 366,790 pada tahun 1995 kepada 743,550 pada tahun 1999. Bilangan tersebut merupakan 38.7 peratus dan 45.3 peratus daripada jumlah entiti yang berdaftar dengan Pejabat Pendaftar Perniagaan pada tahun berkenaan.

3.30 Bilangan usahawan Bumiputera telah bertambah hasil daripada pelaksanaan pelbagai bantuan yang disediakan oleh Kerajaan dan juga sektor swasta. Dalam tempoh Rancangan, seramai 26,300 usahawan Bumiputera telah diwujudkan melalui pelbagai program MPPB. Walau bagaimanapun, krisis ekonomi pada tahun 1997-1998 telah menjejaskan kemajuan yang dicapai dalam pembangunan MPPB. Usahawan Bumiputera yang masih baru dan kurang berpengalaman dalam bidang perniagaan telah terjejas teruk akibat daripada kawalan ketat pinjaman, kos input yang lebih tinggi dan kejatuhan dalam permintaan ke atas keluaran dan perkhidmatan mereka.

3.31 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan terus melaksanakan program berpakej bagi meningkatkan pembangunan MPPB yang berdaya maju, berdaya saing dan berdaya tahan. Seramai 2,710 usahawan Bumiputera telah dibangunkan melalui program berpakej seperti program pembangunan vendor, program pembangunan francais, skim usahasama tulen dan skim modal teroka. Pelaksanaan program tersebut yang menekankan pengurusan berkualiti, kecekapan dan etika perniagaan yang baik telah memudahkan kemasukan usahawan Bumiputera dalam industri strategik dan perdagangan.

3.32 Program Pembangunan Vendor telah berjaya memenuhi sasaran Rancangan untuk mewujudkan 250 vendor baru dalam industri strategik. Sebanyak 209 syarikat

Bumiputera telah dipilih untuk menjadi vendor kepada syarikat milik swasta sementara 198 syarikat lagi dipilih untuk membekalkan peralatan, bekalan dan perkhidmatan kepada beberapa syarikat besar milik Kerajaan termasuk Petroliaam Nasional Berhad, Tenaga Nasional Berhad dan Telekom Malaysia Berhad. Kajian yang dilaksanakan pada tahun 1999 bagi menentukan keberkesanan program berpakej MPPB menunjukkan bahawa program pembangunan vendor telah berjaya mewujudkan vendor yang berprestasi tinggi dari segi peningkatan jualan dan keuntungan serta pulangan kepada modal berbayar. Kejayaan ini sebahagian besarnya disebabkan oleh kemampuan vendor mengeluarkan barangan yang dapat memenuhi permintaan pelanggan.

3.33 Di bawah Program Pembangunan Francais, sebanyak 550 pemegang francais baru Bumiputera dipilih dalam pelbagai jenis produk dan perkhidmatan seperti kosmetik, ICT, makanan segera, farmaseutikal, servis motokar, penyelenggaraan bangunan dan perkhidmatan kurier. Walau bagaimanapun, pencapaian ini adalah lebih rendah daripada sasaran Rancangan sebanyak 1,200 pemegang francais. Kekurangan tersebut adalah disebabkan oleh kesukaran pemegang francais untuk mendapatkan bantuan kewangan, kegagalan perniagaan syarikat pemberi francais dan keengganan syarikat tempatan untuk membangunkan produk francais. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah 29 syarikat Bumiputera telah dibangunkan sebagai pemberi francais. Skim Modal Teroka di bawah Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB) yang disasar untuk mewujudkan 440 usahawan telah berjaya menarik penyertaan 353 usahawan Bumiputera dalam industri strategik. Industri ini termasuk pengeluaran barangan berasaskan plastik dan petrokimia, komponen kejuruteraan dan automotif serta aktiviti yang berkaitan dengan perkhidmatan seperti telekomunikasi dan teknologi maklumat. Selain daripada memegang ekuiti sehingga 30 peratus dan menyediakan pinjaman sehingga 50 peratus dalam setiap projek, PUNB juga terlibat dalam pemantauan prestasi korporat dan perkhidmatan pembangunan perniagaan termasuk latihan.

3.34 Program berpakej MPPB yang lain tidak mempunyai sasaran khusus tetapi telah memberi sumbangan dalam membangunkan lebih ramai usahawan Bumiputera. Dalam tempoh Rancangan, bilangan peserta dalam Program Kontraktor Binaan Bumiputera Berwibawa telah bertambah sebanyak 278 orang sementara 75 Program Pengurusan Pemasaran di bawah Konsep Payung telah berjaya menarik 142 peserta baru dalam Program Pemasaran Perabut Bersepadu dan 32 peserta dalam industri makanan di bawah jenama Besta. Program Mentor yang disertai oleh 28 syarikat telah mewujudkan 249 rantaian dengan syarikat Bumiputera manakala Skim Usahasama Tulen telah mewujudkan 54 usahasama baru antara rakan kongsi Bumiputera dan bukan Bumiputera. Di bawah Skim Kilang Bimbingan, seramai 156 usahawan Bumiputera dipilih dan diberi peluang menggunakan premis kilang yang disediakan oleh Bank Pembangunan dan Infrastruktur Malaysia Berhad. Program Pembangunan Usahawan Luar Bandar telah membantu 474 usahawan kecil luar bandar untuk mendapat peralatan pengeluaran moden dan bersesuaian.

3.35 Di samping program berpakej, Kerajaan terus menyediakan pelbagai jenis bantuan tidak berpakej atau secara berasingan untuk masyarakat perniagaan Bumiputera. Sebanyak 9,280 premis perniagaan baru telah disediakan oleh Majlis Amanah Rakyat (MARA), UDA Holdings Berhad, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN) dan Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia. Daripada jumlah ini, kira-kira 89 peratus telah dibeli atau disewa oleh usahawan Bumiputera. Di samping itu, 39,940 premis perniagaan lagi disediakan oleh pelbagai pihak berkuasa tempatan khususnya untuk Bumiputera sebagai sebahagian daripada usaha bagi menggalakkan pembangunan perniagaan di kawasan mereka. Berhubung dengan pembiayaan perniagaan, pinjaman bernilai RM4 bilion daripada 28 tabung telah dikeluarkan kepada 53,020 usahawan Bumiputera dalam tempoh Rancangan. Perbadanan Nasional Berhad (PNS) turut membantu membangunkan 146 usahawan kelas menengah menerusi pelbagai program pelaburannya termasuk kerjasama dan perkongsian strategik, penyertaan ekuiti serta pelaburan dalam syarikat mezanin dan perniagaan francais.

3.36 Dari segi latihan dan kaunseling keusahawanan, agensi Kerajaan telah mengendalikan kursus yang memberi faedah kepada 156,850 usahawan Bumiputera sedia ada dan yang berpotensi. Dalam hal ini, program keusahawanan terus memberi penekanan kepada penerapan budaya keusahawanan pada semua peringkat khususnya di kalangan pelajar sekolah menengah dan institusi pendidikan tinggi. Dalam tempoh Rancangan, seramai 21,660 pelajar dari 325 sekolah telah terlibat dalam Program Usahawan Muda. Di bawah Program Pembangunan Usahasiswa, sejumlah 13,100 penuntut dari 11 institusi pendidikan tinggi telah menyertai pelbagai aktiviti perniagaan. Di samping itu, 665 orang kakitangan Kerajaan telah mendapat faedah daripada latihan yang memberikan pendedahan untuk mereka memula dan menguruskan aktiviti perniagaan. Bagi menyediakan tempat tumpuan maklumat dan khidmat nasihat, sebanyak lapan Pusat Bimbingan Usahawan telah ditubuhkan di peringkat negeri dan empat di peringkat daerah. Pusat-pusat ini telah menyediakan khidmat kepada seramai 12,170 usahawan dalam tempoh Rancangan.

III. PROSPEK, 2001-2005

3.37 Dalam tempoh RMKe-8, strategi pengagihan akan terus memberi penekanan kepada mengurangkan ketidakseimbangan pendapatan dan meningkatkan pemilikan berkesan ekuiti korporat Bumiputera serta bilangan Bumiputera dalam pekerjaan berpendapatan tinggi. Usaha akan dipergiat ke arah membasmi kemiskinan menerusi program yang khusus bagi menangani kelompok kecil miskin di wilayah yang berbeza terutamanya di kawasan pedalaman. Di samping itu, langkah akan diambil bagi memperkukuhkan MPPB termasuk kelas menengah Bumiputera menerusi pembangunan usahawan Bumiputera yang berjaya dan bertaraf dunia. Pemupukan budaya keusahawanan dan nilai positif di kalangan usahawan Bumiputera akan

digiatkan lagi. Sektor swasta dan BBK juga akan digalak memberi sumbangan yang bermakna bagi mencapai objektif pengagihan.

3.38 Strategi utama bagi mencapai objektif pengagihan dalam tempoh Rancangan adalah seperti berikut:

- mengorientasi semula program pembasmian kemiskinan untuk mengurangkan kadar kemiskinan kepada 0.5 peratus menjelang tahun 2005;
- mempergiat usaha meningkatkan kualiti hidup terutamanya di kawasan luar bandar dengan memperbaiki kualiti kemudahan asas, perumahan, kesihatan, rekreasi dan pendidikan;
- memperbaiki pengagihan dan mengurangkan ketidakseimbangan pendapatan antara dan di kalangan kumpulan etnik, kumpulan pendapatan, sektor ekonomi, wilayah dan negeri;
- mencapai penyertaan berkesan dan pemilikan ekuiti Bumiputera sekurang-kurangnya 30 peratus menjelang tahun 2010 dalam konteks pertumbuhan ekonomi tanpa melibatkan penyusunan semula peringkat mikro bagi usaha niaga yang sedia ada;
- membangunkan perusahaan Bumiputera yang berdaya tahan dan mampan menerusi penerapan nilai dan sikap positif serta peningkatan keupayaan keusahawanan;
- menyusun semula guna tenaga bagi mencerminkan komposisi etnik penduduk negara;
- dan mewujudkan kumpulan berpendapatan pertengahan Bumiputera yang lebih besar menerusi penekanan khusus kepada MPPB.

Pembasmian Kemiskinan

3.39 Dalam tempoh RMKe-8, teras pembasmian kemiskinan adalah untuk mengorientasi semula program pembasmian kemiskinan bagi mengurangkan kadar kemiskinan kepada 0.5 peratus menjelang tahun 2005. Program pembasmian kemiskinan akan mempunyai sasaran lebih khusus dengan membasmi kemiskinan di kalangan kelompok kecil miskin terutamanya di kawasan pedalaman. Di samping itu, program berkenaan juga akan membasmi kemiskinan di kalangan Orang Asli dan kumpulan Bumiputera lain di Sabah dan Sarawak. Satu kajian mengenai profil golongan miskin dan termiskin akan dijalankan bagi membantu pelaksanaan program pembasmian kemiskinan yang mempunyai kumpulan sasar yang khusus.

3.40 Pertumbuhan ekonomi yang diunjur kukuh dalam tempoh Rancangan dijangka dapat menjana lebih banyak peluang kepada golongan miskin untuk meningkatkan pendapatan mereka dan seterusnya keluar daripada kemiskinan. Di samping itu, program latihan kemahiran dan pendidikan akan diperluas untuk membolehkan golongan miskin dan berpendapatan rendah mendapat pekerjaan dalam sektor ekonomi yang lebih produktif dan menguntungkan. Dalam hal ini, lebih banyak kolej komuniti akan dibina bagi menyediakan latihan kemahiran kepada lepasan sekolah dan pekerja termasuk mereka di kawasan luar bandar dan di estet. Usaha akan dipergiat bagi memastikan golongan miskin dan berpendapatan rendah mendapat manfaat daripada pelbagai langkah yang dilaksanakan dalam sistem pendidikan. Penyediaan bantuan kewangan serta buku teks dan makanan tambahan percuma akan diteruskan. Kerajaan juga akan membina lebih banyak sekolah dan infrastruktur berkaitan di kawasan luar bandar serta menaik taraf sekolah sedia ada supaya setaraf dengan sekolah di bandar.

3.41 Program pembasmian kemiskinan sedia ada seperti PPRT dan program lain yang berkaitan akan digabung dan dipergiat di bawah Skim Pembangunan Kesejahteraan Rakyat (SPKR). SPKR akan menangani isu ketermiskinan, kemiskinan am serta kumpulan mudah miskin di kawasan luar bandar dan bandar. SPKR yang merangkumi projek ekonomi, sosial dan fizikal melalui pelbagai program di bawahnya seperti Pembangunan Bersepadu Desa Terpencil, Program Pembangunan Insan, penyediaan makanan seimbang, bantuan perumahan dan ASB-Sejahtera akan disasarkan ke arah membasmi kemiskinan di kawasan dan di kalangan kumpulan yang mempunyai kadar kemiskinan yang tinggi. SPKR akan menekankan aspek peningkatan pendapatan isi rumah yang antara lainnya meliputi projek pertanian komersil secara berkumpulan seperti yang digariskan dalam Dasar Pertanian Negara Ketiga (DPN3). Projek menjana pendapatan akan dilaksanakan dengan kerjasama sektor swasta dan BBK. Untuk meningkatkan harga diri dan sifat berdikari di kalangan rakyat miskin, Program Pembangunan Insan yang sedia ada akan diperkukuhkan. Program ini akan membantu peserta supaya tidak kembali menjadi miskin.

3.42 Bagi membasmi kemiskinan di kalangan kelompok kecil miskin di pusat bandar dan kawasan pinggirannya, Kerajaan juga akan melaksanakan program seperti penyediaan kemudahan asas dan perumahan serta peluang untuk menjana pendapatan. Pada masa yang sama, Kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan akan menempatkan semula kawasan setinggan yang terdapat di seluruh negara. Pendekatan bersepadu sedia ada yang diambil oleh pihak berkuasa tempatan, sektor swasta dan BBK akan diteruskan melalui program seperti Pembangunan Bersepadu untuk Masyarakat Bandar, Pusat RAHMAT, Projek HARAPAN dan Skim Khas Ibu Tunggal.

3.43 Pelan Pembangunan Komprehensif Masyarakat Orang Asli akan dirangka di bawah SPKR untuk mengatasi kadar kemiskinan yang tinggi dan meningkatkan kualiti

hidup mereka. Sementara itu, projek sedia ada di bawah Program Pembangunan Bersepadu Desa Terpencil akan diteruskan bagi membantu menangani kemiskinan yang tinggi di kalangan masyarakat Orang Asli.

3.44 Penyiasatan pendapatan isi rumah yang lebih terperinci bagi Sabah dan Sarawak akan dijalankan untuk menentukan tahap pendapatan, kemiskinan dan kualiti hidup di pelbagai kawasan dalam negeri tersebut serta di kalangan pelbagai kumpulan Bumiputera seperti Kadazandusun, Iban, Bajau, Murut, Bidayuh, Melanau dan minoriti Bumiputera lain. Penemuan daripada penyiasatan tersebut akan diguna untuk merangka pendekatan yang lebih khusus bagi membasmi kemiskinan serta meningkatkan kualiti hidup penduduk di Sabah dan Sarawak terutama mereka yang tinggal di kawasan pedalaman dan terpencil.

3.45 Bagi melengkapkan lagi usaha Kerajaan dalam membasmi kemiskinan, BBK dan sektor swasta dijangka menambahkan lagi aktiviti dan memperluaskan liputan aktiviti mereka dalam membantu golongan miskin. AIM akan terus memperluaskan perkhidmatan kepada lebih ramai peserta dan ke wilayah lain 79 dalam negara dengan menggunakan pinjaman tanpa faedah sebanyak RM300 juta yang disediakan oleh Kerajaan dalam RMKe-7. Program persediaan khas untuk peserta yang berpotensi juga akan diperkenalkan oleh AIM untuk meningkatkan harga diri dan sifat berdikari di kalangan isi rumah miskin. Di samping itu, sektor swasta dan pelbagai Yayasan Basmi Kemiskinan peringkat negeri akan meneruskan usaha mereka dalam menyediakan latihan kemahiran serta sumbangan kewangan dan bukan kewangan kepada golongan miskin.

3.46 Selain daripada program yang dijalankan untuk meningkatkan pendapatan isi rumah miskin, Kerajaan akan terus melaksana program dan projek bagi meningkatkan kualiti hidup mereka. Walaupun kemudahan dan perkhidmatan asas telah disediakan dengan meluas, Kerajaan akan terus melaksanakan projek yang berkaitan kepada masyarakat di kawasan pedalaman. Projek tersebut akan merangkumi penyediaan bekalan air bersih dan lebih banyak kemudahan perkhidmatan seperti bekalan elektrik, kesihatan, pendidikan dan komunikasi. Di samping itu, petunjuk akan dibentuk bagi memantau kualiti hidup di kawasan luar bandar dan bandar.

Pengagihan Pendapatan

3.47 Kerajaan akan terus menangani isu ketidakseimbangan pendapatan terutama di antara dan di kalangan kumpulan etnik, kumpulan pendapatan, sektor ekonomi, wilayah dan negeri. Saiz dan bahagian pendapatan bagi kumpulan berpendapatan pertengahan dijangka meningkat berikutan pertumbuhan ekonomi yang diunjur tinggi dalam tempoh Rancangan. Sebagai sebahagian daripada objektif jangka panjang utama pengagihan pendapatan, Kerajaan akan membentuk kumpulan berpendapatan pertengahan yang lebih besar dan makmur di samping meningkatkan

pendapatan golongan berpendapatan rendah. Selaras dengan prinsip yang digariskan dalam Dasar Wawasan Negara (DWN), usaha untuk memperbesarkan kumpulan berpendapatan pertengahan Bumiputera akan dipergiatkan.

3.48 Langkah akan terus diambil bagi menambah pendapatan dan meningkatkan kualiti hidup penduduk 30 peratus terbawah. Dalam hubungan ini, Kerajaan akan memperkemaskan kriteria kelayakan menerima bantuan berdasarkan pendapatan isi rumah dan kriteria ini akan dikaji semula dari masa ke semasa. Bagi separuh penggal pertama RMKe-8, kriteria pendapatan yang layak untuk menerima bantuan adalah isi rumah berpendapatan tidak melebihi RM1,200 sebulan.

3.49 Kerajaan akan melaksanakan pelbagai langkah untuk mengurangkan ketidakseimbangan pendapatan antara kawasan bandar dan luar bandar serta antara negeri kurang maju dan lebih maju. Bagi pembangunan luar bandar, Kerajaan akan terus memoden dan mengkomersilkan aktiviti pertanian melalui pelbagai program seperti digariskan dalam DPN3. Di samping itu, langkah akan diambil untuk menggalakkan petani dan pekebun kecil terutamanya mereka yang mempunyai tanah bersaiz kecil dan tidak ekonomi untuk mempelbagaikan kegiatan mereka dalam bidang seperti akuakultur dan penternakan serta aktiviti bukan pertanian yang menjana pendapatan. Pada masa yang sama, Kerajaan akan memperkenalkan mekanisme menambah pendapatan bagi melindungi pekebun kecil dalam tempoh yang sukar. Bagi meningkatkan produktiviti dan pendapatan pekebun kecil getah, Kerajaan akan menyediakan bantuan kewangan bagi menggalakkan penggunaan sistem torehan berintensiti rendah. Langkah juga akan diambil untuk meningkatkan pendapatan dan kualiti hidup pekerja estet serta mengatasi masalah yang dihadapi oleh bekas pekerja dari estet yang telah dipecahkan. Dalam hubungan ini, program yang bersesuaian seperti latihan semula dan perumahan akan diperkenalkan. Untuk mengurangkan ketidaksamaan antara negeri, Kerajaan akan menggalakkan langkah untuk meningkatkan pertumbuhan negeri kurang maju melalui galakan sektor yang bersesuaian seperti pembuatan, pertanian dan perkhidmatan.

Penyusunan Semula Hak Milik dan Penguasaan Sektor Korporat

3.50 Dalam tempoh RMKe-8, usaha akan terus diambil untuk memperkukuh dan meningkatkan penyertaan berkesan Bumiputera dalam sektor korporat serta pemilikan ekuiti dan penguasaan ke atas syarikat kepada sekurang-kurangnya 30 peratus menjelang tahun 2010. Dalam hubungan ini, tumpuan khusus akan diberi bagi meningkatkan hak milik ekuiti di kalangan Bumiputera di Sabah dan Sarawak seperti Kadazandusun, Iban, Bajau, Murut, Bidayuh, Melanau dan minoriti Bumiputera lain. Penyusunan semula ini akan dilaksanakan dalam konteks pertumbuhan ekonomi yang pesat dengan meningkatkan peluang kepada semua rakyat Malaysia tanpa melibatkan penyusunan semula peringkat mikro bagi usaha niaga sedia ada. Pelaksanaan program yang berkaitan juga akan berpandukan kepada keperluan untuk mencapai penyertaan yang lebih saksama di kalangan kumpulan etnik dalam

negara. Untuk mempercepat proses penyusunan semula, program yang menyediakan peluang kepada usahawan muda dan pengurus korporat yang berpotensi khususnya dalam sektor moden dan strategik akan dipertingkatkan. Pada masa yang sama, skim amanah saham akan diperkukuh untuk memastikan pelabur kecil menerima faedah yang lebih besar daripada proses penyusunan semula. Sektor swasta dijangka memperlengkapkan usaha Kerajaan untuk mencapai objektif penyusunan semula hak milik.

3.51 Individu dan syarikat Bumiputera akan terus diberi kepercayaan untuk meningkatkan secara berkesan pemilikan dan penguasaan ekuiti Bumiputera 81 dalam sektor syarikat. Selaras dengan ini, peluang akan terus disediakan untuk individu dan syarikat Bumiputera yang berpotensi untuk memperolehi hak milik dan penguasaan berkesan ke atas syarikat strategik melalui peruntukan saham, pembiayaan ekuiti dan program penswastaan. Tumpuan akan diberi kepada penerapan nilai dan sikap positif serta keupayaan keusahawanan bagi menjadikan Bumiputera lebih berdaya tahan serta dapat mengekalkan pemilikan dan penguasaan mereka dalam syarikat. Antara nilai yang akan diberi penekanan adalah disiplin, keutuhan diri, boleh dipercayai, tekun, jujur dan berhemah. Peranan agensi amanah dan institusi Bumiputera akan diperluas terutamanya dalam menggembelng sumber Bumiputera dan mewujudkan kekayaan baru. Untuk mencapai hasrat ini, agensi amanah dan institusi Bumiputera khususnya PKEN akan mengambil langkah menyusun dan mengkaji semula serta memperkukuhkan kedudukan untuk membolehkan mereka menghadapi cabaran. Agensi amanah dan institusi ini juga akan diberi peluang yang lebih besar bagi meningkatkan kepentingan dan pemilikan berkesan dalam syarikat untuk membolehkan lebih ramai masyarakat Bumiputera mendapat faedah. Sehubungan dengan ini, Kerajaan akan memperuntukkan saham yang dikhaskan untuk Bumiputera kepada agensi amanah dan institusi bagi memastikan pegangan Bumiputera dikekalkan untuk jangka masa yang lebih panjang di samping mengelakkan pengurangan kepentingan mereka.

3.52 Dalam tempoh Rancangan, program penswastaan terutamanya melalui kaedah pembelian syarikat oleh pengurusan akan terus dilaksanakan untuk meningkatkan pemilikan berkesan dan penguasaan Bumiputera dalam sektor korporat. Pada masa yang sama, peluang akan terus diberi kepada rakyat Malaysia yang lain untuk menyertai program ini. Di samping itu, entiti yang mendapat projek penswastaan dikehendaki mewujudkan peluang bagi membangunkan lebih ramai usahawan Bumiputera.

3.53 Kerajaan akan terus mengekalkan pendekatan pro-perniagaan dan menggalakkan pelaburan langsung asing dalam industri strategik. Sehubungan dengan itu, syarikat Bumiputera digalakkan mengadakan usahasama dan perkongsian strategik dengan pelabur asing untuk memperolehi pengetahuan dan pengalaman melalui pemindahan teknologi. Kerajaan akan terus menyediakan sokongan dan bantuan yang diperlukan untuk memudah dan mempercepatkan proses ini. Di

samping itu, garis panduan Jawatankuasa Pelaburan Asing akan dikaji semula untuk memperkemas proses dan meningkatkan keberkesanannya.

3.54 Dalam tempoh Rancangan, skim amanah saham akan terus menyediakan peluang kepada pelabur kecil khususnya di kalangan Bumiputera dan kumpulan lain yang belum menikmati faedah pembangunan. Kerajaan juga akan menggalakkan institusi kewangan meningkatkan kemudahan pembiayaan kepada Bumiputera dan kumpulan lain yang belum menikmati faedah pembangunan untuk melabur dalam skim tersebut. Langkah akan diambil bagi mengkaji semula skim amanah saham khususnya skim amanah saham negeri untuk memastikan sumber yang dilabur dalam skim tersebut diurus dengan lebih cekap bagi mendapat faedah optimum daripada pelaburan. Di samping itu, dana amanah saham nasional (DASN) akan diwujudkan dalam tempoh RMKe-8 untuk memastikan pengagihan hak milik ekuiti yang lebih meluas di kalangan Bumiputera dan kumpulan lain yang belum menikmati faedah pembangunan.

3.55 Sementara sasaran pemilikan ekuiti bukan Bumiputera ditetapkan sebanyak 40 peratus, langkah akan diambil untuk meningkatkan pemilikan ekuiti kumpulan etnik India kepada 3.0 peratus menjelang tahun 2010. Dalam hal ini, satu kajian akan dijalankan untuk merangka strategi dan program yang bersesuaian bagi meningkatkan penyertaan kumpulan etnik India dalam ekonomi.

3.56 Pelbagai langkah akan diambil untuk menggalakkan penyertaan usaha niaga Bumiputera dalam sektor pembuatan dan sektor perkhidmatan yang dinamik. Memandangkan syarikat Bumiputera telah menembusi sektor pembinaan, pengangkutan dan pertanian, mereka akan digalakkan mempelbagaikan aktiviti syarikat dengan aktiviti lain yang mempunyai nilai ditambah lebih tinggi dalam tempoh Rancangan. Untuk meningkatkan pemilikan ekuiti Bumiputera dalam sektor pembuatan, usaha akan diambil untuk menggalakkan penyertaan mereka dalam sektor kecil pembuatan seperti elektrik dan elektronik, farmaseutikal, bioteknologi, bahan komposit dan termaju, kimia, petrokimia, kelengkapan pengangkutan dan perusahaan makanan. Bagi membantu meningkatkan penyertaan berkesan Bumiputera, persekitaran yang boleh membantu mereka memperoleh teknologi yang bersesuaian, kewangan dan juga kepakaran pengurusan akan diwujudkan. Satu program khas akan diperkenalkan untuk menyediakan latihan dan peralatan yang bersesuaian untuk isi rumah luar bandar bagi membolehkan mereka terlibat dalam pengeluaran bahan dan komponen secara kontrak. Agensi seperti Lembaga Kemajuan Perindustrian Malaysia (MIDA) dan Perbadanan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (SMIDEC) akan membantu mengenal pasti peluang perolehan dari luar yang ditawarkan dan mengesan perkembangan teknologi serta mencari rakan kongsi yang berpotensi.

3.57 Syarikat Bumiputera telahpun menceburi secara meluas dalam industri perusahaan makanan terutamanya secara kecil dan sederhana. Dalam tempoh

Rancangan, syarikat Bumiputera akan terus digalakkan untuk meningkatkan pengeluaran dan memperbaiki mutu keluaran makanan halal selaras dengan usaha untuk menjadikan Malaysia sebagai pusat makanan halal bagi pasaran dunia. Selain itu, usahawan akan digalakkan untuk menerokai pasaran luar negara memandangkan terdapat potensi yang besar untuk produk halal. Langkah yang akan diambil untuk meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam perusahaan makanan halal termasuk penyediaan bantuan teknikal dan kewangan. Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI) dan agensi lain akan menyediakan bantuan teknikal dan khidmat nasihat kepada Bumiputera untuk meningkatkan keupayaan teknikal syarikat mereka. Dari segi kewangan, program Tabung Untuk Makanan akan juga diperluaskan untuk meliputi aktiviti pemprosesan dan pengeluaran makanan.

3.58 Syarikat Bumiputera perlu menceburi bidang berpotensi dalam sektor perkhidmatan yang dinamik termasuk teknologi maklumat dan komunikasi, pendidikan, kesihatan, pelancongan, pengangkutan laut dan udara, perkhidmatan perundingan dan profesional. Langkah akan diambil bagi meningkatkan penglibatan Bumiputera dalam perkhidmatan pengangkutan laut termasuk perkhidmatan sokongan yang berkaitan seperti pengangkutan barang-barang, pergudangan, pengurusan pusat pengedaran, pengedaran, pembungkusan dan pembungkusan semula serta perkhidmatan penghantaran mengikut tempahan. Bagi pengangkutan udara, penglibatan Bumiputera akan dipertingkatkan dalam bidang seperti pengendalian kargo udara, perkhidmatan muatan dan penghantaran. Di samping itu, usahawan Bumiputera akan digalakkan menceburi aktiviti lain seperti agensi pelancongan terutamanya yang berurusan dengan pelancong asing serta memperluaskan perniagaan mereka ke pasaran khusus seperti Timur Tengah, negara-negara Islam, China dan India.

3.59 Bagi menggalakkan penyertaan usaha niaga Bumiputera dalam sektor pembuatan dan sektor dinamik yang lain, langkah akan diambil melalui pendekatan yang selaras dan bersepadu. Institusi berkaitan akan menubuhkan pusat perkhidmatan khas untuk menyediakan bantuan dan panduan kepada Bumiputera dari segi penyediaan perancangan perniagaan, strategi pemasaran dan penyelidikan. Bagi sektor pembuatan, sebuah unit khas di bawah SMIDEC akan menguruskan pusat tersebut manakala sebuah unit khas bagi ICT akan diletakkan di bawah Perbadanan Pembangunan Teknologi Malaysia (MTDC). Dalam sektor perkhidmatan, khususnya perkhidmatan pendidikan, pelancongan dan pengangkutan, pusat yang bersesuaian akan ditubuhkan untuk meningkatkan keupayaan syarikat Bumiputera. Pusat berkenaan juga akan membantu syarikat Bumiputera bagi mendapatkan persijilan antarabangsa yang bersesuaian seperti persijilan ISO.

3.60 Dari segi pembiayaan, saluran khas bagi Bumiputera akan diwujudkan dalam dana sedia ada untuk meningkatkan penggunaan dana oleh Bumiputera. Di samping itu, satu kajian akan dijalankan untuk menilai keberkesanan dana sedia ada khususnya dalam membantu mempertingkatkan perniagaan Bumiputera. Usaha akan diambil

untuk menyelaraskan lagi dana tersebut bagi menggalakkan usaha niaga Bumiputera secara lebih berkesan.

3.61 Selaras dengan usaha untuk meningkatkan pemilikan dan penyertaan Bumiputera dalam sektor korporat dan pembangunan MPPB, langkah akan diambil untuk mengenal pasti tanah rizab Melayu, baitulmal, waqaf, pribumi dan adat yang bersesuaian untuk dibangunkan sebagai harta komersil dan industri. Di samping itu, satu kajian akan dijalankan untuk menilai status semua tanah ini dan memperakukan modus operandi untuk membangunkannya. Pembangunan tanah ini akan menyediakan lebih banyak premis dan peluang kepada Bumiputera untuk menyertai bidang perniagaan. Agensi, syarikat dan entiti sektor swasta Bumiputera yang lain akan digalakkan untuk turut serta dalam membangunkan tanah tersebut. Bagi mempercepatkan langkah ini, usaha juga akan ditumpu untuk mempermudah penyediaan kemudahan pinjaman terutamanya oleh bank dan institusi kewangan.

Penyusunan Semula Guna Tenaga

3.62 Dalam tempoh RMKe-8, pelaksanaan strategi dan program untuk penyusunan semula guna tenaga dalam pelbagai sektor dan pekerjaan akan dipergiat bagi mencerminkan komposisi etnik penduduk. Tumpuan akan diberi untuk meningkatkan penyertaan Bumiputera khususnya dalam pekerjaan profesional, pengurusan dan berpendapatan tinggi yang lain.

3.63 Pendidikan dan latihan akan terus menjadi alat penting untuk mencapai objektif penyusunan semula guna tenaga. Sehubungan dengan ini, lebih banyak tempat akan disediakan kepada pelajar Bumiputera yang berkelayakan dalam institusi pendidikan tinggi awam dan swasta terutamanya dalam kursus ICT, sains dan profesional lain. Selain daripada itu, Kerajaan akan terus membiayai pelajar Bumiputera yang cemerlang melanjutkan pelajaran ke institusi terkemuka di luar negara. Di samping usaha Kerajaan untuk terus menyediakan sokongan kewangan kepada pelajar Bumiputera, sektor swasta juga diminta menyediakan bantuan kewangan bagi membolehkan lebih ramai pelajar Bumiputera meneruskan pendidikan mereka. Pada masa yang sama, tumpuan juga akan diberi ke arah memperbaiki pencapaian pelajar Bumiputera terutamanya dalam mata pelajaran Sains, Matematik dan Bahasa Inggeris melalui kaedah pengajaran yang lebih berkesan, penyediaan kemudahan pendidikan yang lebih baik dan pembinaan lebih banyak sekolah berasrama. Usaha juga akan diambil bagi memperbaiki pencapaian pelajar bukan Bumiputera dalam mata pelajaran Bahasa Malaysia, khususnya di sekolah jenis kebangsaan.

3.64 Bagi memenuhi permintaan tenaga kerja berkemahiran tinggi yang dijangka meningkat, lebih banyak peluang akan diberi kepada pelajar Bumiputera lepasan institusi latihan vokasional dan teknikal serta pekerja teknikal Bumiputera untuk memperolehi dan meningkatkan kemahiran serta pengetahuan mereka. Lebih banyak

tempat akan disediakan kepada pelajar Bumiputera dengan menaikkan taraf institusi yang sedia ada dan membina institusi baru.

3.65 Terdapat ketidaksesuaian antara kelayakan yang dimiliki dengan keperluan industri, terutamanya di kalangan pelajar Bumiputera yang kebanyakannya lebih mengkhusus dalam bidang sains sosial. Ini akan menyebabkan sebilangan besar siswazah Bumiputera tidak berupaya mengambil peluang pekerjaan yang tersedia. Langkah akan diambil bagi menyediakan program latihan semula kepada siswazah Bumiputera untuk membolehkan mereka memperolehi pengetahuan dan kemahiran yang selaras dengan keperluan pasaran bagi meningkatkan peluang mendapat pekerjaan. Di samping itu, lebih banyak peluang akan disediakan kepada siswazah Bumiputera yang berkebolehan untuk memulakan perniagaan mereka sendiri menerusi pelbagai program seperti Skim Usahawan Siswazah dan Projek Usahawan Bumiputera Dalam Bidang Peruncitan atau PROSPER. Pelaksanaan program tersebut bukan sahaja akan menyediakan peluang pekerjaan kepada siswazah Bumiputera tetapi juga meningkatkan penyertaan mereka dalam sektor kecil perdagangan runcit.

3.66 Langkah akan diambil untuk memperbaiki imbalan guna tenaga antara Bumiputera dan bukan Bumiputera dalam sektor awam dan swasta. Bagi tujuan ini, bukan Bumiputera akan digalakkan memohon pekerjaan dalam sektor awam terutama dalam bidang yang penyertaan mereka adalah rendah. Pada masa yang sama, sektor swasta dikehendaki mengambil lebih ramai eksekutif dan profesional Bumiputera dalam syarikat mereka. Satu kajian akan dijalankan untuk menilai kedudukan terkini guna tenaga Bumiputera dalam sektor swasta bagi merangka langkah untuk mengatasi ketidakseimbangan guna tenaga dalam sektor tersebut.

Pembangunan MPPB

3.67 Kerajaan termasuk agensi amanah dan syarikat milik Kerajaan akan terus membangunkan lagi MPPB dan mewujudkan usahawan Bumiputera yang berjaya dan bertaraf dunia. Dalam hubungan ini, sokongan dan penglibatan Kerajaan secara langsung akan diteruskan secara terpilih. Agensi pelaksana akan mewujudkan dasar tamat penyertaan bagi menentukan jangka masa peserta berada dalam program berpakej pembangunan MPPB. Dasar tamat penyertaan ini akan menggalakkan usahawan meningkatkan daya saing mereka dan menyediakan peluang kepada usahawan Bumiputera yang baru untuk menyertai program tersebut. Untuk melengkapi usaha Kerajaan dalam pembangunan MPPB, sektor swasta terutamanya perusahaan besar serta dewan perniagaan dan persatuan perdagangan perlu mengadakan program baru bagi membantu mewujudkan usahawan Bumiputera yang lebih berdaya tahan dan berdikari.

3.68 Selaras dengan objektif untuk mewujudkan kumpulan kelas menengah Bumiputera yang lebih besar dan makmur, langkah sedia ada akan diperkemas bagi mempercepatkan usaha pewujudan kumpulan ini. Di samping itu, beberapa strategi

baru akan diguna pakai bagi memperkukuhkan kedudukan syarikat Bumiputera termasuk pembiayaan ekuiti kepada usahawan teknologi. Syarikat milik Kerajaan akan merangka program khas bagi mewujudkan dan membimbing usahawan Bumiputera kelas menengah. Bagi meningkatkan bilangan usahawan Bumiputera yang berpotensi, langkah akan diambil untuk menggalakkan pesara sektor awam dan pekerja terlatih menceburi perniagaan termasuk penyediaan kemudahan pinjaman.

3.69 Pada masa yang sama, program MPPB sedia ada terutamanya program berpakej seperti program pembangunan francais dan vendor akan diperkukuhkan bagi meningkatkan bilangan usahawan Bumiputera yang berdaya maju. Sehubungan dengan ini, Kerajaan akan mempertingkatkan penyertaan Bumiputera dalam program pembangunan francais melalui pembelian francais terpilih luar negara dan membangunkan pemegang francais Bumiputera serta menjalankan penyelidikan dan pembangunan (P&P) ke atas produk francais tempatan. Sejumlah 1,000 pemegang francais baru Bumiputera dan 50 pemberi francais akan diwujudkan dalam tempoh Rancangan khususnya dalam bidang perkhidmatan dan peruncitan. Satu program latihan komprehensif akan diperkenalkan bagi melatih dan membangun pemegang dan pemberi francais. Di samping itu, 300 vendor baru Bumiputera akan dipilih di bawah Program Pembangunan Vendor manakala Skim Usahasama Tulen dijangka mewujudkan 100 usahasama baru antara usahawan Bumiputera dan bukan Bumiputera. Di bawah Skim Modal Teroka, PUNB dijangka akan memilih 500 usahawan baru Bumiputera sebagai rakan kongsi pelaburannya.

3.70 Penekanan akan diberikan kepada pembangunan usahawan Bumiputera dalam perdagangan runcit melalui PROSPER terutamanya di kawasan bandar dan perumahan baru. Perkhidmatan bantuan dan sokongan yang diperlukan akan disediakan oleh PROSPER yang merangkumi penyediaan premis, modal, pinjaman, peluang perniagaan dan latihan terutamanya dalam pengurusan perakaunan dan tunai. Projek ini akan menggalak peruncit Bumiputera yang berpotensi menceburi bidang perniagaan seperti pasar mini, peralatan elektrik, farmasi, makanan dan pembuatan roti, perniagaan telekomunikasi dan yang berkaitan dengan ICT, kedai cenderahati, perabot, buku dan peralatan pejabat. PUNB akan bertindak sebagai pusat memproses permohonan daripada usahawan yang berminat untuk menyertai projek ini. Langkah akan terus diambil bagi menyediakan lebih banyak premis perniagaan untuk usahawan Bumiputera di lokasi strategik. Agensi seperti PKEN, MARA, UDA Holdings Berhad, pihak berkuasa tempatan dan syarikat kerajaan yang lain akan membina dan membeli lebih banyak premis perniagaan terutamanya di kawasan bandar dan perumahan baru.

3.71 Program latihan keusahawanan akan dipergiat bagi membolehkan usahawan Bumiputera menghadapi cabaran globalisasi dan menggunakan lebih banyak kandungan pengetahuan dalam aktiviti mereka. Program tersebut akan menggalakkan sikap berdikari dan berdaya saing serta amalan etika perniagaan yang baik di kalangan usahawan Bumiputera. Di samping itu, program latihan berkenaan

juga akan memupuk nilai positif yang diperlukan bagi melahirkan usahawan yang berjaya dan berdaya tahan seperti amanah, rajin dan berdisiplin. Bagi mencapai hasrat ini, Institut Keusahawanan Negara akan ditubuhkan sebagai pusat untuk menjalankan perancangan strategik mengenai keusahawanan, risikan pasaran, P&P, pembangunan kurikulum, rangkaian perniagaan dan kaunseling. Pada masa yang sama, program latihan bagi memupuk budaya keusahawanan dan nilai positif akan diteruskan terutamanya di kalangan pelajar sekolah menengah dan institusi pendidikan tinggi.

3.72 Dewan perniagaan dan persatuan perdagangan perlu mengadakan program baru yang boleh membantu secara berkesan dalam mewujudkan usahawan Bumiputera yang lebih berdaya tahan dan berdikari serta bertaraf dunia. Program ini termasuk galakan rangkaian di kalangan ahli, penyebaran maklumat dan risikan pasaran, pengenalan amalan perniagaan terbaik dan kemudahan urusan pemasaran. Bagi mendapat faedah daripada daya usaha sektor swasta ini, lebih ramai Bumiputera perlu menyertai persatuan tersebut serta terlibat secara aktif dalam aktiviti mereka.

3.73 Dalam tempoh Rancangan, langkah akan diambil untuk membantu syarikat Bumiputera bersedia menghadapi cabaran globalisasi. Syarikat Bumiputera terutamanya yang kecil perlu mencapai saiz kritikal dan berorientasikan eksport dengan memperkukuhkan kedudukan untuk menjadi lebih teguh, cekap dan berdaya saing. Dalam hubungan ini, syarikat Bumiputera perlu menggunakan pakar piawaian lebih tinggi dan mengamalkan peningkatan kualiti. Kerajaan akan menyokong usaha ini dengan menyediakan bantuan secara terpilih melalui peruntukan khas untuk Bumiputera dalam Tabung Industri Kecil dan Sederhana. Di samping itu, Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) juga akan menyediakan risikan pasaran dan membantu dalam menggalakkan eksport.

3.74 Pelbagai langkah akan diambil bagi menggalakkan usahawan Bumiputera menggunakan kaedah pemprosesan dan aplikasi yang lebih berintensifkan pengetahuan dalam perniagaan mereka serta meningkatkan kerjasama dengan institusi P&P. Syarikat Bumiputera perlu bergerak ke tahap yang lebih tinggi dalam rantai nilai dari segi reka bentuk dan pembangunan produk serta pembungkusan, pemasaran dan pengedaran melalui kerjasama dengan institusi yang berkaitan. Syarikat Bumiputera perlu meningkatkan penggunaan ICT dalam proses pengeluaran dan pengendalian operasi perniagaan mereka. Penggunaan ICT yang lebih meluas akan meningkatkan peluang Bumiputera untuk mendapatkan sumber pembiayaan baru dan hubungan pasaran antarabangsa.

3.75 Bagi menggalakkan penyertaan usahawan Bumiputera dalam industri ICT, sebuah Majlis ICT Bumiputera akan ditubuhkan untuk merancang dan merangka satu Agenda ICT Bumiputera. Agenda ini akan merangkumi strategi untuk meningkatkan tahap kesedaran mengenai peluang yang terdapat dalam industri ICT, membangunkan lebih ramai usahawan teknologi Bumiputera, menyediakan

kebolehcapaian kepada modal dan maklumat pasaran serta mewujudkan hubungan dengan pasaran antarabangsa. Satu peruntukan khas akan diwujudkan dalam Tabung ICT yang dicadangkan untuk menjalankan aktiviti tersebut. Selain daripada ICT, Kerajaan akan terus menggalakkan penyertaan Bumiputera dalam industri strategik dan berteknologi tinggi seperti bioteknologi, petrokimia dan komunikasi.

IV. PENUTUP

3.76 Kemajuan telah dicapai dalam mengurangkan kemiskinan dan menyusun semula masyarakat dalam tempoh RMKe-7 meskipun ekonomi mengalami kemelesetan pada tahun 1998. Dalam tempoh RMKe-8, program pembasmian kemiskinan akan mempunyai sasaran lebih khusus bagi membasmi kemiskinan di kalangan kumpulan mudah miskin di kawasan bandar dan luar bandar. Bagi penyusunan semula masyarakat, langkah akan diambil untuk meningkatkan penyertaan berkesan Bumiputera dalam sektor utama ekonomi di samping meneruskan usaha ke arah pencapaian sasaran pemilikan ekuiti Bumiputera sekurang-kurangnya 30 peratus menjelang tahun 2010. Pelaksanaan strategi pengagihan dalam tempoh RMKe-8 akan memperkukuhkan usaha untuk mencapai objektif DWN dan membentuk sebuah negara maju seperti yang termaktub dalam Wawasan 2020.

BAB 4 : KEPENDUDUKAN, GUNA TENAGA DAN PEMBANGUNAN SUMBER MANUSIA

I. PENDAHULUAN

4.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), usaha yang bersungguh-sungguh telah dilaksanakan untuk meningkatkan produktiviti dan kecekapan dalam penggunaan tenaga buruh serta mengukuhkan asas sumber manusia bagi mengekalkan pertumbuhan ekonomi. Peningkatan pelaburan dalam pembangunan sumber manusia dan teknologi baru telah meningkatkan produktiviti tenaga buruh secara menyeluruh. Walaupun negara mengalami krisis ekonomi pada tahun 1998, pertumbuhan guna tenaga dalam tempoh Rancangan adalah menggalakkan berikutan daripada pemulihan ekonomi yang cepat, terutamanya sektor pembuatan. Pengangguran juga dapat dikekalkan pada kadar yang rendah hasil pelaksanaan langkah-langkah pasaran buruh yang berkesan. Penawaran tenaga manusia mahir dan terlatih telah dapat ditingkatkan menerusi penambahan kapasiti institusi pendidikan dan latihan.

4.02 Peningkatan prestasi ekonomi yang menyeluruh dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8) dijangka meningkatkan pertumbuhan guna tenaga dan negara akan terus mencapai tahap guna tenaga penuh. Selaras dengan peralihan ekonomi ke arah penggunaan modal yang lebih besar dan proses pengeluaran berasaskan pengetahuan, permintaan akan lebih tertumpu kepada guna tenaga berkemahiran tinggi. Oleh itu, negara perlu mewujudkan lebih banyak tenaga manusia terlatih, berkemahiran dan berpengetahuan untuk mengekalkan pertumbuhan ekonomi dan meningkatkan daya saing. Bagi tujuan ini, usaha akan diteruskan untuk memperkukuhkan sistem penyampaian pendidikan dan latihan agar dapat bertindak balas dengan lebih cepat terhadap perubahan keperluan industri dan perkembangan teknologi. Oleh itu, teras pembangunan sumber manusia dalam tempoh Rancangan ialah meningkatkan aspek kualitatif sumber manusia selaras dengan keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

4.03 Rancangan Malaysia Ketujuh telah dilancarkan dalam keadaan ekonomi mengalami kekurangan tenaga buruh tetapi krisis ekonomi telah melembapkan permintaan terhadap tenaga buruh pada tahun 1998. Kadar pengangguran yang meningkat daripada 2.5 peratus pada tahun 1996 kepada 3.4 peratus pada tahun 1999 menunjukkan pengurangan dalam penggunaan tenaga buruh. Namun begitu, pertumbuhan ekonomi negara yang semakin pulih telah mengurangkan kadar pengangguran kepada 3.1 peratus pada akhir tempoh Rancangan. Walau bagaimanapun, peralihan kaedah dan proses pengeluaran kepada yang berintensif modal serta aplikasi teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) menyebabkan berlakunya kekurangan tenaga manusia berkemahiran tinggi dalam bidang tertentu.

Kependudukan

4.04 Penduduk Malaysia dianggarkan berjumlah 23.27 juta pada tahun 2000, iaitu meningkat pada kadar purata 2.4 peratus setahun dalam tempoh RMKe-7, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-1. Kadar pertumbuhan penduduk terus berkurangan dengan penurunan dalam kadar kesuburan sejajar dengan halatuju negara ke arah mencapai status negara maju. Kadar kesuburan didefinisikan sebagai bilangan anak yang dilahirkan oleh seorang wanita dalam tempoh umur kesuburannya. Dalam tempoh Rancangan, bilangan penduduk warganegara Malaysia bertambah pada kadar purata 2.3 peratus setahun manakala penduduk bukan warganegara pula meningkat pada kadar yang lebih tinggi, iaitu 4.3 peratus. Umur penengah penduduk pada tahun 2000 ialah 23.9 tahun, mencerminkan bahawa Malaysia masih mempunyai struktur umur penduduk yang muda.

4.05 Nisbah tanggungan, iaitu jumlah tanggungan bagi setiap 100 orang penduduk dalam kumpulan umur bekerja telah berkurangan daripada 62.7 peratus pada tahun 1995 kepada 59.1 peratus pada tahun 2000. Penurunan nisbah tanggungan ini disebabkan oleh pertambahan bilangan penduduk dalam kumpulan umur bekerja, iaitu 15-64 tahun dan berkurangnya bilangan penduduk di bawah umur 15 tahun serta kadar pertumbuhan yang lebih perlahan bagi penduduk berumur 65 tahun dan ke atas. Bilangan penduduk dalam kumpulan umur bekerja telah berkembang pada kadar yang lebih cepat berbanding dengan penduduk di bawah umur 15 tahun dan jumlah penduduk keseluruhannya. Penduduk bukan warganegara merupakan 7.6 peratus daripada jumlah penduduk dalam kumpulan umur bekerja.

4.06 Kadar pertumbuhan penduduk warganegara Malaysia mengikut komposisi etnik berbeza dengan ketara kerana perbezaan dalam arah aliran kesuburan. Bilangan penduduk Bumiputera meningkat pada kadar purata 3.2 peratus setahun kerana kadar kesuburan mereka adalah yang tertinggi, iaitu 3.62 dan merupakan 66.1 peratus daripada jumlah warganegara Malaysia pada tahun 2000. Penduduk keturunan Cina

yang mempunyai kadar kesuburan 2.57 telah bertambah pada kadar purata 1.4 peratus setahun dan merupakan 25.3 peratus daripada jumlah warganegara manakala penduduk keturunan India dengan kadar kesuburan 2.55 telah bertambah pada kadar 1.8 peratus dan merupakan 7.4 peratus daripada jumlah warganegara.

JADUAL 4-1
SAIZ PENDUDUK DAN STRUKTUR UMUR, 1995-2005
(juta orang)

	1995		2000 ¹		2005		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
		%		%		%	RMKe-7	RMKe-8
Jumlah Penduduk	20.68		23.27		26.04		2.4	2.3
Warganegara	19.68	100.0	22.04	100.0	24.66	100.0	2.3	2.3
Bumiputera	12.47	63.3	14.56	66.1	16.59	67.3	3.2	2.6
Cina	5.22	26.5	5.58	25.3	6.04	24.5	1.4	1.6
India	1.49	7.6	1.63	7.4	1.78	7.2	1.8	1.8
Lain-lain	0.50	2.6	0.27	1.2	0.25	1.0	-12.7	-1.1
Bukan Warganegara	1.00		1.23		1.38		4.3	2.4
Struktur Umur								
0-14	7.25	35.0	7.71	33.1	8.15	31.3	1.2	1.1
15-64	12.71	61.5	14.62	62.9	16.77	64.4	2.8	2.8
65 dan ke atas	0.72	3.5	0.94	4.0	1.12	4.3	5.3	3.6
Nisbah Tanggungan (%)	62.7		59.1		55.3			
Umur Penengah (tahun)	22.8		23.9		25.3			

Nota: ¹ Anggaran ini adalah berasaskan pengiraan awal Banci Penduduk 2000 dan telah mengambil kira kurang hitungan

4.07 Peratusan penduduk yang bermastautin di kawasan bandar terus meningkat daripada 55.1 peratus pada tahun 1995 kepada 61.8 peratus pada tahun 2000, bertambah pada kadar purata 4.8 peratus setahun. Peningkatan ini adalah disebabkan oleh penghijrahan pekerja bagi mendapat peluang ekonomi dan jangkaan kualiti hidup

yang lebih baik di kawasan bandar. Di samping itu, perluasan sempadan pentadbiran perbandaran juga merupakan penyumbang kepada peningkatan tersebut.

Tenaga Buruh

4.08 Penduduk dalam kumpulan umur bekerja terus meningkat dalam tempoh RMKe-7 pada kadar purata 2.8 peratus setahun dan merupakan 62.9 peratus daripada jumlah penduduk pada tahun 2000. Krisis ekonomi telah memberi kesan kepada penyertaan tenaga buruh akibat berkurangnya peluang pekerjaan dan bertambahnya bilangan pekerja yang memilih untuk tidak bekerja setelah menerima skim pemberhentian secara sukarela. Walau bagaimanapun, bilangan tenaga buruh terus meningkat tetapi pada kadar yang rendah berbanding dengan Rancangan Malaysia Keenam (RMKe-6), iaitu 3.0 peratus setahun dan berjumlah 9.6 juta pada tahun 2000. Penyiasatan Tenaga Buruh (PTB) yang dijalankan oleh Jabatan Perangkaan menunjukkan bahawa 55.3 peratus tenaga buruh bekerja di bandar. Kadar penyertaan tenaga buruh meningkat daripada 64.9 peratus pada tahun 1995 kepada 65.5 peratus pada tahun 2000. Kadar penyertaan tenaga buruh lelaki telah meningkat sedikit daripada 85.3 peratus pada tahun 1995 kepada 85.4 peratus pada tahun 2000 manakala kadar penyertaan tenaga buruh wanita pula meningkat daripada 43.5 peratus kepada 44.5 peratus.

4.09 Dalam tempoh RMKe-7, lebih daripada 1.3 juta orang memasuki pasaran buruh dengan purata 254,400 orang setahun. Walau bagaimanapun, bilangan tenaga buruh dalam kumpulan umur 15-24 tahun berkurangan kesan daripada pemanjangan tempoh pendidikan universal daripada sembilan kepada sebelas tahun. PTB menunjukkan bahawa tahap pendidikan tenaga buruh meningkat semenjak tahun 1992 dan lebih separuh daripada jumlah tenaga buruh mempunyai pendidikan menengah. Tenaga buruh berpendidikan tertiar juga meningkat daripada 11.1 peratus pada tahun 1995 kepada 14.0 peratus pada tahun 2000.

4.10 RMKe-7 bermula dalam keadaan ekonomi menghadapi masalah kekurangan tenaga buruh selepas negara mengalami tahap guna tenaga penuh selama lima tahun berturut-turut. Bagi mengatasi kekurangan tenaga buruh yang berterusan, firma-firma terutamanya dalam sektor pembuatan telah mengambil pekerja asing. Nisbah pekerja asing kepada tenaga buruh semakin teruk, iaitu daripada 1:10 pada tahun 1995 kepada 1:8 pada tahun 1997 tetapi bertambah baik kepada 1:13 pada tahun 2000. Walaupun pasaran buruh beransur pulih pada pertengahan tempoh Rancangan, sesetengah firma dalam sektor pertanian, pembinaan dan pembuatan terus mengalami kekurangan tenaga buruh. Daripada 749,200 pekerja asing yang mempunyai permit kerja pada tahun 2000, 31.3 peratus adalah dalam sektor pembuatan, 22.9 peratus dalam sektor pertanian, 8.7 peratus dalam sektor pembinaan, 7.4 peratus dalam sektor perkhidmatan dan 20.3 peratus sebagai pembantu rumah. Pegawai dagang yang merupakan pekerja asing berkemahiran tinggi pula mewakili 9.4 peratus daripada rakyat asing yang bekerja di Malaysia. Usaha mengurangkan pergantungan kepada pekerja asing terutamanya yang tidak mahir termasuk meningkatkan levi bagi pekerja dalam sektor pembinaan, pembuatan dan perkhidmatan. Pengambilan pekerja asing baru hanya dibenarkan bagi sektor kecil tertentu untuk tempoh maksimum tiga tahun, kecuali pegawai dagang dan pembantu rumah. Di samping itu, kos perubatan bagi pekerja asing yang mendapat rawatan di klinik kerajaan dan hospital turut ditingkatkan.

Guna Tenaga Mengikut Sektor

4.11 Dalam tempoh Rancangan, guna tenaga telah bertambah pada kadar purata 3.0 peratus setahun, iaitu bersamaan dengan kadar pertumbuhan tenaga buruh, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-2. Sebahagian besar pengurangan permintaan tenaga buruh berbanding dengan tempoh RMKe-6 berpunca daripada lebihan keupayaan dan tahap pelaburan baru yang rendah pada tahun 1998 yang menyebabkan guna tenaga menguncup sebanyak 2.9 peratus terutamanya dalam sektor pembinaan, pembuatan dan pertanian. Walau bagaimanapun, keadaan pasaran buruh bertambah baik dengan pemulihan aktiviti ekonomi dalam negeri menjelang akhir tempoh Rancangan. Sebanyak 1.3 juta pekerjaan telah diwujudkan dan kadar pengangguran ialah 3.1 peratus pada akhir tempoh Rancangan.

4.12 Sektor perkhidmatan yang merupakan 48.6 peratus daripada jumlah guna tenaga pada tahun 2000 telah mencatat peningkatan sederhana dalam guna tenaga, iaitu pada kadar purata 3.9 peratus setahun atau 787,800 pekerjaan baru. Walaupun krisis ekonomi telah menjejaskan pertumbuhan sektor kecil kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan, sektor kecil ini pulih dengan mencatatkan purata pertumbuhan guna tenaga yang tertinggi, iaitu 6.4 peratus setahun hasil pelaksanaan langkah pemulihan yang berkesan. Sektor kecil perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran telah berkembang pada kadar purata 3.7 peratus setahun, iaitu lebih tinggi daripada yang disasarkan hasil pengukuhan permintaan pengguna berikutan pemulihan ekonomi.

JADUAL 4-2
GUNA TENAGA MENGIKUT SEKTOR, 1995-2005
(*000 orang)

Sektor	1995		2000		2005		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)		Pewujudan Pekerjaan Berstik			
		%		%		%	RMKe-7	RMKe-8	RMKe-7	%	RMKe-8	%
Pertanian, Perhutanan, Ternakan & Perikanan	1,492.7	18.7	1,407.5	15.2	1,306.5	12.0	-1.2	-1.5	-85.2	-6.7	-101.0	-6.4
Perombongan & Kuari	40.5	0.5	41.2	0.4	42.3	0.4	0.3	0.5	0.7	0.1	1.1	0.1
Pembuatan	2,027.5	25.3	2,558.3	27.6	3,200.3	29.5	4.8	4.6	530.8	41.7	642.0	40.4
Pembinaan	717.1	9.0	755.0	8.1	880.1	8.1	1.0	3.1	37.9	3.0	125.1	7.9
Elektrik, Gas & Air	67.4	0.8	75.0	0.8	85.6	0.8	2.2	2.7	7.6	0.6	10.6	0.7
Pengangkutan, Penyimpanan & Komunikasi	395.2	4.9	461.6	5.0	552.7	5.1	3.2	3.7	66.4	5.2	91.1	5.8
Perniagaan Borong & Runcit, Hotel & Restoran	1,323.5	16.5	1,584.2	17.1	1,880.9	17.3	3.7	3.5	260.7	20.5	296.7	18.7
Kewangan, Insurans, Hartanah & Perniagaan	372.8	4.7	508.7	5.5	647.3	6.0	6.4	4.9	135.9	10.7	138.6	8.7
Perkhidmatan Kerajaan	885.8	11.1	981.0	10.6	1,070.3	9.8	2.1	1.8	95.2	7.5	89.3	5.6
Perkhidmatan Lain	676.7	8.5	898.7	9.7	1,192.9	11.0	5.8	5.8	222.0	17.4	294.2	18.5
Jumlah	7,999.2	100.0	9,271.2	100.0	10,858.9	100.0	3.0	3.2	1,272.0	100.0	1,587.7	100.0
Tenaga Buruh	8,254.0		9,572.5		11,161.9		3.0	3.1				
Tempatan	7,401.3		8,823.3		10,591.9		3.6	3.7				
Asing	852.7		749.2		570.0		-2.6	-5.3				
Pengangguran	754.8		301.3		303.0							
Kadar Pengangguran (%)	9.4		3.2		2.7							

4.13 Guna tenaga dalam sektor pembuatan berkembang pada kadar purata 4.8 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Sektor pembuatan merupakan penyumbang utama pewujudan pekerjaan, iaitu 530,800 pekerjaan baru dan ini meningkatkan bahagiannya dalam jumlah guna tenaga kepada 27.6 peratus pada tahun 2000 daripada 25.3 peratus pada tahun 1995. Peningkatan permintaan dunia terhadap barangan elektrik dan elektronik serta daya saing Malaysia dalam industri ini telah menyumbang kepada pewujudan pekerjaan dalam sektor pembuatan.

4.14 Krisis ekonomi telah menyebabkan prestasi sektor pembinaan terjejas dengan teruk kesan daripada lebihan penawaran terutamanya ruang pejabat, ruang perniagaan dan premis rumah mewah serta kesukaran mendapat pembiayaan

keuangan. Keadaan ini mempengaruhi pewujudan peluang pekerjaan dalam tempoh Rancangan. Meskipun permintaan guna tenaga mengalami pertumbuhan negatif pada tahun 1998 dan 1999, sektor ini berkembang pada kadar purata 1.0 peratus setahun dalam tempoh Rancangan kesan daripada pelaksanaan rangsangan fiskal.

4.15 Guna tenaga dalam sektor pertanian terus menguncup walaupun pada kadar yang kurang daripada yang dijangkakan, iaitu 1.2 peratus setahun. Keadaan ini adalah kerana pekerja kembali bekerja di sektor tersebut memandangkan permintaan guna tenaga di sektor lain berkurangan dalam tempoh 1998-1999. Walau bagaimanapun, sektor perladangan masih mengalami kekurangan pekerja seramai 19,000 orang pada tahun 2000 kerana keengganan pekerja tempatan bekerja di sektor ini.

Guna Tenaga Mengikut Pekerjaan

4.16 Permintaan terhadap pekerja telah menunjukkan peralihan kepada pekerjaan yang memerlukan pencapaian pendidikan yang lebih tinggi dan latihan profesional selaras dengan perubahan strategik ke arah aktiviti nilai ditambah yang lebih tinggi. Guna tenaga dalam semua kumpulan pekerjaan utama meningkat dalam tempoh Rancangan dengan permintaan bagi kategori profesional dan teknikal serta pentadbiran dan pengurusan mencatat pertumbuhan tertinggi, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-3.

JADUAL 4-3												
GUNA TENAGA MENGIKUT KUMPULAN PEKERJAAN UTAMA, 1995-2005												
('000 orang)												
Kumpulan Pekerjaan	1995		2000		2005		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)		Pewujudan Pekerjaan Bersih			
		%		%		%	KMK-7	KMK-8	KMK-7	%	KMK-8	%
Pekerja Profesional, Teknikal & Berkaitan	791.9	9.9	1,019.8	11.0	1,314.0	12.1	5.2	5.2	227.9	17.9	294.2	18.5
Pekerja Pentadbiran & Pengurusan	256.0	3.2	389.4	4.2	543.0	5.0	8.8	6.9	133.4	10.5	153.6	9.7
Pekerja Perkeranian & Berkaitan	871.9	10.9	1,029.1	11.1	1,216.2	11.2	3.4	3.4	157.2	12.4	187.1	11.8
Pekerja Jualan	871.9	10.9	1,019.8	11.0	1,227.1	11.3	3.2	3.8	147.9	11.6	207.3	13.1
Pekerja Perkhidmatan	887.9	11.1	1,094.0	11.8	1,346.6	12.4	4.3	4.2	206.1	16.2	252.6	15.9
Pekerja Pengeluaran & Berkaitan, Operator & Buruh Peralatan Pengangkutan	2,711.8	33.9	3,041.0	32.8	3,355.4	30.9	2.3	2.0	329.2	25.9	314.4	19.8
Pekerja Pertanian, Pentemak Haiwan & Perhutanan, Nelayan & Pemburu	1,607.8	20.1	1,678.1	18.1	1,856.6	17.1	0.9	2.0	70.3	5.5	178.5	11.2
Jumlah	7,999.2	100.0	9,271.2	100.0	10,858.9	100.0	3.0	3.2	1,272.0	100.0	1,587.7	100.0

4.17 Kategori pekerja profesional dan teknikal berkembang pada kadar purata 5.2 peratus setahun dalam tempoh Rancangan, iaitu 17.9 peratus daripada jumlah pekerjaan yang diwujudkan atau 227,900 pekerjaan baru. Oleh itu, bahagiannya

dalam jumlah guna tenaga meningkat daripada 9.9 peratus pada tahun 1995 kepada 11.0 peratus pada tahun 2000. Lebih daripada satu per empat daripada pekerjaan yang diwujudkan dalam kategori ini adalah pekerjaan teknikal dan ICT hasil penggunaan modal yang lebih besar dan perluasan penggunaan ICT di kebanyakan sektor. Permintaan terhadap pekerja yang mempunyai kemahiran teras IT seperti kejuruteraan sistem, pembangunan perisian, pengaturcaraan komputer, pembangunan dan reka bentuk cip serta penganalisaan dan reka bentuk sistem berjumlah 108,000 pada tahun 2000 berbanding dengan 88,160 pada tahun 1998. Permintaan untuk jurutera meningkat kepada 61,030 dan pembantu jurutera 143,220 terutamanya dalam bidang kejuruteraan elektrik dan elektronik, mekanikal, awam serta kimia, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-4.

JADUAL 4-4
GUNA TENAGA MENGIKUT PEKERJAAN TERPILIH, 1995-2005
(orang)

Pekerjaan	RMK-7			RMK-8			Kawasan	
	Stok 1995	Guna Tenaga 2000	Tambahan Beratus	Stok 2000	Guna Tenaga 2005	Tambahan Beratus	RMK-7	RMK-8
Jurutera¹	36,394	61,034	24,640	55,485	108,400	52,915	18,255	51,716
Awam	13,077	20,711	7,634	18,828	27,500	8,672	5,162	11,716
Elektrik & Elektronik	10,233	21,064	10,831	19,149	38,600	19,451	5,538	16,537
Mekanikal	11,835	16,082	4,247	14,620	29,800	15,180	4,729	13,100
Kimia	1,249	3,177	1,928	2,888	12,500	9,612	2,826	10,363
Pembantu Jurutera	87,842	143,220	55,378	130,024	247,739	117,715	11,209	86,030
Awam	19,381	25,973	6,592	23,436	71,401	47,965	2,709	23,020
Elektrik & Elektronik	39,216	65,353	26,137	59,412	103,856	44,444	3,055	37,700
Mekanikal	28,454	50,020	21,566	45,473	67,073	21,600	2,885	21,600
Kimia	791	1,874	1,083	1,703	5,409	3,706	2,560	3,710
Profesional Perubatan & Kesihatan	13,288	29,597	16,309	21,270	36,835	15,565	8,585	7,364
Doktor & Pakar Bedah	9,608	23,264	13,656	16,468	28,714	12,246	7,303	5,374
Doktor & Pakar Bedah Pergigian	1,741	3,231	1,490	2,001	4,038	2,037	323	708
Ahli Farmasi	1,939	3,102	1,163	2,801	4,083	1,282	959	1,282
Pembantu Profesional Kesihatan	32,556	45,861	13,305	45,052	115,821	70,769	24,168	30,190
Jurupolik Anggota & Carekaja	410	634	224	413	2,829	2,416	291	708
Juru X-ray	422	791	369	645	2,013	1,368	348	637
Inspektor Kesihatan	1,425	1,812	387	1,549	4,109	2,560	403	746
Perubatan	5,392	7,903	2,511	7,334	16,770	9,436	3,221	6,216
Paramedik Pergigian & Parasukan Sokongan	2,720	2,870	150	3,537	6,406	2,869	1,522	1,909
Pembantu Farmasi	1,872	2,401	529	2,205	5,274	3,069	525	595
Jurusawa ²	20,315	29,450	9,135	29,369	78,420	49,051	17,858	19,379
Guru Sekolah	245,352	306,586	61,234	298,083	349,086	51,003	69,073	51,003
Prasekolah	22,462	36,327	13,865	34,271	57,307	23,036		23,036
Rendah	135,790	154,111	18,321	154,920	166,115	11,195	34,528 ³	11,195
Menengah	87,100	116,148	29,048	108,892	125,664	16,772	34,545	16,772

Nota:
¹ Kawasan merujuk kepada gredan daripada institusi tertier awam tempatan.
² Jurusawa termasuk jurusawat dan.
³ Kawasan termasuk guru prasekolah dan sekolah rendah.

4.18 Bagi menyediakan perkhidmatan perubatan dan kesihatan yang berkualiti, seramai 29,600 profesional perubatan dan kesihatan dan 45,860 pembantu profesional kesihatan diperlukan pada tahun 2000. Walau bagaimanapun, institusi pendidikan tertier awam dan swasta tempatan hanya dapat mengeluarkan 8,590 profesional perubatan dan kesihatan dan 24,170 pembantu profesional kesihatan dalam tempoh Rancangan. Terdapat kekurangan yang serius bagi pakar pediatrik, obstetrik dan ginekologi, pakar bedah, paramedik pergigian dan ahli farmasi. Pada masa yang sama, peningkatan permintaan untuk pendidikan peringkat rendah dan menengah telah menyebabkan pertambahan bilangan guru kepada 306,590 pada tahun 2000. Namun begitu, masih terdapat kekurangan yang kritikal bagi guru mata pelajaran tertentu seperti Matematik, Sains dan bahasa Inggeris.

4.19 Usaha untuk membangunkan keupayaan saintifik dan teknologi tempatan menyebabkan bertambahnya kakitangan penyelidikan dan pembangunan (P&P) daripada 5.1 bagi setiap 10,000 tenaga buruh pada tahun 1996 kepada 7.0 pada tahun 1998. Nisbah kakitangan P&P ini adalah rendah berbanding dengan Singapura, iaitu 66 bagi setiap 10,000 tenaga buruh pada tahun 1998, Jepun 132 bagi setiap 10,000 pada tahun 1997 dan United Kingdom 95 bagi setiap 10,000 pada tahun 1995. Namun demikian pertambahan dapat dilihat dari segi bilangan, iaitu daripada 9,230 pada tahun 1996 kepada 12,130 pada tahun 1998.

4.20 Dalam tempoh Rancangan, kategori pekerja pentadbiran dan pengurusan terus mencatat kadar pertumbuhan tertinggi sebanyak 8.8 peratus setahun, iaitu 389,400 pekerjaan pada tahun 2000 hasil perluasan perkhidmatan moden terutamanya dalam bidang berkaitan ICT. Pekerjaan yang diwujudkan sebahagian besarnya dalam bidang khusus seperti kewangan dan ICT. Peratusan kategori ini dalam jumlah guna tenaga turut meningkat daripada 3.2 peratus pada tahun 1995 kepada 4.2 peratus pada tahun 2000.

4.21 Kategori pekerja pengeluaran dan berkaitan terus merupakan kumpulan terbesar di kalangan kategori pekerjaan utama. Pekerja mahir dan tidak mahir dalam kategori ini merupakan 32.8 peratus daripada jumlah guna tenaga pada tahun 2000 berbanding dengan 33.9 peratus pada tahun 1995. Krisis ekonomi dan lebih keupayaan yang wujud telah menjejaskan permintaan untuk pekerja pengeluaran dan berkaitan. Dalam tempoh Rancangan, lebih daripada satu pertiga pekerja yang diberhentikan adalah dalam kategori ini. Meskipun terdapat pemberhentian pekerja dan peningkatan dalam penggunaan teknik pengeluaran penjimatan buruh, kadar purata pertumbuhan bagi kategori ini masih tinggi, iaitu 2.3 peratus setahun.

4.22 Permintaan untuk pekerja perkhidmatan meningkat pada kadar purata 4.3 peratus setahun, iaitu 206,100 pekerjaan baru atau 16.2 peratus daripada jumlah pewujudan bersih pekerjaan dalam tempoh Rancangan. Peningkatan permintaan bagi pekerja perkhidmatan adalah disebabkan peningkatan prestasi sektor kecil perniagaan borong dan runcit, hotel dan restoran serta pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi dalam separuh kedua tempoh Rancangan. Peratusan kategori pekerja perkhidmatan meningkat 11.1 peratus daripada jumlah guna tenaga pada tahun 1995 kepada 11.8 peratus pada tahun 2000.

4.23 Permintaan untuk pekerja perkeranian dan berkaitan mencatat peningkatan 3.4 peratus setahun dalam tempoh Rancangan, walaupun penggunaan automasi semakin meluas. Kategori ini merupakan 12.4 peratus daripada jumlah pewujudan bersih pekerjaan atau 157,200 pekerjaan. Kategori pekerja jualan pula meningkat pada kadar purata 3.2 peratus setahun, iaitu 11.6 peratus atau 147,900 pekerjaan baru disebabkan pertambahan dalam bilangan pusat membeli-belah dan pasaraya besar.

4.24 Walaupun proses mekanisasi dan modenisasi terus diamalkan, bilangan pekerja pertanian meningkat sedikit berikutan penghijrahan semula pekerja ke sektor pertanian. Walau bagaimanapun, peratusannya daripada jumlah guna tenaga berkurangan daripada 20.1 peratus pada tahun 1995 kepada 18.1 peratus pada tahun 2000. Namun demikian, masih terdapat permintaan untuk pekerja pertanian dalam aktiviti seperti penyelenggaraan padang golf, taman rekreasi dan pelancongan berasaskan pertanian.

Upah dan Produktiviti

4.25 Produktiviti buruh secara keseluruhan meningkat terutamanya menjelang akhir tempoh Rancangan hasil penyusunan semula operasi. Produktiviti buruh dalam sektor pembuatan yang diukur berdasarkan Keluaran Dalam Negara Kasar bagi setiap pekerja, meningkat pada akhir tempoh Rancangan berikutan daripada peningkatan penggunaan lebih keupayaan. Produktiviti meningkat pada kadar purata 1.6 peratus setahun akibat peralihan kepada proses pengeluaran berteknologi tinggi dan peningkatan kecekapan buruh.

4.26 Walaupun sektor pertanian mengalami kekurangan tenaga buruh yang berterusan, produktiviti pekerja meningkat secara sederhana sebanyak 1.5 peratus dalam tempoh Rancangan. Pertumbuhan ini adalah disebabkan inisiatif seperti pengurusan ladang dan amalan agronomi yang lebih baik, perladangan bersepadu dan mekanisasi. Dalam sektor perkhidmatan, sektor kecil pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi mencatat pertumbuhan produktiviti tertinggi pada kadar purata 3.0 peratus setahun dalam tempoh Rancangan dan diikuti oleh sektor kecil perkhidmatan Kerajaan yang berkembang pada kadar 2.9 peratus.

4.27 Pasaran buruh adalah ketat dalam tempoh separuh pertama Rancangan dan keadaan ini memberi tekanan berterusan ke atas upah. Dalam tempoh separuh kedua Rancangan, tekanan ke atas upah adalah terkawal walaupun ekonomi semakin pulih. Berdasarkan Penyiasatan Bulanan Industri Pembuatan oleh Jabatan Perangkaan, gaji dan upah bagi setiap pekerja meningkat pada kadar purata 9.3 peratus dalam tempoh separuh pertama Rancangan dan 3.2 peratus pada dua tahun terakhir. Gaji dan upah bagi setiap pekerja meningkat pada kadar purata 6.8 peratus setahun. Produktiviti buruh yang berdasarkan nilai jualan bagi setiap pekerja meningkat pada kadar purata 10.4 peratus setahun dalam tempoh Rancangan dengan pertumbuhan 8.5 peratus dalam separuh pertama dan 13.2 peratus pada dua tahun terakhir. Oleh itu, peningkatan yang lebih tinggi dalam produktiviti buruh berbanding dengan upah telah mengurangkan kos buruh seunit sebanyak 3.2 peratus yang menunjukkan peningkatan dalam daya saing. World Competitiveness Yearbook, laporan tahunan yang menilai dan menganalisis keupayaan negara dalam menyediakan persekitaran yang membolehkan syarikat bersaing, telah meletakkan Malaysia di tempat ketiga di kalangan 47 negara perindustrian dan negara baru muncul dari segi kos buruh pada

tahun 2000, iaitu lebih baik berbanding dengan kedudukan pada tahun 1995 yang mana Malaysia berada di tempat kelima di kalangan 26 negara.

Pembangunan Sumber Manusia

4.28 Dalam tempoh Rancangan, pembangunan sumber manusia terus diberi keutamaan untuk menyokong pelaksanaan pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti yang memerlukan tenaga manusia berkemahiran tinggi, mudah dilatih dan berpengetahuan. Penekanan terus diberi bagi meningkatkan peluang mendapatkan pendidikan di semua peringkat sejajar dengan pendemokrasian dasar pendidikan. Di samping itu, program pendidikan dan latihan ditumpukan kepada memperbaiki kualiti kaedah pengajaran dan pembelajaran, latihan perguruan dan perkhidmatan sokongan pendidikan.

4.29 Di peringkat tertiar, kapasiti institusi pendidikan tertiar awam telah ditambah, namun ia masih belum dapat memenuhi permintaan. Sehubungan dengan ini, enrolmen institusi pendidikan dan latihan swasta juga bertambah dengan pesat berikutan liberalisasi sektor pendidikan.

Program Pendidikan

4.30 Teras program pendidikan dalam tempoh Rancangan adalah untuk meningkatkan peluang, memperkukuhkan sistem penyampaian dan memperbaiki kualiti pendidikan. Tambahan kemudahan telah disediakan manakala kemudahan sedia ada dipertingkatkan bagi menambah kapasiti pengambilan serta mewujudkan persekitaran pengajaran dan pembelajaran yang kondusif. Selain daripada tumpuan kepada pertambahan kapasiti dan peningkatan kualiti, penyemaian nilai-nilai murni dan sikap positif di kalangan pelajar juga diberi penekanan dalam kegiatan kurikulum dan ko-kurikulum. Usaha bersepadu untuk meningkatkan akses kepada pendidikan telah meningkatkan enrolmen di semua peringkat, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-5.

4.31 Di peringkat pendidikan prasekolah, sejumlah 399,980 kanak-kanak, iaitu mewakili 63.7 peratus kanak-kanak dalam kumpulan umur 5-6 tahun telah mendaftar di pusat prasekolah pada tahun 2000. Garis Panduan Kurikulum Prasekolah telah disediakan untuk menyeragamkan kurikulum, kemudahan dan latihan perguruan di pusat prasekolah sektor awam dan swasta supaya selaras dengan kualiti yang ditetapkan mengikut peruntukan Akta Pendidikan 1996. Di samping itu, kualiti pendidikan prasekolah juga terus ditingkatkan melalui latihan berterusan bagi penyelia dan guru pakar.

4.32 Strategi pendidikan rendah bertujuan meningkatkan akses kepada pendidikan dan memperbaiki kualiti serta kemudahan pengajaran dan pembelajaran. Program untuk meningkatkan kadar penyertaan golongan kurang bernasib baik telah

JADUAL 4-5 ENROLMEN ¹ DI INSTITUSI AWAM TEMPATAN, 1995-2005								
Peringkat Pendidikan	1995		2000		2005		Perubahan (%)	
	56	56	56	56	56	56	KMKo-7	KMKo-8
Prasekolah	253,675	5.1	399,980	7.0	549,000	8.4	57.7	37.3
Rendah	2,799,359	56.6	2,945,906	51.7	3,035,018	46.3	5.2	3.0
Menengah Rendah	1,124,910	22.8	1,245,523	21.8	1,364,153	20.8	10.7	9.5
Sekolah Kerajaan & Bantuan Kerajaan	1,122,180		1,239,563		1,348,084			
Maktab Rendah Sains MARA	2,730		5,960		16,069			
Menengah Atas	502,964	10.2	697,223	12.2	921,271	14.0	38.5	32.3
Sekolah Kerajaan & Bantuan Kerajaan	459,850		626,353		804,922			
Maktab Rendah Sains MARA	6,320		11,370		16,594			
Sekolah Teknik & Vokasional	36,794		59,500		99,755			
Menengah Tinggi	80,080	1.6	76,755	1.4	134,134	2.0	-4.2	74.8
Sekolah Kerajaan & Bantuan Kerajaan	64,610		48,035		83,174			
Kursus Pradiploma & Prauniversiti	15,470		28,720		50,960			
Pendidikan Guru (Bukan Siswazah)	35,410	0.7	14,460	0.3	31,310	0.4	-59.2	116.5
Sijil	13,556	0.3	28,154	0.5	88,848	1.4	107.9	99.8
Diploma	46,480	0.9	92,304	1.6	148,025	2.3	98.9	19.1
Ijazah ²	87,891	1.8	201,271	3.5	289,806	4.4	129.0	44.0
Jumlah	4,944,325	100.0	5,701,576	100.0	6,561,565	100.0	15.3	13.9

Nota:
¹ Enrolmen mengikut kepada pelajar pada tahun tertentu di peringkat yang berkaitan.
² Termasuk enrolmen di peringkat ijazah pertama dan lepasan ijazah di universiti awam dan Kolej Tunku Abdul Rahman.

dilaksanakan khususnya di kalangan pelajar daripada keluarga yang berpendapatan rendah dan kanak-kanak istimewa. Peluang pendidikan bagi kanak-kanak istimewa telah diperluas dan sebanyak 2,050 tempat di sekolah khas serta 6,890 tempat di kelas khas di sekolah biasa telah disediakan. Program sokongan pendidikan seperti bantuan biasiswa, pinjaman buku teks dan kemudahan asrama turut menyumbang kepada pertambahan jumlah pelajar yang berjaya menamatkan persekolahan peringkat rendah. Enrolmen pelajar di peringkat rendah meningkat daripada 2.79 juta pada tahun 1995 kepada 2.95 juta pada tahun 2000, seperti

ditunjukkan dalam Jadual 4-5.

4.33 Pembinaan 144 sekolah baru telah dapat menyediakan 3,456 bilik darjah manakala 20 peratus daripada tambahan 7,360 bilik darjah baru adalah untuk menggantikan bilik darjah yang usang. Tambahan bilik darjah tersebut telah dapat menampung pertambahan pelajar serta menyediakan persekitaran pembelajaran yang lebih kondusif. Pembinaan bilik darjah baru ini telah memperbaiki nisbah kelas-bilik darjah daripada 1:0.85 pada tahun 1995 kepada 1:0.90 pada tahun 2000 dan mengurangkan bilangan kelas sesi petang daripada 19 peratus pada tahun 1995 kepada 15 peratus pada tahun 2000.

4.34 Usaha terus dilaksanakan untuk mengurangkan jurang prestasi antara pelajar di sekolah luar bandar dan bandar dengan meningkatkan kemudahan pengajaran dan pembelajaran serta penempatan guru terlatih di sekolah luar bandar. Pembangunan kerjaya yang berterusan bagi guru di sekolah luar bandar telah dikendalikan oleh Pusat Sumber Pendidikan Negeri (PSPN) dan Pusat Kegiatan Guru. Kerajaan telah

mempertingkatkan langkah menggabungkan sekolah kecil yang mempunyai enrolmen kurang daripada 150 pelajar dan menyediakan garis panduan mengenai strategi pengajaran dan pembelajaran di sekolah tersebut. Dalam usaha menyediakan persekitaran pembelajaran yang kondusif bagi sekolah luar bandar, kemudahan tempat tinggal telah dibina yang memberi manfaat kepada 23,400 pelajar termasuk mereka yang tinggal di kawasan penempatan Orang Asli.

4.35 Sukatan mata pelajaran Matematik dan Sains yang diperkenalkan pada tahun 1996 telah dikemaskini dan dilaksanakan sepenuhnya pada akhir tempoh Rancangan. Di samping itu, kaedah pengajaran dan pembelajaran baru yang memberi penekanan kepada pembelajaran praktikal dan penggunaan pelbagai alat bantu mengajar seperti komputer telah digunakan. Pembaharuan buku teks serta garis panduan pengajaran baru bagi pelajar di Tahun 4, 5 dan 6 telah juga dilaksanakan. Kursus jangka pendek juga dijalankan untuk meningkatkan kemahiran guru. Dengan pelaksanaan usaha tersebut, kadar kelulusan dalam Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR) pada tahun 2000 telah meningkat berbanding pada tahun 1995. Kadar kelulusan bagi mata pelajaran Matematik meningkat daripada 67.9 peratus pada tahun 1995 kepada 75.9 peratus pada tahun 2000 manakala mata pelajaran Sains daripada 74.9 peratus pada tahun 1997 kepada 77.5 peratus pada tahun 2000.

4.36 Bagi memantapkan proses pengajaran dan pembelajaran di sekolah rendah, Program Literasi Komputer dan kaedah pembelajaran berbantu komputer telah diperkenalkan. Program ini yang pada mulanya merangkumi 20 sekolah rendah telah diperluaskan kepada 240 sekolah rendah dan memberi manfaat kepada 104,000 pelajar pada tahun 2000. Bagi meningkatkan kesedaran dan penggunaan komputer di sekolah luar bandar, sektor swasta dan individu telah digalakkan untuk menyokong usaha ini. Sebanyak 28 buah syarikat telah menyumbang komputer serta bahan pengajaran dan pembelajaran berbantu komputer kepada sekolah berkenaan.

4.37 Enrolmen di peringkat pendidikan menengah di sekolah Kerajaan dan bantuan Kerajaan meningkat sebanyak 19 peratus daripada 1.63 juta pelajar pada tahun 1995 kepada 1.94 juta pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-5. Pertambahan ini disebabkan oleh peningkatan kadar peralihan daripada pendidikan rendah ke peringkat menengah. Pembinaan sejumlah 6,808 tambahan bilik darjah telah memperbaiki nisbah kelas-bilik darjah daripada 1:0.76 pada tahun 1995 kepada 1:0.83 pada tahun 2000 yang seterusnya mengurangkan kesesakan bilik darjah daripada 14 peratus kepada 12 peratus.

4.38 Kaedah pengajaran telah dikaji semula secara berterusan sebagai usaha meningkatkan pencapaian pelajar dalam mata pelajaran teras. Buku panduan pengajaran dan pembelajaran mata pelajaran Sains telah dibekalkan kepada semua guru sekolah menengah. Pengajaran mata pelajaran Sains ditumpukan ke arah meningkatkan kebolehan berfikir dan menyelesaikan masalah. Bagi menambah minat pelajar dalam mata pelajaran Matematik dan Sains, bengkel, program kesedaran,

pembelajaran berbantu komputer dan panduan kerjaya telah diadakan. Enrolmen dalam aliran sains dan teknikal meningkat daripada 92,960 pada tahun 1995 kepada 242,470 pada tahun 2000, iaitu merupakan sebanyak 18.5 peratus dan 34.8 peratus daripada jumlah enrolmen di peringkat menengah atas.

4.39 Bagi memperbaiki prestasi pelajar di luar bandar terutamanya dalam mata pelajaran teras, sebanyak 205 makmal sains telah dibina manakala 7,836 guru matematik dan sains terlatih telah ditempatkan di sekolah luar bandar. Di samping itu, sejumlah 230 makmal komputer juga dibina dan 5,750 komputer dibekalkan kepada sekolah tersebut. Projek perintis rangkaian komputer bagi meningkatkan penggunaan komunikasi elektronik di kalangan pelajar dan guru telah dilaksanakan di 50 sekolah menengah luar bandar.

4.40 Dalam tempoh Rancangan, penstrukturan semula sekolah menengah vokasional (SMV) kepada sekolah menengah teknik (SMT) telah dilaksanakan sepenuhnya. Penstrukturan ini telah menambah enrolmen aliran teknikal di SMT dan pada masa yang sama mengekalkan aliran vokasional dan kemahiran yang ditawarkan oleh SMV sebelum ini bagi menampung pelajar yang rendah pencapaian dalam peperiksaan Penilaian Menengah Rendah (PMR). Aliran teknikal di SMT melahirkan pelajar yang mempunyai asas yang kukuh dalam mata pelajaran teknikal dan sains manakala aliran vokasional dan kemahiran membekalkan pelajar dengan kemahiran asas untuk mendapatkan pekerjaan.

4.41 Pada tahun 2000, seramai 59,500 pelajar mendapat pendidikan di SMT. Daripada jumlah tersebut, 50 peratus adalah dalam aliran vokasional dan 10 peratus aliran kemahiran. Enrolmen di SMT merupakan 8.5 peratus daripada jumlah enrolmen di peringkat menengah atas. Konsep pembelajaran kontekstual yang menggabungkan pengetahuan teori dan praktikal telah dilaksanakan untuk meningkatkan pemahaman pelajar dalam mata pelajaran sains dan teknikal. Konsep ini telah memperbaiki prestasi pelajar dalam mata pelajaran Matematik, Sains dan Kejuruteraan dalam peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM).

4.42 Program latihan perguruan bertujuan melahirkan guru terlatih yang cemerlang dalam kurikulum dan aktiviti ko-kurikulum. Bagi mencapai tujuan ini, program latihan perguruan terus diperkukuh manakala kursus baru seperti dalam bidang kaunseling dan kemahiran interpersonal serta kesedaran terhadap pemeliharaan alam sekitar diperkenalkan. Kurikulum latihan perguruan juga dikaji semula untuk menggabungkan penggunaan komputer dan multimedia terutamanya dalam mata pelajaran Matematik, Sains, Bahasa Malaysia dan bahasa Inggeris.

4.43 Bagi meningkatkan kualiti, kreativiti dan inovasi guru, kurikulum latihan perguruan telah dikaji semula dan elektif baru dalam inovasi pengajaran telah diperkenal. Sebanyak enam kursus telah dijalankan bagi 1,720 guru dalam bidang penilaian, pedagogi dan pengurusan bagi memenuhi keperluan sekolah bestari.

Daripada jumlah ini, 312 adalah guru matematik dan sains, 156 guru bahasa Inggeris dan 156 guru Bahasa Malaysia. Seramai 3,070 guru pakar telah juga dilatih.

4.44 Dalam tempoh Rancangan, seramai 36,541 guru bukan siswazah untuk sekolah rendah telah dilatih, iaitu 24.0 peratus adalah guru matematik, 17.5 peratus guru sains and 11.9 peratus guru bahasa Inggeris. Pada tahun 2000, 55.0 peratus daripada 154,920 guru berkhidmat di sekolah rendah luar bandar. Di samping itu, usaha telah diambil untuk meningkatkan jumlah guru siswazah di sekolah menengah. Bagi mencapai tujuan ini, seramai 7,390 guru telah dilatih di bawah Kursus Perguruan Lulusan Ijazah (KPLI), 3,120 di bawah Program Khas Pensiswazahan Guru dan 3,250 dilatih di bawah Program Pensiswazahan Lulusan Diploma. Bilangan guru siswazah di sekolah menengah meningkat daripada 51.0 peratus atau 44,830 pada tahun 1995 kepada 61.0 peratus atau 69,329 pada akhir tahun 2000. Walau bagaimanapun, masih terdapat kekurangan guru matematik sebanyak 2.9 peratus, 6.2 peratus guru sains dan 0.2 peratus guru bahasa Inggeris.

4.45 Rangkaian komputer yang menghubungkan 31 maktab latihan perguruan telah disediakan untuk memudahkan latihan guru yang membuat pengkhususan dalam ICT di bawah KPLI. Maktab ini menyediakan akses perpustakaan elektronik kepada guru yang dapat meningkatkan pengetahuan dan kemahiran mereka. Latihan perguruan juga menumpukan kepada penerapan nilai-nilai murni dan sikap positif.

4.46 Usaha juga telah diambil bagi menyediakan kemudahan perumahan kepada guru di kawasan luar bandar serta bandar utama seperti Johor Bahru, Kuala Lumpur dan Kota Kinabalu. Sebanyak 7,185 rumah guru telah dibina, iaitu 60 peratus daripadanya adalah di kawasan luar bandar.

4.47 Dalam tempoh Rancangan, kapasiti institusi pendidikan tertiar telah ditambah bagi memenuhi pertambahan permintaan serta membangunkan pendidikan sebagai industri eksport. Kerajaan telah memberi bantuan kewangan kepada pelajar daripada golongan berpendapatan rendah untuk meningkatkan peluang mendapatkan pendidikan di peringkat tinggi. Sebagai satu strategi membangunkan sektor pendidikan, rakyat juga digalakkan belajar dalam negara manakala tajaan ke institusi pendidikan tinggi luar negara dihadkan kepada kursus kritikal di universiti ternama.

4.48 Bagi meningkatkan lagi akses kepada pendidikan di peringkat tinggi, Tabung Pendidikan Tinggi Nasional (TPTN) telah ditambah sebanyak RM1 bilion menjadikannya berjumlah RM2.3 bilion pada akhir tempoh Rancangan. Dengan tambahan ini, bantuan kewangan telah diperluas kepada pelajar di institusi pendidikan tinggi swasta. Pada tahun 2000, seramai 29,000 pelajar di institusi swasta mendapat faedah daripada Tabung ini.

4.49 Pengambilan pelajar di institusi pendidikan tinggi awam bertambah berikutan daripada perluasan program institusi tersebut dan penubuhan universiti baru, iaitu

Universiti Malaysia Sabah, Universiti Malaysia Sarawak dan Universiti Pendidikan Sultan Idris. Tiga politeknik baru telah juga siap dibina di Johor Bahru, Seberang Prai dan Shah Alam. Di samping itu, dua politeknik kota telah ditubuhkan di Kuala Terengganu dan Melaka yang menawarkan kursus dalam bidang kejuruteraan dan sastera guna di peringkat sijil dan diploma.

JADUAL 4-6
ENROLMEN DAN GRADUAN DI PERINGKAT IJAZAH PERTAMA
DARI INSTITUSI PENDIDIKAN AWAM TEMPATAN, 1995-2005

Kursus	Enrolmen						Pertambahan (%)		Graduan			
	1995	%	2000	%	2005	%	RMKe-7	RMKe-8	RMKe-7	%	RMKe-8	%
Sastera	44,886	59.3	81,914	48.0	103,846	42.5	82.5	26.8	78,433	57.7	134,764	46.1
Sastera & Kemanusiaan ¹	22,262		40,130		48,208		80.3	20.1	40,612		64,187	
Ekonomi & Pemiagaan ²	20,072		37,875		50,522		88.7	33.4	34,261		65,252	
Undang-undang	2,552		3,909		5,116		53.2	30.9	3,560		5,325	
Sains	18,171	24.0	49,575	29.0	71,897	29.4	172.8	45.0	34,805	25.6	91,607	31.3
Perubatan & Pergigian	3,738		6,908		8,656		84.8	25.3	4,019		7,716	
Pertanian & Sains Berkaitan ³	2,472		4,940		5,961		99.8	20.7	4,409		8,935	
Sains Tulen ⁴	4,032		9,081		14,739		125.2	62.3	6,502		17,408	
Lain-lain ⁵	7,929		28,646		42,541		201.3	48.5	19,875		57,548	
Teknikal	12,652	16.7	39,305	23.0	68,784	28.1	210.7	75.0	22,765	16.7	66,007	22.6
Kejuruteraan	9,756		31,494		57,684		222.8	83.2	16,980		53,822	
Senibina & Perancangan Bandar	1,397		4,682		7,920		235.1	69.2	3,201		8,302	
Lain-lain ⁶	1,499		3,129		3,180		108.7	1.0	2,584		3,883	
Jumlah	75,709	100.0	170,794	100.0	244,527	100.0	125.6	43.2	136,003	100.0	292,378	100.0

Nota:

- ¹ Termasuk pengajian lalau, bahasa, kebudayaan, kebudayaan Melayu, sains sosial, sains perpustakaan serta lukisan dan reka bentuk.
- ² Termasuk perakaunan, pengurusan pemiagaan, ekonomi sumber dan pemiagaan tani.
- ³ Termasuk sains ramatangga dan perabotgunaan manusia.
- ⁴ Merujuk kepada biologi, kimia, fizik dan matematik.
- ⁵ Termasuk farmasi, sains gusasa, pengajian alam sekitar, teknologi maklumat serta sains dengan pendidikan.
- ⁶ Termasuk penggunaan harta.

4.50 Enrolmen di peringkat pendidikan tertiar meningkat daripada 147,927 pada tahun 1995 kepada 321,729 pada tahun 2000. Pada akhir tempoh Rancangan, enrolmen di peringkat ijazah pertama ialah seramai 170,794 pelajar, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-6 manakala diperingkat diploma 92,304 pelajar dan diperingkat sijil 28,154 pelajar, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-7. Enrolmen dalam kursus sains dan teknikal di peringkat ijazah pertama meningkat daripada 40.7 peratus pada tahun 1995 kepada 52.0 peratus pada tahun 2000 selaras dengan keperluan guna tenaga dalam bidang sains dan teknologi. Di peringkat diploma, enrolmen dalam kursus sains dan teknikal meningkat daripada 45.0 peratus kepada 56.8 peratus manakala di peringkat sijil berkurangan daripada 83.1 peratus kepada 77.5 peratus.

JADUAL 4-7
ENROLMEN DAN GRADUAN DI PERINGKAT DIPLOMA DAN SIJIL
DARI INSTITUSI PENDIDIKAN AWAM TEMPATAN, 1995-2005

Kategori	Enrolmen						Peningkatan (%)		Graduan			
	1995	%	2000	%	2005	%	RMKe-7	RMKe-8	RMKe-7	%	RMKe-8	%
DIPLOMA												
Sastera	25,558	55.0	30,871	43.2	55,961	37.0	56.0	40.4	43,206	56.7	51,449	41.9
Sastera & Kemanusiaan ¹	2,059		2,746		3,621		33.4	31.9	4,000		5,372	
Ekonomi & Perniagaan ²	23,499		37,125		52,340		59.0	41.0	39,206		46,077	
Sains	5,178	11.1	17,023	18.4	22,945	15.5	220.8	34.0	13,317	17.5	31,682	25.8
Pertanian & Sains Berkaitan ³	2,206		2,071		2,400		-9.8	15.9	3,055		3,776	
Lain-lain ⁴	2,882		14,952		20,545		418.8	37.4	10,262		27,906	
Teknikal	15,744	33.9	35,410	38.4	69,119	46.7	124.9	95.2	19,636	25.0	39,603	32.3
Kujuteraan	11,513		27,419		42,879		138.2	56.4	12,466		28,608	
Seni Bina & Perancangan Bandar	3,845		6,710		20,711		74.5	208.7	6,152		8,978	
Lain-lain ⁵	386		1,281		5,529		231.9	331.6	1,018		2,017	
Jumlah	46,480	100.0	92,304	100.0	148,025	100.0	98.6	40.4	76,159	100.0	122,734	100.0
SIJIL												
Sastera	2,289	16.9	6,325	22.5	21,434	24.1	176.3	230.9	5,494	55.2	10,831	60.6
Sastera & Kemanusiaan ¹	52		1,392		4,749		2576.9	241.2	554		559	
Ekonomi & Perniagaan ²	2,237		4,933		16,685		120.5	238.2	4,940		10,272	
Sains ³	592	4.4	1,008	3.6	2,110	2.4	70.3	109.3	1,873	18.0	4,433	24.0
Teknikal	10,675	78.7	20,821	73.9	65,304	73.5	95.0	213.4	2,582	26.0	2,610	14.4
Kujuteraan	10,320		20,396		64,516		97.6	216.3	1,163		1,935	
Seni Bina & Perancangan Bandar	355		425		788		19.7	85.4	1,419		675	
Jumlah	13,556	100.0	28,154	100.0	88,848	100.0	107.7	215.4	9,949	100.0	17,874	100.0

Nota:
¹ Termasuk persembahan awam, muzik, fotografi dan pengajian kesihatan.
² Termasuk perakaunan, penggunaan bank dan perhubungan hotel & perkhidmatan makanan.
³ Termasuk sains ramaibangsa dan pembangunan manusia.
⁴ Termasuk sains gunaan, pengajian komputer dan pengajian alam sekitar.
⁵ Termasuk penggunaan harta.

4.51 Enrolmen dalam kursus seperti perubatan dan pergigian, kejuruteraan, seni bina, ukur dan perancangan bandar meningkat dua kali selaras dengan matlamat mencapai nisbah enrolmen 60:40 antara sains kepada sastera. Enrolmen dalam kursus ICT di institusi pendidikan tinggi awam meningkat daripada 3,770 pelajar pada tahun 1995 kepada 15,050 pelajar pada tahun 2000. Kira-kira satu pertiga daripada institusi swasta menawarkan kursus berkaitan ICT khususnya dalam bidang asas literasi komputer dan aplikasi perisian dengan enrolmen seramai 49,040 pelajar pada tahun 2000.

4.52 Kapasiti pengambilan institusi awam adalah kecil berbanding dengan jumlah calon yang layak. Bagi mengatasi kekurangan ini, Kerajaan telah menubuhkan sebuah konsortium, iaitu Multimedia Technology Enhancement Operations (METEOR) yang merangkumi 11 buah universiti awam bagi menawarkan kursus pendidikan jarak jauh. Dalam tempoh Rancangan, konsortium tersebut menawarkan 25 kursus dalam bidang seperti multimedia, undang-undang, perniagaan dan kemanusiaan dan telah memberi manfaat kepada 20,000 pelajar. Dalam tempoh Rancangan, sistem pengurusan universiti awam telah dirombak bagi meningkatkan perwakilan daripada sektor swasta. Universiti awam dibenarkan menjana sumber kewangan daripada sumber luar berdasarkan rancangan perniagaan yang telah dipersetujui oleh institusi dan Kerajaan. Usaha juga diambil untuk meningkatkan kesedaran masyarakat terhadap beban Kerajaan dalam membiayai pendidikan tinggi. Usaha ini termasuk penyebaran maklumat kepada pelajar dan ibu-bapa mengenai kos sebenar mengikuti kursus di peringkat diploma dan ijazah.

Program Latihan Kemahiran

4.53 Kapasiti pengambilan institusi latihan kemahiran telah dipertingkatkan untuk memenuhi pertambahan dan perubahan permintaan industri terhadap tenaga manusia mahir. Seramai 187,440 tenaga manusia mahir dan separuh mahir telah dikeluarkan oleh institusi latihan awam dan swasta. Keluaran tenaga manusia mahir daripada institusi awam dan swasta meningkat daripada 27,910 pada tahun 1995 kepada 44,490 pada tahun 2000, iaitu pada kadar purata 9.8 peratus setahun. Daripada jumlah tersebut, 65.0 peratus adalah dalam bidang kejuruteraan terutamanya kejuruteraan mekanikal dan elektrik, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-8. Keluaran tenaga manusia mahir dalam bidang kejuruteraan daripada institusi latihan awam meningkat daripada 10,760 pada tahun 1995 kepada 17,250 pada tahun 2000.

JADUAL 4-8
KELUARAN TENAGA KERJA MAHIR DAN SEPARUH MAHIR
MENGIKUT KURSUS, 1995-2005
(orang)

Kursus	1995			2000			2005			RMKe-7	RMKe-8	Kadar Pertambahan Tahunan Purata (%)	
	Awam	Swasta	Jumlah	Awam	Swasta	Jumlah	Awam	Swasta	Jumlah			RMKe-7	RMKe-8
Kejuruteraan	10,758	7,496	18,254	17,254	9,730	26,984	28,965	20,837	49,802	122,593	197,441	8.1	13.0
Mekanikal	6,804	1,679	8,483	9,468	2,232	11,700	18,648	4,866	23,514	56,971	91,758	6.6	15.0
Elektrikal	3,734	5,743	9,477	7,364	7,378	14,742	9,685	15,721	25,406	63,643	102,496	9.2	11.5
Awam	220	74	294	422	120	542	632	250	882	1,979	3,187	13.0	10.2
Kejuruteraan Binaan	1,792	205	1,997	1,966	547	2,513	2,600	1,200	3,800	13,415	21,601	4.7	8.6
Teknologi Maklumat & Komunikasi	450	3,764	4,214	784	7,520	8,304	2,167	9,844	12,011	28,296	45,566	14.5	7.7
Lain-lain	2,281	601	2,882	2,864	928	3,792	3,674	1,230	4,904	19,354	31,161	5.6	5.3
Peningkatan Kemahiran	563	t.d.	563	2,893	t.d.	2,893	4,651	t.d.	4,651	3,781	6,089	38.7	10.0
Jumlah	15,844	12,066	27,910	25,761	18,725	44,486	42,057	33,111	75,168	187,439	301,859	9.8	11.1

Nota: t.d. Tidak diperolehi.

4.54 Peningkatan daya saing serta penggunaan kaedah dan proses pengeluaran moden dan berteknologi tinggi telah meningkatkan permintaan terhadap pekerja berkemahiran tinggi, terlatih dan memiliki pelbagai kemahiran. Bagi memenuhi permintaan ini, Kerajaan telah menubuhkan tujuh lagi pusat latihan kemahiran tinggi yang menawarkan kursus dalam bidang khusus seperti mekatronik, teknologi kejuruteraan industri, teknologi kejuruteraan komputer, teknologi kejuruteraan telekomunikasi, kejuruteraan kajiawak dan pembangunan multimedia. Di samping itu, Japan-Malaysia Technical Institute (JMTI) telah menambah bilangan kursus yang ditawarkan di kampus tetapnya di Bukit Minyak, Pulau Pinang. Jumlah kapasiti pusat latihan kemahiran tinggi adalah 5,800 pada tahun 2000 termasuk di German-Malaysian Institute (GMI), British-Malaysian Institute (BMI) dan Malaysia-France

Institute (MFI). Di peringkat negeri, sebahagian daripada pusat pembangunan kemahiran (SDC) juga menyediakan program latihan sebelum bekerja di peringkat sijil dan diploma, selain daripada program peningkatan kemahiran dan latihan semula. Dalam tempoh Rancangan, seramai 135,200 pekerja telah dilatih oleh SDC negeri termasuk 2,520 pekerja di peringkat diploma.

4.55 Bagi mengatasi masalah kekurangan tenaga pengajar yang berterusan, Pusat Latihan Pengajar dan Kemahiran Lanjutan (CIAST) memperluaskan Program Latihan Pengajar Kebangsaan (NITP) untuk merangkumi pelajar yang mempunyai Sijil Kemahiran Malaysia (SKM) Tahap 2 yang hanya memerlukan dua tahun latihan selama dua tahun untuk mendapat Diploma Pengajar Vokasional. Di samping itu, NITP meningkatkan pengambilannya kepada 165 pelatih pada tahun 2000. Pada akhir tempoh Rancangan, seramai 101 tenaga pengajar telah dilatih dan seramai 327 pelatih masih lagi mengikuti latihan. Pengajar juga dihantar ke luar negara seperti Jerman, Jepun dan United Kingdom untuk mendapatkan kemahiran tertentu.

4.56 Bagi memastikan tahap kecekapan pelatih menepati keperluan industri, Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan (MLVK) terus membangunkan Standard Kemahiran Kebangsaan (SKK). Pada akhir tempoh Rancangan, sebanyak 467 SKK telah dibangunkan untuk pelbagai tahap kecekapan SKK. Daripada jumlah ini, sebanyak 138 SKK adalah untuk kursus di Tahap 5 dalam bidang seperti pengurusan maklumat, automotif dan kejuruteraan plastik.

Penyertaan Sektor Swasta dalam Pendidikan dan Latihan

4.57 Bagi melengkapkan usaha Kerajaan dalam penyediaan pendidikan rendah dan menengah, sektor swasta digalakkan menyediakan tempat di kedua-dua peringkat pendidikan tersebut. Sekolah ini menggunakan kurikulum kebangsaan yang meliputi pengajaran nilai dan etika yang baik serta persediaan bagi menduduki peperiksaan awam. Dalam tempoh Rancangan, enrolmen di peringkat rendah dan menengah di sekolah swasta meningkat daripada 116,510 pelajar pada tahun 1995 kepada 142,920 pelajar termasuk 14,110 adalah di peringkat rendah pada tahun

4.58 Pelaksanaan Akta Institusi Pendidikan Tinggi Swasta 1996 telah meningkatkan penglibatan sektor swasta dalam penyediaan pendidikan tertiar. Enam universiti swasta, iaitu Universiti Multimedia, Universiti Tenaga Nasional, Universiti Teknologi Petronas, Universiti Tun Abdul Razak, Universiti Perubatan Antarabangsa dan Universiti Industri Selangor menawarkan kursus di peringkat ijazah dalam bidang kejuruteraan, pengajian perniagaan, perubatan dan multimedia. Akta tersebut juga membolehkan universiti luar negara menubuhkan kampus cawangan. Tiga institusi, iaitu Monash University, Australia; Curtin University of Technology, Australia; dan University of Nottingham, United Kingdom telah menubuhkan kampus cawangan yang menawarkan kursus sepenuhnya di peringkat ijazah. Pada akhir tempoh

Rancangan, institusi swasta menyediakan sejumlah 32,480 tempat di peringkat ijazah, 116,265 di peringkat diploma dan 60,840 di peringkat sijil.

4.59 Bagi merangsang pertumbuhan pendidikan tertiar yang sihat, Kementerian Pendidikan melalui Lembaga Akreditasi Negara (LAN) dan Jabatan Pendidikan Swasta telah merangka 56 garis panduan operasi mengenai penubuhan institusi pendidikan tinggi swasta. Garis panduan ini menetapkan piawaian peralatan, kemudahan sokongan dan tenaga pengajar untuk memastikan penyediaan pendidikan yang berkualiti tinggi.

4.60 Perubahan teknologi yang pesat dan keperluan meningkatkan daya saing memerlukan majikan di semua sektor ekonomi melatih semula dan meningkatkan kemahiran pekerja mereka. Dalam hubungan ini, Majlis Pembangunan Sumber Manusia (MPSM) telah mempergiatkan usaha mereka untuk menggalakkan lagi majikan, terutamanya perusahaan kecil dan sederhana (PKS) melatih semula pekerja mereka. Di samping itu, liputan Kumpulan Wang Pembangunan Sumber Manusia (KWPSM) telah diperluas untuk melibatkan firma dalam industri tenaga, pendidikan dan latihan. Pada akhir tempoh Rancangan, sejumlah RM833 juta levi telah dikutip oleh KWPSM dan RM488 juta daripadanya atau 58.6 peratus telah dibelanjakan. Sebanyak 2.6 juta tempat latihan telah diluluskan di bawah tujuh skim latihan, iaitu Skim Bantuan Latihan (SBL), Skim Program Yang Diluluskan (PROLUS), Skim Pelan Latihan Tahunan (PLT), Skim Perjanjian Dengan Penyedia Latihan (PERLA), Skim Perantisan, Skim Bantuan Latihan-Perusahaan Berskala Kecil dan Sederhana (SBL-PKS) dan Skim Latihan Pekerja Yang Diberhentikan (SLPD). SBL menaja 80.7 peratus daripada jumlah tempat latihan dan membiayai 80.8 peratus daripada jumlah perbelanjaan. Keadaan ini menunjukkan bahawa majikan lebih cenderung kepada latihan di tempat kerja berbanding dengan latihan yang ditawarkan oleh penyedia latihan. Kursus teknikal serta jaminan dan kawalan kualiti merupakan 40.4 peratus daripada tempat latihan yang diluluskan manakala bakinya adalah kursus asas komputer dan penyeliaan.

4.61 MPSM telah memperkenalkan skim latihan perantisan pada tahun 1996 sebagai sebahagian langkah untuk meningkatkan penawaran tenaga manusia mahir dan terlatih. Skim latihan prapekerjaan ini merupakan satu pendekatan yang berkesan kerana melibatkan kerjasama antara majikan, MPSM dan penyedia latihan. Pada tahun 2000, seramai 3,202 perantis telah dilatih dengan bantuan kewangan daripada MPSM berjumlah RM15.9 juta atau 45.4 peratus daripada jumlah peruntukan skim tersebut. Di bawah skim ini, latihan dijalankan di tempat kerja dan institusi latihan bagi memenuhi keperluan terhadap pekerja yang mempunyai kombinasi kemahiran praktikal dan pengetahuan teori. Susulan keberkesanannya, skim perantisan baru telah diperkenalkan dalam bidang berkaitan ICT, plastik, berasaskan kayu, pembuat alat dan acuan dan pengendali pengangkutan multimodal.

4.62 MPSM telah menyediakan bantuan kewangan kepada majikan sebanyak RM14.9 juta dalam tempoh Rancangan bagi perolehan dan pembangunan perisian untuk latihan di bawah Skim Latihan Berasas Komputer dan perolehan komputer peribadi di bawah Skim Latihan Teknologi Maklumat dan Berasas Komputer. Di samping itu, bagi membantu PKS melaksanakan lebih banyak latihan yang sistematik, MPSM telah memperkenalkan Skim Perundingan Analisis Keperluan Latihan (TNA) dengan peruntukan berjumlah RM5.0 juta. Pada akhir tempoh Rancangan, MPSM juga meluluskan RM8.1 juta di bawah geran yang diperkenalkan pada tahun 1995 untuk membiayai perolehan peralatan bagi latihan di tempat kerja.

4.63 Skim latihan semula telah diperkenalkan pada tahun 1998 bagi membolehkan pekerja yang diberhentikan memperolehi kemahiran baru di peringkat diploma dan sijil. Seramai 891 pekerja yang diberhentikan mendapat manfaat daripada skim ini yang melibatkan bantuan kewangan berjumlah RM4.4 juta. Daripada jumlah ini, 67.3 peratus telah dilatih di peringkat diploma dan 32.7 peratus di peringkat sijil. Dari segi bidang latihan pula, 40.6 peratus dilatih dalam bidang teknikal dan kejuruteraan, 38.0 peratus dalam bidang pengurusan dan selebihnya dalam kursus berkaitan komputer.

III. PROSPEK, 2001-2005

4.64 Tenaga kerja terlatih yang berpotensi serta berkebolehan mengoptimumkan penggunaan dan pembangunan bahan dan teknologi baru akan terus menjadi penting dalam memastikan pertumbuhan dan ketahanan ekonomi dalam tempoh RMKe-8. Pelaburan tenaga manusia akan dipertingkatkan dengan memberi keutamaan dalam memupuk kreativiti dan kemahiran berfikir untuk menyediakan penggerak kepada ekonomi berasaskan pengetahuan. Sistem pendidikan dan latihan akan dimantapkan untuk mengeluarkan tenaga kerja yang mempunyai pelbagai kemahiran, berpengetahuan serta serba boleh, bersedia untuk belajar secara berterusan, memiliki ciri-ciri usahawan teknologi serta berkebolehan untuk mendapat dan menggunakan ilmu pengetahuan erutamanya dalam teknologi moden.

Teras Dasar Sumber Manusia

4.65 Pelaburan yang lebih besar akan ditumpukan kepada pembangunan tenaga manusia bagi meningkatkan kandungan pengetahuan dalam pendidikan dan latihan untuk memastikan pertumbuhan dan daya tahan ekonomi. Pentadbiran dan rangka kerja institusi yang cekap dan responsif diperlukan untuk mengoptimum penggunaan sumber bagi mempercepatkan pembangunan sumber manusia dalam mencapai status negara maju pada tahun 2020. Dalam hubungan ini, teras dasar adalah seperti berikut:

- menambah penawaran tenaga manusia berkemahiran tinggi dan berpengetahuan untuk menyokong pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan;
- menambah peluang pendidikan dan latihan berkualiti bagi meningkatkan keupayaan menjana pendapatan dan kualiti hidup;
- meningkatkan kualiti sistem penyampaian pendidikan dan latihan untuk memastikan penawaran tenaga manusia selaras dengan perubahan teknologi dan permintaan pasaran;
- menggalakkan pembelajaran sepanjang hayat untuk meningkatkan peluang bekerja dan produktiviti tenaga buruh;
- mengoptimumkan penggunaan tenaga buruh tempatan;
- meningkatkan penawaran tenaga manusia dalam S&T;
- mempercepatkan pelaksanaan sistem upah yang dikaitkan dengan produktiviti;
- memperkukuhkan sistem maklumat pasaran buruh bagi meningkatkan mobiliti buruh;
- mempergiatkan usaha membangun dan mempromosikan Malaysia sebagai pusat kecemerlangan pendidikan serantau; dan
- memperkukuhkan nilai-nilai positif. Menambah Penawaran Tenaga Manusia Berkemahiran Tinggi dan Berpengetahuan

4.66 Memandangkan sumber manusia menjadi faktor utama dalam pertumbuhan ekonomi berasaskan pengetahuan, usaha bersepadu adalah perlu untuk meningkatkan penawaran tenaga manusia berpengetahuan serta berkemahiran tinggi melalui penambahan kapasiti pendidikan dan latihan. Tenaga manusia berpengetahuan merujuk kepada mereka yang berupaya memperolehi, mengguna, menggabung dan menghasilkan ilmu pengetahuan. Selaras dengan peningkatan keperluan untuk tenaga manusia berpengetahuan, kapasiti institusi latihan dan pendidikan akan ditingkatkan melalui pembesaran dan naik taraf institusi sedia ada serta penubuhan institusi baru oleh sektor awam dan swasta. Dalam hubungan ini, pelaksanaan projek pendidikan dan latihan akan dipercepatkan untuk menambah bilangan tempat bagi membolehkan lebih banyak tenaga buruh mendapat pendidikan tertiar dan pengalaman bekerja di industri.

4.67 Sistem pendidikan akan diubahsuai dengan memperkemas kurikulum dan kaedah pengajaran untuk membolehkan pelajar memperoleh pengetahuan yang nyata serta kemahiran berfikir dan keusahawanan yang tinggi. Keupayaan sistem pendidikan untuk menambah penawaran tenaga manusia berpengetahuan sebahagian besarnya bergantung kepada bilangan guru terlatih dan bermotivasi. Dalam hubungan ini, bagi menarik pelajar cemerlang menyertai bidang perguruan, pakej saraan akan dikaji semula dan diperbaiki.

4.68 Sektor swasta dijangka mempergiatkan penglibatan mereka dalam penyediaan pendidikan dan latihan terutamanya dalam pelbagai bidang pengetahuan dan bidang baru seperti bioteknologi dan bioinformatik. Selaras dengan peningkatan permintaan untuk pekerja berkemahiran tinggi bagi memenuhi keperluan proses pengeluaran yang lebih kompleks, lebih banyak pusat latihan di peringkat tinggi dalam bidang yang khusus termasuk dua universiti teknikal akan ditubuhkan dalam tempoh Rancangan. Graduan yang telah mengikuti latihan kemahiran perindustrian serta pekerja yang mempunyai pengalaman kerja di industri yang berkaitan akan berpeluang meningkatkan kerjaya melalui latihan di institusi tersebut.

Menambah Peluang Pendidikan dan Latihan Berkualiti

4.69 Usaha akan terus diambil untuk menambah peluang pendidikan di semua peringkat bagi meningkatkan keupayaan menjana pendapatan dan kualiti hidup. Bagi meningkatkan kehadiran dan prestasi pelajar terutamanya di kawasan luar bandar, keutamaan akan diberi bagi menaikkan kadar enrolmen di kalangan kumpulan umur bersekolah. Pembinaan sekolah berpusat di kawasan pedalaman juga akan memperluaskan peluang pendidikan dan seterusnya meningkatkan kehadiran pelajar. Di samping itu, langkah akan diambil untuk memperbaiki prestasi pelajar luar bandar termasuk penyediaan bahan pengajaran dan pembelajaran yang mencukupi, infrastruktur dan guru yang terlatih. Langkah ini akan mengurangkan jurang perbezaan prestasi antara pelajar di kawasan bandar dan luar bandar. Bagi mendapatkan guru yang berkualiti untuk berkhidmat di sekolah-sekolah ini, insentif dan faedah seperti elaun perumahan dan elaun kesusahan akan dikaji semula dan ditambah. Peluang yang lebih juga akan diberi kepada pelajar yang kurang berkemampuan dengan meningkatkan dan menaik taraf kemudahan di sekolah berasrama penuh dan sekolah premier.

4.70 Di peringkat pendidikan tertiar, sektor swasta akan digalakkan untuk meningkatkan kapasiti mereka dan menubuhkan kampus baru bagi menampung pertumbuhan bilangan pelajar. Pemberian pinjaman kepada pelajar di kolej dan universiti swasta akan dikaji semula untuk menambah bilangan penerima dan memastikan kadar pinjaman bersesuaian dengan kos pengajian mereka. Di samping itu, Skim Simpanan Pendidikan akan dilancarkan dengan sumbangan daripada Kerajaan sebanyak RM100 juta bagi menggalakkan ibu bapa menabung untuk pendidikan anak-anak mereka.

4.71 Peranan sektor swasta dalam membantu institusi latihan awam terutamanya dalam menyediakan kursus teknikal dan industri adalah penting. Pelaksanaan Tabung Pembangunan Latihan Kemahiran (TPLK) akan dipercepat dan liputannya diperluas bagi merangkumi pelatih di institusi latihan swasta. Kerajaan juga akan menubuhkan kolej komuniti di seluruh negara bagi menyediakan latihan kepada pelajar yang tercicir, lepasan sekolah, pekerja dan orang awam.

Meningkatkan Kualiti Sistem Penyampaian Pendidikan dan Latihan

4.72 Usaha akan ditumpukan untuk meningkatkan keberkesanan dan kecekapan sistem penyampaian pendidikan dan latihan bagi memastikan penawaran tenaga kerja berkualiti tinggi yang mencukupi. Bagi memupuk daya cipta dan inovasi serta kemahiran berfikir, kurikulum dan kaedah semasa penilaian prestasi pelajar semasa akan dikaji semula. Pendekatan pembelajaran yang berpusat kepada pelajar akan diperkukuhkan. Di samping mengekalkan penguasaan Bahasa Malaysia yang baik, kemahiran dalam bahasa Inggeris akan diperbaiki. Lebih banyak mata pelajaran akan diajar dengan menggunakan sumber berasaskan komputer dan teknologi multimedia. Mata pelajaran, kursus dan program baru akan dibentuk bagi menghasilkan tenaga kerja yang mampu belajar dan menyesuaikan diri dengan cepat kepada perubahan teknologi di samping memenuhi permintaan pasaran bagi kemahiran baru. Dalam hubungan ini, institusi awam akan diberi lebih kelonggaran untuk melaksanakan kajian dan merangka kursus dengan kerjasama sektor swasta. Sebuah pusat untuk memupuk inovasi dan daya cipta akan ditubuhkan untuk pelajar yang mempunyai bakat dan kebolehan istimewa.

4.73 Bagi memastikan program latihan adalah selaras dengan keperluan ekonomi, MLVK sebagai agensi penyelaras dan pemantau akan diperkukuhkan. Selain daripada itu, kurikulum serta bahan pengajaran dan pembelajaran akan diseragamkan bagi meningkatkan keberkesanan kos dan memastikan latihan adalah berkualiti. Institusi latihan kemahiran juga akan meningkat dan memperbaiki latihan dalam bidang kemahiran yang dapat meningkatkan kecekapan melaksanakan tugas seperti komunikasi, seliaan, pengurusan dan penyelesaian masalah. Usaha untuk meningkatkan penawaran tenaga pengajar yang berkelayakan merangkumi peluasan NITP dan program latihan tenaga pengajar yang lain oleh CIAST serta pengendalian latihan tenaga pengajar oleh pusat latihan kemahiran di peringkat tinggi lain terutama dalam bidang teknologi baru. Di samping itu, skim perkhidmatan tenaga pengajar akan dikaji semula bagi menyediakan pakej saraan yang lebih baik untuk mengekalkan tenaga pengajar yang berkelayakan dan menarik lebih ramai calon yang berkualiti. Skim perantisan di bawah MPSM juga akan diperluaskan bagi meliputi bidang latihan baru seperti kimpalan, penyenggara elektrik untuk kenderaan serta kawalan dan peralatan industri. Institusi latihan awam akan digalakkan untuk bekerjasama dengan industri dalam skim perantisan bagi menyediakan latihan dalam aspek teori.

Menggalakkan Pembelajaran Sepanjang Hayat

4.74 Usaha akan diambil untuk membangunkan budaya yang mengutamakan pemerolehan pengetahuan secara berterusan di kalangan rakyat selaras dengan perubahan teknologi yang pesat dan peningkatan tahap pengetahuan dalam ekonomi. Pembelajaran sepanjang hayat akan digalakkan untuk meningkatkan produktiviti dan keupayaan bekerja melalui penggunaan ICT, antara lain melalui pendidikan jarak jauh dan pembelajaran menerusi laman web bagi memenuhi keperluan individu. Pelbagai kursus lagi akan ditawarkan dalam program pendidikan jarak jauh untuk menampung tahap pencapaian pendidikan dan minat yang berbeza. Institusi pendidikan tinggi awam termasuk kolej komuniti akan digalakkan untuk mengendali lebih banyak kursus sambilan dan mempromosikan pembelajaran menerusi laman web. Perkhidmatan sokongan dalam bentuk perpustakaan awam terutamanya perkhidmatan perpustakaan bergerak akan ditambah. Masyarakat setempat akan digalakkan menggembeleng tenaga untuk menubuh dan menyelenggara perpustakaan dalam kawasan mereka. Di samping itu, syarikat swasta akan digalakkan untuk membantu dan menyumbang kepada perpustakaan masyarakat ini.

Mengoptimumkan Penggunaan Buruh Tempatan

4.75 Walaupun kaum wanita merupakan hampir separuh daripada penduduk dalam kumpulan umur bekerja, kadar penyertaan mereka secara relatifnya adalah rendah, iaitu 44.5 peratus pada tahun 2000. Oleh itu, usaha akan terus diambil untuk meningkatkan penyertaan mereka dengan menubuhkan pusat penjagaan kanak-kanak di kawasan kediaman serta memastikan peluang latihan yang lebih baik. Telekerja, pekerjaan sambilan dan perkongsian kerja akan digalakkan bagi memberi wanita khususnya yang berpendidikan tinggi, kelonggaran untuk bekerja dan pada masa yang sama menguruskan rumahtangga. Usaha untuk meminda Akta Pekerjaan 1955 bagi memasukkan kaedah baru pelaksanaan kerja akan dipercepatkan. Sektor awam juga akan memperkenalkan telekerja kepada pekerjanya dalam kategori tertentu. Pada masa yang sama, secara percubaan umur persaraan akan dilanjutkan kepada 56 tahun. Di samping itu, pesara yang mempunyai kelayakan dan pengalaman yang sesuai akan terus dipertimbangkan untuk bekerja semula mengikut keperluan. Usaha akan ditingkatkan untuk mengoptimumkan penggunaan tenaga kerja tempatan dan seterusnya mengurangkan pergantungan kepada buruh asing. Pemendekan tempoh bekerja pekerja asing akan dikuatkuasa dengan lebih ketat supaya firma mengambil langkah positif untuk beralih kepada proses pengeluaran berintensif modal.

Meningkatkan Penawaran Tenaga Manusia S&T

4.76 Malaysia memerlukan jumlah tenaga manusia yang lebih ramai dalam bidang S&T bagi mengambil peluang daripada kepesatan pengetahuan dan teknologi baru untuk mencapai pertumbuhan yang mampan. Kapasiti program pendidikan dan

latihan berkaitan S&T akan terus ditambah bagi mempercepat pencapaian nisbah 60:40 pelajar sains kepada sastera. Langkah ini akan memastikan wujudnya lebih ramai tenaga mahir di bidang S&T untuk memenuhi keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan. Untuk mencapai matlamat ini, enrolmen bagi program ijazah dalam bidang S&T di institusi pendidikan tertiar tempatan akan ditingkatkan terutamanya di peringkat lepasan ijazah. Peruntukan biasiswa untuk pengajian lepasan ijazah dan ijazah kedoktoran serta penyelidikan di peringkat siswazah di bawah Tabung Sumber Manusia Sains dan Teknologi akan juga ditingkatkan. Kajian semula Tabung ini akan dibuat bagi menarik lebih ramai kakitangan dalam bidang S&T menjalankan aktiviti P&P.

4.77 Dasar S&T dan perindustrian perlu diintegrasikan dengan dasar pendidikan dan latihan. Keupayaan P&P tempatan terutamanya di institusi pengajian tinggi akan terus dibangunkan melalui aktiviti P&P secara bersama antara universiti dan industri serta antara rakyat Malaysia dan asing. Untuk mengatasi kekurangan kakitangan P&P, usaha juga akan dipergiat untuk menarik pakar P&P asing serta ahli sains dan teknologi Malaysia yang berkhidmat di luar negara untuk bekerja di Malaysia bagi tempoh jangka pendek atau jangka panjang. Nisbah ahli sains dan teknologi P&P bagi setiap 10,000 tenaga buruh dijangka meningkat daripada 10 pada tahun 2000 kepada 30 pada tahun 2005. Sejumlah 32,810 ahli sains dan teknologi P&P yang perlu dikeluarkan untuk memenuhi permintaan dalam bidang seperti nanoteknologi, bioteknologi, fotonik dan teknologi sel bahan api. Daripada jumlah ini, sekurang-kurangnya 5,000 ahli sains lagi akan diperlukan dalam bidang bioteknologi dan sains berkaitan berikutan kepentingannya yang semakin meningkat pada masa hadapan.

Mempercepatkan Pelaksanaan Sistem Upah yang Dikaitkan dengan Produktiviti

4.78 Firma akan digalakkan untuk mempergiatkan pelaksanaan sistem upah yang dikaitkan dengan produktiviti bagi memastikan upah berkait rapat dengan produktiviti. Bagi memastikan pelaksanaan sistem ini secara menyeluruh, satu pasukan petugas yang terdiri daripada wakil Kerajaan, majikan dan pekerja akan ditubuhkan. Perbincangan dan taklimat akan diadakan dengan lebih kerap untuk meningkatkan kesedaran semua pihak terhadap sistem ini. Mekanisme maklum balas akan diwujudkan supaya sebarang kemusykilan tentang sistem tersebut dapat diselesaikan dengan segera. Dalam hubungan ini, Perbadanan Produktiviti Negara akan menerajui usaha untuk meningkatkan produktiviti buruh melalui pembangunan pangkalan data mengenai petunjuk produktiviti dan penandaarasan, peningkatan kemahiran pakar tempatan, peningkatan kesedaran dan penggunaan amalan terbaik.

Memperkuatkan Sistem Maklumat Pasaran Buruh

4.79 Dalam tempoh Rancangan, usaha akan dipergiat untuk melaksanakan electronic labour exchange untuk menjadi sistem maklumat pasaran buruh yang bersepadu dan dinamik. Penyaluran dan penyebaran maklumat yang berkesan akan membolehkan

pasaran buruh berfungsi dengan lebih cekap dan anjal selaras dengan keperluan perubahan pasaran serta memastikan keberkesanan pengawasan pasaran buruh. Sistem bersepadu ini akan menyediakan pendaftaran, pengawasan dan penempatan pekerja bagi meningkatkan keberkesanan penyesuaian pekerjaan. Sistem ini juga mengandungi pangkalan data pasaran buruh yang komprehensif bagi membolehkan analisis keadaan pasaran buruh dilakukan secara berterusan dan bertindak sebagai bank pengetahuan untuk mencipta, mentadbir dan berkongsi maklumat. Bagi memastikan keberkesanan sistem ini, satu mekanisme penyelarasan akan diwujudkan untuk menggubal dasar dan strategi serta mengawal pelaksanaan sistem ini.

Membangun dan Mempromosikan Malaysia sebagai Pusat Pendidikan Serantau yang Cemerlang

4.80 Selaras dengan objektif untuk menjadi pusat kecemerlangan pendidikan serantau, universiti awam dan swasta tempatan akan digalakkan menubuhkan dan membangunkan pusat kecemerlangan yang setanding dengan yang terdapat di universiti ternama di luar negara. Universiti ini akan diperkukuh dengan memastikan bilangan tenaga pengajar yang mencukupi dan berkualiti serta menyediakan kemudahan peralatan yang lengkap. Pada masa yang sama, universiti awam akan diberi autonomi dan kelenturan yang lebih bagi memperkukuhkan keupayaan P&P mereka. Dalam hubungan ini, program lepasan ijazah akan diperluas untuk meliputi bidang baru dan universiti digalakkan mewujudkan pasukan penyelidikan serta membangunkan bidang pengkhususan. Universiti ini juga akan digalakkan untuk mempromosikan program mereka secara agresif di luar negara bagi menarik kemasukan pelajar asing secara berterusan. Bagi menarik universiti terkemuka dari luar negara menubuhkan kampus cawangan di Malaysia dan menawarkan program ijazah terutamanya dalam kursus S&T serta mengendalikan aktiviti P&P, insentif yang bersesuaian dan proses kelulusan pengambilan pensyarah yang lebih mudah akan diperkenalkan.

Memperkukuhkan Nilai-nilai Positif

4.81 Usaha akan diambil untuk menyemai dan memperkukuh nilai positif melalui sistem pendidikan dan latihan. Nilai-nilai yang perlu ada pada tenaga kerja yang berkualiti termasuk etika kerja yang baik, tekun, jujur, bertimbang rasa, bersyukur dan hormat kepada pihak berkuasa, menepati masa dan berusaha untuk mencapai kecemerlangan. Nilai-nilai lain yang ditekankan termasuk baik hati, penyayang serta semangat kejiwaan yang merupakan nilai penting bagi memupuk keharmonian dan perpaduan di kalangan masyarakat. Usaha ini akan menjadi lebih sempurna dengan penglibatan ibu bapa, individu dan sektor korporat.

4.82 Selaras dengan pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan, perolehan, penggunaan, penyebaran dan pengurusan pengetahuan akan menjadi lebih liberal. Walau bagaimanapun, terdapat kemungkinan berlakunya penyalahgunaan

pengetahuan tersebut. Bagi menangani keadaan ini, rakyat perlu dipupuk dengan nilai-nilai positif dari usia muda. Untuk mencapai tujuan ini, pendidikan sivik perlu dijadikan sebahagian daripada kurikulum pendidikan moral atau agama.

Kependudukan dan Tenaga Buruh

4.83 Penduduk dianggar berjumlah 26.04 juta pada tahun 2005, berkembang pada kadar purata 2.3 peratus setahun, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-1. Kadar pertumbuhan ini adalah lebih rendah berbanding dengan pencapaian RMKe-7 berikutan penurunan berterusan kadar kesuburan memandangkan lebih ramai wanita kini melanjutkan pelajaran dan mengikuti latihan. Bukan warganegara merupakan 5.3 peratus daripada jumlah penduduk, iaitu meningkat pada kadar purata 2.4 peratus setahun.

4.84 Pada tahun 2005, penduduk dalam kumpulan umur 0-14 tahun akan berkurangan kepada 31.3 peratus manakala penduduk dalam kumpulan umur 65 tahun dan ke atas meningkat kepada 4.3 peratus. Nisbah tanggungan akan berkurangan kepada 55.3 peratus pada tahun 2005 manakala umur penengah penduduk dianggarkan pada umur 25.3 tahun. Penduduk bandar dijangka meningkat pada kadar 3.8 peratus dalam tempoh Rancangan berbanding dengan 4.8 peratus dalam RMKe-7. Pada akhir tempoh Rancangan, bahagian penduduk Bumiputera dijangka 67.3 peratus, Cina 24.5 peratus dan India 7.2 peratus daripada jumlah warganegara Malaysia.

4.85 Bilangan tenaga buruh dijangka meningkat pada kadar purata 3.1 peratus setahun dan berjumlah 11.2 juta orang termasuk 5.1 peratus pekerja asing, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-2. Tenaga buruh akan terus mempunyai profil umur muda dan dijangka lebih berpendidikan dan terlatih. Kadar penyertaan tenaga buruh dijangka meningkat kepada 66.6 peratus pada tahun 2005 dengan kadar penyertaan tenaga buruh wanita meningkat kepada 46.2 peratus. Lebih ramai wanita akan menyertai tenaga buruh dengan peningkatan telekerja yang memberi lebih kelenturan untuk bekerja.

Guna Tenaga Mengikut Sektor

4.86 Jangkaan pertumbuhan ekonomi yang menggalakkan dalam tempoh Rancangan akan meningkatkan peluang pekerjaan. Pertumbuhan guna tenaga pada kadar purata 3.2 peratus akan mewujudkan lebih daripada 1.6 juta pekerjaan, iaitu meningkat sedikit berbanding 3.0 peratus yang dicapai dalam tempoh RMKe-7. Negara dijangka terus berada pada tahap guna tenaga penuh dengan kadar pengangguran yang rendah, iaitu 2.7 peratus pada akhir tempoh Rancangan.

4.87 Sektor pembuatan akan terus menerajui pertumbuhan ekonomi. Firma pembuatan perlu terus mengubahsuai kaedah pengeluaran kepada yang berintensifkan modal dan pengetahuan untuk mengatasi kekurangan buruh yang

dijangkakan. Sektor pembuatan dijangka mewujudkan sebanyak 642,000 pekerjaan baru atau

40.4 peratus daripada jumlah pekerjaan yang diwujudkan. Guna tenaga dalam sektor ini akan meningkat pada kadar purata 4.6 peratus setahun dan merupakan 29.5 peratus daripada jumlah guna tenaga pada akhir tempoh Rancangan.

4.88 Sektor perkhidmatan dijangka menyumbang 58.0 peratus kepada pewujudan bersih pekerjaan, iaitu berkembang pada kadar purata 3.8 peratus setahun. Kadar ini lebih rendah berbanding dengan pencapaian dalam tempoh RMKe-7. Sektor kecil perkhidmatan lain serta sektor kecil kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan merupakan penyumbang utama pertumbuhan ini. Aktiviti nilai ditambah bertahap tinggi dalam sektor perkhidmatan akan membantu pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan.

4.89 Guna tenaga dalam sektor pertanian dijangka berkurangan kepada 1.3 juta pada tahun 2005 dengan penguncupan kadar purata 1.5 peratus setahun, seterusnya mengurangkan bahagiannya daripada jumlah guna tenaga kepada 12.0 peratus. Sektor pertanian dijangka terus mengalami kekangan tenaga buruh dan kekurangan kawasan tanah pertanian serta turun naik harga komoditi. Pertumbuhan dan daya saing masa hadapan sektor ini bergantung kepada peningkatan dalam produktiviti, amalan agronomi yang lebih baik, inovasi dan kemajuan teknologi.

Guna Tenaga Mengikut Pekerjaan

4.90 Permintaan tenaga manusia dalam semua kategori pekerjaan dijangka mencatat pertumbuhan positif dalam tempoh Rancangan, dengan pertumbuhan tertinggi dalam kategori pentadbiran dan pengurusan serta profesional dan teknikal, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-3. Peningkatan ini adalah selaras dengan peralihan pesat kepada industri berintensif modal dan berasaskan pengetahuan serta penggunaan ICT dalam proses pengeluaran dan perkhidmatan. Tenaga manusia yang berorientasikan teknologi dan berpendidikan tinggi serta mempunyai latihan profesional diperlukan bagi memberi kelebihan berbanding kepada industri untuk menghadapi persaingan dalam pasaran antarabangsa yang semakin sengit. Walau bagaimanapun, pekerja pengeluaran masih menjadi kategori pekerjaan utama khususnya pekerja mahir yang diperlukan bagi proses pengeluaran yang semakin canggih.

4.91 Kategori profesional dan teknikal dijangka mencatatkan kadar pertumbuhan tahunan purata 5.2 peratus dalam tempoh Rancangan. Bahagiannya daripada jumlah guna tenaga dijangka sebanyak 12.1 peratus pada tahun 2005. Walau bagaimanapun, bahagian ini masih rendah berbanding perangkaan tahun 1998 bagi sesetengah negara industri seperti Jepun 23.2 peratus, Singapura 26.9 peratus dan Amerika Syarikat 28.5 peratus. Kategori pekerjaan ini dijangka menyediakan 294,200 pekerjaan baru atau 18.5 peratus daripada jumlah pekerjaan yang diwujudkan dalam

tempoh Rancangan. Permintaan bagi jurutera dan pembantu jurutera khususnya dalam bidang elektrik, elektronik dan mekanikal akan terus meningkat selaras dengan perubahan industri kepada proses pengeluaran berintensif modal dan berasaskan pengetahuan. Tambahan seramai 52,920 jurutera dan 117,720 pembantu jurutera diperlukan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-4.

4.92 Pembangunan pesat industri ICT serta aplikasinya dalam operasi pengeluaran dan perkhidmatan akan mewujudkan keperluan terhadap kemahiran baru. Tambahan sebanyak 85,470 pekerja ICT termasuk jurutera sistem dan perkakasan, pemaju dan jurutera perisian, juruanalisa sistem dan perniagaan, pengaturcara program komputer dan sokongan teknikal akan diperlukan dalam tempoh Rancangan. Daripada jumlah tersebut, seramai 11,900 pekerja yang telah dilatih dalam kemahiran teras ICT diperlukan oleh firma yang mempunyai status MSC.

4.93 Dalam tempoh Rancangan, permintaan untuk profesional perubatan dan kesihatan dijangka meningkat kepada 36,840 manakala pembantu profesional kesihatan meningkat kepada 115,820. Keperluan bagi profesional perubatan dan kesihatan adalah tinggi terutamanya pakar bedah, urologi dan radiologi. Terdapat juga permintaan yang tinggi bagi pembantu profesional kesihatan terutamanya jururawat, pembantu perubatan, ahli teknologi makmal dan pembantu farmasi. Pada masa yang sama, golongan profesional tersebut akan dilatih dalam penggunaan aplikasi dan perkhidmatan berasaskan ICT memandangkan peningkatan terhadap penggunaan Sistem Maklumat Kesihatan Keseluruhan (THIS) di klinik dan hospital awam. Walau bagaimanapun, graduan daripada institusi pendidikan tempatan tidak mencukupi untuk memenuhi permintaan. Oleh itu, usaha untuk menambah jumlah pelajar dalam jurusan sains adalah penting untuk meningkatkan jumlah calon bagi program ijazah perubatan. Lebih banyak biasiswa akan disediakan untuk kursus dalam bidang perubatan di peringkat ijazah pertama dan lepasan ijazah.

4.94 Dalam tempoh Rancangan, kategori pentadbiran dan pengurusan akan terus mencatat kadar pertumbuhan tahunan tertinggi, iaitu 6.9 peratus dan menyumbang sebanyak 9.7 peratus daripada jumlah pekerjaan yang diwujudkan atau 153,600 pekerjaan baru. Pertambahan ini selaras dengan jangkaan pertumbuhan ekonomi yang pesat terutamanya dalam perbankan, kewangan dan khidmat runding cara serta penggunaan ICT dalam sektor tersebut. Peratusan kategori pekerjaan tersebut daripada jumlah guna tenaga dijangka meningkat kepada 5.0 peratus pada tahun 2005.

4.95 Berikutan perubahan struktur pengeluaran ke arah penjimatan buruh, permintaan bagi kategori pekerja pengeluaran dijangka akan meningkat pada kadar yang rendah, iaitu 2.0 peratus dalam tempoh Rancangan. Kategori pekerjaan ini akan menyumbang sebanyak 19.8 peratus atau 314,400 pekerjaan daripada keseluruhan pewujudan bersih pekerjaan. Walau bagaimanapun, mengikut jumlah pekerjaan yang berpotensi diwujudkan daripada projek pelaburan yang telah diluluskan, permintaan

akan lebih tertumpu kepada pekerja pengeluaran mahir, terutamanya dalam industri mengeluarkan input untuk barangan buatan tempatan.

4.96 Peningkatan aktiviti berkaitan pertanian dan pelaksanaan Dasar Pertanian Negara Ketiga dijangka meningkatkan permintaan terhadap pekerja pertanian. Dalam tempoh Rancangan, keseluruhan permintaan bagi pekerja ini akan meningkat pada kadar purata 2.0 peratus setahun terutamanya dalam perkhidmatan berkaitan pertanian moden. Pekerjaan utama yang tinggi permintaannya adalah dalam bidang bioteknologi, aeroponik, hidroponik dan perladangan organik.

4.97 Dalam tempoh Rancangan, jangkaan pertumbuhan bagi perkhidmatan termasuk pelancongan dan hospitaliti, pengangkutan, ICT serta telekomunikasi akan meningkatkan permintaan terhadap pekerja perkhidmatan sebanyak 4.2 peratus setahun. Pada tahun 2005, bahagiannya daripada jumlah guna tenaga akan meningkat kepada 12.4 peratus setahun atau 1.35 juta pekerjaan. Peningkatan pemandaran dan perubahan gaya hidup penduduk Malaysia akan menambah permintaan terhadap pekerja perkhidmatan terutamanya pengurus, penyelia dan pengusaha.

Pembangunan Sumber Manusia

4.98 Dalam tempoh Rancangan, program pendidikan dan latihan akan ditumpukan kepada meningkatkan kualiti dan peluang serta mengurangkan jurang prestasi antara kawasan luar bandar dan bandar. Strategi pendidikan dan latihan bertujuan melahirkan pelajar berpengetahuan luas, mempunyai kemahiran berfikir dan berinovatif yang seterusnya menyumbang kepada ekonomi yang berasaskan pengetahuan. Dalam hubungan itu, sistem penyampaian pendidikan dan latihan akan diperkukuh untuk mewujudkan lebih ramai tenaga manusia terlatih, mahir dan berpengetahuan selaras dengan kemajuan teknologi.

4.99 Institusi awam akan dinaiktaraf bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat. Di samping itu, kurikulum akan dikaji semula untuk meningkatkan kandungan pengetahuan dan mengambil kira kemunculan teknologi baru. Di kawasan luar bandar, kemudahan pengajaran dan pembelajaran serta perkhidmatan sokongan pendidikan akan diperluaskan untuk memastikan kualiti pendidikan di kawasan tersebut bertambah baik. Kemudahan yang disediakan di kawasan luar bandar adalah setara dengan kemudahan di bandar. Di samping itu, sektor swasta akan terus memainkan peranan penting bagi melengkapkan usaha sektor awam dalam pendidikan dan latihan.

Program Pendidikan

4.100 Dalam tempoh Rancangan, Kementerian Pendidikan akan meningkatkan peranannya dalam menyelaraskan program prasekolah bagi kanak-kanak dalam

kumpulan umur 5-6 tahun untuk memastikan liputannya diperluaskan daripada 63.7 peratus pada tahun 2000 kepada sekurang-kurangnya 75.0 peratus pada tahun 2005. Kurikulum Kebangsaan Bagi Pendidikan Prasekolah akan dilaksana dan digunakan oleh semua penyedia pendidikan prasekolah untuk menjamin pendidikan yang berkualiti. Kurikulum ini akan menggantikan Garis Panduan Kurikulum Prasekolah yang dikeluarkan pada tahun 1995. Bagi menjayakan pelaksanaan kurikulum kebangsaan ini, Kementerian Pendidikan dengan kerjasama agensi kerajaan yang berkaitan seperti Jabatan Kemajuan Masyarakat (KEMAS) dan Jabatan Perpaduan Negara akan menentukan kelayakan, program latihan dan bilangan guru terlatih, bahan pengajaran dan pembelajaran serta kemudahan yang diperlukan oleh pusat prasekolah.

4.101 Enrolmen di peringkat pendidikan rendah dijangka meningkat daripada 2.95 juta pada tahun 2000 kepada 3.04 juta pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-5. Bagi memenuhi pertambahan ini dan menyediakan persekitaran pembelajaran yang lebih baik, sebanyak 12,380 tambahan bilik darjah akan dibina termasuk 7,600 adalah untuk penggantian. Selaras dengan strategi untuk melaksanakan sekolah satu sesi di seluruh negara pada tahun 2005, pembinaan sekolah dan bilik darjah baru akan dipercepatkan. Nisbah kelas-bilik darjah akan bertambah baik daripada 1:0.90 pada tahun 2000 kepada 1:0.93 pada tahun 2005 manakala kesesakan di sekolah bandar dijangka berkurangan daripada 15.0 peratus kepada 13.0 peratus pada tahun 2005. Langkah juga akan diambil untuk menilai semula program makanan tambahan, skim pinjaman buku teks dan bantuan kewangan bagi mempertingkatkan kecekapan dan memastikan kanak-kanak daripada keluarga berpendapatan rendah mendapat faedah daripada program ini.

4.102 Bagi meningkatkan peluang dan menyediakan persekitaran pembelajaran yang lebih baik untuk pelajar di kawasan pedalaman, sekolah yang mempunyai enrolmen kurang daripada 150 pelajar akan dikumpulkan untuk menjadi kompleks sekolah di bawah program sekolah berpusat. Kompleks sekolah ini yang akan dilaksanakan terutamanya di Sabah dan Sarawak akan dilengkapi dengan asrama, rumah guru serta kemudahan pengajaran dan pembelajaran yang mencukupi. Di samping itu, Konsep Sekolah Bersepadu yang menempatkan pelajar Tahun 4 hingga Tingkatan 5 di sekolah berasrama yang sama akan diperluaskan. Pada masa yang sama, bilangan sekolah di bawah Konsep Sekolah Wawasan akan ditambah dan aktiviti seperti program integrasi pelajar akan dilaksanakan bagi memperkukuhkan perpaduan negara.

4.103 Kadar penyertaan pelajar dalam kumpulan umur 6-12 tahun dijangka meningkat dengan berkurangnya kadar keciciran terutamanya di kawasan luar bandar. Dalam hubungan itu, kemudahan asrama akan disediakan bagi sekolah di kawasan pedalaman. Bagi memastikan kualiti pendidikan yang lebih baik di sekolah luar bandar, usaha berterusan akan diambil untuk menyediakan rumah guru bagi menarik

lebih ramai guru berkelayakan dan terlatih. Tambahan sebanyak 39,310 rumah guru akan dibina termasuk 7,640 untuk penggantian.

4.104 Penggunaan ICT dalam pengajaran dan pembelajaran akan diperluaskan untuk memastikan lebih ramai pelajar mendapat faedah. Oleh itu, usaha akan dipergiat untuk menyediakan kemudahan komputer serta kaedah pengajaran dan pembelajaran berbantu komputer, terutamanya di sekolah luar bandar. Pembangunan perisian untuk mata pelajaran Matematik, Sains, Bahasa Malaysia dan bahasa Inggeris akan dipergiatkan manakala perisian untuk mata pelajaran lain akan dibangunkan. Dalam tempoh Rancangan, sebanyak 8,000 sekolah akan dibekalkan dengan komputer.

4.105 Pelaksanaan projek sekolah bestari akan diperkukuh menerusi penggunaan perisian mengenai pengajaran dan pembelajaran bagi mata pelajaran Matematik, Sains, Bahasa Malaysia dan bahasa Inggeris. Perisian yang telah dibangunkan dalam fasa pertama projek sekolah bestari akan diperbaiki manakala perisian untuk mata pelajaran lain akan dibangunkan. Dalam tempoh Rancangan, konsep sekolah bestari akan diperluas ke sekolah yang telah dilengkapi dengan infrastruktur komputer.

4.106 Kadar peralihan yang tinggi daripada peringkat rendah ke peringkat menengah akan meningkatkan enrolmen daripada 1.94 juta pelajar pada tahun 2000 kepada 2.29 juta pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-5. Sejumlah 7,930 bilik darjah akan dibina untuk menempatkan pelajar tersebut termasuk 3,080 untuk menggantikan bilik darjah yang usang. Tambahan bilik darjah dan sekolah baru akan dibina untuk melaksanakan sepenuhnya sekolah satu sesi. Oleh itu, nisbah kelas-bilik darjah akan meningkat daripada 1:0.83 dalam tahun 2000 kepada 1:0.86 pada tahun 2005.

4.107 Kemudahan tambahan untuk pengajaran dan pembelajaran seperti makmal sains dan komputer akan disediakan bagi memenuhi keperluan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM). Makmal komputer tersebut akan dibina untuk 2,100 sekolah yang mana 60.0 peratus adalah di kawasan luar bandar. Sekolah di luar bandar juga akan dilengkapi dengan kemudahan asrama bagi menyediakan persekitaran pembelajaran yang lebih baik. Bagi meningkatkan prestasi pelajar dalam mata pelajaran Matematik dan Sains serta melahirkan lebih ramai calon untuk kursus S&T di peringkat lepasan menengah, kurikulum mata pelajaran tersebut akan dikaji semula dan lebih banyak sekolah berasrama penuh akan dibina.

4.108 Lebih banyak sekolah dan kelas khas di sekolah biasa akan diwujudkan bagi membolehkan kanak-kanak istimewa mendapat peluang pendidikan yang lebih baik. Kemudahan tambahan ini akan menempatkan 5,320 pelajar, seterusnya menambah jumlah tempat daripada 12,640 pada tahun 2000 kepada 17,960 pada tahun 2005. Kanak-kanak ini akan dibenarkan menyertai kelas biasa bagi membolehkan mereka membangunkan potensi masing-masing dalam persekitaran sekolah harian.

4.109 Selaras dengan pendemokrasian pendidikan, sekolah menengah teknik (SMT) akan menawarkan kursus dalam aliran teknikal, vokasional dan kemahiran bagi memenuhi keperluan pelajar yang mempunyai keupayaan akademik yang berbeza. Sistem SMT akan menyediakan tenaga manusia terlatih dan merupakan penyalur utama kepada universiti teknikal. Jawatankuasa penasihat yang dianggotai sektor swasta akan ditubuhkan di setiap sekolah manakala jawatankuasa sedia ada diperkukuhkan untuk memastikan kursus tersebut berorientasikan pasaran. Pada akhir tempoh Rancangan, enrolmen di SMT akan bertambah daripada 59,500 pada tahun 2000 kepada 99,755 pada tahun 2005, iaitu 10.8 peratus daripada jumlah enrolmen di peringkat menengah atas. Bagi menampung pertambahan permintaan terhadap pendidikan teknikal, lebih banyak sekolah harian dan sekolah berasrama akan terus menawarkan elektif teknikal.

4.110 Kerajaan akan menilai keperluan bagi guru yang mengajar mata pelajaran tertentu bagi memastikan penempatan mereka berdasarkan pengkhususan dan keperluan sekolah. Kapasiti latihan perguruan di peringkat ijazah di Universiti Pendidikan Sultan Idris dan universiti lain yang menyediakan kursus lepasan ijazah untuk guru akan dipertingkatkan. Pada masa yang sama, insentif seperti cuti belajar bergaji penuh akan diberi kepada guru untuk menggalakkan mereka meningkatkan taraf kelayakan. Oleh itu, bilangan guru siswazah di sekolah menengah akan bertambah daripada 69,329 pada tahun 2000 kepada 125,670 pada tahun 2005. Guru siswazah juga akan ditempatkan untuk mengajar mata pelajaran teras seperti Matematik dan Sains di peringkat sekolah rendah.

4.111 Kurikulum latihan guru akan dikaji semula untuk memberi penekanan khusus terhadap nilai etika dan moral, penggunaan ICT dan kaedah pengajaran yang kreatif. Penggunaan komputer akan dipergiat bagi membolehkan guru mendapatkan bahan pembelajaran. PSPN akan terus berperanan sebagai pusat melatih guru terutamanya untuk menyediakan kursus jangka pendek dalam perkhidmatan termasuk yang berkaitan pedagogi dan bahan pengajaran dan pembelajaran yang sesuai. Insentif tambahan akan disediakan untuk menarik guru terlatih dan berpengalaman berkhidmat di kawasan luar bandar termasuk pemberian elaun yang lebih baik dan penyediaan 25,420 rumah guru baru pada akhir tempoh Rancangan.

4.112 Dalam tempoh Rancangan, usaha akan dipergiat untuk meningkatkan lagi kapasiti pengambilan oleh institusi pengajian tinggi awam. Penubuhan empat universiti di Melaka, Negeri Sembilan, Pahang dan Perlis akan menyediakan tambahan 20,000 tempat di peringkat ijazah pada tahun 2005. Pembinaan politeknik di Balik Pulau, Mersing dan Miri akan menyediakan tambahan kapasiti sebanyak 10,800 pelajar. Sementara itu, pembinaan sepuluh politeknik kota akan menampung 6,000 pelajar di peringkat diploma dan sijil.

4.113 Permintaan terhadap pendidikan tertiar akan terus meningkat selaras dengan pertambahan bilangan pelajar yang berkecukupan serta pengurangan bilangan pelajar yang melanjutkan pendidikan di luar negara. Jumlah enrolmen di peringkat pendidikan tertiar di institusi awam dijangka meningkat daripada 321,729 pada tahun 2000 kepada 526,679 pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-5. Oleh itu, kadar penyertaan bagi kumpulan umur 17-23 tahun di peringkat pendidikan tertiar akan meningkat daripada 25 peratus pada tahun 2000 kepada 30 peratus pada tahun 2005. Di peringkat ijazah, enrolmen dijangka meningkat daripada 201,271 pada tahun 2000 kepada 289,806 pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-5. Seramai 41,000 pelajar atau 14 peratus daripada jumlah enrolmen akan mengikuti kursus lepasan ijazah.

4.114 Kerajaan akan terus menaja pelajar secara terpilih ke institusi pendidikan ternama di luar negara terutamanya dalam bidang teknologi baru atau kursus yang tidak ditawarkan dalam negara. Dalam tempoh Rancangan, 2,750 pelajar akan ditaja mengikuti pengkhususan dalam bidang kejuruteraan, ICT, perubatan dan sains.

4.115 Institusi awam dan swasta akan terus diberi kebenaran untuk melaksanakan program francais bagi menambah bilangan tempat di peringkat tertiar. Program ini akan menyediakan tambahan 45,000 tempat, iaitu 25 peratus adalah di peringkat ijazah dan 75 peratus di peringkat diploma. Di samping itu, insentif akan diberi kepada institusi ternama luar negara untuk menubuhkan kampus cawangan terutamanya bagi yang menawarkan kursus S&T. Melalui Akta Institusi Pendidikan Tinggi Swasta 1996, Kerajaan akan memastikan kursus dan kemudahan di institusi ini berkualiti tinggi dan yuran adalah berpatutan.

4.116 Menyedari kepentingan pekerja yang berpengetahuan dalam ekonomi berasaskan pengetahuan, Kerajaan akan terus memberi status MSC kepada fakulti yang layak seperti multimedia, ICT, kejuruteraan dan fakulti lain yang berkaitan di institusi pendidikan tinggi. Sebanyak 25 institusi pendidikan tinggi dijangka diberi status MSC pada tahun 2003. Status ini membolehkan institusi pendidikan tinggi tersebut menikmati pelbagai keistimewaan seperti pengambilan pensyarah dan profesional asing tanpa sekatan serta kadar tarif telekomunikasi yang kompetitif.

4.117 Program pendidikan jarak jauh akan dipergiat untuk menampung 54,000 pelajar pada tahun 2005 berbanding dengan 36,000 pelajar pada tahun 2000. Kemudahan tambahan akan disediakan di IPTA sementara program sedia ada akan diperluas bagi meliputi pilihan kursus yang lebih banyak. Konsortium, METEOR akan menerajui pelaksanaan pesat program pendidikan jarak jauh melalui perkongsian sumber dan penubuhan lebih banyak pusat pendidikan jarak jauh serta kerjasama dengan institusi pendidikan tinggi sedia ada. Sektor swasta juga akan digalakkan untuk menambah program pendidikan jarak jauh.

Program Latihan Kemahiran

4.118 Institusi latihan awam akan terus mengambil peranan utama dalam melatih tenaga manusia mahir terutamanya dalam teknologi baru. Institusi ini dijangka akan mengeluarkan 42,057 pekerja mahir pada akhir tempoh Rancangan berbanding dengan 25,761 pekerja mahir pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-8. Pada akhir tempoh Rancangan, sejumlah 15 institut latihan kemahiran termasuk dua institut latihan kemahiran di peringkat tinggi di bawah Kementerian Sumber Manusia dijangka beroperasi dengan jumlah pengambilan seramai 12,400 pelatih. Institusi tersebut akan mengendalikan kursus seperti mekatronik, teknologi multimedia dan pemesinan. Kursus latihan di peringkat tinggi sedia ada yang ditawarkan oleh institusi latihan awam akan disemak semula melalui perundingan secara berterusan dengan industri termasuk perusahaan kecil dan sederhana (PKS) untuk memenuhi kemahiran yang diperlukan. Bagi menggalakkan pembangunan latihan kemahiran secara sistematik dan meningkatkan keberkesanan sistem penyampaian, satu kajian akan dijalankan untuk mengenalpasti mekanisme yang sesuai untuk mengakreditasi dan mengiktiraf kelayakan yang dianugerahkan oleh institusi latihan.

4.119 Pembangunan tambahan 247 SKK termasuk Tahap 4 dan 5 akan meningkatkan bilangan kursus yang telah diseragam dalam bidang seperti multimedia, teknologi pembuatan dan industri elektronik. Sebagai usaha untuk menjadikan sektor pertanian sebagai sektor yang moden, dinamik dan berdaya saing, latihan tenaga manusia mahir akan diberi penekanan dalam tempoh Rancangan. Dalam hubungan ini, SKK akan dibangun untuk memperkukuhkan program latihan dalam bidang pertanian dan bidang berkaitan. Seterusnya, peluang latihan dan kemajuan kerjaya akan diperluas. Badan-badan profesional, industri dan penyedia latihan kemahiran akan dirujuk dalam membangunkan SKK untuk memastikan kesesuaian latihan kemahiran.

4.120 KWPSM akan memperluas pembiayaan latihan kemahiran meliputi bidang pertanian dan perkhidmatan lain seperti bekalan air, pengangkutan dan hospital swasta. Selain daripada itu, Tabung Pembangunan Latihan Kemahiran (TPLK) akan membiayai latihan di institusi kemahiran swasta dan seterusnya menambah lagi peluang latihan sebelum bekerja.

4.121 NITP akan diperluas untuk memenuhi permintaan terhadap tenaga pengajar berkelayakan yang semakin meningkat di institusi latihan awam. Enrolmen akan ditingkatkan daripada 300 pelatih pada tahun 2000 kepada 575 pelatih pada akhir tempoh Rancangan. Di samping itu, NITP juga akan diperluas untuk menyediakan latihan kepada tenaga pengajar bagi institusi latihan kemahiran swasta.

Penyertaan Sektor Swasta dalam Pendidikan dan Latihan

4.122 Sektor swasta akan melengkapi usaha Kerajaan dalam menyediakan pendidikan dan latihan terutamanya bagi pendidikan di peringkat tinggi dan latihan vokasional. Program peringkat prasekolah adalah berasaskan kepada Kurikulum Kebangsaan. Di peringkat sekolah rendah dan menengah, institusi swasta dijangka terus menyediakan tempat sebanyak lebih kurang 5.0 peratus daripada jumlah enrolmen. Bagi memastikan kualiti pendidikan, institusi swasta akan mematuhi kurikulum kebangsaan dalam menyediakan pelajar untuk menghadapi peperiksaan awam.

4.123 Di peringkat lepasan menengah, institusi swasta akan terus menawarkan kursus terutamanya yang memerlukan pelaburan modal yang rendah seperti perniagaan, perdagangan dan sastera gunaan. Institusi ini akan terus mengendalikan kursus di peringkat diploma dan sijil serta kursus yang dianugerahkan oleh badan profesional antarabangsa.

4.124 Institusi pendidikan tinggi tempatan yang menjalankan program berkembar dan membenarkan pemindahan kredit akan mempunyai peluang yang lebih untuk menawarkan sepenuhnya kursus di peringkat ijazah menerusi kerjasama dengan institusi luar negara. Kerajaan akan memastikan institusi swasta mematuhi garis panduan mengenai kurikulum, tenaga pengajar, kemudahan pengajaran dan pembelajaran serta struktur yuran yang ditetapkan oleh LAN. Pada masa yang sama, Kerajaan akan menyegerakan kelulusan kurikulum dan pengesahan kursus serta memastikan kualiti dikekalkan.

4.125 Selaras dengan objektif membangunkan pendidikan sebagai industri eksport dan menggalakkan pertumbuhan pendidikan tertiar tempatan, usaha yang lebih agresif akan diambil untuk mempromosikan institusi tempatan melalui pameran, seminar dan persidangan pendidikan. Insentif akan disediakan kepada institusi pendidikan yang mempromosikan pendidikan di luar negara. Bilangan pelajar asing dijangka meningkat daripada 20,000 pada tahun 2000 kepada 25,000 pada tahun 2005.

4.126 Institusi sektor swasta akan digalakkan menawarkan kursus yang bersesuaian dengan keperluan industri dan menjalankan aktiviti P&P. Bagi mengatasi kekurangan pensyarah, institusi swasta akan digalakkan melaksanakan program pembangunan kakitangan. Langkah juga akan diambil untuk memudahkan pengambilan pensyarah asing oleh institusi swasta sementara pengambilan pensyarah secara kontrak untuk institusi awam akan diteruskan.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 4-9			
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK PENDIDIKAN DAN LATIHAN, 1996-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Pendidikan	17,027.2	17,542.2	18,660.0
Prasekolah	123.6	107.5	147.4
Pendidikan Rendah	2,632.0	2,631.8	2,750.0
Pendidikan Menengah	5,330.1	5,317.5	4,862.6
Sekolah Kerajaan & Bantuan Kerajaan	3,860.0	3,853.7	3,262.6
Maktab Rendah Sains MARA	710.0	707.2	700.0
Sekolah Teknik & Vokasional	760.1	756.6	900.0
Pendidikan Tinggi	5,362.8	5,005.1	8,900.0
Pendidikan Guru	350.0	332.5	300.0
Program Sokongan Pendidikan Lain	4,150.0	4,147.8	1,700.0
Latihan	2,237.3	2,181.9	4,000.0
Latihan Industri	1,876.0	1,827.0	3,760.0
Latihan Pemiagaan	71.3	71.2	100.0
Latihan Pengurusan	290.0	283.7	140.0
Jumlah	20,185.8	19,724.1	22,660.0

4.127 Peruntukan pembangunan untuk program pendidikan dan latihan adalah merupakan 20.6 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan Rancangan ini, seperti ditunjukkan dalam Jadual 4-9. Peruntukan ini menunjukkan Kerajaan memberi keutamaan yang berterusan kepada pendidikan dan latihan. Usaha bersepadu antara sektor awam dan swasta akan memastikan sistem pendidikan dan latihan memenuhi permintaan

terhadap tenaga manusia berpendidikan dan terlatih yang seterusnya menyumbang kepada pencapaian objektif pembangunan negara.

V. PENUTUP

4.128 Ekonomi berasaskan pengetahuan memerlukan tenaga kerja yang berkemahiran dan berpendidikan tinggi serta mempunyai motivasi dan sikap yang positif, berinovasi dan mempunyai kemahiran keusahawanan untuk merebut peluang yang luas hasil daripada globalisasi dan kemajuan teknologi yang pesat. Oleh itu, teras sumber manusia dalam RMKe-8 akan memberi penekanan yang lebih kepada peningkatan penawaran tenaga manusia yang dilengkapi dengan keperluan akademik, teknikal dan kemahiran yang dapat meningkatkan kecekapan melaksanakan tugas serta mempunyai sikap positif dan kreatif. Program pendidikan dan latihan akan menjurus ke arah meningkatkan peluang, memperbaiki kualiti dan mengurangkan jurang prestasi pelajar antara kawasan bandar dan luar bandar. Dasar pendidikan dan latihan akan diselaraskan dengan dasar pembangunan yang lain memandangkan sumber manusia merupakan satu keperluan untuk mencapai pertumbuhan yang berdaya tahan. Pembelajaran sepanjang hayat akan menyediakan asas yang kukuh untuk melahirkan masyarakat yang menjadikan penimbaan ilmu sebagai satu budaya untuk memastikan Malaysia terus berdaya saing serta merealisasikan wawasan untuk menjadi sebuah negara maju.

BAB 5 : PEMBANGUNAN WILAYAH

I. PENDAHULUAN

5.01 Pelaksanaan strategi pembangunan wilayah dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7) seperti mempelbagaikan asas ekonomi dan menyediakan kemudahan moden telah merangsang pertumbuhan ekonomi di semua negeri. Pertumbuhan ini telah meningkatkan pendapatan, taraf dan kualiti hidup serta mengurangkan jurang perbezaan ekonomi antara wilayah. Di samping itu, peningkatan peluang pekerjaan dan aktiviti yang menjana pendapatan telah merapatkan jurang pendapatan antara negeri kurang maju dengan lebih maju⁵. Kejayaan ini mencerminkan keberkesanan strategi bagi mencapai objektif pembangunan seimbang.

5.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), usaha bagi mengoptimumkan penggunaan sumber dan mengubah ekonomi semua negeri kepada ekonomi lebih moden dan berdaya tahan akan diteruskan. Potensi semua negeri akan terus dipertingkatkan terutamanya dengan mempelbagai dan memperkukuhkan asas ekonomi negeri kurang maju. Pembangunan aktiviti berasaskan pengetahuan akan diberi penekanan selaras dengan kekuatan ekonomi setiap negeri. Tumpuan juga akan diberi untuk meningkatkan kualiti hidup penduduk terutamanya di negeri kurang maju dengan meningkatkan peluang menambah pendapatan serta menyediakan kemudahan dan infrastruktur yang lebih baik. Di samping itu, kerjasama ekonomi Pertumbuhan Segitiga akan terus dipertingkatkan untuk mewujudkan peluang perdagangan dan pelaburan yang lebih besar kepada semua negeri yang terlibat dan Malaysia secara keseluruhannya.

⁵ Berdasarkan indeks komposit pembangunan pada tahun 2000, negeri-negeri Johor, Perak, Pulau Pinang, Melaka, Negeri Sembilan, Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dikategorikan sebagai negeri lebih maju manakala Kedah, Kelantan, Pahang, Perlis, Sabah, Sarawak dan Terengganu sebagai negeri kurang maju.

II. KEMAJUAN, 1996 – 2000

5.03 Dalam tempoh RMKe-7, teras utama pembangunan wilayah adalah untuk mencapai keseimbangan dalam pembangunan sosial dan ekonomi di semua wilayah dan negeri serta meningkatkan taraf dan kualiti hidup penduduk. Dalam hubungan ini, struktur ekonomi negeri kurang maju telah dipelbagaikan dengan sumbangan yang lebih besar daripada sektor pembuatan dan perkhidmatan. Di samping itu, pelaksanaan strategi pembangunan Koridor Timur telah meningkatkan pelaburan swasta dan merangsang aktiviti ekonomi. Perluasan kemudahan infrastruktur sosial dan fizikal telah menyumbang kepada peningkatan taraf hidup yang lebih baik. Kemajuan juga telah dicapai dalam bidang kerjasama Pertumbuhan Segitiga melalui pelaksanaan beberapa projek usahasama.

Kependudukan, Guna Tenaga dan Tenaga Buruh

Kependudukan

Negeri	Bilangan ('000)				Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)		
	1990	1995	2000	2005	1991-1995	1996-2000	2001-2005
Negeri Lebih Maju	10,007.1	11,490.0	13,177.4	14,893.0	2.8	2.8	2.5
Johor	2,121.3	2,422.0	2,721.9	3,020.0	2.7	2.4	2.1
Melaka	531.6	600.0	634.1	681.0	2.5	1.1	1.4
Negeri Sembilan	713.7	804.0	858.9	907.7	2.4	1.3	1.1
Perak	1,980.6	2,036.0	2,109.7	2,182.0	0.6	0.7	0.7
Pulau Pinang	1,114.5	1,179.0	1,307.6	1,452.2	1.1	2.1	2.1
Selangor ²	2,331.4	3,210.0	4,175.0	5,069.0	6.6	5.4	4.0
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	1,214.0	1,239.0	1,370.3	1,581.0	0.4	2.0	2.9
Negeri Kurang Maju	8,094.9	9,194.0	10,088.7	11,143.3	2.6	1.9	2.0
Kedah	1,357.8	1,501.0	1,652.0	1,791.4	2.0	1.9	1.6
Kelantan	1,184.4	1,286.0	1,314.9	1,348.0	1.7	0.5	0.5
Pahang	1,058.2	1,200.0	1,290.0	1,365.1	2.6	1.5	1.1
Perlis	187.2	197.0	204.5	213.2	1.0	0.8	0.8
Sabah ³	1,817.6	2,267.0	2,656.4	3,112.5	4.5	3.2	3.2
Sarawak	1,699.5	1,908.0	2,071.8	2,300.1	2.3	1.7	2.1
Terengganu	790.1	835.0	899.0	1,013.0	1.1	1.5	2.4
Malaysia	18,102.0	20,684.0	23,266.0	26,036.2	2.7	2.4	2.3

Nota:
¹ Data penduduk merujuk kepada penduduk pada pertengahan tahun.
² Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.
³ Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

5.04 Dalam tempoh Rancangan, jumlah penduduk meningkat daripada 20.68 juta pada tahun 1995 kepada 23.27 juta pada tahun 2000, iaitu pada kadar pertumbuhan tahunan purata 2.4 peratus, seperti ditunjukkan dalam Jadual 5-1. Pada tahun 2000, lima buah negeri mempunyai penduduk lebih daripada dua juta dan tiga daripadanya adalah negeri lebih maju. Kepadatan penduduk meningkat daripada 62.7 orang sekilometer persegi pada tahun 1995 kepada 70.6 orang sekilometer persegi pada

tahun 2000. Peratus penduduk bandar meningkat daripada 55.1 peratus pada tahun 1995 kepada 61.8 peratus pada tahun 2000, iaitu bertambah pada kadar purata sebanyak 4.8 peratus setahun. Peningkatan ini adalah disebabkan penghijrahan penduduk dari luar bandar ke bandar yang didorong oleh jangkaan mendapat pekerjaan dan menikmati kualiti hidup yang lebih baik, pertumbuhan kawasan bandar baru serta perluasan sempadan perbandaran sedia ada.

5.05 Penduduk di negeri lebih maju bertambah pada kadar purata 2.8 peratus setahun dalam tempoh Rancangan, iaitu meningkat daripada 11.49 juta pada tahun 1995 kepada 13.18 juta pada tahun 2000 dan merupakan 56.6 peratus daripada jumlah penduduk. Selangor merupakan negeri yang mempunyai penduduk paling ramai, iaitu 4.18 juta orang dengan mencatatkan kadar pertumbuhan purata sebanyak 5.4 peratus setahun. Kadar pertumbuhan penduduk yang tinggi di Selangor sebahagian besarnya disebabkan oleh migrasi bersih daripada negeri jiran. Negeri lebih maju lain yang mempunyai penduduk lebih daripada dua juta ialah Johor dan Perak. Walau bagaimanapun, dalam tempoh Rancangan, Perak terus mencatatkan kadar pertumbuhan penduduk yang kurang daripada 1.0 peratus setahun disebabkan oleh migrasi keluar. Pada keseluruhannya, kepadatan penduduk di negeri lebih maju meningkat daripada 199.8 orang sekilometer persegi pada tahun 1995 kepada 229.1 orang sekilometer persegi pada tahun 2000. Kepadatan penduduk di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur adalah yang tertinggi, iaitu seramai 5,639 orang sekilometer persegi, diikuti oleh Pulau Pinang seramai 1,269.5 orang sekilometer persegi dan Selangor seramai 524.8 orang sekilometer persegi.

5.06 Pada akhir tempoh Rancangan, penduduk di negeri kurang maju merupakan 43.4 peratus daripada jumlah penduduk. Di kalangan negeri kurang maju, Sabah dan Sarawak mempunyai penduduk yang paling ramai iaitu melebihi dua juta. Negeri Kelantan dan Perlis mencatatkan kadar pertumbuhan yang kurang daripada 1.0 peratus disebabkan oleh kadar pertumbuhan semulajadi yang rendah serta kadar migrasi keluar yang tinggi. Pada keseluruhannya, kepadatan penduduk di negeri kurang maju meningkat daripada 33.8 orang sekilometer persegi pada tahun 1995 kepada 37.1 orang sekilometer persegi pada tahun 2000.

Guna Tenaga

5.07 Dalam tempoh Rancangan, guna tenaga bertambah pada kadar 3.0 peratus setahun berikutan pertumbuhan yang sederhana dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan di beberapa negeri, seperti ditunjukkan dalam Jadual 5-2. Jumlah guna tenaga meningkat daripada 8.0 juta pada tahun 1995 kepada 9.3 juta pada tahun 2000. Daripada 1.3 juta pekerjaan baru yang telah diwujudkan, sektor pembuatan menyumbang sebanyak 28 peratus dan sektor perkhidmatan 48 peratus.

5.08 Jumlah guna tenaga di negeri lebih maju meningkat daripada 4.7 juta pada tahun 1995 kepada 5.3 juta pada tahun 2000, iaitu bertambah pada kadar 2.6 peratus

setahun. Pulau Pinang mencatatkan kadar pertumbuhan tertinggi sebanyak 3.7 peratus diikuti oleh Selangor 3.3 peratus dan Johor 2.8 peratus setahun.

JADUAL 5-2
TENAGA BURUH, GUNA TENAGA DAN PENGANGGURAN MENGIKUT NEGERI, 1995-2005
(*000)

Negeri	1995			2000			2005			Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)			
	Tenaga Buruh	Guna Tenaga	Kadar Pengangguran (%)	Tenaga Buruh	Guna Tenaga	Kadar Pengangguran (%)	Tenaga Buruh	Guna Tenaga	Kadar Pengangguran (%)	EMK-7		EMK-8	
										Tenaga Buruh	Guna Tenaga	Tenaga Buruh	Guna Tenaga
Negeri Lebih Maju	4,774.8	4,664.6	2.3	5,429.0	5,300.7	2.4	6,307.8	6,183.1	2.0	2.6	2.6	3.0	3.1
Johor	957.3	933.1	2.5	1,096.7	1,071.5	2.3	1,285.7	1,258.6	2.1	2.8	2.8	3.2	3.3
Melaka	238.3	233.1	2.2	249.0	244.0	2.0	264.2	258.8	2.0	0.9	0.9	1.2	1.2
Negeri Sembilan	319.6	309.9	3.0	337.0	326.0	3.3	369.9	360.9	2.4	1.1	1.0	1.9	2.1
Perak	690.1	663.7	3.8	763.8	737.3	3.5	857.2	831.2	3.0	2.1	2.1	2.3	2.4
Pulau Pinang	515.2	508.3	1.3	621.2	610.8	1.7	753.8	742.1	1.6	3.8	3.7	3.9	4.0
Selangor ¹	1,428.5	1,400.9	1.9	1,676.8	1,644.2	1.9	2,019.6	1,984.9	1.7	3.3	3.3	3.8	3.8
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	625.8	615.6	1.6	684.6	666.8	2.6	757.4	746.6	1.4	1.8	1.6	2.0	2.3
Negeri Kurang Maju	3,479.2	3,334.6	4.2	4,143.5	3,970.5	4.2	4,854.1	4,675.8	3.7	3.6	3.6	3.2	3.3
Kedah	556.0	545.2	1.9	644.1	626.5	2.7	742.1	722.9	2.6	3.0	2.8	2.9	2.9
Kelantan	447.2	431.8	3.4	419.8	405.6	3.4	434.5	420.9	3.1	-1.3	-1.2	0.7	0.7
Pahang	402.7	388.6	3.5	449.9	437.2	2.8	506.1	492.3	2.7	2.2	2.4	2.4	2.4
Pedlis	75.1	74.1	1.3	77.8	76.3	1.9	82.2	80.6	1.9	0.7	0.6	1.1	1.1
Sabah ²	833.8	788.7	5.4	1,304.1	1,230.5	5.6	1,679.1	1,595.8	5.0	9.4	9.3	5.2	5.3
Sarawak	866.5	825.7	4.7	943.0	899.8	4.6	1,092.0	1,054.5	3.4	1.7	1.7	3.0	3.2
Terengganu	297.9	280.4	5.9	304.8	294.7	3.3	318.2	308.8	3.0	0.5	1.0	0.9	0.9
Malaysia	8,234.0	7,999.2	3.1	9,372.3	9,271.2	3.1	11,161.9	10,856.9	2.7	3.0	3.0	3.1	3.2

Noda:
¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.
² Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

5.09 Peluang pekerjaan di negeri kurang maju bertambah daripada 3.3 juta pada tahun 1995 kepada 4.0 juta pada tahun 2000, iaitu pada kadar pertumbuhan purata sebanyak 3.6 peratus setahun. Kadar pertumbuhan ini adalah lebih tinggi daripada yang dicatatkan di negeri lebih maju. Sabah mencatatkan pertumbuhan tahunan purata tertinggi sebanyak 9.3 peratus diikuti oleh Kedah 2.8 peratus dan Pahang 2.4 peratus setahun.

Tenaga Buruh

5.10 Tenaga buruh meningkat sebanyak 1.3 juta daripada 8.3 juta pada tahun 1995 kepada 9.6 juta pada tahun 2000, bertambah dengan kadar purata 3.0 peratus setahun. Dalam tempoh yang sama, pengangguran kekal pada kadar 3.1 peratus. Analisis profil pendidikan tenaga buruh menunjukkan peningkatan dalam tahap pendidikan dengan lebih separuh daripadanya mempunyai pendidikan di peringkat menengah dan tertiar.

5.11 Di negeri lebih maju, tenaga buruh telah meningkat daripada 4.8 juta pada tahun 1995 kepada 5.4 juta pada tahun 2000, bertambah pada kadar purata 2.6 peratus setahun. Kadar ini lebih rendah berbanding dengan kadar purata negara 3.0 peratus. Kadar pengangguran di negeri lebih maju meningkat daripada 2.3 peratus pada tahun

1995 kepada 2.4 peratus pada tahun 2000. Tenaga buruh di negeri kurang maju bertambah pada kadar purata 3.6 peratus setahun, iaitu daripada 3.5 juta pada tahun 1995 kepada 4.1 juta pada tahun 2000. Pada tahun 2000 kadar pengangguran di negeri kurang maju adalah 4.2 peratus, iaitu sama dengan kadar pada tahun 1995. Kadar pengangguran yang tinggi di negeri kurang maju adalah disebabkan kekurangan pewujudan peluang pekerjaan memandangkan bilangan projek pembuatan yang dilaksanakan adalah lebih kecil berbanding dengan negeri lebih maju.

Aktiviti Ekonomi Negeri

5.12 Dalam tempoh RMKe-7, Selangor, Pulau Pinang, Johor dan Kedah mencatatkan kadar pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) yang lebih tinggi daripada kadar purata negara 4.7 peratus setahun. Sektor pembuatan dan perkhidmatan merupakan penyumbang utama kepada pertumbuhan di negeri ini. KDNK per kapita di semua negeri terus meningkat dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 5-3.

JADUAL 5-3
KELUARAN DALAM NEGERI KASAR MENGIKUT NEGERI, 1995-2005
(mengikut harga 1987)

Negeri	KDNK Mengikut Nilai Penbell					KDNK Per Kapita					Nisbah KDNK Per Kapita kepada Purata Negara		
	RM juta			Kadar Perumbuhan Tahunan Purata (%)		RM			Kadar Perumbuhan Tahunan Purata (%)				
	1995	2000	2005	RMKe-7	RMKe-8	1995	2000	2005	RMKe-7	RMKe-8	1995	2000	2005
Negeri Lebih Maju	111,353	141,492	203,545	4.9	7.5	12,940	17,410	22,777	6.1	5.5	1.20	1.19	1.19
Johor	18,153	23,425	33,950	5.2	7.7	10,007	13,954	18,733	6.9	6.1	0.93	0.96	0.98
Melaka	5,080	6,148	8,743	3.9	7.3	11,305	15,723	21,410	6.8	6.4	1.05	1.08	1.12
Negeri Sembilan	5,440	6,776	9,562	4.5	7.1	9,034	12,791	17,555	7.2	6.5	0.84	0.88	0.91
Perak	14,166	17,153	24,371	3.9	7.3	9,200	13,183	18,616	7.3	7.1	0.86	0.90	0.97
Pulau Pinang	13,293	17,314	24,904	5.4	7.5	15,054	21,469	28,581	7.4	5.9	1.40	1.47	1.49
Selangor ¹	34,063	44,708	64,743	5.6	7.7	14,168	17,363	21,286	4.2	4.2	1.32	1.19	1.11
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	21,157	25,968	37,272	4.2	7.5	22,799	30,727	39,283	6.1	5.0	2.12	2.11	2.05
Negeri Kurang Maju	55,272	67,777	96,240	4.2	7.3	8,027	10,893	14,394	6.3	5.7	0.75	0.75	0.75
Kedah	7,185	9,087	13,041	4.8	7.5	6,391	8,918	12,132	6.9	6.3	0.59	0.61	0.63
Kelantan	4,319	5,061	6,987	3.2	6.7	4,484	6,241	8,638	6.8	6.7	0.42	0.43	0.45
Pahang	6,784	8,250	11,917	4.0	7.6	7,548	10,370	14,549	6.6	7.0	0.70	0.71	0.76
Perlis	1,126	1,362	1,940	3.9	7.3	7,634	10,802	15,166	7.2	7.0	0.71	0.74	0.79
Sabah ²	12,235	14,947	21,148	4.1	7.2	7,206	9,123	11,323	4.8	4.4	0.67	0.63	0.59
Sarawak	13,271	16,323	23,270	4.2	7.3	9,287	12,755	16,861	6.6	5.7	0.86	0.88	0.88
Terengganu	10,352	12,746	17,937	4.2	7.1	16,553	22,994	29,516	6.8	5.1	1.54	1.58	1.54
Malaysia	166,625	209,269	299,785	4.7	7.5	10,756	14,584	19,189	6.3	5.6	1.00	1.00	1.00

Nota:
¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.
² Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

Keluaran Dalam Negeri Kasar Per Kapita

5.13 KDNK per kapita negara berkembang pada kadar purata 6.3 peratus dalam tempoh Rancangan. Negeri lebih maju mencatatkan kadar pertumbuhan purata KDNK per kapita 6.1 peratus setahun, meningkat daripada RM12,940 pada tahun 1995

kepada RM17,410 pada tahun 2000. Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mencatatkan KDNK per kapita tertinggi sebanyak RM30,727 pada tahun 2000, iaitu lebih dua kali daripada purata negara RM14,584. Negeri lebih maju yang lain yang mencatatkan KDNK per kapita lebih tinggi daripada purata negara ialah Pulau Pinang, Selangor dan Melaka.

5.14 Purata KDNK per kapita bagi negeri kurang maju meningkat daripada RM8,027 pada tahun 1995 kepada RM10,893 pada tahun 2000. Dari segi pertumbuhan tahunan purata KDNK per kapita, negeri kurang maju mencatatkan 6.3 peratus, iaitu lebih tinggi daripada kadar pertumbuhan negeri lebih maju. Ini menunjukkan jurang pendapatan di antara negeri lebih maju dengan kurang maju semakin mengecil. Pada keseluruhannya, sektor pembuatan, perkhidmatan serta prestasi yang baik dalam pengeluaran minyak sawit dan sektor kecil makanan merupakan penyumbang utama kepada pertumbuhan yang ketara di negeri kurang maju. Negeri Terengganu mencatat KDNK per kapita melebihi purata negara hasil daripada peningkatan aktiviti minyak dan gas. Walau bagaimanapun, negeri tersebut dikategorikan sebagai negeri kurang maju disebabkan pencapaian yang rendah dalam indeks komposit pembangunan.

Struktur Ekonomi Negeri

5.15 Dalam tempoh RMKe-7, struktur ekonomi negeri telah mengalami peralihan. Negeri kurang maju yang kegiatan utama ekonominya adalah pertanian dan perlombongan mencatatkan kadar pertumbuhan KDNK di antara 3.0 hingga 5.0 peratus setahun hasil daripada pertumbuhan sektor pembuatan dan perkhidmatan. Pertumbuhan industri kayu dan berasaskan kayu serta industri berasaskan pertanian dan petrokimia telah meningkatkan sumbangan sektor pembuatan terutamanya bagi negeri Pahang, Terengganu, Sabah dan Sarawak. Sementara itu, bagi negeri Kedah, sumbangan sektor ini diterajui oleh industri elektrik dan elektronik. Bagi negeri kurang maju, bahagian sektor perkhidmatan telah meningkat sebahagian besarnya daripada sumbangan sektor kecil perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran. Bahagian sektor perlombongan dalam KDNK negeri Sabah, Sarawak dan Terengganu telah berkurangan manakala sumbangan sektor pembuatan dan perkhidmatan meningkat dalam tempoh Rancangan.

Pertanian

5.16 Sektor pertanian mencatatkan pertumbuhan sebanyak 1.2 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Bahagian sektor ini dalam KDNK negara merosot daripada 10.3 peratus pada tahun 1995 kepada 8.7 peratus pada tahun 2000. Walau bagaimanapun, pertanian terus menjadi sektor penting bagi negeri kurang maju. Sektor pertanian menyumbangkan lebih daripada 15 peratus kepada KDNK bagi negeri Kedah, Kelantan, Pahang dan Sabah. Sumbangan sektor ini kepada KDNK adalah tertinggi bagi Sabah iaitu sebanyak 24.5 peratus diikuti oleh Pahang 21.3

peratus dan Kedah 18.8 peratus, sebahagian besarnya adalah hasil daripada peningkatan pengeluaran minyak sawit, kayu balak dan keluaran hutan serta keluaran pertanian lain seperti ternakan dan perikanan. Di kalangan negeri lebih maju, sektor pertanian menyumbang 16.2 peratus kepada KDNK negeri Perak manakala Johor 12.2 peratus.

Perlombongan

5.17 Sektor perlombongan telah berkembang pada kadar purata 0.4 peratus setahun terutamanya hasil daripada peningkatan pengeluaran minyak mentah dan gas asli yang merupakan 98 peratus daripada jumlah nilai ditambah. Sumbangan sektor ini kepada jumlah KDNK merosot daripada 8.2 peratus pada tahun 1995 kepada 6.6 peratus pada tahun 2000. Bagi Terengganu, Sabah dan Sarawak, sektor perlombongan mencatatkan sumbangan dua angka kepada KDNK negeri terutamanya daripada pengeluaran minyak mentah dan gas asli. Sektor perlombongan terus merupakan sektor terpenting bagi Terengganu dengan sumbangan sebanyak 54.8 peratus kepada KDNK negeri pada tahun 2000.

Pembuatan

JADUAL 5-4
PROJEK PEMBUATAN YANG DILULUSKAN MENGIKUT NEGERI,
1996-2000

<i>Negeri</i>	<i>Bilangan Projek</i>	<i>Potensi Guna Tenaga</i>	<i>Pelabaran Modal (RM juta)</i>
Negeri Lebih Maju	3,109	299,161	79,862.2
Johor	857	76,253	19,775.2
Melaka	164	24,700	6,750.2
Negeri Sembilan	165	13,775	6,200.1
Perak	259	29,508	6,283.4
Pulau Pinang	519	62,625	16,592.6
Selangor ¹	1,051	87,017	23,479.5
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	97	5,283	853.6
Negeri Kurang Maju	796	108,261	44,845.2
Kedah	233	34,393	12,214.6
Ke lantan	44	4,143	543.1
Pahang	116	13,248	10,405.7
Perlis	13	1,372	1,575.0
Sabah ²	130	16,111	3,757.4
Sarawak	181	30,166	15,338.9
Terengganu	79	8,828	13,225.1
Malaysia	3,908	407,422	136,994.4

Nota:
¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.
² Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

5.18 Dalam tempoh Rancangan, sektor pembuatan mencatatkan kadar pertumbuhan sebanyak 9.1 peratus setahun. Sumbangan sektor ini kepada KDNK meningkat daripada 27.1 peratus pada tahun 1995 kepada 33.4 peratus pada tahun 2000. Sejumlah 3,908 projek pembuatan telah diluluskan dengan cadangan pelaburan modal bernilai RM137 bilion dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam

Jadual 5-4. Daripada jumlah tersebut, 62 peratus adalah di Selangor, Johor dan Pulau Pinang.

5.19 Sektor pembuatan di negeri lebih maju telah berkembang pada kadar 9.0 peratus setahun. Kemudahan infrastruktur yang baik di negeri ini terus menjadikannya destinasi yang menarik untuk pelaburan. Bagi sektor ini, Perak mencatatkan kadar pertumbuhan tertinggi sebanyak 10.1 peratus diikuti oleh Selangor 9.8 peratus dan

Pulau Pinang 9.6 peratus. Di negeri kurang maju pula, sektor pembuatan telah berkembang pada kadar purata 9.4 peratus setahun, iaitu lebih tinggi daripada kadar purata negara. Di kalangan negeri kurang maju, Kedah, Pahang, Terengganu, Sabah dan Sarawak mencatatkan kadar pertumbuhan tahunan purata melebihi 8.0 peratus. Projek dalam sektor pembuatan yang dilaksanakan di Pahang, Sabah, Sarawak dan Terengganu sebahagian besarnya berkaitan dengan industri petrokimia dan gas, elektrik dan elektronik serta industri berasaskan kayu. Peningkatan pelaburan ini adalah hasil daripada usaha yang dilaksanakan oleh Kerajaan untuk menyebarkan industri ke Koridor Timur Semenanjung Malaysia dan kawasan pertumbuhan utama di Sabah dan Sarawak.

Pembinaan

5.20 Sektor pembinaan yang berkembang pada kadar 13.4 peratus setahun dalam tempoh 1996-97 telah mengalami penguncupan dalam tempoh 1998-2000. Keadaan ini telah menyebabkan sektor pembinaan menguncup sebanyak 1.1 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Bagi negeri lebih maju, sektor pembinaan menguncup sebanyak 1.4 peratus kesan penangguhan projek infrastruktur utama serta projek kediaman dan komersil. Di negeri kurang maju pula, sektor pembinaan mengalami penguncupan 0.6 peratus setahun. Walau bagaimanapun, tiga buah negeri mencatat pertumbuhan yang positif iaitu Pahang sebanyak 2.0 peratus, Sabah 0.4 peratus dan Terengganu 0.2 peratus.

Perkhidmatan

5.21 Sektor perkhidmatan telah berkembang pada kadar purata sebanyak 5.2 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Kelembapan ekonomi telah membantutkan pertumbuhan sektor ini kerana sektor kecil perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran serta pengangkutan telah terjejas akibat daripada pengurangan pendapatan dan juga penguncupan industri pembinaan. Walau bagaimanapun, prestasi yang menggalakkan di sektor kecil elektrik, perhubungan serta kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan telah dapat mengurangkan kesan negatif tersebut. Sungguhpun bahagian purata sektor perkhidmatan di negeri lebih maju telah berkurang sedikit daripada 55 peratus pada tahun 1995 kepada 54.4 peratus pada tahun 2000, bahagian ini masih lebih tinggi daripada purata negara iaitu sebanyak 52.4 peratus. Purata bahagian sektor perkhidmatan di negeri kurang maju meningkat daripada 43.5 peratus pada tahun 1995 kepada 48.3 peratus pada tahun 2000.

Kualiti Hidup

5.22 Dalam tempoh Rancangan, pendapatan isi rumah bulanan purata di semua negeri telah meningkat pada kadar purata sebanyak 5.2 peratus setahun daripada RM2,020 pada tahun 1995 kepada RM2,472 pada tahun 1999, seperti ditunjukkan

dalam Jadual 5-5. Pertambahan peluang pekerjaan dalam sektor kedua dan ketiga terutamanya hasil daripada pemulihan ekonomi yang kukuh mulai tahun 1999 telah menyumbang dengan ketara kepada peningkatan pendapatan serta bilangan ahli yang memperolehi pendapatan bagi setiap isi rumah.

JADUAL 5-5
PENDAPATAN ISI RUMAH BULANAN PURATA DAN KADAR KEMISKINAN
MENGIKUT NEGERI, 1995-1999

Negeri	Pendapatan Isi Rumah Bulanar Purata (RM)		Kadar Pertambahan Tahunan Purata (%)	Kadar Kemiskinan (%)	
	1995	1999	1995-1999	1995	1999
Negeri Lebih Maju				4.2	3.9
Johor	2,138	2,646	5.5	3.1	2.5
Melaka	1,843	2,260	5.2	5.3	5.7
Negeri Sembilan	1,767	2,335	7.2	4.9	2.5
Perak	1,436	1,743	5.0	9.1	9.5
Pulau Pinang	2,225	3,128	8.9	4.0	2.7
Selangor ¹	3,162	3,702	4.0	2.2	2.0
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	3,371	4,105	5.0	0.5	2.3
Negeri Kurang Maju				15.6	13.2
Kedah	1,295	1,612	5.6	12.2	13.5
Ke lantan	1,091	1,314	4.8	22.9	18.7
Pahang	1,436	1,482	0.8	6.8	5.5
Perlis	1,158	1,431	5.4	11.8	13.3
Sabah ²	1,647	1,905	3.7	22.4	20.1
Sarawak	1,886	2,276	4.8	10.0	6.7
Terengganu	1,117	1,599	9.4	23.4	14.9
Malaysia	2,020	2,472	5.2	6.7	7.5

Nota:
¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.
² Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

5.23 Pendapatan isi rumah bulanan purata bagi negeri lebih maju meningkat daripada RM2,277 pada tahun 1995 kepada RM2,846 pada tahun 1999, bertambah pada kadar purata sebanyak 5.7 peratus setahun. Bagi negeri kurang maju pendapatan isi rumah bulanan purata meningkat daripada RM1,376 pada tahun 1995 kepada RM1,660 pada tahun 1999 dengan kadar purata 4.8 peratus setahun. Selain daripada pertambahan peluang pekerjaan dalam sektor kedua dan ketiga, harga komoditi yang lebih

tinggi terutamanya minyak sawit telah menyumbang kepada peningkatan pendapatan isi rumah luar bandar di negeri kurang maju.

5.24 Berikutan daripada peningkatan tahap pendapatan isi rumah, kadar kemiskinan keseluruhannya telah berkurang daripada 8.7 peratus pada tahun 1995 kepada 7.5 peratus pada tahun 1999. Kadar kemiskinan bagi negeri lebih maju berkurang sedikit daripada 4.2 peratus pada tahun 1995 kepada 3.9 peratus pada tahun 1999. Bagi negeri kurang maju kadar kemiskinan berkurang daripada 15.6 peratus pada tahun 1995 kepada 13.2 peratus pada tahun 1999. Terengganu mencatat pengurangan yang paling ketara daripada 23.4 peratus pada tahun 1995 kepada 14.9 peratus pada tahun 1999.

5.25 Peningkatan pembangunan ekonomi di semua negeri juga dapat digambarkan dengan peningkatan taraf dan kualiti hidup, seperti ditunjukkan dalam Jadual 5-6. Semua negeri mencatatkan peningkatan yang ketara dalam taraf dan kualiti hidup.

JADUAL 5-6

PETUNJUK SOSIOEKONOMI TERPILIH MENGIKUT NEGERI, 1995-2000

Negeri	Kefeta dan Motorkal		Telefon Setiap 1,000 Penduduk		Penduduk yang Dibeekal dengan Air Paip (%)		Kadar Kematian Bayi Setiap 1,000 Kelahiran Hidup		Bilangan Doktor Setiap 10,000 Penduduk	
	Berdaftar Setiap 1,000 Penduduk									
	1995	2000	1995	1997	1995	1999	1995	1998	1995	1997
Negeri Lebih Maju										
Johor	432.9	523.4	184.3	280.5	97.0	98.0	9.6	6.5	4.1	5.2
Melaka	458.8	555.9	200.9	278.4	98.0	99.0	9.7	9.2	5.4	8.3
Negeri Sembilan	398.4	476.2	174.2	270.4	96.0	99.0	12.5	7.5	4.8	6.3
Perak	375.3	459.5	164.4	277.1	91.0	100.0	10.4	6.7	4.7	6.4
Pulau Pinang	651.8	807.7	232.0	387.2	98.0	100.0	9.5	7.0	7.4	8.9
Selangor ¹	399.4	367.9	229.1	462.0	96.0	99.0	6.8	5.5	5.3	13.3
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	616.3	985.7	369.5	258.2	100.0	100.0	13.4	10.9	22.6	12.7
Negeri Kurang Maju										
Kedah	269.7	310.0	118.0	120.3	94.0	98.0	7.8	8.5	3.4	4.7
Kelantan	180.5	211.9	68.0	114.6	85.0	70.0	11.4	9.7	4.0	5.2
Pahang	260.8	306.1	112.8	190.2	92.0	93.0	10.1	10.0	3.4	4.3
Perlis	276.4	324.8	121.4	119.8	94.0	95.0	8.5	8.0	3.7	4.7
Sabah ²	101.0	111.4	81.7	120.8	64.0	60.0	16.7	11.5	2.2	2.4
Sarawak ³	215.0	255.0	116.8	164.8	86.0	94.0	7.5	6.2	2.9	3.7
Terengganu	181.4	221.0	89.1	153.8	83.0	94.0	12.3	10.6	3.0	4.0
Malaysia	339.2	421.9	164.3	228.4	88.0	92.0	10.3	8.1	5.3	6.6

Nota:

1 Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.

2 Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

3 Termasuk air yang separuh dirawat di kawasan luar bandar.

Peningkatan ini adalah berdasarkan kepada petunjuk sosioekonomi seperti kadar kematian bayi, bilangan doktor bagi setiap 10,000 penduduk dan pemilikan kenderaan bermotor. Lebih daripada 92 peratus penduduk telah menikmati kemudahan bekalan air paip di semua negeri kecuali Kelantan dan Sabah. Dari segi kemudahan bekalan elektrik, semua negeri di Semenanjung Malaysia menikmati 100 peratus liputan bekalan elektrik pada tahun 2000, manakala Sarawak 80 peratus dan Sabah 79 peratus.

Pembangunan Bandar

5.26 Kadar pembandaran negara telah meningkat daripada 55.1 peratus pada tahun 1995 kepada 61.8 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 5-7. Bagi negeri lebih maju, kadar pembandaran yang dicatat adalah di antara 55 peratus hingga 100 peratus pada tahun 2000. Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah mencapai kadar pembandaran 100 peratus, diikuti oleh Selangor 88.3 peratus dan Pulau Pinang 79.5 peratus. Kadar pembandaran di negeri kurang maju adalah di antara 33 peratus hingga 50 peratus. Di kalangan negeri kurang maju, Terengganu mencatatkan kadar pembandaran yang tertinggi iaitu 49.4 peratus diikuti oleh Sabah sebanyak 49.1 peratus.

JADUAL 5-7
KADAR PERBANDARAN MENGIKUT NEGERI, 1995, 2000 DAN 2005

Negeri	Kadar Perbandaran (%)			Kadar Perubahan Tahunan Purata Penduduk Bandar (%)	
	1995	2000	2005	RMKe-7	RMKe-8
Negeri Lebih Maju	66.5	73.4	77.7	4.9	3.8
Johor	54.4	63.9	69.1	5.7	3.8
Melaka	49.5	67.3	75.3	7.5	3.2
Negeri Sembilan	47.3	55.0	58.2	4.4	2.3
Perak	50.2	59.5	65.3	1.9	3.0
Pulau Pinang	77.0	79.5	83.3	2.7	3.1
Selangor ¹	80.8	88.3	92.7	7.3	5.0
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	100.0	100.0	100.0	2.0	2.2
Negeri Kurang Maju	37.4	42.1	45.9	4.7	3.9
Kedah	35.1	38.7	43.3	3.9	3.9
Kelantan	33.5	33.5	36.7	0.5	2.8
Pahang	35.0	42.1	44.0	5.2	2.2
Perlis	29.0	33.8	38.9	3.5	3.7
Sabah ²	39.8	49.1	53.2	7.7	4.9
Sarawak	41.8	47.9	54.0	4.4	4.8
Terengganu	46.0	49.4	50.1	2.7	1.0
Malaysia	55.1	61.8	66.9	4.8	3.8

Nota:
¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya.
² Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.

5.27 Hasil daripada perkembangan aktiviti ekonomi bandar, kadar kemiskinan di bandar telah berkurang daripada 3.6 peratus pada tahun 1995 kepada 3.4 peratus pada tahun 1999. Penduduk bandar juga menerima pendapatan yang lebih tinggi, dengan pendapatan purata bulanan bagi kumpulan 20 peratus tertinggi telah meningkat daripada RM6,474 pada tahun 1995 kepada RM7,580 pada tahun 1999. Kumpulan 40 peratus terendah pula menikmati peningkatan pendapatan

purata bulanan daripada RM942 pada tahun 1995 kepada RM1,155 pada tahun 1999.

5.28 Peningkatan pempandaran memerlukan pihak berkuasa tempatan melaksanakan perancangan yang lebih sistematik, pentadbiran yang cekap dan penyaluran perkhidmatan yang lebih baik. Tumpuan dalam pembangunan bandar adalah bertujuan memastikan proses pempandaran dirancang dan dilaksana secara sistematik bagi meningkatkan kualiti hidup serta menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi. Dalam hubungan ini, penyebaran pembangunan bandar seperti penempatan semula Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan dari Kuala Lumpur ke Putrajaya dan pembangunan Cyberjaya telah dilaksanakan sebagai satu strategi penting bagi mengurangkan tekanan yang dihadapi di pusat bandar-bandar utama.

5.29 Pembinaan lebuh raya dan naik taraf jalan seperti Lebuhraya UtaraSelatan (PLUS), Lebuhraya Lembah Klang-Utara (NKVE) dan Lebuhraya Damansara-Puchong (LDP) telah memantapkan lagi pertumbuhan bandar seperti Nilai dan Bandar Baru Klang serta pewujudan bandar baru seperti Bukit Beruntung dan Bandar Bukit Puchong. Di samping itu, Kerajaan juga telah menggalakkan pembangunan bandar yang mempunyai ciri-ciri istimewa serta bandar di sempadan seperti Padang Besar dan Bukit Kayu Hitam; bandar warisan dan bersejarah seperti Melaka dan Taiping; bandar peranginan seperti Port Dickson dan Kuah di Langkawi serta bandar perindustrian khusus seperti Kulim dan Kertih. Selain itu, pembinaan premis perniagaan oleh pelbagai agensi seperti UDA Holdings Berhad, Majlis Amanah Rakyat (MARA), Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN) dan Pihak Berkuasa

Tempatan (PBT) telah menyediakan lebih banyak peluang ekonomi di kawasan bandar.

5.30 Langkah telah diambil bagi memperbaiki perancangan dan pelaksanaan projek untuk menangani masalah di bandar seperti banjir kilat, penempatan setinggan, kesesakan lalu lintas, penyakit bawaan vektor serta pencemaran air dan udara. Sejumlah RM779 juta telah dibelanjakan bagi program penebatan banjir di bandar manakala 34,148 unit rumah kos rendah di bawah Program Perumahan Rakyat Bersepadu di Kuala Lumpur sedang dalam pelbagai peringkat pelaksanaan. Di samping itu, 17,630 unit rumah telah dikenal pasti untuk dibina di bandar utama yang lain. Untuk mengurangkan kesesakan lalu lintas, terutamanya di Lembah Klang, pelbagai langkah telah diambil dengan mengadakan laluan khas bas, kemudahan tempat letak kereta kepada pengguna perkhidmatan rel, perkhidmatan bas pengantara dan Transit Aliran Ringan (LRT). Di samping itu, Inisiatif Bandar Sihat (IBS) yang diperkenalkan di Kuching dan Johor Bahru pada tahun 1994 telah diperluaskan kepada lebih banyak bandar raya dan bandar. IBS memberi tumpuan untuk memperbaiki persekitaran fizikal dan sosial serta mengembleng sumber yang terdapat dalam masyarakat bagi memanfaatkan sepenuhnya potensi mereka. Sehingga tahun 2000, sejumlah 15 buah bandar raya dan bandar telah menyertai projek IBS ini.

5.31 Kerajaan telah melancarkan program Local Agenda 21 pada tahun 1999 untuk memperkukuhkan aktiviti pembangunan mampan di peringkat tempatan dengan melibatkan PBT, masyarakat tempatan dan organisasi lain yang berasaskan komuniti. Projek perintis tersebut dilaksanakan di empat buah PBT, iaitu Petaling Jaya, Krian, Kuantan dan Miri. Di samping itu, Projek Pembangunan Bandar Mampan telah dilancarkan pada tahun 1999 di Kuching dan Kota Kinabalu untuk memperbaiki pengurusan sisa, guna tanah dan sumber semulajadi.

5.32 Peningkatan pembandaran telah menyebabkan permintaan lebih besar ke atas penyediaan perkhidmatan berkualiti. Sebagai langkah untuk meningkatkan pengurusan dan keupayaan penguatkuasaan PBT, sebanyak 11 buah majlis perbandaran dan majlis daerah telah dinaik taraf dan 699 tambahan jawatan telah diluluskan dalam tempoh Rancangan. Kota Kinabalu dan Shah Alam telah diisytiharkan sebagai bandar raya dan majlis daerah Ampang Jaya, Selayang, Subang Jaya, Kajang, Johor Bahru Tengah, Maharani, Penggaram, Temerloh dan Kluang dinaik taraf kepada majlis perbandaran.

Pembangunan Luar Bandar

5.33 Dalam tempoh Rancangan, usaha terus dilaksana untuk membasmi kemiskinan dan mewujudkan masyarakat luar bandar yang berdaya tahan yang bermotivasi untuk mencapai pembangunan yang lebih pesat. Falsafah Baru Pembangunan Luar Bandar yang dilaksana pada tahun 1996 telah mempercepatkan lagi proses

perubahan kawasan luar bandar untuk menjadi moden dan maju serta mempunyai persekitaran yang menarik. Falsafah ini memberi penekanan kepada pembangunan insan dan fizikal serta menyediakan rangka kerja pembangunan luar bandar yang lebih mantap. Dalam bidang pembangunan kampung, program Gerakan Desa Wawasan telah dilaksanakan untuk menggalakkan penyertaan aktif Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung (JKKK) dan kepimpinan di peringkat kampung dalam merancang, menganjur dan mencadangkan projek pembangunan kampung. Program ini telah memberi faedah kepada 2,168 buah kampung. Di samping itu, Kerajaan terus menyediakan kemudahan sosial dan infrastruktur yang moden melalui pelbagai program pembangunan seperti jalan luar bandar serta bekalan air dan elektrik.

5.34 Dari segi penyediaan kemudahan infrastruktur dan sosial, 100 peratus kawasan luar bandar di Semenanjung Malaysia mempunyai kebolehcapaian kepada bekalan elektrik manakala di Sarawak sebanyak 80 peratus dan Sabah 79 peratus. Usaha membina dan menaik taraf jalan kampung telah membolehkan penduduk luar bandar turut serta dalam pembangunan sosioekonomi serta meningkatkan hubungan dengan pusat bandar dan perkhidmatan moden. Dalam hubungan ini, sepanjang 3,214 kilometer jalan luar bandar yang baru telah dibina dan 49,000 kilometer jalan raya telah dinaikkan taraf. Usaha untuk mengurangkan jurang prestasi dalam pendidikan di antara sekolah di luar bandar dan bandar telah dilaksanakan seperti menaikkan taraf kemudahan pembelajaran dan menyediakan guru terlatih untuk sekolah luar bandar. Di samping itu, kemudahan asrama telah dibina dan memanfaatkan seramai 12,130 pelajar termasuk pelajar Orang Asli. Sebanyak 7,520 makmal sains juga telah dibina dan seramai 7,230 orang guru Matematik dan Sains terlatih telah ditempatkan di sekolah luar bandar. Usaha juga telah diambil untuk meluaskan liputan perkhidmatan kesihatan asas di kawasan luar bandar dan kawasan pedalaman melalui pembinaan sebanyak 172 projek klinik kesihatan baru dan menaik taraf serta membaik pulih 304 buah klinik sedia ada.

5.35 Institusi luar bandar iaitu JKJK telah diperkukuh untuk meningkatkan keupayaannya merancang dan melaksana program dan projek pembangunan kampung. Institut Kemajuan Desa (INFRA) telah ditubuhkan pada tahun 1996 di Bangi dan seramai 9,321 orang pemimpin luar bandar telah dilatih dalam menyediakan pelan induk kampung, perancangan dan pengurusan projek serta kemahiran organisasi dan kepimpinan.

5.36 Langkah telah diambil untuk mempertingkatkan kebajikan dan kesejahteraan ekonomi Orang Asli bagi melibatkan mereka dalam arus perdana pembangunan ekonomi. Di bawah Rancangan Pengumpulan Semula (RPS), masyarakat Orang Asli di pedalaman telah ditempatkan semula di kawasan baru yang disediakan infrastruktur asas, perumahan serta kemudahan sosial. Sebanyak 3,350 isi rumah telah ditempatkan semula di beberapa RPS dan seluas 9,939 hektar tanah telah dimajukan oleh Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA) dan

Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA). Sebanyak 36 keluarga menyertai projek penanaman sayur-sayuran menggunakan teknologi moden meliputi kawasan seluas 20 hektar di RPS Terisu, Cameron Highlands di bawah kendalian Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP). Latihan juga telah diberi kepada Orang Asli di dalam bidang pembaikan dan penyenggaraan automotif, bangunan dan pembinaan serta pembangunan keusahawanan di pusat latihan Orang Asli di Paya Bungor, Pahang dan Bukit Lanjan, Selangor. Dalam tempoh Rancangan, seramai 2,038 belia Orang Asli telah mendapat manfaat daripada kursus yang dijalankan oleh pelbagai institusi latihan kemahiran.

5.37 Pada keseluruhannya, usaha yang dijalankan dan diselaraskan secara bersama oleh pelbagai agensi telah mewujudkan aktiviti yang dapat menjana pendapatan penduduk luar bandar seperti projek industri kampung dan kraftangan, pemprosesan makanan berasaskan pertanian dan projek pelancongan. Aktiviti ini telah meningkatkan pendapatan kasar bulanan purata isi rumah luar bandar daripada RM1,326 pada tahun 1995 kepada RM1,718 pada tahun 1999. Peningkatan pendapatan isi rumah telah mengurangkan nisbah perbezaan pendapatan antara isi rumah bandar dengan luar bandar daripada 1:1.95 pada tahun 1995 kepada 1:1.81 pada tahun 1999. Di samping itu, kadar kemiskinan luar bandar telah berkurangan daripada 14.9 peratus pada tahun 1995 kepada 12.4 peratus pada tahun 1999. Pendapatan yang lebih tinggi, infrastruktur yang lebih baik dan penyediaan kemudahan sosial yang berkualiti telah meningkatkan kualiti hidup masyarakat luar bandar.

Kerjasama Pertumbuhan Segitiga

5.38 Di peringkat ASEAN, kerjasama yang lebih erat antara negara jiran telah dipupuk melalui Pertumbuhan Segitiga iaitu Pertumbuhan Segitiga Indonesia-Malaysia-Thailand (IMT-GT), Kawasan Pertumbuhan ASEAN Timur Brunei-Indonesia-Malaysia-Filipina (BIMP-EAGA) dan Pertumbuhan Segitiga Indonesia-Malaysia-Singapura (IMS-GT). Projek usahasama dalam Pertumbuhan Segitiga tersebut telah merangsang pertumbuhan ekonomi di negeri yang berkaitan di Malaysia. Sektor swasta telah mengambil peranan utama dalam pembangunan projek usahasama tersebut dengan dibantu oleh Kerajaan negara anggota.

5.39 Semenjak penubuhan kawasan Pertumbuhan Segitiga tersebut, beberapa projek usahasama melibatkan syarikat Malaysia telah dilaksanakan. Projek tersebut adalah projek infrastruktur meliputi telekomunikasi, pembinaan bangunan kilang dan fabrikasi bahan binaan. Projek pertanian yang dilaksanakan termasuk perladangan kelapa sawit dan pemprosesan produk laut, buah-buahan dan keluaran makanan yang lain, manakala projek perkhidmatan pengangkutan adalah berkaitan dengan hubungan udara dan perkhidmatan feri. Bagi sektor pelancongan, projek yang dilaksanakan adalah dalam pelancongan berasaskan ekologi dan program latihan hospitaliti. Di samping itu, projek usahasama dalam pembangunan sumber manusia termasuk kerjasama pembangunan latihan dan kemahiran dalam perkhidmatan

kesihatan telah dilaksanakan di samping mewujudkan pertukaran data maklumat antara universiti di rantau ini.

III. PROSPEK, 2001-2005

5.40 Rancangan Malaysia Kelapan akan memberi penekanan yang lebih untuk memastikan pembangunan wilayah yang seimbang. Bagi mencapai tujuan ini usaha akan dilaksanakan bagi mempelbagaikan lagi asas ekonomi negeri kurang maju dan membangunkan aktiviti berasaskan pengetahuan untuk mewujudkan lebih banyak peluang pekerjaan dan pendapatan yang lebih tinggi. Di samping itu, aktiviti ekonomi akan dibangun berasaskan kepada kekuatan ekonomi negeri bagi memastikan penggunaan sumber dengan lebih cekap dalam membina ekonomi negeri yang mampan dan berdaya tahan. Kerjasama antara negeri dan perkongsian sumber dalam projek usahasama juga akan digalakkan bagi meningkatkan kualiti hidup di kawasan bandar dan luar bandar. Kerjasama di kawasan Pertumbuhan Segitiga akan ditumpukan kepada usaha memaksimumkan manfaat ekonomi dan saling melengkapi antara kawasan yang terlibat.

Pertumbuhan Penduduk dan Guna Tenaga Mengikut Negeri

5.41 Arah aliran pertumbuhan penduduk di beberapa negeri dalam tempoh RMKe-8 dijangka tidak akan mengalami perubahan yang ketara, seperti ditunjukkan dalam Jadual 5-1. Empat buah negeri dijangka mencatatkan kadar pertumbuhan yang lebih tinggi daripada kadar purata negara 2.3 peratus setahun. Selangor dijangka mencatatkan kadar pertumbuhan penduduk yang tertinggi iaitu 4.0 peratus setahun. Kadar pertumbuhan penduduk di Perak, Perlis dan Kelantan dijangka bertambah dengan kadar sederhana, iaitu kurang daripada 1.0 peratus setahun berikutan daripada kadar pertumbuhan semulajadi yang rendah serta migrasi keluar yang tinggi.

5.42 Kadar pembandaran dijangka bertambah kepada 66.9 peratus menjelang akhir tempoh RMKe-8. Jumlah penduduk bandar dijangka bertambah pada kadar yang lebih rendah iaitu 3.8 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Negeri yang lebih maju dijangka menarik lebih ramai penduduk ke pusat bandar disebabkan kepesatan aktiviti ekonomi, peluang pekerjaan yang lebih banyak dan kualiti hidup yang lebih baik. Di kalangan negeri lebih maju, Selangor dijangka mencatatkan kadar pertumbuhan penduduk bandar tertinggi iaitu 5.0 peratus diikuti dengan Johor 3.8 peratus setahun. Kadar pertumbuhan penduduk bandar bagi tiga buah negeri kurang maju dijangka lebih tinggi sedikit daripada kadar purata negara. Sabah dijangka mencatat kadar pertumbuhan 4.9 peratus setahun diikuti oleh Sarawak 4.8 peratus dan Kedah 3.9 peratus.

5.43 Guna tenaga di negeri kurang maju dijangka bertambah pada kadar pertumbuhan purata tahunan 3.3 peratus manakala di negeri lebih maju 3.1 peratus.

Di kalangan negeri kurang maju, Sabah dan Sarawak dijangka mencatat pertumbuhan guna tenaga yang tinggi berikutan perkembangan aktiviti hiliran dalam industri petroleum, industri berasaskan pertanian serta industri kayu dan berasaskan kayu.

Pertumbuhan Ekonomi Negeri

5.44 Pertumbuhan ekonomi di semua negeri dijangka kekal di tahap yang tinggi dalam tempoh RMKe-8. Ekonomi negeri kurang maju diunjur berkembang pada kadar purata 7.3 peratus setahun berbanding dengan 4.2 peratus setahun dalam tempoh RMKe-7. Sektor pembuatan berasaskan sumber serta perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran merupakan penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi di negeri kurang maju iaitu Kedah, Sabah, Sarawak dan Terengganu. Di samping itu, strategi pembangunan Koridor Timur akan diperkukuhkan dan dipertingkatkan lagi bagi merangsang pembangunan.

5.45 Struktur ekonomi di negeri kurang maju dijangka terus mengalami peralihan ke arah sektor kedua dan ketiga. Sumbangan kedua-dua sektor ini kepada ekonomi di negeri kurang maju diunjur meningkat daripada 56.7 peratus pada tahun 2000 kepada 65.6 peratus menjelang tahun 2005. Struktur ekonomi di Terengganu, Kedah, Sabah dan Sarawak dijangka mengalami peralihan yang ketara. Sumbangan sektor pembuatan kepada jumlah nilai ditambah negeri tersebut dijangka meningkat daripada 15.4 peratus pada tahun 2000 kepada 28.5 peratus menjelang tahun 2005. Pertumbuhan kukuh sektor pembuatan di Terengganu akan disumbangkan oleh industri besi dan keluli. Di Kedah pula pertumbuhan sektor ini akan diterajui oleh industri elektrik dan elektronik. Industri kayu dan berasaskan kayu, elektrik dan elektronik serta industri berkaitan dengan petroleum dijangka menjadi penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi di Sabah dan Sarawak.

5.46 Di negeri lebih maju pertumbuhan ekonomi dijangka kekal di tahap yang tinggi pada kadar purata 7.5 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Sektor pembuatan dan perkhidmatan akan memberi sumbangan yang ketara kepada perkembangan aktiviti ekonomi dan terus menjadi pendorong utama kepada pertumbuhan ekonomi. Pertumbuhan ekonomi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur diunjur berkembang pada kadar 7.5 peratus setahun dengan sektor kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan menyumbang lebih daripada dua pertiga kepada pertumbuhan ekonominya.

Strategi Pembangunan Wilayah Yang Seimbang

5.47 Dalam tempoh RMKe-8, teras utama bagi pembangunan wilayah adalah seperti berikut:

- mempelbagaikan struktur ekonomi negeri kurang maju;

- meningkatkan kualiti perkhidmatan bandar;
- mempercepatkan pembangunan luar bandar; dan
- menggalakkan kerjasama Pertumbuhan Segitiga.

Pelbagaian Struktur Ekonomi Negeri Kurang Maju

5.48 Strategi pembangunan wilayah akan diurus kepada mempelbagaikan asas ekonomi negeri kurang maju. Asas sektor pembuatan bagi negeri tersebut akan diperluaskan melalui pembangunan industri berasaskan sumber dan aktiviti ekonomi lain berasaskan kekuatan ekonomi negeri berkenaan. Dalam hubungan ini, kebanyakan negeri telah mengenal pasti kawasan yang sesuai untuk aktiviti pembuatan seperti Kulim di Kedah, Kuching di Sarawak dan Kota Kinabalu di Sabah. Di samping itu, kawasan perindustrian seperti Gebeng di Pahang, Bintulu di Sarawak dan Kertih di Terengganu telah dikenal pasti untuk industri petrokimia. Kelompok industri sokongan akan digalakkan untuk ditempatkan di negeri kurang maju yang mempunyai kos menjalankan perniagaan yang lebih rendah. Bagi memastikan strategi ini dilaksanakan, infrastruktur dan kemudahan yang diperlukan termasuk telekomunikasi akan disediakan.

5.49 Dalam sektor pertanian, penekanan akan diberi terhadap pengeluaran makanan dengan menggalakkan pengusahaan komersil berskala besar dan sederhana, mempertingkatkan produktiviti dan memperbaiki keseluruhan pengurusan ladang. Dalam hubungan ini, setiap negeri digalakkan untuk mengenal pasti kawasan pengeluaran makanan yang kekal bagi tanaman yang sesuai berasaskan garis panduan zon tanaman. Usaha juga akan diambil bagi menggalakkan lebih banyak penyertaan sektor swasta dalam pengeluaran tanaman makanan terutamanya tanaman yang mempunyai pulangan ekonomi yang tinggi. Untuk meningkatkan pendapatan isi rumah golongan miskin, sumber baru pendapatan sampingan akan dikenal pasti seperti aktiviti industri berasaskan pertanian berskala kecil dan pemprosesan sumber hutan yang tidak berasaskan kayu balak.

5.50 Usaha akan diuruskan untuk mengenal pasti dan membangunkan produk pelancongan yang baru dan menaik taraf infrastruktur pelancongan terutamanya di negeri kurang maju. Tumpuan akan diberikan kepada pembangunan aktiviti pelancongan berasaskan ekologi dan pelancongan berasaskan pertanian dan mepakej semula produk sedia ada bagi menguasai pasaran khusus. Antara produk tersebut ialah Taman Negara di Pahang, Taman Kinabalu di Sabah, Gua Mulu dan Niah di Sarawak.

5.51 Liputan dan kebolehcapaian kepada pelbagai kemudahan sosial dan asas seperti kesihatan, pendidikan, telekomunikasi serta bekalan air paip dan elektrik

terutamanya di negeri kurang maju akan diperluas bagi meningkatkan taraf dan kualiti hidup penduduk. Pada masa yang sama, kerjasama dan perkongsian sumber antara negeri dalam projek lintas sempadan seperti jalan raya, lebuh raya dan taman teknologi akan digalakkan untuk mengoptimumkan penggunaan sumber.

Peningkatan Kualiti Perkhidmatan Bandar

5.52 Strategi pembangunan bandar akan terus memberi penekanan kepada peningkatan kualiti perkhidmatan di bandar. Strategi ini bertujuan memastikan kawasan bandar lebih sesuai untuk didiami dan masyarakatnya dapat menikmati kualiti hidup yang lebih baik. Penghijrahan penduduk dari sektor luar bandar ke pusat bandar dan sekitarnya telah mewujudkan kelompok kemiskinan di bandar. Langkah yang sesuai akan diambil bagi mengatasi keadaan tersebut. Langkah ini termasuk merancang pembangunan bandar secara teratur serta menyediakan kemudahan awam seperti kawasan lapang untuk kanak-kanak, taman asuhan, dewan orang ramai dan program ke arah meningkatkan kesedaran sivik. Kawasan bandar akan dibangunkan melalui pengurusan sumber seperti tanah, infrastruktur sosial dan sumber manusia secara cekap. Dalam hubungan ini, dasar perbandaran yang menekankan konsep perancangan menyeluruh untuk mencapai pembangunan yang seimbang dan mampan dari segi ekonomi, sosial, kerohanian dan alam sekitar akan diperkenalkan. Di bawah dasar tersebut kawasan bandar akan ditentukan mengikut saiz, peranan, fungsi, sasaran penduduk serta perancangan dan pembangunan penempatan. Di samping itu, agihan spatial dan pertumbuhan kawasan bandar sedia ada dan kawasan bandar untuk masa hadapan juga akan dikaji dan diperbaiki. Pembangunan kemudahan asas seperti perumahan, sekolah, kemudahan masyarakat dan premis komersil di bandar bersaiz sederhana dan kecil akan diberi keutamaan bagi mewujudkan suasana yang sesuai untuk didiami dan persekitaran perniagaan yang menarik.

5.53 Usaha juga akan diambil bagi menggalakkan penyertaan masyarakat yang lebih besar dalam pengurusan serta pemuliharaan dan penyelesaian isu alam sekitar bersama PBT. Dalam hubungan ini, PBT akan menyediakan kemudahan penempatan penduduk yang lebih baik serta meningkatkan kualiti hidup selaras dengan Agenda Habitat dan Local Agenda 21. Penggunaan teknologi maklumat dan komunikasi, latihan pekerja serta perkongsian amalan terbaik dan rangkaian antarabangsa akan meningkatkan lagi keberkesanan dan kecekapan PBT.

5.54 Bagi memastikan PBT berupaya menghadapi cabaran baru dan memenuhi keperluan perluasan kawasan bandar, keupayaan institusi akan terus diperbaiki dan dipertingkatkan termasuk pelaksanaan garis panduan perancangan dan penguatkuasaan. Dalam hubungan ini, peraturan, undang-undang dan prosedur semasa perlu dikaji semula bagi tujuan penyelarasan dan penyeragaman. Di samping itu, Pelan Spatial Negara akan menyediakan kaedah pengurusan bagi pembangunan bandar secara lebih cekap dan berkesan.

Pemesatan Pembangunan Luar Bandar

5.55 Program pembangunan luar bandar akan memberi tumpuan kepada mengubah kawasan luar bandar menjadi lebih baik untuk pelaburan serta tempat kediaman yang menarik dan menikmati semua kemudahan asas infrastruktur dan perkhidmatan sosial yang berkualiti. Dalam hubungan ini, kemudahan infrastruktur sedia ada termasuk telekomunikasi akan diperbaiki dan dipertingkatkan. Penyediaan kemudahan infrastruktur dan sosial akan diperluaskan lagi ke kawasan pedalaman dan ladang-ladang kecil. Penduduk luar bandar akan di tempatkan semula untuk mewujudkan bandar kecil bagi memudahkan penyediaan kemudahan tersebut. Penekanan juga akan diberi untuk memperluaskan liputan bekalan air dan elektrik melalui kaedah alternatif terutamanya kawasan luar bandar di Sabah dan Sarawak. Bagi memastikan program tersebut dilaksanakan dengan berkesan, dasar dan strategi pembangunan agensi yang terlibat dalam pembangunan luar bandar akan terus disepadu dan diselaraskan. Dalam hubungan ini, program pembangunan Lembaga Kemajuan Wilayah (LKW) akan diperbaiki, disepadu dan diperkemaskan bagi meningkatkan taraf hidup penduduk luar bandar. Tumpuan utama aktiviti pembangunan luar bandar adalah untuk menyediakan perumahan yang lebih baik, menggalakkan pembangunan pelancongan luar bandar serta meningkatkan latihan dan peluang menambah pendapatan kepada belia luar bandar termasuk peserta rancangan pembangunan tanah. Kerajaan akan menggalakkan pembangunan industri berskala kecil yang khusus di kawasan luar bandar. Pembangunan industri berskala kecil seperti kraftangan dan berasaskan sumber akan ditempatkan di kawasan yang mempunyai sumber berkaitan. Dalam hubungan ini, teknologi yang mudah pada kos yang berpatutan akan disediakan bagi membantu industri tersebut. Di samping itu, penekanan akan diberikan untuk menyediakan latihan yang perlu kepada penduduk luar bandar dalam bidang kraftangan dan teknologi industri berasaskan pertanian serta penggunaan teknologi maklumat dan komunikasi untuk perancangan dan sumber maklumat serta untuk menghubungkan pusat pengedaran di bandar dan mengenal pasti pasaran bagi keluaran luar bandar.

5.56 Perubahan sosioekonomi masyarakat Orang Asli akan dipercepatkan melalui satu program bersepadu yang merangkumi pembangunan fizikal dan insan. Penyediaan kemudahan asas seperti perumahan, perkhidmatan dan kemudahan sosial akan diteruskan terutamanya melalui RPS. Langkah baru akan dilaksanakan dengan kerjasama kerajaan negeri untuk memoden dan meningkatkan pendapatan di kalangan isi rumah Orang Asli melalui program pembangunan tanah yang tersusun. Pendidikan dan latihan kemahiran Orang Asli akan dipertingkatkan bagi mempercepatkan asimilasi mereka ke dalam arus pembangunan utama. Ini adalah untuk membolehkan mereka menyertai aktiviti ekonomi baru seperti pelancongan berasaskan ekologi dan pelancongan berasaskan pertanian, pemprosesan herba perubatan dan pengeluaran produk berasaskan buluh dan rotan. Penggalakkan Kerjasama Pertumbuhan Segitiga

5.57 Satu pendekatan baru yang menumpukan kepada aktiviti ekonomi utama akan diperkenalkan bagi meningkatkan kerjasama Pertumbuhan Segitiga. Strategi untuk menggalakkan penggunaan sumber secara cekap dan menarik pelaburan dalam dan luar negeri akan diteruskan bagi memanfaatkan faedah ekonomi yang saling melengkapi di kawasan Pertumbuhan Segitiga. Penekanan juga akan diberi untuk memudahkan lintas sempadan dan memperbaiki rangkaian infrastruktur bagi membantu dan memudahkan urusan perdagangan dan perniagaan.

5.58 Beberapa projek Pertumbuhan Segitiga yang telah tertangguh disebabkan kelembapan ekonomi akan dipulihkan. Pasar Borong Sempadan Bersama di Kedah dan Perlis, Welcome Plazas di Sarawak dan Sabah akan diperkukuhkan sebagai aktiviti utama wilayah tersebut. Di samping itu, Koridor Ekonomi Tidak Bertepi Songkhla-Pulau Pinang-Medan yang mengandungi enam komponen projek, iaitu Jambatan Darat, Pasar Borong Sempadan Bersama, Telekomunikasi, Pelancongan, Pembangunan Kawasan Pedalaman dan Pembangunan Sumber Manusia akan dilaksanakan sebagai bidang tumpuan untuk memudahkan dan memperluaskan lagi perdagangan dan perniagaan di kawasan IMT-GT. Ini akan melibatkan penyediaan kemudahan yang diperlukan terutamanya penyeragaman dan pengharmonian peraturan dan prosedur kastam dan imigresen. Sektor swasta pula akan digalakkan menceburi kegiatan perdagangan dan perniagaan dalam aktiviti tersebut. Di kawasan BIMP-EAGA, projek pembinaan Lebuh raya Pan-Borneo Multi-Modal akan diteruskan untuk meningkatkan kemudahan pengangkutan darat dan laut di samping meningkatkan aktiviti ekonomi terutamanya di luar bandar dan pedalaman. Memandangkan masih terdapat banyak peluang untuk membangunkan sumber yang berlebihan di kawasan tersebut, sektor swasta akan digalakkan supaya lebih proaktif dalam mengenal pasti dan melaksanakan projek.

IV. PENUTUP

5.59 Strategi pembangunan wilayah yang dilaksanakan dalam tempoh RMKe-7 telah meningkatkan taraf dan kualiti hidup rakyat disemua negeri serta merapatkan jurang antara wilayah. Dalam tempoh RMKe-8, teras utama bagi semua negeri ialah untuk mempelbagaikan ekonomi mengikut kekuatan ekonomi negeri dan memastikan penggunaan sumber yang lebih cekap bagi tujuan membina ekonomi yang mampan dan berdaya tahan. Strategi pembangunan bandar dan luar bandar akan terus ditumpukan untuk mencapai taraf hidup yang lebih tinggi dan kualiti hidup yang lebih baik. Di samping itu, kerjasama Pertumbuhan Segitiga dijangka meningkatkan pertumbuhan dan pembangunan ekonomi negeri yang terlibat.

BAB 6 : PROGRAM SEKTOR AWAM DAN PEMBIAYAANNYA

I. PENDAHULUAN

6.01 Tumpuan program sektor awam adalah untuk meningkatkan produktiviti dan kecekapan serta memenuhi permintaan yang semakin meningkat terhadap perkhidmatan yang lebih baik. Dalam tempoh separuh pertama Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), akaun sektor awam telah mencatat lebih berikutan daripada usaha Kerajaan yang berterusan untuk mengukuhkan kedudukan kewangan sektor awam dengan memainkan peranan sebagai penyokong proses pembangunan. Walau bagaimanapun, bagi mengatasi krisis kewangan dalam tahun 1997-1998, Kerajaan telah melaksanakan strategi rangsangan fiskal pada tahun 1998 untuk mengelakkan berlakunya penguncupan ekonomi yang lebih teruk. Pakej tersebut telah disalurkan kepada program dan projek yang mempunyai hubungan kait yang kuat dengan ekonomi dan kandungan import yang minimum. Ini menyebabkan akaun keseluruhan Kerajaan Persekutuan mencatat defisit dalam tempoh separuh kedua Rancangan.

6.02 Program sektor awam bagi Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8) akan ditumpu kepada usaha mengukuhkan keutuhan dan daya saing ekonomi serta meningkatkan lagi kualiti hidup rakyat. Sektor awam akan terus menyokong daya usaha sektor swasta dalam menerajui usaha membangunkan Malaysia sebagai sebuah ekonomi berasaskan pengetahuan bagi menghadapi cabaran ekonomi dunia yang global dan liberal. Oleh itu, pelaburan sektor awam akan memberi tumpuan kepada usaha meningkatkan lagi keupayaan pengeluaran dalam ekonomi dan meningkatkan produktiviti serta kecekapan. Ini akan dicapai melalui usaha meningkatkan kualiti keusahawanan dan tenaga kerja, membangunkan sumber manusia sains dan teknologi (S&T) yang mencukupi, menambah pelaburan dalam penyelidikan dan pembangunan (P&P), memupuk dan menggalakkan pembangunan teknologi serta meningkatkan infrastruktur sosial dan fizikal. Namun begitu, sektor awam akan meneruskan dasar fiskal yang berhemat bagi mengekalkan kestabilan harga dan kecekapan serta mengukuhkan kedudukan kewangan sektor awam.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

6.03 Dalam tempoh dua tahun pertama Rancangan, akaun sektor awam yang disatukan telah mencatat lebih keseluruhan sebanyak 5.5 peratus daripada Keluaran Negara Kasar (KNK). Ini adalah hasil daripada kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan dan Perusahaan Awam Bukan Kewangan (PABK) yang kukuh. Sebagai satu strategi untuk mengatasi krisis kewangan, Kerajaan Persekutuan telah memperkenalkan langkah untuk mengelak ekonomi daripada terus menguncup dan kemerosotan dalam taraf hidup. Pada tahun 1998, Kerajaan telah melancarkan pakej rangsangan fiskal berjumlah RM7 bilion untuk menjana aktiviti ekonomi. Pakej ini sebahagian besarnya telah disalurkan kepada pembangunan infrastruktur, perumahan, pendidikan dan kesihatan awam. Kerajaan juga telah melancarkan beberapa skim bantuan berjumlah RM1 bilion untuk mengurangkan kesan negatif daripada penyesuaian ekonomi ke atas golongan berpendapatan rendah dan kumpulan masyarakat yang mudah terjejas. Program di bawah skim ini terdiri daripada Tabung Makanan, kemudahan kredit untuk peniaga serta aktiviti industri luar bandar.

JADUAL 6-1
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN SEKTOR AWAM,
1996-2005
(RM juta)

	RMKe-7			RMKe-8	
	Peruntukan Asal	Peruntukan Dipinda	Perbelanjaan	Peruntukan	% daripada Jumlah
Kerajaan Persekutuan	67,500	103,565	99,037	110,000	43.4
Kerajaan Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan Badan Berkanun ¹	20,000	14,441	4,372	34,018	13.4
PABK ²	75,000	111,288	119,468	109,337	43.2
Jumlah	162,500	229,294	222,877	253,355	100.0

Nota: ¹ Peruntukan dan perbelanjaan untuk kerajaan negeri, pihak berkuasa tempatan, badan berkanun dan PABK menunjukkan peruntukan daripada sumber sendiri.

6.04 Perbelanjaan pembangunan sektor awam bagi tempoh RMKe-7 berjumlah RM222.9 bilion, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-1. Daripada jumlah tersebut, perbelanjaan pembangunan bagi Kerajaan Persekutuan ialah sebanyak RM99 bilion. Sebahagian besar perbelanjaan

pembangunan telah disalurkan kepada program ekonomi dan sosial dengan sektor ekonomi menerima peruntukan yang terbanyak. Dalam sektor tersebut, pembangunan infrastruktur menerima peruntukan tertinggi dan ini menunjukkan usaha Kerajaan kepada penyediaan rangkaian pengangkutan dan komunikasi yang bersepadu bagi menyokong pembangunan ekonomi. Pelaburan modal bagi sektor sosial tertumpu kepada pendidikan dan latihan, kesihatan dan perumahan selaras dengan usaha Kerajaan yang berterusan untuk meningkatkan kesejahteraan semua rakyat terutamanya golongan berpendapatan rendah. Sementara itu, perbelanjaan pembangunan bagi kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan (PBT) serta badan berkanun berjumlah RM35.5 bilion yang mana RM4.4 bilion adalah daripada sumber mereka sendiri.

JADUAL 6-2

SENARAI PERUSAHAAN AWAM BUKAN KEWANGAN (PABK)¹, 1999

Antara Steel Mills Sdn Bhd	Pacific Hardwoods Sdn Bhd
Bintulu Port Sdn Bhd	Penang Port Sdn Bhd
Cement Industries (SABAH) Sdn Bhd	Perbadanan Pembekalan Elektrik Sarawak
Central Spectrum (M) Sdn Bhd	Perwaja Terengganu Sdn Bhd
Felda Agricultural Services Sdn Bhd	Petroleum Nasional Berhad (PETRONAS)
Gas Malaysia Sdn Bhd	Pos Malaysia Berhad
Golden Hope Plantation Berhad ²	PPES Works (SARAWAK) Sendirian Berhad
Kelang Container Terminal Sdn Bhd	Putrajaya Holdings Sdn Bhd
Keretapi Tanah Melayu Bhd (KTMB)	Rakyat Berjaya Sdn Bhd
Klang Port Management Sdn Bhd	Sabah Electricity Sdn Bhd
Kontena Nasional Sdn Bhd	Sabah Energy Corporation
Kuching Port Authority	Sabah Port Authority
Kulim (Malaysia) Berhad ²	Sebor (SABAH) Sdn Bhd
Kumpulan Guthrie Berhad ²	Sergem Berhad
Malaysian Rubber Development Corporation Bhd (MARDEC)	Simora Sdn Bhd
Malaysia Airport Bhd (MAB)	Telekom Malaysia Bhd ²
Marcouli (Malaysia) Sdn Bhd	Tenaga Nasional Berhad (TNB) ²
Multimedia Development Corporation Sdn Bhd	TH Plantations Sdn Bhd
	UDA Holdings Sdn Bhd

Nota:

¹ Daripada 28 entiti asal, senarai semasa tidak termasuk 10 entiti yang telah diwujudkan/dijual dalam tempoh 1996-1999 dan termasuk 19 entiti baru.

² Syarikat-syarikat ini telah disenaraikan di Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL) dan Kerajaan masih lagi memegang sebahagian besar saham syarikat berkenaan.

6.05 Dalam tempoh RMKe-7, senarai PABK telah disemak semula. Sejumlah 37 buah entiti telah dimasukkan dalam senarai PABK, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-2. Kemasukan ini adalah berdasarkan kepada kriteria pegangan ekuiti Kerajaan sekurang-kurangnya 51 peratus dan nilai jualan sekurang-kurangnya RM100 juta. Di samping itu, perusahaan yang memerlukan pinjaman dan perbelanjaan modal yang besar juga dimasukkan dalam

senarai tersebut disebabkan aktiviti dan pinjaman perusahaan tersebut mempunyai kesan yang besar terhadap ekonomi. Perbelanjaan pembangunan bagi PABK berjumlah RM119.5 bilion atau 53.6 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan sektor awam. Pelaburan modal bagi kebanyakan PABK pada amnya adalah lebih tinggi dalam dua tahun pertama RMKe-7 hasil daripada pertumbuhan ekonomi yang pesat. Beberapa PABK terutamanya Petroleum Nasional Berhad (PETRONAS), Tenaga Nasional Berhad (TNB) dan Telekom Malaysia Berhad telah meneruskan program pengembangan dan pemodenan dalam tempoh tersebut. PETRONAS telah menyertai beberapa perjanjian usaha sama dengan syarikat multinasional untuk membangunkan projek petrokimia yang berskala besar dengan jumlah pelaburan sebanyak USD2.9 bilion di Gebeng, Pahang dan Kerteh di Terengganu. TNB juga telah memperkukuhkan grid kebangsaan dengan menaik taraf rangkaian penghantaran daripada 275 kilovolt (kV) kepada 500kV untuk meningkatkan bekalan elektrik bagi memenuhi permintaan pelanggan daripada sektor industri, komersil dan kediaman yang semakin meningkat. Walau bagaimanapun, pada tahun 1998 perbelanjaan modal PABK telah berkurangan akibat daripada langkah mengecilkan skop projek atau menangguhkan projek yang kurang penting dan mengurangkan pelaburan di luar negeri. Namun begitu, pada tahun 1999 beberapa PABK termasuk PETRONAS dan Perbadanan Pembekalan Elektrik Sarawak (SESCO) telah menambah perbelanjaan modal untuk meningkatkan keupayaan.

Perbelanjaan Pembangunan Mengikut Sektor

6.06 Dalam tempoh RMKe-7, Kerajaan telah meneruskan usaha untuk mempertingkatkan keupayaan pelaksanaan agensi bagi memastikan program dan projek pembangunan dilaksanakan mengikut jadual. Berikutan daripada krisis kewangan dalam tahun 1997-1998, beberapa langkah tambahan telah diambil bagi memastikan ekonomi dapat dipulihkan dengan cepat. Langkah ini termasuk meluluskan peruntukan tambahan untuk pelaksanaan program dan projek baru,

JADUAL 6-3						
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN KERAJAAN PERSEKUTUAN MENGIKUT SEKTOR, 1996-2005 (RM juta)						
Sektor	RMKe-7				RMKe-8	
	Peruntukan Dipinda	%	Perbelanjaan	%	Peruntukan	%
Ekonomi	49,351.6	47.7	47,171.9	47.6	50,514.6	45.9
Pembangunan Pertanian	8,286.9	8.0	8,139.3	8.2	7,860.0	7.1
Pembangunan Sumber Mineral	46.1	0.0	40.8	0.0	50.0	0.0
Perdagangan & Perindustrian	12,208.8	11.8	11,257.8	11.4	10,295.4	9.4
Pengangkutan	21,677.7	20.9	20,826.2	21.0	21,818.9	19.8
Komunikasi	51.3	0.0	47.0	0.0	146.5	0.1
Tenaga	2,544.0	2.5	2,543.6	2.6	2,601.6	2.4
Sumber Air	3,131.5	3.0	2,999.5	3.0	5,988.4	5.4
Kajian Kemungkinan	299.3	0.3	264.9	0.3	131.0	0.1
Penyelidikan & Pembangunan	1,106.0	1.1	1,052.8	1.1	1,622.8	1.5
Sosial	32,156.0	31.0	31,284.0	31.6	37,518.1	34.1
Pendidikan & Latihan	20,185.8	19.5	19,724.1	19.9	22,660.0	20.6
Kesihatan	3,737.1	3.6	3,725.5	3.8	5,500.0	5.0
Penerangan & Penyiaran	246.2	0.2	192.3	0.2	254.1	0.2
Perumahan	3,372.4	3.3	3,330.8	3.4	4,223.3	3.8
Kebudayaan, Belia & Sukan	1,571.3	1.5	1,365.4	1.4	964.8	0.9
Pihak Berkuasa Tempatan & Perkhidmatan Kebajikan	1,624.9	1.6	1,565.1	1.6	2,972.6	2.7
Pembangunan Kampung & Masyarakat	1,350.4	1.3	1,318.5	1.3	943.3	0.9
Pembelian Tanah	67.9	0.1	62.3	0.1	0.0	0.0
Keselamatan	12,747.6	12.3	11,644.0	11.8	10,750.0	9.8
Pertahanan	10,293.9	9.9	9,539.3	9.6	8,750.0	8.0
Keselamatan Dalam Negeri	2,453.7	2.4	2,104.7	2.2	2,000.0	1.8
Pentadbiran Am	9,309.7	9.0	8,937.1	9.0	11,217.3	10.2
Perkhidmatan Am	9,106.5	8.8	8,746.1	8.8	10,975.6	10.0
Pembelian & Pengubahsuaian	203.2	0.2	191.0	0.2	241.7	0.2
Jumlah	103,564.9	100.0	99,037.0	100.0	110,000.0	100.0

menbenarkan agensi pelaksana memulakan pelaksanaan program dan projek di bawah garis panduan forward commitment serta menurunkan kuasa tertentu ke atas pemilihan kontraktor kepada agensi pelaksana. Langkah pemulihan yang telah diambil oleh Kerajaan dalam tempoh separuh kedua Rancangan telah menyebabkan peruntukan pembangunan Kerajaan Persekutuan meningkat daripada RM89.5 bilion kepada RM103.6 bilion.

6.07 Peruntukan pembangunan dan anggaran perbelanjaan Kerajaan Persekutuan mengikut sektor adalah seperti

ditunjukkan dalam Jadual 6-3. Perbelanjaan bagi program ekonomi dan sosial merupakan bahagian terbesar daripada perbelanjaan pembangunan. Perbelanjaan untuk sektor ekonomi adalah RM47.2 bilion atau 47.6 peratus, sektor sosial RM31.3

bilion atau 31.6 peratus, sektor keselamatan RM11.6 bilion atau 11.8 peratus dan pentadbiran am RM8.9 bilion atau 9.0 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan.

6.08 Dalam sektor ekonomi, perbelanjaan bagi program pembangunan pertanian adalah sebanyak RM8.1 bilion atau 8.2 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan. Sebahagian besar daripada perbelanjaan tersebut adalah untuk pembangunan in-situ khususnya melalui Projek Pembangunan Pertanian Bersepadu (IADP), Lembaga Kemajuan Wilayah (LKW), Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA), Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA) dan Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP). Sejumlah RM1.7 bilion telah dibelanjakan untuk projek pengairan dan saliran dan RM811 juta telah digunakan untuk membiayai program pembangunan wilayah dalam pelbagai kawasan LKW. Untuk membangunkan lagi P&P dan perkhidmatan sokongan yang lain, sejumlah RM388.7 juta telah dibelanjakan khususnya untuk memperkukuhkan penyelidikan dalam pembangunan keluaran pertanian oleh Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI) dan Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB) serta pembangunan teknologi baru untuk industri getah oleh Lembaga Getah Malaysia (MRB).

6.09 Perbelanjaan bagi sektor kecil perdagangan dan perindustrian dalam tempoh RMKe-7 adalah sebanyak RM11.3 bilion atau 11.4 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan. Perbelanjaan ini telah digunakan untuk melengkap dan meningkatkan penglibatan sektor swasta serta mengekalkan aktiviti sektor kecil tersebut semasa krisis ekonomi. Keutamaan telah diberikan kepada program yang membantu pembangunan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) serta menyediakan kemudahan infrastruktur seperti taman dan kawasan perindustrian. Memandangkan pentingnya teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), pelbagai usaha telah diambil untuk menggalakkan penggunaan dan penyebaran ICT khususnya dengan pelancaran Koridor Raya Multimedia (MSC). Untuk menggalakkan pelancongan, beberapa program telah dilaksanakan termasuk penyediaan infrastruktur yang berkaitan dengan pelancongan dan penyediaan penginapan kos sederhana serta pembangunan produk pelancongan.

6.10 Kira-kira RM20.8 bilion atau 21.0 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan adalah untuk sektor kecil pengangkutan dan komunikasi. Perbelanjaan ini adalah bagi menyediakan pelbagai kemudahan infrastruktur yang menyeluruh bagi ekonomi moden. Dalam hubungan ini, rangkaian jalan raya, kereta api, pelabuhan dan lapangan terbang di seluruh negara telah diperluas dan dipermodenkan dengan penglibatan sektor swasta. Projek utama yang telah dilaksanakan termasuk Jalan Lingkaran Tengah II dan Sistem II Rel Transit Ringan (LRT PUTRA) di Lembah Klang, Hubungan Kedua ke Singapura, Pelabuhan Tanjung Pelepas di Johor dan Lapangan Terbang Antarabangsa KL di Sepang.

6.11 Dalam tempoh Rancangan, perbelanjaan bagi sektor kecil tenaga adalah berjumlah RM2.5 bilion atau 2.6 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan, mencerminkan usaha Kerajaan yang berterusan bagi meningkatkan kebolehcapaian pengguna kepada bekalan elektrik khususnya di kawasan luar bandar. Perbelanjaan bagi sektor kecil tenaga adalah untuk memulakan pembinaan projek Hidroelektrik Bakun di Sarawak dan bagi menyiapkan tujuh projek pengukuhan sistem penghantaran dan pengagihan di Sabah. Dalam sektor kecil sumber air, sebanyak RM3.0 bilion atau 3.0 peratus telah dibelanjakan dalam tempoh Rancangan. Liputan bekalan air di seluruh negara telah meningkat daripada 87 peratus pada tahun 1995 kepada 92 peratus pada tahun 2000 dengan siapnya beberapa projek bekalan air seperti Empangan Kelinchi di Negeri Sembilan, Empangan Babagon di Sabah dan projek Sungai Selangor Fasa II.

6.12 Bagi menyokong P&P, sejumlah RM1.1 bilion telah dibelanjakan dalam tempoh Rancangan. Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM718.1 juta adalah untuk penglibatan sektor awam secara langsung dalam P&P melalui program Penumpuan Penyelidikan Dalam Bidang-Bidang Keutamaan (IRPA). Di samping itu, bagi menggalakkan P&P di sektor swasta, Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Industri telah dilancarkan untuk memupuk kerjasama P&P berorientasikan pasaran yang melibatkan sektor swasta, universiti dan institusi penyelidikan.

6.13 Di bawah sektor sosial, Kerajaan terus membiayai dan menyokong program pendidikan dan latihan, kesihatan, perumahan dan perkhidmatan sosial yang lain. Perbelanjaan bagi sektor ini adalah sebanyak RM31.2 bilion atau 31.6 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan. Pembangunan sumber manusia terus diberi keutamaan bagi menyokong pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti. Program pendidikan dan latihan telah ditumpukan kepada usaha meningkatkan peluang mendapat pendidikan serta meningkatkan kualitinya. Kemudahan tambahan telah disediakan di semua peringkat pendidikan manakala kemudahan sedia ada diperluaskan bagi meningkatkan kapasiti serta mewujudkan persekitaran pengajaran dan pembelajaran yang lebih kondusif. Bagi memperbaiki prestasi pelajar di luar bandar, sebanyak 205 makmal sains dan 230 makmal komputer telah dibina dan sejumlah 5,750 komputer telah dibekalkan ke sekolah tersebut. Usaha juga telah diambil bagi menyediakan kemudahan perumahan khususnya untuk guru di luar bandar dengan penyediaan sejumlah 38,970 rumah guru. Di samping itu, kapasiti pengambilan pelajar oleh institusi pendidikan tinggi telah dipertingkatkan melalui pembesaran institusi sedia ada. Sebanyak tujuh pusat latihan kemahiran di peringkat tinggi telah dibina bagi memenuhi permintaan terhadap pekerja berkemahiran tinggi, terlatih dan mempunyai pelbagai kemahiran.

6.14 Perbelanjaan bagi sektor kecil kesihatan mencerminkan keutamaan yang telah diberikan terhadap penyediaan perkhidmatan kesihatan yang menyeluruh. Sejumlah 300 klinik kesihatan luar bandar dan bandar serta 33 hospital baru sedang dalam pembinaan manakala 11 hospital sedia ada di beberapa ibu negeri telah dinaik taraf. Di

samping itu, empat kolej latihan untuk anggota kesihatan profesional bersekutu sedang dalam pelbagai peringkat pelaksanaan.

6.15 Sebahagian besar daripada perbelanjaan bagi sektor kecil perumahan adalah untuk membina rumah kos rendah dan kos sederhana rendah bagi menampung keperluan perumahan golongan berpendapatan rendah dan kakitangan sektor awam. Perbelanjaan ini termasuk pembinaan rumah pangsa kos rendah untuk penempatan semula setinggan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan bandar besar di beberapa negeri. Bagi menggalakkan pembangunan masyarakat yang cergas dan sihat serta penglibatan dalam riadah dan sukan, kemudahan sukan yang baru telah dibina termasuk beberapa stadium sukan bertaraf antarabangsa.

6.16 Perbelanjaan bagi sektor keselamatan yang meliputi pertahanan dan keselamatan dalam negeri adalah sebanyak RM11.6 bilion atau 11.8 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan. Sebahagian besar daripada perbelanjaan tersebut adalah untuk pembelian kelengkapan dan peralatan bagi menggantikan peralatan sedia ada serta program pemodenan angkatan tentera dan polis. Penekanan utama bagi sektor ini adalah untuk memperkukuh dan meningkatkan keupayaan angkatan tentera dan polis melalui latihan tenaga manusia dan penggunaan peralatan moden.

6.17 Dalam tempoh RMKe-7, penekanan bagi sektor pentadbiran am adalah untuk membina dan memperbaiki ruang pejabat dan rumah kakitangan kerajaan khususnya pembinaan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan yang baru di Putrajaya. Dalam tempoh Rancangan, kebanyakan agensi di bawah Jabatan Perdana Menteri telah berpindah ke Putrajaya dan merupakan kumpulan perintis yang bekerja dalam persekitaran yang mempunyai kemudahan moden. Di samping itu, sebanyak 20 pejabat Jabatan Pengangkutan Jalan, 16 pejabat Kastam, 16 bangunan mahkamah, 32 bangunan guna sama, bangunan pejabat tanah dan daerah serta lima kedutaan Malaysia telah siap dibina. Perbelanjaan bagi sektor pentadbiran am adalah berjumlah RM8.9 bilion atau 9.0 peratus daripada jumlah perbelanjaan.

Perbelanjaan Bagi Pembangunan Luar Bandar

6.18 Program pembangunan luar bandar melibatkan perbelanjaan berjumlah RM12.6 bilion. Daripada jumlah ini, RM2.8 bilion telah dibelanjakan untuk pendidikan, kesihatan dan perumahan luar bandar manakala RM3.8 bilion untuk pembangunan tanah baru dan in-situ. Sebanyak RM2.8 bilion lagi telah dibelanjakan untuk pelaksanaan pelbagai program pertanian seperti pembangunan masyarakat Orang Asli, pembangunan perikanan, khidmat sokongan, pengairan, komoditi utama dan perhutanan. Untuk meningkatkan taraf hidup penduduk luar bandar, langkah telah diambil bagi menyediakan infrastruktur asas khususnya jalan kampung, bekalan elektrik dan air serta melaksanakan program pembangunan desa yang lain. Sejumlah RM3.2 bilion telah dibelanjakan bagi pelaksanaan program tersebut.

6.19 Selaras dengan pelaksanaan Gerakan Desa Wawasan yang bertujuan meningkatkan kemahiran kepimpinan di kalangan penduduk kampung dan mengukuhkan keupayaan Jawatankuasa Keselamatan dan Kemajuan Kampung (JKKK) dalam merancang, menganjur dan mencadangkan projek pembangunan kampung, pelbagai kursus jangka pendek dan kaunseling telah dijalankan. Di samping itu, penduduk luar bandar juga telah disediakan kemudahan kredit bagi menggalakkan mereka melibatkan diri dalam aktiviti yang boleh menjana pendapatan di kampung masing-masing. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah RM115.9 juta telah dibelanjakan untuk program tersebut.

Perbelanjaan Pembangunan Bagi Pembasmian Kemiskinan

6.20 Dalam tempoh RMKe-7, program pembasmian kemiskinan terus diberi penekanan khusus. Program Pembangunan Rakyat Termiskin (PPRT) bertujuan meningkatkan taraf hidup golongan termiskin. Dalam hubungan ini, Kerajaan telah meningkatkan peruntukan pembinaan rumah bagi rakyat termiskin di Semenanjung Malaysia daripada RM6,000 kepada RM10,370 bagi setiap rumah manakala di Sabah dan Sarawak daripada RM6,900 kepada RM11,930. Ini adalah bagi membolehkan pembinaan rumah yang lebih luas dan selesa serta dibekalkan dengan kemudahan air paip dan elektrik yang minimum. Peruntukan bagi pemuliharaan rumah yang usang telah ditambah daripada RM3,000 kepada RM5,190 seunit di Semenanjung Malaysia dan daripada RM3,450 kepada RM5,970 di Sabah dan Sarawak.

Perbelanjaan Pembangunan Mengikut Negeri

JADUAL 6-4 PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN KERAJAAN PERSEKUTUAN MENGIKUT NEGERI, 1996-2005 (RM juta)						
Negeri	RMKe-7				RMKe-8	
	Peruntukan Dipinda	%	Perbelanjaan	%	Peruntukan	%
Johor	5,628.7	5.4	5,556.1	5.6	5,937.3	5.4
Kedah	3,891.3	3.8	3,781.8	3.8	5,179.5	4.7
Kelantan	2,306.5	2.2	2,284.2	2.3	2,905.4	2.6
Melaka	1,628.1	1.6	1,566.2	1.6	2,464.7	2.2
Negeri Sembilan	2,268.8	2.2	2,118.9	2.1	5,221.2	4.7
Pahang	3,091.1	3.0	2,983.6	3.0	3,820.7	3.5
Perak	3,298.1	3.2	3,237.9	3.3	4,848.9	4.4
Perlis	1,275.8	1.2	1,259.7	1.3	1,581.0	1.4
Pulau Pinang	2,746.0	2.7	2,641.9	2.7	4,040.2	3.7
Sabah	6,970.2	6.7	6,933.0	7.0	7,989.7	7.3
Sarawak	5,951.0	5.7	5,928.0	6.0	8,676.3	7.9
Selangor	11,244.6	10.9	11,022.8	11.1	7,847.8	7.1
Terengganu	2,558.7	2.5	2,467.6	2.5	2,443.3	2.2
Wilayah Persekutuan	6,864.9	6.6	6,821.1	6.9	9,868.2	9.0
Pelbagai Negeri ¹	43,841.1	42.3	40,434.2	40.8	37,175.8	33.8
Jumlah	103,564.9	100.0	99,037.0	100.0	110,000.0	100.0

Nota: ¹ Projek pelbagai negeri adalah projek yang memberi manfaat kepada beberapa negeri dan negara secara keseluruhannya.

6.21 Perbelanjaan pembangunan Kerajaan Persekutuan di negeri maju, iaitu Selangor, Wilayah Persekutuan, Johor, Perak, Pulau Pinang, Negeri Sembilan dan Melaka adalah sebanyak RM33.0 bilion atau 33.3 peratus daripada jumlah perbelanjaan pembangunan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-4. Antara projek utama ialah jalan kereta api ke

Pelabuhan Barat di Pelabuhan Klang dan ke Pelabuhan Darat Segamat di Johor, pembinaan dan penjajaran semula Jalan B15 dari Cyberjaya ke Dengkil di Selangor serta pembinaan Empangan Teluk Bahang di Pulau Pinang.

6.22 Perbelanjaan pembangunan di negeri kurang maju, iaitu Sabah, Sarawak, Kedah, Pahang, Terengganu, Kelantan dan Perlis berjumlah RM25.6 bilion atau 25.9 peratus. Sebahagian besar daripada perbelanjaan tersebut adalah untuk pembinaan institusi pendidikan tinggi seperti Universiti Malaysia Sabah (UMS) dan Fakulti Perubatan Universiti Islam Antarabangsa (UIA) di Pahang, Lapangan Terbang Antarabangsa Langkawi, Lebuh raya Kuala Perlis-Changloon dan bekalan air di Sabah.

6.23 Sejumlah RM40.4 bilion atau 40.8 peratus telah dibelanjakan untuk projek pelbagai negeri yang memberi manfaat kepada penduduk di beberapa negeri atau di seluruh negara. Beberapa projek yang telah dilaksanakan ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan yang baru di Putrajaya, Jalan Lingkaran Tengah II di Lembah Klang, Jalan Masuk Sebelah Timur ke Lapangan Terbang Antarabangsa KL dan jalan dari Simpang Pulai di Perak ke Kuala Berang di Terengganu melalui Lojing dan Gua Musang di Kelantan.

Perbelanjaan Semasa

JADUAL 6-5 PERBELANJAAN DAN PEMBIAYAAN KERAJAAN PERSEKUTUAN, 1995-2005										
Perkara	RM juta			Jumlah Terkumpul		% daripada KNK			Kadar Pertambahan Tahunan Purata (%)	
	1995	2000	2005	RMKe-7 RMKe-8		1995	2000	2005	RMKe-7 RMKe-8	
Jumlah Hasil	50,953	61,864	90,023	301,267	396,748	24.0	19.9	19.4	4.0	7.8
Cukai Langsung	22,699	29,156	37,166	142,702	171,669	10.7	9.4	8.0	5.1	5.0
Cukai Tidak Langsung	18,972	18,017	36,201	96,053	144,938	8.9	5.5	7.8	-1.0	15.0
Hasil Bukan Cukai	8,467	14,097	15,659	59,406	75,873	4.0	4.8	3.4	10.7	2.1
Terimaan Bukan Hasil	814	594	996	3,107	4,269	0.4	0.2	0.2	-6.1	10.9
Perbelanjaan Semasa	36,573	56,547	68,243	236,361	322,375	17.2	18.2	14.7	9.1	3.8
Lebihan Semasa	14,381	5,317	21,780	64,906	74,373	6.8	1.7	4.7	-18.0	32.6
Perbelanjaan Pembangunan ¹	14,051	27,942	18,200	99,037	110,000	6.6	9.0	3.9	14.7	-8.2
Bayaran Balik Pinjaman ²	1,531	2,908	1,000	8,368	5,800					
Lebihan/Defisit Keseluruhan (% daripada KNK)	1,861	-19,717	4,580	-25,763	-29,827					
	0.9	-6.3	1.0	-1.9	-1.5					
Sumber Pembiayaan										
Pinjaman Luar Negeri ³	-1,635	844	0	1,703	8,229	-0.8	0.3	0.0		
Pinjaman Dalam Negeri Bersih	0	12,714	0	28,420	26,859	0.0	4.1	0.0		
Penggunaan Harta-harta Terkumpul & Terimaan Khair ⁴	-226	6,158	-4,580	-4,361	-5,261	-0.1	2.0	-1.0		

Nota:
¹ Termasuk pindaan kepada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tempoh 2000-2005.
² Bayaran balik pinjaman daripada kerajaan negeri, pihak berkuasa tempatan, badan berkanun dan PABK.
³ (-) Menunjukkan bayaran balik bersih.
⁴ (-) Menunjukkan penimbunan dalam harta terkumpul; (+) penggunaan dalam harta terkumpul.

6.24 Dalam tempoh RMKe-7, perbelanjaan semasa Kerajaan Persekutuan berjumlah RM236.4 bilion, iaitu meningkat pada kadar purata 9.1 peratus setahun, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-5. Perbelanjaan terhadap upah dan gaji telah meningkat secara sederhana pada kadar 3.6 peratus setahun. Bahagian bayaran khidmat hutang kepada jumlah perbelanjaan semasa telah berkurangan daripada 17.8 peratus

pada tahun 1995 kepada 17.0 peratus pada tahun 2000. Sementara itu, perbelanjaan ke atas bekalan dan perkhidmatan yang sebahagian besarnya merupakan pembelian

bekalan dan peralatan termasuk penyewaan komputer serta bayaran lain seperti perjalanan, utiliti, penyelenggaraan dan pembaikan telah meningkat secara sederhana pada kadar 5.9 peratus setahun.

Sumber Hasil

JADUAL 6-6
HASIL KERAJAAN PERSEKUTUAN, 1995-2005

Sumber	RM juta			Bahagian Daripada Jumlah (%)			Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)			
	1995	2000	2005	Jumlah Terkumpul		1995	2000	2005	RMKe-7	RMKe-8
				RMKe-7	RMKe-8					
Cukai Langsung	22,699	29,156	37,166	142,702	171,669	44.5	47.1	41.3	5.1	5.0
Cukai Pendapatan	20,095	27,016 ¹	34,214	129,921 ¹	158,861	39.4	43.7	38.0	6.1	4.8
Syarikat	11,707	13,905	19,577	77,795	87,909	23.0	22.5	21.7	3.5	7.1
Individu	6,203	7,015	9,737	32,935	42,744	12.2	11.3	10.8	2.5	6.8
Petroleum	2,185	6,010	4,900	18,976	28,049	4.3	9.7	5.4	22.4	-4.0
Cukai Langsung Yang Lain	2,604	2,140	2,952	12,781	12,807	5.1	3.5	3.3	-3.8	6.6
Cukai Tidak Langsung	18,972	18,017	36,201	96,053	144,938	37.2	29.1	40.2	-1.0	13.0
Duti Eksport	853	1,032	908	4,419	5,003	1.7	1.7	1.0	3.9	-2.5
Petroleum	751	999	807	4,193	4,614	1.5	1.6	0.9	5.9	-4.2
Minyak Sawit	75	4	0	66	6	0.1	0.0	0.0	-44.1	-100.0
Lain-lain	27	29	101	160	384	0.1	0.0	0.1	1.2	28.6
Duti Import	5,622	3,599	4,411	24,843	20,985	11.0	5.8	4.9	-8.5	4.2
Duti Eksais	5,280	3,803	6,018	23,956	25,622	10.4	6.1	6.7	-6.4	9.6
Cukai Jualan	4,869	5,968	17,637	25,941	64,988	9.6	9.6	19.6	4.2	24.2
Cukai Perkhidmatan	1,016	1,701	3,807	7,313	14,371	2.0	2.7	4.2	10.9	17.5
Cukai Tidak Langsung Yang Lain	1,332	1,914	3,421	9,580	13,969	2.6	3.1	3.8	7.5	12.3
Hasil Bukan Cukai	8,467	14,097	15,659	59,406	75,873	16.6	22.8	17.4	10.7	2.1
Petroleum ²	3,810	6,384	7,175	23,699	35,447	7.5	10.3	8.0	10.9	2.4
Hasil Bukan Cukai Yang Lain ³	4,658	7,713	8,484	35,707	40,426	9.1	12.5	9.4	10.6	1.9
Terimaan Bukan Hasil ⁴	814	594	996	3,107	4,269	1.6	1.0	1.1	-6.1	10.9
Jumlah	50,953	61,364	90,023	301,267	394,745	100.0	100.0	100.0	4.0	7.8

Nota:
¹ Termasuk cukai pendapatan daripada koperasi.
² Termasuk dividen daripada petroleum, royalti petroleum dan gas.
³ Termasuk hasil daripada pemisahan yang dijalankan oleh Kerajaan, fardah dan pulangan daripada pelaburan, lesen dan bayaran perkhidmatan.
⁴ Termasuk hasil sewa daripada Wilayah Persekutuan, pendapatan daripada penjualan ekuiti dan harta Kerajaan, denda dan teriman pinjaman serta sumbangan daripada kerajaan asing dan agensi antarabangsa.

6.25 Hasil Kerajaan Persekutuan mencatat peningkatan yang sederhana sebanyak 4.0 peratus berjumlah RM301.3 bilion, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-6. Peningkatan ini berpunca daripada pungutan hasil cukai syarikat dan cukai petroleum, cukai jualan dan perkhidmatan serta hasil bukan cukai yang lebih tinggi selaras dengan prestasi ekonomi yang menggalakkan dalam tempoh separuh pertama Rancangan dan pemulihan permintaan agregat

dalam tempoh 19992000 setelah mengalami penguncupan teruk pada tahun 1998.

6.26 Dalam tempoh RMKe-7, pungutan hasil daripada cukai langsung berjumlah RM142.7 bilion, iaitu bertambah pada kadar purata 5.1 peratus setahun. Dalam tempoh dua tahun pertama Rancangan, pungutan daripada cukai langsung telah meningkat sebanyak 11.3 peratus setahun terutamanya daripada cukai syarikat, berikutan daripada peningkatan keuntungan sektor swasta yang berpunca daripada pertumbuhan ekonomi yang pesat. Walaupun kadar cukai pendapatan individu telah diturunkan dalam Belanjawan Tahun 1996, hasil cukai tersebut telah meningkat sebanyak 5.7 peratus dalam tempoh 1997-1998. Walau bagaimanapun, akibat daripada krisis kewangan pungutan hasil daripada semua kategori utama cukai langsung telah mengalami penurunan sebanyak 9.2 peratus pada tahun 1999. Di samping itu, pengurangan kutipan cukai pendapatan adalah berpunca daripada penyusunan semula pembayaran cukai terutamanya bagi syarikat yang menghadapi

masalah aliran tunai, peruntukan bagi pelepasan cukai dan insentif untuk merangsang aktiviti perniagaan serta mengukuhkan sektor kewangan. Langkah fiskal lain yang telah diperkenalkan dalam tempoh dua tahun pertama Rancangan termasuk pengecualian cukai pendapatan bagi pendapatan yang diterima pada tahun 1999 selaras dengan pengenalan taksiran cukai pendapatan berasaskan pendapatan tahun semasa, pengecualian cukai ke atas faedah pendapatan daripada unit amanah serta insentif cukai bagi menggalakkan pengeluaran makanan dan pelancongan. Cukai langsung yang lain meliputi duti setem dan terimaan daripada duti harta pesaka berkurangan sebanyak 3.8 peratus yang sebahagiannya disebabkan oleh penurunan bilangan urus niaga terutamanya pada tahun 1998.

6.27 Hasil daripada cukai tidak langsung telah mencatat kejatuhan sederhana pada kadar 1.0 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Cukai jualan telah berkembang pada kadar purata 4.2 peratus manakala cukai perkhidmatan 10.9 peratus setahun. Hasil daripada kedua-dua cukai tersebut telah mencatat peningkatan yang ketara dalam tempoh dua tahun pertama Rancangan tetapi mengalami penurunan pada tahun 1998 sebelum meningkat semula dalam tempoh 1999-2000 berikutan daripada peningkatan permintaan pengguna.

6.28 Dalam tempoh RMKe-7, hasil daripada duti eksport telah meningkat pada kadar 3.9 peratus setahun disebabkan peningkatan jumlah eksport dan harga minyak mentah yang tinggi pada tahun 2000. Sementara itu, duti import berkurangan pada kadar 8.5 peratus setahun disebabkan pengurangan atau pemansuhan duti import ke atas lebih 3,500 jenis bahan mentah, komponen dan peralatan serta jumlah import yang lebih rendah semasa kegawatan ekonomi. Duti eksais juga berkurangan pada kadar 6.4 peratus disebabkan permintaan untuk barangan keluaran tempatan yang lebih rendah akibat krisis kewangan dan pemansuhan duti eksais ke atas petrol dan keluaran petroleum berkuatkuasa mulai tahun

6.29 Hasil bukan cukai meningkat pada kadar purata 10.7 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Pertumbuhan ini sebahagian besarnya telah disumbangkan oleh hasil daripada dividen PETRONAS, cukai jalan, lesen dan permit serta royalti minyak dan gas.

Pembiayaan Sektor Awam Yang Disatukan

6.30 Dalam tempoh RMKe-7, akaun sektor awam telah mencatat lebih keseluruhan sebanyak RM20.5 bilion atau 1.5 peratus daripada KNK, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-7. Lebihan ini dicapai walaupun akaun sektor awam mengalami defisit berjumlah RM7.3 bilion dalam tempoh 1998-2000. Defisit tersebut disebabkan pertumbuhan hasil keseluruhan sektor awam yang lebih perlahan, peningkatan perbelanjaan pembangunan Kerajaan Persekutuan untuk merangsang pertumbuhan ekonomi dan peningkatan perbelanjaan modal oleh beberapa PABK terutamanya PETRONAS dan Putrajaya Holdings.

6.31 Lebihan semasa sektor Kerajaan yang terdiri daripada Kerajaan Persekutuan, kerajaan negeri, PBT dan badan berkanun meningkat daripada RM20.9 bilion pada tahun 1995 kepada RM29.6 bilion pada tahun 1997 berikutan pungutan hasil yang lebih tinggi. Walau bagaimanapun, lebihan tersebut berkurangan kepada RM10.6 bilion pada tahun 2000 terutamanya berpunca daripada pertumbuhan hasil oleh Kerajaan Persekutuan dan kerajaan negeri, PBT dan badan berkanun yang perlahan. Dengan pertambahan perbelanjaan pembangunan, akaun keseluruhan Kerajaan Persekutuan telah mencatat defisit sebanyak RM25.8 bilion atau 1.9 peratus daripada KNK dalam tempoh Rancangan. Defisit fiskal tersebut sebahagian besarnya dibiayai melalui pinjaman dalam negeri yang tidak memberi kesan ke atas inflasi dan pinjaman dua hala serta pinjaman daripada institusi pelbagai hala. Pergantungan yang lebih tinggi ke atas pembiayaan sumber luar negara adalah untuk mengelak daripada berlakunya kesesakan aktiviti sektor swasta. Sehubungan dengan ini, jumlah pinjaman bersih bagi tempoh tersebut adalah sebanyak RM30.1 bilion.

6.32 Dalam tempoh RMKe-7, akaun semasa PABK secara keseluruhannya telah berkembang pada kadar purata 19.3 peratus setahun dan mencatat lebihan sebanyak RM146.7 bilion. Lebihan ini sebahagian besarnya berpunca daripada hasil jualan yang bertambah baik terutamanya dalam tempoh 1996-1997 dan 1999-2000. Jumlah perbelanjaan pembangunan bagi PABK meningkat pada kadar 16.4 peratus setahun kepada RM119.5 bilion. Perbelanjaan modal PABK dibiayai melalui dana yang dijana dari sumber dalaman dan pinjaman dalam negeri serta luar negara. Kebanyakan pinjaman telah digunakan untuk membiayai pelaburan yang produktif termasuk pelaburan di luar negara yang dapat menjana pendapatan dari tukaran asing untuk membayar hutang berkenaan.

III. PROGRAM DAN PEMBIAYAAN, 2001-2005

6.33 Memandangkan ekonomi telah berada di landasan pertumbuhan yang mampan, Kerajaan akan kembali kepada peranannya sebagai pemudah cara kepada inisiatif sektor swasta terutamanya bagi menerajui pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan. Oleh itu, Kerajaan akan terus mengekalkan pengurusan fiskal yang berhemat dengan mengukuhkan kedudukan kewangan sektor awam. Program sektor awam akan memberi tumpuan kepada usaha memperkukuhkan daya tahan dan daya saing ekonomi dan seterusnya meningkatkan lagi kualiti hidup rakyat.

Peruntukan Pembangunan

6.34 Jumlah peruntukan pembangunan sektor awam dalam tempoh RMKe-8 adalah sebanyak RM253.4 bilion, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-7. Daripada jumlah tersebut, bahagian Kerajaan Persekutuan adalah sebanyak 43.4 peratus atau RM110 bilion. Peruntukan pembangunan bagi PABK pula sebanyak 43.2 peratus dan 13.4

peratus lagi adalah bagi kerajaan negeri, PBT dan badan berkanun. Jumlah peruntukan pembangunan ini adalah 13.7 peratus lebih tinggi daripada perbelanjaan pembangunan bagi RMKe-7. Walaupun peningkatan ini ketara, bahagiannya kepada KNK adalah lebih rendah iaitu 12.9 peratus berbanding dengan 16.3 peratus yang dicapai dalam tempoh RMKe-7.

Peruntukan Pembangunan Mengikut Sektor

6.35 Dalam tempoh RMKe-8, penekanan akan diberi untuk memperkukuh lagi rantai dan menggalak usaha saling melengkapi antara sektor. Dalam hubungan ini, sektor ekonomi akan diberi peruntukan terbesar berjumlah RM50.5 bilion atau 45.9 peratus daripada jumlah peruntukan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-3. Sektor sosial akan diperuntukkan RM37.5 bilion atau 34.1 peratus, sektor keselamatan RM10.8 bilion atau 9.8 peratus dan sektor pentadbiran am RM11.2 bilion atau 10.2 peratus.

6.36 Selaras dengan usaha yang berterusan untuk mengukuhkan ekonomi, peruntukan bagi sektor ekonomi akan memberi tumpuan kepada pembangunan sektor kecil pertanian, perindustrian, pengangkutan dan komunikasi serta utiliti. Sektor kecil pertanian akan diperuntukkan RM7.9 bilion atau 7.1 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan dalam tempoh Rancangan. Sebahagian besar daripada peruntukan disediakan untuk pembangunan in-situ serta pengairan dan tebatan banjir. Pelaksanaan program tersebut dijangka dapat menambah pengeluaran makanan serta meningkatkan bekalan bahan mentah dan pendapatan tukaran asing.

6.37 Peruntukan bagi sektor kecil perdagangan dan perindustrian adalah sebanyak RM10.3 bilion atau 9.4 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan. Peruntukan tersebut akan terus ditumpukan bagi menyokong inisiatif sektor swasta untuk meningkatkan sumbangannya kepada ekonomi. Keutamaan akan diberi kepada usaha meningkatkan keupayaan khususnya bagi program berkaitan dengan pembangunan kemahiran untuk menyokong pembangunan industri berteknologi tinggi. Pelaksanaan fasa kedua Pusat Penyelidikan Bahan Termaju di Taman Teknologi Tinggi Kulim di Kedah akan menggiatkan P&P ke atas bahan baru untuk industri berteknologi tinggi. Bagi meningkatkan lagi pembangunan tenaga manusia mahir dan usahawan teknologi, sebuah pusat bagi pembangunan mesin dan perkakasan mesin yang menggunakan Kawalan Berangka Berkomputer (CNC) akan dibina bagi menyediakan latihan untuk pembuatan mesin dan komponen serta perkakasan mesin CNC. Di samping itu, bantuan kewangan dan sokongan infrastruktur bagi industri strategik dan aktiviti seperti P&P, teknologi maklumat (IT) dan perolehan teknologi akan diberi penekanan. Bagi tujuan ini, sejumlah RM1.6 bilion disediakan bagi menggalakkan aktiviti P&P dan usaha memajukan teknologi khususnya untuk meningkatkan kemampuan teknologi tempatan dan pengkomersilan hasil P&P.

6.38 Bagi mempercepat momentum pembangunan dan penggunaan ICT, gelombang pertama aplikasi perdana MSC akan dilaksanakan. Gelombang kedua aplikasi tersebut akan juga diperkenalkan dengan menumpukan kepada aktiviti e-dagang dan e-perkhidmatan serta menjadi pemangkin bagi pembangunan PKS yang terlibat dengan ICT. Pembangunan sektor kecil pelancongan akan terus disokong dengan pelaksanaan program pembangunan pelancongan berasaskan ekologi. Di samping itu, pemeliharaan dan pemuliharaan bangunan dan tempat bersejarah, tugu peringkat, penyediaan tempat penginapan dengan harga yang berpatutan serta program pengindahan dan kebersihan akan dilaksanakan.

6.39 Sektor kecil pengangkutan dan komunikasi akan diperuntukkan RM22.0 bilion atau 20 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan Kerajaan Persekutuan terutamanya untuk meningkatkan keupayaan dan kebolehcapaian kepada perkhidmatan tersebut di kawasan kurang maju serta meningkatkan kualiti, kecekapan dan daya harap di kawasan bandar. Antara projek utama yang akan dilaksana ialah Jalan Kuala Kangsar-Grik di Perak, menaik taraf Laluan Persekutuan 50 dari Batu Pahat ke Kluang di Johor, landasan keretapi berkembar elektrik dari Rawang di Selangor ke Ipoh di Perak, Pelabuhan Ranca-Ranca di Labuan dan Lapangan Terbang Bintulu yang baru di Sarawak.

6.40 Sejumlah RM2.6 bilion akan diperuntukkan kepada sektor kecil tenaga yang mana RM926 juta akan disediakan untuk menggiatkan semula projek Hidroelektrik Bakun di Sarawak serta RM450 juta untuk pengukuhan sistem penghantaran dan RM230 juta untuk menaik taraf rangkaian pengagihan di Sabah. Di samping itu, RM856.7 juta akan diperuntukkan bagi memperluaskan liputan elektrik luar bandar terutamanya di Sabah dan Sarawak. Sektor kecil sumber air akan diperuntukkan RM6.0 bilion atau 5.4 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan. Bagi memenuhi permintaan air yang semakin meningkat di kawasan yang mengalami kekurangan air terutamanya di Lembah Klang, Skim Penyaluran Air Mentah dari Pahang ke Selangor akan dilaksanakan.

6.41 Sektor sosial akan diperuntukkan sejumlah RM37.5 bilion atau 34.1 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan. Program sosial akan terus memberi tumpuan kepada pendidikan dan latihan, kesihatan dan perumahan. Program pendidikan dan latihan akan diperuntukkan sebanyak RM22.7 bilion bertujuan melahirkan pelajar yang mempunyai asas pengetahuan yang luas, kemahiran berfikir dan berinovasi bagi menyumbang kepada ekonomi berasaskan pengetahuan. Bagi tujuan ini, sistem penyampaian akan diperkukuhkan bagi mengeluarkan lebih ramai tenaga kerja yang terlatih, berkemahiran dan berpengetahuan. Kemudahan tambahan akan disediakan manakala kemudahan sedia ada dinaik taraf bagi meningkatkan kapasiti untuk memenuhi permintaan di semua peringkat pendidikan. Kemudahan ini termasuk pembinaan 20,000 bilik darjah, empat universiti baru dan 15 institusi latihan. Sebanyak 8,000 sekolah akan dilengkapi dengan makmal komputer. Untuk memupuk semangat kerjasama, tolak ansur dan saling memahami di kalangan

rakyat serta memperkukuhkan lagi perpaduan negara, Konsep Sekolah Wawasan akan dilaksanakan. Sektor swasta dijangka dapat melengkapi usaha sektor awam terutamanya dalam penyediaan pendidikan di peringkat tertiar dan latihan kemahiran.

6.42 Sektor kecil kesihatan akan diperuntukkan RM5.5 bilion atau 5.0 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan. Peruntukan ini akan menyokong pengembangan program perkhidmatan perubatan, penggalakkan kesihatan dan pencegahan penyakit, perkhidmatan kesihatan luar bandar dan latihan tenaga manusia. Pembinaan 31 hospital dan menaik taraf 11 hospital sedia ada serta 300 klinik akan diteruskan manakala 172 klinik kesihatan baru akan dibina. Institusi sedia ada untuk melatih anggota kesihatan profesional bersekutu akan dinaik taraf dan lima institusi baru akan dibina. Di samping itu, bagi membekalkan tenaga manusia yang diperlukan, latihan di institusi lain akan diteruskan melalui kerjasama dengan sektor swasta. Berhubung dengan pembangunan perumahan, penekanan akan terus diberi terhadap penyediaan perumahan kos rendah dan sederhana rendah manakala 62,000 rumah untuk kakitangan sektor awam akan dibina dalam tempoh Rancangan. Pembangunan perumahan di kawasan luar bandar melalui Program Penyatuan Semula Kampung Tradisional, Pemulihan Rumah Usang serta Program Pertapakan dan Kemudahan akan diperbaiki bagi memastikan keberkesanan penyampaian bantuan. Sejumlah RM4.2 bilion atau 3.8 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan akan disediakan untuk pembangunan perumahan.

6.43 Sektor keselamatan akan diperuntukkan sejumlah RM10.8 bilion atau 9.8 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan. Sebahagian besar peruntukan akan digunakan untuk memperkukuhkan kemampuan pertahanan negara dan meningkatkan keupayaan Polis DiRaja Malaysia dan agensi keselamatan dalam negeri yang lain bagi menegakkan undang-undang dan mengekalkan keamanan. Beberapa kemudahan latihan yang moden akan disiapkan manakala kemudahan sedia ada akan dinaik taraf bagi memenuhi keperluan latihan anggota keselamatan.

6.44 Bagi sektor pentadbiran awam, sejumlah RM11.2 bilion atau 10.2 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan akan disediakan. Peruntukan bagi kemudahan awam di Putrajaya merupakan sebahagian besar daripada peruntukan sektor pentadbiran awam. Sebahagian besar peruntukan akan disediakan untuk pembinaan bangunan mahkamah dan ruang pejabat bagi pelbagai jabatan Kerajaan Persekutuan selaras dengan hasrat Kerajaan untuk menyediakan kemudahan dan perkhidmatan pentadbiran bertaraf dunia. Di samping itu, pembinaan bangunan kedutaan di Beijing akan diteruskan serta bangunan baru di Singapura, Vientiane dan Moscow akan dibina.

Peruntukan Bagi Pembangunan Luar Bandar

6.45 Dalam tempoh RMKe-8, sejumlah RM13.2 bilion akan diperuntukkan bagi program pembangunan luar bandar. Sebahagian besar daripada peruntukan tersebut yang berjumlah RM9.3 bilion akan disalurkan kepada pembangunan tanah, pembangunan sumber manusia dan pelaksanaan pelbagai infrastruktur fizikal dan sosial termasuk jalan luar bandar, bekalan elektrik dan air. Bagi meningkatkan penglibatan penduduk luar bandar dalam aktiviti yang dapat menjana pendapatan, skop bagi kemudahan kredit untuk industri luar bandar akan diperluaskan bagi meliputi sektor pelancongan, pertanian serta perkhidmatan. Bagi tujuan ini, sejumlah RM121 juta akan disediakan.

6.46 Perkhidmatan kesihatan luar bandar akan terus diperluaskan dengan membina lebih banyak hospital dan klinik kesihatan serta menaik taraf kemudahan sedia ada. Bekalan air bersih akan terus disediakan di kawasan yang mengalami kejadian penyakit berjangkit bawaan air yang tinggi melalui program Bekalan Air dan Kebersihan Alam Sekitar (BAKAS). Sejumlah RM715 juta disediakan untuk memperluaskan kemudahan kesihatan luar bandar dan BAKAS.

6.47 Bagi meningkatkan peluang untuk mendapat pendidikan dan persekitaran pembelajaran yang lebih baik bagi pelajar di luar bandar, lebih banyak sekolah akan dibina di luar bandar bagi menggantikan sekolah yang usang. Di samping itu, asrama bagi menempatkan pelajar di kawasan pedalaman dan rumah guru juga akan dibina. Di bawah Program Literasi Komputer, sebanyak 2,240 sekolah di luar bandar akan dibekalkan dengan komputer. Bagi melaksanakan program ini, sejumlah RM2.3 bilion akan disediakan.

Peruntukan Pembangunan Bagi Pembasmian Kemiskinan

6.48 Program pembasmian kemiskinan akan terus diberi penekanan khusus dalam tempoh Rancangan terutamanya bagi membasmi kemiskinan di kalangan rakyat termiskin termasuk Orang Asli. PPRT akan digantikan dengan program baru, iaitu Skim Pembangunan Kesejahteraan Rakyat (SPKR) yang meliputi kumpulan termiskin dan golongan miskin yang lain. Program utama yang akan dilaksanakan ialah pembangunan sumber manusia, penyediaan infrastruktur, peningkatan pendapatan serta kajian terhadap sosial, kebajikan dan kemiskinan.

Peruntukan Pembangunan Mengikut Negeri

6.49 Agihan peruntukan pembangunan Kerajaan Persekutuan mengikut negeri dalam RMKe-8 mencerminkan usaha Kerajaan untuk menggalakkan pembangunan yang lebih seimbang antara negeri, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-4. Peruntukan ini mengambil kira tahap pembangunan semasa, keperluan dan potensi pertumbuhan, sumber yang ada serta keupayaan pelaksanaan di peringkat negeri.

6.50 Negeri lebih maju akan menerima peruntukan sebanyak RM40.2 bilion atau 36.6 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan, mencerminkan permintaan yang lebih tinggi terhadap kemudahan berikutan pembangunan pesat dan keperluan mengatasi kekangan infrastruktur di negeri tersebut. Sebahagian besar peruntukan ini adalah untuk menaik taraf Persimpangan Bertingkat Jalan Lingkaran Dalam Johor Bahru dan Lebuh raya Kota Tinggi-Pasir Gudang di Johor, pembinaan loji air Sungai Terip Fasa III di Negeri Sembilan serta pembinaan universiti di Melaka dan politeknik di Balik Pulau, Pulau Pinang.

6.51 Peruntukan bagi negeri kurang maju berjumlah RM32.6 bilion atau 29.6 peratus daripada jumlah peruntukan pembangunan. Peruntukan ini adalah untuk pembangunan sektor kecil pengangkutan, projek tenaga, pembangunan pertanian serta pendidikan dan latihan. Antara projek yang akan dilaksanakan ialah pembinaan Bekalan Air Kuantan Raya di Pahang, hospital di Alor Setar, Kedah dan di Temerloh, Pahang, universiti di Perlis dan Pahang serta menaik taraf jalan dari Jitra di Kedah ke Arau dan Kangar di Perlis.

6.52 Sejumlah RM37.2 bilion atau 33.8 peratus daripada peruntukan pembangunan akan disediakan untuk projek pelbagai negeri. Projek tersebut termasuk pembangunan Putrajaya, Program Perumahan Rakyat Bersepadu, program P&P, Projek Penyaluran Air Mentah dari Pahang ke Selangor, mendalamkan muara sungai di beberapa pelabuhan kecil di Semenanjung Malaysia serta menaik taraf dan membaik pulih sistem pengagihan air.

Perbelanjaan Semasa

6.53 Dalam tempoh RMKe-8, perbelanjaan semasa Kerajaan Persekutuan dijangka berjumlah RM322.4 bilion atau 16.4 peratus daripada KNK, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-5. Upah dan gaji terus merupakan bahagian terbesar daripada perbelanjaan semasa dan dijangka meningkat pada kadar purata 2.8 peratus setahun, iaitu lebih rendah daripada 3.6 peratus setahun yang telah dicapai dalam tempoh RMKe-7. Perbelanjaan ke atas bekalan dan perkhidmatan dijangka meningkat sebanyak 12 peratus setahun terutamanya untuk penyelenggaraan dan peningkatan kualiti serta kecekapan perkhidmatan awam. Perbelanjaan khidmat bayar hutang pula dijangka meningkat pada kadar yang lebih rendah, iaitu 4.3 peratus setahun.

Sumber Hasil

6.54 Jumlah hasil Kerajaan Persekutuan dijangka mencatat pertumbuhan yang lebih pesat, iaitu 7.8 peratus setahun dalam tempoh RMKe-8 seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-6. Cukai langsung akan terus menjadi penyumbang utama tetapi pertumbuhannya dijangka perlahan selaras dengan usaha Kerajaan untuk menyediakan struktur cukai yang berdaya saing bagi memperbaiki lagi persekitaran

untuk menjalankan perniagaan di Malaysia. Bahagiannya kepada KNK dijangka mencapai 8.7 peratus, iaitu rendah sedikit daripada 10.4 peratus yang telah dicapai dalam tempoh RMKe-7. Cukai pendapatan yang terdiri daripada cukai syarikat, individu dan petroleum dijangka meningkat pada kadar purata 4.8 peratus, iaitu lebih rendah daripada 6.1 peratus yang telah dicapai dalam Rancangan sebelumnya. Ini disebabkan oleh hasil yang lebih rendah daripada cukai petroleum yang diunjur menguncup pada kadar 4.0 peratus setahun manakala cukai syarikat dijangka mencatat pertumbuhan pada kadar 7.1 peratus dan cukai individu pada kadar 6.8 peratus setahun. Hasil daripada duti setem dijangka meningkat pada kadar 5.5 peratus setahun selaras dengan jangkaan peningkatan dalam jumlah urus niaga manakala cukai langsung yang lain dijangka meningkat pada kadar 11.8 peratus setahun.

6.55 Walaupun hasil daripada cukai tidak langsung merupakan yang kedua terbesar, pertumbuhannya dijangka melebihi pertumbuhan cukai langsung. Bahagiannya kepada jumlah hasil akan meningkat kepada 36.5 peratus menunjukkan peralihan beransur-ansur struktur cukai Malaysia daripada cukai yang berasaskan pendapatan kepada berasaskan penggunaan. Ini adalah selaras dengan usaha Kerajaan untuk mengurangkan pergantungan terhadap cukai langsung dan meluaskan lagi asas hasil. Cukai jualan dan cukai perkhidmatan dijangka menjadi penyumbang utama kepada hasil cukai tidak langsung. Cukai jualan dijangka berkembang pada kadar 24.2 peratus setahun manakala cukai perkhidmatan 17.5 peratus setahun. Ini adalah selaras dengan jangkaan peningkatan pendapatan semua rakyat serta usaha menjadikan Malaysia sebagai destinasi pelancongan yang menarik. Duti import dijangka mencatat pertumbuhan sederhana pada kadar 4.2 peratus setahun kesan daripada pengurangan tarif yang sejajar dengan komitmen Malaysia terhadap Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN (AFTA) dan Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO). Duti eksais juga dijangka berkembang secara sederhana pada kadar 9.6 peratus setahun manakala cukai tidak langsung lain akan berkembang pada kadar purata 12.3 peratus setahun.

6.56 Dalam tempoh Rancangan, hasil bukan cukai dijangka menyumbang sebanyak 19.1 peratus kepada jumlah hasil Kerajaan Persekutuan. Peningkatan hasil bukan cukai ini sebahagian besarnya akan disumbangkan oleh pungutan dividen daripada pelaburan Kerajaan dan bayaran lesen dan permit.

Pembiayaan Sektor Awam Yang Disatukan

6.57 Dalam tempoh RMKe-8, akaun sektor awam yang disatukan dijangka mencatat lebihan sebanyak RM28.8 bilion atau 1.5 peratus daripada KNK, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-7. Akaun semasa Kerajaan Persekutuan diunjur mencatat lebihan sebanyak 3.8 peratus daripada KNK dan berjumlah RM74.4 bilion. Dengan lebihan ini, Kerajaan akan dapat membiayai sebahagian daripada perbelanjaan pembangunannya. Oleh itu, akaun keseluruhan Kerajaan Persekutuan dijangka

mencatat defisit keseluruhan sebanyak 1.5 peratus daripada KNK, seperti ditunjukkan dalam Jadual 6-5. Defisit tersebut akan dibiayai dengan menggunakan sumber dalam negeri serta luar negara. Walau bagaimanapun, dengan penggunaan sumber dalam negeri, Kerajaan akan memastikan ia tidak akan menyasarkan pelaburan swasta dan memberi tekanan ke atas harga.

6.58 Usaha berterusan untuk meningkatkan produktiviti dan kecekapan akan menghasilkan lebih semasa yang lebih tinggi dalam akaun semasa PABK yang berjumlah RM187.5 bilion. Dengan mengambil kira perbelanjaan modal yang dianggar berjumlah RM109.3 bilion dalam tempoh RMKe-8, akaun keseluruhan PABK dijangka mencatat lebih yang lebih besar. Akaun kerajaan negeri, PBT dan badan berkanun juga dijangka mencatat lebih.

IV. PENUTUP

6.59 Usaha yang akan dijalankan dalam tempoh RMKe-8 dijangka mempercepatkan pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan. Memandangkan pembangunan tersebut akan diterajui oleh sektor swasta, Kerajaan akan memastikan penyediaan persekitaran yang sesuai dan suasana yang menyokong pembangunan. Bagi mencapai tujuan ini, program sektor awam akan ditumpu kepada penyediaan infrastruktur sosial dan fizikal yang diperlukan untuk meningkatkan daya saing dan kecekapan sektor swasta bagi menggerakkan pertumbuhan ekonomi. Dalam melaksanakan usaha ini, Kerajaan akan terus komited untuk mengekalkan disiplin fiskal dan memastikan defisit belanjawan berada pada tahap yang tidak akan menjejaskan pembangunan jangka panjang negara.

BAB 7: PENSWASTAAN

I. PENDAHULUAN

7.01 Penswastaan terus menjadi strategi penting dalam pembangunan ekonomi negara. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), program penswastaan telah menyumbang kepada pertumbuhan dan pembangunan ekonomi negara selaras dengan strategi pertumbuhan yang diterajui oleh sektor swasta dan Dasar Persyarikatan Malaysia. Pada masa yang sama, program penswastaan turut menyumbang kepada usaha menggalakkan penyertaan Bumiputera dalam bidang perniagaan dan perdagangan. Dalam melaksanakan program ini, penekanan telah diberi kepada meningkatkan keupayaan untuk membangunkan infrastruktur yang diperlukan bagi merangsang pembangunan industri dan perkhidmatan sokongan secara berkesan serta memberikan keselesaan dan akses yang lebih baik kepada pengguna. Langkah telah juga diambil bagi menyediakan rangka kerja kawal selia yang bersesuaian.

7.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), penswastaan akan terus dilaksanakan bagi membantu pertumbuhan ekonomi. Selain daripada projek infrastruktur, penekanan juga akan diberi kepada projek yang dapat menjana kesan pengganda dan meningkatkan kualiti perkhidmatan kepada orang ramai. Program ini akan terus meningkat dan memperluaskan penyertaan Bumiputera serta memastikan entiti yang diswastakan dapat dikekalkan. Kerajaan akan memberi sokongan kepada projek yang mempunyai implikasi sosial dan memerlukan perbelanjaan modal yang besar bagi mengurangkan tarif dan caj lain kepada pengguna. Bagi memastikan orang awam mempunyai peluang penyertaan yang saksama dalam entiti yang diswastakan, entiti yang dikorporatkan yang berjaya secara komersil akan disenaraikan di Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL). Disamping itu, proses mengenal pasti entiti milik Kerajaan yang berpotensi untuk dikorporatkan akan diteruskan. Usaha akan terus diambil bagi memperkukuhkan rangka kerja kawal selia untuk melindungi kepentingan pengguna dan memantau prestasi entiti yang diswastakan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

7.03 Program penswastaan dengan berpandukan Pelan Induk Penswastaan terus dilaksanakan bagi memberi manfaat kepada seluruh rakyat Malaysia. Walaupun krisis ekonomi menjejaskan pelaksanaan beberapa projek penswastaan, beberapa langkah pemulihan telah diambil dengan segera seperti penjadualan semula pelaksanaan dan pengurangan skop projek untuk mencergaskan semula projek yang terlibat. Untuk meningkatkan aktiviti ekonomi, konsep bayaran tertunda diperkenalkan di mana syarikat menanggung pembiayaan dahulu dan menerima bayaran berjadual setelah kemudahan yang telah siap diserahkan.

Projek Yang Diswastakan

JADUAL 7-2 PETUNJUK KECEKAPAN DAN PRODUKTIVITI BEBERAPA ENTITI YANG DISWASTAKAN		
<i>Petunjuk</i>	<i>Sebelum Pengorporatan/ Penswastaan</i>	<i>Selepas Pengorporatan/ Penswastaan (2000)</i>
Telekom Malaysia Berhad¹		
Pulangan Ke Atas Aset (peratus)	4.0	4.7
Hasil Setiap Pelanggan (RM)	1,227	1,755
Pengeluaran Setiap Pekerja (RM)	34,372	51,672
Talian Terus Setiap Pekerja	36	183
Respon Terhadap Aduan/Kerosakan (peratus)	80	100
Tenaga Nasional Berhad²		
Hasil Diperolehi (RM bilion)	3.3	14.3
Kos Seunit Output (sen/kWh)	16.6	19.4
Access kepada Pengguna (bilangan pusat perkhidmatan)	100	166
Kos kepada Orang Awam Bagi Seunit Output (sen/kWh)	18.0	23.5
Johor Port Berhad³		
Pulangan Ke atas Aset (peratus)	6.6	7.9
Kos Operasi Setiap Tan - <i>Freight Weight</i> (RM)	8.3	6.7
Keuntungan Kasar Tahunan (RM juta)	29.1	83.4
Hasil Operasi Bagi Setiap Pekerja (RM)	110,000	339,374
Purata Pengendalian Kontena (TEUs)	128,556	659,181
Purata TEUs Setiap Kapal	110	280
Kadar Pengendalian Purata Setiap Kapal Setiap Jam	28	56
Kadar Pengendalian Kren Setiap Jam (TEUs)	28	28
Penang Port Sdn Bhd⁴		
Pulangan Ke atas Aset (peratus)	11.0	9.0
Kos Operasi Setiap Tan - <i>Freight Weight</i> (RM)	6.9	7.1
Keuntungan Kasar Tahunan (RM juta)	30.7	44.7
Hasil Operasi Bagi Setiap Pekerja (RM)	58,253	116,998
Purata Pengendalian Kontena (TEUs)	330,922	586,788
Purata TEUs Setiap Kapal	271	419
Kadar Pengendalian Purata Setiap Kapal Setiap Jam	23.4	29.0
Kadar Pengendalian Kren Setiap Jam (TEUs)	21.5	26.0
<i>Nota:</i>		
¹ Diswastakan pada 1990		
² Diswastakan pada 1991		
³ Diswastakan pada 1995		
⁴ Dikorporatkan pada 1994		

7.04 Dalam tempoh Rancangan, sebanyak 98 projek telah diswastakan yang terdiri daripada 47 projek sedia ada dan 51 projek baru. Daripada jumlah projek baru yang diswastakan, 49 projek adalah dalam sektor pembinaan, pengangkutan serta elektrik dan gas. Lima daripada projek tersebut telah disiapkan manakala 25 projek masih dalam pelbagai tahap pelaksanaan dan selebihnya di peringkat awal perancangan. Projek yang telah siap dibina adalah Lebuh raya Damansara-Puchong, menaiktaraf Jalan Sungai Besi dan tiga Penjanakuasa Elektrik Persendirian iaitu di Sandakan, Karambunai dan Batu Sapi di Sabah. Projek utama yang sedang dalam pelbagai

tahap pelaksanaan termasuk Sistem Monorel di Kuala Lumpur, Hubungan Kereta Api Ekspres (ERL) dari Kuala Lumpur ke Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur (KLIA), pembangunan 10,000 unit rumah guru dan projek bekalan air Fasa III di Selangor. Maklumat lanjut mengenai projek yang diswastakan adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-1.

Manfaat Penswastaan

7.05 Kecekapan dan produktiviti. Kualiti perkhidmatan dan pengurusan entiti yang diswastakan telah meningkat dengan ketara sebagaimana digambarkan melalui petunjuk kecekapan dan produktiviti beberapa entiti yang diswastakan seperti ditunjukkan di Jadual 7-2. Peningkatan kualiti ini adalah berikutan daripada syarikat yang diswastakan telah menaiktaraf kemudahan melalui penggunaan teknologi baru dan moden, pengembangan rangkaian kapasiti dan perkhidmatan, perubahan dalam pengurusan dan organisasi serta penerapan sikap positif di kalangan kakitangan. Di samping itu, penswastaan juga mendorong mempercepatkan pelaksanaan projek terutamanya projek lebuhraya dan pelabuhan. Pembinaan Pelabuhan Tanjung Pelepas di Johor telah dapat disiapkan 6 bulan lebih awal daripada jadual manakala pembinaan Lebuhraya Damansara-Puchong disiapkan dalam tempoh 28 bulan berbanding dengan jadual asal selama 36 bulan.

7.06 Manfaat kepada orang awam. Program penswastaan memberi manfaat kepada orang awam memandangkan rakyat dapat menikmati lebih awal kemudahan yang disediakan melalui penswastaan berbanding jika projek tersebut dilaksanakan oleh Kerajaan. Ini adalah kerana Kerajaan mempunyai sumber pembiayaan yang terhad. Orang awam juga mendapat manfaat melalui penyediaan perkhidmatan yang lebih cekap dan liputan perkhidmatan yang lebih luas. Pengenalan perkhidmatan rel seperti perkhidmatan komuter Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB), Sistem I Rel Transit Ringan (LRT-STAR) dan Sistem II LRT (LRT-PUTRA) menyediakan sistem pengangkutan alternatif yang lebih cepat dan cekap di Lembah Klang. Perkhidmatan rel ini telah mengurangkan masa perjalanan dan kesesakan lalu lintas di bandar. Bagi meningkatkan bilangan penumpang, kemudahan park-and-ride dan laluan pejalan kaki berbumbung juga disediakan. Bilangan penumpang perkhidmatan komuter KTMB menunjukkan peningkatan semenjak operasi komersil pertama pada Ogos 1995. Bilangan penumpang meningkat daripada 18,780 sehari dalam tahun 1995 kepada 53,820 sehari pada akhir tahun 2000. Bilangan penumpang LRT-STAR meningkat daripada 20,000 sehari pada tahun 1997 kepada purata 85,000 sehari pada akhir tahun 2000. Bilangan penumpang LRT-PUTRA pula meningkat daripada purata 15,000 sehari pada tahun 1998 kepada hampir 120,000 sehari pada akhir tahun 2000. Pertambahan penumpang yang ketara telah menunjukkan penerimaan orang awam yang semakin meningkat terhadap penggunaan perkhidmatan rel khususnya dalam pengangkutan bandar.

JADUAL 7-3
KEMALANGAN TRAFIK MENGIKUT KLASIFIKASI JALAN
(OPS STATIK V, 18 - 31 DISEMBER 2000)

	<i>Bil. Kemalangan</i>	<i>%</i>	<i>Bil. Kematian</i>	<i>%</i>
Lebuh raya ¹	665	6.3	10	5.0
Jalan Persekutuan	3,067	29.9	70	34.7
Jalan Negeri	2,124	20.7	72	35.6
Jalan Perbandaran	3,800	37.1	36	17.8
Lain-lain	600	5.8	14	6.9
Jumlah	10,256	100.0	202	100.0

Nota: ¹ Lebuh raya Yang Diswastakan/Bertol

7.07 Pembinaan lebuh raya bertol yang diswastakan telah mengubah corak perjalanan pengguna jalan raya serta pengguna juga mendapat manfaat daripada pengurangan masa perjalanan dan kos penyelenggaraan kenderaan yang

rendah. Lebuh raya tersebut menyediakan laluan yang lebar, penunjuk arah yang jelas dan terletak di lokasi yang strategik serta tempat rehat yang memberi keselesaan dan keselamatan kepada pengguna. Lebuh raya Shah Alam yang disiapkan pada November 1996 dan Lebuh raya Damansara-Puchong (LDP) pada Januari 1999 melengkapkan lingkaran perjalanan bagi Jalan Lingkaran Tengah Dua (MRR2). Pembinaan lebuh raya ini membolehkan pengguna jalan raya memilih jalan alternatif untuk perjalanan dalam kawasan Lembah Klang dan mengurangkan masa perjalanan. Sebagai contoh, masa perjalanan dari Petaling Jaya ke Ampang melalui LDP dan MRR2 mengambil masa hanya 37 minit berbanding dengan 55 minit sebelumnya walaupun jarak perjalanan meningkat daripada 21 kilometer kepada 35 kilometer. Mengikut data kemalangan trafik Ops Statik V, pengguna lebuh raya kurang terdedah kepada kemalangan termasuk kemalangan maut. Dalam tempoh perayaan akhir tahun 2000, sebanyak 665 kemalangan berlaku yang mengakibatkan 10 kematian di lebuh raya bertol berbanding 3,067 kemalangan yang mengakibatkan 70 kematian di jalan Persekutuan seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 7-3.

7.08 Kualiti perkhidmatan utiliti yang diswastakan secara keseluruhannya telah meningkat. Sebanyak 98 peratus panggilan Sambung Terus Dail (STD) berjaya dibuat dalam percubaan pertama sementara 96 peratus panggilan kepada operator Telekom Malaysia Berhad (TMB) dijawab dalam tempoh 10 saat. Pengguna turut mendapat manfaat berikutan peningkatan prestasi Tenaga Nasional Berhad (TNB). Kejadian gangguan bekalan elektrik berkurang dengan ketara daripada 311,190 semasa penswastakan kepada 42,850 pada tahun 2000. Ini digambarkan dalam Indeks Tempoh Gangguan Purata Sistem (SAIDI) daripada 770 minit setiap pelanggan setahun pada tahun 1996 kepada 319 minit setiap pelanggan setahun pada tahun 2000.

7.09 Penswastakan perkhidmatan pelupusan sisa pepejal telah dibahagikan kepada empat wilayah iaitu wilayah tengah dan timur; wilayah utara; wilayah selatan; serta Sabah dan Sarawak termasuk Wilayah Persekutuan Labuan. Walaupun penswastakan pelupusan sisa pepejal tidak dilaksanakan sepenuhnya, pemegang konsesi bagi wilayah tengah dan timur serta wilayah selatan telah mengambil alih perkhidmatan

ini secara interim daripada beberapa pihak berkuasa tempatan di negeri berkaitan. Hasil daripada pelaksanaan langkah ini, secara umumnya terdapat peningkatan tahap perkhidmatan kutipan sisa pepejal. Untuk memastikan kecekapan optimum dalam sistem kutipan sisa pepejal, pemegang konsesi telah menyusun semula dan mengoptimumkan laluan kutipan bagi meningkatkan bilangan kutipan setiap perjalanan. Bagi wilayah tengah, purata bilangan kutipan setiap perjalanan telah meningkat daripada 700 sebelum Penswastaan kepada 1,100 dalam tempoh interim. Bagi meningkatkan keupayaan sistem penyimpanan, pemegang konsesi telah memperkenalkan dan menyediakan tong sampah beroda yang seragam di kawasan tertentu. Untuk memperbaiki lagi tahap perkhidmatan kepada orang awam, pemegang konsesi telah juga menambah peralatan dan kenderaan serta melabur untuk kerja pembaikan di tapak pelupusan sedia ada.

JADUAL 7-4 KEPUTUSAN PEMERIKSAAN KESIHATAN PEKERJA ASING, 1998-2000			
<i>Pemeriksaan Pekerja Asing</i>	1998	1999	2000
Bilangan Pekerja Asing	644,382	524,622	486,598
Bilangan Pekerja Asing Tidak Sihat Dikesan	24,880	13,455	9,292
Peratus Pekerja Asing Tidak Sihat Dikesan	3.9	2.6	1.9

7.10 Untuk memastikan hanya pekerja asing yang sihat sahaja dibenarkan bekerja dalam negara, Fomema Sdn. Bhd. telah dilantik untuk memantau pemeriksaan

perubatan. Prosedur seragam dalam pemeriksaan kesihatan yang diperkenalkan itu membolehkan penapisan pekerja asing yang lebih tepat dan dipercayai. Proses penapisan ini telah mengurangkan bilangan pekerja asing yang tidak sihat dikesan seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-4. Ini adalah kerana agensi pekerjaan lebih teliti dalam memastikan hanya pekerja asing yang sihat diambil bekerja.

JADUAL 7-5 PEROLEHAN, PENJIMATAN DAN PENGURANGAN PEKERJA DALAM SEKTOR AWAM, 1996-2000	
<i>Perkara</i>	1996 - 2000
Penjimatan (RM juta)	
Perbelanjaan Modal	49,252.2
Perolehan (RM juta)	
Penjualan Ekuiti	2,083.5
Penjualan Aset	2,428.5
Bilangan Anggota Sektor Awam Yang Dipindahkan	17,442

7.11 Manfaat Kepada Kerajaan. Kerajaan juga telah mendapat manfaat daripada program penswastaan melalui hasil bayaran konsesi, cukai korporat dan pengurangan perbelanjaan sektor awam. Pemandahan sebanyak 17,442

anggota sektor awam ke sektor swasta telah dapat mengurangkan beban pentadbiran Kerajaan. Dalam tempoh Rancangan, penjimatan dalam perbelanjaan modal Kerajaan sebanyak RM49.3 bilion. Daripada jumlah ini, 47.6 peratus adalah dari

sektor elektrik dan gas, diikuti oleh sektor pengangkutan sebanyak RM15,155.4 juta atau 30.7 peratus. Walaupun sektor pembinaan merupakan sektor yang terbesar dari segi bilangan projek yang diswastakan, jumlah penjimatan kepada Kerajaan hanya sebanyak RM7,896.1 juta atau 16 peratus. Butir terperinci penjimatan kepada Kerajaan adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-5.

Penyertaan Bumiputera

7.12 Selaras dengan Dasar Pembangunan Nasional (DPN), penyertaan Bumiputera terus diberi penekanan melalui program penswastaan. Program ini membolehkan penyertaan Bumiputera dalam aktiviti perdagangan dan perindustrian yang lebih meluas melalui kaedah pembelian syarikat oleh pengurusan (MBO), kerja kontrak dan program pembangunan vendor. Di samping itu, pelbagai kerjasama dan usahasama telah digalakkan antara syarikat Bumiputera dan bukan Bumiputera serta institusi pelaburan termasuk agensi kerajaan negeri dan koperasi. Program ini juga memberi peluang yang luas kepada orang awam memiliki saham melalui tawaran saham dalam entiti swasta yang disenaraikan.

Pemilikan Ekuiti	Nilai Tara (RM juta)	%
Bumiputera	845.4	15.6
Bukan Bumiputera	653.3	12.0
Kerajaan	3,851.3	71.0
Asing	74.2	1.4
Jumlah	5,424.2	100.0

7.13 Pemilikan dan Penguasaan Ekuiti. Garis panduan penswastaan menetapkan sekurang-kurangnya 30 peratus ekuiti dalam projek yang diswastakan dipegang oleh Bumiputera.

Daripada 98 entiti yang diswastakan dalam tempoh Rancangan, 67 syarikat adalah dikuasai oleh Bumiputera. Daripada jumlah modal berbayar sebanyak RM5.4 bilion, pegangan saham Bumiputera hanya 15.6 peratus sahaja. Walaupun Kerajaan mempunyai kepentingan dalam 20 entiti, pegangan sahamnya merupakan 71 peratus daripada jumlah modal berbayar, seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-6. Pegangan saham Kerajaan adalah melalui agensi pelaburan seperti Khazanah Nasional Berhad, Menteri Kewangan DiPerbadankan, Menteri Besar DiPerbadankan dan Setiausaha Kerajaan Negeri DiPerbadankan. Pelbagai langkah telah diperkenal dalam usaha untuk mengekalkan kepentingan Bumiputera selepas penswastaan termasuk mengenakan sekatan ke atas penjualan saham selama tiga tahun.

7.14 Berdasarkan kepada 203 syarikat yang diswastakan semenjak tahun 1983, pegangan ekuiti Bumiputera telah meningkat daripada 21.7 peratus semasa penswastaan kepada 25.6 peratus pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-7. Dari segi nilai, ekuiti Bumiputera telah meningkat sebanyak RM4.4 bilion. Nilai saham Kerajaan telah meningkat daripada RM12 bilion kepada RM16.5 bilion

JADUAL 7-7
PEMILIKAN EKUITI ENTITI YANG DISWASTAKAN

	Semasa Penswastaan		Disember 2000	
	Nilai Tara (RM juta)	%	Nilai Tara (RM juta)	%
Bumiputera	4,146.6	21.7	8,573.7	25.6
Bukan Bumiputera	1,856.4	9.7	4,684.1	14.0
Kerajaan	11,989.0	62.7	16,555.5	49.5
Asing	1,130.9	5.9	3,630.4	10.9
Jumlah	19,122.9	100.0	33,443.7	100.0

walaupun pegangan saham Kerajaan dalam entiti yang diswastakan berkurangan daripada 62.7 peratus kepada 49.5 peratus.

7.15 Pengagihan faedah yang meluas. Penswastaan entiti

Kerajaan secara MBO serta skim lain seperti Skim Opsyen Saham Kakitangan (ESOS) telah memberi faedah kepada pekerja dan pengurusan yang kebanyakannya terdiri daripada Bumiputera. Di samping itu, penyenaian entiti yang diswasta di BSKL menyediakan peluang yang lebih luas kepada orang awam untuk memiliki saham dan mendapat manfaat penswastaan. Penswastaan entiti secara MBO atau kombinasi antara MBO dan penjualan ekuiti (SOE) termasuk Lembaga Kemajuan Wilayah Jengka (LKWJ), MARA Shipyard & Engineering (Terengganu) Sdn. Bhd., UDA Holdings Bhd., MARA Holdings Sdn. Bhd., Lembaga Kemajuan Pahang Tenggara (DARA) dan anak syarikat Perbadanan Nasional Berhad (PNS).

7.16 Program Pembangunan Vendor. Program pembangunan vendor terus dilaksanakan bagi menggalakkan penyertaan Bumiputera dalam program penswastaan. Usahawan Bumiputera digalakkan menubuhkan perusahaan kecil dan sederhana untuk menjadi vendor bagi membekalkan input kepada syarikat yang diswastakan. Dalam tempoh Rancangan, kontrak bernilai RM10.1 bilion telah ditawarkan kepada 501 syarikat. Daripada jumlah ini, 347 atau 69.3 peratus adalah syarikat milik Bumiputera. Program vendor tersebut termasuk sektor utiliti dan perkhidmatan melibatkan pembekalan produk dan komponen, kerja membaikpulih dan membaiki serta kerja operasi dan penyenggaraan.

JADUAL 7-8
PROGRAM VENDOR YANG DILAKSANAKAN OLEH BEBERAPA SYARIKAT YANG DISWASTAKAN, 1996-2000

Syarikat	Nilai (RM juta)	Jumlah Vendor
Malaysia Airlines System Berhad	25.7	23
Perusahaan Otomobil Nasional Berhad	8,195.9	167
Tenaga Nasional Berhad	712.3	23
Petronas Dagangan Berhad	22.7	9

7.17 Dalam tempoh Rancangan, program pembangunan vendor yang dilaksanakan termasuk skim pembuatan komponen Perusahaan Otomobil Nasional Berhad (PROTON) dan program pembangunan

usahawan TNB. Walau bagaimanapun, program tersebut telah terjejas akibat daripada kegawatan ekonomi pada pertengahan tahun 1998 yang mengakibatkan

beberapa vendor menghentikan operasi. Pemulihan ekonomi dalam tempoh akhir Rancangan telah membolehkan beberapa vendor mengaktifkan semula operasi terutamanya mereka yang di bawah skim vendor PROTON. Program vendor yang dilaksanakan oleh beberapa syarikat yang diswastakan adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-8.

Program Latihan

JADUAL 7-9 PERBELANJAAN LATIHAN OLEH BEBERAPA SYARIKAT YANG DISWASTAKAN, 1996-2000						
Tahun	Bumiputera		Bukan Bumiputera		Jumlah	
	Bilangan Pekerja	Perbelanjaan (RM juta)	Bilangan Pekerja	Perbelanjaan (RM juta)	Bilangan Pekerja	Perbelanjaan (RM juta)
1996	46,224	59.2	9,690	13.9	55,914	73.1
1997	43,732	61.2	7,564	13.8	51,296	75.0
1998	38,462	42.1	7,453	9.0	45,917	51.1
1999	44,403	59.8	9,611	12.9	54,016	72.7
2000	39,843	42.4	9,774	9.4	49,617	51.8
Jumlah	212,666	264.7	44,094	59.0	256,760	323.7

7.19 Bagi meningkatkan produktiviti dan kecekapan, entiti yang diswasta menyediakan latihan secara dalaman dan latihan sambil bekerja bagi meningkatkan kemahiran dalam bidang kewangan, pemasaran,

pengurusan personel dan perhubungan awam. Program latihan khas juga disediakan oleh entiti tersebut bagi melancarkan peralihan kakitangan awam kepada sektor swasta. Seramai 256,760 kakitangan telah dilatih iaitu 212,666 adalah Bumiputera dan 44,094 bukan Bumiputera. Jumlah perbelanjaan bagi program tersebut dalam tempoh Rancangan adalah sebanyak RM323.7 juta seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-9.

Permodalan Pasaran

JADUAL 7-10 PERMODALAN PASARAN BAGI SYARIKAT YANG DISWASTA DAN DISENARAIKAN DI BSKL, 1996-2000 (RM juta)					
Syarikat	1996 ¹	1997 ¹	1998 ¹	1999 ¹	2000 ²
Sarawak Enterprise Corp Berhad	4,870.4	1,906.7	1,497.9	2,726.7	1,416.0
Perak Corp Berhad	204.0	77.0	133.0	224.0	98.0
Bina Darul Aman Berhad	222.0	39.2	88.4	94.2	65.2
Johor Tenggara Oil Palm Berhad	379.2	152.0	211.2	219.2	152.0
Powertek Berhad	1,145.4	920.0	956.8	1,140.8	966.0
Johor Port Berhad	1,372.8	412.5	448.8	551.1	435.6
Kumpulan FIMA Berhad	889.5	157.9	155.3	315.8	134.2
Lingkarau Transkota Holdings Berhad	1,560.0	744.0	954.2	1,438.7	1,071.5
Johore Land Berhad	442.0	500.0	162.0	168.0	105.0
YTL Power International Berhad	-	5,702.6	5,702.6	7,232.2	6,431.2
Puncak Niaga Holdings Berhad	-	725.0	700.0	955.0	910.0
Padiberas Nasional Berhad	-	405.0	344.0	755.1	388.1
Pasdec Holdings Berhad	-	327.6	316.8	230.4	88.2
Digi.com. Berhad	-	1,970.0	1,425.0	3,075.0	3,645.0
Uda Holdings Berhad	-	-	-	621.2	448.2
Malaysia Airports Holdings Berhad	-	-	-	3,410.0	1,870.0
Jumlah Nilai Pasaran	11,085.3	14,039.5	13,096.0	23,137.4	18,224.2

Sumber: Bursa Saham Kuala Lumpur
Nota:
¹ Permodalan pasaran seperti pada 31 Disember setiap tahun
² Permodalan pasaran seperti pada 26 Disember 2000

7.20 Penyenaiaan syarikat yang diswastakan di BSKL telah membolehkan pengagihan pemilikan ekuiti yang meluas kepada orang awam. Sebanyak 40 syarikat yang diswastakan telah disenarai di BSKL termasuk 16 syarikat dalam tempoh Rancangan, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 7-10.

JADUAL 7-11

MODAL BERBAYAR DAN PERMODALAN PASARAN SYARIKAT YANG DISWASTA DAN DISENARAikan

	Bilangan Syarikat		Modal Berbayar (RM juta)		Permodalan Pasaran (RM juta)	
	1995	2000 ¹	1995	2000 ¹	1995	2000 ¹
Syarikat yang Diswasta dan Disenaraikan	24	40	13,157	18,174	124,695	131,141
Jumlah Syarikat Tersenarai	529	795	82,219	146,414	547,394	433,414
Peratus Syarikat yang Diswasta dan Disenaraikan	4.5	5.0	16.0	12.4	22.8	30.3

Nota: ¹ Seperti pada 26 Disember 2000

Daripada penyenaiaan baru, orang awam telah diperuntukkan sebanyak 939.4 juta saham (81 peratus), pelabur Bumiputera atau institusi yang diluluskan sebanyak 159.1 juta saham (13.7 peratus) dan pekerja syarikat yang diswastakan sebanyak

61.6 juta saham (5.3 peratus). Penyenaiaan syarikat yang diswastakan di BSKL telah menyumbang sebanyak RM131.1 bilion atau 30.3 peratus daripada jumlah permodalan pasaran seperti pada 26 Disember 2000. Bilangan syarikat yang diswastakan merupakan 5.0 peratus daripada jumlah syarikat yang tersenarai, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 7-11.

7.21 Secara relatifnya saham syarikat yang diswasta dan disenaraikan kurang terjejas oleh krisis kewangan seperti digambarkan oleh peningkatan permodalan pasaran daripada 20 peratus sebelum krisis kepada 29.4 peratus seperti pada 31 Disember 1997. Ini sebahagian besarnya disebabkan oleh syarikat yang diswastakan memberi pulangan yang berpatutan kepada pelabur. Penyenaiaan syarikat baru yang diswastakan juga telah memberi manfaat kepada orang awam dalam bentuk peningkatan modal kerana harga saham lebih tinggi berbanding harga tawaran.

7.22 Dalam tempoh Rancangan, sebanyak lima daripada 16 syarikat yang diswasta telah disenaraikan sebagai Syarikat Projek Infrastruktur iaitu Powertek Berhad, Lingkaran Transkota Holdings Berhad, YTL Power International Berhad, Puncak Niaga Holdings Berhad dan Digi.com Berhad. Penyenaiaan Syarikat Projek Infrastruktur ini telah menambahkan jumlah saham dan memperluaskan lagi pasaran modal serta membolehkan orang awam melabur dalam syarikat tersebut. Di samping itu, Syarikat Projek Infrastruktur juga berkeupayaan memperolehi pembiayaan daripada pasaran modal untuk melaksanakan projek infrastruktur yang melibatkan kos melebihi RM500 juta. Syarikat Projek Infrastruktur telah dapat mengumpul sejumlah RM3.5 bilion menerusi terbitan saham baru.

Badan Kawal Selia

7.23 Sebanyak 18 badan kawal selia telah ditubuhkan bagi melindungi kepentingan pengguna dan mengawal selia sektor yang terlibat dengan penswastaaan termasuk pengangkutan dan kemudahan awam. Walau bagaimanapun, badan kawal selia tersebut gagal berfungsi dengan berkesan disebabkan kekurangan kepakaran dan sokongan perundangan. Bagi mengatasi masalah tersebut Kerajaan telah mengambil

JADUAL 7-12

PENUBUHAN BADAN KAWAL SELIA BERASASKAN SEKTOR

<i>Suruhanjaya/Badan Kawal Selia</i>	<i>Bidang</i>
Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia	Penyiaran, komunikasi dan multimedia
Suruhanjaya Tenaga	Industri gas dan elektrik
Suruhanjaya Pengangkutan	Rel dan lebuh raya bertol
Air dan Sanitasi	Air, pembetulan dan pengurusan sisa pepejal
Lembaga Pelabuhan Kebangsaan	Semua pelabuhan

langkah menyusun semula dan memperkemas badan berkecual mengikut sektor utama, seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-12. Badan kawal selia yang baru ini adalah bertanggungjawab

untuk memperkenalkan peraturan dan keselamatan bagi melindungi kepentingan pengguna dan menggalakkan pembangunan yang sihat dalam setiap sektor berkaitan. Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia telah ditubuhkan pada tahun 1999 manakala penubuhan empat lagi badan kawal selia adalah di pelbagai peringkat pelaksanaan.

Pembangunan Teknologi

7.24 Projek yang diswastakan terutamanya yang dilaksanakan secara binakendali-pindah (BOT) dan bina-kendali-milik (BOO) telah membolehkan penggunaan teknologi dan pemindahan teknologi terkini seperti pembinaan dan pengurusan kemudahan rawatan pembuangan sisa bersepadu yang moden. Sektor tenaga memberi peluang kepada lebih banyak syarikat Malaysia dalam aktiviti penjanaan dan pengagihan tenaga seperti pemasangan kabel, pembinaan menara penghantaran dan pencawang yang dahulunya dikuasai oleh syarikat asing. Teknik baru digunakan termasuk micro piling dan recoiling untuk penurapan jalan, penggerudian terowong dan stesen bawah tanah serta sistem rel transit ringan yang berautomasi sepenuhnya tanpa pemandu. Pemindahan teknologi juga dipergiatkan melalui pengurusan dan latihan teknikal.

Pemantauan Projek Penswastan

7.25 Bagi memastikan projek penswastan memberikan perkhidmatan pada tahap yang diperlukan oleh pengguna secara berterusan dalam jangka panjang, Kerajaan membuat penilaian dari semasa ke semasa ke atas prestasi entiti utama yang diswastakan. Hasil daripada penilaian tersebut, Kerajaan telah mengambil beberapa langkah seperti mengambil alih saham dan aset syarikat dalam sektor strategik seperti pementangan, penerbangan dan pengangkutan rel. Ini merupakan langkah sementara dan akan diikuti dengan penjualan saham dan aset atau penstrukturan semula kaedah penswastan bagi membolehkan Kerajaan memiliki aset modal manakala sektor swasta kekal sebagai pengendali perkhidmatan. Langkah sedemikian akan membolehkan penggabungan secara optimum kombinasi

pembangunan aset moden oleh Kerajaan dan penawaran perkhidmatan yang cekap oleh sektor swasta.

III. PROSPEK, 2001-2005

7.26 Selaras dengan pembangunan yang diterajui oleh sektor swasta, penswastaan akan terus berperanan sebagai salah satu mekanisme penting untuk membantu pertumbuhan ekonomi bagi memastikan agihan pendapatan yang saksama di antara kumpulan etnik dalam tempoh RMKe-8. Usaha akan dipertingkatkan bagi melindungi kesejahteraan dan kepentingan ekonomi masyarakat melalui pewujudan dan pengukuhan mekanisme kawal selia. Pelaksanaan program penswastaan akan dilaksana melalui strategi seperti berikut:

- memberi penekanan kepada projek yang merangsang pertumbuhan ekonomi;
- memperkukuh dan memperkemaskan lagi proses pelaksanaan bagi memastikan keberkesanan program penswastaan;
- memastikan projek yang diswastakan adalah berdaya maju dari segi komersil dan menyumbang kepada kesejahteraan masyarakat;
- memperkukuh badan kawal selia bagi melindungi kepentingan pengguna dan memupuk pembangunan yang sihat di sektor yang terlibat dengan penswastaan;
- menggalak penyertaan Bumiputera melalui skim vendor dan meningkat kebolehpasaran kepada sumber modal; dan
- menggalak penyertaan awam yang lebih luas dalam entiti yang diswastakan melalui penyenaiaan awam.

Pengukuhan dan Perluasan Proses Penswastaan

7.27 Mengenalpasti dan melaksanakan projek. Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan akan terus mengenal pasti projek yang akan menghasilkan kesan pengganda dan meningkatkan kualiti perkhidmatan dalam bidang seperti pengangkutan, pembinaan dan utiliti. Untuk mencapai tujuan ini, Pelan Tindakan Penswastaan yang merupakan pelan dwitahunan boleh dipinda, sebagaimana yang terkandung dalam Pelan Induk Penswastaan, akan dikaji dan dirangka semula. Pertimbangan ke atas projek yang akan diswasta akan mengambil kira keutamaan nasional sebagaimana yang ditetapkan dalam Dasar Wawasan Negara (DWN). Pemilihan akan terus dibuat berdasarkan kriteria tertentu yang telah disediakan seperti ketekalan dengan strategi

JADUAL 7-13	
ENTITI/PROJEK UTAMA PENSWASTAAN YANG DILULUSKAN SECARA PRINSIP	
<i>Entiti/Projek</i>	
Lebuhraya Lembah Klang Selatan (SKVE)	
Lebuhraya Penyuraian Trafik Lingkaran Kajang (SILK)	
Lebuhraya Jelutong (JEWay)	
Lebuhraya Senai-Johor Perdana-Desaru	
Pembinaan Kompleks Logistik dan Kuarters Untuk Polis DiRaja Malaysia di Shah Alam	
Pintu Masuk Antarabangsa Selatan (SIG)	
Pengurusan Stesen Sentral Kuala Lumpur	
Perkhidmatan Pemeriksaan Berkanun Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	
Pengurusan Sisa Pepejal Kebangsaan	

sektor, kelebihan sektor swasta berbanding dengan sektor awam dalam menyediakan perkhidmatan dari segi kecekapan dan kualiti serta daya maju dan daya tahan projek dalam jangka panjang. Bagi memastikan penswastaan terus menjadi penggerak dalam mempercepatkan lagi

pertumbuhan ekonomi, projek utama yang telah diluluskan dalam tempoh RMKE-7 seperti ditunjukkan dalam Jadual 7-13 akan dilaksana.

7.28 Memperkukuh proses pelaksanaan. Usaha akan terus diambil bagi memperkemas prosedur di pelbagai peringkat pelaksanaan. Dalam hubungan ini, di peringkat prapenswastaan, penilaian yang lebih teliti akan dibuat bagi memastikan syarikat mempunyai kepakaran pengurusan dan kemampuan modal untuk melaksanakan projek yang dicadangkan. Di samping itu, proses penilaian juga meliputi perlantikan perunding dan juruaudit bebas serta mengambil kira pendapat awam melalui kajian soal selidik. Penilaian ini bagi memastikan penerimaan awam dan daya maju projek. Penekanan kepada pematuhan semua terma dan syarat perjanjian penswastaan akan diberikan di peringkat pelaksanaan dan sepanjang tempoh konsesi. Dalam hubungan ini, agensi pelaksana dan badan kawal selia dikehendaki memantau dan menguatkuasa peruntukan perjanjian serta membuat penilaian selepas penswastaan. Bagi projek yang melibatkan perkongsian sumber atau projek di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri, kerjasama yang lebih erat antara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri akan dipertingkatkan bagi mempercepatkan pelaksanaan projek dan penetapan caj.

7.29 Mencapai objektif sosial. Melalui penswastaan, pengguna akan menikmati kualiti perkhidmatan yang lebih baik kerana entiti yang diswasta akan menggunakan peralatan baru dan moden. Walaupun 'prinsip pengguna-bayar' menggambarkan kos ekonomi dalam menyediakan perkhidmatan berkenaan, prinsip ini tidak akan dijadikan panduan utama dalam menentukan kadar tarif dan caj. Kerajaan akan terus mengawal penetapan dan kajian semula tarif untuk memastikan orang ramai menikmati perkhidmatan pada kadar yang berpatutan. Dalam pada itu, Kerajaan akan terus memberi sokongan kepada projek penswastaan yang memerlukan perbelanjaan modal yang besar dan mempunyai impak sosial yang meluas bagi memastikan daya maju projek. Bank Pembangunan dan Infrastruktur Malaysia

Berhad akan juga membantu Syarikat Projek Infrastruktur yang diswasta bagi mendapatkan pinjaman dengan terma yang lebih baik untuk membiayai projek yang memerlukan pelaburan modal yang besar.

Pengukuhan Rangka Kerja Kawal Selia

7.30 Penubuhan badan kawal selia bagi sektor berkaitan akan dipercepat dan diperkukuhkan melalui sokongan perundangan dan peningkatan keupayaan. Ini bagi membolehkan badan tersebut membuat pemantauan dan penilaian yang berterusan ke atas entiti yang diswastakan bagi melindungi kepentingan awam dan memastikan pembangunan sektor yang kukuh. Kajian semula ke atas badan kawal selia sedia ada bagi sektor seperti pendidikan dan kesihatan akan dilaksanakan untuk distruktur semula sebagai badan kawal selia berasaskan sektor dan meningkatkan keberkesannya. Langkah ini bertujuan memastikan kepentingan awam dilindungi secukupnya dan tanggungjawab sosial dipenuhi. Dalam jangka panjang badan kawal selia ini dijangka akan mempunyai sumber kewangan sendiri bagi membolehkan mereka menjadi badan yang berautonomi.

Pengukuhan Penyertaan Bumiputera

7.31 Kerajaan akan terus menggalak dan mengekalkan penyertaan Bumiputera dalam program penswastaan dengan memberi penekanan yang lebih kepada kaedah MBO dalam penswastaan entiti Kerajaan. Selain daripada itu, kerjasama dengan pelabur institusi dan badan korporat yang utama akan digalak bagi membolehkan pencadang MBO memenuhi keperluan pembiayaan serta menambah modal.

7.32 Pelbagai langkah bagi mengekal dan melindungi kepentingan Bumiputera selepas penswastaan akan terus dilaksanakan. Sekatan ke atas penjualan saham selama tiga tahun yang dikenakan ke atas struktur ekuiti entiti yang diswastakan akan diperketatkan lagi. Cadangan untuk mengubah struktur ekuiti pemegang saham dalam entiti yang diswastakan memerlukan kelulusan Kerajaan terlebih dahulu. Bagi projek yang tidak mempunyai tempoh konsesi tertentu seperti pembangunan tanah, sekatan tersebut dikenakan bagi keseluruhan tempoh pembinaan sehingga projek disiapkan. Bagi mencegah penjualan berterusan kepentingan Bumiputera, keutamaan akan diberikan kepada agensi amanah atau usahawan Bumiputera yang lain untuk membeli saham tersebut.

7.33 Program vendor akan terus dilaksanakan dalam tempoh Rancangan. Usaha akan dipergiatkan lagi untuk meningkatkan kerjasama antara entiti penswastaan yang besar dengan usahawan kecil dan sederhana di kalangan Bumiputera bagi menyediakan peluang untuk turut serta dalam entiti yang diswastakan. Bagi mencapai tujuan ini, pencadang projek digalak mengenal pasti dan mengambil kira program latihan, peluang pasaran dan pemindahan teknologi dalam cadangan mereka.

Penggalakan Penyertaan Awam Yang Meluas Dalam Pasaran Modal

7.34 Entiti Kerajaan yang boleh beroperasi secara komersil akan dikorporat sebelum dipertimbang untuk diswastakan melalui penyenaian di BSKL. Entiti yang dikorporat serta berdaya maju secara komersil digalakkan untuk disenarai di BSKL. Penyenaian ini akan membolehkan penyertaan orang awam yang meluas dan menyediakan sumber dana untuk entiti yang diswastakan. Disamping itu, bagi membolehkan pekerja memiliki saham dalam syarikat yang diswastakan, dasar yang memperuntukkan 5.0 hingga 10 peratus saham semasa diapungkan serta ESOS akan diteruskan.

7.35 Dasar yang membenarkan Syarikat Projek Infrastruktur disenarai di BSKL akan diteruskan bagi membolehkan mereka mendapat pembiayaan daripada pasaran modal. Bagi industri strategik, Kerajaan akan mengekalkan kawalan ke atas beberapa entiti yang disenarai supaya kepentingan awam dan negara terus terpelihara. Di samping itu, syarikat swasta akan digalakkan mendapatkan sumber dana melalui sekuriti hutang swasta seperti bon jangka panjang serta bon secara Islam, waran dan pensekuritan.

IV. PENUTUP

7.36 Program penswastan akan terus dilaksanakan dalam tempoh RMKe-8 memandangkan sumbangannya dalam meningkatkan kecekapan dan produktiviti entiti yang diswastakan dan memberi manfaat kepada orang awam serta menggiatkan pembangunan ekonomi. Penekanan akan diberi kepada projek berdaya maju yang mempunyai kesan pengganda yang tinggi dan pada masa yang sama mencapai objektif sosial. Langkah akan terus diambil untuk memperkukuh dan memperkemaskan proses pelaksanaan serta rangka kerja kawal selia bagi memastikan keberkesanan program penswastan.

BAB 8 : PEMBANGUNAN PERTANIAN

I. PENDAHULUAN

8.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh, sektor pertanian kekal sebagai salah satu sektor utama ekonomi selepas pembuatan dan perkhidmatan dengan menyumbang kepada pendapatan negara dan pendapatan eksport. Sejalan dengan Dasar Pertanian Negara Ketiga (DPN3), sektor ini bukan sahaja memberi sumbangan sebagai pembekal bahan mentah kepada industri berasaskan sumber tetapi juga dari segi pengeluaran makanan. Peningkatan pendapatan daripada komoditi utama khususnya minyak sawit, lada hitam dan makanan telah membolehkan sektor ini mengekalkan tenaga kerja dan mampu menghadapi kemelesetan ekonomi 1997/1998.

8.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan, langkah-langkah baru dan berinovatif akan dilaksanakan untuk meningkatkan sumbangan sektor pertanian kepada ekonomi negara. Pengeluaran makanan tempatan akan dipergiatkan lagi dengan menggalakkan pertanian secara berskala besar dan tersusun, mempertingkatkan penggunaan tanah secara intensif, memperbaiki amalan agronomi serta mengguna teknologi dan pengurusan moden. Pengeluaran komoditi utama akan diorientasi semula bagi meningkatkan produktiviti dan daya saing melalui program integrasi tanaman dengan ternakan, amalan tanaman bercampur yang lebih luas dan penggunaan jentera. Selain daripada itu, pengeluaran produk semulajadi khusus seperti tumbuhan ubat-ubatan serta keluaran hutan bukan kayu akan digalakkan sebagai sumber baru pertumbuhan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

8.03 Dalam tempoh Rancangan, prestasi sektor pertanian adalah menggalakkan seperti ditunjukkan oleh pertumbuhan dari segi nilai ditambah, produktiviti bagi setiap pekerja serta pendapatan eksport, walaupun menghadapi kekurangan buruh, persaingan untuk mendapatkan tanah yang sesuai dan harga input yang lebih tinggi. Menerusi berbagai program dan aktiviti, sektor ini juga telah membantu usaha untuk meningkatkan taraf hidup masyarakat luar bandar.

Prestasi Pertumbuhan

8.04 Jumlah nilai ditambah sektor pertanian telah meningkat sebanyak 1.2 peratus setahun berbanding dengan matlamat Rancangan sebanyak 1.9 peratus, seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-1. Walau bagaimanapun, pengeluaran minyak sawit telah meningkat pada kadar 7.9 peratus melebihi matlamat dan kekal sebagai penyumbang

JADUAL 8-1
NILAI DITAMBAH SEKTOR PERTANIAN, 1995-2005
(RM juta dalam harga 1987)

Komoditi							Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)		
	1995	%	2000	%	2005	%	Matlamat RMKe-7	Pencapaian RMKe-7	Matlamat RMKe-8
Getah	2,129	12.4	1,178	6.3	1,025	4.9	-4.1	-11.2	-2.7
Minyak Sawit	4,235	24.7	6,199	34.1	7,364	35.0	4.2	7.9	3.5
Perhutanan dan Pembalakan	4,139	24.2	3,395	18.7	3,038	14.5	-8.5	-3.9	-2.2
Koko	1,225	7.3	1,159	6.4	1,192	5.7	-1.9	-1.6	0.6
Padi	516	3.0	532	2.9	673	3.2	0.9	0.6	4.8
Ternakan	953	5.6	1,109	6.1	1,454	6.9	5.1	3.1	5.6
Perikanan	1,964	11.5	2,375	13.1	2,998	14.3	4.0	3.9	4.8
Pelbagai ¹	1,924	11.2	2,207	12.2	3,274	15.6	7.9	2.8	8.2
Jumlah	17,115	100.0	18,154	100.0	21,018	100.0	1.9	1.2	3.0

Nota: ¹ Termasuk kopi, teh, kelapa, tembakau, lada hitam, sayur-sayuran, buah-buahan, bunga-bungaan, herba dan lain-lain.

terpenting kepada peningkatan nilai ditambah. Sektor kecil lain yang mencatatkan peningkatan dalam nilai ditambah termasuklah ternakan, perikanan, padi dan tanaman makanan lain, walaupun peningkatan ini adalah kurang daripada yang disasarkan.

Sumbangan sektor pertanian kepada

Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) berkurang daripada 10.3 peratus pada tahun 1995 kepada 8.7 peratus pada tahun 2000. Pendapatan eksport pertanian dalam nilai semasa meningkat sebanyak 1.1 peratus setahun daripada RM21.6 bilion kepada RM22.9 bilion terutamanya daripada hasil eksport minyak sawit. Di sebalik peningkatan ini, peratusan eksport pertanian kepada jumlah eksport telah berkurang daripada 11.7 peratus kepada 6.1 peratus dalam tempoh tersebut.

8.05 Selaras dengan penekanan ke atas usaha meningkatkan pengeluaran makanan tempatan dan mengurangkan bil import, sumbangan sektor kecil makanan kepada jumlah nilai ditambah sektor pertanian secara berbanding telah meningkat terutamanya daripada ternakan, perikanan, buah-buahan dan sayur-sayuran. Walau bagaimanapun, sumbangan komoditi untuk industri kepada nilai ditambah sektor pertanian telah berkurang berikutan daripada pengurangan dalam nilai ditambah bagi getah dan keluaran perhutanan.

Guna Tenaga

JADUAL 8-2
GUNA TENAGA DAN PRODUKTIVITI DALAM PERTANIAN,
1995-2005

				Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)		
	1995	2000	2005	Matlamat RMKe-7	Pencapaian RMKe-7	Matlamat RMKe-8
Guna Tenaga dalam Pertanian ('000)	1,493	1,408	1,307	-3.6	-1.2	-1.5
Peratus kepada Jumlah Guna Tenaga	18.7	15.2	12.0			
Nilai Ditambah Setiap Pekerja (RM dalam Harga 1987)	11,466	12,898	16,088	3.3	2.4	4.5

8.06 Guna tenaga dalam sektor pertanian terus berkurangan dalam tempoh Rancangan iaitu daripada 1.5 juta pada tahun 1995 kepada 1.4 juta pada tahun 2000 dengan kadar penurunan sebanyak 1.2 peratus setahun, seperti

ditunjukkan dalam Jadual 8-2. Peningkatan produktiviti telah dicapai dalam beberapa sektor kecil khususnya padi, tembakau, sayur-sayuran dan ayam-itik melalui pelaksanaan berbagai teknologi penjimatan buruh dan amalan pertanian yang lebih baik dalam pengeluaran komersil berskala besar. Nilai ditambah bagi setiap pekerja dalam sektor pertanian terus meningkat sebanyak 2.4 peratus setahun daripada RM11,500 pada tahun 1995 kepada kira-kira RM12,900 pada tahun 2000. Pencapaian ini adalah rendah sedikit daripada matlamat Rancangan sebanyak 3.3 peratus setahun berikutan proses penggunaan jentera yang secara berbanding lebih perlahan dalam beberapa sektor kecil seperti minyak sawit, getah dan koko.

8.07 Sektor pertanian terus menghadapi kekurangan buruh terutama dalam sektor kecil komoditi untuk industri. Secara khususnya, sektor kecil estet sangat bergantung kepada pekerja asing dengan jumlah pekerja asing yang memiliki permit kerja seramai kira-kira 190,200 orang pada tahun 2000 dan merupakan 13.4 peratus daripada jumlah guna tenaga pertanian.

Penggunaan Tanah

JADUAL 8-3 PENGUNAAN TANAH PERTANIAN, 1995-2005 (hektar)						
Komoditi	1995	2000	2005	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)		
				Matlamat RMKe-7	Pencapaian RMKe-7	Matlamat RMKe-8
Komoditi Pertanian Untuk Industri						
Getah	1,727,000	1,430,700	1,301,500	-3.8	-3.7	-1.9
Kelapa Sawit	2,507,611	3,460,000	3,100,000	1.1	6.7	-2.2
Koko	234,538	105,000	105,000	-1.9	-14.8	0.0
Lada Hitam	8,600	11,480	12,500	-1.1	5.9	1.7
Nanas	9,081	10,233	16,000	4.5	2.4	9.4
Tembakan	10,539	15,000	12,500	-1.0	7.3	-3.6
Komoditi Makanan						
Padi ¹	592,410	572,196	611,000	-9.7	-0.7	0.6
Kelapa ²	298,740	220,000	201,000	-5.0	-5.9	-1.8
Sayur-sayuran ³	42,000	51,420	77,290	3.0	4.1	8.3
Buah-buahan ³	244,471	297,436	379,613	7.1	4.0	5.0
Lain-lain ³	68,146	67,334	67,737	-0.3	-0.2	0.1
Jumlah³	5,743,137	5,949,934	6,314,977	-2.4	0.7	1.2
Nota:						
¹ Berdasarkan kepada kawasan ditanai.						
² Termasuk teh, kopi dan lain-lain tanaman.						
³ Hanya merujuk kepada kawasan fizikal dan tidak termasuk penanaman campuran atau penanaman berganda.						

8.08 Penggunaan tanah pertanian telah bertambah kira-kira 5.7 juta hektar pada tahun 1995 kepada kira-kira 6.0 juta hektar pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-3. Pertambahan ini berpunca terutamanya daripada pembukaan tanah baru bagi tanaman kelapa sawit di Sabah dan Sarawak. Peningkatan keluasan dilaporkan bagi kelapa sawit, lada hitam, tembakau, sayur-sayuran dan buah-buahan. Walau bagaimanapun, kira-

kira 430,800 hektar tanah getah dan koko telah ditukar kepada kelapa sawit dan kegunaan lain.

Pengeluaran Pertanian

8.09 Dalam tempoh Rancangan, pengeluaran pertanian secara keseluruhan telah mencatat kemajuan seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-4. Pengeluaran minyak sawit, lada hitam dan bunga-bunga menunjukkan kadar peningkatan yang ketara disebabkan oleh harga yang baik di pasaran dunia dan pasaran yang meluas. Walau bagaimanapun, getah dan koko mencatat pertumbuhan yang negatif. Selaras dengan dasar untuk meningkatkan pengeluaran makanan tempatan dan mengurangkan import, peningkatan yang ketara dicatatkan dalam pengeluaran semua komoditi makanan kecuali daging babi dan kelapa.

Komoditi Pertanian Untuk Industri

8.10 Pengeluaran minyak sawit mentah (CPO) meningkat pada kadar 6.8 peratus setahun daripada 7.8 juta tan pada tahun 1995 kepada 10.8 juta tan pada tahun 2000 disebabkan oleh peningkatan hasil pengeluaran dan keluasan tanaman yang matang. Harga CPO yang turun naik daripada RM1,472 satu tan dalam tahun 1995 kepada paras harga tertinggi RM2,377.50 satu tan pada tahun 1998 dan jatuh kepada RM1,000 satu tan pada tahun 2000 adalah disebabkan oleh peningkatan pengeluaran dunia dan timbunan stok serta persaingan daripada minyak sayursayuran lain. Berikutan daripada itu, pendapatan eksport daripada minyak sawit berkurang sebanyak 3.0 peratus setahun daripada RM11.7 bilion pada tahun 1995 kepada RM10 bilion pada tahun 2000.

8.11 Pengeluaran getah berkurang pada kadar 10.8 peratus setahun daripada kira-kira 1.1 juta tan pada tahun 1995 kepada kira-kira 616,000 tan pada tahun 2000. Pengurangan pengeluaran getah adalah disebabkan oleh pengurangan kawasan yang ditoreh, penurunan hasil, kekurangan buruh, kos pengeluaran yang tinggi serta harga getah yang sentiasa rendah. Dalam tempoh Rancangan, kawasan tanaman getah berkurang daripada 1.7 juta hektar kepada 1.4 juta hektar disebabkan oleh penggantian tanaman daripada getah kepada kelapa sawit dan kegunaan lain. Hasil getah berkurang daripada 1,000 kilogram sehektar kepada 970 kilogram sehektar terutamanya berpunca daripada amalan pengurusan dan agronomi yang kurang teratur di kalangan pekebun kecil. Harga getah jatuh daripada RM3.90 sekilogram pada tahun 1995 kepada RM2.50 sekilogram pada tahun 2000 disebabkan oleh peningkatan pengeluaran daripada negara pengeluar utama yang lain dan kegagalan mekanisme menguruskan stok penimbal getah antarabangsa.

8.12 Pengeluaran biji koko berkurang daripada 131,000 tan pada tahun 1995 kepada 70,000 tan pada tahun 2000 berikutan pengurangan kawasan tanaman daripada 234,500 hektar kepada 105,000 hektar, keadaan cuaca kurang baik, kekurangan buruh dan kos pengeluaran yang tinggi. Dengan pengurangan pengeluaran, pendapatan eksport telah jatuh daripada RM626 juta pada tahun 1995 kepada RM493 juta pada tahun 2000. Walau bagaimanapun, berikutan penggunaan klon berhasil

tinggi dan amalan agronomi yang teratur, hasil koko sehektar telah meningkat daripada 700 kilogram pada tahun 1995 kepada kira-kira 950 kilogram pada tahun 2000.

8.13 Disebabkan pertambahan hasil berikutan pengurusan ladang yang lebih baik, pengeluaran lada hitam meningkat pada kadar 12.6 peratus setahun daripada 13,000 tan pada tahun 1995 kepada 24,000 tan pada tahun 2000. Kawasan tanaman lada hitam juga telah meningkat daripada 8,600 hektar pada tahun 1995 kepada 11,500 hektar pada tahun 2000 didorong oleh harga yang lebih tinggi.

8.14 Pengeluaran tembakau kekal sebagai sumber pendapatan alternatif kepada petani di negeri Kelantan, Terengganu, Kedah dan Perlis dengan menyumbang kira-kira RM150 juta pendapatan tambahan setahun. Permintaan bagi tembakau tempatan telah meningkat dengan ketara daripada 10,000 tan pada tahun 1995 kepada 15,000 tan pada tahun 2000 dan sehubungan itu, kawasan tanaman meningkat pada kadar 8.6 peratus setahun daripada 10,500 hektar kepada 15,000 hektar dalam tempoh yang sama. Walau bagaimanapun, disebabkan keadaan cuaca yang kurang baik pada tahun 1999 dan 2000 pengeluaran hanya meningkat sebanyak 0.4 peratus setahun daripada 10,000 tan kepada 11,000 tan, lebih rendah daripada permintaan dalam tempoh Rancangan.

8.15 Bagi memastikan pengurusan hutan yang mampan, penebangan tahunan yang dibenarkan daripada hutan kekal telah dikurangkan kepada 46,000 hektar di Semenanjung Malaysia, 60,000 hektar di Sabah dan 170,000 hektar di Sarawak dalam tempoh Rancangan. Lanjutan daripada itu, pengeluaran kayu balak berkurang sebanyak 5.6 peratus setahun daripada 31.8 juta meter padu pada tahun 1995 kepada kira-kira 24 juta meter padu pada tahun 2000. Pada masa yang sama, pengeluaran kayu gergaji merosot daripada 7.5 juta meter padu pada tahun 1995 kepada 5.2 juta meter padu pada tahun 2000. Sebagai pengganti, kayu getah telah menjadi sumber bahan mentah utama dalam industri perabot dan lain-lain industri yang berasaskan kayu dengan jumlah eksport meningkat daripada RM1.9 bilion pada tahun 1995 kepada RM4.3 bilion pada tahun 2000.

Komoditi Makanan

8.16 DPN3 telah memberi tumpuan kepada keperluan meningkatkan pengeluaran makanan tempatan dan perolehan sumber makanan yang strategik untuk memastikan bekalan yang mencukupi dan aksesibiliti kepada makanan yang selamat, berkhasiat serta berkualiti tinggi pada harga yang berpatutan. Akibat daripada kemelesetan ekonomi, sektor kecil makanan telah diberi tumpuan bagi memulihkan semula ekonomi dan memperbaikiimbangan perdagangan serta memperkukuhkan keselamatan dari segi bekalan makanan. Oleh yang demikian, tahap sara diri beberapa jenis makanan telah meningkat seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-5. Walaupun terdapat peningkatan pada tahap sara diri,imbangan perdagangan bagi

JADUAL 8-5
TAHAP SARA DIRI KOMODITI MAKANAN, 1995-2005
(%)

Komoditi	1995	2000	2005
Beras	76.3	71.0	72.0
Buah-buahan	88.9	91.3	98.6
Sayur-sayuran	71.6	88.5	95.6
Keluaran Perikanan	92.0	89.0	90.0
Daging Lembu	19.2	22.7	23.2
Daging Kambing	6.0	6.4	7.1
Daging Babi	104.0	80.0	76.1
Daging Ayam-itik	110.7	127.8	143.2
Telur	110.3	138.8	152.5
Susu	3.5	4.0	4.5

sektor kecil makanan terus melebar dengan memihak kepada import. Import makanan bertambah pada kadar 10.7 peratus setahun daripada RM7.8 bilion pada tahun 1995 kepada RM13 bilion pada tahun 2000 terutamanya disebabkan oleh kemerosotan nilai ringgit serta citarasa pengguna yang

berbeza termasuk bagi produk yang tidak dapat dikeluarkan dalam negeri. Walau bagaimanapun, eksport telah meningkat sebanyak 8.1 peratus setahun daripada RM4.4 bilion kepada RM6.6 bilion seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-6.

JADUAL 8-6
EKSPORT DAN IMPORT MAKANAN, 1995-2005
(RM juta)

Perkara	1995	%	2000	%	2005	%	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
							RMKe-7	RMKe-8
Eksport	4,466.0	100.0	6,599.0	100.0	9,268.6	100.0	8.1	7.0
Haiwan Hidup	552.5	12.4	736.9	11.2	1,020.0	11.0	5.9	6.7
Daging & Penyediaan Daging	21.3	0.5	26.6	0.4	32.6	0.4	4.6	4.1
Keluaran Ternus	245.8	5.5	403.1	6.1	575.3	6.2	10.4	7.4
Buah-buah & Sayur-sayuran	496.0	11.1	701.2	10.6	918.4	9.9	7.2	5.5
Beras	1.9	0.0	1.5	0.0	2.8	0.0	-4.8	12.9
Ikan, Karang, Kepah & Penyediaan selepas itu	824.6	18.5	1,236.1	18.7	1,711.0	18.5	8.4	6.7
Bahan Makanan untuk Haiwan ¹	326.1	7.3	597.8	9.1	1,002.5	10.8	12.9	10.9
Lain-lain	1,997.8	44.7	2,895.7	43.9	4,006.0	43.2	7.7	6.7
Import	7,784.3	100.0	12,964.8	100.0	21,896.8	100.0	10.7	11.1
Haiwan Hidup	142.0	1.8	205.8	1.6	354.2	1.6	7.7	11.5
Daging & Penyediaan Daging	279.0	3.6	465.6	3.6	767.2	3.5	10.8	10.5
Keluaran Ternus	951.9	12.2	1,420.3	11.0	2,364.8	10.8	8.3	10.7
Buah-buah & Sayur-sayuran	1,127.8	14.5	1,913.6	14.8	3,255.0	14.9	11.2	11.2
Beras	356.1	4.6	500.7	3.9	764.8	3.5	7.1	8.8
Ikan, Karang, Kepah & Penyediaan selepas itu	773.1	9.9	1,342.8	10.4	2,302.4	10.5	11.7	11.4
Bahan Makanan untuk Haiwan ¹	582.3	7.5	1,219.7	9.4	2,166.1	9.9	15.9	12.2
Lain-lain	3,572.1	45.9	5,896.4	45.5	9,922.4	45.3	10.5	11.0

Nota: ¹ Tidak termasuk import bijirin jagung dan kacang soya.

8.17 Pengeluaran padi telah mencatat pertumbuhan sebanyak 1.0 peratus setahun, iaitu daripada kira-kira 2.1 juta tan pada tahun 1995 kepada 2.2 juta tan pada tahun

2000, hasil daripada peningkatan produktiviti. Penggunaan jentera dalam pengeluaran padi dan penyatuan sawah-sawah kecil melalui peladangan berkelompok dan secara estet telah dipertingkatkan untuk menggalakkan pengkomersilan dan penglibatan sektor swasta yang lebih meluas. Pada akhir tempoh Rancangan, hampir keseluruhan kerja di ladang dalam kawasan utama tanaman padi telah menggunakan jentera sepenuhnya. Kesan daripada penggunaan jentera ini, penggunaan input buruh bagi setiap hektar sawah telah berkurang daripada 47 hari kerja pada tahun 1995 kepada 15 hari kerja pada tahun 2000 dan seterusnya mengurangkan lagi kos pengeluaran. Di samping itu, purata hasil di kawasan ini telah meningkat daripada 4.0 tan kepada 5.8 tan sehektar. Semakan semula harga minimum terjamin bagi padi pada tahun 1997 telah meningkatkan lagi pendapatan pesawah. Harga minimum beras panjang dan beras pendek telah dinaikkan masing-masing daripada RM49.60 kepada RM55 dan daripada RM46.30 kepada RM51.69 setiap seratus kilogram.

8.18 Pengeluaran dalam sektor kecil buah-buahan dan sayur-sayuran terus meningkat bagi memenuhi permintaan tempatan dan eksport. Pengeluaran buahbuahan telah mencatat peningkatan sebanyak 6.2 peratus setahun daripada satu juta tan pada tahun 1995 kepada 1.4 juta tan pada tahun 2000, manakala keluasan kawasan ditanai telah meningkat sebanyak 4.0 peratus setahun daripada 244,500 hektar kepada 297,400 hektar. Sebanyak 15 jenis buah-buahan telah dipromosikan untuk ditanam secara komersil termasuk pisang, betik, nanas, tembikai, belimbing, mangga, durian, rambutan, jambu batu dan limau. Pengeluaran sayur-sayuran yang kebanyakannya terdiri daripada sayur-sayuran berdaun, ubi dan sayur buah juga meningkat daripada 718,000 tan pada tahun 1995 kepada satu juta tan pada tahun 2000, iaitu mencatat pertumbuhan sebanyak 7.2 peratus setahun. Kawasan ditanai bagi sayur-sayuran telah meningkat sebanyak 4.1 peratus setahun daripada 42,000 hektar kepada 51,400 hektar. Peningkatan pengeluaran bagi buah-buahan dan sayur-sayuran adalah hasil daripada perluasan kawasan penanaman, penyediaan infrastruktur asas dan input serta promosi penanaman secara tersusun dan komersil.

8.19 Hasil daripada galakan Kerajaan, sektor kecil perikanan telah menjadi lebih berorientasi komersil dengan penglibatan aktif sektor swasta dan penggunaan teknologi baru. Pengeluaran perikanan telah meningkat sebanyak 4.0 peratus setahun daripada 1.2 juta tan pada tahun 1995 kepada 1.5 juta tan pada tahun 2000, yang mana, daripada jumlah tersebut, kira-kira 85 peratus merupakan tangkapan ikan laut dan selebihnya daripada akuakultur. Pendaratan ikan pantai menyumbang lebih 80 peratus daripada jumlah tangkapan ikan laut dan menggunakan lebih 75 peratus daripada 98,600 tenaga kerja dalam sektor kecil ini pada tahun 2000. Pengurusan sumber yang mampan telah digalakkan dengan mempromosikan Kod Amalan Perikanan Secara Bertanggungjawab yang disediakan oleh Pertubuhan Makanan dan Pertanian (FAO) Bangsa-Bangsa Bersatu pada tahun 1997.

8.20 Pengeluaran akuakultur yang melibatkan kira-kira 19,700 penternak telah meningkat daripada 133,000 tan pada tahun 1995 kepada 255,000 tan pada tahun 2000 dengan mencatatkan pertumbuhan tahunan sebanyak 14 peratus. Udang dan ikan air payau yang bernilai RM840 juta pada tahun 2000 dan melibatkan kawasan seluas 11,000 hektar adalah merupakan produk utama sektor kecil akuakultur. Pembiakan ikan hiasan telah diperkenalkan sebagai satu kegiatan komersil dalam tempoh Rancangan. Pengeluarannya telah meningkat daripada 253 juta ekor pada tahun 1995 kepada 350 juta ekor pada tahun 2000 dengan nilai pasaran bertambah dua kali ganda kepada RM90 juta.

8.21 Sektor kecil ternakan mencatat peningkatan nilai ditambah sebanyak 3.1 peratus setahun daripada RM953 juta pada tahun 1995 kepada RM1.1 bilion pada tahun 2000. Pengeluaran daging lembu, daging kambing dan susu telah mencatatkan pertumbuhan yang tinggi antara 5.2 peratus hingga 10.5 peratus setahun, terutamanya hasil daripada integrasi ternakan dalam ladang kelapa sawit dan getah. Agensi pembangunan tanah seperti Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA), Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA), dan Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA) bersama-sama dengan Pertubuhan Peladang Negeri Pahang (PASFA) dan Pertubuhan Peladang Negeri Johor (PPNJ) telah menyertai program integrasi tersebut dengan menternak sebanyak 15 peratus daripada jumlah lembu yang ditenak di bawah program ini pada tahun 2000. Di samping itu, kemudahan kredit, infrastruktur sokongan dan perkhidmatan pengembangan telah disediakan kepada pekebun kecil bagi menggalakkan penyertaan mereka dalam program ini.

8.22 Industri ayam-itik terus menjadi sumber utama pertumbuhan sektor kecil ternakan yang bernilai RM4.3 bilion dalam nilai semasa atau 67.1 peratus daripada jumlah pengeluaran ternakan pada tahun 2000. Dalam tempoh Rancangan, industri ini telah mencatatkan pertumbuhan sebanyak 8.8 peratus setahun di mana pengeluarannya telah meningkat daripada 687,000 tan pada tahun 1995 kepada satu juta tan pada tahun 2000. Kos pengeluaran terus meningkat terutamanya disebabkan oleh peningkatan harga bahan makanan haiwan yang diimport serta input lain. Dalam hubungan ini, Kerajaan telah memperkenalkan satu mekanisme harga bagi memastikan pulangan yang lebih wajar kepada pengeluar dan melindungi kepentingan pengguna. Pengeluaran telur telah meningkat daripada 6.2 bilion unit pada tahun 1995 kepada 8.2 bilion unit pada tahun 2000 iaitu peningkatan sebanyak 5.7 peratus setahun bagi memenuhi keperluan tempatan dan pasaran eksport. Di samping itu, pengkomersilan penemuan penyelidikan dan pembangunan (P&P) telah menghasilkan pengeluaran telur yang lebih berkualiti dan telur tanpa kolestrol.

8.23 Pengeluaran daging babi berkurang secara mendadak daripada 283,000 tan pada tahun 1995 kepada 150,000 tan pada tahun 2000 berikutan pembunuhan babi bagi mengawal wabak Japanese Encephalitis dan virus Nipah. Promosi ternakan eksotik sebagai pilihan sumber daging terutamanya untuk daging berkolestrol rendah

bagi menampung pasaran khusus telah diberi penekanan. Bilangan burung unta dan rusa masing-masing telah meningkat daripada 2,400 ekor dan 94,300 ekor pada tahun 1995 kepada 5,000 ekor dan 165,100 ekor pada tahun 2000. Selain daripada daging, hasil sampingan seperti bulu, kulit serta kulit telur burung unta dan tanduk rusa memperolehi harga yang tinggi bagi pengeluaran aksesori, barangan kraf dan hiasan rumah yang berkualiti.

Pemprosesan Tempatan

JADUAL 8-7
PEMROSESAN TEMPATAN DAN PENGGUNAAN KOMODITI PERTANIAN
UNTUK INDUSTRI, 1995-2005
(¹000 tan)

Perkara	1995	2000	2005	Kadar Pertambahan Tahunan Purata (%)	
				RMKe-7	RMKe-8
Minyak Sawit Diproses (PPO)	7,654	10,623	12,195	6.8	2.8
PPO digunakan untuk Keluaran Akhir	1,159	1,423	1,485	4.2	0.9
% PPO digunakan untuk Keluaran Akhir	15.1	13.4	12.2		
Getah	1,089	616	560	-10.8	-1.9
Getah digunakan untuk Keluaran Akhir	327	375	490	2.7	5.5
% Getah digunakan untuk Keluaran Akhir	30.1	61.1	87.5		
Kayu Balak (¹ 000 meter padu)	31,842	23,898	18,864	-5.6	-2.4
Kayu Balak digunakan untuk Keluaran Akhir	23,978	18,394	19,000	-5.2	0.7
% Kayu Balak digunakan untuk Keluaran Akhir	75.3	77.0	89.9		
Koko	131	70.0	115	-11.9	7.4
Koko digunakan untuk Keluaran Akhir	79.0	59.0	70.0	-5.7	3.5
% Koko digunakan untuk Keluaran Akhir	60.3	84.3	60.9		
Lada Hitam	13.0	24.0	30.0	12.6	4.6
Lada Hitam digunakan untuk Keluaran Akhir	0.95	2.0	3.0	16.1	8.4
% Lada Hitam digunakan untuk Keluaran Akhir	7.3	8.3	10.0		

8.24 Pemprosesan hiliran bagi keluaran pertanian terutamanya makanan telah meningkat dalam tempoh Rancangan dengan pengkomersilan berbagai penemuan P&P dan penyediaan galakan seperti pelepasan cukai. Pemprosesan minyak sawit diproses, getah dan lada hitam telah meningkat sementara bagi kayu balak dan koko telah berkurang seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-7. Bagi

getah, lebih 80 peratus daripada jumlah penggunaan tempatan adalah untuk industri sarung tangan, benang getah serta tayar dan tiub. Penggunaan kayu balak bagi produk berasaskan kayu telah berkurang daripada 24 juta meter padu pada tahun 1995 kepada 18.4 juta meter padu pada tahun 2000 disebabkan penebangan tahunan yang dibenarkan. Keadaan yang sama juga berlaku ke atas pengeluaran papan lapis dan venir yang masing-masing telah berkurang daripada 3.7 juta meter padu dan 2.2 juta meter padu kepada 3.4 juta meter padu dan satu juta meter padu dalam tempoh Rancangan. Penggunaan biji koko tempatan juga telah berkurang daripada 79,000 tan pada tahun 1995 kepada 59,000 tan pada tahun 2000 disebabkan oleh kekurangan pengeluaran biji koko tempatan.

8.25 Pemprosesan makanan terutamanya daripada buah-buahan, sayur-sayuran, daging dan ikan terus digalakkan dalam tempoh Rancangan. Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI) telah menyesuaikan teknologi baru dalam pemprosesan dan pembungkusan seperti keluaran nyah-air dan bungkus kedap

udara untuk keluaran makanan tempatan. Pemprosesan jus buah-buahan tempatan seperti belimbing, mangga, limau purut dan asam jawa; coco de nata daripada kelapa; serta keluaran ikan dan yang berasaskan daging adalah antara produk yang telah berjaya dibangunkan lagi. Kemajuan juga dicapai dalam pemprosesan organisme berasaskan hidupan air dan tumbuhan terutamanya untuk makanan, penjagaan kesihatan dan kegunaan industri. Antara keluaran yang berjaya dibangunkan dan dipromosikan termasuk jus mengkudu, kosmetik dan ubat-ubatan daripada gamat, pil dan sabun berubat daripada susu kambing, produk berasaskan herba, wangi-wangian dan bahan perasa makanan. Nilai pasaran tempatan untuk ubat-ubatan herba pada tahun 1999 adalah kira-kira RM2 bilion di mana import adalah sebanyak RM430.5 juta berbanding dengan eksport sebanyak RM63.4 juta. Bekalan bahan mentah yang tidak mencukupi dan tidak konsisten telah dikenal pasti sebagai dua sebab utama yang mengekang industri pemprosesan tempatan.

Penyusunan Semula Agensi Pertanian

8.26 Berasaskan matlamat untuk memperkukuh dan meningkatkan lagi keberkesanan institusi pertanian, beberapa agensi telah disusun semula dalam tempoh Rancangan. Lembaga Pasaran dan Perlesenan Getah Malaysia (MRELB), Lembaga Penyelidikan dan Kemajuan Getah Malaysia (MRRDB) dan Institut Penyelidikan Getah Malaysia (RRIM) telah digabungkan menjadi satu badan iaitu Lembaga Getah Malaysia (LGM) yang bertanggungjawab untuk pembangunan industri getah. Begitu juga, Institut Penyelidikan Minyak Kelapa Sawit Malaysia (PORIM) dan Lembaga Pendaftaran dan Perlesenan Minyak Kelapa Sawit (PORLA) telah digabungkan menjadi Lembaga Minyak Kelapa Sawit Malaysia (MPOB). Selanjutnya, sebagai langkah untuk merasional dan mengoptimumkan penggunaan sumber, Unit Pengurusan Projek (UPP) bagi lima Projek Pembangunan Pertanian Bersepadu (IADP) yang terletak di luar kawasan utama penanaman padi telah ditutup dan fungsi unit tersebut telah diagihkan kepada agensi serta jabatan yang berkaitan. Mengenai pembangunan tanah, dua buah Lembaga Kemajuan Wilayah (LKW) iaitu Lembaga Kemajuan Pahang Tenggara (DARA) dan Lembaga Kemajuan Wilayah Jengka telah diswastakan. Sementara itu, FELDA, FELCRA dan RISDA telah menyusun semula fungsi pengurusan ke arah pengkorporatan bagi meningkatkan kecekapan dan keberkesanan masing-masing.

Program Pertanian

8.27 Dalam tempoh Rancangan, program pertanian telah dilaksanakan ke arah memodenkan sektor pertanian dan untuk memaksimumkan pendapatan petani. Dalam hubungan ini, pemodenan sektor kecil pekebun kecil telah diberi penekanan melalui penggalakan aktiviti pertanian berkelompok serta penyediaan khidmat sokongan. Pembangunan in-situ melalui penyatuan dan pemuliharaan tanah pertanian sedia ada terus menjadi strategi utama bagi pembangunan pertanian. Walau bagaimanapun, pembangunan tanah baru juga dilaksanakan terutamanya oleh agensi

kerajaan negeri dan kemajuan wilayah serta sektor swasta. Di samping itu, Kerajaan telah menyediakan khidmat sokongan dan insentif yang sesuai termasuk menyediakan tanah untuk membantu penglibatan pihak swasta dalam projek pertanian komersil berskala besar, terutamanya untuk pengeluaran makanan serta aktiviti florikultur dan akuakultur.

Pembangunan In-situ dan Tanah Baru

JADUAL 8-8 PROGRAM PENANAMAN SEMULA, PENYATUAN DAN PEMULIHAN TANAH MENGIKUT AGENSI, 1996-2005 (hektar)					
Agensi	RMKe-7			RMKe-8	
	Matlamat	Pencapaian	% Pencapaian daripada Matlamat	Matlamat	% daripada Jumlah
Penanaman Semula	234,423	214,530	91.5	532,354	55.8
Pihak Berkuas Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah	139,315	137,472	98.7	109,260	11.4
Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan	54,548	43,963	80.6	111,682	11.7
Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	16,788	11,294	67.3	20,054	2.1
Jabatan Perhutanan Sarawak	10,000	9,000	90.0	257,500	27.0
Lembaga Kemajuan Tanah Sarawak	5,574	4,541	81.5	-	-
Lembaga Tabung Getah Sabah	4,490	4,498	100.2	7,000	0.7
Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan	1,311	1,121	85.5	7,928	0.8
Jabatan Pertanian Sabah	595	830	139.5	4,910	0.5
Jabatan Pertanian Semenanjung Malaysia	1,600	1,609	100.6	7,800	0.8
Lembaga Kemajuan Wilayah	202	202	100.0	3,220	0.3
Lembaga Penyatuan & Pemulihan Tanah Sarawak	-	-	-	3,000	0.3
Penyatuan & Pemulihan Tanah	292,724	180,995	61.8	422,057	44.2
Jabatan Perhutanan Sabah	250,000	138,433	55.4	258,000	27.0
Lembaga Penyatuan & Pemulihan Tanah Persekutuan	27,500	25,237	91.8	25,097	2.6
Lembaga Penyatuan & Pemulihan Tanah Sarawak	12,154	11,687	96.2	50,398	5.3
Jabatan Pertanian Semenanjung Malaysia	2,540	4,544	178.9	87,562	9.2
Lembaga Koko Malaysia	530	1,094	206.4	1,000	0.1
Jumlah	527,147	395,525	75.0	954,411	100.0

8.28 Pendekatan pembangunan tanah secara in-situ terus diterima pakai sebagai strategi untuk menggunakan sumber tanah pekebun kecil dengan lebih baik dan untuk mengatasi kekurangan tanah yang sesuai. Hasil usaha ini, lebih kurang 395,500 hektar tanah telah ditanam semula, disatu dan dipulihkan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-8, terutamanya melalui usaha sama pihak swasta atau kumpulan petani. RISDA, FELCRA dan Lembaga Penyatuan dan

Pemulihan Tanah Sarawak (SALCRA) terus membantu menyatukan tanah pekebun kecil dan menanam semula dengan kelapa sawit dan getah menggunakan klon dan teknik penanaman baru termasuk tanaman campuran. Di samping itu, Jabatan Pertanian, Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP) serta agensi awam lain terus menggalakkan penanaman tanaman makanan di kebun kecil berkonsepkan estet nukleus dan penanaman berkelompok. Berkaitan dengan koko, Lembaga Koko Malaysia (LKM) telah memulihkan 1,100 hektar kebun koko dengan penyertaan secara langsung pekebun kecil.

8.29 Dalam tempoh Rancangan, agensi kerajaan dengan penglibatan syarikat swasta telah membangunkan seluas 132,500 hektar tanah baru terutamanya untuk tanaman kelapa sawit seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-9. Di antara agensi kerajaan tersebut, Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang, Perak dan Selangor adalah pemaju

JADUAL 8-9					
PEMBANGUNAN TANAH BARU, 1996-2005 (hektar)					
Agensi	RMK-7			RMK-8	
	Matlamat	Pencapaian	% Pencapaian daripada Matlamat	Matlamat	% daripada Jumlah
Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri	87,114	47,202	54.2	100,932	27.6
Syarikat Swasta	85,800	t.d	t.d	84,284	23.1
Jabatan Pertanian Negeri ¹	53,963	45,855	85.0	89,692	24.6
Agensi Pembangunan Tanah Sabah/Sarawak	34,977	5,241	15.0	30,000	8.2
Lembaga Kemajuan Wilayah ²	10,311	27,157	263.4	12,641	3.5
Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri ³	6,466	1,565	24.2	26,036	7.1
Lembaga Tabung Getah Sabah	5,000	4,686	93.7	5,000	1.4
Jabatan Perhutanan	1,206	779	64.6	3,900	1.1
Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (simpanan Orang Asli)	-	-	-	12,774	3.5
Jumlah	284,837	132,484	46.5	365,269	100.0

Nota:
¹ Merujuk kepada Negeri Sembilan, Perlis, Sabah dan Sarawak.
² Termasuk usaha sama dengan sektor swasta.
t.d: tidak diperolehi.

utama tanah baru yang melibatkan seluas 47,200 hektar terutamanya secara usaha sama dengan sektor swasta. Di samping itu, Jabatan Pertanian Sabah dan Sarawak telah membangunkan tanah seluas 46,000 hektar sementara LKW membangunkan seluas 27,000 hektar.

Khidmat Sokongan Pertanian

8.30 Pemodenan sektor pertanian telah dipercepatkan lagi melalui peningkatan dalam penyaluran khidmat sokongan pertanian. Khidmat ini disediakan bagi menggalakkan petani menceburi pertanian secara komersil, mengambil guna teknologi baru dan meningkatkan produktiviti. Khidmat ini termasuk P&P, latihan, khidmat pengembangan dan sokongan, serta penyediaan kemudahan kredit dan infrastruktur asas.

8.31 Aktiviti P&P telah dilaksanakan bagi mengatasi beberapa kekangan dalam sektor pertanian terutamanya produktiviti yang rendah dan kekurangan tenaga buruh. Bagi komoditi kelapa sawit, MPOB telah mempertingkatkan produktiviti melalui penggunaan jentera dan penanaman pokok kelapa sawit renek berhasil tinggi. Di samping itu, beberapa produk baru seperti marjerin yang diperkaya dan minyak campuran termasuk produk daripada campuran minyak sawit dengan susu kambing telah dibangunkan. MPOB juga telah melancarkan Kilang Minyak Sawit Percubaan untuk operasi komersil pada tahun 1999 bagi menyediakan kemudahan untuk P&P mengenai teknologi pengilangan terkini dan untuk latihan. Di samping itu, Pusat Penyelidikan Kejenteraan Ladang telah mula beroperasi pada tahun 2000 untuk melaksanakan P&P dalam bidang kejenteraan perladangan. Berkaitan dengan komoditi getah, LGM telah menumpukan usaha penyelidikan untuk memaju dan mempromosikan lagi klon lateks-balak (LTC) siri RRIM 2000 bagi memastikan bekalan getah dan balak yang berkualiti kepada industri berasaskan getah dan kayu.

8.32 Kegiatan P&P yang dilaksanakan oleh Institut Penyelidikan Perhutanan Malaysia (FRIM) telah ditumpukan ke atas pengurusan hutan secara mampan dan pembangunan keluaran perhutanan berasaskan kayu dan bukan kayu termasuk pokok ubat-ubatan. Aktiviti P&P yang lain oleh FRIM termasuk penyelidikan

mengenai perladangan secara perhutani yang melibatkan integrasi penanaman baka balak dengan tanaman pertanian, serta perladangan hutan. Selain daripada itu, LKM telah menumpukan usaha penyelidikannya ke atas kawalan serangga secara biologi dan klon yang lebih berupaya menahan serangan serangga dan penyakit serta pembangunan produk makanan berasaskan koko, minuman, kosmetik dan keluaran farmasi.

8.33 Dalam tempoh Rancangan, tumpuan penyelidikan MARDI adalah terhadap pembangunan keluaran bagi mengeluarkan jenis beras, buah-buahan, sayur-sayuran, ternakan dan florikultur yang bermutu tinggi di samping pengkomersilan hasil penemuan penyelidikannya. Penambahbaikan secara bioteknologi terhadap isirong sawit sebagai bahan makanan ayam-itik, pengeluaran baja-bio daripada bahan buangan pertanian, pembangunan keluaran herba untuk bahan penjagaan kesihatan dan teknologi pemprosesan umbut kelapa dan kelapa sawit adalah antara bidang yang diberi perhatian khusus. Projek rintis bagi penanaman sayur-sayuran dan buah-buahan secara komersil telah dilaksanakan untuk menggalakkan pengkomersilan. Penggunaan baja kimia yang dirumus khas di tapak ujian di Kedah, Perlis dan Selangor telah berjaya meningkatkan hasil padi melebihi dua kali ganda serta mengeluarkan beras yang berkualiti lebih baik. Bagi meningkatkan bekalan daging lembu dan daging kambing tempatan, baka baru lembu daging Brakmas iaitu kacukan lembu Brahman dengan lembu daging tempatan Kedah-Kelantan dan biri-biri Malin iaitu kacukan biri-biri Australia dan Indonesia telah dimajukan. Di samping itu, MARDI juga menjalankan penyelidikan ke atas rusa dan burung unta untuk mempelbagaikan sumber daging.

8.34 Pengeluaran kredit pertanian kepada pekebun kecil serta pengusaha komersil telah bertambah, terutamanya oleh Bank Pertanian Malaysia (BPM) dan bank-bank perdagangan. Jumlah pinjaman yang dikeluarkan dalam tempoh Rancangan ialah RM2.8 bilion iaitu peningkatan sebanyak 35 peratus. Peruntukan bagi Tabung Untuk Makanan (3F) juga telah meningkat daripada RM700 juta kepada RM1 bilion dan beberapa semakan semula telah dibuat dari segi kriteria kelayakan dan sektor yang berkelayakan bagi meningkatkan aksesibiliti mendapatkan pinjaman daripada tabung tersebut. Di samping itu, satu skim pinjaman mudah berjumlah RM60 juta telah diperkenalkan bagi membantu pekebun kecil menanam semula kelapa sawit serta menyediakan satu skim keluar kepada mereka untuk menggantikan tanaman getah dengan kelapa sawit. Bagi pekebun kecil getah, satu tabung khas berjumlah RM80 juta telah disediakan bagi menggalakkan lagi penggunaan Sistem Torehan Intensiti Rendah (LITS) untuk meningkatkan produktiviti dan mengurangkan input buruh. Berhubung dengan latihan dan khidmat pengembangan, sistem penyaluran oleh berbagai agensi pertanian telah diperkukuhkan bagi menyediakan latihan yang lebih berkesan kepada petani. Pendekatan baru dalam pengurusan ladang, amalan agronomi, pemasaran, pengendalian lepas-tuai dan pemprosesan serta penyerapan teknologi pertanian baru telah diberi penekanan. Pertubuhan peladang dan nelayan serta koperasi terus diberi galakan supaya menyertai secara aktif aktiviti pertanian termasuk pemasaran dan pemprosesan di peringkat hiliran.

III. PROSPEK, 2001-2005

8.35 Sektor pertanian dijangka mencatat kadar pertumbuhan tahunan yang lebih tinggi dan terus memberi sumbangan yang ketara kepada pembangunan ekonomi negara. Dalam usaha mencapai pertumbuhan yang berdaya tahan, sektor pertanian akan disusun dan diorientasi semula untuk meningkatkan produktiviti dan daya saing. Ini memerlukan peralihan yang besar daripada pertanian secara skala kecil, satu tanaman dan berteknologi rendah kepada pengeluaran yang berskala besar bersepadu dan berteknologi tinggi. Ke arah ini, penglibatan yang lebih besar oleh sektor swasta dan pertanian secara tersusun akan digalakkan terutamanya dalam pengeluaran makanan. Bagi menjana sumber baru pertumbuhan, aktiviti dan tanaman yang mempunyai potensi komersil akan dibangunkan dan lebih banyak rantaian akan diwujudkan dengan sektor lain dalam ekonomi.

Teras Dasar

8.36 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan, teras dasar adalah untuk menjadikan sektor pertanian sebagai sektor yang moden, dinamik dan berdaya saing selaras dengan strategi DPN3. Strategi utama bagi pembangunan pertanian dalam tempoh Rancangan adalah:

- o mempertingkatkan pengeluaran makanan secara besar-besaran bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat dengan tujuan untuk mengurangkan import dan menambahkan eksport;
- o menggalakkan penyertaan sektor swasta dalam pengeluaran makanan secara komersil yang berskala sederhana dan besar melalui perwujudan lebih banyak kawasan kekal pengeluaran makanan seperti taman teknologi pertanian dan taman hortikultur bandar serta ladang satelit;
- o mempergiatkan pembangunan akuakultur di darat dan di laut lepas;
- o menggunakan tanah secara intensif melalui pelaksanaan lebih meluas campuran tanaman, mengintegrasikan pengeluaran makanan dengan tanaman ladang dan menggalakkan aktiviti perhutani;
- o mempertingkatkan daya saing keluaran pertanian dengan menggalakkan lagi penggunaan teknologi penjimatan kos dan buruh serta mempercepatkan pemprosesan hiliran;
- o mempergiatkan P&P terutamanya dalam peningkatan hasil dan pembangunan lebih banyak keluaran akhir daripada sisa dan keluaran sampingan pertanian;

- o mengoptimumkan keluasan kelapa sawit untuk menyesuaikan dengan pengeluaran dan mewujudkan piawaian minyak sawit Malaysia bagi meningkatkan daya saing;
- o mengorientasi semula getah sebagai tanaman strategik yang membekalkan balak untuk industri berasaskan kayu serta lateks bagi industri berasaskan getah;
- o menggunakan sumber semulajadi terutamanya sumber hutan secara mampan dan mesra alam serta menggalakkan rangkaian dengan aktiviti lain seperti pembuatan, pelancongan berasaskan pertanian dan ekologi;
- o membangunkan aktiviti dan tanaman yang mempunyai potensi komersil termasuk produk semulajadi khusus, keluaran hutan bukan balak yang lain, keluaran bioteknologi, florikultur dan ikan hiasan;
- o memperkukuhkan pembangunan sumber manusia dengan menggalakkan kemahiran baru misalnya yang berkaitan dengan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) dan teknologi baru bagi melahirkan pekerja mahir selaras dengan ekonomi berasaskan pengetahuan serta mempertingkatkan kemahiran dan pengetahuan pihak di barisan hadapan yang terlibat dalam pertanian; dan
- o meningkatkan pendapatan petani dan pekebun kecil dengan memperkukuhkan khidmat sokongan, memperbaiki mekanisme penyaluran dan penyampaian, meningkatkan aksesibiliti kepada kredit dan mewujudkan perlindungan insurans serta meningkatkan penglibatan mereka secara langsung dalam pemprosesan hiliran.

Pengeluaran Pertanian

8.37 Sektor pertanian dijangka berkembang sebanyak 3.0 peratus setahun seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-1, berbanding dengan pertumbuhan sebanyak 1.2 peratus setahun dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh. Unjuran yang lebih baik ini adalah berikutan daripada pelaksanaan program pengeluaran makanan dan komoditi lain secara agresif. Selain daripada itu, penggunaan tanah secara intensif, peningkatan dalam aspek agronomi serta kaedah dan pengurusan pertanian juga akan menyumbang kepada pertumbuhan tersebut. Walau bagaimanapun, komoditi seperti kayu balak dan getah dijangka mengalami pertumbuhan negatif kerana kawasan hutan yang dibenarkan untuk pembalakan akan berkurangan sejajar dengan pelaksanaan amalan pengurusan hutan secara mampan dan pengurangan keluasan tanaman getah.

Komoditi Makanan

8.38 Pengeluaran makanan akan dipertingkatkan secara besar-besaran bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat di pasaran tempatan dan bagi tujuan

mengurangkan bil import serta untuk eksport. Nilai ditambah sektor kecil ini dijangka meningkat, terutamanya hasil daripada peningkatan pengeluaran komoditi makanan utama iaitu perikanan, ternakan, padi serta buah-buahan dan sayur-sayuran. Peningkatan dalam pengeluaran akan dicapai melalui pembukaan kawasan baru, penggunaan tanah secara lebih intensif serta peningkatan kecekapan dan produktiviti. Selain daripada itu, pertambahan pengeluaran makanan akan juga dicapai melalui penggunaan teknologi baru yang lebih meluas serta penggunaan benih berhasil tinggi dan bioteknologi. Bagi mencapai matlamat tersebut, penyertaan sektor swasta dalam perusahaan komersil berskala sederhana dan besar akan dipertingkatkan melalui perwujudan lebih banyak kawasan kekal pengeluaran seperti taman teknologi pertanian dan hortikultur bandar serta ladang satelit. Kemudahan infrastruktur sokongan dan perkhidmatan seperti pusat pengumpulan dan pengedaran, kemudahan gudang pembungkusan, bilik sejuk dan pasar borong serta perkhidmatan pengangkutan akan ditingkatkan.

8.39 Pengeluaran perikanan dijangka meningkat daripada 1.5 juta tan pada tahun 2000 kepada 1.9 juta tan pada tahun 2005 dengan mencatat pertumbuhan sebanyak 4.2 peratus setahun. Potensi akuakultur berskala sederhana dan besar di darat dan laut lepas akan diusahakan dengan mewujudkan lebih banyak kawasan pengeluaran dan penglibatan sektor swasta yang lebih besar. Bagi meningkatkan pendapatan petani dan nelayan, mereka akan digalakkan dan diurus untuk menceburi akuakultur secara komersil. Infrastruktur seperti kemudahan pendaratan dan memproses yang moden berserta perkhidmatan sokongan lain akan ditambah bagi menggalakkan penyertaan sektor swasta. Di samping itu, ikan hiasan akan dipromosi secara lebih giat sebagai satu sumber baru pendapatan bagi sektor kecil ini.

8.40 Nilai ditambah bagi ternakan dijangka berkembang sebanyak 5.6 peratus setahun, daripada RM1.1 bilion pada tahun 2000 kepada RM1.5 bilion pada tahun 2005, terutamanya melalui penggunaan teknologi baru dan menaikkan taraf teknologi pengeluaran sedia ada. Bagi memenuhi keperluan pasaran tempatan dan eksport yang kian meningkat, pengeluaran anak ayam dan itik, pemprosesan dan pemasaran ayam dan itik dan produk yang mempunyai nilai ditambah lebih tinggi akan diintegrasikan lagi. Pengeluaran ayam-itik dijangka meningkat sebanyak 4.8 peratus setahun daripada satu juta tan pada tahun 2000 kepada 1.3 juta tan pada tahun 2005. Pengeluaran telur dijangka meningkat daripada 8.2 bilion unit kepada sepuluh bilion unit iaitu pertumbuhan sebanyak 3.9 peratus setahun dalam tempoh yang sama. Pengeluaran daging lembu dan daging kambing masing-masing dijangka meningkat pada kadar 7.5 peratus dan 5.9 peratus setahun iaitu peningkatan daripada 28,000 tan dan 1,000 tan pada tahun 2000 kepada 40,000 tan dan 1,500 tan pada tahun 2005, hasil daripada sistem pengurusan, pembiakan dan kawalan penyakit yang lebih baik. Baka-baka baru seperti Brakmas dan Malin akan dipromosikan terutamanya melalui program integrasi sedia ada dengan tanaman ladang bagi meningkatkan pengeluaran daging tempatan. Pengeluaran daging babi

akan dihadkan kepada kawasan penternakan babi (PFA) untuk mengawal pencemaran dan penyebaran wabak penyakit.

8.41 Pengeluaran padi dijangka meningkat sebanyak 4.7 peratus setahun daripada 2.2 juta tan pada tahun 2000 kepada 2.8 juta tan pada tahun 2005, iaitu menyumbang sebanyak 3.2 peratus kepada pertumbuhan sektor kecil makanan. Ini akan dapat dicapai melalui peningkatan produktiviti di mana pengeluaran purata sehektar bagi kawasan jelang padi dijangka meningkat daripada 4.5 kepada 7.0 tan dan bukan jelang padi meningkat daripada 3.5 kepada 5.5 tan. Penglibatan sektor swasta dalam pembukaan tanah baru untuk penanaman secara komersil, khasnya di Sabah dan Sarawak akan meningkatkan lagi pengeluaran padi.

8.42 Buah-buahan dan sayur-sayuran akan terus diberi tumpuan khusus kerana potensi pembangunannya yang tinggi. Pengeluaran buah-buahan dan sayur-sayuran akan dipertingkatkan bagi memenuhi keperluan pasaran tempatan dan eksport selain daripada untuk memenuhi permintaan industri pemprosesan. Permintaan tempatan bagi buah-buahan dan sayur-sayuran segar yang berkualiti tinggi dijangka meningkat berikutan pertambahan penduduk dan kuasa beli yang lebih tinggi, manakala permintaan luar negeri dijangka meningkat hasil daripada usaha promosi di pasaran eksport baru dan sedia ada. Kawasan pengeluaran kekal termasuk taman teknologi pertanian, taman hortikultur bandar, ladang satelit dan di ladang getah yang menjalankan pertanian integrasi akan dimaju untuk meningkatkan pengeluaran. Dalam tempoh Rancangan, pengeluaran buah-buahan dijangka meningkat pada kadar 7.6 peratus setahun daripada 1.3 juta tan kepada dua juta tan di mana keutamaan akan diberi kepada sembilan jenis buah-buahan iaitu limau mandarin, nanas, nangka, betik, belimbing, mangga, tembikai, jambu batu dan durian. Kawasan tanaman buah-buahan dijangka meningkat sebanyak 5.0 peratus setahun daripada 297,400 hektar pada tahun 2000 kepada 378,600 hektar pada tahun 2005. Usaha juga akan diambil untuk meningkatkan pengeluaran sayur-sayuran berkualiti melalui penggunaan secara intensif teknik pertanian moden seperti struktur perlindungan hujan dan kalis serangga, hidroponik, aeroponik, penyuburan serta teknologi pengendalian lepas-tuai. Pengeluaran sayur-sayuran dijangka meningkat sebanyak 6.4 peratus setahun daripada satu juta tan pada tahun 2000 kepada 1.4 juta tan pada tahun 2005 selaras dengan jangkaan pertumbuhan keluasan tanaman sebanyak 8.5 peratus setahun daripada 51,400 hektar kepada 77,300 hektar.

Komoditi Pertanian Untuk Industri

8.43 Sektor kecil komoditi pertanian untuk industri dijangka mencatatkan pertumbuhan yang sederhana dalam tempoh Rancangan. Pengeluaran CPO dan minyak isirong kelapa sawit (PKO) dijangka meningkat masing-masing pada kadar 2.8 peratus dan 2.3 peratus setahun kepada 12.4 juta tan dan 3.8 juta tan. Peningkatan pengeluaran adalah disebabkan oleh pertambahan kawasan matang serta peningkatan hasil dan kadar perahan minyak. Kawasan tanaman kelapa sawit

dijangka berkurangan pada kadar 2.2 peratus setahun kepada 3.1 juta hektar pada tahun 2005 sejajar dengan dasar Kerajaan untuk membuat penyesuaian semula ke atas penanaman kelapa sawit. Piawai minyak sawit Malaysia akan diwujudkan bagi memasarkan minyak sawit Malaysia yang unik dan berkualiti tinggi.

8.44 Pengeluaran getah dijangka merosot pada kadar 1.9 peratus setahun daripada 616,000 tan pada tahun 2000 kepada 560,000 tan pada tahun 2005 dengan jangkauan pengurangan dalam kawasan tanaman yang disebabkan oleh penukaran kepada kegunaan lain serta harga yang tidak menggalakkan. Walau bagaimanapun, tanaman getah akan terus menjadi penyumbang penting kepada pertumbuhan sektor pertanian melalui pengeluaran kayu getah untuk industri berasaskan kayu. Sektor kecil ini akan diorientasi semula dengan menggalakkan penyertaan pengusaha ladang berskala besar dalam pemprosesan hiliran kayu getah. Sekurang-kurangnya seluas 20,000 hektar akan ditanam dengan LTC setiap tahun bagi mengekalkan bekalan kayu getah untuk industri berasaskan kayu. Tanaman semula dan tanaman baru bagi LTC akan diintegrasikan dengan aktiviti ekonomi lain seperti penternakan dan penanaman pokok buah-buahan. Pelaksanaan sistem pertanian campuran berserta penggunaan LITS yang lebih meluas dijangka dapat meningkatkan pendapatan pemilik kebun dan penoreh getah. Dalam hubungan ini, dana bagi tanaman semula dan untuk mengguna LITS akan disediakan.

8.45 Pengeluaran biji koko dijangka meningkat sebanyak 7.4 peratus setahun daripada 70,000 tan pada tahun 2000 kepada 115,000 tan pada tahun 2005 oleh kerana peningkatan produktiviti. Pendapatan eksport daripada koko dan keluaran berasaskan koko juga dijangka meningkat kepada RM615 juta pada tahun 2005. Permintaan tempatan bagi biji koko dijangka meningkat berikutan pengembangan aktiviti hiliran khususnya pengisaran koko.

8.46 Pengeluaran lada hitam dijangka meningkat pada kadar 4.6 peratus setahun daripada 24,000 tan pada tahun 2000 kepada 30,000 tan pada tahun 2005 oleh kerana penyenggaraan ladang yang lebih baik dan peningkatan kawasan tanaman kepada 12,500 hektar. Pembangunan dan penerimaan meluas pengguna terhadap keluaran akhir daripada lada hitam seperti sos lada hitam, gula-gula dan kuih-muih serta lain-lain perasa makanan dijangka meningkatkan permintaan bagi lada hitam.

8.47 Pengeluaran tembakau dijangka meningkat sebanyak 6.4 peratus setahun daripada 11,000 tan pada tahun 2000 kepada 15,000 tan pada tahun 2005 manakala keluasan kawasan bertanam dijangka merosot sebanyak 3.6 peratus kepada 12,500 hektar. Peningkatan pengeluaran ini adalah disebabkan terutamanya oleh peningkatan hasil yang dijangka mencapai kira-kira 1,900 kilogram sehektar pada tahun 2005. Walau bagaimanapun, berikutan daripada liberalisasi pasaran di bawah Keistimewaan Tarif Berkesan yang Seragam (CEPT) di bawah Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN (AFTA), industri tembakau akan disusun semula dan tanaman alternatif

akan digalakkan bagi menjana pendapatan tambahan kepada penanam dan pengawet.

8.48 Pemeliharaan kepelbagaian biologi akan terus diberi penekanan dalam tempoh Rancangan melalui perluasan amalan pengurusan hutan secara mampan. Berikutan usaha pemuliharaan ini, pengeluaran kayu balak dijangka berkurang sebanyak 2.4 peratus, daripada 23.9 juta meter padu pada tahun 2000 kepada 18.9 juta meter padu pada tahun 2005. Garis panduan kebangsaan bagi mengesan balak dan keluaran kayu seperti yang ditetapkan dalam sistem pensijilan balak akan diperbaiki lagi bagi memenuhi keperluan antarabangsa. Tumpuan yang lebih akan diberi ke atas usaha meningkatkan produktiviti sumber hutan bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat daripada industri berasaskan balak. Peningkatan produktiviti ini akan dilaksanakan melalui pembaikan dalam rawatan silvikultur, pemulihan hutan, perhutanan semula serta P&P yang lebih giat dan khidmat sokongan. Selain daripada itu, promosi dan pembangunan perhutani dan ladang hutan terutamanya untuk pokok getah dan spesis kayu terpilih lain akan dipergiatkan. Pembangunan keluaran hutan bukan-balak termasuk buluh dan rotan serta keluaran sampingan balak akan digalakkan bagi meningkatkan nilai ditambah dan untuk mewujudkan sumber baru pertumbuhan sektor ini. Begitu juga, pelancongan berasaskan ekologi dan perkhidmatan yang berkaitan juga akan dipromosikan supaya keunikan hutan hujan tropika diusahakan untuk tujuan rekreasi dan pendidikan.

8.49 Florikultur dijangka mencatatkan pertumbuhan sebanyak 6.5 peratus setahun dalam tempoh Rancangan dengan pengeluaran bunga-bunga meningkat daripada 500 juta tangkai pada tahun 2000 kepada 686 juta tangkai pada tahun 2005. Peningkatan pengeluaran ini sebahagian besarnya adalah daripada bunga-bunga tanah tinggi dan tanaman hiasan. Langkah akan diambil untuk meningkatkan pengeluaran bunga-bunga di peringkat ladang melalui kaedah pertanian berteknologi tinggi serta peningkatan kemudahan pengendalian dan pengangkutan, terutamanya melalui penyediaan muatan kargo udara yang lebih besar.

Produk Semulajadi Khusus

8.50 Kemunculan berbagai industri produk semulajadi yang khusus seperti untuk kesihatan, kosmetik dan perasa serta pewangi dijangka menyumbang kepada pembangunan sumber semulajadi khusus yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi. Dalam hubungan ini, usaha P&P akan ditumpukan kepada pembangunan produk daripada tumbuh-tumbuhan dan organisme berasaskan akuatik. Untuk memajukan lagi industri ini, sekumpulan penyelidik dan kakitangan sokongan akan dilatih dalam beberapa bidang penting terutamanya farmasi, bioteknologi, perubatan dan industri kimia.

Guna Tenaga

8.51 Guna tenaga dalam sektor pertanian dijangka berkurangan sebanyak 1.5 peratus setahun daripada 1.4 juta pada tahun 2000 kepada 1.3 juta pada tahun 2005. Nilai ditambah bagi setiap pekerja dijangka meningkat sebanyak 4.5 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Beberapa sektor kecil akan terus mengalami kekurangan tenaga buruh disebabkan oleh penggunaan yang perlahan bagi sistem dan proses pengeluaran secara mekanisasi dan automasi serta teknologi penjimatan buruh. Berikutan perubahan struktur dan fokus ke arah pemodenan sektor pertanian, permintaan terhadap pekerja yang berkebolehan dalam bidang teknikal dan kemahiran pengurusan serta usahawan berteraskan teknologi di kalangan petani dijangka meningkat.

Penyusunan Semula Agensi Pertanian

8.52 Penyusunan semula agensi pertanian akan diteruskan bagi meningkatkan profesionalisme dalam memberikan perkhidmatan teknikal dan perundangan terutamanya bagi membantu penyertaan sektor swasta dalam pengeluaran pertanian berskala sederhana dan besar serta untuk meningkatkan pendapatan pelanggan mereka. Pengkorporatan agensi seperti FELDA, FELCRA dan RISDA akan dikaji semula bagi memastikan kepentingan kumpulan sasaran tidak terjejas. Langkah juga akan diambil untuk memastikan peneroka dan pekebun kecil mendapat faedah daripada penglibatan agensi berkenaan dalam industri pemprosesan hiliran dan yang berkaitan melalui anak syarikat dan syarikat bersekutu mereka.

8.53 Selain daripada itu, beberapa jabatan di bawah Kementerian Pertanian akan disusun semula selaras dengan model MOA Incorporated (MOA Inc.) yang baru dibangunkan, antara lain menekankan peranan jabatan utama Kementerian Pertanian dalam membantu penyertaan sektor swasta. Bagi tujuan tersebut, sistem penyampaian oleh agensi seperti FAMA, Jabatan Pertanian, Jabatan Perkhidmatan Haiwan dan Jabatan Perikanan yang saling berhubung secara langsung dengan kumpulan sasaran akan dimantapkan. FAMA akan diorientasi semula untuk memperkukuhkan pemasaran pertanian dan akan bertindak sebagai peneraju utama dalam menguruskan penglibatan petani dan pekebun kecil dalam pemasaran melalui perwujudan kontrak pemasaran dan hubungan yang lebih baik dengan pasaraya dan peruncit.

Program Pertanian

Pembangunan In-situ dan Tanah Baru

8.54 Seluas 954,400 hektar tanah akan dibangunkan secara in-situ melalui program penanaman semula, penyatuan dan pemulihan tanah oleh berbagai agensi, seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-8. Daripada jumlah tersebut, seluas 532,300 hektar adalah

di bawah program penanaman semula manakala bakinya seluas 422,100 hektar adalah di bawah program penyatuan dan pemulihan.

8.55 Dalam tempoh Rancangan, seluas 365,000 hektar tanah baru akan dibangunkan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-9. Daripada jumlah tersebut, Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri (PKPN) dan LKW masing-masing akan membangunkan 100,900 hektar atau 27.6 peratus dan 12,600 hektar atau 3.5 peratus, yang kebanyakannya akan dibangunkan secara usaha sama dengan sektor swasta. Sebahagian besar daripada pembangunan tanah tersebut adalah di Sabah dan Sarawak.

Khidmat Sokongan Pertanian

8.56 Dalam tempoh Rancangan, khidmat sokongan pertanian yang meliputi P&P, khidmat pengembangan, pemasaran, latihan, kemudahan kredit serta sokongan institusi akan diperkukuhkan lagi. Usaha P&P akan ditumpukan kepada pembangunan lebih banyak keluaran akhir daripada bahan sampingan dan sisa pertanian. Di samping itu, P&P akan memberi penekanan kepada usaha mewujudkan kaedah pemprosesan tempatan keluaran pertanian dan kepada teknologi moden bagi meningkatkan produktiviti dan kualiti serta kepada pengkomersilan hasil penemuan P&P. Kemahiran pengurusan dan organisasi institusi pemasaran akan diperkukuh bagi memantapkan lagi perkhidmatan pemasaran hasil pertanian untuk meningkatkan pendapatan petani dan pekebun kecil. Selain daripada itu, satu mekanisme untuk menambah pendapatan serta memperbanyakkan aktiviti yang menjana pendapatan akan diperkenalkan bagi membantu petani dan pekebun kecil. Khidmat nasihat profesional dan perundingan, latihan dan kemudahan kredit serta infrastruktur akan diperluaskan kepada pekebun kecil bagi meningkatkan penyertaan mereka dalam aktiviti pertanian secara komersil. Pada masa yang sama, insentif dan khidmat nasihat juga akan diperluaskan kepada sektor swasta bagi menggalakkan penyertaan mereka.

8.57 Dalam sektor kecil makanan, usaha P&P akan ditumpukan ke arah membangunkan pakej teknologi baru meliputi peringkat pengeluaran hingga ke pengendalian lepas-tuai serta pemprosesan hiliran. MARDI akan menumpukan penyelidikan terhadap bidang yang diberi keutamaan termasuk pembaikan genetik dan pengurusan serangga menggunakan bioteknologi; teknologi lepas-tuai dan mekanisasi; dan pembangunan produk yang mempunyai nilai ditambah termasuk keluaran akhir daripada bahan sampingan dan sisa pertanian seperti batang, pelepah dan tempurung kelapa, berserta pembungkusan produk yang menarik. Dalam sektor kecil perikanan, usaha penyelidikan akan memberi penekanan kepada pembaikan genetik, pembangunan produk, sistem ternakan baru seperti sangkar di laut dalam dan laut lepas serta rawatan air dan bahan buangan. P&P bagi ternakan akan disesuaikan semula ke arah memenuhi keperluan industri melalui kerjasama penyelidikan dengan sektor swasta terutamanya di bidang automasi dalam pengeluaran ternakan secara intensif, peningkatan baka, serta makanan daripada sumber alternatif tempatan.

MARDI, FRIM dan institusi penyelidikan yang lain juga akan menjalankan penyelidikan dalam bidang penanaman kenaf, jojoba, herba, rempah-ratus dan tumbuhan ubat-ubatan secara komersil dan pembangunan produk berasaskan herba untuk penjagaan kesihatan, pewarna dan perasa makanan, minyak pati, ubat-ubatan daripada tumbuhan, dan produk semulajadi khusus yang lain.

8.58 Bagi sektor kecil komoditi untuk industri, MPOB akan meneruskan penyelidikannya ke atas kelapa sawit yang meliputi pembenihan, penuaian, teknologi pengilangan dan penapisan, bioteknologi, pembangunan produk serta penggunaan sisa kelapa sawit dan biomas. Usaha yang sama juga dilaksanakan oleh MRB untuk mempergiatkan penyelidikan ke atas sistem penanaman dan tanaman campuran yang berdaya maju dengan mensepadakan tanaman getah dengan aktiviti pertanian lain. Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menyusun semula getah sebagai tanaman strategik, satu tabung berjumlah RM1 bilion akan dilancarkan untuk menyediakan peruntukan kepada pekebun kecil menanam semula getah menggunakan LTC secara bersepadu dengan kegiatan pengeluaran makanan. Penyelidikan koko dan lada hitam akan ditumpukan kepada teknologi penanaman moden, keluaran akhir yang baru dan pengkomersilan hasil penemuan penyelidikan.

8.59 Dalam sektor kecil perhutanan, usaha P&P dalam pengurusan hutan secara mampan dan pembangunan produk perhutanan termasuk penggunaan spesis yang masih belum diguna sepenuhnya seperti buluh dan rotan serta bahan buangan daripada kayu dan keluaran sampingannya akan diteruskan. Sehubungan dengan ini, aktiviti penyelidikan akan memberi tumpuan kepada usaha mempelbagaikan penggunaan sumber hutan dan menggalakkan sistem pengeluaran yang lebih cekap melalui pengenalan kepada teknologi pengeluaran dan pemprosesan yang berinovatif dan mesra alam.

8.60 Selaras dengan ekonomi yang berasaskan pengetahuan, khidmat pengembangan dan latihan pertanian akan ditumpukan kepada amalan agronomi moden, pengurusan dan usahawan berteraskan teknologi yang menggunakan ICT dan teknologi moden bagi meningkatkan produktiviti. Dalam hal ini, kemahiran dan pengetahuan baru yang diperlukan akan diserapkan dalam program latihan formal dan tidak formal. Di peringkat pengajian tinggi, kursus mengenai pertanian moden terutamanya pengurusan ladang bagi perusahaan pertanian campuran akan diperkenalkan. Di samping itu, program latihan dan kurikulum di institusi latihan pertanian sedia ada akan disusun semula bagi melatih pekerja barisan hadapan yang terlibat dalam pertanian di bidang teknologi dan teknik pengurusan terkini.

8.61 Pelaburan sektor pertanian dijangka meningkat dalam tempoh Rancangan, terutamanya dalam pengeluaran makanan. Kerajaan akan mengambil langkah bagi meningkatkan peluang mendapatkan kredit di samping memperkenalkan insurans perlindungan dan perkhidmatan bagi menyokong aktiviti pertanian. Di samping itu, Kerajaan akan terus menyediakan insentif seperti pinjaman mudah untuk

menggalakkan pelaburan dalam perusahaan berskala kecil, sederhana dan besar terutamanya oleh sektor swasta. BPM akan terus menyediakan pinjaman bagi menggalakkan penyertaan petani kecil dalam pengeluaran makanan, menggalakkan mekanisasi dan automasi serta pengkomersilan penemuan P&P dan pembangunan penerokaan baru. Di samping itu, syarat dan peraturan tabung 3F akan dikaji semula bagi membolehkan lebih ramai petani mendapat faedah daripada tabung tersebut.

8.62 Kerajaan akan terus menyediakan infrastruktur fizikal asas bagi memodenkan sektor pertanian di samping menggalakkan penyertaan petani dalam pengeluaran makanan secara komersil. Sistem pengairan dan saliran akan terus dinaikkan taraf untuk meningkatkan kecekapan penggunaan air di kawasan jelapang padi. Dalam industri perikanan, penubuhan kompleks perikanan Tanjung Gemok, Pahang; Tok Bali, Kelantan; dan Batu Maung, Pulau Pinang akan dipercepatkan bagi menyokong pembangunan industri perikanan secara bersepadu. Pada masa yang sama, kompleks perikanan baru akan dibangunkan di Tanjung Manis, Sarawak untuk memenuhi keperluan industri perikanan yang berpotensi di negeri tersebut.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 8-10
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK PERTANIAN, 1996-2005
(RM juta)

<i>Program/Sektor Kecil</i>	<i>Peruntukan RMKe-7</i>	<i>Perbelanjaan RMKe-7</i>	<i>Peruntukan RMKe-8</i>
Pembangunan Tanah Baru	475.9	475.9	274.2
Pembangunan Wilayah	812.9	807.0	570.1
Pembangunan Tanah <i>In-Situ</i> ¹	3,115.4	2,941.9	2,265.1
Perhutanan	144.4	143.8	225.2
Perikanan	495.8	465.3	414.3
Terukan	223.6	176.3	127.5
Khidmat Sokongan ²	409.5	354.3	719.0
Pengairan dan Tebatan Banjir	1,715.6	1,929.9	2,170.2
Program-program lain	893.8	844.9	1,094.4
Jumlah	8,286.9	8,139.3	7,860.0

Nota:
¹ Termasuk IADP, skim penanaman semula dan program penyatauan dan pemulihan tanah.
² Termasuk pinjaman pertanian, P & P (tidak termasuk peruntukan di bawah IRPA), pemasaan dan pengembangan dan perkhidmatan lain.

8.63 Jumlah peruntukan pelbagai agensi awam yang terlibat dengan pembangunan pertanian dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan adalah sebanyak RM7.9 bilion seperti ditunjukkan dalam Jadual 8-10. Peruntukan tersebut merupakan 7.1 peratus daripada jumlah keseluruhan peruntukan Rancangan

iaitu RM110 bilion. Penyediaan pelbagai khidmat pengembangan serta sokongan dan program infrastruktur di bawah Kementerian Pertanian, termasuk pembangunan in-situ dan pengairan serta tebatan banjir akan menerima peruntukan yang besar, mencerminkan penekanan kepada pengeluaran makanan. Peruntukan bagi sektor kecil komoditi untuk industri akan memberi tumpuan kepada pengukuhan aktiviti P&P dan khidmat sokongan bagi meningkatkan daya saing komoditi berkenaan.

V. PENUTUP

8.64 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh, sektor pertanian mencatatkan peningkatan nilai ditambah sebenar dan telah terbukti sebagai sektor yang berdaya tahan semasa kemelesetan ekonomi. Pembangunan pertanian dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan akan terus berpandukan kepada DPN3 untuk menjadikan sektor pertanian sebagai sebuah sektor yang moden, dinamik dan berdaya saing. Selain daripada peningkatan kecekapan dan produktiviti yang akan dicapai melalui pemodenan dan mekanisasi aktiviti pertanian serta melalui penglibatan aktif sektor swasta, tumpuan akan diberi kepada pengeluaran makanan bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat dan mengurangkan bil import. Produk semulajadi khusus daripada hutan dan sumber lain akan dimajukan secara mampan selaras dengan usaha pemuliharaan sumber. Dalam sektor kecil komoditi untuk industri, penanaman kelapa sawit akan disesuaikan semula manakala getah diorientasi semula sebagai tanaman yang strategik.

BAB 9 : PEMBANGUNAN PERINDUSTRIAN

I. PENDAHULUAN

9.01 Pengembangan sektor pembuatan terus menjadi perangsang utama kepada pertumbuhan ekonomi Malaysia. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), pelbagai langkah telah dilaksanakan oleh Kerajaan untuk memantap dan memperkukuhkan daya saing sektor pembuatan. Sungguhpun sektor tersebut telah terjejas akibat kegawatan ekonomi namun permintaan luar dan dalam negeri yang meningkat dalam tempoh 1999-2000 telah menyumbang kepada pemulihan yang lebih meluas dalam sektor pembuatan.

9.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), penekanan akan diberi kepada usaha membangunkan kelebihan daya saing yang baru yang berasaskan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) serta meningkatkan produktiviti yang akan membolehkan sektor tersebut terus berkembang. Pembangunan perindustrian akan disokong oleh usaha penyelidikan dan pembangunan (P&P) yang lebih giat bagi membolehkan industri memperbaiki keluaran sedia ada di samping memperkenalkan produk baru yang lebih berdaya saing dalam pasaran. Pelaksanaan Pelan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (SMIDP) dijangka menyumbang kepada pewujudan industri kecil dan sederhana yang berdaya tahan dan berdaya saing yang akan memperkukuhkan rantaian dalam dan antara industri dalam ekonomi. Di samping itu, usaha mempromosi produk dan pasaran akan dipergiatkan untuk mengekal dan meningkatkan eksport Malaysia di pasaran global.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

Prestasi Pertumbuhan Mengikut Industri

JADUAL 9-1 PERTUMBUHAN INDUSTRI PEMBUATAN, 1995-2000					
Industri	Nilai Ditambah (RM juta mengikut harga 1987)		Bahagian Nilai Ditambah (%)		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata, 1996-2000
	1995	2000	1995	2000	(%)
Berasaskan Sumber	21,814	29,939	48.3	42.9	6.5
Sayur-sayuran, Minyak & Lemak Bimatang	1,203	2,222	2.7	3.2	13.1
Pemprosesan Makanan Lain, Minuman & Tembakau	3,504	4,724	7.8	6.8	6.2
Kayu & Keluaran Kayu	3,030	3,196	6.7	4.6	1.1
Kertas & Keluaran Kertas	1,888	2,802	4.2	4.0	8.2
Kimia Perindustrian & Baja	2,581	3,495	5.7	5.0	6.3
Keluaran Kimia Lain & Keluaran Plastik	2,613	3,528	5.8	5.0	6.2
Keluaran Petroleum	2,477	4,252	5.5	6.1	11.4
Pemprosesan Getah & Keluaran Getah	1,549	1,853	3.4	2.7	3.6
Keluaran Galian Bukan Logam	2,969	3,867	6.6	5.5	5.4
Berasaskan Bukan Sumber	22,306	38,439	49.4	55.0	11.5
Tekstil, Pakaian & Kulit	2,311	2,451	5.1	3.5	1.2
Industri Logam Asas	513	1,049	1.1	1.3	15.4
Keluaran Logam	1,551	3,182	3.4	4.6	15.5
Perusahaan Mesin Kecuali Mesin Elektrik	2,675	3,434	5.9	4.9	5.1
Elektromik	10,288	19,460	22.8	27.9	13.6
Mesin Elektrik	832	1,507	1.8	2.2	12.6
Kelengkapan Pengangkutan	4,136	7,356	9.2	10.3	12.2
Lain-lain	1,055	1,489	2.3	2.1	7.1
Jumlah	45,175	69,867	100.0	100.0	9.1
<i>% daripada KDNK</i>			<i>27.1</i>	<i>33.4</i>	

9.03 Keluaran sektor pembuatan dalam tempoh Rancangan meningkat pada kadar purata 9.1 peratus setahun iaitu lebih tinggi daripada sasaran Rancangan yang dipinda sebanyak 3.9 peratus. Sungguhpun keluaran telah terjejas semasa kegawatan ekonomi pada tahun 1998 dengan sektor pembuatan mencatatkan penguncupan sebanyak 13.4 peratus namun prestasi keseluruhan sektor pembuatan kembali kukuh dalam tahun 1999. Sektor tersebut

berkembang sebanyak 13.5 peratus pada tahun 1999 dan 21.0 peratus pada tahun 2000, selaras dengan pertumbuhan pesat dalam permintaan terhadap barangan pembuatan. Dengan prestasi yang baik tersebut, bahagian sektor pembuatan dalam Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) telah meningkat daripada 27.1 peratus pada tahun 1995 kepada 33.4 peratus pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-1.

9.04 Dalam tempoh Rancangan, industri berasaskan bukan sumber berkembang pada kadar purata 11.5 peratus setahun berbanding dengan industri berasaskan sumber yang berkembang pada kadar 6.5 peratus. Industri elektronik kekal sebagai industri utama dari segi sumbangannya kepada nilai ditambah sektor pembuatan dengan bahagiannya meningkat kepada 27.9 peratus pada tahun 2000 berbanding dengan 22.8 peratus pada tahun 1995. Permintaan dunia yang tinggi terhadap keluaran dari sektor kecil tersebut sebahagian besarnya berpunca daripada penggunaan Internet dan perdagangan elektronik (e-dagang) yang meningkat serta

usaha giat menaik taraf kemudahan komputer bagi menangani masalah Y2K. Tempoh tersebut juga memperlihatkan pertumbuhan dua angka dalam industri logam asas, kelengkapan pengangkutan, minyak dan lelembak serta keluaran petroleum yang terus membantu pertumbuhan sektor tersebut.

Eksport Barangan Pembuatan

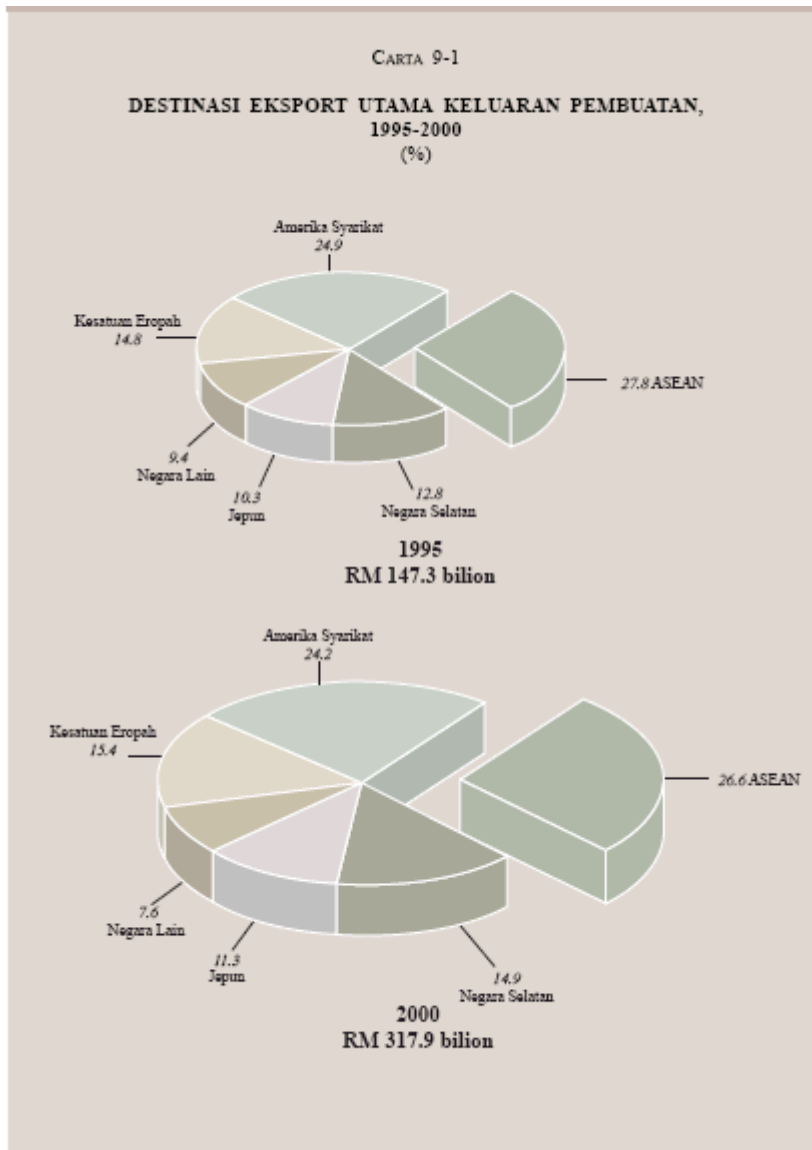
JADUAL 9-2 EKSPORT BARANGAN PEMBUATAN ¹ , 1995-2000 (RM juta)					
Industri	1995	%	2000	%	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata, 1995-2000 (%)
Berasaskan Sumber	22,896.4	15.5	42,923.9	13.5	13.4
Makanan	3,218.1	2.2	4,508.5	1.4	7.0
Minuman & Tembakan	397.0	0.3	1,206.6	0.4	24.9
Keluaran Petroleum	3,126.6	2.1	8,130.7	2.6	21.1
Kimia & Keluaran Kimia	6,256.5	4.2	15,011.3	4.7	19.1
Keluaran Getah	3,267.8	2.2	4,695.0	1.5	7.5
Keluaran Kayu	4,953.7	3.4	6,801.3	2.1	6.5
Keluaran Galian Bukan Logam	1,676.7	1.1	2,570.5	0.8	8.9
Berasaskan Bukan Sumber	113,172.9	76.9	252,383.3	79.4	17.4
Tekstil, Pakaian & Kasut	6,518.5	4.4	10,433.4	3.3	9.9
Pembuatan Logam	4,655.6	3.2	8,617.8	2.7	13.1
Keluaran Elektrik & Elektronik	96,747.8	65.7	230,429.3	72.5	19.0
Kelengkapan Pengangkutan	3,251.0	3.6	2,902.8	0.9	-11.2
Perusahaan Lain	11,183.7	7.6	22,601.1	7.1	15.1
Jumlah	147,253.0	100.0	317,908.3	100.0	16.6
Jumlah (USD) ²	58,711.0		83,660.1		7.3
% daripada Jumlah Eksport Kasar	79.6		85.2		

Nota:
¹ Tidak termasuk eksport minyak sawit yang diproses dan keluaran minyak lain yang boleh dimakan.
² Berasaskan kepada kadar pertukaran berikut - RM/USD : tahun 1995 = RM2.5081 dan tahun 2000 = RM3.8000.

9.05 Pengembangan eksport merupakan pemangkin utama kepada pertumbuhan dan pemulihan sektor pembuatan dalam RMKe-7. Prestasi eksport sektor tersebut adalah membanggakan dengan peningkatan sebanyak 16.6 peratus setahun daripada RM147.3 bilion pada tahun 1995 kepada RM317.9 bilion pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-2. Berikutan dari itu, bahagian eksport barangan pembuatan dalam

jumlah eksport kasar negara telah meningkat lebih tinggi sehingga mencapai 85.2 peratus pada tahun 2000 berbanding dengan 79.6 peratus pada tahun 1995. Penyumbang utama kepada pertumbuhan tersebut adalah industri keluaran elektrik dan elektronik yang merupakan 72.5 peratus daripada jumlah eksport barangan pembuatan pada tahun 2000. Selaras dengan usaha untuk beralih kepada industri yang mempunyai nilai ditambah yang lebih tinggi, lebih banyak jenis keluaran elektrik dan elektronik telah dieksport termasuk peralatan elektro-diagnostik dan cakera video digital. Industri lain yang turut menyumbang kepada pertumbuhan eksport termasuk keluaran kimia, keluaran petroleum, pembuatan logam serta tekstil, pakaian dan kasut.

9.06 Dari segi destinasi pasaran, Amerika Syarikat, Eropah dan Jepun kekal sebagai rakan dagangan utama bagi eksport barangan pembuatan Malaysia seperti ditunjukkan dalam Carta 9-1. Eksport ke negara-negara tersebut merupakan kira-kira 51 peratus daripada jumlah eksport barangan pembuatan. Di samping itu, kejayaan

juga telah dicapai dalam menerokai pasaran baru terutamanya di rantau Asia Pasifik seperti Taiwan, Australia dan Republik Rakyat China. Bahagian eksport barangan pembuatan ke negara ASEAN pula telah berkurangan daripada 27.8 peratus pada tahun 1995 kepada 26.6 peratus pada tahun 2000 akibat kegawatan ekonomi yang dialami di rantau tersebut.

Guna Tenaga, Produktiviti dan Latihan

9.07 Pengembangan sektor pembuatan telah memberi sumbangan ketara kepada pewujudan pekerjaan dalam

tempoh RMKe-7. Guna tenaga dalam sektor tersebut berkembang pada kadar 4.8 peratus setahun, lebih pantas daripada sasaran sebanyak 3.4 peratus. Berikutan dari itu, sektor pembuatan telah menyediakan kira-kira 41.7 peratus atau 530,800 daripada jumlah pekerjaan baru yang diwujudkan dalam tempoh tersebut. Sejumlah 2,558,300 orang telah diambil bekerja dalam sektor tersebut pada tahun 2000 berbanding dengan 2,027,500 orang pada tahun 1995. Sektor kecil yang memberi sumbangan ketara kepada pewujudan pekerjaan dalam sektor pembuatan ialah industri keluaran elektrik dan elektronik, kayu dan keluaran kayu, keluaran getah dan tekstil. Permintaan terhadap semua kategori pekerja berkembang dalam tempoh Rancangan seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-3. Kategori teknikal dan penyeliaan berkembang pada kadar yang tinggi iaitu 8.0 peratus setahun dan merupakan 10.5 peratus daripada jumlah pekerjaan yang diwujudkan dalam sektor pembuatan pada tahun 2000. Ini merupakan satu perkembangan positif dan menunjukkan peningkatan dalam penggunaan teknologi baru di sektor pembuatan. Kumpulan

JADUAL 9-3
GUNA TENAGA DALAM SEKTOR PEMBUATAN
MENGIKUT KATEGORI PEKERJA, 1995-2000

<i>Kategori</i>	<i>1995</i>	<i>%</i>	<i>2000</i>	<i>%</i>	<i>Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata, 1996-2000 (%)</i>
Pengurusan & Profesional	87,183	4.3	122,797	4.8	7.1
Teknikal & Penyelidikan	182,475	9.0	268,622	10.5	8.0
Perkeranian	127,733	6.3	156,056	6.1	4.1
Pekerja Am	62,852	3.1	74,191	2.9	3.4
Pekerja Mahir	527,150	26.0	677,950	26.5	5.2
Pekerja Separuh Mahir	354,812	17.5	460,494	18.0	5.4
Pekerja Tidak Mahir	685,295	33.8	798,190	31.2	3.1
Jumlah	2,027,500	100.0	2,558,300	100.0	4.8

guna tenaga terbesar dalam sektor pembuatan ialah pekerja tidak mahir iaitu sebanyak 31.2 peratus. Sungguhpun demikian, kategori pekerja mahir mencatatkan kadar pertumbuhan yang tinggi iaitu 5.2 peratus berbanding dengan 3.1 peratus bagi kategori tidak mahir.

Permintaan yang lebih tinggi terhadap pekerja mahir juga mencerminkan suatu peralihan ke arah industri yang lebih berintensif teknologi.

9.08 Produktiviti dalam sektor pembuatan yang diukur berdasarkan keluaran bagi setiap pekerja telah berkembang pada kadar 4.2 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Tahap produktiviti telah terjejas pada tahun 1998 terutamanya disebabkan lebihan keupayaan akibat kegawatan ekonomi. Berikutan dari itu, pertumbuhan produktiviti telah mencatat kadar negatif sebanyak 7.9 peratus. Dengan pertumbuhan pesat sektor pembuatan di akhir tempoh Rancangan, kadar pertumbuhan positif sebanyak 10.8 peratus telah dicatatkan pada tahun 2000. Antara langkah yang telah diambil untuk meningkatkan produktiviti ialah meninggikan kualiti tenaga kerja secara berterusan, meningkatkan sistem produktiviti dan kualiti, meningkatkan penggunaan teknologi dan mengukuhkan sistem sokongan institusi. Langkah tersebut telah disokong oleh aktiviti promosi dan penyebaran maklumat yang dijalankan oleh Perbadanan Produktiviti Negara (NPC) dan SIRIM Berhad dalam mengajar teknik terkini bagi meningkatkan produktiviti dan kualiti perusahaan.

9.09 Kerajaan terus memberi penekanan kepada latihan perindustrian bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat terhadap tenaga kerja mahir. Bagi tujuan tersebut, Kerajaan Persekutuan telah menyediakan peruntukan sebanyak RM87.4 juta kepada pusat pembangunan kemahiran (PPK) negeri terutamanya untuk membeli peralatan latihan. PPK juga mendapat bantuan dalam bentuk tanah dan bangunan serta belanja mengurus daripada Kerajaan Negeri manakala sektor swasta pula menyediakan peralatan dan kepakaran pengurusan dalam mengendalikan pusat tersebut. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah 72,187 orang telah dilatih. Daripada jumlah tersebut, 71 peratus adalah golongan pekerja manakala bakinya merupakan lepasan sekolah yang diberi pendedahan awal mengenai kemahiran asas bagi membolehkan mereka bersedia untuk memasuki pasaran pekerjaan. Kebanyakan latihan yang disediakan adalah dalam bidang teknologi dan kemahiran tinggi termasuk automasi perindustrian dan elektronik, teknologi maklumat dan komunikasi

(ICT), teknologi pembuatan dan mekatronik. Di samping PPK, institut latihan perindustrian juga mengeluarkan sejumlah 14,855 tenaga kerja mahir dalam tempoh Rancangan untuk memenuhi keperluan industri.

Pelaburan Dalam Sektor Pembuatan

JADUAL 9-4
PROJEK PEMBUATAN YANG DILULUSKAN, 1996-2000¹

Industri	Bilangan Projek	Pelaburan Modal (RM juta)		
		Dalam Negeri	Asing	Jumlah
Beraskan Sumber	1,609	38,092.3	32,912.0	71,004.3
Pembuatan Makanan	229	1,679.1	1,479.2	3,158.3
Minuman & Tembakan	34	198.4	595.9	794.3
Kayu & Keluaran Kayu	191	2,224.9	732.0	2,956.9
Parabot & Kelengkapan	178	836.4	343.6	1,180.0
Kertas, Percetakan & Penerbitan	121	4,599.4	3,616.6	8,216.0
Kimia & Keluaran Kimia	241	3,641.4	5,947.7	9,589.1
Keluaran Petroleum	55	9,347.2	13,775.3	23,122.5
Gas Asli	3	7,993.5	1,477.9	9,471.4
Keluaran Getah	116	908.4	872.3	1,780.7
Keluaran Plastik	225	1,457.2	1,047.0	2,504.2
Keluaran Galian Bukan Logam	216	5,206.4	3,024.3	8,230.9
Beraskan Bukan Sumber	2,233	24,966.9	40,610.5	65,577.4
Tekstil & Keluaran Tekstil	218	926.6	1,902.0	2,828.6
Kulit & Keluaran Kulit	14	45.5	31.7	77.2
Keluaran Logam Asas	187	6,926.4	2,971.0	9,897.4
Keluaran Logam Dibentuk	249	1,406.3	2,051.9	3,458.2
Perusahaan Mesin	292	1,329.1	1,596.9	2,926.0
Keluaran Elektrik & Elektronik	1,003	10,734.8	30,176.5	40,911.3
Kelengkapan Pengangkutan	237	3,547.9	1,621.7	5,169.6
Peralatan Sains & Pengukuran	33	50.3	258.8	309.1
Lain-lain	66	249.1	163.6	412.7
Jumlah	3,908	63,308.3	73,686.1	136,994.4

Nota: ¹ Bagi tahun 2000, takrif pelaburan modal adalah termasuk pembiayaan bagi keperluan modal kerja dan perbelanjaan sebelum operasi.

9.10 Dalam tempoh Rancangan, pelaburan swasta dalam sektor pembuatan adalah memberangsangkan dan berjumlah kira-kira RM90 bilion berbanding dengan RM84 bilion dalam tempoh Rancangan Malaysia Keenam (RMKe-6). Selaras dengan dasar Kerajaan untuk menggalakkan pelaburan khususnya dalam industri berteknologi dan bernilai ditambah tinggi yang seterusnya dapat memperkukuhkan daya saing sektor tersebut di peringkat

antarabangsa serta mewujudkan rantaian yang kukuh dengan ekonomi dalam negeri, sejumlah 3,908 projek telah diluluskan dengan cadangan pelaburan sebanyak RM137 bilion seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-4. Pelaburan asing berjumlah RM73.7 bilion atau 53.8 peratus manakala pelaburan dalam negeri berjumlah RM63.3 bilion. Tahap pelaburan asing yang tinggi ini mencerminkan keyakinan dan komitmen pelabur asing yang berterusan untuk melabur di negara ini.

9.11 Industri yang mendapat kelulusan projek yang paling tinggi ialah keluaran elektrik dan elektronik, pembuatan jentera, keluaran logam dibentuk, kimia dan keluaran kimia serta kelengkapan pengangkutan. Satu perkembangan yang ketara adalah terdapatnya sejumlah besar projek untuk pembesaran dan pelbagaian. Hampir separuh daripada projek yang diluluskan adalah bagi tujuan tersebut dan ini mencerminkan negara sebagai sebuah lokasi pelaburan yang menarik bagi sektor pembuatan. Cadangan pelaburan paling tinggi adalah dalam industri keluaran elektrik dan elektronik (RM40.9 bilion) diikuti dengan industri keluaran petroleum termasuk

petrokimia (RM23.1 bilion), keluaran logam asas (RM9.9 bilion), kimia dan keluaran kimia (RM9.6 bilion) dan gas asli (RM9.5 bilion). Kira-kira 63 peratus daripada projek yang mempunyai cadangan pelaburan bernilai RM100 juta ke atas adalah dalam industri tersebut.

JADUAL 9-5
PROJEK PEMBUATAN YANG DILULUSKAN
MENGIKUT NEGERI, 1996-2000¹

Negeri	Bilangan Projek	Cadangan Pelaburan Modal (RM juta)
Johor	857	19,775.2
Kedah	233	12,214.6
Kelantan	44	543.1
Melaka	164	6,750.2
Negeri Sembilan	165	6,200.1
Pahang	116	10,405.7
Perak	259	6,283.4
Perlis	13	1,575.0
Pulau Pinang	519	16,592.6
Sabah	125	3,725.3
Sarawak	181	15,338.9
Selangor	1,051	23,479.5
Terengganu	79	13,225.1
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	97	853.6
Wilayah Persekutuan Labuan	5	32.1
Jumlah	3,908	136,994.4

Nota: ¹ Bagi tahun 2000, takrif pelaburan modal adalah termasuk pembiayaan bagi keperluan modal kerja dan perbelanjaan sebelum operasi.

9.12 Dari segi agihan projek mengikut negeri, kebanyakan projek pelaburan yang diluluskan adalah di negeri Selangor, Johor dan Pulau Pinang seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-5.

Negeri-negeri tersebut telah dapat menarik sebanyak 2,427 projek atau 62 peratus daripada jumlah keseluruhan projek. Kemajuan juga telah dicapai dalam usaha menggalakkan pelabur untuk

menempatkan projek di negeri-negeri di Koridor Timur Semenanjung Malaysia⁶, Sabah dan Sarawak. Pelaburan sebanyak RM43.2 bilion telah diluluskan di kawasan tersebut berbanding dengan RM35.9 bilion dalam tempoh RMKe-6. Insentif untuk menggalakkan pelaburan di Koridor Timur termasuk pengecualian cukai pendapatan sebanyak 85 peratus daripada pendapatan berkanun syarikat yang diberikan taraf perintis atau elaun cukai pelaburan sebanyak 80 peratus mengikut kelayakan perbelanjaan modal yang dikeluarkan. Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan juga menumpukan usaha kepada pembangunan infrastruktur fizikal dan sosial di kawasan yang telah dikhaskan di Koridor Timur Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak untuk meningkatkan daya tarikannya kepada pelabur.

9.13 Jumlah pinjaman terkumpul kepada sektor pembuatan dalam sistem perbankan telah meningkat pada kadar 6.3 peratus setahun daripada RM42.4 bilion pada tahun 1995 kepada RM57.4 bilion pada tahun 2000. Kebanyakan pinjaman telah disalurkan kepada industri-industri kayu dan keluaran kayu, keluaran besi dan keluli, keluaran elektrik dan elektronik, keluaran galian bukan logam serta tekstil dan pakaian seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-6. Industri berorientasikan pasaran dalam negeri

⁶ Meliputi negeri-negeri Kelantan, Terengganu, Pahang dan daerah Mersing di Johor

JADUAL 9-6
**PINJAMAN BANK-BANK PERDAGANGAN KEPADA SEKTOR PEMBUATAN
 MENGIKUT INDUSTRI, 1995-2000**
 (RM juta)

<i>Industri</i>	<i>1995</i>	<i>%</i>	<i>2000</i>	<i>%</i>	<i>Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata, 1996-2000 (%)</i>
Pemprosesan Getah & Keluaran Getah	1,549.8	3.7	316.6	0.6	-27.2
Timah	83.1	0.2	25.8	0.0	-20.9
Pemprosesan Minyak Sawit	1,456.8	3.4	2,016.5	3.5	6.7
Makanan, Minuman & Tembakau	2,271.8	5.4	4,021.3	7.0	12.1
Tekstil & Pakaian	2,803.9	6.6	4,258.6	7.4	8.7
Kayu & Keluaran Kayu	4,342.1	10.2	5,996.5	10.5	6.7
Kertas & Keluaran Kertas	1,276.1	3.0	1,690.5	2.9	5.8
Percetakan & Penerbitan	1,105.5	2.6	2,024.0	3.5	12.9
Kimia Perindustrian	1,033.7	2.4	2,091.2	3.7	15.1
Keluaran Petroleum	325.5	0.8	t.d.	t.d.	t.d.
Keluaran Plastik	2,120.6	5.0	2,567.3	4.5	3.9
Bahan Binaan	2,018.3	4.8	2,061.5	3.6	0.4
Keluaran Besi & Keluli	5,596.9	13.2	5,896.6	10.3	1.0
Keluaran Logam	1,794.0	4.2	3,337.5	5.8	13.2
Mesin (Bukan Elektrik)	544.1	1.3	929.1	1.6	11.3
Mesin & Kelengkapan Elektrik	5,169.3	12.2	5,820.8	10.1	2.4
Kelengkapan Pengangkutan	1,407.9	3.3	1,578.0	2.8	2.3
Keluaran Galian Bukan Logam	t.d.	t.d.	4,618.3	8.0	t.d.
Lain-lain	7,510.7	17.7	8,180.5	14.2	1.7
Jumlah	42,410.1	100.0	57,430.6	100.0	6.3

t.d. Tidak diperolehi

menerima kira-kira 60 peratus daripada jumlah pinjaman berbanding dengan 40 peratus yang diterima oleh industri berorientasikan eksport.

Pembangunan Perusahaan Kecil dan Sederhana

9.14 RMKe-7 memberikan peranan penting kepada perusahaan kecil dan sederhana (PKS) dalam menyokong usaha perindustrian negara melalui pewujudan rantaian dalam semua sektor pembuatan. Daripada anggaran 20,200 syarikat pembuatan yang beroperasi di Malaysia pada tahun 1996, lebih 90 peratus adalah syarikat bersaiz kecil dan sederhana. Namun demikian, PKS⁷ hanya menyumbang sebanyak 27.0 peratus kepada jumlah keluaran sektor pembuatan dan 26.2 peratus kepada jumlah nilai ditambah sektor tersebut. Bilangan pekerja dalam PKS adalah seramai 868,000 orang

⁷ SMIDP mentakrifkan PKS sebagai sebuah syarikat dengan pusingan jualan tahunan tidak melebihi RM25 juta atau mempunyai pekerja sepenuh masa tidak melebihi 150 orang.

atau 38.9 peratus daripada jumlah keseluruhan pekerja dalam sektor pembuatan. Kebanyakan syarikat PKS tertumpu dalam sektor kecil makanan dan keluaran makanan, perabot dan kelengkapan, kimia dan keluaran kimia serta keluaran logam.

9.15 Bagi membantu pembangunan PKS, Kerajaan telah menubuhkan Perbadanan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (SMIDEC) pada tahun 1996 dengan tujuan menyediakan kepimpinan yang berkesan dalam perancangan dan penyelarasan keseluruhan PKS. Secara khususnya, SMIDEC telah ditugaskan untuk menggalakkan pembangunan PKS milik rakyat tempatan yang cekap dan berdaya saing serta mampu menghasilkan keluaran dan perkhidmatan yang berkualiti dan mempunyai nilai ditambah yang tinggi untuk pasaran global. Satu kajian mengenai Pelan Pembangunan PKS (SMIDP), 2001-2005 telah dijalankan pada tahun 1999 bagi menentukan arah tuju PKS pada masa hadapan. Secara khususnya, kajian SMIDP menganalisis kekuatan dan kelemahan PKS dari segi keupayaan, kemampuan dan daya saing bagi menyediakan sokongan yang diperlukan dalam agenda perindustrian negara dan mengesyorkan strategi dan langkah untuk menyepadukan sepenuhnya sektor PKS ke dalam arus perdana aktiviti pembuatan.

9.16 Dalam usaha untuk memperkukuhkan lagi PKS, beberapa program telah dilaksanakan dalam tempoh Rancangan yang meliputi pelbagai keperluan PKS. Program tersebut termasuk Program Rantai Industri (ILP), Pembangunan dan Perolehan Teknologi, Pembangunan dan Peningkatan Kemahiran, Pembangunan Pasaran, Pembangunan Infrastruktur dan Sokongan Kewangan. Program ILP yang bertujuan meningkatkan rantai dan integrasi di antara PKS dengan syarikat besar menyediakan pasaran yang terjamin kepada PKS dengan membekalkan alat dan komponen kepada syarikat besar untuk jangka panjang. Sejak program ini diperkenalkan pada tahun 1997, sejumlah 128 PKS telah mendapat manfaat dengan jualan sebanyak RM111.6 juta. Memandangkan sebahagian besar PKS tidak mempunyai keupayaan teknologi untuk meningkatkan kecekapan pengeluaran dan kualiti produk, Kerajaan menyediakan geran setara sehingga RM250,000 kepada PKS untuk meningkatkan produk dan proses. Sejumlah 237 PKS telah mendapat manfaat daripada program ini dalam tempoh Rancangan. PKS juga digalakkan untuk memperolehi teknologi dan proses terkini di bawah Tabung Perolehan Teknologi (TAF) yang menyediakan geran sehingga 70 peratus untuk pembelian peralatan berteknologi tinggi dan pelesenan teknologi. Bagi tujuan tersebut, daripada sejumlah RM75.1 juta geran yang telah diluluskan di bawah TAF sebanyak RM64 juta atau 85.2 peratus telah disalurkan kepada PKS.

9.17 Selain dari program tersebut, PKS juga ditawarkan berbagai pakej kewangan seperti Tabung Bantuan Teknikal Perindustrian (ITAF), Geran Y2K, Pakej Kewangan Untuk Industri Kecil dan Sederhana (PAKSI), Skim Modenisasi dan Automasi serta Skim Peningkatan Kualiti. Tabung lain yang disediakan termasuk Tabung Untuk PKS yang ditubuhkan pada tahun 1998 bagi membantu PKS yang sedia ada untuk berkembang, mempelbagai dan mengeksport serta menggunakan keupayaan sedia

ada. Tabung Pemulihan Industri Kecil Dan Sederhana pula bertujuan membantu PKS yang mempunyai projek berdaya maju tetapi menghadapi masalah pinjaman tidak berbayar dan masalah aliran tunai sementara akibat kegawatan ekonomi.

9.18 Bagi meningkatkan pengetahuan serta kemahiran teknikal dan pengurusan di kalangan PKS, Program Peningkatan Kemahiran yang membiayai 50 peratus daripada yuran latihan yang dibelanjakan oleh PKS telah diperkenalkan pada tahun 1997. Di samping itu, PKS yang menyumbang kepada Tabung Pembangunan Sumber Manusia (HRDF) layak menuntut sebanyak 45 peratus lagi daripada yuran latihan berkenaan daripada Tabung tersebut. Skop Program Peningkatan Kemahiran telah diperluaskan dengan pelaksanaan Program Pembekal Global. Program tersebut yang melibatkan perkongsian strategik di kalangan PKS, syarikat multinasional dan institusi latihan adalah bertujuan memperkukuhkan keupayaan PKS sebagai pembekal global.

9.19 Bagi membantu PKS menembusi pasaran eksport, dua jenis skim iaitu Skim Perancangan Dan Pembangunan Perniagaan dan Skim Pembangunan Pasaran telah dilaksanakan. Di samping itu, insentif eksport juga telah diberi kepada PKS seperti Pembiayaan Semula Kredit Eksport, Potongan Dua Kali Untuk Penggalakan Eksport dan Insurans Kredit Eksport. Memandangkan e-dagang semakin banyak diamalkan dalam perniagaan, beberapa gedung atau portal elektronik telah diwujudkan sebagai satu cara untuk menggalakkan PKS menjalankan perdagangan secara elektronik. Salah satu daripada portal berkenaan ialah MyBiz yang telah menarik penyertaan sebanyak 376 PKS pada akhir tahun 2000.

9.20 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan juga telah membantu PKS Bumiputera selaras dengan objektif membangunkan Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera (MPPB) yang berdaya maju dan berdaya tahan. Terdapat peningkatan dalam penyertaan PKS Bumiputera dalam Program Pembangunan Vendor dengan penglibatan sebanyak 256 vendor, 82 buah syarikat payung dan 18 buah institusi kewangan. Untuk meningkatkan keupayaan PKS Bumiputera dalam menguruskan perniagaan, penekanan telah diberikan terhadap penyediaan kemahiran keusahawanan. Bagi tujuan tersebut, berbagai jenis program latihan keusahawanan telah disediakan dengan memberi manfaat kepada 58,888 usahawan Bumiputera.

Teknologi Perindustrian dan P&P

9.21 Dalam tempoh RMKe-7, sektor swasta terus menyumbang kepada perluasan aktiviti penyelidikan. Penyiasatan Penyelidikan dan Pembangunan Negara menunjukkan sektor swasta telah membelanjakan sejumlah RM746.1 juta pada tahun 1998 berbanding dengan RM400.1 juta pada tahun 1996. Daripada jumlah tersebut, RM586.5 juta atau 78.6 peratus telah dibelanjakan dalam sektor pembuatan terutamanya bagi memperkenalkan serta meningkatkan kelengkapan, sistem atau proses baru. Sejumlah 29.1 peratus daripada perbelanjaan P&P adalah bagi industri kelengkapan dan komponen elektronik manakala 13.3 peratus adalah bagi industri

kelengkapan pengangkutan. Perbelanjaan P&P oleh syarikat asing tertumpu kepada industri kelengkapan elektronik manakala perbelanjaan P&P oleh syarikat tempatan meliputi berbagai jenis industri.

9.22 Hanya satu pertiga daripada syarikat yang menjalankan aktiviti P&P adalah firma bersaiz kecil dan sederhana dan menyumbang sebanyak 10.8 peratus daripada jumlah keseluruhan perbelanjaan P&P. Salah satu faktor yang menghalang P&P adalah kekurangan kakitangan yang berkemahiran. Kajian Mengenai Rantian Antara Firma Dan Pembangunan Teknologi yang dijalankan pada tahun 1997 mendapati bahawa purata bilangan kakitangan dalam bidang saintifik, kejuruteraan dan teknikal (SET) bagi setiap 100 orang pekerja di firma tempatan bersaiz kecil adalah 2.4 orang berbanding dengan 3.2 orang di firma bersaiz sederhana dan 4.1 orang di firma bersaiz besar. Di firma asing, purata kakitangan SET adalah 6.1 orang bagi setiap 100 orang pekerja.

9.23 Insentif fiskal dan kewangan terus disediakan untuk meransang aktiviti P&P dan inovasi teknologi dalam sektor swasta. Insentif fiskal adalah termasuk pengecualian sepenuhnya cukai pendapatan bagi syarikat yang diberi taraf perintis atau elaun cukai pelaburan sebanyak 100 peratus mengikut kelayakan perbelanjaan modal yang dikeluarkan, potongan cukai dua kali ke atas perbelanjaan P&P, elaun modal, pengecualian daripada duti import dan elaun bangunan industri. Dari segi bantuan kewangan, sejumlah 2,679 projek telah menerima geran setara berjumlah RM53.6 juta yang disediakan di bawah ITAF 1 hingga 4 bagi menyokong skim pembangunan dan reka bentuk produk serta skim peningkatan kualiti dan produktiviti. Skim Geran Penyelidikan Dan Pembangunan Industri (IGS) telah ditubuhkan dengan peruntukan awal sebanyak RM100 juta untuk menggalakkan P&P yang berorientasikan pasaran dan projek pembangunan teknologi yang melibatkan kerjasama di antara sektor swasta, universiti dan institusi penyelidikan. Sejak dilancarkan pada bulan Mac 1997, sebanyak 58 projek berjumlah RM138 juta telah diluluskan.

9.24 Bagi mempercepat dan mempertingkatkan lagi pembangunan keupayaan teknologi syarikat tempatan, Tabung Pengkomersilan Penyelidikan dan Pembangunan (CRDF) dan TAF telah dilancarkan pada bulan September 1997. Kedua-dua tabung tersebut diuruskan oleh Perbadanan Pembangunan Teknologi Malaysia (MTDC) dan telah diperuntukkan sebanyak RM63 juta untuk CRDF dan RM118 juta untuk TAF. Tumpuan CRDF adalah kepada pengkomersilan hasil P&P yang dijalankan oleh universiti dan institusi penyelidikan tempatan, syarikat-syarikat, penyelidik dan pereka cipta perseorangan. Sehingga akhir tahun 2000, sejumlah 38 projek bernilai RM32 juta telah diluluskan di bawah CRDF. Antara projek yang berjaya ialah Sistem Pengeringan Tanor Modular Radiant dan alat penerimaan kad mudah alih berkeupayaan biometrik. Geran TAF melengkapi berbagai program insentif teknologi dengan membantu perolehan teknologi dalam industri yang strategik. Dalam hubungan ini, geran tersebut membantu perolehan teknologi asing melalui pembelian jentera dan kelengkapan berteknologi tinggi, pelesenan teknologi dan

latihan teknikal. Sejumlah 69 projek bernilai RM75.3 juta telah diluluskan. Projek tersebut termasuk perolehan jentera dan kelengkapan untuk pengeluaran karbaid bagi tujuan pemotongan yang berketepatan tinggi di kilang-kilang dan modul kad pintar.

9.25 Infrastruktur teknologi juga telah diperluaskan bagi kemudahan sektor swasta khususnya industri berintensif teknologi. Pusat-pusat inkubator teknologi telah ditubuhkan oleh MTDC dan Taman Teknologi Malaysia (TPM) bagi memupuk dan membangunkan syarikat yang dapat memulakan operasi dengan menggunakan teknologi tinggi. Pusat inkubator teknologi MTDC yang terletak di sekitar lima buah universiti telah memudahkan industri berteknologi tinggi mendapat akses kepada sumber dan kemudahan P&P serta kepakaran teknikal yang terdapat di universiti berkenaan. Sehingga akhir tempoh Rancangan, sebanyak 53 syarikat telah ditempatkan di pusat inkubator MTDC manakala 79 syarikat lagi yang baru memulakan operasi yang berasaskan teknologi telah ditempatkan di TPM. Syarikat tersebut terlibat dalam aktiviti berkaitan dengan bioteknologi, multimedia dan ICT, elektronik termaju dan pembangunan perisian. Di samping itu, 20 buah syarikat yang mengeluarkan produk kosmetik dan penjagaan diri yang bernilai ditambah tinggi telah mendapat manfaat daripada kemudahan inkubator yang disediakan oleh SIRIM Berhad.

9.26 Penekanan juga telah diberikan kepada program yang menyediakan khidmat sokongan teknikal dan kejuruteraan kepada industri serta yang menggalakkan penyelidikan berbentuk guna dan pembangunan serta inovasi dalam bidangbidang yang boleh menyumbang kepada pembangunan perindustrian. SIRIM Berhad telah menyediakan perkhidmatan seperti reka bentuk kilang perintis, khidmat P&P dan kejuruteraan untuk industri automotif dan khidmat sokongan untuk papan litar bercetak. Secara khususnya, Pusat Reka Bentuk Perindustrian dan Kejuruteraan telah ditubuh untuk menyediakan khidmat sokongan teknikal dan kejuruteraan kepada industri dan Pusat Komponen Automotif pula telah ditubuh bagi menyediakan pakej perkhidmatan yang menyeluruh dalam bidang prototaip, ujian tahap bunyi dan perkhidmatan kejuruteraan yang lain serta P&P. Keupayaan dan kemampuan SIRIM Berhad menjalankan ujian keselamatan juga telah diperluaskan meliputi produk kosmetik dan penjagaan diri, peralatan perindustrian dan elektrik serta kelengkapan komunikasi. MIMOS Berhad telah memperluaskan pembangunan infrastruktur penting untuk membina keupayaan syarikat tempatan dalam industri elektronik. Dalam hubungan ini, Program Teknologi Separa Konduktor telah dibentuk untuk membangunkan tenaga mahir yang pakar dalam pembangunan teknologi dan produk bagi fabrikasi wafer dan reka bentuk litar bersepadu. Di bawah program tersebut, pemproses mikro telah dicipta sebagai alat kawalan yang boleh diprogramkan untuk tujuan umum dan aplikasi kriptografi. Dalam bidang reka bentuk litar bersepadu, kad cip ingatan yang stabil telah dibangunkan untuk aplikasi kad pintar. Di samping itu, beberapa reka bentuk kad cip ingatan juga telah dibangunkan untuk industri telekomunikasi.

Inisiatif Lain Bagi Membantu Pembangunan Perindustrian

9.27 Dalam tempoh RMKe-7, Kerajaan telah menyediakan persekitaran yang bersesuaian bagi menarik pelaburan baru dalam industri berteknologi tinggi dan berintensif pengetahuan di samping menggalakkan pelaburan semula melalui pembesaran dan pelbagaian projek pembuatan dan perkhidmatan yang berkaitan. Pendekatan pro-aktif yang diambil oleh Kerajaan dalam membantu industri telah ditunjukkan melalui berbagai langkah yang telah dilaksanakan di sepanjang tempoh Rancangan. Ini termasuk kelonggaran sementara ke atas syarat ekuiti dan eksport yang dikenakan kepada pengilang asing dan tempatan yang terlibat dalam projek baru serta projek pembesaran dan pelbagaian. Selain dari itu, mereka juga diberi potongan cukai dua kali ke atas perbelanjaan pengiklanan bagi produk tempatan berjenama Malaysia. Di samping itu, untuk menggalakkan penggunaan ICT, perbelanjaan operasi ke atas sistem ICT adalah layak ditolak dari pendapatan bercukai bermula dari tahun taksiran 2000.

9.28 Usaha juga telah diambil untuk meningkatkan proses dan sistem yang mesra alam dalam industri. Bagi membantu penyesuaian ke arah ini, Kerajaan telah menyediakan insentif cukai untuk menggalakkan perolehan kelengkapan kawalan pencemaran dan menyediakan kemudahan penyimpanan, rawatan dan pembuangan sisa industri. Industri juga digalakkan untuk melaksanakan amalan pengurusan alam sekitar yang baik termasuk teknologi pengeluaran yang lebih bersih dan penggunaan sumber yang lebih cekap melalui kadar penggunaan bahan yang lebih baik dan kitar semula. Sehingga akhir tahun 2000, sejumlah 171 buah syarikat telah dianugerahkan sijil ISO 14000 setelah menggunakan pakai sistem pengurusan alam sekitar yang disyorkan dalam aktiviti, produk dan piawai mereka.

III. PROSPEK, 2001-2005

9.29 Tempoh RMKe-8 akan memperlihatkan fasa baru dalam pembangunan perindustrian negara. Objektif utamanya adalah untuk memperkukuhkan daya tahan dan pertumbuhan sektor pembuatan. Bagi tujuan tersebut, Kerajaan akan terus memberikan sokongan untuk membangunkan kemudahan infrastruktur kepada industri dan usaha akan diambil untuk meningkatkan pelaburan dalam sektor pembuatan dengan menyediakan persekitaran yang menarik untuk perniagaan.

9.30 Pembangunan perindustrian akan menghadapi cabaran globalisasi yang lebih besar dalam tempoh Rancangan di mana terdapat pergerakan modal, kemahiran dan teknologi yang lebih pesat di dunia. Perubahan arah aliran pengeluaran seperti perolehan sumber dari luar dan pengurusan rantai bekalan global kini menukar proses pengeluaran di peringkat antarabangsa. Ini bermakna keupayaan infrastruktur negara perlu dipertingkatkan termasuk infrastruktur e-dagang bagi menarik industri berintensif pengetahuan untuk ditempatkan di Malaysia. Industri tempatan perlu setanding dengan industri global dengan sentiasa dapat mengikuti perkembangan terbaru dalam pasaran dan mempertingkatkan inovasi dalam sektor pembuatan.

Prospek Pertumbuhan Dalam Sektor Pembuatan

9.31 Sektor pembuatan disasarkan berkembang pada kadar 8.9 peratus setahun dalam tempoh Rancangan dan menyumbang sebanyak 35.8 peratus kepada KDNK menjelang tahun 2005. Pertumbuhan sektor ini akan diterajui oleh eksport dengan eksport barangan pembuatan diunjurkan berkembang pada kadar 8.9 peratus setahun dan menyumbang sebanyak 89 peratus kepada pendapatan eksport negara menjelang tahun 2005. Sementara industri keluaran elektrik dan elektronik akan terus menjadi penyumbang utama kepada eksport negara, pertumbuhan dari sumber eksport yang baru terutamanya industri berasaskan sumber akan dipertingkat untuk meninggikan lagi eksport negara. Dengan mengambil kira perubahan yang berlaku dalam perkembangan global dan serantau, teras dasar RMKe-8 adalah seperti berikut:

- mempersiapkan industri untuk memanfaatkan peluang yang wujud daripada globalisasi;
- memperkukuhkan asas sektor pembuatan dengan membangunkan kelompok industri yang teguh;
- mengekalkan lajakan pertumbuhan dengan memperkukuhkan perkhidmatan yang berkaitan dengan pembuatan;

- menyediakan insentif yang lebih khusus bagi industri bernilai ditambah yang tinggi;
- meningkatkan penggunaan teknologi dan membangunkan keupayaan tempatan yang kukuh;
- meningkatkan pengeluaran barangan modal dan perantaraan tempatan untuk mengurangkan kandungan import dan memperkukuhkan pembangunan perindustrian;
- meningkatkan daya saing melalui peningkatan produktiviti;
- membangunkan inisiatif baru dalam penggalakan eksport;
- meningkatkan penggunaan ICT; dan
- membangunkan PKS yang berdaya tahan.

Mempersiapkan Industri Bagi Menghadapi Globalisasi

9.32 Sebagai negara pengeksport ke-17 terbesar di dunia, Malaysia akan terus menghadapi cabaran dari perkembangan semasa di bawah Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO), Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN (AFTA) dan Kawasan Pelaburan ASEAN (AIA). Malaysia akan menggubal beberapa akta baru dan meminda peruntukan tertentu dalam undang-undang sedia ada bagi mematuhi ketetapan WTO termasuk hak harta intelek di bawah Perjanjian Hak Harta Intelek Berkaitan Perdagangan (TRIPS). Kerajaan akan terus menyebarkan maklumat kepada sektor swasta mengenai perkembangan terbaru dalam perdagangan antarabangsa dan menyokong usaha sektor swasta untuk membuat penyesuaian mengikut keperluan persekitaran perdagangan yang berdaya saing.

9.33 Penghapusan tarif bagi merealisasikan AFTA dijangka meningkatkan lagi perdagangan di kalangan negara ASEAN manakala AIA pula akan meningkatkan pelaburan di kalangan negara ASEAN dengan memperbaiki persekitaran pelaburan di ASEAN secara keseluruhan untuk menarik pelaburan langsung asing. Kadar purata tarif di Malaysia dijangka turun kepada 2.6 peratus menjelang tahun 2003 dan ini mencerminkan keterbukaan sistem ekonomi Malaysia. Dalam hubungan ini, sektor pembuatan perlu memperkukuhkan lagi daya saing dan keupayaannya serta mempersiapkan diri untuk memanfaatkan peluang dan cabaran yang muncul daripada perkembangan perdagangan dan pelaburan di peringkat global dan serantau. Pada masa yang sama, Kerajaan bersama-sama sektor swasta akan menangani secara pro-aktif isu-isu yang timbul daripada rundingan yang sedang

berjalan di dalam forum seperti WTO dan ASEAN supaya semua negara yang berdagang mendapat faedah bersama.

Memperkuhkan Kelompok Industri

9.34 Usaha akan diteruskan untuk mempertingkatkan pembangunan sumber pertumbuhan baru bagi mempelbagai dan memperluaskan asas sektor pembuatan. Teras strategik bagi tujuan tersebut adalah untuk menggalakkan rantai antara industri dan antara sektor yang lebih luas selaras dengan pendekatan pembangunan kelompok industri dalam Pelan Induk Perindustrian Kedua (PIP2). Dalam usaha menggalakkan pembangunan kelompok industri yang dinamik, faktor utama seperti jumlah firma keusahawanan yang banyak dan teguh, kemampuan mewujudkan jaringan, pengurusan teknologi, peralihan teknologi dan perolehan kemahiran akan diberi perhatian. Cabaran yang dihadapi adalah untuk menjana pertumbuhan kelompok yang dinamik yang saling dapat menyesuaikan satu faktor dengan faktor yang lain di sepanjang laluan pertumbuhan tinggi. Lebih banyak penyelarasan diperlukan di peringkat negeri untuk merangsang pertumbuhan dinamik setiap kelompok dan menggalakkan rangkaian sistemik di dalam setiap kelompok wilayah.

Industri Keluaran Elektrik dan Elektronik

9.35 Dalam tempoh Rancangan, prospek pertumbuhan industri keluaran elektrik dan elektronik adalah dijangka menggalakkan. Industri tersebut disasarkan berkembang pada kadar purata 8.8 peratus setahun. Sektor kecil keluaran elektrik dan elektronik di negara ini akan beralih kepada aktiviti bernilai ditambah lebih tinggi melalui peningkatan kemahiran, reka bentuk keluaran dan P&P. Dalam kumpulan keluaran separa konduktor, beberapa syarikat akan menaik taraf dan mengeluarkan litar bersepadu yang memerlukan teknologi tinggi. Demikian juga dengan kumpulan barangan elektronik pengguna di mana lebih banyak keluaran termaju seperti peranti hablur cair transistor filem nipis untuk televisyen, monitor komputer peribadi dan telefon bimbit akan dikeluarkan. Bagi menggalak dan menyokong perkembangan sektor kecil keluaran elektrik dan elektronik, Kerajaan akan menggalakkan syarikat menjalankan operasi secara lebih bersepadu meliputi P&P, reka bentuk, perolehan, pengagihan dan pemasaran di samping melaksanakan fungsi pengurusan kewangan dan ibu pejabat. Kerajaan juga akan menggalakkan pembangunan firma keusahawanan yang banyak, teguh dan berinovatif serta memperkuhkan keupayaan mereka dalam latihan kemahiran, inovasi dan teknologi.

Industri Automotif

9.36 Usaha yang lebih giat diperlukan bagi menyokong pembangunan kelompok industri automotif yang kukuh supaya dapat membantu proses perindustrian negara. Bagi mencapai ekonomi bidangan dalam pengeluaran kenderaan dan komponen, strategi berorientasikan eksport akan terus dilaksanakan. Kecekapan dan daya saing

kelompok industri automotif perlu dipertingkatkan untuk merebut peluang di pasaran serantau dan antarabangsa. Bagi menyokong usaha tersebut, strategi utama ialah bagi membangunkan keupayaan dan teknologi pengeluaran, mempertingkatkan P&P dan kerja mereka bentuk serta memperkukuhkan jaringan pengagihan dan kepakaran pemasaran. Komponen dan alat ganti yang dikeluarkan di dalam negeri akan dipertingkatkan menerusi aktiviti bersama dalam P&P dan kerjasama teknikal di antara pengeluar komponen dengan firma besar. Usaha juga akan diambil untuk menjalin hubungan strategik dengan pengeluar automotif dan komponen di peringkat global bagi mencapai piawai dan kebolehan industri yang bertaraf dunia.

Industri Aeroangkasa

9.37 Kerajaan akan terus menggalakkan pembangunan industri aeroangkasa yang merupakan industri yang berintensif pengetahuan dan modal. Sungguhpun pembangunan industri tersebut masih diperingkat awal namun keupayaan tempatan sedang dibina terutamanya dalam aktiviti pembaikan, pembaik pulih dan penyelenggaraan dalam sektor kecil penerbangan. Keupayaan pembangunan teknologi tempatan dalam aeroangkasa dan pembuatan komponen komposit akan dipertingkatkan lagi dengan perluasan pengeluaran pesawat terbang oleh syarikat Penyelidikan Teknologi Komposit Malaysia (CTRM) di Kompleks Perindustrian Aeroangkasa di Batu Berendam, Melaka. Strategi untuk mempercepatkan pertumbuhan kelompok industri aeroangkasa termasuk membangunkan Malaysia sebagai sebuah pusat serantau bagi aktiviti pembaikan, penyelenggaraan, pembaik pulih, pengubahsuaian dan pertukaran serta menggalakkan pembuatan komponen dan alat ganti melalui usaha sama dengan syarikat aeroangkasa terbesar di dunia dan melaksanakan program pembangunan sumber manusia yang menyeluruh untuk membekalkan tenaga kerja mahir yang diperlukan oleh industri. Dalam tempoh RMKe-8, lebih banyak projek berkaitan dengan aeroangkasa akan dilaksanakan. Pertumbuhan industri aeroangkasa akan membantu merangsang pembangunan industri kejenteraan dan kelengkapan.

Industri Berasaskan Sumber Yang Strategik

9.38 Langkah akan terus diambil untuk membangunkan industri berasaskan sumber seperti industri keluaran berasaskan kayu, keluaran getah, keluaran berasaskan kelapa sawit, keluaran berasaskan koko, keluaran makanan, seramik dan kimia. Bagi mengikuti perkembangan terkini dalam pasaran global, syarikat perlu di susun semula bagi mengekalkan daya saing.

9.39 Industri keluaran berasaskan kayu di Malaysia menghadapi beberapa cabaran dan yang paling kritikal ialah keperluan untuk mendapat bekalan bahan mentah yang mencukupi bagi mengekalkan pertumbuhan industri tersebut. Dalam hubungan ini, galakan yang lebih agresif terhadap projek perladangan hutan termasuk perladangan hutan getah akan diambil bagi memenuhi keperluan untuk mendapatkan bekalan

kayu balak yang berterusan dalam jangka panjang. Strategi lain untuk membangunkan lagi industri tersebut termasuk menaik taraf industri sedia ada secara berterusan untuk memajukan aktiviti hiliran dan menggalakkan pelaburan baru dalam keluaran yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi dan keluaran yang berbeza-beza. Antara keluaran yang berpotensi untuk terus dibangunkan bagi tujuan pasaran eksport adalah keluaran bingkai kayu untuk kemasan dalaman, barangan untuk pasaran atasan seperti perabot rumah dan perabot rumah-pejabat dan keluaran pertukangan kayu termasuk pintu dan tingkap kayu tumpat. Bagi memaksimumkan kadar penggunaan kayu dan menggalakkan lagi penggunaan sisa kayu, usaha akan diambil untuk menggiatkan aktiviti P&P dan membangunkan teknologi baru. Di samping itu, pembuatan barangan perhiasan berasaskan kayu akan digalakkan. Kerajaan akan terus menggalakkan lagi penggabungan dan penyusunan semula industri bagi menggantikan operasi kecilkecilan, tidak ekonomik dan berteknologi rendah bagi membolehkan mereka bersaing dengan berkesan di pasaran global.

9.40 Di samping industri kayu getah, industri keluaran getah pada masa ini dikuasai oleh sektor kecil barangan susu getah. Dalam hubungan ini, teras pembangunan sektor kecil tersebut adalah untuk memperluaskan asas industri melalui pelbagaian ke dalam sektor kecil yang lain terutamanya Barangan Getah Untuk Perindustrian (IRG). Potensi eksport bagi sektor kecil IRG seperti sesendal jambatan, cagat enjin dan sesendal ampaian adalah cerah. Dalam tempoh Rancangan, permintaan dunia bagi sesendal jambatan dijangka sebanyak USD26 juta setahun manakala pasaran bagi cagat enjin dijangka sebanyak USD1.7 bilion dan bagi sesendal ampaian dijangka sebanyak USD1.0 bilion. Bagi menembusi pasaran eksport, pengilang bukan sahaja perlu mengambil langkah mempertingkatkan kualiti keluaran dengan mempergiatkan P&P dan memperbaiki sistem pengurusan malah mereka juga perlu menubuhkan konsortium pengilang untuk mengeluarkan dan memasarkan barangan ke luar negara. Melalui perolehan sijil ISO 9000 bagi kawalan mutu akan mencerminkan amalan pengilangan yang terbaik. Pencapaian ini adalah penting kepada pengilang IRG kerana mereka biasanya dikehendaki menyediakan jaminan ke atas keluaran mereka. Bagi tujuan tersebut, pengilang perlu menimbang untuk mewujudkan skim jaminan bagi keluaran tersebut.

9.41 Bagi meningkatkan daya saing industri keluaran yang berasaskan minyak sawit, usaha akan diambil ke arah membangunkan penggunaan baru minyak sawit dalam kedua-dua sektor kecil makanan dan bukan makanan. Dalam sektor kecil makanan, potensi bagi keluaran seperti marjerin tanpa pertukaran asid lemak, lemak dan keluaran khusus adalah baik. Dalam sektor kecil bukan makanan pula, Kerajaan akan terus menggalakkan pengeluaran oleokimia dan hasilnya yang bernilai ditambah dan berpotensi besar untuk dieksport berikutan daripada permintaan dunia yang semakin meningkat terhadap keluaran berasaskan oleokimia semula jadi. Prospek pasaran bagi keluaran khusus seperti hasilan nitrogen berlemak dan asid ester berlemak adalah menggalakkan. Pengguna akhir utama bagi bahan apungan khusus

ialah pengilang keluaran penjagaan diri dan kosmetik serta pelembut kain. Untuk memiliki daya saing di pasaran tersebut, pengeluar Malaysia perlu membina keupayaan P&P, menubuhkan pakatan penyelidikan dengan pengguna akhir utama dan mengambil pendekatan yang fleksibel bagi membangunkan produk yang boleh menggalakkan pengeluaran produk baru mengikut spesifikasi pelanggan. Selain dari itu, Kerajaan akan terus memberi penekanan terhadap pemrosesan hiliran dan pelbagaian kegunaan minyak sawit bagi meningkatkan pendapatan melalui penambahan nilai dan meningkatkan lagi penggunaan minyak sawit tempatan. Bagi tujuan tersebut, cadangan untuk menubuhkan kilang metil ester akan digalakkan kerana ianya akan meningkatkan penggunaan minyak sawit tempatan dan penggunaan sisa kelapa sawit dalam pembuatan palpa dan kertas serta bahan mentah untuk industri berasaskan kayu seperti papan kumin dan papan gentian berkepadatan sederhana.

9.42 Memandangkan bahawa koko mempunyai khasiat untuk kesihatan, usaha lebih lanjut akan ditujukan ke arah memperbaiki mutu, kepelbagaian dan daya saing keluaran berasaskan koko yang sedia ada seperti coklat, minuman dan keluaran kek dan biskut serta membangun dan mengkomersilkan keluaran baru berasaskan koko yang berdaya saing seperti kosmetik dan farmaseutikal. Ini memerlukan kerjasama penyelidikan yang lebih giat di antara institusi P&P dan sektor swasta. Kerajaan akan terus menggalakkan sektor swasta menceburi usaha mengeluarkan produk baru tersebut termasuk membangunkan keluaran berasaskan koko berjenama Malaysia.

9.43 Menyedari pentingnya membangunkan industri keluaran makanan yang cekap dan moden, Kerajaan akan menggubal strategi dan program untuk membantu pembangunan industri tersebut. Antara insentif baru yang disediakan untuk meningkatkan pengeluaran makanan termasuk memberikan potongan cukai sepenuhnya ke atas pelaburan dalam anak syarikat yang dimiliki sepenuhnya oleh syarikat pembuat makanan. Anak syarikat berkenaan juga akan diberi pengecualian cukai sepenuhnya ke atas pendapatan berkanunnya bagi tempoh 10 tahun bermula dari tahun pertama ianya memperolehi keuntungan. Sektor swasta perlu meningkatkan kecekapannya dalam pengedaran keluaran makanan seperti penyediaan bilik sejuk dan kemudahan trak sejuk yang secukupnya serta perkhidmatan yang berkaitan. Bagi mencapai objektif menjadikan Malaysia sebagai sebuah hub pengeluaran makanan halal, adalah penting bagi pengilang makanan memperolehi mutu dan sijil halal. Sektor swasta juga perlu menggiatkan usaha menerokai pasaran baru dan pasaran baru muncul dengan mengadakan promosi pasaran serta memperbaiki mutu pembungkusan dan pelabelan.

9.44 PIP2 telah mengenal pasti industri seramik sebagai satu industri yang berpotensi untuk dibangunkan di bawah Kumpulan Industri Bahan. Strategi untuk menyokong pembangunan industri seramik termasuk menaik taraf dan memodenkan industri seramik sedia ada supaya dapat mengeluarkan keluaran yang bernilai ditambah lebih tinggi seperti bone china dan seramik untuk gubahan. Bagi meningkatkan daya saing

industri tersebut, penekanan yang lebih akan diberikan terhadap P&P untuk meningkatkan mutu dan reka bentuk di samping mengeluarkan seramik termaju. Terdapat potensi bagi membuat bahan dan keluaran seramik termaju seperti unsur cakera seramik, komponen seramik untuk kegunaan elektrik dan perindustrian serta alat dan peralatan untuk industri pakaian, logam dan kejuruteraan.

9.45 Industri kimia termasuk keluaran petroleum, petrokimia, kimia bukan organik, oleokimia dan gas perindustrian kini menjadi semakin penting sebagai punca pertumbuhan industri negara. Industri tersebut boleh memanfaatkan kedudukan bahan sua dalam negara, kos daya saing dan lokasi strategiknya di ASEAN. Tambahan pula, infrastruktur telah tersedia untuk menyokong pembangunan masa hadapan industri tersebut. Kawasan perindustrian untuk industri petrokimia adalah termasuk koridor Kertih-Gebeng, Tanjung Langsung dan Pulau Bunting-Yan. Industri kimia akan digalakkan untuk bergerak ke bahagian rantai nilai yang lebih tinggi melalui pengukuhan rangkaian dengan industri lain yang menggunakan bahan mentah tempatan.

9.46 Pasaran dunia bagi farmaseutikal pada tahun 2002 diunjurkan sebanyak USD405.9 bilion. Jika dibandingkan dengan jumlah tersebut, jumlah nilai output industri farmaseutikal tempatan adalah terlalu kecil iaitu kira-kira RM400 juta pada tahun 2000. Pengeluar tempatan kebanyakannya tertumpu kepada pengeluaran ubat-ubatan umum. Bagi memanfaatkan potensi yang besar dalam industri tersebut, Kerajaan menggalakkan penghasilan bahan aktif seperti cephalosporin (satu kumpulan antibiotik), cytokines (untuk rawatan penyakit barah) dan artemisinin (untuk rawatan malaria). Satu lagi bidang yang akan digalakkan ialah pengeluaran ubat-ubatan yang dipatenkan. Dalam hubungan ini, syarikat multinasional akan digalakkan untuk menubuhkan kilang pembuatan bersepadu bagi farmaseutikal yang dipatenkan lengkap dengan kemudahan P&P untuk menggalakkan pengeluaran secara kontrak. Terdapat juga potensi untuk menggunakan flora tropika dan mikrob untuk mengeluarkan bahan aktif serta potensi mengeluarkan ubat-ubatan herba tradisional untuk pasaran tempatan dan eksport. Strategi pembangunan industri farmaseutikal termasuk menyatukan pengilang tempatan melalui pakatan strategik, mengkaji semula keluaran supaya mencapai nilai ditambah yang tinggi serta memperkukuh dan mengembangkan aktiviti P&P dalam bidang-bidang seperti kimia perubatan, bioteknologi dan kejuruteraan genetik.

Memperkukuhkan Perkhidmatan Berkaitan Pembuatan

9.47 Dalam tempoh RMKe-8, kelebihan bersaing sesuatu keluaran sebahagian besarnya bergantung kepada faktor bukan harga seperti mutu, memenuhi keperluan pelanggan dan masa penghantaran. Oleh yang demikian, syarikat dan kelompok industri perlu sentiasa meningkatkan kualiti keluaran dan teknologi pemprosesan. Bagi membantu industri, perkhidmatan yang berkaitan dengan pembuatan seperti pembuatan rangkaian maya ICT, P&P, pensijilan kualiti dan piawaian, pembungkusan

dan perkhidmatan eksport perlu menyediakan perkhidmatan yang cekap, berkesan dari segi kos dan penghantaran yang cepat. Menyedari pentingnya perkhidmatan sokongan yang kukuh, Kerajaan akan menjalankan satu kajian untuk menganalisis dan meningkatkan keupayaan sektor perkhidmatan kejuruteraan sedia ada seperti pelepaan, acuan dan bingkai, pembentukan logam, fabrikasi logam, rawatan haba dan rapid tooling serta mengenal pasti perkhidmatan sokongan pembuatan dan bukan pembuatan yang baru yang diperlukan untuk pembangunan industri berteknologi tinggi.

9.48 Penubuhan Pusat Teknologi Kejenteraan dan Kelengkapan Rasa (RAMET) di Selangor akan menyediakan sokongan untuk pembangunan teknologi peleburan logam serta teknologi perkakasan dan pelepaan yang diperlukan untuk pembangunan industri kejenteraan dan kelengkapan. RAMET akan memberi tumpuan kepada mereka bentuk jentera dan sistem serta mengeluarkan prototaip dan membangunkan teknologi seperti pelepaan berat berketepatan tinggi, fabrikasi struktur jentera dan rawatan haba. Sebuah Pusat Latihan Bagi Jentera Kawalan Numerikal Berkomputer Bagi Perkakasan Jentera akan ditubuhkan untuk menyediakan latihan amali secara langsung kepada usahawan dalam pengeluaran komponen dan alat ganti.

Menyediakan Insentif Yang Lebih Khusus Bagi Industri Bernilai Ditambah Yang Tinggi

9.49 Kerajaan akan menggubal dasar dan insentif untuk menggalakkan pelaburan dalam industri bernilai ditambah yang tinggi. Dalam hubungan ini, Kerajaan telah melanjutkan lagi tempoh pengecualian syarat ekuiti dan eksport yang membenarkan syarikat menjual sehingga 100 peratus keluaran mereka di pasaran dalam negeri. Menyedari pentingnya pelaburan berintensif modal dan berteknologi tinggi dalam menyediakan aktiviti sampingan yang penting kepada ekonomi, Kerajaan akan mengenal pasti insentif yang lebih baik daripada yang sedia ada serta memperkenalkan insentif yang lebih fokus untuk memperkukuhkan kegiatan perindustrian negara. Pelaburan dalam negeri bagi industri tersebut akan digalakkan lagi. Usaha juga akan diambil untuk menarik pelaburan langsung asing dengan mempromosi industri khusus dan memaklumkan syarikat mengenai peluang pelaburan dalam bidang yang diberi keutamaan. Selaras dengan itu, insentif prapakej untuk industri yang strategik akan terus disediakan. Selain dari itu, syarikat sedia ada akan terus diberi galakan untuk mengembang dan mempelbagaikan aktiviti kepada industri yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi di samping menceburi bidang perkhidmatan yang berkaitan khususnya aktiviti mereka bentuk. Langkah akan terus diambil untuk membantu penubuhan industri dengan memperkemaskan prosedur di peringkat persekutuan, negeri dan kerajaan tempatan.

Meningkatkan Penggunaan Teknologi Dan Membangunkan Keupayaan Dalam Negeri Yang Kukuh

9.50 Usaha akan terus ditumpukan ke arah meningkatkan penggunaan teknologi dan membangunkan keupayaan teknologi dalam negeri yang kukuh bagi menyumbang kepada pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti dan daya saing industri. Dalam hubungan ini, firma perlu menggiatkan usaha mempertingkatkan teknologi dan membangunkan keupayaan teknologi tempatan sejajar dengan persekitaran pasaran yang semakin berdaya saing dan perubahan pesat dalam sains dan teknologi. Arah aliran ini beserta dengan keperluan firma menguasai pelbagai jenis teknologi akan memerlukan P&P dan pembangunan teknologi yang berorientasikan pasaran.

9.51 Bagi membantu penglibatan sektor swasta dalam P&P dan pembangunan teknologi, Kerajaan akan terus menyediakan insentif fiskal dan kewangan serta kemudahan infrastruktur yang diperlukan. Penekanan akan diberikan terhadap pembiayaan bersama dan program kerjasama penyelidikan di antara industri dengan institusi sektor awam. Bagi tujuan tersebut, peruntukan bagi Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Perindustrian (IGS) akan ditambah kepada RM200 juta. Tabung Pengkomersilan Penyelidikan dan Pembangunan (CRDF) dan Tabung Perolehan Teknologi (TAF) juga akan diteruskan dengan peruntukan masing-masing sebanyak RM110 juta dan RM250 juta.

9.52 Memandangkan risiko dan kos berkaitan pelaburan bagi P&P dan pembangunan industri strategik adalah tinggi, pendekatan nasional akan semakin diguna pakai. Institusi penyelidikan khusus sama ada secara bersendirian atau bersama dengan industri akan disediakan sumber untuk memajukan bidang teknologi perindustrian yang ditetapkan seperti mikroelektronik, bahan termaju, aeroangkasa dan multimedia. Dalam hubungan ini, Program Penumpuan Penyelidikan Dalam Bidang-bidang Keutamaan (IRPA) akan mengenal pasti dan menyediakan peruntukan bagi menjalankan P&P dalam industri yang mempunyai komponen P&P yang tinggi bagi meneruskan pembangunan teknologi dalam jangka panjang. Bagi tujuan tersebut, IRPA akan diberi peruntukan sebanyak RM1 bilion di bawah RMKe-8. Program offset juga akan dikaji semula bagi membantu pembangunan teknologi dalam negeri melalui perolehan teknologi.

9.53 Keupayaan SIRIM Berhad dalam reka bentuk perindustrian akan dipertingkatkan lagi bagi menyediakan perkhidmatan bersepadu melibatkan keluaran industri dan pembungkusan, reka bentuk dan perundingan, perkhidmatan membuat model dan prototaip serta latihan untuk industri terutamanya PKS. Penekanan akan diberi kepada keluaran barangan pengguna seperti barangan elektrik dan elektronik, makanan yang diproses, kosmetik dan perabot. Usaha akan diteruskan untuk meningkatkan kecekapan industri dan pembangunan teknologi melalui pembangunan Piawaian Malaysia supaya selaras dengan piawaian antarabangsa. Adalah dijangka sebanyak 1,000 piawaian baru akan dibangunkan dan 400 piawaian

sedia ada akan dikaji semula. Selain dari itu, penyertaan aktif dalam aktiviti pembangunan piawaian serantau dan antarabangsa akan diteruskan untuk memastikan keperluan negara dilindungi. Menyedari bahawa Malaysia adalah pengeluar dan pengeksport utama minyak sawit, inisiatif akan diambil untuk menggalak dan menerajui pembangunan piawaian minyak sawit di peringkat antarabangsa. Untuk meningkatkan lagi piawaian dan kualiti, fungsi Pusat Metrologi Kebangsaan akan diperluas apabila dipindahkan ke Sepang, Selangor. Perkhidmatannya akan diperkembangkan merangkumi perundangan metrologi serta perkhidmatan penggunaan saintifik dan perindustrian. Selain dari itu, sebagai sebahagian daripada usaha memperkukuhkan keupayaan reka bentuk perindustrian, Kerajaan akan menimbang penubuhan sebuah pusat untuk mereka bentuk keluaran yang sesuai dengan kawasan tropika.

9.54 Kemudahan akan diperluas untuk meningkatkan P&P dalam pembuatan bahan termaju dan mikroelektronik selaras dengan PIP2. Secara khususnya, Pusat Penyelidikan Bahan Termaju di Taman Teknologi Tinggi Kulim akan menyediakan kemudahan penyelidikan dalam bidang-bidang seperti fotonik, komposit dan bahan nano yang akan membantu pembangunan industri automotif, elektronik, telekomunikasi, aeroangkasa dan kesihatan. Di samping itu, menyedari pentingnya penyebaran teknologi, usaha akan difokuskan terhadap memperkukuh perkhidmatan sokongan terutamanya kepada PKS melalui peningkatan dan perluasan perkhidmatan pengembangan dan latihan teknikal.

Meningkatkan Pengeluaran Barangan Modal Dan Perantaraan Tempatan

9.55 Import barangan modal dan perantaraan adalah bergantung kepada tahap kemajuan perindustrian. Import barangan perantaraan telah meningkat daripada RM126.3 bilion pada tahun 1995 kepada RM230.6 bilion pada tahun 2000. Peningkatan ini menunjukkan bahawa industri negara semakin bergantung kepada import di mana pada tahun 2000 import barangan modal dan perantaraan merupakan 88.9 peratus daripada jumlah import. Kerajaan akan terus memberi penekanan kepada dasar untuk meningkatkan pengeluaran barangan modal dan perantaraan supaya dapat menghasilkan berbagai faedah ekonomi seperti memperbaiki kedudukan imbalan pembayaran dan rizab luar negara. Selain dari itu, dasar tersebut dijangka akan menjurus kepada pengukuhan asas teknologi, perindustrian, pengurusan dan kemahiran yang lebih mendalam serta mendorong pertumbuhan nilai ditambah dalam sektor pembuatan. Dalam hubungan ini, satu kajian akan dijalankan untuk mengenal pasti dasar dan insentif bagi menggalakkan pengeluaran barangan modal dan perantaraan tempatan. Antara sektor kecil yang akan dikaji semula ialah mesin dan kelengkapan, elektrik dan elektronik, pemprosesan makanan dan kelengkapan pengangkutan. Penilaian awal menunjukkan bahawa keluaran yang berpotensi sebagai pengganti import dengan nilai import melebihi RM100 juta setahun termasuk kelongsong silinder untuk enjin, gear dan peralatannya, mesin pembungkus dan pembalut, keluaran kepingan keluli tahan

karat, kepingan aluminium tebal dan nipis serta jalur aluminium dan katod serta bahagianbahagiannya.

Membangunkan Inisiatif Baru Dalam Galakan Eksport

9.56 Dalam tempoh Rancangan, pendekatan dan inisiatif baru akan dilaksana untuk menggalakkan eksport. Ini termasuk menubuhkan pusat pameran dan pengagihan serantau di pasaran terpilih di luar negara yang akan dilengkapi dengan kemudahan pengagihan dengan kerjasama sektor swasta, menggalakkan lebih banyak delegasi perdagangan luar negara datang ke Malaysia dan menganjurkan pesta perdagangan antarabangsa yang khusus di Malaysia untuk menggalakkan eksport. Penyertaan dalam pesta perdagangan khusus dan umum di luar negara dan penganjuran Pameran Keluaran Malaysia di pasaran baru dan baru muncul akan diberi penekanan dengan memberi lebih tumpuan kepada usaha mempromosi jenama Malaysia bagi tujuan membezakan keluaran dan perkhidmatan Malaysia di pasaran. Pasaran baru adalah termasuk negara-negara di Asia Tengah, Timur Tengah dan Amerika Selatan. Pada masa yang sama, usaha yang sedang dilaksana akan diteruskan untuk mengekalkan dan meningkatkan lagi bahagian pasaran barangan Malaysia dalam pasaran tradisi di samping memperkenalkan keluaran baru ke pasaran tersebut. Latihan dalam bidang pemasaran, prosedur dan dokumentasi eksport juga akan dipergiat bagi membolehkan lebih banyak PKS mengeksport keluaran dan perkhidmatan mereka. Usaha juga akan diambil untuk menggiatkan lagi aplikasi ICT dalam galakan eksport terutamanya dengan menggunakan e-dagang sebagai alat untuk mempromosi keluaran dan perkhidmatan. Bagi tujuan tersebut, Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) akan menubuhkan portal maklumat perdagangan untuk meningkatkan kandungan dan penyaluran perkhidmatan dalam promosi perdagangan. Portal tersebut akan menyediakan berbagai perkhidmatan secara menyeluruh seperti menemukan bakal rakan kongsi yang menawarkan kemudahan untuk pameran maya dan memudahkan kemasukan komuniti eksport ke dalam e-dagang.

Meningkatkan Daya Saing Melalui Peningkatan Produktiviti

9.57 Peningkatan produktiviti dan kualiti adalah sangat penting bagi menambah kecekapan dalam pengeluaran barangan dan perkhidmatan. Promosi produktiviti yang aktif akan terus diambil untuk meningkatkan lagi kesedaran dan kefahaman terhadap pentingnya produktiviti dan kualiti. Bagi tujuan tersebut, program seperti anugerah produktiviti dan kualiti (P&K) dan rangkaian kualiti di peringkat industri akan dipergiatkan lagi. Program latihan P&K dan pembangunan sistem akan terus dilaksana berasaskan pelan strategik produktiviti yang digubal untuk menggalakkan peningkatan produktiviti. Kerajaan juga akan menggalakkan syarikat untuk menetapkan tanda aras amalan terbaik yang diterima pakai oleh industri tempatan dan antarabangsa untuk menyemai sikap terhadap perlunya meningkatkan produktiviti. Industri akan digalakkan untuk menggunakan teknologi yang lebih tinggi

dan P&P yang merupakan faktor kritikal bagi meningkatkan P&K. Penggunaan aplikasi ICT yang meningkat juga akan menambah kecekapan terutamanya bagi pembangunan dan akses kepada maklumat serta kepantasan urusan niaga.

Meningkatkan Penggunaan Teknologi Maklumat Dan Komunikasi

9.58 Syarikat-syarikat Malaysia perlu segera mempertingkatkan daya saing berasaskan ICT bagi merebut peluang di pasaran tanpa sempadan. Selaras dengan objektif Kerajaan untuk membangunkan ekonomi yang berasaskan pengeluaran kepada yang berasaskan pengetahuan, syarikat perlu meningkatkan penggunaan ICT dalam setiap aspek aktiviti perniagaan mereka seperti perolehan, pengeluaran, pengiklanan dan pemasaran. Sektor pembuatan perlu meningkatkan produktiviti dan daya saing dengan meningkatkan latihan tenaga kerja yang menumpukan kepada ICT bagi memenuhi permintaan ekonomi berasaskan pengetahuan.

9.59 Kerajaan akan terus meningkatkan pelaksanaan laman web pembuatan seluruh dunia dan pemasaran tanpa sempadan bagi menyediakan persekitaran yang sesuai untuk aktiviti pembuatan bernilai ditambah yang menggunakan ICT. Kelebihan menggunakan kedua-dua kaedah ini ialah ianya dapat menyediakan rangkaian berteknologi tinggi yang melangkaui sempadan serta membolehkan syarikat multinasional dan syarikat tempatan mendapat akses kepada operasi perniagaan secara terus dan bersepadu. Melalui aplikasi perdana ini, Kerajaan dapat memperluaskan peluang untuk syarikat pembuatan menggunakan ICT yang termaju.

Membangunkan PKS Yang Berdaya Tahan

9.60 Kesan buruk dari kemelesetan ekonomi baru-baru ini ke atas PKS serta globalisasi ekonomi dunia membuktikan perlunya PKS lebih berdaya tahan dan berdaya saing. Bagi tujuan ini, Kerajaan akan terus menyediakan sokongan bagi memperkukuhkan PKS dan menjadikannya sebagai satu cara untuk menggalakkan pelaburan dalam negeri. Pelan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (SMIDP) akan merangka pembangunan masa depan PKS dengan menyediakan rangkaian yang kritikal dalam pembangunan industri yang mempunyai asas yang luas dan berdaya saing di peringkat global. Ianya juga akan mempercepatkan transformasi PKS daripada yang berintensif buruh kepada yang berasaskan modal, pengetahuan dan teknologi termasuk berupaya membuat inovasi, mereka bentuk dan membangunkan keluaran dan proses baru. SMIDP menyediakan fokus pembangunan kepada setiap kelompok industri dan pelan tindakan bagi melaksanakan strategi dan sasaran yang ditetapkan. Bagi memastikan pelan tindakan tersebut dapat dilaksanakan dengan berkesan, SMIDEC akan diperkukuhkan supaya menjadi penghubung tunggal atau agensi setempat bagi PKS.

9.61 Pelaksanaan SMIDP memerlukan usaha yang bersungguh-sungguh di kalangan PKS sendiri manakala Kerajaan menyediakan persekitaran yang sesuai bagi

membantu mereka. Dalam hubungan ini, Kerajaan akan terus menyediakan bantuan kewangan, kemudahan infrastruktur dan perkhidmatan sokongan. Kerajaan akan mengkaji semula kemudahan ini bagi tujuan menyatu dan memperkemaskannya supaya dapat memudahkan lagi penyaluran bantuan kepada PKS.

9.62 Kerajaan akan terus menyediakan tapak perindustrian pada harga yang berpatutan kepada PKS. Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan akan memperuntukkan sebanyak RM131.9 juta sebagai pinjaman mudah kepada Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri untuk membangunkan taman perindustrian PKS. Penekanan juga akan diberikan untuk membangunkan kemahiran keusahawanan di kalangan PKS bagi meningkatkan kebolehan dan daya saing mereka. Dalam hubungan ini, usaha promosi yang lebih agresif akan diambil untuk menggalakkan PKS menyertai program latihan memandangkan penggunaan tabung latihan yang disediakan dalam tempoh RMKe-7 adalah rendah. Dalam usaha untuk mewujudkan lebih banyak akses pasaran kepada PKS, penggunaan aplikasi e-dagang yang meluas akan digalakkan.

9.63 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan akan terus menggalak dan menaik taraf PKS Bumiputera. Program sedia ada seperti Program Pembangunan Vendor akan diperkembangkan. Pakej bantuan bersepadu yang merangkumi sokongan kewangan, komponen latihan dan perkhidmatan sokongan lain akan dirangka bagi memenuhi keperluan PKS Bumiputera yang pelbagai dan khusus.

9.64 Usaha yang lebih khusus akan diambil untuk meningkatkan daya saing PKS dalam industri luar bandar terutamanya industri kraftangan dan keluaran makanan. Pelaburan baru oleh sektor swasta akan diperlukan untuk memodenkan PKS serta meningkatkan mutu dan reka bentuk keluaran mereka. Kerajaan akan menyediakan sokongan dengan memberikan maklum balas mengenai maklumat pasaran, latihan, P&P ke atas keluaran dan bantuan infrastruktur. Syarikat besar akan digalakkan untuk membekalkan alat jentera yang ringkas kepada PKS untuk mengeluarkan alat ganti dan komponen kecil secara kontrak bagi menambah pendapatan mereka di luar bandar. Bagi industri kraftangan, pusat kraf sedia ada akan digunakan sebagai platform untuk memperkukuhkan pembangunan industri tersebut melalui usaha inovasi, promosi dan pemasaran keluaran yang dilaksanakan secara seiringan. Di samping itu, kampung-kampung tertentu akan dikenal pasti sebagai pusat kraf bagi mengeluarkan kraftangan secara besar-besaran untuk pasaran tempatan dan eksport.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 9-7 PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI PEMBANGUNAN PERINDUSTRIAN, 2001-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Pembangunan Kawasan Perindustrian	591.7	534.7	248.0
Pembangunan Infrastruktur Perindustrian	126.7	88.3	95.0
Pembangunan PKS	458.1	394.6	1,091.8
Dana Pelaburan Domestik	319.0	288.2	670.0
Industri Luar Bandar	133.3	130.1	140.0
Latihan & Perkhidmatan Perundingan	120.8	109.3	241.0
Pelaburan Dalam Perusahaan Berast	331.5	310.0	24.2
Pelaksanaan Pelan Tindakan Pembangunan Teknologi Perindustrian	92.2	82.2	78.5
Tabung Projek Fabrikasi Wafer	11.5	10.0	10.0
Jumlah	2,184.8	1,947.4	2,598.5

9.65 Peruntukan pembangunan bagi menyokong pembangunan perindustrian dalam RMKe-8 adalah sebanyak RM2.6 bilion seperti ditunjukkan dalam Jadual 9-7. Peruntukan tersebut akan diguna untuk meningkatkan daya saing industri dan melengkapi usaha sektor swasta. Teras pembangunan akan

ditumpukan kepada pembangunan teknologi, perluasan infrastruktur perindustrian dan peningkatan kemahiran. Di samping itu, beberapa program akan dilaksanakan untuk memperkukuhkan PKS.

V. PENUTUP

9.66 Kesungguhan Malaysia untuk meningkatkan penggunaan proses dan aplikasi berasaskan pengetahuan akan memerlukan pertumbuhan industri berteknologi tinggi. Syarikat perlu memperkukuhkan operasi dan meningkatkan keupayaan mereka dalam persekitaran perdagangan yang semakin liberal dan global. Bagi mengekalkan pembangunan perindustrian, sektor swasta perlu sentiasa meningkatkan daya saing dan produktiviti dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan yang berkaitan. Bagi menyokong usaha sektor swasta tersebut, Kerajaan akan merangka dasar, strategi dan program perindustrian untuk mengukuhkan daya tahan dan daya saing sektor pembuatan dalam jangka panjang. Ini termasuk memperkemaskan lagi prosedur pentadbiran dan menyediakan persekitaran yang menarik bagi pelaburan.

BAB 10 : INFRASTRUKTUR DAN KEMUDAHAN AWAM

I. PENDAHULUAN

10.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), pembangunan rangkaian infrastruktur dan kemudahan awam yang meliputi pengangkutan, komunikasi, bekalan air dan pembedungan telah ditumpukan kepada peningkatan keupayaan melalui pendekatan perancangan bersepadu dan terselaras bagi memastikan kemudahan yang diperlukan dapat diperolehi. Memandangkan pembangunan projek infrastruktur memerlukan masa yang panjang, pendekatan yang didorong oleh penawaran dengan penglibatan aktif sektor swasta telah diambil. Krisis kewangan yang bermula pada Julai tahun 1997 telah menjejaskan pelaksanaan beberapa projek infrastruktur yang besar khususnya yang melibatkan sektor swasta. Oleh itu, Kerajaan telah menyediakan bantuan kewangan untuk menyiapkan projek berkenaan bagi memastikan kecekapan, produktiviti dan daya saing sektor lain dalam ekonomi tidak terjejas. Di samping itu, pelaksanaan projek strategik dan kritikal yang dibiayai Kerajaan telah dipercepat untuk menjadi pemangkin ke arah usaha memulih dan merangsang ekonomi.

10.02 Bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), penekanan akan diberi kepada peningkatan keupayaan dan aksesibiliti di kawasan kurang maju, manakala di kawasan bandar tumpuan adalah untuk memantapkan kecekapan dan memperbaiki perkhidmatan pengangkutan awam. Penyediaan kemudahan awam seperti komunikasi, bekalan air dan pembedungan akan diberi keutamaan bagi memperluas liputan dan mempertingkatkan kualiti hidup. Penyertaan sektor swasta akan terus digalakkan di samping Kerajaan berperanan lebih penting dalam penyeliaan dan penentuan piawaian prestasi kemudahan infrastruktur dan perkhidmatan bagi menyokong pertumbuhan dan daya saing sektor lain.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

10.03 Permintaan terhadap infrastruktur dan kemudahan awam yang lebih tinggi daripada yang dijangka pada permulaan tempoh RMKe-7, memerlukan proses pelaksanaan secara cepat, penggunaan teknologi baru dan yang diubahsuai, pengurangan masa proses kelulusan dan mempercepatkan penswastan projek. Walaupun krisis kewangan telah menjejaskan kepesatan pelaksanaan projek, langkah pemulihan segera oleh Kerajaan membolehkan projek strategik dan kritikal dilaksana yang seterusnya membantu memulih dan merangsang ekonomi.

Jalan Raya

JADUAL 10-1		
PROJEK UTAMA JALAN RAYA YANG DILAKSANAKAN, 1995-2005		
Projek	Panjang (km)	Slap (Tahun)
Projek Yang Telah Siap		
i. Projek Yang Dibiayai Oleh Kerajaan		
Jalan Masuk ke Taman Perindustrian Teknologi Tinggi Kulim	9	1996
Jalan Pintas Kota Tinggi	10	1997
Jalan Masuk Timur ke KLIA	17	1998
Lebuhraya Berungis-Kota Belud	38	1998
Jalan Lingkar Tengah II (Fasa I)	35	1998
Jalan Masuk ke Belaga, Sarawak	126	1999
Lebuhraya Kuala Perlis-Changloun	36	2000
Jalan Masuk ke Pelabuhan Tanjung Pelepas, Johor	8	2000
Jambatan Sungai Dinding	10	2000
Menaik Taraf Lebuhraya B15	10	2000
Seksyen 1A Lebuhraya Lembah Klang Selatan	11	2000
Jalan Masuk ke Loji Sisa Toksik Bukit Nenas, Negeri Sembilan	17	2000
ii. Projek Dirwastakan		
Lebuhraya Butterworth-Kulim	17	1996
Lebuhraya Seremban-Port Dickson	22	1997
Lebuhraya Utara-Selatan Lingkar Tengah	48	1997
Lebuhraya Shah Alam	35	1998
Hubungan Kedua ke Singapura	45	1998
Lebuhraya Kuala Lumpur-Karak	60	1998
Lebuhraya Cheran-Kajang	12	1998
Lebuhraya Damansara-Puchong	40	1998
Menaik Taraf Jalan Raya Sungai Besi	16	1999
Dalam Pembinaan		
i. Projek Yang Dibiayai Oleh Kerajaan		
Menaik Taraf Jalan Beaufort-Sindumin	65	2001
Jalan Beaufort-Mempakul	64	2001
Perimpangan Bertingkat Lipat Kajang (Melaka) ke PLUS	2	2001
Jambatan Sungai Kajang	7	2001
Jalan Briuchang-Lojing	22	2001
Lebuhraya Pantai Timur	169	2003
ii. Projek Dirwastakan		
Jalan Pintas Selat Klang Utara Baru	18	2001
Skim Penyusunan Trafik Kuala Lumpur Barat	26	2001
Lebuhraya Pantai Baru	20	2003
Lebuhraya Kajang-Seremban	48	2004
Jalan Lingkar Luar Butterworth	19	2004
Lebuhraya Ipoh-Lumut	70	2004
Lebuhraya Penyusunan Trafik Kajang	37	2004

10.04 Dalam tempoh RMKe-7, pembangunan jalan raya adalah berasaskan kepada keperluan meningkatkan keupayaan dan menaik taraf jalan raya sedia ada. Rangkaian jalan raya telah bertambah daripada 61,380 kilometer pada tahun 1995 kepada 65,880 kilometer pada tahun 2000. Sektor kecil jalan raya telah diperuntukkan 59.8 peratus daripada jumlah keseluruhan peruntukan sektor infrastruktur dengan jumlah perbelanjaan sebanyak RM12.3 bilion. Di samping itu, sektor swasta juga telah membelanjakan sejumlah RM7.9 bilion untuk pembangunan lebuhraya secara

penswastan berbanding RM15.2 bilion dalam tempoh Rancangan Malaysia Keenam.

Pengurangan pelaburan swasta dalam sektor kecil jalan raya terutama yang disebabkan oleh krisis kewangan telah diatasi dengan penambahan perbelanjaan Kerajaan bagi membina dan membaik pulih jalan raya pada dua tahun terakhir RMKe-7.

10.05 Selaras dengan usaha memperbaiki hubungan antara bandar dan menyediakan kemudahan pengangkutan yang lebih baik, beberapa projek jalan raya baru telah siap dibina, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-1. Lebuhraya Kuala Perlis-Changloon yang siap dibina telah menyediakan laluan terus dari Lebuhraya Utara-Selatan ke Kuala Perlis yang mempunyai perkhidmatan feri ke Pulau Langkawi. Pembinaan Lebuhraya Seremban-Port Dickson telah mempercepatkan perjalanan ke kawasan pelancongan di Port Dickson. Selaras dengan usaha untuk mengembang dan menyediakan rangkaian hubungan baru, tumpuan turut diberi kepada peningkatan keselesaan dan keselamatan jalan raya. Dalam hubungan ini, 153 kawasan kemalangan telah diperbaiki dan dinaik taraf, manakala lapan kawasan rehat dan rawat telah dibina di sepanjang jalan raya persekutuan.

10.06 Beberapa jalan raya telah dibina atau dinaik taraf bagi mengatasi kesesakan lalu lintas yang menuju ke pelabuhan dan pusat pertumbuhan serta menyokong pertumbuhan perindustrian negara. Antara jalan raya tersebut ialah Jalan B15 yang telah dinaik taraf, Seksyen IA Lebuhraya Lembah Klang Selatan (SKVE) dan jalan masuk ke Pelabuhan Tanjung Pelepas dan Taman Perindustrian Teknologi Tinggi Kulim. Jalan B15 yang dinaik taraf dan Seksyen IA SKVE telah menghubungkan Putrajaya dan Cyberjaya. Jalan hubungan ke Taman Perindustrian Teknologi Tinggi Kulim pula telah menjadi pemangkin kepada pertumbuhan taman tersebut.

10.07 Bagi merangsang pertumbuhan ekonomi di samping mengekalkan perbelanjaan Kerajaan secara berhemah, Kerajaan telah memperkenalkan skim bayaran tertanggung untuk melaksanakan projek jalan raya. Di bawah skim ini, sektor swasta akan membiayai projek berkenaan dan pembayaran dibuat dalam tempoh yang dipersetujui selepas pembinaannya siap. Kebanyakan projek yang dilaksanakan di bawah skim ini merupakan projek menaik taraf jalan raya yang tergendala akibat krisis ekonomi. Sebanyak 20 projek telah ditawarkan di bawah skim ini.

10.08 Pembinaan jalan baru sepanjang 3,214 kilometer di bawah program jalan luar bandar telah meningkatkan aksesibiliti dan penglibatan penduduk luar bandar dalam pembangunan sosioekonomi. Program tersebut termasuk Jalan Kanibongan-Nangoh di Sabah dan Jalan Pesisiran Pantai Triso-Melebu-Pusa di Sarawak. Kualiti jalan luar bandar juga meningkat dengan bertambahnya jalan berturap daripada 45,590 kilometer pada tahun 1995 kepada 48,600 kilometer pada tahun 2000.

10.09 Pembangunan jalan raya baru telah meningkatkan pelbagai petunjuk pembangunan jalan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-2. Kepadatan Jalan yang merupakan ukuran panjang jalan raya dibahagi dengan jumlah keluasan, meningkat

JADUAL 10-2
PETUNJUK PEMBANGUNAN JALAN RAYA, 1995-2005

Petunjuk	Tahap Pembangunan		
	1995	2000	2005
Kepadatan Jalan ¹	0.19	0.20	0.21
Indeks Pembangunan Jalan ²	0.74	0.75	0.76
Tahap Khidmat Jalan ³	2.96	2.98	3.02

Nota:

¹ Kepadatan Jalan merupakan ukuran panjang jalan raya dibahagi dengan jumlah keluasan kawasan.

² Indeks Pembangunan Jalan merupakan ukuran tahap pembangunan jalan raya yang mengambilkira keluasan dan jumlah penduduk.

³ Tahap Khidmat Jalan merupakan ukuran jumlah panjang jalan bagi 1,000 penduduk.

daripada 0.19 pada tahun 1995 kepada 0.20 pada tahun 2000, menunjukkan perluasan liputan jalan raya dan peningkatan aksesibiliti. Indeks Pembangunan Jalan yang merupakan ukuran tahap pembangunan jalan raya yang mengambilkira

keluasan dan jumlah penduduk negara juga telah meningkat daripada 0.74 pada tahun 1995 kepada 0.75 pada tahun 2000.

Pengangkutan Bandar

10.10 Dalam tempoh RMKe-7, kemajuan yang ketara dicapai dalam mewujudkan sistem pengangkutan bandar yang lebih bersepadu, cekap dan terjamin terutamanya di Kuala Lumpur dan Lembah Klang di mana kesesakan lalu lintas telah mencapai tahap yang kritikal. Bandar utama lain seperti Georgetown, Ipoh, Johor Bahru, Kuching dan Seremban juga telah mengambil pelbagai langkah bagi mempertingkatkan kelancaran aliran lalu lintas serta kemudahan dan perkhidmatan pengangkutan awam.

10.11 Di Lembah Klang, Sistem I Rel Transit Ringan (LRT STAR) merupakan sistem pengangkutan transit ringan yang pertama di negara ini memulakan operasi komersil pada Disember tahun 1996, diikuti oleh Sistem II LRT (LRT PUTRA) yang memulakan operasi pada September tahun 1998. Sehingga Jun tahun 1999, panjang keseluruhan jajaran sistem LRT di Lembah Klang ialah 56 kilometer. Penumpang LRT STAR meningkat daripada purata 46,853 penumpang sehari pada tahun 1997 kepada purata 77,803 penumpang sehari menjelang akhir tahun 2000. LRT PUTRA juga mencapai kadar pertumbuhan yang tinggi dengan bilangan penumpang meningkat daripada purata 12,532 penumpang sehari pada tahun 1998 kepada 121,950 penumpang sehari pada akhir tahun 2000.

10.12 Projek lain pengangkutan rel bandar di Lembah Klang yang mencapai kemajuan pembinaan yang ketara walaupun pada mulanya mengalami masalah pembiayaan termasuklah projek KL Monorel dan Hubungan Keretapi Ekspres (ERL) ke Lapangan Terbang Antarabangsa KL (KLIA) dari Kuala Lumpur Sentral (KL Sentral). Kerja sistem dan pembinaan bagi KL Monorel iaitu sebuah projek penswastan rangkaian sistem rel ringan dalam bandar sepanjang 8.6 kilometer telah siap 50 peratus. Pembinaan projek ERL telah siap 60 peratus sehingga Disember tahun 2000.

10.13 Dalam tempoh Rancangan, usaha yang lebih bersepadu dan bersistematik bagi menangani kesesakan di bandar melalui pengurusan permintaan trafik dan pengenalan pelbagai langkah telah diambil untuk menggalakkan lebih banyak penggunaan pengangkutan awam. Di samping pelbagai strategi yang dilaksanakan di semua kawasan bandar utama untuk menangani masalah kesesakan lalu lintas tempatan, Kuala Lumpur dan Lembah Klang terus diberi keutamaan bagi memastikan perkhidmatan pengangkutan awam dan rangkaian jalan raya yang cekap dan berkesan. Berdasarkan kepada kaji selidik pada tahun 1997, kelajuan perjalanan bagi kebanyakan jalan utama di Kuala Lumpur telah berkurangan kepada 10 kilometer sejam atau kurang di waktu puncak sebelah pagi disebabkan jumlah kenderaan yang banyak.

10.14 Pelbagai langkah telah diambil untuk memantapkan integrasi dan keberkesanan infrastruktur pengangkutan bandar termasuk menaik taraf dan menempatkan semula terminal bas serta mewujudkan lorong khas bas, kemudahan meletak kenderaan untuk pengguna pengangkutan awam, perkhidmatan bas pengantara dan promosi tambang bagi LRT. Di samping itu, di bandar utama seperti Georgetown dan Johor Bahru kemudahan pengangkutan awam telah dinaik taraf dan laluan bas disusun semula. Beberapa kajian pengangkutan bandar juga telah siap iaitu bagi Georgetown, Kota Kinabalu dan pusat bandar lain yang mencadangkan pengurusan permintaan trafik dan strategi jangka panjang untuk mengurangkan kesesakan lalu lintas.

10.15 Menyedari perlunya pelan induk bagi pengangkutan bandar di Kuala Lumpur, satu kajian mengenai Strategi Pengangkutan Bandar Secara Bersepadu bagi Pemeliharaan Alam Sekitar telah siap pada Februari tahun 1999. Kajian tersebut mencadangkan beberapa dasar, strategi dan langkah untuk menangani masalah kesesakan di bandar dan meningkatkan kualiti udara di sekitar Kuala Lumpur sehingga tahun 2020. Beberapa langkah segera telah dilaksanakan termasuk larangan meletak kenderaan di tepi jalan, caj meletak kenderaan yang berbeza, jalan sehala, laluan siar kaki, peningkatan sistem jalan raya, laluan bas, aliran laluan berlawanan dan larangan ke atas kenderaan berat memasuki pusat bandaraya di waktu puncak.

10.16 Pembinaan keseluruhan KL Sentral, sebuah terminal pengangkutan awam utama yang mengintegrasikan kedua-dua perkhidmatan antara bandar dan komuter Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB) dengan ERL, LRT PUTRA, monorel, bas, teksi dan kemudahan siar kaki telah siap pada Disember tahun 2000. Stesen ERL dan LRT PUTRA telah siap pada Oktober tahun 2000. Hab pengangkutan ini yang juga berfungsi sebagai terminal udara bandar menyediakan hubungan yang penting ke KLIA, Putrajaya dan Cyberjaya.

10.17 Pembinaan siar kaki akan terus dilaksanakan di semua pusat bandar utama sebagai sebahagian usaha untuk meningkatkan persekitaran pengangkutan bandar.

Kawasan keutamaan berkenaan menghubungkan di antara kemudahan pengangkutan awam dengan zon komersil. Jejantas dan jalan siar kaki berlanskap dan berbumbung telah dibina bagi menyediakan suasana selesa kepada pejalan kaki dan menggalakkan penggunaan pengangkutan awam. Kajian mengenai siar kaki bagi Pusat Perancangan Kawasan (CPA) Kuala Lumpur yang disempadani Jalan Tun Razak dan Jalan Mahameru telah siap pada Oktober tahun 1999. Bagi meningkatkan lagi persekitaran siar kaki, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur telah melaksanakan beberapa langkah yang dicadangkan oleh kajian tersebut termasuk menaik taraf jalan siar kaki, jejantas, papan tanda, lampu dan penyediaan kemudahan perabot jalan di kawasan terpilih.

10.18 Bagi meningkatkan lagi aliran lalu lintas dan penyuraian trafik, langkah pengurusan permintaan trafik dan peningkatan infrastruktur jalan raya telah dilaksanakan di beberapa pusat bandar utama. Langkah ini termasuk pembinaan persimpangan bertingkat dan jalan lingkaran yang membolehkan trafik berjalan lancar, pembesaran jalan, penukaran kepada jalan sehalu dan pengurangan tempat meletak kenderaan di tepi jalan. Projek utama yang telah disiapkan dalam tempoh Rancangan termasuk terowong di persimpangan Jalan Tun Razak-Jalan Bukit Bintang dan persimpangan bertingkat di Jalan Tun Razak-Jalan Semarak, Kuala Lumpur; jejantas di Jalan Panglima Bukit Gantang, Ipoh; Jalan Lingkaran Dalam di Johor Bahru dan Jalan Lintas di Kota Kinabalu.

10.19 Lebuhraya Damansara-Puchong yang siap pada awal tahun 1999 memperlihatkan penggunaan Sistem Pengangkutan Pintar (ITS) yang pertama di lebuhraya bandar. Penggunaan ITS tersebut termasuk alat pengesan susunan kenderaan, rangkaian maklumat dan video berkeupayaan tinggi serta peralatan pengawasan. Bagi meningkatkan lagi kecekapan pengangkutan, keselamatan, keselesaan dan piawaian alam sekitar melalui penggunaan ITS, Kajian Mengenai Sistem Maklumat Pengangkutan Bersepadu (ITIS) di Lembah Klang dan Koridor Raya Multimedia (MSC) telah siap pada Oktober tahun 1999.

Pengangkutan Kereta Api

10.20 Dalam tempoh RMKe-7, tumpuan program pembangunan kereta api adalah untuk mempertingkatkan kualiti, kecekapan, keselamatan operasi dan perkhidmatan yang berdaya saing bagi kedua-dua pengangkutan penumpang dan barang. Perkhidmatan KTMB komuter dan antara bandar bagi penumpang dan barang sentiasa ditingkatkan melalui pembaikan operasi gerabak, sistem semboyan dan komunikasi serta penyusunan semula program penyenggaraan dan membaik pulih. Di samping itu, pelbagai program telah dilaksanakan untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan kereta api.

10.21 Beberapa projek utama telah dimulakan pada akhir tempoh Rancangan untuk membangunkan lagi infrastruktur kereta api. Antara projek yang paling penting ialah

projek landasan berkembar elektrik antara bandar sepanjang 180 kilometer dari Rawang ke Ipoh. Satu lagi projek utama yang dilaksanakan dalam tempoh Rancangan ialah projek landasan kereta api sepanjang 32 kilometer dari Kempas ke Pelabuhan Tanjung Pelepas yang dimulakan pada Julai tahun 1999. Projek lain yang siap termasuk sambungan rel khusus sepanjang 14 kilometer ke Pelabuhan Barat, Pelabuhan Klang dan sambungan rel ke Pelabuhan Darat Segamat yang siap pada tahun 1998. Pembinaan rel ke Pengkalan Kontena Butterworth Utara sepanjang tiga kilometer telah siap dibina pada awal tahun 2000.

10.22 Keupayaan perkhidmatan tren komuter di Lembah Klang telah bertambah daripada 18 unit kereta api elektrik (EMU) pada tahun 1995 kepada 62 pada tahun 2000. Di samping itu, bagi melaksanakan sistem tiket tertutup beberapa stesen pengantara baru dibina dan stesen yang sedia ada dinaik taraf termasuk pembinaan pengadang dan kawasan platform berpagar. Langkah tersebut dapat meningkatkan kekerapan dan daya harap perkhidmatan serta memperbaiki kutipan hasil. Dalam hubungan ini, bilangan penumpang komuter telah meningkat dengan ketara daripada 11.1 juta pada tahun 1996 kepada 19.0 juta pada tahun 2000.

10.23 Aktiviti lain dilaksanakan secara berterusan dalam tempoh Rancangan bagi meningkatkan kecekapan, keselamatan dan kualiti perkhidmatan kereta api antara bandar termasuk membaik pulih dan mengukuhkan landasan dan jambatan di laluan utama, membaiki gerabak serta menaik taraf hentian dan stesen. Di samping itu, Kerajaan telah menandatangani Perjanjian Pengurusan dengan sebuah konsortium swasta pada Ogos tahun 1997 untuk mengambil alih pengurusan KTMB. Konsortium tersebut memperkenalkan teknik dan kaedah baru dalam pengurusan serta langkah penjimatan kos untuk meningkatkan kecekapan, kualiti dan daya maju operasi kereta api. Pihak konsortium juga mengambil tindakan agresif ke arah perkhidmatan bercorak komersil bagi memasarkan perkhidmatan KTMB. Langkah ini menyumbang kepada peningkatan pergerakan penumpang antara bandar daripada 1.25 bilion penumpang-kilometer pada tahun 1995 kepada 1.5 bilion pada tahun 2000. Produktiviti pengendalian penumpang meningkat sebanyak 20 peratus daripada 236,000 penumpang-kilometer setiap pekerja pada tahun 1995 kepada 283,000 pada tahun 2000.

10.24 Trafik kontena tahunan mengikut unit bersamaan dua puluh kaki (TEU) mencatatkan peningkatan daripada 126,937 pada tahun 1995 kepada 223,718 pada tahun 2000. Jumlah trafik barang yang terdiri terutamanya daripada kargo kontena dan simen berkurangan sedikit daripada 5.25 juta tan pada tahun 1995 kepada 4.98 juta tan pada tahun 2000. Produktiviti pekerja berasaskan pengangkutan barang meningkat sebanyak 3.3 peratus daripada 214,000 tan kilometer setiap pekerja pada tahun 1995 kepada 221,000 tan kilometer setiap pekerja pada tahun 2000. Jumlah hasil setiap pekerja meningkat sebanyak 68 peratus daripada RM110,000 pada tahun 1995 kepada RM185,000 pada tahun 2000.

10.25 Kajian mengenai Kereta Api Trans-Asian yang menghubungkan rel antara Kunming, Republik Rakyat China dan Singapura telah siap pada Ogos tahun 1999. Kajian ini yang bertujuan meningkatkan pengangkutan kereta api antara sempadan, merangkumi aspek kejuruteraan dan ekonomi, kastam, imigresen dan kemudahan kuarantin serta pemeliharaan alam sekitar. Pelbagai pilihan telah diteliti untuk pelaksanaan projek ini.

Pelabuhan

10.26 Dalam tempoh RMKe-7, pembangunan pelabuhan terus ditumpukan kepada usaha memperluaskan keupayaan, menaik taraf dan menambah peralatan dan kemudahan pelabuhan serta meningkatkan kecekapan perkhidmatan pelabuhan dan perkhidmatan berkaitan. Mengenai keupayaan pelabuhan baru, pendekatan perancangan bersepadu dengan tujuan mempromosi multimodalisme dan memajukan perkhidmatan dan kemudahan di daratan secara menyeluruh telah diguna pakai. Penswastaan aktiviti pelabuhan telah dipercepatkan lagi bagi meningkat kecekapan pengurusan dan operasi perkhidmatan tersebut. Langkah juga telah diambil untuk meningkatkan keselamatan pelayaran dan menggalak perkembangan kapal dagang tempatan dan perkhidmatan feri dalam usaha menambah lagi penyertaan dan penggunaan kapal dagang Malaysia dalam perdagangan tempatan dan antarabangsa serta pelancongan.

JADUAL 10-3
BILANGAN DERMAGA DAN KREN, KEUPAYAAN PELABUHAN DAN PENGENDALIAN KARGO DI PELABUHAN, 1995-2005

Pelabuhan	1995				2000				2005			
	Bilangan Dermaga	Bilangan Kren ¹	Kapasiti (juta tan)	Pengendalian Kargo (juta tan)	Bilangan Dermaga	Bilangan Kren ¹	Kapasiti (juta tan)	Pengendalian Kargo (juta tan)	Bilangan Dermaga	Bilangan Kren ¹	Kapasiti (juta tan)	Pengendalian Kargo (juta tan)
Klang	40	16	40.2	40.0	45	35	110.0	65.3	49	55	151.2	123.0
Pulau Pinang	16	9	23.2	16.7	16	10	22.0	20.5	18	14	29.9	29.5
Johor ²	14	6	15.6	16.5	20	46	83.6	29.0	29	84	203.3	88.1
Kuantan	11	2	8.7	4.2	12	5	9.0	6.0	17	8	15.0	8.6
Kemaman	4	3	7.9	2.6	7	3	14.1	2.2	7	3	14.1	3.3
Bintulu	7	-	31.9	18.6	11	6	36.5	24.9	12	6	48.7	37.7
Selangor ³	27	-	9.5	16.3	33	-	17.2	18.1	39	2	24.6	24.3
Sarawak ⁴	23	7	11.0	14.5	26	6	17.0	16.9	27	4	17.4	23.0
Lain-lain ⁵	31	8	26.1	22.9	43	7	34.7	37.9	46	9	37.7	45.5
Jumlah	173	51	174.1	152.3	213	118	344.1	220.8	244	185	541.9	383.0

Nota:

- ¹ Termasuk kren gantri dan kren pelbagai guna.
- ² Angka bagi tahun 2000 dan 2005 termasuk Pelabuhan Tanjung Pelepas.
- ³ Kota Kinabalu, Tawau, Lahad Datu dan Sandakan.
- ⁴ Kuching, Miri dan Rajang.
- ⁵ Termasuk Teluk Ewa, Kuala Perlis, Kuala Kedah, Tanjung Brass, Tanjung Lembang, Lumut, Port Dickson dan Labuan.

10.27 Selaras dengan usaha menaik taraf dan meningkatkan keupayaan pelabuhan serta kemudahan perkhidmatan berkaitan, beberapa projek utama telah dilaksanakan iaitu di Pelabuhan Klang, Tanjung Pelepas, Pulau Pinang dan Bintulu.

Aktiviti berkaitan seperti pembinaan jeti petrokimia di Pelabuhan Kuantan dan pengerukan alur pelayaran di Pelabuhan Kemaman juga telah siap. Kerja pengerukan kawasan basin bagi Pelabuhan Kuantan yang dimulakan dalam tempoh Rancangan dijangka siap menjelang akhir tahun 2001. Dengan siapnya dermaga, peralatan dan kemudahan tambahan lain yang berkaitan seperti yad kontena, kren dan gudang penyimpanan kargo, keupayaan pelabuhan meningkat sebanyak 14.6 peratus setahun daripada 174.1 juta tan pada tahun 1995 kepada 344.1 juta tan pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-3.

10.28 Dalam tempoh Rancangan, lebih daripada 90 peratus perdagangan antarabangsa Malaysia dikendalikan melalui pelabuhan yang memberi sokongan besar kepada pertumbuhan perdagangan melalui laut. Jumlah kargo yang dikendalikan telah meningkat sebanyak 7.7 peratus setahun daripada 152.3 juta tan pada tahun 1995 kepada 220.8 juta tan pada tahun 2000 dengan kargo kontena dan pukal cecair merupakan penyumbang utama, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-4. Jumlah pengendalian kargo kontena meningkat sebanyak 16.5 peratus setahun daripada 37.8 juta tan pada tahun 1995 kepada 81.3 juta tan pada tahun 2000 atau daripada 2.1 juta TEU kepada 5.3 juta TEU. Bilangan penumpang termasuk pelancong juga telah meningkat daripada 6.3 juta pada tahun 1995 kepada 6.7 juta pada tahun 2000. Arah aliran pertumbuhan yang menggalakkan dalam pengendalian kargo kontena dan penumpang adalah disebabkan oleh peningkatan pelaburan dalam perdagangan kontena serta kejayaan pelbagai usaha mempromosi pelabuhan dan pelancongan.

JADUAL 10-4
BILANGAN KAPAL YANG SINGGAH DAN JUMLAH PENGENDALIAN KARGO, 1995-2005

	1995	2000	2005	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
				RMKe-7	RMKe-8
Bilangan Kapal Yang Singgah	70,098	89,462	121,210	5.0	6.3
Jumlah Pengendalian Kargo (juta tan)	152.3	220.8	383.0	7.7	11.6
Am	30.1	26.0	35.7	-2.9	6.6
Pukal Cecair	60.7	82.8	109.3	6.4	5.7
Pukal Kering	23.7	30.7	37.3	5.3	3.9
Kontena	37.8	81.3	200.7	16.5	19.8

10.29 Jumlah kapal yang singgah di pelabuhan Malaysia telah meningkat sebanyak 5.0 peratus setahun daripada 70,098 kapal pada tahun 1995 kepada 89,462 pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-4. Penggunaan kapal

super post-panamax yang melebihi berat 80,000 deadweight tonnes (DWT) untuk singgah di Pelabuhan Barat, Pelabuhan Klang dan Pelabuhan Bintulu serta Pelabuhan Tanjung Pelepas yang baru di Johor oleh pengusaha kapal induk (MLO) semakin meningkat. Peningkatan dalam bilangan kapal yang singgah di pelabuhan turut disumbangkan oleh syarikat perkapalan baru yang memulakan pelayaran terus dan syarikat perkapalan yang sedia ada yang memberikan perkhidmatan tambahan.

10.30 Pelabuhan Kuantan telah diswastakan pada tahun 1998 manakala Jeti Teluk Ewa di Langkawi pada tahun 1999. Di samping penswastaan, usaha lain telah diambil bagi meningkatkan kecekapan operasi pelabuhan, perkhidmatan marin dan kemudahan di daratan serta pengendalian kapal dan kargo. Usaha tersebut termasuk penyertaan ekuiti asing dalam pengurusan pelabuhan; mempermudah amalan dan prosedur perkhidmatan pemaliman kapal dan bot tunda; menaik taraf dan meningkatkan penggunaan komputer dan automasi bagi operasi kontena; mengenal pasti penghantaran fret sebagai pengendali pengangkutan pelbagai mod; serta penggabungan Klang Container Terminal Bhd., Klang Port Management Sdn. Bhd. dan Kontena National Bhd. dengan membentuk syarikat induk baru yang dikenali sebagai Northport Corporation. Hasil daripada usaha tersebut, kedudukan Pelabuhan Klang di kalangan pelabuhan kontena dunia telah meningkat daripada tangga ke 21 pada tahun 1998 dengan pengendalian kargo sebanyak 1.8 juta TEU kepada tangga ke 14 pada tahun 1999 apabila mencatatkan pengendalian sejumlah 2.6 juta TEU.

10.31 Sebagai sebahagian daripada pembesaran keupayaan dan pembangunan pengangkutan sungai, beberapa projek berkaitan pelabuhan di Sabah dan Sarawak telah siap. Projek tersebut termasuk Pelabuhan Tanjung Manis dan pelabuhan air dalam yang baru di Kampung Senari, Kuching di Sarawak serta pembesaran Pelabuhan Lahad Datu di Sabah.

10.32 Bagi mengurangkan risiko pencemaran air serta menjamin keselamatan pelayaran di perairan Malaysia, usaha juga telah diambil untuk menyediakan peralatan mencari dan menyelamatkan, peralatan mencegah pencemaran serta kemudahan pelayaran yang mencukupi, berkesan dan diselenggara dengan teratur. Usaha ini termasuk membeli kapal untuk tujuan penguatkuasaan dan peralatan bantuan pelayaran tambahan, menyediakan kediaman dan latihan bagi kakitangan serta mengadakan Skim Pengasingan Trafik yang memantapkan penjadualan pelayaran kapal, meningkatkan pengurusan trafik dan mengurangkan tumpahan minyak di Selat Melaka.

10.33 Penyertaan syarikat tempatan dalam aktiviti perkapalan termasuk pengendalian kargo dan penumpang telah meningkat seperti digambarkan melalui pertambahan bilangan kapal yang didaftar di Malaysia daripada 2,132 kapal pada tahun 1995 kepada 3,200 pada tahun 2000, iaitu peningkatan sebanyak 8.5 peratus setahun. Kebanyakan kapal tersebut adalah kecil kecuali yang didaftarkan atas milik Perbadanan Perkapalan Antarabangsa Malaysia Bhd. (MISC) dan Global Maritime Ventures Bhd. (GMVB). Bilangan kapal kepunyaan MISC telah meningkat daripada 62 kapal pada tahun 1995 kepada 125 pada tahun 2000, manakala kapal kepunyaan GMVB pula bertambah daripada tiga kepada 13 kapal. Dengan itu, keupayaan keseluruhan perkapalan berdasarkan tan kasar berdaftar (GRT) telah meningkat daripada 3.6 juta GRT pada tahun 1995 kepada 6.5 juta GRT pada tahun 2000.

Lapangan Terbang

10.34 Teras pembangunan lapangan terbang dalam tempoh Rancangan adalah untuk meningkatkan keupayaan dan menaik taraf kemudahan sedia ada serta memodenkan perkhidmatan trafik udara dan mempertingkatkan keselamatan penerbangan. Bagi tempoh Rancangan, walaupun trafik penumpang telah dijangka tumbuh pada kadar purata tahunan 4.5 peratus, kadar pertumbuhan sebenar adalah sebanyak 3.5 peratus iaitu daripada 27.3 juta penumpang pada tahun 1995 kepada 32.9 juta pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-5. Walau bagaimanapun, kadar pertumbuhan tahunan trafik kargo dalam tempoh tersebut adalah lebih tinggi daripada unjuran 6.0 peratus, meskipun terdapat penguncupan sebanyak 16.5 peratus pada tahun 1998. Jumlah kargo yang dikendalikan meningkat daripada 482,030 tan pada tahun 1995 kepada 773,861 tan pada tahun 2000, iaitu pertumbuhan sebanyak 9.6 peratus setahun.

JADUAL 10-5
TRAFIK YANG DIKENDALIKAN DI LAPANGAN TERBANG MALAYSIA, 1995-2005

Trafik	1995			2000				2005			
	Dalam Negeri	Antarabangsa	Jumlah	Dalam Negeri	Antarabangsa	Jumlah	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	Dalam Negeri	Antarabangsa	Jumlah	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)
Penumpang ('000)	17,422	9,843	27,265	19,114	13,739	32,853	3.5	25,660	15,928	41,588	5.2
Kargo (tan)	128,702	353,328	482,030	114,598	659,263	773,861	9.6	238,816	890,336	1,129,152	7.3
Pengangkutan Pesawat Komersial (bil.)	316,944	89,394	406,338	263,026	98,978	362,004	-2.1	337,435	110,983	448,418	4.4

10.35 Dalam tempoh Rancangan, Fasa I KLIA di Sepang telah siap dan berupaya mengendalikan 25 juta penumpang setahun. KLIA memulakan operasi komersial pada 30 Jun 1998, hanya tujuh tahun selepas perancangannya. Pada tahun pertama operasi, KLIA mengendalikan sejumlah 123,218 pergerakan pesawat termasuk 12.7 juta penumpang dan 350,248 tan kargo. Usaha untuk membangunkan KLIA sebagai hab penerbangan serantau yang berdaya saing telah dipergiatkan melalui pembentukan Jawatankuasa Pembangunan Hab KLIA yang dianggotai oleh semua pihak berkepentingan termasuk penyedia perkhidmatan di KLIA dan agensi Kerajaan yang berkaitan. Jawatankuasa tersebut antara lain menetapkan tahap piawaian perkhidmatan dan pencapaian berasaskan amalan terbaik dunia untuk mencapai kecemerlangan operasi di KLIA dalam pengendalian pesawat, penumpang, bagasi dan kargo. Di samping itu, pekerja KL International Airport Berhad (KLIAB) yang memperolehi kemahiran amat bernilai dalam pengurusan projek semasa pembinaan KLIA telah menubuhkan sebuah syarikat untuk memberi perkhidmatan perundingan dalam dan luar negeri.

10.36 Projek lain bagi peningkatan keupayaan lapangan terbang yang telah siap dalam tempoh Rancangan adalah menaik taraf Lapangan Terbang Langkawi bagi membolehkan pendaratan pesawat berbadan lebar B747-400 terkini pada Jun tahun 1997, bangunan terminal baru di Lapangan Terbang Labuan pada tahun 1998 dan kompleks kargo baru di Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang pada tahun 1999. Bangunan terminal di Lapangan Terbang Antarabangsa Kuching dan Lapangan Terbang Sibu di Sarawak serta Lapangan Terbang Senai di Johor telah juga dinaik taraf. Dalam usaha mempertingkatkan operasi penerbangan dan keselamatan serta keupayaan mengendalikan pesawat yang lebih besar, padang terbang di Pulau Pangkor, Pulau Tioman dan Mulu telah dinaik taraf dan dapat menarik pelancong ke kawasan percutian tersebut. Selain daripada itu, kerja pembinaan telah bermula untuk lapangan terbang baru di Tawau dan Limbang. Di samping itu, bagi Lapangan Terbang Kota Bharu, kerja membina bangunan terminal baru, taxiway dan kawasan pemakir telah dimulakan dan dijadual siap pada tahun 2002.

10.37 Dalam tempoh Rancangan, Penerbangan Malaysia (MAS) yang merupakan penerbangan nasional telah menambahkan operasi penerbangannya daripada 104 ke 114 destinasi. Bilangan destinasi antarabangsa bertambah daripada 66 pada tahun 1995 kepada 81 pada tahun 2000, manakala destinasi dalam negeri telah berkurangan daripada 36 kepada 33. Daripada 81 destinasi antarabangsa, 63 destinasi dikendalikan oleh MAS manakala bakinya oleh syarikat penerbangan lain atas dasar perkongsian kod atau perkhidmatan usaha sama. Penerbangan ke Beirut, Vientianne, Yangon, Pusan dan Male telah dilancarkan pada tahun 1996 diikuti oleh Shanghai, Kaherah dan Zagreb pada tahun 1997. Penerbangan ke New York telah diperkenalkan pada tahun 1998, manakala penerbangan ke Manchester dan Xiamen pada tahun 1999. MAS juga telah menambah kekerapan penerbangannya ke Australia dan banyak destinasi jarak jauh di Eropah. Untuk memberi perkhidmatan ke destinasi, MAS mengendalikan 87 pesawat penumpang iaitu 53 pesawat berbadan kecil dan 34 berbadan lebar. Di samping itu, MAS menggunakan lima pesawat khusus untuk perkhidmatan kargo dan jumlah kargo yang dikendalikan adalah sebanyak 590,436 tan atau 76.3 peratus daripada jumlah kargo udara pada tahun 2000.

10.38 Perkhidmatan udara berjadual telah juga disediakan oleh Air Asia Sdn. Bhd., Pelangi Airways Sdn. Bhd. dan Transmile Air Sdn. Bhd. untuk melengkapi dan sebagai tambahan kepada perkhidmatan MAS. Penerbangan tersebut menyediakan perkhidmatan udara ke destinasi terpilih dalam negeri dan kawasan serantau, khususnya tempat peranginan seperti Pulau Tioman dan Pulau Pangkor serta Medan di Indonesia.

10.39 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia Airports Berhad (MAB) meneruskan pengurusan bagi semua 36 lapangan terbang dan padang terbang negara ini. MAB juga menyumbang kepada pembesaran bangunan terminal untuk mengendalikan pertambahan jumlah trafik serta menambah ruang jualan. Usaha telah juga diambil untuk menambah pendapatan daripada sumber bukan aeronautik dan mengeksport

kepakaran pengurusannya ke luar negara. MAB telah disusun semula sebagai Malaysia Airports Holdings Berhad (MAHB) dan disenaraikan di Bursa Saham Kuala Lumpur pada November tahun 1999 yang menjadikan MAHB sebagai pihak berkuasa lapangan terbang pertama di Asia dan salah satu daripada enam di dunia yang disenaraikan.

Komunikasi

10.40 Dalam tempoh Rancangan, sektor kecil komunikasi telah mencapai kemajuan yang ketara dari segi perluasan keupayaan serta pengenalan perkhidmatan baru. Keupayaan laluan utama diperluas dengan pemasangan tiga laluan utama gentian optik yang merentangi Semenanjung Malaysia serta kabel gentian optik dasar laut kedua yang menyambungkan Semenanjung Malaysia ke Sabah dan Sarawak. Selain daripada laluan utama gentian optik, peningkatan peralatan rangkaian termasuk digitalisasi switches dan routers membolehkan perkhidmatan baru diperkenalkan seperti persidangan melalui video dan teleperubatan.

10.41 Percantuman teknologi telekomunikasi, penyiaran dan komputer telah membolehkan rangkaian infrastruktur telekomunikasi menyokong pertumbuhan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) dan penggunaan multimedia. Sebagai tambahan kepada infrastruktur bertalian, keupayaan untuk transmisi tanpa talian telah dipertingkatkan dengan beroperasinya satelit kepunyaan Malaysia iaitu Satelit Asia Timur Malaysia (MEASAT) 1 dan MEASAT 2 pada tahun 1996.

10.42 Bagi telefon asas, kadar penembusan nasional untuk talian tetap telefon bagi setiap 100 penduduk bertambah daripada 16.6 pada tahun 1995 kepada 21.0 pada tahun 2000. Kadar penembusan luar bandar meningkat dua kali ganda daripada 5.5 pada tahun 1995 kepada 11.7 pada tahun 2000, manakala kadar penembusan bandar adalah 24.8 pada tahun 1995 dan 28.6 pada tahun 2000. Talian tetap telefon telah dilengkapi dengan telefon mudah alih selular yang juga mencapai pertambahan ketara dalam bilangan pelanggan daripada 872,000 pada tahun 1995 kepada 5.1 juta pada tahun 2000. Perkhidmatan baru telah diperkenalkan melalui rangkaian selular seperti Perkhidmatan Mesej Ringkas (SMS), Mel Suara dan Pengenalan Talian Panggilan serta capaian Internet bersama Protokol Penggunaan Tanpa Talian (WAP).

10.43 Bagi membolehkan Koridor Raya Multimedia (MSC) menyediakan persekitaran terbaik untuk kemajuan baru dalam industri ICT, sejumlah 386 laluan-kilometer kabel gentian optik berjalur lebar serta berkelajuan tinggi telah dipasang bagi menghubungkan Kuala Lumpur City Centre (KLCC), Putrajaya dan Cyberjaya ke KLIA. Rangkaian laluan utama ini berkeupayaan sebanyak 2.5 gigabit sesaat (Gbps) yang boleh dipertingkatkan kepada 10 Gbps untuk transmisi berkelajuan tinggi dan penggunaan multimedia berjalur lebar. Rangkaian tersebut menggunakan teknologi switching terkini seperti Asynchronous Transfer Mode dan disambungkan ke seluruh dunia melalui kabel gentian optik dan sambungan satelit. Oleh itu MSC berkebolehan

menyokong perkhidmatan seperti Rangkaian Komputer Setempat Secara Maya untuk pengkomputeran berkumpulan di kawasan yang lebih luas dan stesen kerja multimedia serta perkhidmatan interactive termasuk e-dagang, membeli belah dari rumah, rujukan perpustakaan video dan video mengikut permintaan.

10.44 Sebagai langkah untuk mengurangkan jurang digital, usaha telah diambil untuk memastikan capaian yang saksama kepada perkhidmatan komunikasi dan seterusnya maklumat di seluruh negara. Bagi tujuan ini, Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia telah menyiapkan kajian Pembekalan Perkhidmatan Sejagat (USP) pada Disember tahun 2000. Matlamat utama kajian adalah bagi mengenal pasti langkah untuk mengembangkan perkhidmatan komunikasi ke kawasan yang melibatkan kos yang tinggi dan kumpulan berpendapatan rendah.

Bekalan Air

10.45 Dalam tempoh RMKe-7, pelbagai projek sumber air telah dilaksanakan bagi memenuhi peningkatan permintaan air domestik dan industri. Usaha dijalankan untuk mempertingkatkan pengurusan dan pengagihan sumber air di antara pelbagai lembangan sungai termasuk penyaluran air antara negeri. Majlis Sumber Air Negara (MSAN) telah ditubuhkan pada Jun tahun 1998 sebagai badan penyelarasan dan penyatuan bagi perancangan dan pengurusan sumber air. MSAN dipertanggungjawabkan untuk merangka, antara lain, dasar air negara serta mewujudkan garis panduan mengenai pengurusan kawasan tadahan bagi memastikan bekalan air jangka panjang yang berkekalan.

10.46 Sebagai langkah jangka panjang, Kajian Sumber Air Negara Fasa I bagi Semenanjung Malaysia telah dibuat untuk menentukan kewujudan sumber air dan anggaran keperluannya sehingga tahun 2050. Kajian tersebut yang siap pada tahun 2000 membuat syor mengenai dasar dan pengurusan sumber air di peringkat Persekutuan dan negeri serta mencadangkan program pelaburan untuk memenuhi permintaan air di masa hadapan.

10.47 Dalam tempoh Rancangan, sejumlah RM2.4 bilion telah dibelanjakan bagi projek bekalan air termasuk penyiapan empat buah empangan baru dan permulaan pembinaan Empangan Chereh di Pahang pada tahun 2000. Empat buah empangan tersebut adalah empangan Kelinchi dan Gemencheh di Negeri Sembilan, Empangan Telok Bahang di Pulau Pinang dan Empangan Babagon di Sabah, menjadikan bilangan empangan yang beroperasi sebanyak 69, dengan jumlah keupayaan sebanyak 29.9 bilion meter padu. Daripada jumlah tersebut, 35 dibangunkan untuk bekalan air, 16 bagi pelbagai guna manakala bakinya untuk pengairan dan kuasa hidro. Usaha juga dibuat untuk meningkatkan penyaluran air antara lembangan seperti dari Empangan Kelinchi di Lembangan Sungai Muar ke Empangan Terip di Lembangan Sungai Linggi di Negeri Sembilan. Kajian kejuruteraan dan rekabentuk untuk penyaluran air

daripada Pahang ke Selangor melibatkan pembinaan Empangan Kelau dan terowong sepanjang 45 kilometer juga telah disiapkan pada tahun 2000.

10.48 Bagi memenuhi pertambahan permintaan air, khususnya di kawasan bandar, loji rawatan baru telah dibina dan loji serta sistem pengagihan sedia ada dipertingkatkan. Projek yang disiapkan termasuk Projek Sungai Selangor Peringkat I Fasa II, Projek Paip Dasar Laut Langkawi, Projek Bekalan Air Labuan Fasa III, Bekalan Air Kulim Fasa II, Kerja Serta Merta Bekalan Air Sabah dan Projek Bekalan Air Pembangunan Koridor Melaka. Di samping itu, tiga projek telah dilaksanakan secara cepat pada tahun 1998 bagi mengatasi kekurangan air di Lembah Klang berikutan kemarau panjang dari Mac hingga Ogos tahun 1998. Projek tersebut adalah pembinaan Loji Rawatan Air Wangsa Maju dengan keupayaan pengeluaran sebanyak 45 juta liter sehari (jlh) dan penyaluran air mentah dari Empangan Klang Gates serta dari Sungai Gombak ke loji tersebut. Pada masa yang sama, kerja untuk Projek Sungai Selangor Peringkat II Fasa II dipercepatkan supaya siap lebih awal pada tahun 2000. Menjelang akhir tempoh Rancangan, keupayaan pengeluaran meningkat daripada 9,480 jlh pada tahun 1995 kepada 11,860 jlh pada tahun 2000. Liputan bekalan air negara meningkat kepada 92 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-6.

JADUAL 10-6
LIPUTAN BEKALAN AIR BANDAR DAN LUAR BANDAR DAN KADAR AIR TIDAK TERHASIL (NRW), 1995-2005
(¹000 orang)

Negeri	1995						2000						2005								
	Bandar	%	Luar Bandar	%	Jumlah	% NRW	Bandar	%	Luar Bandar	%	Jumlah	% NRW	Bandar	%	Luar Bandar	%	Jumlah	% NRW			
Johor	1,130	99	1,207	96	2,337	97	36	1,278	99	1,394	98	2,672	98	26	1,446	99	1,593	99	3,039	99	23
Kedah	324	100	942	89	1,266	94	48	374	100	1,269	97	1,643	98	48	440	100	1,600	98	2,040	99	44
Kelantan	383	85	432	45	815	65	40	488	95	481	46	970	70	36	569	98	777	65	1,346	81	35
Melaka	213	99	332	97	545	98	35	228	100	358	99	586	99	30	242	100	380	99	622	99	24
Negeri Sembilan	469	98	312	95	782	96	42	519	100	346	99	865	99	38	567	100	378	100	945	100	32
Pahang	224	98	956	86	1,180	92	48	251	98	1,049	89	1,300	93	42	330	99	1,140	92	1,471	95	38
Perak	1,216	98	727	84	1,943	91	37	1,117	100	876	100	1,993	100	36	1,193	100	863	100	2,056	100	32
Perlis	55	99	137	89	191	94	38	62	100	154	99	216	95	36	70	100	188	92	258	96	31
Pulau Pinang	581	98	587	98	1,168	98	20	602	100	687	100	1,289	100	19	663	100	776	100	1,439	100	18
Sabah ¹	807	87	462	42	1,269	64	58	930	88	553	45	1,483	66	52	1,070	93	660	60	1,730	77	45
Sarawak ²	613	93	533	80	1,146	86	36	692	100	644	88	1,336	94	34	783	100	844	89	1,627	95	28
Selangor ³	3,216	100	1,411	92	4,627	96	40	3,608	100	1,348	97	4,956	99	36	5,190	100	1,422	100	6,612	100	29
Terengganu	438	90	292	77	730	83	38	470	98	400	89	870	94	35	509	100	434	92	944	96	30
Malaysia	9,669	96	8,530	82	17,999	89	40	10,619	92	9,559	87	20,179	92	36	13,072	99	11,055	91	24,127	95	31

Nota:
¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Labuan.
² Termasuk air yang separa disuwat di kawasan luar bandar.
³ Termasuk Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Putrajaya.

10.49 Usaha juga diambil untuk mempertingkatkan kecekapan sistem bekalan air sedia ada. Usaha ini termasuk membaik pulih dan menaik taraf loji rawatan dan sistem pengagihan untuk mengurangkan kadar air tidak terhasil. Sepanjang 1,680 kilometer paip simen asbestos telah diganti dengan paip keluli dan polyethylene. Di samping itu, kawalan kebocoran dan program penggantian meter juga dilaksanakan untuk mengurangkan lagi kadar air tidak terhasil. Sejumlah RM475 juta dibelanjakan

bagi program kadar air tidak terhasil meliputi 20 daerah di pelbagai negeri. Berikutan itu, kadar air tidak terhasil berkurangan daripada 40 peratus pada tahun 1995 kepada 36 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-6.

10.50 Dalam tempoh RMKe-7, beberapa projek bekalan air diswastakan termasuk pembinaan projek Sungai Selangor Fasa II secara Bina-Kendali-Pindah (BOT). Projek Sungai Selangor Fasa III yang melibatkan pembinaan Empangan Sungai Selangor dan dua loji rawatan dengan keupayaan sebanyak 1,050 jlh telah diswastakan pada tahun 2000. Di samping itu, dua pihak berkuasa bekalan air negeri dikorporatkan iaitu Jabatan Bekalan Air Terengganu dan Lembaga Air Pulau Pinang. Berikutan itu, badan kawal selia air ditubuhkan di negeri berkenaan. Pada masa yang sama, proses pengkorporatan Perbadanan Air Melaka dimulakan.

10.51 Pembangunan sumber air tanah sebagai sumber alternatif dipertingkatkan dalam tempoh Rancangan. Dalam hubungan ini, sebanyak 87 telaga cetek, lapan telaga batuan keras, tujuh telaga aluvium dan 15 telaga cerapan telah dibina di Selangor. Di Kedah, lima telaga batuan keras telah dibina di Padang Terap dengan purata luahan 43,600 liter sejam dan tiga telaga batuan keras di Sungai Petani dengan luahan daripada dua telaga pada kadar 43,600 liter sejam dan sebuah lagi pada kadar 4,540 liter sejam.

10.52 Di Sarawak projek bagi mengenal pasti kemampuan sumber air tanah untuk kegunaan domestik, pertanian dan industri telah dijalankan. Projek tersebut akhirnya berjaya membekalkan air kepada banyak kampung, rumah panjang dan sekolah yang terpencil dan tanpa sistem bekalan air yang sempurna yang terletak di Bintulu, Limbang dan Miri di zon utara, Kuching, Samarahan dan Sri Aman di zon barat dan Kapit, Sarikei dan Sibu di zon tengah. Bagi negeri Sabah yang mengalami kekurangan air, kajian hidrogeologi dan pembinaan telaga air tanah telah dijalankan di kawasan pantai barat Semporna-Lahad Datu.

Pembetulan

10.53 Dalam tempoh RMKe-7, penswastakan perkhidmatan pembetulan diperluas meliputi sejumlah 84 pihak berkuasa tempatan. Loji rawatan pembetulan awam yang dikendalikan oleh pemegang konsesi meningkat daripada 3,200 pada tahun 1995 kepada lebih daripada 6,000 pada tahun 2000. Berikutan itu, rangkaian paip pembetulan yang perlu disenggara meningkat daripada 3,500 kilometer kepada lebih daripada 8,500 kilometer. Menjelang akhir tempoh Rancangan, liputan penduduk yang menerima khidmat sistem pembetulan awam dan tangki septik meningkat daripada 7.5 juta kepada lebih 12.6 juta orang.

10.54 Bagi memperbaiki dan meluaskan perkhidmatan di dalam kawasan pihak berkuasa tempatan, pembinaan pembetulan baru dilaksanakan. Keutamaan diberikan kepada bandaraya dan bandar di mana pencemaran pembetulan

kemungkinan menjadi ancaman kepada kesihatan awam dan industri pelancongan. Beberapa projek pementungan di Kuala Lumpur, Langkawi, Port Dickson, Seremban, Labuan dan Ipoh telah siap dalam tempoh Rancangan dengan jumlah perbelanjaan modal sebanyak RM282.5 juta. Kebanyakan sistem pementungan awam yang diambil alih daripada pihak berkuasa tempatan dibaik pulih untuk memenuhi piawaian rekabentuk sistem. Sejumlah RM182.0 juta dibelanjakan dalam tempoh Rancangan untuk membaikpulih 1,162 loji rawatan.

10.55 Dalam tempoh Rancangan, kawalan ke atas kontraktor pementungan dijalankan oleh Jabatan Perkhidmatan Pementungan melalui pengeluaran lesen. Sejumlah 333 kontraktor pementungan tempatan didaftarkan dengan jabatan yang memantau piawaian kerja dan perkhidmatan melalui pemeriksaan semasa pembinaan.

III. PROSPEK, 2001-2005

10.56 Bagi memastikan pencapaian matlamat pertumbuhan yang berdaya tahan RMKe-8, infrastruktur dan kemudahan awam memainkan peranan yang penting bagi pertumbuhan sektor lain khususnya dalam perkhidmatan dan pengedaran barangan. Usaha akan terus diambil untuk menaik taraf kemudahan sedia ada dan menambah keupayaan khususnya di kawasan kurang maju serta mempertingkatkan kecekapan dan produktiviti kemudahan di kawasan bandar. Aksesibiliti yang lebih meluas, mencukupi dan berkualiti dalam penyediaan infrastruktur dan kemudahan awam akan menyumbang kepada kualiti hidup yang lebih baik. Teras pembangunan sektor dalam tempoh RMKe-8 berpandukan kepada strategi berikut:

- menekankan perancangan jangka panjang yang bersepadu dan pelaksanaan projek yang terselaras bagi memastikan pembangunan infrastruktur dan kemudahan awam yang lebih teratur, sistematik dan menyeluruh;
- menyediakan pelbagai kemudahan infrastruktur dan awam yang menyeluruh bagi memudahkan pertumbuhan ekonomi dan membuka koridor baru untuk pembangunan;
- menggalakkan multimodalisme bagi meningkatkan integrasi semua mod pengangkutan;
- menggalakkan penggunaan sistem pengangkutan awam serta pengangkutan pintar khususnya di kawasan bandar bagi mengurangkan kesesakan;
- mempertingkatkan kecekapan, produktiviti dan kebolehpercayaan perkhidmatan melalui penyemakan semula yang berterusan dan

penguatkuasaan yang ketat terhadap piawaian prestasi dan spesifikasi teknikal serta penggunaan teknologi baru dan yang diubahsuai; dan

- memastikan wujudnya kemudahan infrastruktur dan perkhidmatan yang berdaya harap dengan kos yang berpatutan.

Jalan Raya

10.57 Program pembangunan jalan raya akan diteruskan dengan penekanan kepada kualiti dan keselamatan. Pembinaan jalan raya baru akan ditumpukan kepada pembukaan koridor untuk pembangunan serta menambah aksesibiliti di kawasan luar bandar. Pembinaan jalan raya secara penswastaaan dan skim bayaran tertanggung akan diteruskan secara terpilih supaya pelaksanaan projek jalan raya dapat dikekalkan.

JADUAL 10-7 PROJEK UTAMA JALAN RAYA, 2001-2005		
<i>Projek</i>	<i>Panjang (km)</i>	<i>Siap (Tahun)</i>
Jambatan Batang Rajang	1.5	2002
Jalan Pesisiran Pantai Baru Triso-Melebu-Pusa	51	2002
Jalan Lingkaran Bandar di Putrajaya	14	2002
Membaik Taraf Jalan dari Anak Bukit ke Kepala Batas	5	2002
Jalan Kuala Kangsar-Grik	100	2003
Membaik Taraf Jalan Bentong-Kuala Lipis	109	2003
Jalan dari Kuching ke Pusat Pentadbiran Persekutuan Baru di Rambungan	26	2003
Jalan Baru dari Kunak ke Semporna	60	2003
Membaik Taraf Jalan Persekutuan 50 dari Batu Pahat ke Klang	60	2003
Membaik Taraf Laluan 98 dari Temerloh ke Jerantut	60	2003
Lebuhraya Pantai Timur	169	2003
Jalan Baru dari Kamibongan ke Nangoh	160	2004
Membaik Taraf Jalan Klang Lama	4	2004
Membaik Taraf Jalan Persekutuan 65 dari Lee Rubber ke ULA	12	2004
Membaik Taraf Jalan Persekutuan 51 dari Seremban ke Kuala Pilah	35	2004
Jalan Baru Tenom-Besufort	120	2005
Lebuhraya Changloun-Padang Besar	39	2005

10.58 Bagi tempoh RMKe-8, sejumlah RM5.1 bilion akan diperuntukkan bagi pembangunan jalan raya baru dan RM8.9 bilion bagi memperbaiki dan menaik taraf jalan raya sedia ada. Peruntukan yang lebih besar bagi menaik taraf jalan raya sedia ada adalah selaras dengan usaha untuk meningkatkan keselamatan, keselesaan memandu dan mengurangkan masa perjalanan, termasuk pembinaan

lorong motosikal di kawasan yang dikenal pasti merbahaya. Projek utama yang akan dilaksanakan dalam tempoh RMKe-8 adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-7.

10.59 Tumpuan akan diberikan kepada pembinaan jalan raya menuju ke kawasan kurang membangun dan sekitarnya bagi menyediakan akses yang lebih baik dan memperbaiki sistem jalan raya di kawasan tersebut. Dalam hubungan ini, jalan baru luar bandar akan dibina berdasarkan piawaian geometrik tinggi bagi memudah pergerakan kenderaan berat dan perdagangan untuk memenuhi keperluan perindustrian di kawasan berkenaan demi mempercepatkan pembangunan luar

bandar dan wilayah. Antara projek utama yang akan dilaksanakan termasuk pembinaan seksyen Titi Karangan-Grik di bawah projek Lebuhraya Timur-Barat Kedua, Jalan Sepulut ke Kalabakan di Sabah dan lebuhraya dari Kuching ke Pusat Pentadbiran Persekutuan baru di Rumbungan, Sarawak. Di samping pembinaan Lebuhraya Pan Borneo yang menghubungkan Miri dan Limbang serta Jalan Simpang Pulai-Lojing-Kuala Berang, Lebuhraya Pantai Timur juga akan dipercepatkan melalui pembiayaan Kerajaan.

10.60 Beberapa projek baru termasuk Lebuhraya Senai-Desaru, Lebuhraya Kajang-Seremban dan Skim Penyuraian Trafik Kuala Lumpur Barat (Lebuhraya SPRINT) dijangka siap secara penswastaan. Projek tersebut akan menambah kira-kira 100 kilometer lebuhraya yang diswastakan kepada jumlah keseluruhan rangkaian jalan raya.

Pengangkutan Bandar

10.61 Dalam tempoh RMKe-8, strategi pengangkutan bandar akan terus memberi tumpuan kepada pembangunan secara bersepadu, cekap dan berdaya harap bagi persekitaran pengangkutan bandar di Lembah Klang serta pusat bandar utama lain. Dalam hubungan ini, strategi dan langkah perlu diambil bagi menangani masalah kesesakan lalu lintas memandangkan kebanyakan pusat bandar terus mengalami pertumbuhan penduduk dan pembangunan sosioekonomi yang tinggi. Penekanan akan diberi untuk mewujudkan sistem pengangkutan awam yang lebih cekap, selamat dan selesa supaya pengguna beralih daripada menggunakan kenderaan persendirian.

10.62 Permintaan yang lebih besar terhadap keupayaan jalan raya akan berterusan memandangkan peningkatan yang pesat dalam pemilikan kenderaan dan pembangunan komersil di bandar utama. Lebih banyak usaha diperlukan untuk meningkatkan sistem pengangkutan awam, memperbaiki pengurusan permintaan trafik dan menaik taraf rangkaian jalan bagi membolehkan pergerakan kenderaan yang lebih cepat dan penyuraian ke jalan lingkar. Bagi tujuan ini, pihak berkuasa tempatan perlu meningkatkan lagi kepakaran dalam pengurusan dan perancangan pengangkutan bandar. Langkah yang diperlukan bagi menangani kesesakan lalu lintas yang teruk termasuk perancangan guna tanah yang mencukupi, penyediaan kemudahan pengangkutan awam dan penguatkuasaan yang tegas bagi mengelakkan aktiviti pembinaan dan meletak kenderaan secara tidak teratur.

10.63 Peningkatan bilangan kenderaan bermotor di semua pusat bandar memerlukan pelaksanaan langkah keutamaan pengangkutan awam seperti kawalan tempat meletak kereta, skim peningkatan lalu lintas kawasan setempat, sekatan ke atas kenderaan berat, perluasan siar kaki dan penggunaan ITS. Langkah akan diambil bagi meningkatkan keberkesanan kawalan tempat meletak kereta dengan menghadkan jangka masa tertentu, mengurangkan keperluan kawasan meletak kenderaan bagi

projek baru dan mengenakan caj letak kenderaan yang tinggi di kawasan tertentu. Skim peningkatan lalu lintas kawasan setempat termasuk penyediaan jalan sehalu, langkah ketenteraman trafik dan arah aliran berlawanan di waktu puncak.

10.64 Penggunaan ITS akan terus merupakan strategi penting dalam mengatasi kesesakan lalu lintas dan meningkatkan sistem pengangkutan bandar serta mengurangkan pencemaran. Antara penggunaan ITS yang lebih berkesan termasuk sistem maklumat kenderaan dan pengangkutan serta papan tanda bermaklumat bagi pembentukan satu sistem pengurusan permintaan bersepadu (IDMS). Sistem ini akan merangkumi kawalan lalu lintas bandar yang dihubungkan dengan pengesanan kenderaan, kutipan data, keselamatan, pengangkutan awam dan panduan meletak kenderaan. Dalam hubungan ini, konsortium swasta yang dilantik oleh Kerajaan akan merangka pelan bagi melaksanakan ITIS di Lembah Klang.

10.65 Walaupun LRT STAR, LRT PUTRA dan KTM Komuter mampu memperolehi jumlah kadar purata penumpang harian seramai 250,000 penumpang pada waktu puncak, kadar tersebut masih lagi rendah berbanding dengan angka unjuran dan oleh itu usaha promosi yang lebih giat perlu dijalankan oleh syarikat berkenaan. Kerajaan juga akan menimbang pelbagai pilihan bagi memastikan daya maju projek dari segi kewangan dan penyediaan perkhidmatan yang lebih baik kepada orang awam. Di samping itu, langkah untuk meningkatkan produktiviti dan menjimatkan kos akan diambil bagi memperbaiki kedudukan kewangan sistem pengangkutan transit bandar. Walau bagaimanapun, dari aspek komersil, syarikat konsesi berpendapat sistem monorel dalam bandar lebih berdaya maju berasaskan kos pembinaan, sistem, operasi dan penyenggaraan yang rendah. Kos yang rendah ini dicapai melalui penggunaan kenderaan monorel tempatan yang pertama dibuat di Malaysia. Sistem monorel dijangka menyediakan pengangkutan awam penting yang menghubungkan KL Sentral dengan pusat perniagaan dan beberapa stesen LRT. Bagi menambahkan lagi rangkaian pengangkutan rel bandar, Kerajaan akan melaksanakan sistem pengangkutan monorel buatan tempatan sama seperti KL Monorel sebagai mod pengangkutan utama di Putrajaya dan Cyberjaya. Fasa pertama projek tersebut dijangka siap pada tahun 2003. Putrajaya dan Cyberjaya akan dilengkapi dengan sistem pengangkutan dalaman bersepadu yang dihubungkan dengan ERL ke Kuala Lumpur serta KLIA dan bas antara bandar.

10.66 Pembangunan selanjutnya akan terus ditumpu kepada usaha menyusun semula dan mengoptimumkan sektor pengangkutan awam terutamanya di Lembah Klang. Penekanan akan diberi kepada usaha mempromosikan multimodalisme melalui penggunaan sistem tiket guna sama, rangkaian laluan dan kemudahan bersepadu, mempertingkatkan lokasi tempat menunggu bas dan teksi, transit malls, bas pengantara yang cekap dan menyediakan lebih banyak tempat meletak kereta di kawasan berhampiran stesen LRT dan stesen bas. Perkhidmatan bas akan terus menjadi mod pengangkutan utama di bandar dan akan terus dipertingkatkan lagi bagi menyediakan perkhidmatan yang cekap, selamat dan selesa. Di Lembah Klang,

Kerajaan akan mengkaji penyusunan semula organisasi dan struktur keseluruhan operasi pengangkutan bandar bertujuan mewujudkan sistem pengangkutan yang cekap dan kewangan yang kukuh.

10.67 Pembukaan KL Sentral pada awal tahun 2001 menandakan mercu kejayaan yang penting bagi pengangkutan awam di Lembah Klang. Sebagai hab utama pengangkutan awam yang menghubungkan Kuala Lumpur dengan KLIA, Putrajaya dan Cyberjaya melalui ERL, peranan KL Sentral sebagai hab yang penting akan diperkukuh dan dimantau secara berterusan. Pembukaannya dijangka meningkatkan bilangan penumpang yang menggunakan LRT PUTRA, perkhidmatan KTMB antara bandar dan komuter serta monorel memandangkan mod pengangkutan yang berbeza akan bertemu di KL Sentral. Pengurusan KL Sentral akan diswastakan bagi memastikan operasi yang cekap.

10.68 Projek siar kaki di pusat bandar utama akan terus dilaksanakan bagi menggalak dan menarik minat orang awam untuk berjalan kaki jarak dekat dengan tidak menggunakan kenderaan persendirian. Lanskap dan jalan siar kaki berbumbung akan dilaksanakan. Pemasangan lampu jalan dan penyediaan perabot jalan akan terus dilaksana bagi menarik lebih ramai penumpang mengguna pengangkutan awam.

10.69 Beberapa projek jalan bandar akan dibina dalam tempoh RMKe-8. Projek tersebut termasuk jalan yang menghubungkan Bulatan Kampung Pandan ke Jalan Sultan Ismail di Kuala Lumpur; Jalan Lingkaran Luar Butterworth di Pulau Pinang; Jalan Pintas Muar di Johor dan beberapa jalan di Kota Kinabalu dan Kuching. Di samping itu, beberapa jalan lain akan dinaik taraf termasuk Jalan Klang Lama di Kuala Lumpur, Jalan Pintas Kuantan di Pahang dan Persimpangan Karamuning di Kota Kinabalu.

Pengangkutan Kereta Api

10.70 Dalam tempoh RMKe-8, penekanan akan terus diberi untuk meningkatkan kecekapan dan kualiti perkhidmatan kereta api. Dalam hubungan ini, usaha akan dibuat bagi meningkatkan profesionalisme tenaga kerja dalam bidang kereta api dan menjamin keselamatan operasi untuk merealisasi faedah daya saing sebenar pengangkutan kereta api.

10.71 Pembinaan landasan berkembar, pengukuhan dan elektrifikasi landasan secara terpilih, pemodenan sistem semboyan dan komunikasi serta pembelian stok kereta yang berkualiti tinggi menandakan masa depan yang cerah kepada peranan pengangkutan kereta api. Pengangkutan barang melalui kereta api yang keseluruhannya kurang daripada 5 peratus pada masa ini mempunyai potensi yang luas untuk berkembang. Bagi mencapai tujuan tersebut, pemasaran perkhidmatan industri pengangkutan kereta api akan dijalankan secara lebih berkesan.

10.72 Dengan siapnya projek sambungan rel ke Pelabuhan Barat di Pelabuhan Klang, Pengkalan Kontena Butterworth Utara dan sambungan rel dari Kempas ke Pelabuhan Tanjung Pelepas, Johor yang dijadualkan siap pada tahun 2002, usaha akan dilaksanakan untuk mempromosi faedah kos daya saing pengangkutan barang melalui kereta api. Usaha tersebut juga akan memberi sumbangan yang besar kepada pembangunan pelabuhan berkenaan. Pelbagai langkah sokongan akan dilaksanakan untuk meningkatkan pengangkutan rel termasuk memperkukuhkan piawaian operasi dan penyenggaraan, meningkatkan tahap produktiviti dan menggunakan sumber sedia ada secara optimum.

10.73 Pelaksanaan projek landasan berkembar elektrik Rawang-Ipoh dijadualkan siap pada tahun 2004. Projek ini akan menjadi penghubung penting Selatan Thailand ke Malaysia melalui jambatan darat dengan menyediakan perkhidmatan pengangkutan barang yang cekap bagi laluan Padang Besar-Ipoh-Rawang-KL-Pelabuhan Klang. Selaras dengan keperluan meningkatkan keupayaan landasan serta kecekapan dan kualiti kedua-dua perkhidmatan penumpang dan barang, Kerajaan akan menimbang untuk menyambung landasan berkembar elektrik Rawang-Ipoh ke Padang Besar di utara dan dari Seremban ke Johor Bahru di selatan. Perkhidmatan penumpang antara bandar akan diperbaiki dengan meningkatkan keupayaan landasan dan menambah operasi komuter di antara Rawang dan Tanjung Malim. Di samping itu, pelaksanaan projek landasan berkembar elektrik Sentul-Batu Caves akan menambahkan lagi perkhidmatan komuter di Lembah Klang sepanjang tujuh kilometer.

10.74 Sebagai sebahagian daripada strategi jangka panjang untuk mempromosi multimodalisme dalam pengangkutan barang, KTMB akan terus berusaha menyediakan perkhidmatan kontena kargo am serta meningkatkan produktiviti dan piawaian prestasi kemudahan yad dan terminal. Di samping itu, beberapa depoh kontena dan kemudahan terminal akan dibina secara usaha sama dengan pihak swasta untuk meningkatkan pengangkutan barang. Bagi mengadakan perkhidmatan yang cekap, berorientasikan pasaran dan operasi kereta api yang mantap, struktur KTMB akan disusun semula.

Pelabuhan

10.75 Pembangunan pelabuhan akan terus ditumpukan untuk menambah keupayaan, menaik taraf kemudahan dan peralatan serta meningkatkan kecekapan dan produktiviti pelabuhan dan perkhidmatan berkaitan. Bagi meningkatkan keupayaan, pendekatan bersepadu akan diguna pakai bagi membangunkan perkhidmatan dan kemudahan sokongan di daratan. Aksesibiliti ke pelabuhan terutamanya hubungan jalan raya dan landasan kereta api akan dipertingkatkan. Serentak dengan itu, operasi pengangkutan pelbagai mod yang menawarkan perkhidmatan dari pintu ke pintu akan dimantapkan. Pelbagai langkah juga akan diambil untuk menggalakkan pembesaran syarikat perkapalan Malaysia termasuk perkhidmatan feri, memelihara persekitaran marin dan meningkatkan keselamatan pelayaran.

10.76 Satu pihak berkuasa pelabuhan akan ditubuh antara lain bertujuan menjalankan kerja kawal selia bagi memastikan pengendali pelabuhan mematuhi piawaian prestasi serta syarat dan terma lesen yang dikeluarkan. Di samping itu, pihak berkuasa pelabuhan tersebut akan membantu memudahkan pembangunan pelabuhan dan perkhidmatan berkaitan supaya lebih teratur dan bersepadu berlandaskan kepada kelebihan, keunikan dan pengkhususan masing-masing, terutamanya dari segi liputan kawasan daratan, kepakaran dan kemudahan untuk mengendalikan jenis kargo tertentu serta mengambil kira aspek alam sekitar.

10.77 Pelbagai projek pelabuhan yang mula dilaksanakan semasa RMKe-7 dijangka siap menjelang akhir tempoh RMKe-8. Projek ini termasuk pembinaan dermaga kontena tambahan dan kemudahan gudang penyimpanan di Pelabuhan Barat, Pelabuhan Klang; tebus guna tanah seluas 25 hektar bagi pembesaran Pengkalan Kontena Butterworth Utara; terminal kontena dan jeti petrokimia cecair yang khusus di Pelabuhan Kuantan; dermaga tambahan sepanjang 360 meter di Pelabuhan Tanjung Pelepas; jeti gas asli cecair ketiga di Pelabuhan Bintulu dan pembinaan pelabuhan tambahan di Ranca-Ranca, Labuan. Bagi menambah keupayaan pelabuhan, perkhidmatan sokongan seperti distripark, bekalan minyak kapal, perbankan, insurans, broker kastam dan agensi perkapalan akan terus dipertingkatkan. Program pembangunan tanah dan lanskap di pelabuhan dan kawasan aktiviti berkaitan juga akan dibangunkan secara bersepadu bagi meningkatkan lagi keupayaan dan penggunaan perkhidmatan tersebut. Bagi menggalakkan pelancongan, operasi kapal persiaran dan pembangunan pelbagai jenis marina serta aktiviti rekreasi lain di sekitar kawasan pelabuhan akan dipertingkatkan.

10.78 Beberapa projek berkaitan pelabuhan akan dilaksanakan di Sarawak dan Sabah sebagai sebahagian daripada pembesaran keupayaan dan pembangunan pengangkutan sungai. Projek ini termasuk kerja pengerukan di muara Sungai Kuala Baram dan Sungai Sarawak bagi mendalamkan lagi laluan masuk ke Pelabuhan Miri dan Pelabuhan Kuching serta pembinaan terminal kontena dan jeti minyak di Teluk Sapangar, Sabah. Pengangkutan sungai sebagai satu pengangkutan alternatif di Sarawak dan Sabah akan dipertingkat bagi memenuhi permintaan yang bertambah daripada pengguna tempatan dan juga pelancong. Bagi mencapai tujuan ini, projek menaik taraf dan meningkat kemudahan membawa penumpang dan kargo seperti pembinaan terminal penumpang dan pengerukan alur pelayaran akan dilaksanakan. Di samping itu, pembinaan feri dengan teknologi jenis low-wash akan digalakkan untuk mengurangkan kesan hakisan tebing sungai.

10.79 Dalam tempoh Rancangan, lebih banyak usaha akan diambil untuk meningkatkan penggunaan pelabuhan tempatan. Di samping Pelabuhan Klang, Pelabuhan Tanjung Pelepas juga akan dibangunkan sebagai hab dan pusat transshipment kargo. Dalam hubungan ini, kelonggaran Dasar Kabotaj akan diperluas

ke Pelabuhan Tanjung Pelepas. Agensi Kerajaan dan pengendali terminal akan memberi tumpuan kepada aktiviti promosi untuk menarik lebih ramai pengeksport, pengimport dan masyarakat perkapalan yang lain menggunakan pelabuhan tempatan. Lebih banyak kerjasama dengan pelabuhan antarabangsa lain akan dipertingkatkan melalui usaha sama, pelabuhan berkembar dan mengadakan kerjasama strategik dengan pengendali pelabuhan dan syarikat perkapalan asing. Inisiatif lain termasuk menawarkan perkhidmatan mesra pengguna, kadar caj pelabuhan yang berdaya saing, rebat, skim keutamaan kapal dan skim dermaga khusus kepada pengusaha kapal induk.

10.80 Usaha seterusnya akan diambil untuk mempertingkatkan kecekapan dan produktiviti pelabuhan dan perkhidmatan sokongan melalui program latihan pelbagai kemahiran, pemodenan, peningkatan automasi dan pengkomputeran bagi memantap proses dan prosedur pengurusan secara berterusan. Bagi mencapai status pelabuhan berkomputer, kebanyakan pelabuhan Malaysia akan membuat pelaburan dalam sistem pengkomputeran dan menghubungkan dengan sistem pertukaran data elektronik (EDI) serta rangkaian komputer bersepadu yang membolehkan pelabuhan mengurus keseluruhan rantai logistik. Perniagaan pelabuhan melalui e-dagang akan juga dilaksanakan. Di samping itu, peralatan pelabuhan yang moden seperti kren super post-panamax, kren gantri bertayar getah dan kemudahan lain di darat dan di laut yang menggunakan teknologi canggih dan terkini serta aplikasi komputer setaraf dengan pelabuhan utama dunia juga akan disediakan.

10.81 Menjelang akhir tempoh Rancangan, keupayaan pelabuhan dijangka meningkat pada kadar 9.5 peratus setahun daripada 344.1 juta tan pada tahun 2000 kepada 541.9 juta tan pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-3. Pada masa yang sama, jumlah pengendalian kargo dijangka meningkat daripada 220.8 juta tan pada tahun 2000 kepada 383.0 juta tan pada tahun 2005. Kargo kontena dijangka terus bertambah pada kadar dua angka iaitu 19.8 peratus setahun selaras dengan pertumbuhan pesat kargo kontena dunia pada kadar 8.0 peratus setahun. Bilangan kapal yang singgah dijangka meningkat sebanyak 6.3 peratus setahun daripada 89,462 pada tahun 2000 kepada 121,210 pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-4.

10.82 Dalam sektor kecil perkapalan, tumpuan yang lebih akan diberi untuk memperbesar lagi syarikat perkapalan tempatan termasuk perkhidmatan feri bagi pengangkutan kargo dan penumpang. Pelaburan yang besar akan dibuat oleh sektor swasta melalui pajakan, usaha sama, sewa khas dan pembelian kapal tambahan. Bagi meningkatkan lagi produktiviti dan kecekapan operasi perkapalan, Kerajaan akan menggalakkan pengendali kapal supaya memodenkan operasi dan membentuk kerjasama strategik. Di samping itu, syarikat perkapalan tempatan khususnya yang terlibat dengan operasi perkhidmatan sokongan logistik di luar persisiran pantai akan digalakkan menggunakan Tabung Perkapalan bagi menambah keupayaannya.

10.83 Dalam tempoh Rancangan, MISC akan terus menjadi pengendali dan pemilik utama kapal yang dijangka menambah lagi dua buah kapal menjadikan keseluruhannya berjumlah 127 kapal dan meningkatkan keupayaan daripada 3.3 juta GRT kepada 3.4 juta GRT. Syarikat perkapalan lain seperti GMVB, Nepline Bhd. dan Halim Mazmin Bhd. dijangka meningkatkan pelaburan terutamanya bagi kapal roll-on roll-off serta kapal tangki dengan berat antara 2,526 hingga 104,449 GRT. Bagi perkhidmatan feri, Star Cruise akan menambah jumlah kapal daripada tiga feri kepada empat buah pada tahun 2005. Dengan peningkatan pelaburan yang dibuat oleh semua syarikat perkapalan tempatan, jumlah kapal yang didaftarkan di Malaysia dijangka meningkat daripada 3,200 kapal atau 6.5 juta GRT pada tahun 2000 kepada 3,800 kapal atau 8.8 juta GRT pada tahun 2005.

10.84 Bagi membolehkan Jabatan Laut memainkan peranan yang lebih berkesan di dalam memastikan keselamatan pelayaran dan perairan negara bebas daripada pencemaran, usaha akan terus diambil untuk meningkat aktiviti penguatkuasaan dan pencegahan. Usaha ini termasuk membeli kapal untuk tujuan penguatkuasaan dan alat bantuan pelayaran tambahan, menggalakkan penggunaan Lebuhraya Marin Elektronik serta memperkenalkan Sistem Pengenalan Automatik dan Sistem Perbezaan Kedudukan Global bagi mengenal pasti dan memberikan panduan keselamatan kepada kapal yang belayar di Selat Melaka. Di samping itu, program latihan akan diadakan untuk memenuhi keperluan Konvensyen Antarabangsa Mengenai Piawaian Latihan, Pensijilan dan Pemantauan bagi Pelaut.

Lapangan Terbang

10.85 Pembangunan lapangan terbang akan terus ditumpu kepada kecekapan, produktiviti dan keselamatan penerbangan serta meningkat keupayaan untuk memenuhi permintaan yang bertambah bagi pengangkutan udara. Dalam tempoh Rancangan, trafik penumpang dijangka meningkat pada kadar purata tahunan 5.2 peratus, manakala trafik kargo sebanyak 7.3 peratus. Trafik penumpang dijangka bertambah kepada 41.6 juta penumpang setahun pada tahun 2005, manakala kargo udara dijangka bertambah kepada 1,129,150 tan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 10-5.

10.86 Usaha akan terus diambil untuk meningkatkan kecekapan dan prestasi perkhidmatan di KLIA bagi menjadikan KLIA sebagai hab penerbangan serantau. Di samping itu, pengusaha lapangan terbang dan syarikat penerbangan negara akan mempromosikan KLIA secara bersama dan menggalakkan lebih banyak penerbangan asing mengadakan perkhidmatan penumpang dan kargo di KLIA. Kerjasama strategik akan diadakan di antara pengusaha lapangan terbang dan syarikat penerbangan dengan pengusaha dan syarikat penerbangan lain bagi meningkatkan kerjasama dan rangkaian penerbangan.

10.87 Lapangan terbang lain akan dipertingkat untuk menyediakan perkhidmatan yang cekap dan menambah aksesibiliti khususnya di kawasan pedalaman Sabah dan Sarawak. Lapangan terbang ini juga berfungsi sebagai lapangan terbang sokongan untuk melengkapi pembangunan KLIA sebagai hab penerbangan. Pembinaan lapangan terbang baru di Tawau, Bintulu dan Limbang akan disiapkan dalam tempoh Rancangan. Lapangan terbang di Alor Setar dan Miri juga akan dinaik taraf untuk meningkatkan keupayaannya.

10.88 Kerajaan akan terus mengadakan rundingan mengenai Perjanjian Perkhidmatan Udara untuk menambah bilangan dan kekerapan penerbangan ke dalam negara serta menambah hak mendarat bagi syarikat penerbangan Malaysia. Dalam hubungan ini, satu pendekatan yang liberal termasuk dasar Open Sky akan diperkenal untuk memberi hak mendarat bagi meningkatkan rangkaian penerbangan dan pada masa yang sama melindungi syarikat penerbangan negara dan pengusaha tempatan lain untuk memastikan akses pasaran dan daya saingnya.

10.89 Penswastaan perkhidmatan kawalan trafik udara akan selesai pada awal tempoh Rancangan. Oleh itu, semua perkhidmatan berkaitan dengan penerbangan akan diurus oleh sektor swasta. Satu badan kawal selia baru iaitu Lembaga Penerbangan Awam Malaysia (CAAM) akan ditubuh untuk menetapkan piawaian prestasi dan penyeliaan operasi lapangan terbang dan perkhidmatan penerbangan. Di samping itu, CAAM akan bertanggungjawab mengenai pensijilan pesawat dan komponen pesawat yang dibuat di Malaysia. CAAM juga akan memasti bahawa semua lapangan terbang dan syarikat yang menyediakan perkhidmatan penerbangan mengekalkan keseimbangan di antara kepentingan komersil dan keperluan pembangunan industri ini.

10.90 Usaha akan diambil oleh MAHB untuk meningkatkan produktiviti dan kecekapan di semua lapangan terbang. Di samping itu, MAHB akan menambah sumbangan pendapatan daripada sumber bukan aeronautik termasuk membangunkan tanah KLIA. Dalam hubungan ini, sebuah hotel, taman tema, padang golf dan muzium udara telah dirancang untuk mempromosikan KLIA sebagai destinasi pelancongan. Sukan bermotor akan dipromosi secara giat untuk menggunakan kemudahan di Sirkuit Perlumbaan Formula Satu di KLIA. Di samping itu, pembinaan Pusat Pameran dan Persidangan Negara sebagai sebahagian daripada pembangunan semula Lapangan Terbang Sultan Abdul Aziz Shah di Subang akan siap dalam tempoh Rancangan.

Komunikasi

10.91 Teras sektor kecil komunikasi akan ditumpukan kepada peningkatan keupayaan bagi menyediakan aksesibiliti yang luas kepada perkhidmatan komunikasi dan multimedia pada kos yang berpatutan khususnya di kawasan luar bandar. Peningkatan dalam teknologi telefoni suara melalui internet (VoIP) akan

mengurangkan lagi kos perkhidmatan telefon. Penggunaan Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL) akan membolehkan capaian internet yang berkelajuan tinggi melalui talian tembaga sedia ada dalam lingkungan tempatan. Di samping itu, kemajuan pesat dalam teknologi komunikasi mudah alih seperti General Packet Radio Service dan telefon mudah alih Generasi Ketiga (3G) yang menggunakan teknologi Code Division Multiple Access (CDMA) akan membolehkan penyediaan perkhidmatan baru termasuk capaian internet yang berkelajuan tinggi dan audio-video streaming. Teknologi transmisi baru seperti Power Line Communication (PLC) Technology yang melibatkan penghantaran data melalui talian elektrik akan menyediakan pilihan kepada talian telefon. Teknologi ini akan mengurangkan kos sambungan infrastruktur di samping meningkatkan rangkaian perkhidmatan sambungan.

10.92 Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia akan mengawal pelaksanaan program USP termasuk menentukan sasaran dan jadual masa untuk melaksanakan sepenuhnya infrastruktur komunikasi, piawaian perkhidmatan dan penyampaian. Oleh yang demikian, kadar penembusan luar bandar dijangka meningkat kepada 17.5 telefon bagi setiap 100 penduduk pada tahun 2005 dan kadar penembusan negara kepada 27.0. Usaha ini akan melibatkan pemasangan 423,800 talian baru dan 88,760 telefon awam di kawasan luar bandar. Sejumlah RM2.1 bilion akan dilaburkan untuk mencapai sasaran USP dengan pembiayaan utama daripada sektor swasta melalui sumbangan kepada Dana USP. Penembusan telefon selular diunjur meningkat kepada 38 bagi setiap 100 penduduk pada tahun 2005 didorong oleh keselesaan mengguna, harga yang berdaya saing dan keupayaan pengkomputerannya.

10.93 Industri komunikasi dan multimedia akan menyediakan perkhidmatan bertaraf dunia pada kadar yang berdaya saing untuk menghadapi cabaran persaingan global. Akta Komunikasi dan Multimedia 1998, akan memudahkan pengenalan perkhidmatan baru menggunakan teknologi baru melalui peraturan perlesenan yang lebih liberal tanpa mengambil kira jenis teknologi dan perkhidmatan. Dalam hubungan ini, kebanyakan aktiviti e-dagang seperti web hosting, kandungan internet, urusan elektronik dan perkhidmatan rangkaian persendirian dikecualikan lesen daripada Suruhanjaya. Akta ini juga memperuntukkan kawalseliaan sendiri oleh industri bagi membolehkan pengusaha bertindak segera kepada tekanan persaingan dan menumpukan kepada produktiviti dan kecekapan. Kerajaan akan menetapkan petunjuk utama prestasi untuk memantau prestasi dan menetapkan garis panduan umum seperti persaingan yang adil untuk melindungi dan menggalakkan kepentingan pengguna serta memastikan matlamat sosial tercapai. Sektor swasta perlu lebih inovatif dan kreatif dalam menyediakan perkhidmatan berlainan dan baru, terutama dalam pasaran yang khusus mengikut keperluan pengguna serta pengkhususan yang memberikan pulangan yang tinggi.

Bekalan Air

10.94 Teras sektor kecil air akan ditumpukan kepada keperluan menguruskan sumber air negara dengan berkesan supaya mempunyai bekalan air selamat yang mencukupi. Bagi tujuan ini, cadangan Dasar Air Negara dan Pelan Induk Sumber Air Negara yang baru yang meliputi tempoh perancangan sehingga tahun 2050, akan menyediakan strategi dan prinsip panduan untuk pembangunan dan pemuliharaan sumber air negara pada masa hadapan. Prinsip ini antara lain akan berasaskan pembangunan bersepadu, pembahagian sumber air yang sama rata di antara kawasan, integriti alam sekitar, penyeragaman peraturan dan amalan air dan struktur tarif air serta nilai ekonomi air. Dalam hubungan ini, Suruhanjaya Air dan Sanitasi yang dicadang akan menguatkuasakan pematuhan objektif kualiti air dan alam sekitar melalui mekanisme kawal selia. Di samping itu, Kerajaan akan mengambil kira perancangan kawasan tadahan air dalam membuat keputusan melibatkan dasar guna tanah bagi menggambarkan nilai ekonomi kawasan tadahan air, hutan simpan dan kawasan lain yang dilindungi serta mewartakan kawasan tadahan air, tapak empangan dan kawasan tebing sungai untuk memelihara bekalan air bagi kegunaan pada masa hadapan. Sumber dan dana yang mencukupi akan disediakan untuk menjalankan program ini dengan berkesan. Perancangan ini akan diselaraskan oleh Majlis Sumber Air Negara menerusi kerjasama yang erat dan penyelarasan melalui dialog dan perkongsian di antara Kerajaan Persekutuan dengan kerajaan-kerajaan negeri serta pihak industri.

10.95 Selain memastikan sistem bekalan air yang berkesan dan berdaya harap, keutamaan akan diberi untuk mengurangkan pembaziran dan kerugian. Dalam tempoh Rancangan, pengurusan permintaan dan strategi pemuliharaan yang berkesan dan menyeluruh akan diperkenalkan. Kadar air tidak terhasil dijangka berkurangan daripada 36 peratus pada tahun 2000 kepada 31 peratus pada tahun 2005. Kempen kesedaran awam tentang pentingnya penjimatan air akan dipergiat. Undangundang kecil bangunan akan dipinda untuk memastikan kediaman dan premis perindustrian yang baru dipasang dengan peralatan penjimatan air. Usaha juga akan diambil untuk meningkatkan pemantauan dan kawalan keselamatan empangan. Langkah ini merangkumi pemantauan rapi ciri-ciri empangan seperti hasil hidrologi, jumlah takungan, tahap kritikal dan kaedah pelepasan air yang lebih seimbang di antara permintaan dan bekalan, terutamanya semasa musim kemarau. Di samping itu, lebih banyak kolam takungan akan dibina.

10.96 Permintaan air untuk kegunaan domestik dan industri dijangka meningkat sebanyak 5.4 peratus setahun semasa tempoh Rancangan. Liputan bekalan air negara dijangka meningkat kepada 95 peratus iaitu hampir 100 peratus liputan kawasan bandar dan 91 peratus kawasan luar bandar pada tahun 2005. Di samping untuk memenuhi permintaan yang bertambah di kawasan bandar, Kerajaan akan terus menyediakan air minuman yang berkualiti kepada kelompok kecil di luar bandar. Dalam hal ini, pembangunan kemudahan infrastruktur bagi memperolehi sumber air

tanah dan merawat air sungai dan anak sungai akan terus dilaksanakan bagi menambah bekalan air paip. Bekalan air akan dipertingkatkan lagi di negeri yang mempunyai liputan air yang rendah di kawasan luar bandar. Di samping itu, air permukaan hiliran akan digunakan untuk tujuan industri dan kegunaan bukan kritikal.

10.97 Pelaksanaan projek bekalan air akan dipercepatkan, seperti pembinaan Empangan Chereh dan Bekalan Air Kuantan Raya dan Skim Bekalan Air Tanjung Malim. Pembinaan dua kerja utama punca air iaitu projek Sungai Selangor Fasa III (SSP3) dan Skim Penyaluran Air Mentah dari Pahang ke Selangor akan dimulakan dalam tempoh Rancangan bagi memenuhi peningkatan permintaan air di Lembah Klang. Selain daripada Empangan Sungai Selangor, Projek SSP3 juga mengandungi Loji Rawatan Air Bukit Badong Peringkat 1 dengan keupayaan 400 jlh yang dijangka siap pada tahun 2002 dan Peringkat 2 dengan keupayaan yang sama dijangka siap pada tahun 2004. Projek Penyaluran Air Mentah Pahang ke Selangor adalah bertujuan memindahkan air mentah dengan keupayaan maksimum sebanyak 2,400 jlh melalui saluran paip dan terowong dari Pahang ke Selangor serta Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan akhirnya ke Negeri Sembilan.

10.98 Dalam tempoh Rancangan, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Perak dan Sabah dijangka menyempurnakan usaha Kerajaan untuk menswasta atau mengkorporatkan pihak berkuasa bekalan air. Penswastaan pihak berkuasa bekalan air akan dilaksanakan secara bersepadu termasuk kerja rawatan, pengagihan air, urusan bil dan perkhidmatan pelanggan. Badan kawal selia air negeri akan ditubuhkan dengan kuasa yang mencukupi untuk penguatkuasaan kawal selia dari segi ekonomi dan keselamatan bagi memastikan syarikat swasta patuh kepada syarat perjanjian penswastaan. Bagi meningkatkan keberkesanan mekanisme badan kawal selia negeri, Suruhanjaya Air dan Sanitasi akan ditubuh untuk menasihati kerajaan negeri dalam aspek perundangan dan perkara berkaitan tanggungjawab sosial untuk dilaksanakan oleh pemegang konsesi.

10.99 Penggunaan ICT akan diperluas dengan penubuhan sistem maklumat negara yang diseragamkan dengan rangkaian pangkalan maklumat di peringkat Persekutuan dan negeri. Selain daripada maklumat mengenai kewujudan dan kegunaan air yang sebenar, sistem ini juga merangkumi unjuran permintaan air. Di samping itu, untuk meningkatkan pengurusan dan pengendalian pengagihan air, penggunaan Sistem Maklumat Geografi (GIS), Sistem Penyeliaan Kawalan dan Perolehan Data (SCADA), sistem telemetri serta maklumat pelanggan dan sistem urusan bil akan diperluas. Sistem ini, antara lain akan menangani masalah kadar air tidak terhasil melalui pengesanan yang lebih awal.

Pembetulan

10.100 Dalam tempoh RMKe-8, Kerajaan akan melaksanakan program pembangunan pembetulan yang besar dengan pelaksanaan 13 projek pembetulan. Projek ini

termasuk menaik taraf 10 loji rawatan pemptungan dan rangkaian pemptungan serta penyediaan tiga kemudahan baru merawat enapcemar untuk memastikan pemberian perkhidmatan yang lebih baik. Projek ini akan menyediakan perkhidmatan pemptungan kepada 1.8 juta lagi penduduk.

10.101 Pelaksanaan kerja membaik pulih kira-kira 2,500 loji rawatan akan menghasilkan kualiti efluen dan persekitaran yang lebih baik. Pelaksanaan program ini adalah selaras dengan syor kajian pemptungan supaya pemegang konsesi sedia ada menjalankan kerja operasi dan senggaraan perkhidmatan pemptungan termasuk kutipan caj dan urusan bil. Kerajaan pula akan bertanggungjawab bagi perbelanjaan modal yang diperlukan untuk peningkatan sistem, naik taraf dan pemuliharaan sistem pemptungan. Pilihan ini antara lain akan menjamin bahawa perkhidmatan pemptungan terus disediakan kepada orang awam pada kadar yang mampu dan memastikan pemptungan air sisa dengan selamat.

10.102 Pengambilalihan loji rawatan pemptungan yang baru daripada pemaju akan meningkatkan liputan penduduk yang diberi perkhidmatan oleh pemegang konsesi kepada kira-kira 14.4 juta penduduk pada tahun 2005. Pelaksanaan pelan tadahan pemptungan akan mengurangkan lagi bilangan loji rawatan setempat dan mengoptimumkan sumber bagi pengendalian dan penyenggaraan sistem pemptungan. Di samping itu, sistem rawatan berasingan akan dilaksanakan di lokasi seperti kawasan berbukit dan terpencil di mana kos sambungan kepada sistem pemptungan berpusat adalah tinggi atau mempunyai kesan yang negatif kepada alam sekitar.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 10-8			
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI INFRASTRUKTUR DAN KEMUDAHAN AWAM, 2001-2005 (RM juta)			
Sektor	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Pengangkutan	20,913.1	20,484.2	21,222.1
Jalan Raya ¹	12,429.9	12,269.5	14,002.6
Pengangkutan Bandar	404.2	404.0	705.6
Rel	5,450.3	5,450.3	4,081.0
Pelabuhan	1,157.4	1,089.2	1,500.0
Lapangan Terbang	1,471.3	1,271.2	932.9
Kemudahan Awam	3,445.3	3,048.0	5,549.9
Bekalan Air	2,776.8	2,382.7	3,966.3
Pemptungan	668.5	665.3	1,583.6
Komunikasi	51.0	39.6	228.0
Komunikasi dan Pos	10.2	4.1	146.7
Perkhidmatan Kaji Cua	40.8	35.5	81.3
Jumlah	24,409.4	23,571.8	27,000.0

Nota: ¹ Tidak termasuk jalan raya tempatan dalam kawasan pembangunan wilayah; beberapa jalan pihak berkuasa tempatan dan jalan pertanian.

10.103 Peruntukan pembangunan yang besar akan terus disediakan oleh Kerajaan bagi pembangunan infrastruktur dan kemudahan awam. Sejumlah RM27.0 bilion akan diperuntukkan oleh Kerajaan termasuk RM14.0 bilion untuk jalan raya, RM4.1 bilion bagi rel dan RM4.0 bilion untuk bekalan air, seperti

ditunjukkan dalam Jadual 10-8. Pelaburan oleh sektor swasta berjumlah RM3.5 bilion untuk jalan raya akan melengkapi peruntukan Kerajaan bagi sekor kecil ini. Pelaburan yang besar bagi projek infrastruktur dan kemudahan awam akan mempertingkatkan lagi rangkaian pengangkutan serta kebolehpercayaan dan tersedianya kemudahan awam.

V. PENUTUP

10.104 Rancangan Malaysia Kelapan akan memberi tumpuan kepada usaha peningkatan kecekapan, produktiviti, kualiti dan daya harap kemudahan perkhidmatan infrastruktur bagi memperkukuhkan hubungan dan memperbaiki pengangkutan untuk menyokong daya saing negara. Kesesakan di bandar yang semakin bertambah memerlukan peralihan kepada penggunaan pengangkutan awam yang bermuatan besar dan aplikasi Sistem Pengangkutan Pintar bagi pengurusan trafik yang lebih baik, pengangkutan yang cekap, selamat dan selesa serta pengurangan pencemaran. Penggunaan ICT yang lebih meluas akan mempertingkatkan pengurusan bekalan dan permintaan air serta menyokong aplikasi multimedia. Aspek alam sekitar akan diambil kira dan diintegrasikan dalam perancangan projek infrastruktur bagi menjamin keselamatan dan kualiti hidup yang lebih baik.

BAB 11 : TENAGA

I. PENDAHULUAN

11.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), tumpuan sektor tenaga adalah kepada pembangunan mampan sumber yang boleh susut dan mempelbagaian sumber tenaga. Dasar untuk mengurangkan pergantungan terhadap minyak menghasilkan pembangunan dan penggunaan gas asli yang begitu pesat. Bagi sektor elektrik pula, teras utama adalah memastikan keupayaan penjanaan yang mencukupi serta menambah dan menaiktaraf infrastruktur penghantaran dan pengagihan elektrik. Penggunaan sumber tenaga baru dan alternatif turut digalakkan dan langkah juga diambil untuk menggunakan tenaga secara cekap.

11.02 Bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), usaha bersepadu akan diambil untuk memastikan pembangunan mampan sumber tenaga, yang boleh susut dan yang boleh diperbaharui, bagi memenuhi permintaan tenaga negara. Sektor tenaga akan terus diperkukuh bagi menyokong pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan dan dengan itu mempertingkatkan daya tahan dan daya saing negara. Usaha akan dipergiat bagi memastikan bekalan tenaga yang mencukupi, berkualiti dan terjamin, menggalakkan penggunaan gas serta tenaga boleh diperbaharui secara meluas dan menyediakan keupayaan penjanaan elektrik yang mencukupi. Di samping itu, pembangunan industri yang menghasilkan barangan dan menawarkan perkhidmatan berkaitan tenaga bagi pasaran dalam negeri dan eksport akan diberi sokongan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

11.03 Selaras dengan Dasar Tenaga Negara, sektor tenaga telah mengguna pendekatan baru dan membangunkan kemudahan bagi memenuhi keperluan ekonomi yang pelbagai dalam tempoh RMKe-7. Usaha telah diambil bagi memastikan bekalan tenaga yang mencukupi dan berdaya harap dan pada masa yang sama meningkatkan kecekapan dan produktiviti sektor tenaga.

Permintaan Tenaga

11.04 Tenaga Komersil. Perkembangan pesat dalam sektor industri dan pengangkutan telah meningkatkan penggunaan akhir tenaga komersil pada kadar purata 4.7 peratus setahun daripada 928.2 petajoule (PJ) pada tahun 1995 kepada 1,167.1 PJ pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-1. Ini membawa kepada peningkatan kecil dalam intensiti penggunaan tenaga daripada 5.6 gigajoule (GJ) pada tahun 1995

JADUAL 11-1
PERMINTAAN AKHIR TENAGA KOMERSIL¹ MENGIKUT SUMBER,
1995-2005

Sumber	1995		2000		2005		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
	PJ	%	PJ	%	PJ	%	RMKe-7	RMKe-8
Keluaran Petroleum	676.0	72.8	804.3	68.9	1,139.1	67.0	3.5	7.2
Gas Asli ²	81.1	8.8	120.0	10.3	184.8	10.9	8.2	9.0
Elektrik	141.3	15.2	205.0	17.6	320.0	18.8	7.7	9.3
Arang Batu & Coke	29.8	3.2	37.8	3.2	55.9	3.3	4.9	8.1
Jumlah	928.2	100.0	1,167.1	100.0	1,699.8	100.0	4.7	7.8
Penggunaan Per Kapita (gigajoule)	44.3		50.1		66.4		2.5	5.8

Nota:

¹ Merujuk kepada kuantiti tenaga komersil yang dibekal kepada pengguna akhir tetapi tidak termasuk gas, arang batu dan minyak bahan api yang digunakan dalam penjesan elektrik.

² Joule ialah unit tenaga yang digunakan untuk menetapkan kandungan persamaan fizikal haba bagi setiap bentuk sumber tenaga. Satu megajoule = 10⁶ joule, satu gigajoule (GJ) = 10⁹ joule dan satu petajoule (PJ) = 10¹⁵ joule dan satu PJ = 0.0239 juts tun metrik minyak (mtoe). Satu tmt = 7.6 ton.

³ Termasuk gas asli yang digunakan sebagai bahan api dan bahan sua oleh sektor bukan elektrik.

kepada 5.7 GJ pada tahun 2000. Penggunaan tenaga per kapita meningkat pada kadar yang lebih rendah iaitu 2.5 peratus kepada 50.1 GJ pada tahun 2000 berbanding dengan 44.3 GJ pada tahun 1995.

11.05 Dari segi campuran tenaga, terdapat peralihan penggunaan daripada minyak dan keluaran petroleum kepada sumber tenaga

alternatif terutama gas asli yang mencerminkan kejayaan Dasar Susutan Negara dan Dasar Pelbagaian Empat Bahan Api. Secara khususnya, penggunaan akhir gas, elektrik serta arang batu dan coke, masing-masing meningkat pada kadar 8.2 peratus, 7.7 peratus dan 4.9 peratus setahun. Walau bagaimanapun, campuran tenaga keseluruhan negara dikaji semula secara berterusan bagi memastikan bekalan tenaga jangka panjang yang berdaya harap dan terjamin. Pada masa yang sama, kemungkinan membangunkan sumber tenaga yang lain seperti tenaga boleh diperbaharui sebagai tambahan kepada sumber tenaga lazim telah juga dipertimbangkan.

JADUAL 11-2
PENGGUNAAN AKHIR TENAGA KOMERSIL MENGIKUT SEKTOR,
1995-2005

Sektor	1995		2000		2005		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
	PJ	%	PJ	%	PJ	%	RMKe-7	RMKe-8
Perindustrian ¹	337.5	36.4	432.9	37.1	650.0	38.2	5.1	8.5
Pengangkutan	327.8	35.3	422.8	36.2	642.5	37.8	5.2	8.7
Kediaman & Komersil	118.8	12.8	147.8	12.7	213.2	12.5	4.5	7.6
Bukan Tenaga ²	125.4	13.5	142.8	12.2	165.2	9.7	2.6	3.0
Pertanian & Perhutanan	18.7	2.0	20.8	1.8	28.9	1.8	2.2	6.8
Jumlah	928.2	100.0	1,167.1	100.0	1,699.8	100.0	4.7	7.8

Nota:

¹ Termasuk pembuatan, pembinaan dan perlombongan.

² Termasuk gas asli, bitumen, asphalt, minyak pelincir, bahan sua industri dan gris.

11.06 Sektor industri merupakan pengguna tenaga yang terbesar menggunakan 37.1 peratus daripada jumlah permintaan akhir tenaga komersil pada tahun 2000, diikuti oleh sektor pengangkutan sebanyak 36.2 peratus serta sektor kediaman dan komersil 12.7 peratus, seperti ditunjukkan

dalam Jadual 11-2. Industri yang menyumbang kepada peningkatan dalam penggunaan tenaga termasuk getah, kayu, kaca, simen dan pemprosesan makanan. Di sektor pengangkutan, pertambahan bilangan kenderaan persendirian dan komersil serta perluasan rangkaian jalan raya negara turut menyumbang kepada peningkatan penggunaan tenaga. Di samping itu, kemajuan dalam sistem pengangkutan rel, terutamanya sistem transit aliran ringan di Lembah Klang serta perkhidmatan komuter antara bandar juga telah meningkatkan penggunaan elektrik.

JADUAL 11-3
BEKALAN TENAGA KOMERSIL ASAS¹ MENGIKUT SUMBER, 1995-2005

Sumber	1995		2000		2005		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%)	
	PJ	%	PJ	%	PJ	%	RMKe-7	RMKe-8
Minyak Mentah & Keluaran Petroleum	702.2	54.3	888.4	53.1	1,205.2	50.8	4.8	6.3
Gas Asli ²	459.5	35.5	622.2	37.1	948.4	39.9	6.3	8.8
Hidro	64.5	5.0	73.0	4.4	81.6	3.4	2.5	2.3
Arang Batu & Coke	67.5	5.2	90.4	5.4	139.6	5.9	6.0	9.1
Jumlah	1,293.7	100.0	1,674.0	100.0	2,374.8	100.0	5.3	7.2

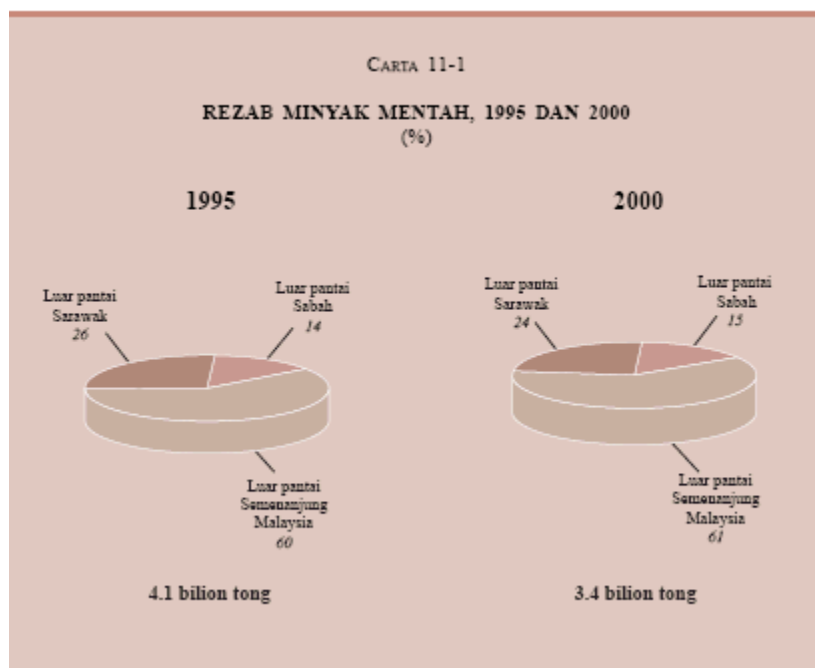
Nota:
¹ Merujuk kepada bekalan tenaga konkrit yang belum melalui proses transformasi untuk menghasilkan tenaga. Tenaga bukan konkrit seperti biomassa dan solar tidak diambikira.
² Tidak termasuk gas yang dibakar, gas yang dimasukkan semula ke dalam bumi dan gas cecair asli yang diekspor.

Bekalan Tenaga

11.07 Jumlah bekalan tenaga dalam tempoh RMKe-7 telah meningkat pada kadar purata 5.3 peratus setahun iaitu daripada 1,293.7 PJ pada tahun 1995 kepada 1,674 PJ pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-3.

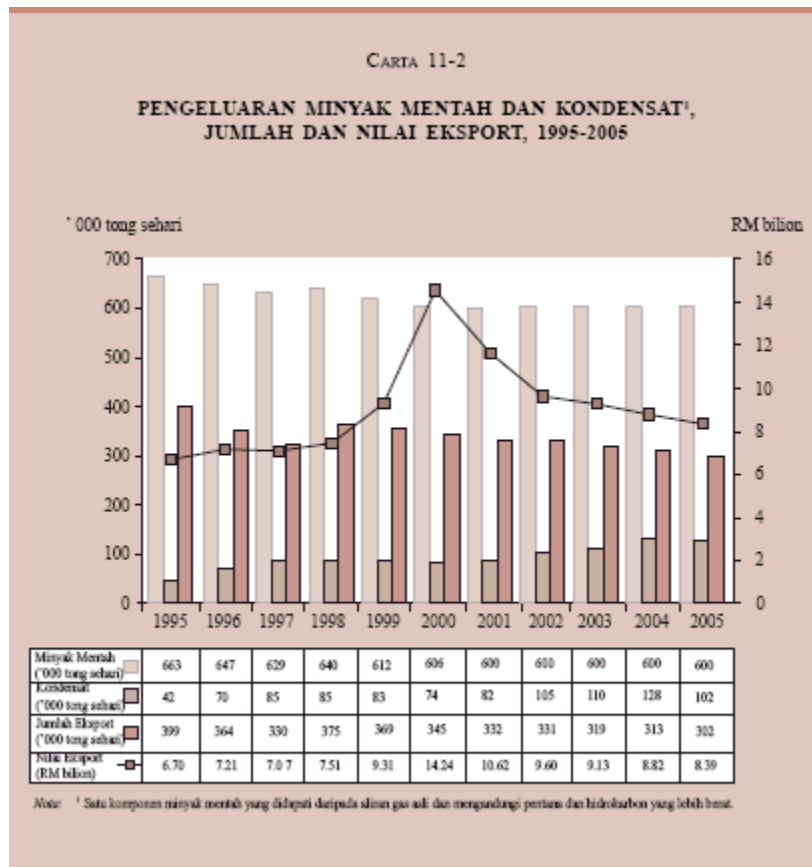
Sumber utama bekalan tenaga ialah minyak mentah dan keluaran petroleum yang merupakan 53.1 peratus daripada jumlah bekalan tenaga pada tahun 2000, diikuti oleh gas asli 37.1 peratus, arang batu dan coke 5.4 peratus dan hidro 4.4 peratus. Dalam tempoh Rancangan, bahagian minyak mentah dan keluaran petroleum telah berkurang manakala gas asli pula meningkat yang menunjukkan kejayaan mengurangkan lagi pergantungan kepada hanya satu sumber tenaga dan membangunkan sumber bekalan tenaga alternatif.

Minyak Mentah

11.08 Rezab, Carigali dan Pengeluaran. Rezab minyak mentah negara berkurangan sebanyak 17 peratus daripada 4.1 bilion tong kepada 3.4 bilion tong dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Carta 11-1. Pengurangan ini sebahagian besarnya

adalah disebabkan oleh pengekalan tahap pengeluaran dan lapangan minyak sedia ada yang matang. Walaupun lapangan minyak baru telah ditemui, namun saiznya adalah lebih kecil dengan enapan yang sedikit. Bagi memenuhi keperluan menambah rezab minyak, Petrolim Nasional Berhad (PETRONAS) telah membuat pelaburan dalam aktiviti hulu di luar negara dengan mendapatkan beberapa kawasan carigali di Algeria, Angola, Chad, Gabon, Indonesia, Iran, Libya, Myanmar, Pakistan, Sudan, Syria, Tunisia, Turkmenistan dan Vietnam.

11.09 Pengeluaran purata minyak mentah dalam negeri berkurangan daripada 663,000 tong sehari pada tahun 1995 kepada 606,000 tong sehari pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Carta 11-2. Dalam tempoh Rancangan, pengeluaran purata minyak mentah adalah 627,000 tong sehari iaitu 63 peratus dari Semenanjung Malaysia, 23.2 peratus dari Sarawak dan 13.8 peratus dari Sabah. Walau bagaimanapun, pengeluaran kondensat meningkat

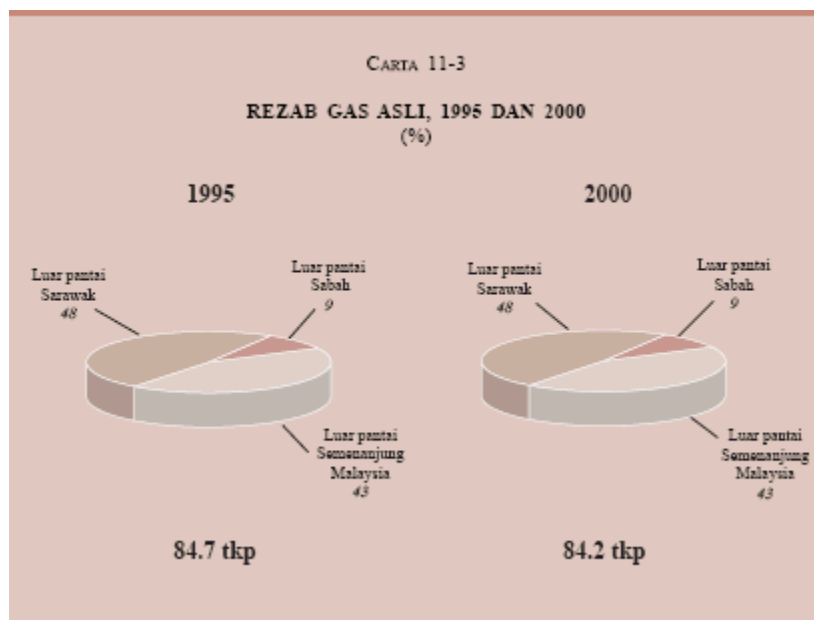
daripada 42,000 tong sehari pada tahun 1995 kepada 74,000 tong sehari pada tahun 2000.

11.10 Penggunaan. Sebahagian besar minyak mentah dalam negeri adalah dieksporth memandangkan kualitinya yang tinggi. Eksporth minyak mentah berkurangan daripada 399,000 tong sehari pada tahun 1995 kepada 345,000 tong sehari pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Carta 11-2. Walau bagaimanapun, dengan kenaikan harga minyak dunia, nilai eksport minyak mentah telah meningkat pada kadar tahunan purata 16.3 peratus daripada RM6.7 bilion pada tahun 1995 kepada RM14.2 bilion pada tahun 2000. Dengan beroperasinya loji penapisan di Melaka pada tahun 1997, Malaysia kini mempunyai enam buah loji penapisan minyak dengan keupayaan penapisan berjumlah 520,000 tong sehari untuk kegunaan tempatan dan eksport. Loji penapisan minyak tersebut membekalkan lebih daripada 80 peratus permintaan

keluaran petroleum dalam negeri. Peningkatan keupayaan penapisan ini dapat mengurangkan import keluaran petroleum seperti diesel, minyak bahan api dan bitumen dan meningkatkan eksport keluaran petroleum tertentu seperti kerosin, gas petroleum cecair (LPG) dan bahan api jet.

11.11 Harga. Harga minyak mentah stabil pada tahun 1996 dalam lingkungan US\$18 hingga US\$22 setong. Walau bagaimanapun, harga minyak mentah menurun pada tahun 1998 akibat kemerosotan permintaan dan peningkatan bekalan, sehingga mencecah ke paras rendah iaitu US\$10 setong. Berikutan pengurangan pengeluaran yang ketara oleh ahli Persatuan Negara-Negara Pengeksport Minyak (OPEC) harga minyak telah meningkat semula. Pada masa yang sama, pemulihan krisis ekonomi Asia yang lebih awal daripada yang dijangka telah mengubah arah aliran harga dan menjelang Jun 2000, harga minyak mentah telah naik melebihi US\$30 setong. Oleh yang demikian, harga purata minyak mentah Malaysia telah meningkat kepada US\$29.58 setong pada tahun 2000 berbanding dengan US\$18.34 setong pada tahun 1995.

Gas Asli

11.12 Rezas, Carigali dan Pengeluaran. Rezas gas asli telah berkurangan sedikit daripada 84.7 trilion kaki padu (tkp) pada tahun 1995 kepada 84.2 tkp pada tahun 2000 tetapi saiznya masih empat kali lebih besar daripada rezas minyak mentah, seperti ditunjukkan dalam Carta 11-3. Sebahagian besar jumlah rezas pada

tahun 2000 terdapat di luar pantai Semenanjung Malaysia dan Sarawak. Jumlah ini walau bagaimanapun tidak termasuk rezas gas sebanyak 8.6 tkp yang ditemui di Kawasan Pembangunan Bersama Malaysia-Thailand pada tahun 1998. Pengeluaran gas telah meningkat kepada 4,951 juta kaki padu sehari (jkps) pada tahun 2000 daripada 3,551 jkps pada tahun 1995, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-4. Peningkatan sebanyak 39.4 peratus ini sebahagian besarnya disebabkan penggunaan yang tinggi dalam sektor elektrik dan industri.

JADUAL 11-4
PENGELUARAN GAS ASLI¹, 1995-2005
(jkps)

Kawasan Carigali	1995	2000	2005
Luar pantai Semenanjung	1,440	2,100	2,800
Luar pantai Sabah	230	220	354
Luar pantai Sarawak	1,881	2,631	3,888
Malaysia	3,551	4,951	7,042

Nota: ¹ Jumlah gas yang dikeluarkan di telaga gas

11.13 Penggunaan. Sektor elektrik terus merupakan pengguna utama gas, iaitu 80.7 peratus daripada jumlah penggunaan gas pada tahun 2000. Peningkatan penggunaan gas adalah disebabkan

antara lain, oleh bertambahnya penggunaan teknologi turbin gas kitar padu (CCGT) di Semenanjung Malaysia.

11.14 Sektor bukan tenaga menggunakan 19.3 peratus daripada jumlah penggunaan gas di Semenanjung Malaysia pada tahun 2000 yang mana 45 peratus daripadanya adalah oleh industri petrokimia. Gas daripada sistem Penggunaan Gas Semenanjung (PGU) terus dibekalkan kepada pengguna industri kecil, komersil dan kediaman menerusi Sistem Pembahagian Gas Asli. Isipadu purata sebanyak 65 jkps gas telah dibekalkan kepada pengguna di Lembah Klang, Pasir Gudang, Kluang, Gebeng dan Kemaman. Bagi sektor kediaman, paip bekalan gas telah disambungkan kepada 22,000 buah rumah.

11.15 Menerusi pelaksanaan program gas asli untuk kenderaan (NGV), sejumlah 18 buah stesen pengisian NGV awam dan dua buah stesen swasta telah dibina manakala 3,700 buah kenderaan diubahsuai untuk menggunakan gas asli. Pada tahun 1998, PETRONAS telah diberi kelulusan untuk mengimport 1,000 buah teksi monogas secara berperingkat-peringkat yang mana 300 buah daripadanya sedang beroperasi.

11.16 Dalam tempoh Rancangan, penggunaan gas telah dipelbagaikan lagi dengan memperkenalkan sistem penyejukan gas setempat (GDC). GDC yang menggunakan gas untuk menghasilkan air dingin bagi kegunaan sistem pendingin udara dan haba terbuang untuk menjana elektrik telah membantu mengurangkan beban permintaan tenaga elektrik di waktu puncak dan mengurangkan pelaburan untuk keupayaan penjanaan. Tiga buah loji GDC iaitu di Kuala Lumpur City Centre (KLCC), Lapangan Terbang Antarabangsa KL (KLIA) dan Putrajaya telah mula beroperasi dalam tempoh Rancangan.

11.17 Eksport gas asli cecair (LNG) telah meningkat daripada 9.9 juta tan pada tahun 1995 kepada 15.5 juta tan pada tahun 2000. Negara Jepun kekal sebagai pasaran terbesar eksport LNG iaitu sebanyak 72.4 peratus, diikuti oleh Taiwan pada 14.5 peratus dan Korea Selatan pada 13.1 peratus. Pendapatan eksport Malaysia daripada LNG pada tahun 2000 adalah sebanyak RM11.3 bilion, suatu peningkatan tiga kali berbanding dengan RM3.1 bilion pada tahun 1995. Dari segi sumbangannya kepada

jumlah pendapatan eksport negara, peratus bahagian LNG meningkat daripada 1.7 peratus pada tahun 1995 kepada 2.9 peratus pada tahun 2000.

11.18 Harga. Harga gas untuk sektor penjanaan elektrik di Semenanjung Malaysia telah ditetapkan pada kadar RM6.40 sejuta British Thermal Unit (mmBTU) bagi tempoh Mei 1997 hingga Disember 2000. Bagi sektor bukan tenaga, harga gas diasaskan kepada harga purata bahan api saingan dan dipadankan dengan indeks harga minyak bahan api sederhana (MFO). Bagi pengguna industri kecil, komersil dan kediaman yang menggunakan gas kurang daripada dua jkps, harganya adalah berdasarkan kepada tarif yang dikawal selia.

11.19 Pelaburan. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah RM35.4 bilion telah dibelanjakan untuk aktiviti mencarigali dan membangunkan aktiviti petroleum, yang mana sebanyak RM12.9 bilion telah dibelanjakan oleh PETRONAS menerusi anak-anak syarikatnya. Bagi aktiviti aliran berkaitan minyak, sejumlah RM5.3 bilion telah dibelanjakan untuk membina sebuah loji penapisan minyak di Melaka dan saluran paip pelbagai keluaran dari Melaka ke Lembah Klang. Sejumlah RM8.0 bilion telah dilaburkan terutama dalam infrastruktur gas dan kemudahan yang berkaitan. Bermulanya operasi loji

pemprosesan gas kelima dan keenam serta unit ketiga kawalan dew point pada tahun 1999 yang melibatkan pelaburan berjumlah RM2.7 bilion, telah meningkatkan keupayaan pemprosesan gas kepada 2,000 jkps dengan keupayaan tunggu sedia

sebanyak 750 jkps. Fasa III projek paip gas PGU sepanjang 450 kilometer yang melibatkan pelaburan sebanyak RM3.5 bilion telah juga disediakan. Bagi meningkatkan jaminan bekalan, PETRONAS telah melaksanakan projek PGU Loop 1 dan 2 dengan paip gas selari dengan PGU I dan II sedia ada dari Kerteh ke Meru, seperti ditunjukkan dalam Carta 11-4. Projek PGU Loop I telah disiapkan pada tahun 1999 dengan perbelanjaan sebanyak RM680 juta. Sebagai tambahan kepada sistem PGU, satu rangkaian penyeliratan gas sepanjang 379 kilometer dengan pelaburan sebanyak RM164 juta telah dibina di Semenanjung Malaysia bagi menyediakan bekalan gas yang berterusan kepada pengguna industri, komersil dan kediaman. Di samping itu, sebanyak RM946 juta telah dibelanjakan untuk membina tiga buah loji GDC di KLCC, KLIA dan Putrajaya.

11.20 Sektor gas mengalami perubahan struktur daripada hanya menjadi sumber bahan api kepada peranan sebagai input penting bagi pengeluaran barangan pembuatan yang mempunyai nilai ditambah untuk pasaran tempatan serta eksport. Sejumlah RM14.7 bilion telah dilaburkan oleh syarikat petrokimia, termasuk PETRONAS, bagi pengeluaran aromatik, etilina dan bahan terbitannya di Kerteh dan Pasir Gudang, propalina dan bahan terbitannya di Gebeng serta amonia dan urea di Gurun.

Arang Batu

11.21 Penggunaan arang batu sebagai suatu sumber tenaga dalam penjanaan elektrik adalah bertujuan memastikan sistem bekalan elektrik yang terjamin dan berdaya harap. Jumlah rezab arang batu negara yang sebahagian besarnya terdapat di Sabah dan Sarawak, telah meningkat daripada 974 juta tan pada tahun 1995 kepada 1,050 juta tan pada tahun 2000. Walau bagaimanapun, pembangunan sumber arang batu tempatan tidak digiatkan secara agresif disebabkan kebanyakan enapan terletak jauh di kawasan pedalaman yang kekurangan infrastruktur dan oleh itu tidak ekonomik untuk diusahakan dengan sepenuhnya. Pengeluaran arang batu meningkat daripada 114,100 tan pada tahun 1995 kepada 310,000 tan pada tahun 2000 yang digunakan oleh stesen janakuasa berkeupayaan 100 megawatt (MW) milik Perbadanan Pembekalan Elektrik Sarawak (SESCO) di Sejingkat. Jumlah keperluan arang batu loji ini ialah 300,000 tan setahun. Sebuah lagi projek janakuasa berasaskan arang batu yang disiapkan ialah Fasa III bagi stesen janakuasa Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah milik Tenaga Nasional Berhad (TNB) di Kapar yang mempunyai keupayaan tambahan sebanyak 1,000 MW. Loji baru ini telah memulakan operasi percubaannya menjelang akhir tempoh Rancangan dengan menggunakan arang batu yang diimport.

Elektrik

11.22 Dalam tempoh Rancangan, industri bekalan elektrik mengalami perubahan yang besar, khususnya penyusunan semula tiga syarikat utiliti utama, iaitu TNB, Sabah

Electricity Sdn. Bhd. (SESB) dan SESCo hasil daripada program penswastaan. Perubahan tersebut termasuk penyusunan operasi TNB, penjualan loji-loji habanya serta penswastaan Lembaga Letrik Sabah, yang kemudiannya dikenali sebagai Sabah Electricity Sdn. Bhd. Dengan beroperasi penjanakuasa elektrik persendirian (IPP), syarikat utiliti utama telah dapat mengurangkan keperluan untuk menyediakan modal pelaburan bagi pembinaan loji janakuasa baru untuk memenuhi permintaan elektrik negara yang kian meningkat.

JADUAL 11-5
KEUPAYAAN PENJANAAN BARU, 1996-2005

<i>Loji</i>	<i>Tarikh Operasi Komersil</i>	<i>Keupayaan Terpasang (MW)</i>	<i>Bahan Api</i>
IPP Lumut	1996	1,303	Gas
IPP Kuala Langat	1996	720	Gas
IPP Telok Gong	1996	440	Gas
IPP Port Dickson	1996	440	Gas
IPP Tawau	1996	36	Diesal
IPP Kota Kinabalu	1998	120	Gas
IPP Sandakan	1998	60	Diesal
IPP Batu Sapi, Sandakan	1998	32	Diesal
IPP Malawa	1999	30	Gas
IPP Tg. Kling	1999	330	Gas
IPP Sejingkat	2000	100	Arang Batu
IPP Bintulu	2000	218	Gas
Jumlah Kecil		3,849	
TNB Kapar (Fasa III)	2001	1000	Arang Batu
TNB Gelugor (kitar padu)	2002	110	Gas
IPP Sepang			
• kitar terbuka	2002	460	Gas
• kitar padu	2003	250	Gas
IPP Lumut Blok 3			
• kitar terbuka	2002	430	Gas
• kitar padu	2003	210	Gas
IPP Telok Gong (baru)			
• kitar terbuka	2002	430	Gas
• kitar padu	2003	290	Gas
TNB Pasir Gudang	2002	220	Gas
IPP Prai	2003	330	Gas
TNB Port Dickson	2003	1,500	Gas
TNB Manjung	2003	700	Arang Batu
	2004	1,400	Arang Batu
IPP K. Sanglang	2004	650	Gas
IPP Sabah	2004	100	Gas
IPP Pulau Bunting	2005	700	Arang Batu
Jumlah Kecil		8,800	
JUMLAH		12,649	

11.23 Penjanaan. Bahagian TNB dalam jumlah keupayaan penjanaan di Semenanjung Malaysia kekal pada paras 63 peratus manakala bakinya disumbang oleh IPP. Di Sabah, IPP menyumbang sebanyak 40 peratus manakala di Sarawak 36 peratus. Walau bagaimanapun pada penghujung tempoh Rancangan, bahagian TNB dalam jumlah keupayaan penjanaan berkurangan sebanyak 2,750 MW berikutan daripada penjualan loji habanya di Tanjung Kling dan Kapar. Sejumlah 3,849 MW keupayaan penjanaan baru telah dipasang oleh ketiga-tiga syarikat utiliti utama serta IPP, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-5. Ini

merangkumi sejumlah 3,233 MW bagi Semenanjung Malaysia, 298 MW Sabah dan 318 MW Sarawak.

11.24 Permintaan puncak bagi elektrik telah meningkat daripada 7,212 MW pada tahun 1995 kepada 10,673 MW pada tahun 2000 dengan pertumbuhan tahunan purata

JADUAL 11-6 KEUPAYAAN TERPASANG, PERMINTAAN PUNCAK DAN REZAB MARGIN, 1995-2005				
Tahun	Penjanaan Mengikut Sistem ¹	Keupayaan Terpasang Terkumpul (MW)	Permintaan Puncak ² (MW)	Rezab Margin ⁴ (%)
1995	TNB	9,653	6,572	46.9
	LLS ³	590	298	98.0
	SESCo	590	342	72.3
	Jumlah	10,835	7,212	50.2
2000	TNB	12,479	9,712	28.5
	SESB	785	410	91.3
	SESCo	846	551	53.5
	Jumlah	14,110	10,673	32.2
2005	TNB	20,819	15,380	35.4
	SESB	880	615	43.1
	SESCo	1,046	839	24.7
	Jumlah	22,745	16,834	35.1

Nota:

¹ Sistem merujuk kepada utiliti-utiliti dan IPP berkaitan.

² LLS diwujudkan menjadi SESB pada tahun 1998.

³ Permintaan puncak ialah permintaan tenaga maksimum yang didaftar oleh sistem dalam tempoh masa yang dinyatakan.

⁴ Rezab margin bersamaan dengan keupayaan terkumpul ditolak permintaan puncak dibahagi dengan permintaan puncak didarab dengan 100.

9,712 MW pada tahun 2000 berbanding dengan 8,819 MW pada tahun 1999. Dengan kedudukan rezab margin keseluruhannya sebanyak 32.2 peratus, bekalan elektrik adalah mencukupi untuk memenuhi permintaan ekonomi negara.

11.25 Berikutan daripada pemulihan ekonomi, permintaan tenaga dijangka meningkat dan memerlukan keupayaan tambahan mulai tahun 2008. Bagi memenuhi permintaan tersebut, Kerajaan telah menggiatkan semula Projek Hidroelektrik Bakun dan mempertanggungjawabkan Sarawak Hidro Sdn. Bhd., sebuah syarikat di bawah Menteri Kewangan Diperbadankan sebagai agensi pelaksana. Pada penghujung tempoh Rancangan, pembinaan terowong-terowong pelencongan sungai projek berkenaan telah siap sebanyak 95 peratus.

JADUAL 11-7 CAMPURAN BAHAN API DALAM PENJANAAN ELEKTRIK, 1995-2005 (%)							
Tahun	Minyak	Arang Batu	Gas	Hidro	Lain-lain	Jumlah (gigawattjam)	
MALAYSIA	1995	11.0	9.7	67.8	11.3	0.2	41,813
	2000	5.3	7.9	78.7	8.0	0.1	69,371
	2005	3.0	30.3	61.0	5.4	0.3	102,340
TNB	1995	9.2	10.7	70.3	9.6	0.2	38,091
	2000	3.3	7.8	81.4	7.4	0.1	63,684
	2005	1.3	32.6	61.0	5.0	0.1	93,649
LLS/SESB	1995	47.1	-	25.7	27.2	-	1,763
	2000	50.2	-	32.8	17.0	-	2,348
	2005	41.3	-	47.3	11.4	-	3,525
SESCo	1995	13.0	-	57.3	29.7	-	1,959
	2000	10.9	17.1	58.8	13.2	-	3,339
	2005	7.6	10.6	67.4	9.0	5.4	5,166

11.26 Campuran Penjanaan. Peningkatan penggunaan CCGT, terutamanya oleh IPP dan penukaran secara berterusan loji haba TNB kepada gas telah menyumbang kepada bertambahnya bilangan loji janakuasa berasaskan gas di Semenanjung Malaysia. Berikutan

daripada itu, penggunaan gas sebagai bahan api penjana telah meningkat daripada 67.8 peratus pada tahun 1995 kepada 78.7 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-7. Ini adalah selaras dengan dasar untuk menggalakkan penggunaan bahan api yang lebih mesra alam. Kecenderungan terhadap teknologi gas juga disebabkan oleh kadar pertukaran habanya yang lebih cekap. Di Sarawak, gas juga kekal sebagai komponen terbesar dalam campuran penjana iaitu sebanyak 58.8 peratus. Dengan bermulutugasnya loji janakuasa Sejingkat, buat pertama kalinya arang batu menyumbang sebanyak 17.1 peratus kepada jumlah campuran manakala hidro 13.2 peratus dan minyak 10.9 peratus. Di Sabah, minyak merupakan sebanyak 50.2 peratus daripada campuran penjana pada tahun 2000 diikuti oleh gas sebanyak 32.8 peratus dan hidro 17 peratus.

JADUAL 11-8
KEUPAYAAN RANGKAIAN PENGHANTARAN, 1995-2005
(km-litaran)

Tahun	Utiliti	500 kV	275 kV	132 kV	66 kV
1995	TNB	-	4,322	8,046	756
	LLS	-	-	479	112
	SESCO	-	569	63	-
	Jumlah	-	4,891	8,588	868
2000	TNB	885 ¹	5,917	8,606	366
	SESB	-	-	519	116
	SESCO	-	765	128	-
	Jumlah	885	6,682	9,253	482
2005	TNB	1,300	8,500	9,500	-
	SESB	-	1,414	867	116
	SESCO	-	765	128	-
	Jumlah	1,300	10,679	10,495	116

Nota: ¹ Talian ditengahkan pada 275 kV.

11.27 Penghantaran. Dalam tempoh Rancangan, Pusat Muatan Beban Kebangsaan telah melaksanakan sistem penyeliaan kawalan dan perolehan data (SCADA), sistem pengurusan tenaga dan kawalan penjana automatik. Sistem tersebut

memperbaiki lagi kawalan frekuensi beban semasa operasi biasa dan kecemasan. Rangkaian penghantaran telah diperkukuhkan lagi dengan siapnya fasa pertama projek penghantaran 500 kilovolt (kV) yang meliputi tujuh buah pencawang dan talian sepanjang 885 kilometer-litaran (km-litaran), seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-8. Rangkaian ini meliputi sektor Gurun-Ayer Tawar-Kapar di utara dan sektor Pasir Gudang-Yong Peng di selatan. Fasa kedua projek tersebut yang meliputi sepanjang 64 km-litaran dari stesen janakuasa Manjung ke pencawang Ayer Tawar dimulakan pada penghujung tempoh Rancangan. Di samping itu, kabel dasar laut 275 kV dengan keupayaan penyaluran sebanyak 250 MW telah dipasang dari Juru ke Bayan Lepas bagi memenuhi permintaan elektrik yang semakin meningkat di Pulau Pinang.

11.28 Rangkaian penghantaran di Sabah dan Sarawak telah diperluas dalam usaha untuk meningkatkan liputan elektrik dan penyepaduan antara kedua-dua buah negeri berkenaan. Di Sabah, dua litaran 132 kV telah ditambah kepada grid penghantaran Pantai Barat, yang melibatkan jarak sejauh 40 km-litaran dari Penampang ke Inanam dan Melawa. Di Sarawak, sejumlah 261 km-litaran talian penghantaran 275 kV dan 132 kV telah ditambah kepada rangkaian penghantaran.

11.29 TNB dan Electricity Generating Authority of Thailand (EGAT) telah menaik taraf lagi sambungtara di antara kedua-dua buah negara dengan terlaksananya projek penghantaran arus terus bervoltan tinggi dari Gurun di Kedah ke Khlong Ngae di Thailand. Talian ini mempunyai keupayaan penyaluran elektrik sebanyak 300 MW dan boleh dinaikkan taraf kepada 600 MW. Projek ini telah membuka jalan kepada pewujudan awal Grid Elektrik ASEAN.

JADUAL 11-9
KEUPAYAAN RANGKAIAN PENGAGIHAN, 1995-2005
(km-litaran)

Tahun	Utiliti	33 kV	22 kV	11 kV	Jumlah
1995	TNB	4,662	3,710	45,678	54,050
	LLS	105	334	3,110	3,549
	SESCo	1,350	-	3,939	5,289
	Jumlah	6,117	4,044	52,727	62,888
2000	TNB	6,656	3,577	171,900	182,133
	SESB	206	441	5,947	6,594
	SESCo	1,995	-	5,758	7,753
	Jumlah	8,857	4,018	183,605	196,480
2005	TNB	14,300	-	342,600	356,900
	SESB	362	100	8,921	9,383
	SESCo	2,158	-	6,212	8,370
	Jumlah	16,820	100	357,733	374,653

11.30 Pengagihan. Rangkaian pengagihan elektrik di Semenanjung Malaysia telah diperluas dan diperkukuhkan dengan keupayaan rangkaian meningkat daripada 54,050 km-litaran pada tahun 1995 kepada 182,133 km-litaran pada tahun 2000, seperti

ditunjukkan dalam Jadual 11-9. Kerja perluasan dan pengukuhan yang sama telah juga dilaksanakan di Sabah yang melibatkan sejumlah 3,045 kmlitaran dan Sarawak 2,464 km-litaran. Usaha telah ditumpukan kepada langkah mengurangkan bilangan dan tempoh gangguan bekalan elektrik kepada pengguna. Di bawah program pengurangan gangguan oleh TNB, pelbagai langkah telah diambil untuk mengurangkan kekerapan gangguan termasuk menganalisis data gangguan bekalan elektrik, mengenal pasti sebab gangguan dan menjalankan kajian teknikal terperinci.

11.31 Di Sabah, rangkaian pengagihan diperkukuhkan lagi dengan siapnya beberapa pencawang dan talian pengagihan baru, yang antara lain termasuk pencawang 33/11 kV di Papar dan Sandakan, sistem pengagihan talian atas 33 kV di Labuan dan Tawau serta kabel sambungtara 33 kV di antara Labuan dan Bangat. Di Sarawak, usaha yang sama telah dilaksanakan termasuk pencawang 33/11 kV di Medan Jaya, Kidjun, Tudan dan Tanjung Manis serta talian bekalan 11 kV ke Kawasan Perindustrian Kuala Baram dan Zon Pemprosesan Kayu Tanjung Manis. Projek-projek lain yang dilaksanakan adalah pemasangan kabel bawah tanah sejauh 30 km-litaran di Kawasan Perindustrian Samajaya di Kuching, peningkatan talian atas 33 kV dari Pulau Keladi ke Kanowit dan pemasangan talian atas 33 kV sejauh 25.5 km-litaran ke Pusat Pertanian Kebuluh di Bekenu.

11.32 Bekalan Elektrik Luar Bandar. Sejumlah RM463.6 juta telah dibelanjakan bagi pelaksanaan program bekalan elektrik luar bandar, yang memberi manfaat kepada 101,530 isi rumah tambahan di luar bandar dalam tempoh Rancangan. Daripada

JADUAL 11-10			
LIPUTAN ELEKTRIK DI LUAR BANDAR ¹ MENGIKUT WILAYAH, 1995-2005 (%)			
Wilayah	1995	2000	2005
Semenanjung Malaysia	99	100	100
Sabah	72	79	85
Sarawak	67	80	90
Malaysia	92	93	95

Nota: ¹ Isi rumah luar bandar yang dibekalkan dengan elektrik sebagai peratus keseluruhan isi rumah luar bandar

jumlah ini, 30,040 merupakan isi rumah luar bandar di Sabah dan 53,630 di Sarawak. Selain daripada itu, Akaun Amanah Industri Bekalan Elektrik yang disumbangkan oleh

penjanakuasa elektrik telah ditubuhkan pada tahun 1997. Menerusi program bekalan elektrik luar bandar Akaun berkenaan, sejumlah 8,200 isi rumah di Semenanjung Malaysia telah turut dibekalkan elektrik. Pada penghujung tempoh Rancangan, liputan elektrik luar bandar di Malaysia ialah 93 peratus, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-10.

11.33 Pelaburan. Sejumlah RM41.4 bilion telah dilaburkan dalam industri bekalan elektrik bagi tempoh Rancangan. Pelaburan tersebut adalah didorong oleh permintaan dengan lebih daripada separuh merupakan aktiviti penjanaan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-11. Pelaburan dalam penjanaan pada amnya dibuat oleh IPP, yang membelanjakan RM17.6 bilion berbanding dengan RM5.9 bilion oleh syarikat utiliti, mengakibatkan pengurangan yang besar dalam keperluan modal pelaburan oleh syarikat utiliti. Sebahagian besar daripada pelaburan IPP diperolehi daripada sumber dalam negeri. Bagi menjamin daya harap dan keteguhan sistem grid, sejumlah RM17.6 bilion telah dibelanjakan untuk menaikkan taraf dan membina talian penghantaran serta memperbaiki rangkaian pengagihan.

JADUAL 11-12						
PETUNJUK PRESTASI SISTEM ¹ BEKALAN ELEKTRIK, 1995 DAN 2000						
Petunjuk	1995			2000		
	TNB	LLS	SESCO	TNB	SESB	SESCO
Kehilangan Sistem ² (%)	12.7	19.4	19.4	14.9	15.0	15.0
Unit Dijual Setiap Pekerja ³ (GWj)	1.65	0.63	0.85	2.49	0.90	1.34
Kekerapan Gangguan (bilangan)	275,380	26,258	2,084	43,846	11,871	2,991
SAIDI (minit/pelanggan/tahun)	769	3,150*	480.7	319	2,520	314.3

Nota:
¹ Terdiri daripada syarikat utiliti sahaja.
² Merujuk kepada kehilangan di peringkat penjarangan, penghantaran dan pengagihan dan pengurangan sendiri.
³ Merujuk kepada jumlah unit tenaga elektrik yang dijual dibahagi dengan jumlah pekerja.
⁴ Merujuk kepada tahun kewangan 1997/1998.

11.34 Produktiviti dan Kecekapan. Peningkatan produktiviti dan kecekapan dicatat oleh ketiga-tiga syarikat utiliti dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-12. Di Semenanjung Malaysia, unit dijual bagi setiap pekerja telah meningkat

daripada 1.65 gigawattjam (GWj) pada tahun 1995 kepada 2.49 GWj pada tahun 2000, begitu juga bagi Sabah daripada 0.63 GWj kepada 0.90 GWj dan Sarawak daripada 0.85 GWj kepada 1.34 GWj. Peningkatan pada sistem penghantaran dan pengagihan juga telah menyumbang kepada pengurangan ketara dalam kekerapan gangguan

bekalan elektrik iaitu daripada 275,380 pada tahun 1995 kepada 43,846 pada tahun 2000 bagi Semenanjung Malaysia. Di Sabah, kekerapan gangguan telah berkurangan daripada 26,258 kepada 11,871 manakala di Sarawak ia meningkat sedikit daripada 2,084 kepada 2,991. Namun demikian, Indeks Tempoh Gangguan Purata Sistem (SAIDI) bagi ketiga-tiga syarikat utiliti telah bertambah baik. Bagi TNB, SAIDI bertambah baik daripada 769 minit bagi setiap pelanggan setahun pada tahun 1995 kepada 319 minit bagi setiap pelanggan setahun pada tahun 2000 manakala bagi SESB daripada 3,150 kepada 2,520 dan SESCo daripada 481 kepada 314.

11.35 Harga. Tarif elektrik di kalangan syarikat utiliti ditentukan oleh kos bekalan dan pulangan kepada industri. Tarif purata elektrik bagi pengguna domestik di Semenanjung Malaysia telah meningkat sebanyak 17.3 peratus daripada 20.03 sen sekilowattjam (kWj) pada tahun 1995 kepada 23.5 sen/kWj dalam tempoh Rancangan. Sabah mengekalkan tarif elektriknya pada 24.4 sen/kWj manakala di Sarawak dikurangkan kepada 27.1 sen/kWj daripada 28.5 sen/kWj.

Tenaga Boleh Diperbaharui

11.36 Pembangunan mampan sumber tenaga telah dilaksanakan dalam tempoh Rancangan. Suatu pendekatan yang menyeluruh telah digunapakai dalam menggalakkan penggunaan sumber boleh diperbaharui seperti biomass, biogas, sisa pepejal perbandaran, solar dan hidro mini. Dalam hubungan ini, satu projek Pembangunan Strategi Bagi Tenaga Boleh Diperbaharui Sebagai Bahan Api Kelima telah dilaksanakan bagi menilai potensi tenaga boleh diperbaharui (RE) dalam negara dan mempertimbangkan rangka perundangan, kawal selia dan kewangan yang boleh mendorong kepada penggunaan sumber boleh diperbaharui.

11.37 Usaha lain yang diambil untuk menggalakkan penggunaan RE termasuklah penubuhan pangkalan data RE di Pusat Tenaga Malaysia. Universiti Sains Malaysia pula menubuhkan Pusat Pendidikan dan Latihan Tenaga Boleh Diperbaharui dan Kecekapan Tenaga (CETREEE) untuk meningkatkan kesedaran awam terhadap kebaikan RE dan langkah kecekapan tenaga (EE). CETREEE telah menjalankan latihan dan aktiviti penyebaran maklumat serta merangka modul RE dan EE bagi pengajaran di sekolah dan universiti.

Kecekapan Tenaga

11.38 Selaras dengan komitmen Malaysia untuk menyederhanakan arah aliran intensiti penggunaan tenaga yang kian meningkat dan mengelakkan pembaziran dalam penggunaan tenaga, langkah kecekapan tenaga dilaksanakan dalam tempoh Rancangan. Langkah tersebut termasuk audit tenaga di beberapa industri dan kompleks komersil terpilih serta penggunaan proses dan teknologi tenaga yang lebih cekap. Suatu projek mengenai Pembangunan Strategi Bagi Kecekapan Tenaga telah dilaksanakan untuk menilai rangka perundangan, kawal selia serta kewangan yang

sesuai bertujuan menggalakkan penggunaan tenaga dengan cekap. Di samping itu, suatu program peningkatan kecekapan tenaga perindustrian telah dilaksanakan bagi menggalakkan langkah kecekapan tenaga di lapan sektor kecil pembuatan iaitu kayu, pulpa dan kertas, besi dan keluli, simen, getah, kaca, seramik dan makanan. Inisiatif lain termasuklah meningkatkan kesedaran awam mengenai langkah EE, potensi penjimatan tenaga dan sifat-sifat positif bahan api alternatif serta memperluaskan kebolehan capaian awam kepada maklumat mengenai teknologi yang menggunakan tenaga dengan cekap.

Rangka Kawal Selia

11.39 Bagi memastikan pembangunan industri bekalan elektrik yang teratur, pemakaian Akta Bekalan Elektrik 1990 telah diperluaskan untuk meliputi Sabah berikutan daripada penswastaan LLS pada tahun 1998 manakala Sarawak terus dikawal selia oleh Ordinan Elektrik Sarawak 1992. Perundangan tersebut telah menyediakan peruntukan bagi pengeluaran lesen penjana, penghantaran dan pengagihan; penetapan piawaian prestasi dan tanggungjawab pemegang lesen; penggalakan persaingan dalam penjana dan pembekalan elektrik; perlindungan terhadap kepentingan pengguna; dan keselamatan pemasangan dan kelengkapan elektrik.

11.40 Akta Bekalan Gas 1993 yang telah dikuatkuasa dalam tempoh Rancangan, memperuntukkan antara lain pengeluaran lesen bagi aktiviti bekalan gas, pengawal seliaan kualiti dan isipadu gas yang dibekalkan melalui saluran paip dan penggalakan keselamatan dan kecekapan. Perundangan ini adalah terpakai kepada penghantaran gas selepas dari stesen city gate dan pembekalan gas kepada pengguna kediaman, komersil dan industri melalui saluran paip, tangki simpanan atau tabung gas.

Pembangunan Vendor

11.41 Dalam tempoh Rancangan, penyertaan Bumiputera dalam industri bekalan elektrik telah dipertingkatkan lagi melalui Program Pembangunan Usahawan TNB, termasuk memberi bantuan dalam pembuatan produk terpilih yang digunakan oleh industri tersebut, menawarkan khidmat nasihat kepada kontraktor dan mengadakan dialog dengan pertubuhan perniagaan Bumiputera yang berkaitan. Pada penghujung tempoh Rancangan, terdapat 42 vendor Bumiputera yang terlibat dalam pembuatan menara penghantaran, alatubah, gearsuis, peti pembekal, bidur kabel dan aksesori kabel, lampu jalan dan aksesori serta meter elektrik. Program Pembangunan Vendor yang diwujudkan oleh PETRONAS telah memberi manfaat kepada 43 vendor Bumiputera yang terlibat dalam pembuatan dan perkhidmatan teknikal bagi industri minyak dan gas yang kebanyakannya terdiri daripada pembuatan penukar haba, jeriji keluli, gasket ikatan pilin, bidur kabel, bekas pelincir plastik dan gelung pengikat wayar serta penyediaan perkhidmatan seperti penyelenggaraan loji/tangki dan penerbangan helikopter sewa khas.

Penyelidikan dan Pembangunan

11.42 Penyelidikan dan pembangunan (P&P) oleh syarikat utiliti tertumpu kepada industri bekalan elektrik seperti inovasi produk, jaminan kualiti dan perkhidmatan pengujian serta pembangunan teknologi termaju dalam tempoh Rancangan. Usaha yang diambil termasuk suatu projek tunjuk cara sistem photovoltaic solar yang disambungkan ke grid berkeupayaan 3 kW, pengenalan pemantauan berkomputer bersepadu untuk turbin gas di Stesen Janakuasa Paka, pembangunan program pangkalan data bagi komponen stesen janakuasa, pelaksanaan kajian tekno-ekonomik untuk menaik taraf turbin wap 120 MW di Stesen Janakuasa Tuanku Jaafar dan penyelidikan ke atas penggunaan abu arang batu. Dalam industri petroleum, P&P termasuklah mencarigali hidrokarbon, pengusahasilan dan pembangunan produk, inovasi proses dan produk serta peningkatan prestasi sel bahan api dan pembangunan bioteknologi mikrob.

III. PROSPEK, 2001-2005

11.43 Pembangunan mampan sektor tenaga akan terus menjadi teras utama RMKe-8, bertujuan menyumbang ke arah peningkatan daya saing dan ketahanan negara. Dalam hubungan ini, tumpuan sektor adalah untuk memastikan bekalan tenaga yang mencukupi, terjamin, berkualiti dan berkekesanan kos, menggalakkan penggunaan tenaga yang cekap dan meminimumkan kesan negatif terhadap alam sekitar. Penyediaan bekalan elektrik yang berkualiti adalah penting apabila ekonomi semakin dipacu oleh ICT dan teknologi serta memenuhi peralihan sektor pembuatan kepada teknologi tinggi. Bagi tujuan ini, strategi sektor tenaga bagi tempoh Rancangan adalah seperti berikut:

- memastikan bekalan bahan api yang mencukupi dan terjamin serta menggalakkan penggunaan gas dan tenaga boleh diperbaharui;
- memastikan bekalan elektrik yang mencukupi serta meningkatkan produktiviti dan kecekapan;
- membangunkan industri dan perkhidmatan berkaitan tenaga serta mempertingkatkan kandungan tempatan;
- menjadikan Malaysia sebagai pusat serantau bagi perkhidmatan kejuruteraan berkaitan tenaga; dan
- menggalakkan penggunaan tenaga yang cekap, terutamanya di sektor pembuatan dan komersil.

Permintaan Tenaga

11.44 Tenaga Komersil. Dalam tempoh RMKe-8, permintaan tenaga keseluruhan dijangka meningkat pada kadar 7.8 peratus setahun kepada 1,699.8 PJ pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-1. Intensiti penggunaan tenaga negara dijangka meningkat sedikit daripada 5.7 GJ pada tahun 2000 kepada 5.9 GJ pada tahun 2005. Peningkatan kualiti hidup penduduk juga akan menyumbang kepada peningkatan penggunaan tenaga. Dalam hubungan ini penggunaan tenaga per kapita dijangka meningkat pada kadar 5.8 peratus setahun daripada 50.1 GJ pada tahun 2000 kepada 66.4 GJ pada tahun 2005.

11.45 Selaras dengan peningkatan keupayaan yang dirancang dalam sektor elektrik, permintaan bagi gas asli dijangka berkembang pada kadar 9.0 peratus manakala arang batu dan coke 8.1 peratus setahun. Permintaan elektrik diunjur berkembang pada kadar 9.3 peratus setahun dan dengan itu meningkatkan bahagiannya dalam jumlah permintaan tenaga kepada 18.8 peratus pada tahun 2005. Penggunaan elektrik per kapita juga akan meningkat pada kadar 7.3 peratus setahun kepada 3,472.5 kWj pada tahun 2005.

11.46 Permintaan terhadap keluaran petroleum diunjur berkembang pada kadar 7.2 peratus setahun terutamanya daripada sektor pengangkutan dan pembuatan. Walau bagaimanapun, selaras dengan Dasar Susutan Negara dan dasar pelbagaian bahan api, bahagian keluaran petroleum dalam jumlah permintaan tenaga komersil dijangka merosot kepada 67 peratus pada tahun 2005.

11.47 Sektor industri dan pengangkutan akan terus menjadi pengguna tenaga utama selaras dengan jangkaan pertumbuhan sektor berkenaan dalam tempoh RMKe-8. Bagi sektor industri, permintaan tenaga dijangka berkembang pada kadar 8.5 peratus setahun iaitu 38.2 peratus daripada jumlah permintaan tenaga pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-2. Permintaan tenaga daripada sektor pengangkutan diunjur meningkat pada kadar 8.7 peratus setahun dan bahagiannya dalam jumlah permintaan tenaga dijangka menyamai permintaan sektor perindustrian pada tahun 2005. Pertumbuhan pesat permintaan tenaga daripada sektor ini dijangka disebabkan, antara lain, oleh peningkatan keperluan perkhidmatan pengangkutan dan pengedaran oleh sektor pembuatan dan pembinaan. Di samping itu, pertumbuhan Pelabuhan Barat di Pelabuhan Klang sebagai pusat kargo serantau, Pelabuhan Tanjung Pelepas sebagai hab hentian pemindahan dan KLIA sebagai hab penerbangan akan juga meningkatkan permintaan tenaga. Pada masa yang sama, pembangunan infrastruktur pengangkutan seperti Hubungan Rel Ekspres dari KL Sentral ke KLIA dan projek landasan kereta api elektrik berkembar Rawang-Ipoh juga akan membawa kepada peningkatan penggunaan tenaga. Penggunaan tenaga di sektor kediaman dan komersil juga dijangka akan meningkat pada kadar 7.6 peratus setahun dalam tempoh Rancangan.

Bekalan Tenaga

11.48 Bekalan tenaga yang terjamin dan berdaya harap akan dipastikan melalui campuran tenaga yang optimum dengan sebahagian besarnya menggunakan sumber dalam negeri. Bagi memenuhi keperluan tenaga negara, jumlah bekalan tenaga dijangka mencapai 2,374.8 PJ pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-3. Bahagian minyak mentah dan keluaran petroleum dijangka merosot kepada 50.8 peratus sementara gas asli dijangka meningkat kepada 39.9 peratus manakala arang batu 5.9 peratus menjelang tahun 2005. Pada masa yang sama, usaha akan dipergiat untuk menggalakkan penggunaan sumber tenaga boleh diperbaharui bagi penjanaan elektrik. Dalam hubungan ini, dasar pelbagaian bahan api yang terdiri daripada minyak, gas, hidro dan arang batu akan diperluas untuk merangkumi RE sebagai bahan api kelima.

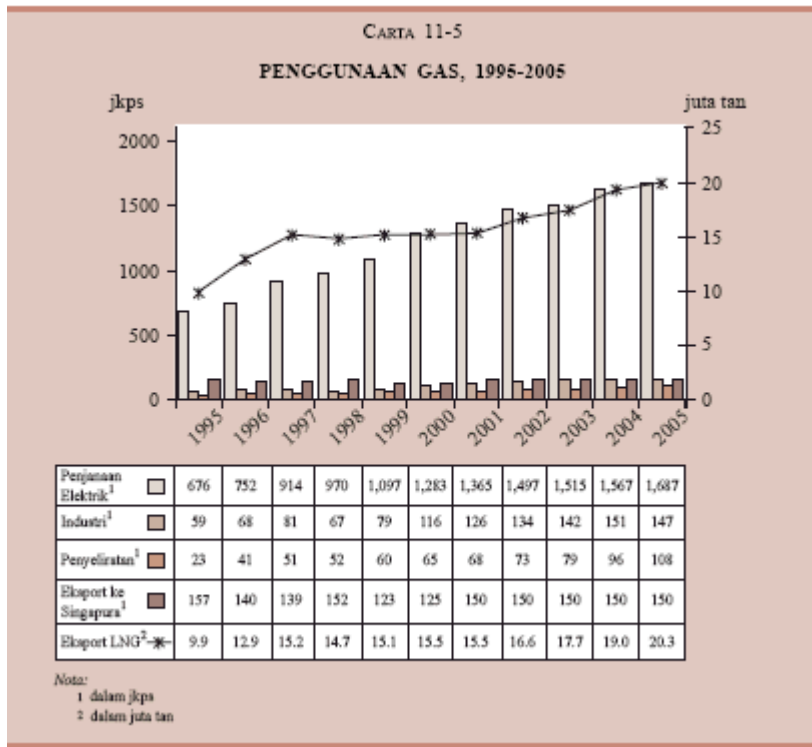
Minyak Mentah

11.49 Carigali dan Pengeluaran. Rezab minyak mentah negara dijangka bertahan untuk sekurang-kurangnya 10 tahun lagi. Untuk menampung rezab tersebut, usaha yang akan dilaksanakan termasuklah membangunkan lapangan minyak kecil yang berpotensi dan meningkatkan pengeluaran lapangan yang matang. Selain daripada itu, carigali di kawasan laut dalam akan diteruskan khususnya di Sabah dan Sarawak. Ini akan membolehkan paras pengeluaran purata dikekalkan pada 600,000 tong sehari dalam tempoh Rancangan. Untuk menarik pelaburan dalam aktiviti carigali, terma kontrak perkongsian pengeluaran yang lebih baik akan dipertimbangkan. Usaha lain untuk mengekalkan pengeluaran minyak termasuklah memperolehi teknologi terkini dalam carigali dan pengeluaran serta memperhebatkan penyelidikan dalam pengekstrakan minyak dan pengurangan kos. Untuk meningkatkan lagi kadar pengekstrakan minyak, usaha akan ditumpu bagi memperbaiki produktiviti dan kecekapan. Pengeluaran minyak dalam negeri akan ditambah dengan bekalan minyak mentah daripada pelaburan PETRONAS di Afrika, Timur Tengah dan Asia.

Gas Asli

11.50 Carigali dan Pengeluaran. Bagi menampung bekalan gas jangka panjang, usaha akan diperhebat untuk membangunkan sumber dalam negeri dan mendapatkan bekalan daripada pelaburan PETRONAS di luar negara. Gas dari Kawasan Pembangunan Bersama yang diurus oleh Pihak Berkuasa Bersama Malaysia-Thailand, dijangka memulakan pengeluaran pada tahun 2002 dengan pengeluaran awal sebanyak 290 jkps dan akan meningkat kepada 550 jkps pada penghujung tempoh Rancangan. Projek saluran paip Trans Malaysia-Thailand dari Songkhla ke Changlun, dengan keupayaan 300-600 jkps yang dijangka siap dalam tempoh Rancangan akan menambah lagi jaminan bekalan gas negara. Di samping itu, gas juga akan diperolehi

dari Natuna Barat dan Sumatera Selatan manakala kemungkinan LNG diimport daripada pelaburan PETRONAS di luar negara akan dipertimbangkan.

11.51 Penggunaan. Pada akhir tempoh Rancangan sebanyak 1,687 jkps gas dijangka digunakan untuk penjaanaan elektrik, seperti ditunjukkan dalam Carta 11-5. Dengan siapnya dua buah loji baru di Universiti Teknologi PETRONAS di Perak dan Kawasan Perindustrian Tanjung Langsat di Johor akan mempelbagaikan lagi penggunaan gas. Di samping itu, dua buah lagi loji GDC akan dibina di Universiti

Malaysia Sarawak dan Putrajaya. Penggunaan gas secara cekap akan dilaksanakan menerusi kemudahan utiliti berpusat (CUF), yang membekalkan tenaga elektrik, wap, air tanpa bahan galian, oksigen dan nitrogen untuk kegunaan loji petrokimia. Dengan terbinanya dua buah loji CUF di Gebeng dan Kerteh, daya saing industri petrokimia negara dijangka meningkat.

11.52 Untuk mempermudah lagi penggunaan NGV secara meluas, sebanyak 31 buah stesen NGV tambahan akan dibina dan sejumlah 7,500 buah kenderaan akan diubahsuai bagi menggunakan dua bahan api. Di samping itu, kenderaan yang dipasang dengan sistem NGV akan diperbuat di dalam negeri pada penghujung tempoh Rancangan. Program promosi untuk meningkatkan kesedaran awam terhadap manfaat penggunaan NGV akan diperhebatkan.

11.53 Selaras dengan pelaksanaan Pelan Induk Perindustrian Kedua (IMP2), sinergi antara industri gas dengan petrokimia akan diperkukuhkan lagi dengan siapnya kompleks petrokimia bersepadu di Gebeng, Kerteh dan Tanjung Langsat. Kompleks petrokimia bersepadu tersebut akan mengeluarkan bahan sua untuk industri petrokimia dan keluaran terbitan yang diperlukan oleh industri dalam negeri. Kesediaan bahan terbitan petrokimia juga dijangka menjadi pemangkin kepada pelaburan hiliran seterusnya terutama di dalam pembuatan barangan industri dan

pengguna, yang kebanyakannya diimport seperti plastik kejuruteraan, termoplastik, cat, pelapis cat, pelekat, bahan cuci, resin serabut poliester, tekstil dan kosmetik.

11.54 Pelaburan. Sejumlah RM61.5 bilion akan dilaburkan dalam industri petroleum dalam tempoh Rancangan. Daripada jumlah tersebut, RM41.5 bilion atau 67.5 peratus akan dibelanjakan untuk aktiviti carigali, pembangunan dan pengeluaran oleh PETRONAS dan kontraktor-kontraktor perkongsian pengeluarannya. Sebanyak RM8.1 bilion akan dibelanjakan oleh PETRONAS untuk membangunkan lagi infrastruktur dan kemudahan bagi menarik pelaburan asing ke dalam industri berkaitan gas. Daripada jumlah ini, RM7.4 bilion akan digunakan untuk projek Gas Cecair Asli Malaysia 3 di Sarawak dan bakinya sebanyak RM700 juta adalah untuk menyiapkan saluran paip PGU Loop 2 sepanjang 240 kilometer dari Segamat ke Meru yang juga selari dengan sebahagian PGU II. PETRONAS akan membelanjakan RM2.0 bilion lagi untuk membina kemudahan sokongan bagi membolehkan kompleks petrokimia bersepadu beroperasi dengan cekap dengan menyediakan kemudahan tangki berpusat, laluan kereta api Kuantan-Kerteh, bekalan air Dungun, kemudahan marin di Kerteh dan kemudahan simpanan pukat kimia dan rak paip serbaguna di Kuantan.

11.55 Untuk mencapai tahap mampu diri bagi keluaran petrokimia terpilih sejumlah RM6.9 bilion akan dilaburkan oleh PETRONAS dan syarikat tempatan lain kebanyakannya secara usaha sama dengan syarikat multinasional terkemuka. Gebeng dan Kerteh akan menjadi pusat industri petrokimia berasaskan gas dengan mengeluarkan bahan sua dan bahan terbitan berasaskan propilina dan ethilina manakala Tanjung Langsat akan menjadi pusat industri petrokimia berasaskan nafta. Di samping itu, pelaburan untuk menghasilkan keluaran petrokimia akan juga dibuat di lokasi lain seperti Pasir Gudang, Melaka, Prai dan Shah Alam.

Arang Batu

11.56 Bagi mencapai matlamat dasar pelbagaian bahan api, tiga buah stesen janakuasa berasaskan arang batu di Kapar, Manjung dan Pulau Bunting akan dimulatugas dalam tempoh Rancangan. Loji tersebut akan menggunakan sebanyak 11.2 juta tan arang batu setahun. Teknologi arang batu bersih yang antara lain termasuk electrostatic precipitators dan flue gas de-sulphurization bertujuan mengawal bahan lepasan akan dipasang di loji baru tersebut bagi memenuhi piawaian alam sekitar.

Elektrik

11.57 Permintaan elektrik dijangka kekal teguh dalam tempoh Rancangan yang didorong oleh pertumbuhan kukuh di kebanyakan sektor ekonomi. Usaha bersepadu akan ditumpu untuk memastikan kesediaan bekalan elektrik yang mencukupi, terjamin dan berdaya harap. IPP akan mengambil bahagian yang lebih besar dalam penjaan manakala syarikat utiliti akan meneruskan tumpuan untuk memperbaiki

rangkaian penghantaran dan pengagihan. Langkah akan terus diambil oleh industri ini untuk mempertingkatkan lagi produktiviti dan kecekapannya.

11.58 Penjanaan. Keupayaan penjanaan tambahan sebanyak 8,800 MW akan dimulatugas dalam tempoh Rancangan, sebahagian besarnya oleh IPP di Semenanjung Malaysia, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-5. Tambahan ini termasuklah loji berasaskan gas berkeupayaan 1,500 MW di Port Dickson, 640 MW di Lumut, 720 MW di Telok Gong, 220 MW di Pasir Gudang dan 710 MW di Sepang. Walaupun ketiga-tiga loji berasaskan arang batu di Semenanjung Malaysia mempunyai keupayaan terpasang berjumlah 5,100 MW, hanya 3,800 MW dijangka dimulatugas dalam tempoh Rancangan.

11.59 Pelaksanaan Projek Hidroelektrik Bakun 2,400 MW akan diteruskan dalam tempoh Rancangan. Sebahagian besar daripada tenaga elektrik yang dijana akan digunakan untuk memenuhi keperluan tenaga jangka panjang di Sarawak dan Sabah. Apabila siap kelak, projek ini bukan sahaja akan memudahkan penyepaduan sistem bekalan elektrik antara Sarawak dengan Sabah tetapi juga dalam negeri Sabah. Di samping itu, projek ini menyediakan pilihan untuk mengeksport tenaga elektrik ke negara jiran dan ini akan membantu pewujudan Grid Elektrik ASEAN yang menghubungkan Malaysia dengan Brunei, Indonesia dan Filipina.

11.60 Penghantaran. Sistem penghantaran di Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak akan diperkukuhkan lagi bagi meningkatkan daya harap dan kecekapan. Dalam tempoh Rancangan, satu projek penghantaran 500 kV akan disiapkan bagi menghubungkan stesen janakuasa Manjung ke Ayer Tawar. Di Sabah, talian penghantaran 275 kV daripada projek sambungan grid pantai barat dari Kota Kinabalu ke Kudat melibatkan jarak 400 km-litaran akan disiapkan dan kerja akan dimulakan ke atas sambungtara timur-barat dari Kota Kinabalu ke Sandakan meliputi jarak 600 km-litaran. Di Sarawak, kerja berkaitan dengan langkah menaik taraf sistem penghantaran juga dijangka bermula dengan penggiatan semula Projek Hidroelektrik Bakun.

11.61 Pengagihan. Rangkaian pengagihan di Semenanjung Malaysia akan diperluas hampir dua kali kepada 356,900 km-litaran, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-9. Di samping itu, 133 buah pencawang masuk utama baru dan 185 buah pencawang pengagihan utama akan dibina dan dimulatugas dengan matlamat utama menyalurkan keupayaan tambahan bagi memenuhi pertumbuhan permintaan yang diunjurkan serta mempertingkatkan keselamatan rangkaian, kualiti elektrik dan penukaran voltan bagi sistem pengagihan tertentu. Sistem SESCO akan juga dinaikkan taraf mencapai keupayaan keseluruhan sepanjang 8,370 km-litaran dengan tambahan sepanjang 617 km-litaran kepada rangkaian pengagihan dan pencawang 33 kV bagi memperbaiki liputan, daya harap dan perkhidmatan pengguna. Dengan pelaksanaan projek sambungtara timur-barat dan sambungan grid pantai barat, rangkaian

pengagihan di Sabah akan juga dinaik taraf dan diperluas dengan tambahan 2,789 km-litaran.

11.62 Bekalan Elektrik Luar Bandar. Program bekalan elektrik luar bandar terutamanya di Sabah dan Sarawak akan dipertingkatkan dalam tempoh Rancangan. Ini melibatkan sambungan grid dan penyediaan sistem penjana kuasa solar, hidro mini dan sistem kacukan yang tidak disambung ke grid. Sejumlah RM856.6 juta akan diperuntukkan oleh Kerajaan Persekutuan bagi program bekalan elektrik luar bandar yang dijangka memberi manfaat kepada 103,126 isi rumah luar bandar. Di Semenanjung Malaysia dan Sabah, program bekalan elektrik luar bandar akan dibiayai sebahagiannya menerusi tabung amanah industri bekalan elektrik masing-masing. Liputan elektrik di Sabah dijangka meningkat kepada 85 peratus manakala di Sarawak akan mencapai 90 peratus pada penghujung tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-10. Di Semenanjung Malaysia di mana liputan menyeluruh telah dicapai, pembaikan akan terus dilakukan bagi melanjutkan tempoh masa bekalan elektrik di kawasan pedalaman.

11.63 Penyusunan Semula Industri. Penyusunan semula industri bekalan elektrik akan diteruskan dalam tempoh Rancangan. Walau bagaimanapun, pendekatan beransur-ansur akan diguna pakai dalam memperkenalkan mekanisme pasaran untuk menarik pelaburan serta memastikan bekalan elektrik yang mencukupi dan berdaya harap. Ini akan melibatkan pewujudan infrastruktur dan rangka kawal selia yang bersesuaian. Suatu entiti bebas akan diperbadankan buat permulaannya bagi membantu Kerajaan dalam perancangan sistem bagi industri ini. Di samping itu, sebuah Suruhanjaya Tenaga dengan tanggungjawab merangkumi kawal selia industri dari segi teknikal dan ekonomi akan ditubuh bagi menggantikan Jabatan Bekalan Elektrik dan Gas.

Tenaga Boleh Diperbaharui

11.64 Penggunaan RE sebagai bahan api kelima akan dipergiatkan dalam tempoh Rancangan sebagai tambahan kepada bekalan daripada sumber tenaga lazim. Sumber RE yang akan digalakkan mengikut keutamaan adalah biomassa, biogas, sisa pepejal perbandaran, solar dan hidro mini. Daripada punca tersebut, sumber biomassa seperti sisa kelapa sawit dan kayu serta sekam padi akan diguna dengan lebih meluas bagi tujuan penjana haba dan elektrik.

11.65 Sistem co-generation berasaskan biomassa bagi penjana elektrik dan tenaga yang boleh diguna akan digalakkan. Dalam hubungan ini, penjana tenaga terutamanya untuk kegunaan sendiri akan digalakkan. Bekalan tenaga berlebihan yang dijana oleh sistem penjana berasaskan biomassa kepada masyarakat setempat dan sambungan ke grid akan dipertimbangkan bergantung kepada daya maju teknikal dan daya maju komersil.

11.66 Dalam usaha mempromosikan penggunaan sumber RE, inisiatif yang akan dipertimbangkan termasuk projek tunjuk cara dan mengkomersilkan penemuan kajian serta penyediaan insentif fiskal dan kewangan bagi aktiviti berkaitan dengan RE. Dalam Belanjawan 2001, syarikat penjana berasaskan biomass yang memohon galakan cukai sebelum dan pada 31 Disember 2002 akan diberikan pengecualian cukai pendapatan sebanyak 70 peratus ke atas pendapatan berkanun selama lima tahun atau satu elaun cukai sebanyak 60 peratus daripada perbelanjaan modal yang layak yang dibuat dalam tempoh lima tahun. Elaun tersebut boleh digunakan untuk ditolak sehingga 70 peratus daripada pendapatan berkanun. Di samping itu, pengecualian duti import dan cukai jualan ke atas peralatan dan jentera yang tidak dikeluarkan dalam negara juga akan turut diberikan. Kerjasama antara agensi Kerajaan dan institusi swasta bagi pembangunan sumber RE akan juga digalakkan.

Kecekapan Tenaga

11.67 Dalam tempoh Rancangan, pelaksanaan program EE akan tertumpu kepada sektor industri dan komersil memandangkan kedua-dua sektor tersebut merupakan pengguna tenaga yang utama. Langkah untuk menggalakkan penggunaan tenaga dengan cekap termasuklah penguatkuasaan Peraturan-Peraturan Kecekapan Tenaga, pemberian insentif fiskal dan kewangan serta projek tunjuk cara. Sehubungan dengan ini, penubuhan kompleks dan bandar baru bersepadu yang penggunaan tenaganya diurus secara cekap akan digalakkan. Pelaksanaan pengurusan permintaan akan diperhebatkan dalam tempoh Rancangan yang meliputi program pemulihan peralatan dan penyejukan setempat, penukaran corak penggunaan tenaga dan penglabelan kelengkapan elektrik.

Pembangunan Industri Dan Perkhidmatan Berkaitan Tenaga

11.68 Bagi membangunkan industri dan perkhidmatan berkaitan tenaga, pelbagai inisiatif akan dipertimbangkan termasuk menilai keupayaan syarikat tempatan, menyenaraiutamanya bidang-bidang berpotensi yang boleh diceburi oleh syarikat tempatan dan memberi sokongan organisasi. Operasi dan penyelenggaraan, pengurusan kontrak, baik pulih, penyediaan makmal ujian dan perkhidmatan serta pembuatan peralatan tambahan dan teknologi RE berkaitan dengan biomass akan diperkembangkan sebagai bidang strategik yang khusus. Selain daripada meningkatkan penglibatan syarikat tempatan, usaha tersebut juga akan dapat menyumbang ke arah pembangunan sumber tenaga manusia bagi sektor tenaga. Ini juga adalah selaras dengan penggalakan eksport keluaran dan perkhidmatan berkaitan tenaga oleh syarikat tempatan dan menjadikan Malaysia sebagai pusat serantau bagi perkhidmatan kejuruteraan yang berkaitan dengan tenaga.

Penyelidikan dan Pembangunan

11.69 Program P&P adalah penting bagi menggalakkan penggunaan sumber tenaga alternatif serta mempromosikan penggunaan sumber tenaga dengan cekap dan selamat. Dalam hubungan ini, methyl ester daripada minyak sawit yang juga dikenali sebagai diesel sawit telah dikenal pasti sebagai bahan api potensi yang berdaya maju bagi sektor pengangkutan. Usaha penyelidikan telah menunjukkan pengubahsuaian enjin tidak diperlukan dan penggunaan diesel sawit oleh enjin kenderaan adalah setanding dengan diesel petrol. Di samping itu, diesel sawit mempunyai kelebihan teknikal yang tinggi berbanding diesel petroleum dari segi penyalaan dan prestasi enjin serta pelepasan hidrokarbon dan gas toksik yang jauh lebih rendah. Sumber tenaga alternatif lain yang akan dipertimbangkan termasuklah sel bahan api, sel kacukan dan bahan api hidrogen. Pusat Tenaga Malaysia akan meneruskan peranannya dalam menyelaras dan mengurus program P&P berkaitan tenaga.

11.70 Dalam sektor elektrik, TNB melalui anak syarikatnya TNB Research Sdn. Bhd. akan meneruskan tumpuan aktiviti P&P bagi meningkatkan kualiti bekalan; daya harap, kecekapan dan mengoptimumkan penggunaan kelengkapan, loji dan sistem; dan perlindungan alam sekitar. Bagi menghadapi cabaran seperti beroperasi di kawasan yang lebih kecil dan laut dalam, kemudahan yang semakin usang dan pengeluaran yang menurun, penyelesaian melalui teknologi yang inovatif dan kreatif adalah perlu bagi meningkatkan keuntungan dan daya saing. Dengan yang demikian, usaha P&P di sektor petroleum akan tertumpu kepada bidang seperti meningkatkan kadar pengekstrakan minyak; daya harap dan kecekapan proses; peningkatan pengeluaran; pembaikan dan pembangunan bahan dan keluaran; dan penggunaan loji secara optimum dan berkesan.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 11-13						
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN/PELABURAN DAN PERBELANJAAN UNTUK PROGRAM SEKTOR TENAGA, 1995-2005 (RM juta)						
Program	Perbelanjaan RMKe-7			Peruntukan RMKe-8		
	Kerajaan Persekutuan	PABK ¹	Jumlah	Kerajaan Persekutuan	PABK	Jumlah
Sektor Elektrik	2,543.6	23,563.6	26,107.2	2,601.6	22,565.1	25,166.7
Penjanaan (hidro dan haba)	1,389.9	5,937.4	7,327.3	986.5	6,943.7	7,930.2
Penghantaran	437.6	8,270.8	8,708.4	494.7	6,275.4	6,770.1
Pengagihan	246.2	9,325.2	9,571.4	239.3	9,346.0	9,585.3
Elektrik Luar Bendera	463.6	-	463.6	856.6	-	856.6
Lain-lain	6.3	30.2	36.5	24.5	-	24.5
Sektor Minyak & Gas	-	30,400.0	30,400.0	-	27,638.0	27,638.0
Hulu	-	12,900.0	12,900.0	-	12,800.0	12,800.0
Hilir	-	11,000.0	11,000.0	-	10,600.0	10,600.0
Pembuatan	-	5,300.0	5,300.0	-	2,200.0	2,200.0
Lain-lain	-	1,200.0	1,200.0	-	2,038.0	2,038.0
Jumlah	2,543.6	53,963.6	56,507.2	2,601.6	50,203.1	52,804.7

Nota: ¹ Merujuk kepada TNB, SESCO, LLS/SESB dan PETRONAS.

11.71 Perbelanjaan oleh Kerajaan Persekutuan dan pelaburan oleh Perusahaan Awam Bukan Kewangan (PABK) bagi tempoh RMKe-7 berjumlah RM56.5 bilion, seperti ditunjukkan dalam Jadual 11-13. Perbelanjaan sektor kecil elektrik berjumlah RM26.1 bilion manakala

petroleum RM30.4 bilion. Bagi tempoh RMKe-8, Kerajaan Persekutuan akan memperuntukkan sebanyak RM2.6 bilion bagi pembangunan sektor tenaga manakala perbelanjaan pelaburan oleh PABK berjumlah RM50.2 bilion.

V. PENUTUP

11.72 Sektor tenaga akan terus memberi tumpuan kepada peningkatan produktiviti dan kecekapan bagi memperkukuhkan daya saing dan daya tahan negara. Selaras dengan matlamat membangunkan Malaysia sebagai sebuah ekonomi berasaskan pengetahuan, usaha yang lebih gigih akan dihalakan bagi memenuhi keperluan pengguna dari segi penyediaan bekalan tenaga yang berdaya harap, terjamin, berkualiti dan berkekesanan kos. Pembangunan mampan sektor tenaga akan meliputi penggunaan tenaga dengan cekap dan penggalakan RE sebagai suatu sumber bahan api alternatif baru. Keupayaan dalam negeri bagi industri dan perkhidmatan berkaitan tenaga akan terus dibangunkan untuk memperkukuhkan penyertaan dalam industri tenaga di pasaran tempatan dan luar negara.

BAB 12 : SAINS DAN TEKNOLOGI

I. PENDAHULUAN

12.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), sungguhpun berlaku kelembapan ekonomi namun keutamaan yang tinggi telah diberi bagi menggalakkan sains dan teknologi (S&T), penyelidikan dan pembangunan (P&P) serta inovasi teknologi yang merupakan sebahagian penting daripada strategi keseluruhan Kerajaan untuk mencapai pembangunan yang mampan. Teras strategi P&P ditumpukan terutamanya kepada aktiviti penyelidikan terhadap peningkatan nilai ditambah yang dapat menyumbang kepada peningkatan daya saing, memperkukuhkan rantai di antara industri dan meningkatkan produktiviti. Sektor swasta dipihaknya terus menyumbang kepada perluasan aktiviti penyelidikan dan inovasi terutamanya dalam sektor pembuatan.

12.02 Memandangkan kemajuan sains dan perubahan teknologi menjadi semakin penting dalam membangunkan ekonomi yang berasaskan pengetahuan, penekanan akan diberi untuk menyokong pembangunan S&T yang dapat menggalakkan pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti dan menghasilkan kelebihan bersaing. Ini akan memerlukan penguasaan kepakaran teknologi dan pengetahuan bagi membolehkan penggunaannya tersebar ke dalam semua sektor ekonomi. Sehubungan dengan ini, Kerajaan akan terus memudah dan mempertingkatkan kerjasama di antara sektor swasta dengan sektor awam dalam aktiviti P&P bagi membangunkan satu sistem inovasi negara yang menyeluruh. Langkah akan diambil bagi menyusun semula institusi P&P sedia ada untuk melaksanakan lebih banyak aktiviti yang berorientasikan pasaran, menggalak penggunaan teknologi dalam industri serta mengembang dan mengukuhkan tenaga manusia S&T. Pada masa yang sama penubuhan institusi baru bagi memperluaskan asas P&P terutamanya dalam bidang baru dan yang baru muncul juga akan dipertimbangkan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

12.03 Dasar S&T mendokong penuh strategi pembangunan negara dalam mengekalkan pertumbuhan ekonomi, mempercepat pembangunan industri dan membina asas bagi melahirkan masyarakat yang maju dalam sains dan teknologi menjelang tahun 2020. Teras dasar secara prinsipnya adalah berasaskan kepada pakatan yang mempunyai sinergi di antara sektor awam dan swasta serta kelompok pakar sains dan teknologi. Strategi dan program yang telah dirangka bertujuan memperluas dan memperbaiki asas S&T memastikan pembangunan barangan dan perkhidmatan yang berdaya saing serta membina keupayaan P&P dan inovasi dalam negara. Beberapa langkah telah diambil khususnya untuk mempertingkatkan keberkesanan P&P sektor awam dan korporat. Langkah ini meliputi penyediaan insentif dan pembiayaan, mengembangkan pembangunan sumber manusia dan meningkatkan perlindungan hak harta intelektual. Di samping itu, agensi P&P dan universiti telah melaksanakan pembaharuan struktur dan institusi bagi memperluaskan kemudahan penyelidikan dan memperbaiki kualiti tenaga manusia S&T.

Kajian Semula Dasar S&T

12.04 Sungguhpun kemajuan telah dicapai, namun dasar S&T masih perlu sentiasa dikaji semula dan dikemas kini. Bagi maksud ini, kajian semula ke atas dasar S&T telah dimulakan pada akhir tempoh RMKe-7. Objektif utamanya adalah untuk menggubal kerangka serta strategi yang boleh dilaksanakan bagi menangani perubahan pesat ekonomi dunia yang didorong oleh inovasi dan teknologi. Kajian semula yang sedang dijalankan akan menyediakan asas bagi menilai semula sistem S&T yang sedia ada serta penggubalan satu pelan tindakan untuk mempercepatkan pembangunan keupayaan dan kemampuan Malaysia dalam pengetahuan dan kemahiran S&T bagi meningkatkan kandungan maklumat dan pengetahuan dalam semua aktiviti ekonomi.

12.05 Antara strategi yang telah diperakukan adalah keperluan untuk mempergiatkan penjaan dan perolehan pengetahuan serta membangunkan keupayaan dan kemampuan S&T di masa hadapan melalui pembangunan teknologi asas yang dapat mencetuskan kemajuan teknologi serta mempertingkatkan kandungan dan penggunaan pengetahuan dalam semua aktiviti ekonomi. Industri juga perlu meningkatkan daya saing terutamanya dengan membina keupayaan teknologi tempatan dalam teknologi penggerak yang baru. Memandangkan penggunaan sains dan teknologi semakin terjalin dalam pembangunan perindustrian negara, telah disyorkan supaya mekanisme kerjasama dan penyelarasan S&T di kalangan agensi Kerajaan perlu diperkukuh bagi memastikan dasar S&T dan dasar pembangunan ekonomi yang lain diselaraskan. Syor lain termasuk memperteguhkan budaya S&T dan inovasi, membangunkan rangkaian antarabangsa bagi memudahkan akses

terhadap maklumat S&T termaju dan mewujudkan satu mekanisme pengukuran pencapaian dan pemantauan yang berkesan.

Perbelanjaan P&P Negara

12.06 Kajian yang dijalankan oleh Kerajaan setiap dua tahun sekali ke atas perbelanjaan P&P telah mencatatkan peningkatan lebih daripada dua kali iaitu daripada RM549.1 juta pada tahun 1996 kepada RM1.1 bilion pada tahun 1998. Sebagai satu petunjuk usaha P&P Malaysia, jumlah ini menunjukkan bahawa peratusan perbelanjaan P&P Malaysia meningkat daripada 0.2 peratus kepada 0.4 peratus daripada Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) dalam tempoh yang sama. Walaupun jumlah ini mungkin dianggap rendah namun ianya menggalakkan memandangkan bilangan organisasi yang terlibat dengan aktiviti P&P telah meningkat daripada 196 kepada 273 terutamanya daripada sektor swasta.

12.07 Dari segi jenis penyelidikan, tumpuan terus diberikan kepada penyelidikan gunaan dan penyelidikan pembangunan dan kedua-duanya telah menyumbang kira-kira 90 peratus daripada perbelanjaan P&P. Perbelanjaan selebihnya adalah untuk penyelidikan asas. Walau bagaimanapun terdapat penurunan dalam peratusan perbelanjaan penyelidikan pembangunan iaitu daripada 49.4 peratus pada tahun 1996 kepada 37.2 peratus pada tahun 1998 dan ini menunjukkan sikap berhati-hati sektor swasta ketika menghadapi kelembapan ekonomi.

12.08 Daripada perspektif ekonomi, keseluruhan usaha P&P tertumpu kepada sektor pembuatan, perkhidmatan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), keluaran pertanian dan komoditi utama diikuti oleh sumber tenaga. Bagi sektor awam tumpuan aktiviti P&P telah beralih daripada sains pertanian kepada ICT. Sementara itu, sektor swasta terus menumpu kepada industri pembuatan terutamanya dalam peralatan dan komponen elektronik, kelengkapan pengangkutan serta keluaran dan penapisan petroleum.

12.09 Sungguhpun terdapat kelembapan ekonomi, perbelanjaan P&P sektor swasta telah meningkat daripada RM400.1 juta pada tahun 1996 kepada RM746.1 juta pada tahun 1998. Kajian tersebut telah menunjukkan perbelanjaan P&P syarikat tempatan telah diagihkan secara meluas kepada berbagai industri sementara syarikat asing pula menumpu kepada industri berteknologi tinggi seperti peralatan dan komponen elektrik serta perkhidmatan yang berkaitan dengan komputer. Walau bagaimanapun masih terdapat kebergantungan kepada keupayaan P&P asing yang tinggi seperti yang diperlihatkan oleh sebilangan besar aktiviti P&P yang didapatkan dari luar negara. Faktor yang menghalang usaha P&P termasuklah kekurangan kakitangan P&P yang berkemahiran, sumber kewangan yang terhad dan kekurangan infrastruktur P&P.

12.10 Pertumbuhan perbelanjaan P&P sektor swasta mencerminkan tindak balas positif terhadap insentif yang disediakan oleh Kerajaan. Skim insentif tersebut termasuklah potongan dua kali ke atas perbelanjaan P&P, taraf perintis bagi syarikat yang terlibat dalam P&P dan elaun cukai pelaburan (ITA) sehingga 100 peratus ke atas perbelanjaan yang layak. Walau bagaimanapun, insentif yang paling mendapat sambutan adalah bagi potongan dua kali ke atas perbelanjaan yang dibuat untuk P&P. Bilangan projek yang diluluskan telah meningkat daripada 247 pada tahun 1995 kepada 387 pada tahun 1998 dengan nilai masing-masing sebanyak RM42.2 juta dan RM51.4 juta. Pada tahun 1999 terdapat peningkatan yang ketara dalam bilangan projek yang diluluskan iaitu sebanyak 531 projek bernilai RM279.2 juta. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah 50 buah syarikat telah diberikan taraf perintis atau ITA bagi menjalankan aktiviti P&P dalaman serta P&P untuk syarikat lain. Perbelanjaan modal bagi syarikat tersebut berjumlah RM844 juta dan sebahagian besarnya adalah dalam industri keluaran elektrik dan elektronik serta industri kelengkapan pengangkutan.

Perbelanjaan Sektor Awam Ke Atas Program P&P

12.11 Kerajaan terus memberi tumpuan ke atas P&P seperti yang dicerminkan oleh peningkatan jumlah peruntukan perbelanjaan bagi sektor awam dalam P&P. Dalam tempoh RMKe-7 sejumlah RM935 juta telah diperuntukkan untuk program P&P berbanding RM629 juta dalam tempoh Rancangan Malaysia Keenam (RMKe6). Daripada jumlah tersebut sebanyak RM755 juta telah diperuntukkan bagi penglibatan sektor awam secara langsung dalam P&P melalui Program Penumpuan Penyelidikan Dalam Bidang-bidang Keutamaan (IRPA). Bagi pembangunan bioteknologi, sejumlah RM35 juta telah diperuntukkan bagi program perkongsian dengan Massachusetts Institute of Technology (MIT). Peruntukan selebihnya disediakan bagi membiayai tiga skim baru untuk meningkatkan P&P sektor swasta. Skim tersebut adalah Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Industri (IGS), Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Koridor Raya Multimedia (MGS) dan Skim Geran Aplikasi Penunjuk Cara (DAGS).

12.12 Pengurusan mekanisme IRPA di peringkat institusi dan pelaksanaan telah dirombak bagi memastikan dana penyelidikan yang terhad dapat disalurkan kepada lebih banyak projek yang bersifat gunaan dan mempunyai kaitan dengan industri. Agensi penyelidikan dan universiti perlu bersaing untuk mendapatkan pembiayaan bagi memastikan cadangan terbaik dipilih di samping memastikan kurangnya pertindihan dan persamaan dalam aktiviti penyelidikan. Bilangan bidang keutamaan penyelidikan telah diperluaskan daripada lima kepada 11 bagi menyokong pembangunan teknologi penggerak selaras dengan keperluan Pelan Induk Perindustrian Kedua (IMP2) dan kemajuan ICT sebagai sektor utama ekonomi. Untuk memastikan penyelarasan yang lebih baik dalam aktiviti P&P dan penggunaan sumber penyelidikan secara optimum, peruntukan belanjawan tersebut telah diletakkan di Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (KSTAS).

JADUAL 12-1
KELULUSAN PROGRAM IRPA MENGIKUT BIDANG PENYELIDIKAN,
1996-2000

<i>Bidang</i>	<i>Projek Diluluskan</i>		<i>Nilai</i>	
	<i>Bilangan</i>	<i>%</i>	<i>RM Juta</i>	<i>%</i>
Industri Berasaskan Pertanian	1,255	33.9	178.67	25.6
Pembinaan	95	2.5	23.76	3.4
Tenaga	134	3.6	37.27	5.3
Alam Sekitar	164	4.4	46.97	6.7
Teknologi Maklumat & Komunikasi	110	3.0	34.95	5.0
Pembuatan	321	8.7	71.77	10.3
Perubatan	548	14.8	96.99	13.9
Bahan dan Geosains	37	1.0	14.97	2.1
Sains Kejuruteraan	725	19.5	114.50	16.4
Perkhidmatan	66	1.8	14.97	2.1
Sosio-Ekonomi	212	5.7	16.08	2.3
Bioteknologi	32	0.9	28.84	4.1
Photonik	6	0.2	18.54	2.7
Jumlah	3,705	100.0	698.28	100.0

12.13 Di bawah program IRPA, sejumlah 3,705 projek bernilai RM698.3 juta telah diluluskan seperti ditunjukkan dalam Jadual 12-1. Selain daripada bersaing untuk mendapat pembiayaan, satu pendekatan yang disasarkan bagi pembangunan teknologi telah diambil untuk memajukan teknologi strategik seperti bioteknologi

dan fotonik. Secara umumnya corak penggunaan pembiayaan IRPA terus menyamai dalam Rancangan yang lalu terutamanya disebabkan oleh keupayaan P&P yang tinggi dalam sektor pertanian berbanding dengan sektor pembuatan, ICT dan perkhidmatan.

12.14 Penilaian ke atas faedah dan keberkesanan penyelidikan yang dibiayai di bawah IRPA menunjukkan bahawa tahap pengkomersilan penemuan P&P masih rendah dalam semua sektor. Hanya sebilangan kecil teknologi dan keluaran yang berpotensi telah digunakan oleh kerana sektor swasta mahu meminimumkan risiko mereka ke atas teknologi dan keluaran yang belum dicuba dan belum diuji dalam pasaran. Di samping itu rangkaian dengan industri melalui usaha sama atau kerjasama dalam P&P masih terlalu kurang dan ini mencerminkan perlunya penyelarasan yang rapi dengan sektor swasta bagi menghasilkan projek P&P berorientasikan pasaran.

12.15 Memandangkan pentingnya bioteknologi sebagai teknologi baru, program bioteknologi negara telah digubal untuk membangun dan memperkukuhkan keupayaan dan kemampuan P&P dalam negeri. Di bawah komponen P&P, tujuh bidang bioteknologi telah dikenal pasti iaitu tanaman, haiwan, perubatan, perindustrian/alam sekitar, makanan, biofarmasi dan biologi molekul. Bagi melaksanakan kerja penyelidikan, pusat koperatif bioteknologi (BCC) telah ditubuhkan bagi setiap bidang bioteknologi. BCC menyediakan kerjasama awam dan industri. Di samping itu, pembangunan empat projek penyelidikan pembangunan telah dijalankan bagi memudahkan pembangunan keluaran dan pemprosesan untuk dikomersilkan.

12.16 Bagi membangunkan keupayaan dan kemampuan P&P dalam negeri dalam bidang bioteknologi dengan lebih cepat, program perkongsian telah dimulakan bagi membolehkan pemindahan teknologi melalui projek kerjasama dengan organisasi antarabangsa. Program Kerjasama Malaysia - MIT Dalam Bidang Bioteknologi (MMBPP) telah dilancarkan pada tahun 1999 untuk membina asas bagi pembangunan industri bioteknologi yang mampan. MMBPP menggunakan teknologi platform yang tersedia di MIT dan tenaga pakar Malaysia dalam bidang hutan pertanian tropika dan biologi tanaman untuk membangunkan keluaran minyak sawit nilai yang ditambah yang tinggi dan keluaran semulajadi berasaskan herba.

12.17 Bagi menggalak P&P sektor swasta, Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Industri (IGS) telah dimulakan pada bulan Mac 1997 dengan peruntukan permulaan sebanyak RM100 juta. Tujuan utama geran ini adalah untuk memupuk kerjasama antara syarikat di sektor swasta, universiti dan institusi penyelidikan yang memohon geran berkenaan. Sehingga akhir tempoh RMKe-7, sejumlah 58 projek bernilai RM138 juta telah diluluskan. Semua projek ini melibatkan penyesuaian kepada teknologi sedia ada dan penciptaan keluaran dan proses baru. Sebanyak empat projek telah disiapkan dan ujian untuk pengkomersilan menunjukkan bahawa projek tersebut boleh dipertingkatkan untuk keluaran pasaran.

12.18 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menggalakkan P&P dalam Koridor Raya Multimedia (MSC) bagi mewujudkan keluaran, proses dan perkhidmatan MSC yang berinovatif, Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan MSC (MGS) telah dilancarkan pada bulan April 1998 dengan peruntukan permulaan sebanyak RM100 juta. Syarikat berstatus MSC dengan pegangan rakyat Malaysia sekurang-kurangnya 51 peratus adalah layak memohon geran ini dengan mendapat pembiayaan sebanyak separuh daripada kos projek yang berkaitan dengan penyelidikan bagi tempoh dua tahun. Sejak dilancarkan, sejumlah 19 projek bernilai RM38 juta telah diluluskan. Projek tersebut melibatkan pembangunan perisian bagi pembayaran secara elektronik, integrasi telefon dengan komputer, keluaran untuk pengenalan cap jari dan peralatan baru bagi pengeluaran generasi separa konduktor yang lebih baru.

12.19 Skim Geran Aplikasi Penunjuk Cara (DAGS) telah dimulakan pada bulan April 1998 sebagai sebahagian usaha menggalak penggunaan ICT di kalangan rakyat Malaysia secara meluas. Peruntukan permulaan sebanyak RM50 juta telah disediakan dan ini memberi peluang kepada rakyat Malaysia untuk mencipta perisian dan isi kandungan berunsur tempatan dari segi reka bentuk dan kandungan yang dapat memenuhi keperluan khusus komuniti tempatan. Sehingga akhir tempoh RMKe-7 sejumlah 37 projek bernilai RM48 juta telah diluluskan.

Teknologi Berasaskan Industri dan Industri Baru Muncul

12.20 Memandangkan pentingnya pengurusan teknologi yang cekap dalam usaha membina keupayaan teknologi tempatan untuk meningkatkan daya saing industri,

Program Pemetaan Teknologi Negara (NTMP) telah dilaksanakan untuk mengenal pasti sasaran pembangunan teknologi jangka panjang. NTMP bertujuan menyokong IMP2 untuk mengekalkan pembangunan mampan dan pembangunan industri yang bernilai ditambah yang tinggi. Di bawah Fasa 1 NTMP, pelan tindakan telah disediakan untuk merangka teras keperluan utama dan teknologi kritikal yang diperlukan dalam rantaian nilai industri telekomunikasi dan farmaseutikal.

12.21 Bagi meningkatkan keupayaan tempatan dalam industri elektronik, usaha telah diambil untuk mengembang dan meningkatkan program teknologi separa konduktor yang melibatkan P&P dan latihan dalam fabrikasi wafer dan reka bentuk litar bersepadu. Fasa 1 program tersebut telah dilaksanakan oleh MIMOS Berhad yang telah beroperasi pada bulan Mei 1997 dengan pengeluaran bulanan sebanyak 600 wafer berukuran enam inci menggunakan teknologi 1.0 mikron Silikon Oksida Logam Pelengkap (CMOS).

12.22 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk membangunkan industri aeroangkasa dan teknologi angkasa, program mikrosatelit telah digubal bagi menyediakan pemangkin bagi membangunkan kemampuan dalam negeri dan tenaga manusia dalam bidang teknologi satelit. Program ini melibatkan reka bentuk, pembinaan dan pelancaran mikrosatelit untuk penyelidikan dalam penderiaan jarak jauh dan perletakan orbit. Mikrosatelit yang dinamakan TiungSAT1 telah direka dan dibina melalui kerjasama dengan Universiti Surrey di United Kingdom di bawah program teknikal yang menyediakan pemindahan teknologi kepada sekumpulan jurutera dan ahli sains Malaysia. Dengan pelancaran TiungSAT1 pada bulan September 2000, ianya akan membantu P&P dalam teknologi angkasa seperti pembangunan sistem pengesan dan sistem komputer dalam satelit serta uji kaji tinggalan tenaga sinar kosmik. Dari segi penggunaan kemampuan penderiaan jarak jauh TiungSAT1 dapat menyediakan imej satelit bagi kaji cuaca, pengurusan bencana dan pemantauan pencemaran.

Kemasukan Teknologi

12.23 Sungguhpun tumpuan utama diberikan untuk membina dan membangunkan asas teknologi tempatan yang lebih kukuh namun pemindahan teknologi dari negara luar tetap penting. Kemasukan teknologi seperti yang dapat dilihat dari bilangan perjanjian kontrak yang diluluskan oleh Kerajaan dalam tempoh RMKe-7 adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 12-2 dan 12-3. Walau bagaimanapun, petunjuk ini hanya menggambarkan perjanjian seperti mana yang dikehendaki di bawah Akta Penyelarasan Perindustrian (ICA) 1975 atau Akta Penggalakan Pelaburan (PIA) 1986 atau apabila disyaratkan secara khusus di bawah peraturan Jawatankuasa Pelaburan Asing (FIC).

JADUAL 12-2

KEMASUKAN TEKNOLOGI MENGIKUT KUMPULAN INDUSTRI, 1995 - 2000
(bilangan)

<i>Kumpulan Industri</i>	1995	1996	1997	1998	1999	2000	<i>RMKe-7</i>		<i>RMKe-6</i>	
							<i>Bilangan</i>	<i>%</i>	<i>Bilangan</i>	<i>%</i>
Pembuatan Makanan	2	0	5	1	4	2	12	2.1	23	3.3
Keluaran Elektrik & Elektronik	32	54	28	50	43	48	223	39.4	221	31.7
Kertas, Percetakan & Penerbitan	4	1	0	1	0	1	3	0.5	14	2.0
Minuman & Tembakau	1	0	1	1	6	5	13	2.3	11	1.6
Tekstil & Keluaran Tekstil	3	0	2	0	2	2	6	1.1	18	2.6
Perabot & Kelengkapan	0	0	0	0	1	0	1	0.2	10	1.4
Kimia & Keluaran Kimia	22	12	2	21	18	25	78	13.8	89	12.8
Keluaran & Penapisan Petroleum	2	1	0	7	6	3	17	3.0	22	3.2
Keluaran Getah	3	9	2	2	6	2	21	3.7	30	4.3
Keluaran Plastik	7	7	0	0	6	12	25	4.4	32	4.6
Keluaran Galian Bukan Logam	2	3	3	1	2	5	14	2.5	33	4.7
Keluaran Logam Asas	0	0	1	4	3	5	13	2.3	18	2.6
Keluaran Logam Dibentuk	4	6	4	2	5	5	22	3.9	38	5.3
Pembuatan Jentera	4	6	12	7	5	1	31	5.5	19	2.7
Kelengkapan Pengangkutan	9	15	23	10	15	15	78	13.8	99	14.2
Pelbagai	7	2	3	0	4	0	9	1.6	20	2.9
Jumlah	102	116	86	107	126	131	566	100.0	697	100.0

JADUAL 12-3

KEMASUKAN TEKNOLOGI MENGIKUT JENIS PERJANJIAN, 1995-2000
(bilangan)

<i>Jenis Perjanjian</i>	1995	1996	1997	1998	1999	2000	<i>RMKe-7</i>		<i>RMKe-6</i>	
							<i>Bilangan</i>	<i>%</i>	<i>Bilangan</i>	<i>%</i>
Usaha Sama	4	6	0	1	2	0	9	1.6	31	4.4
Bantuan Teknikal	44	58	58	56	80	78	330	58.3	349	50.1
Pelesenan & Paten	23	31	6	27	20	28	112	19.8	138	19.8
Kepakaran	5	3	5	5	4	4	21	3.7	69	9.9
Cap Dagangan	3	9	5	11	15	15	55	9.7	41	5.9
Pengurusan	4	1	2	1	0	0	4	0.7	12	1.7
<i>Turnkey</i> & Kejuruteraan	1	0	0	0	0	0	0	0.0	9	1.3
Perkhidmatan	6	2	4	2	2	6	16	2.8	27	3.9
Penjualan, Pemasaran/Pengedaran	2	0	0	0	0	0	0	0.0	1	0.1
Bekalan & Belian	0	0	1	1	0	0	2	0.4	0	0.0
Lain-lain	10	6	5	3	3	0	17	3.0	20	2.9
Jumlah	102	116	86	107	126	131	566	100.0	697	100.0

12.24 Komposisi teknologi yang diimport oleh industri mencerminkan pengembangan pelaburan dalam industri bernilai ditambah yang tinggi dan berintensif teknologi. Bilangan perjanjian pemindahan teknologi yang tertinggi adalah dalam industri elektrik dan elektronik dan diikuti oleh industri kelengkapan pengangkutan dan industri kimia dan keluaran kimia. Memandangkan perlunya teknologi import bagi mempercepatkan pertumbuhan perindustrian. Kerajaan telah mempermudah proses kelulusan dengan memberikan kelulusan secara automatik kepada perjanjian teknologi yang melibatkan pembayaran royalti sebanyak 3.0 peratus atau kurang daripada jualan bersih tahunan.

12.25 Dalam tempoh RMKe-7, defisit dalam pembayaran royalti dan yuran terus meningkat menunjukkan kepentingan relatif terhadap perolehan teknologi dari luar negara. Bayaran perolehan teknologi dari luar negara mencatatkan pertumbuhan sebanyak 11.7 peratus setahun dalam tempoh RMKe-7 iaitu daripada RM932 juta pada tahun 1995 kepada RM1.6 bilion pada tahun 2000. Bayaran tersebut terdiri daripada royalti dan yuran terutamanya bagi perolehan francais, penggunaan jenama antarabangsa dan bayaran lesen untuk penggunaan teknologi baru dan teknologi yang dipertingkatkan. Kesemua bayaran tersebut dicatat sebagai aliran keluar dalam akaun perkhidmatan dalam imbalan pembayaran.

Pemiawaian dan Jaminan Kualiti

12.26 Selaras dengan strategi negara untuk mengekal dan meningkatkan daya saing eksport, usaha terus diambil untuk memperbaiki lagi kecekapan dan produktiviti industri melalui pembangunan piawaian kebangsaan, pengujian, pengukuran dan pemiawaian antarabangsa. Dalam tempoh RMKe-7, sejumlah 680 piawaian Malaysia yang menyamai piawaian antarabangsa telah diwujudkan berbanding dengan 528 piawaian dalam tempoh RMKe-6. Bagi mempercepatkan kemajuan pembangunan piawaian, dua buah persatuan industri telah dilantik sebagai organisasi penentu piawaian bagi industri perkayuan serta elektrik dan elektronik. Kemudahan dan perkhidmatan pengujian telah diperluas untuk memastikan ianya mematuhi piawaian negara dan antarabangsa. Di samping itu, SIRIM Berhad telah menubuhkan Pusat Teknologi Prestasi Logam bagi menyediakan perkhidmatan penganalisan kegagalan dan pengujian tanpa musnah bagi industri minyak dan gas, petrokimia, penjana kuasa dan automotif.

12.27 Memandangkan pentingnya melaksanakan pengurusan kualiti yang diterima di peringkat antarabangsa bagi mendapat pengiktirafan di pasaran antarabangsa, terdapat peningkatan dalam arah aliran bilangan syarikat tempatan yang menerima pakai piawaian siri ISO 9000. Dalam tempoh RMKe-7, sejumlah 1,389 buah syarikat telah berjaya memperolehi piawaian siri ISO 9000 berbanding dengan 717 buah syarikat dalam tempoh RMKe-6. Untuk memastikan kewibawaan pensijilan dan akreditasi makmal di peringkat antarabangsa, Kerajaan telah menyertai aktiviti pemiawaian di peringkat serantau dan antarabangsa. Dalam hubungan ini, Malaysia

telah terlibat secara aktif dalam beberapa Jawatankuasa Teknikal ISO dan menjadi ahli Majlis ISO bagi penggal 1999-2000. Di samping itu, sistem akreditasi negara telah diiktiraf oleh Forum Akreditasi Antarabangsa dan ini membolehkan penerimaan pensijilan pengurusan kualiti di 24 buah negara.

Tenaga Manusia S&T

JADUAL 12-4
LEPASAN KURSUS PERINGKAT IJAZAH¹, 1991-2000

Kursus	RMKe-6		RMKe-7		RMKe-8 ²	
	Bilangan	%	Bilangan	%	Bilangan	%
Sastera & Kemanusiaan termasuk Ekonomi, Perniagaan & Undang-undang	49,018	62.0	87,882	58.4	161,102	48.4
Sains termasuk Perubatan, Sains Pertanian, Sains Tulen & Lain-lain	19,642	25.0	38,273	25.4	100,967	30.4
Teknikal, Kejuruteraan, Seni Bina, Kaji Ukur & Lain-lain	10,508	13.0	24,343	16.2	70,650	21.2
Jumlah	79,168	100.0	150,498	100.0	332,719	100.0

Nota:
¹ Lulusan Ijazah Pertama, Sarjana, Doktor Falsafah dan Diploma Lulusan Ijazah.
² Anggaran.

12.28 Analisis ke atas graduan bagi tempoh 1991-2000 menunjukkan bahawa terdapat kenaikan dua kali ganda dari segi bilangan graduan sains dan teknikal dalam tempoh RMKe-7 berbanding dalam tempoh RMKe-6, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 12-4. Bagi penuntut jurusan sains berlaku

peralihan tumpuan daripada sains tulen kepada jurusan sains yang lebih berorientasikan sains gunaan seperti teknologi kejuruteraan dan teknologi komputer. Peratusan graduan teknikal dari jumlah semua graduan menunjukkan peningkatan yang ketara daripada 13 peratus kepada 16.2 peratus.

12.29 Sungguhpun wujud arah aliran yang meningkat bagi graduan sains dan teknikal namun bilangan penyelidik masih perlu dipertingkatkan lagi. Kajian yang dijalankan dua tahun sekali ke atas perbelanjaan P&P menunjukkan bahawa bilangan kakitangan penyelidik yang terlibat dalam aktiviti P&P telah meningkat sebanyak 13.3 peratus daripada 9,136 pada tahun 1996 kepada 12,127 pada tahun 1998. Ini memberikan nisbah 5.1 dan 7.0 penyelidik bagi setiap 10,000 tenaga kerja bagi kedua-dua tahun tersebut. Walaupun nisbah tersebut telah meningkat namun ianya masih dianggap rendah jika dibandingkan dengan negara Pertubuhan Kerjasama Ekonomi dan Pembangunan (OECD).

12.30 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk memperluaskan asas sumber manusia S&T, Kerajaan telah melaksanakan program pembangunan sumber manusia S&T. Dalam hubungan ini, satu tabung bernilai RM300 juta telah ditubuhkan untuk menyediakan biasiswa kepada pengajian di peringkat lepasan ijazah dan lepasan ijazah kedoktoran serta hadiah kewangan untuk menjalankan penyelidikan di peringkat lepasan ijazah. Sejumlah 1,791 biasiswa telah diberikan kepada para

penyelidik dan pegawai sektor awam bagi mengikuti latihan dalam bidang keutamaan seperti bahan dan pembuatan termaju, ICT, mikroelektronik, tenaga dan alam sekitar. Di samping itu, Skim Biasiswa Sains Kebangsaan telah menganugerahkan 298 biasiswa kepada siswazah sains, kejuruteraan dan teknologi untuk mengikuti pengajian lepasan ijazah yang melibatkan penyelidikan dalam bidang keutamaan yang telah dikenal pasti.

12.31 Bagi mempercepatkan kadar pemindahan teknologi dan peningkatan keupayaan P&P tempatan, Kerajaan telah memulakan program membawa pulang ahli sains dan jurutera Malaysia yang berkhidmat di luar negara serta membenarkan institusi penyelidikan dan universiti tempatan mengambil kakitangan P&P asing jika perlu. Sejumlah 23 rakyat Malaysia dan 70 ahli sains asing telah diambil bekerja di berbagai institusi penyelidikan dan universiti. Sebahagian besar daripada ahli sains tersebut terlibat dalam penyelidikan perubatan, kejuruteraan serta teknologi separa konduktor dan laser.

Pengkomersilan Penyelidikan dan Teknologi

12.32 Sungguhpun aktiviti P&P sektor awam telah menyumbang kepada peningkatan teknikal namun kemajuan dalam pengkomersilan hasil aktiviti tersebut adalah terhad. Keadaan ini sebahagian besarnya disebabkan oleh kurangnya projek P&P yang menepati keperluan industri dan kurangnya sumber kewangan bagi membiayai berbagai peringkat pengkomersilan bermula dari makmal hingga ke pasaran. Penyiasatan ke atas 5,232 projek P&P yang telah dijalankan oleh institusi penyelidikan awam dan universiti dalam tempoh RMKe-6 dan RMKe7 menunjukkan bahawa 14.1 peratus projek tersebut yang telah dikenal pasti berpotensi untuk dikomersilkan manakala hanya 5.1 peratus sahaja yang telah dikomersilkan. Walau bagaimanapun, penilaian terbaru bagi P&P yang telah dijalankan bagi sektor kecil komoditi utama menunjukkan bahawa peratusan pengkomersilan P&P dalam komoditi pertanian untuk perindustrian adalah sebanyak 8.9 peratus. Dalam hubungan ini, sektor kelapa sawit merupakan penyumbang tertinggi dengan kadar pengkomersilan sebanyak 12.1 peratus.

12.33 Pada tahun 1997, Tabung Pengkomersilan Penyelidikan dan Pembangunan (CRDF) telah dilancarkan dengan peruntukan sebanyak RM100 juta. Tumpuan tabung tersebut adalah untuk mengkomersilkan hasil penemuan P&P yang dilaksanakan oleh universiti dan institusi penyelidikan tempatan serta syarikat dan para penyelidik persendirian dan pencipta. Dalam tempoh RMKe-7, sebanyak 38 projek bernilai RM32 juta telah diluluskan. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 12 projek telah menyiapkan proses pengkomersilannya dan keluaran mereka telah berada di pasaran.

Memupuk Kesedaran dan Mempromosikan S&T

12.34 Aktiviti bertujuan meningkatkan minat, kesedaran dan kefahaman yang lebih terhadap S&T telah dianjurkan di berbagai peringkat di sepanjang tempoh RMKe-7. Aktiviti tersebut yang meliputi persidangan dan pameran sains, anugerah kecemerlangan S&T, lawatan sambil belajar dan bengkel telah melibatkan ahli sains, wartawan, pelajar dan orang awam. Secara khusus, pertandingan mengarang esei dan puisi sains di peringkat kebangsaan, pertandingan penggunaan perisian komputer serta perkhemahan sains dan alam sekitar telah dianjurkan di peringkat sekolah. Di samping itu, Pusat Sains Negara selain daripada mengatur pameran dan acara yang bertema dan berinteraktif, telah juga menganjurkan Program Pelajar Angkat bagi mempopularkan dan mempromosikan S&T terutamanya di kalangan pelajar sekolah. Usaha untuk merangsang minat terhadap S&T turut dilengkapi dengan aktiviti PETROSAINS iaitu sebuah pusat penemuan sains berinteraktif yang ditubuhkan oleh Petrolia Nasional Berhad (PETRONAS).

12.35 Kajian Kesedaran S&T Nasional yang telah dijalankan dua tahun sekali, bagi tahun 1996 dan 1998 menunjukkan bahawa rakyat Malaysia terus menyedari akan peranan dan faedah S&T dalam pertumbuhan dan pembangunan ekonomi. Kajian tersebut juga menunjukkan bahawa rakyat Malaysia mempunyai pandangan jangka panjang terhadap penyelidikan saintifik dan menyedari akan perlunya satu proses yang berterusan dalam penyelidikan. Dari segi minat terhadap S&T, adalah didapati pada amnya golongan remaja yang diwakili kumpulan yang berumur di antara 15-20 tahun merupakan golongan yang paling berminat terhadap S&T diikuti oleh golongan dewasa dan kanak-kanak. Yang lebih menggalakkan lagi adalah penemuan bahawa golongan kanak-kanak mempunyai minat yang paling tinggi terhadap teknologi penerokaan aeroangkasa dan penggunaan teknologi komputer berbanding golongan dewasa. Sungguhpun generasi muda memperlihatkan minat terhadap S&T namun strategi yang lebih berkesan masih diperlukan bagi mengekalkan minat dan menggalakkan mereka memilih kerjaya yang berasaskan S&T.

III. PROSPEK, 2001-2005

12.36 Ekonomi dunia sedang mengalami pembangunan yang pesat ke arah ekonomi berasaskan pengetahuan di mana teknologi, kemahiran dan inovasi menjadi penentu bagi meningkatkan daya saing dan kecekapan. Memandangkan hakikat tersebut, Kerajaan akan terus memberikan keutamaan yang tinggi terhadap pembangunan yang didorong oleh inovasi dan diterajui oleh teknologi. Pertumbuhan ekonomi dijangka berkembang pada kadar 7.5 peratus setahun dan Produktiviti Faktor Keseluruhan (TFP) dijangka menyumbang 37.2 peratus daripada pertumbuhan yang disasarkan. Peningkatan dalam kemahiran dan pengurusan, pertambahan dalam perbelanjaan P&P serta penggunaan teknologi dan ICT yang meluas dalam semua sektor ekonomi dijangka akan menghasilkan peningkatan TFP yang ketara.

Teras Pembangunan S&T

12.37 Teras pembangunan S&T di bawah RMKe-8 adalah untuk mencapai objektif pertumbuhan yang didorong oleh produktiviti dan daya saing ekonomi. Tempoh tersebut akan memperlihatkan peningkatan dalam penggunaan maklumat dan pengetahuan bagi menjana pertumbuhan ekonomi. Memandangkan pembangunan berasaskan S&T dijangka menyumbang lebih daripada satu pertiga daripada pertumbuhan ekonomi yang disasarkan, penekanan yang lebih akan diberi bagi mengoptimumkan penggunaan teknologi baru dan teknologi yang dipertingkatkan. Ini juga akan dilengkapi dengan meningkatkan kemampuan tempatan dalam inovasi dan mempercepatkan pembangunan teknologi perindustrian yang strategik. Tumpuan akan diberi terhadap penyediaan persekitaran yang membolehkan pembangunan teknologi melalui:

- menerima pakai pendekatan nasional yang bersepadu dalam penggunaan sumber P&P bagi memastikan pelaksanaan projek penyelidikan dan inovasi lebih berkesan dan cekap;
- mempercepatkan kadar pengkomersilan penemuan P&P;
- mempertingkatkan lagi penglibatan dan komitmen sektor swasta dalam aktiviti P&P;
- meningkatkan bekalan tenaga manusia sains dan teknologi;
- mendapatkan teknologi baru dan teknologi yang diimport melalui antara lain memperolehi ekuiti dalam syarikat asing dan memupuk pakatan yang strategik;

- menggalakkan pembangunan kemampuan S&T tempatan dalam teknologi strategik dan teknologi utama; dan
- memperbaiki dan memperluaskan perkhidmatan pengembangan teknikal dan latihan untuk memperkukuh kemampuan teknologi dalam perusahaan kecil dan sederhana (PKS).
- Menerima Pakai Pendekatan Nasional Yang Bersepadu Dalam Penggunaan Sumber P&P

12.38 Negara akan menyokong P&P dan teknologi yang boleh menggalakkan pertumbuhan, meningkatkan kecekapan industri, produktiviti dan daya saing, menjana teknologi yang dihasilkan dalam negeri dengan barang dan perkhidmatan berjenama tempatan dan meningkatkan kualiti hidup. Dalam konteks ini, pembiayaan P&P sektor awam akan lebih ditumpukan kepada penemuan penyelidikan yang berpotensi untuk dikomersilkan. Bagi tempoh RMKe-8, sejumlah RM1.6 bilion akan diperuntukkan bagi P&P dan pengkomersilan teknologi berbanding sebanyak RM1.0 bilion dalam tempoh RMKe-7.

12.39 Bagi memastikan projek penyelidikan akan memberi sumbangan yang lebih kepada keperluan negara, mekanisme pembiayaan IRPA akan disusun semula dan diperkemaskan bagi memberi penekanan yang lebih terhadap pembangunan inovasi dan meningkatkan lagi kesesuaian komersil projek P&P. Untuk mengenal pasti dan melaksanakan projek P&P, kaedah penentuan keutamaan akan semakin digunakan. Dalam hubungan ini sebanyak 35 peratus daripada belanjawan IRPA akan diperuntukkan kepada penyelidikan yang diberi keutamaan dalam bidang pembuatan, pengeluaran tanaman dan keluaran utama, ICT, kesihatan serta pendidikan dan latihan. Tumpuan akan diberikan terhadap pembangunan keluaran tempatan, proses dan perkhidmatan yang berkaitan untuk tujuan pengkomersilan. Sebanyak 35 peratus lagi akan diperuntukkan kepada penyelidikan dalam bidang strategik bagi meningkatkan daya saing masa hadapan dalam bidang-bidang yang baru muncul seperti teknologi optikal, teknologi kimia halus yang khusus, teknologi reka bentuk dan perisian serta teknologi nano dan kejuruteraan jitu. Pembangunan projek P&P negara seperti ini akan melibatkan pelbagai disiplin dan pelbagai kumpulan institusi penyelidikan termasuk penyertaan daripada sektor swasta serta perkongsian kemudahan dan kelengkapan. Bagi memastikan keberkesanan pelaksanaan projek P&P, kemampuan memantau dan menilai akan diperkukuhkan.

12.40 Selain daripada projek nasional yang diberi keutamaan, proses persaingan memperoleh pembiayaan yang sedang diamalkan oleh institusi P&P akan diteruskan. Ini adalah untuk memastikan sumber penyelidikan digunakan secara lebih cekap dan dapat menjana faedah sosio-ekonomi yang maksimum. Sumber P&P di bawah IRPA juga akan disediakan bagi ujian prototaip dan ujian skel perintis yang terpilih. Ini akan memudahkan dan mempercepatkan proses pengkomersilan penemuan penyelidikan

dalam bidang pertanian dan jaminan bekalan makanan, sumber semula jadi dan alam sekitar serta pembuatan dan perkhidmatan.

12.41 Di samping itu, jabatan penyelidikan kerajaan, institusi penyelidikan dan universiti akan meneruskan P&P yang berorientasikan matlamat organisasi masing-masing. Ini termasuk P&P asas bagi kemajuan ilmu pengetahuan dan pembinaan kekuatan asas yang diperlukan oleh agensi penyelidikan dan universiti untuk mengendalikan teknologi teras seperti bioteknologi, bahan termaju dan mikroelektronik. Secara khususnya, peruntukan sebanyak RM100 juta akan disediakan kepada universiti untuk menjalankan penyelidikan asas.

Mempercepatkan Kadar Pengkomersilan Penemuan P&P

12.42 Langkah juga akan diambil untuk meningkatkan kadar pengkomersilan penemuan P&P. Dalam hubungan ini, unit perniagaan di institusi penyelidikan dan universiti akan disusun semula dan diperkukuhkan untuk memudahkan usaha mengenal pasti dan melaksanakan projek P&P berorientasikan pasaran melalui interaksi di kalangan para penyelidik dan sektor swasta. Bagi menghasilkan lebih banyak projek P&P yang boleh dikomersilkan, institusi penyelidikan dan universiti akan digalakkan memberi lebih penekanan terhadap penyelidikan yang berkaitan dengan pembangunan keluaran dan proses untuk industri. Dalam hubungan ini, skim insentif bagi penyelidik dalam pengkomersilan hasil P&P akan dikaji semula. Skim geran sedia ada bagi P&P sektor swasta seperti Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Industri (IGS), Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan MSC (MGS) dan Skim Geran Aplikasi Penunjuk Cara (DAGS) akan dikaji semula bagi memperkukuhkan potensi pengkomersilan sesuatu projek. Sejumlah RM610 juta akan diperuntukkan bagi membantu pengkomersilan penemuan P&P dan teknologi. Di samping itu, insentif fiskal akan disediakan bagi menggalakkan dana modal teroka untuk melabur dalam firma baru yang terlibat dalam teknologi tempatan.

Mempertingkatkan Lagi Penyertaan Sektor Swasta Dalam Aktiviti P&P

12.43 Pembangunan teknologi dan P&P sektor swasta akan terus disokong oleh Kerajaan melalui insentif dan bantuan kewangan. Dalam hubungan ini, insentif fiskal sedia ada akan dikaji semula untuk menggalakkan lebih banyak penyertaan sektor swasta dalam aktiviti P&P. Berbagai skim geran kewangan bagi P&P sektor swasta juga akan diperluaskan. Di samping itu, bantuan kewangan akan dipertimbangkan untuk menggalakkan persatuan industri menyediakan kemudahan penyelidikan.

12.44 Peruntukan bagi IGS akan ditambah kepada RM200 juta dalam RMKe 8. Pertimbangan juga akan diberikan untuk mewujudkan pakej pelaksanaan yang lebih menyeluruh termasuk komponen utama seperti penyelidikan, prototaip dan pembangunan keluaran untuk dikomersilkan. Peruntukan bagi MGS dan DAGS masing-masing juga akan ditambah kepada RM200 juta dan RM100 juta.

Meningkatkan Bekalan Tenaga Manusia S&T

12.45 Bagi meningkatkan lagi kemampuan pembangunan inovasi, Kerajaan akan meningkatkan pelaburannya dalam pendidikan saintifik dan teknologi serta membangunkan tenaga manusia teknikal dan penyelidikan. Dalam hubungan ini, enrolmen bagi program ijazah S&T di institusi pengajian tinggi tempatan akan dipertingkatkan bagi tujuan mencapai nisbah 60:40 di antara pelajar jurusan sains dengan pelajar jurusan sastera. Penekanan juga akan diberikan untuk mengemas kini kurikulum S&T dan pembangunan kemahiran secara berterusan bagi menerapkan pengetahuan sains dan teknologi bersesuaian yang berasaskan gunaan.

12.46 Langkah juga akan dipergiat untuk menambahkan kakitangan S&T dan penyelidikan. Program pembangunan sumber manusia S&T yang menyediakan biasiswa kepada lepasan ijazah dan lepasan ijazah kedoktoran serta hadiah kewangan untuk penyelidikan lepas ijazah bagi memastikan penekanan yang lebih seimbang di antara pendidikan S&T dan P&P gunaan. Program bagi menarik ahli sains dan jurutera Malaysia yang menetap di luar negara akan dipertingkatkan dengan mengkaji semula pakej insentif yang meliputi pemberian taraf pemastautin tetap kepada ahli keluarga terdekat, pengecualian cukai ke atas pendapatan yang dibawa balik ke Malaysia dalam tempoh dua tahun dan pengecualian cukai ke atas semua barangan persendirian yang dibawa balik ke Malaysia. Di samping itu, langkah akan diambil untuk melantik pakar Malaysia dalam bidang yang berkaitan S&T yang sedang berkhidmat di luar negara untuk menjalankan tugas jangka pendek di Malaysia seperti mengajar dan memberi syarahan, memberi khidmat perundingan dan penyelidikan dalam bidang yang khusus. Satu mekanisme akan diwujudkan untuk mengenal pasti kemahiran dan kepakaran yang diperlukan dengan lebih sistematik bagi membina kemampuan tempatan dalam bidang S&T yang strategik dan utama.

12.47 Bagi mempertingkatkan lagi budaya penyelidikan dalam institusi pendidikan tinggi, pakatan dengan sektor swasta akan lebih diperkukuhkan. Ini adalah penting untuk membangunkan hubungan yang lebih sistematik dengan industri dalam menjalankan penyelidikan yang berorientasikan pasaran. Pakatan yang erat boleh menghasilkan penemuan baru penyelidikan yang bernilai komersil. Dalam hubungan ini, sektor korporat akan digalakkan untuk mengambil penyelidik bagi ditempatkan secara sementara di syarikat mereka sebagai sebahagian daripada latihan penyelidikan secara langsung. Ini merupakan sebahagian daripada usaha Kerajaan dalam menjalinkan hubungan antara universiti dan usahawan yang sanggup melabur dalam usaha penyelidikan.

Perolehan Teknologi Baru dan Teknologi Yang Diimport

12.48 Teras utama adalah untuk memperolehi teknologi dan aplikasi yang strategik dan utama dari luar negara. Ini akan membantu mempercepatkan pembangunan

kemampuan dalam negeri terhadap teknologi baru dan idea yang inovatif. Bagi tujuan ini, dana modal teroka sedia ada akan diperkukuhkan dan dana yang baru akan diwujudkan. Satu dana modal teroka akan diwujudkan untuk dilaburkan dalam syarikat teknologi antarabangsa yang terpilih di luar negara seperti syarikat-syarikat di Lembah Silikon. Bagi membantu membina kemampuan P&P dalam negeri, program pemindahan teknologi akan digubal termasuk penempatan kakitangan teknikal Malaysia di syarikat teknologi yang dimiliki melalui pelaburan tersebut, penglibatan langsung dalam pembentukan konsep dan pembangunan keluaran serta memindahkan syarikat pembuatan dan kemudahan P&P asing ke Malaysia. Teknologi juga boleh diperolehi dengan cara lain seperti melalui usaha sama, pembelian terus dan pakatan strategik.

12.49 Bagi melengkapkan usaha yang sedang dilaksanakan dalam memperolehi teknologi, peluang akan diwujudkan bagi memudahkan akses kepada teknologi baru melalui institusi seperti MIMOS Berhad. Antara lain ianya termasuk penyertaan dalam dana modal teroka asing yang menumpukan pelaburannya dalam teknologi yang berkaitan ICT dan sains hayat. Strategi ini akan membolehkan negara mengenal pasti dan mewujudkan perusahaan perniagaan dalam teknologi baru sama ada secara bersama atau bersendirian.

12.50 Dalam usaha untuk memudahkan lagi perolehan teknologi dalam industri strategik, peruntukan bagi Tabung Perolehan Teknologi (TAF) akan ditambah kepada RM250 juta. Tabung tersebut akan disediakan untuk pembelian peralatan dan mesin berteknologi tinggi, pelesenan teknologi serta perolehan hak paten, prototaip dan reka bentuk bagi meningkatkan pemindahan teknologi kepada syarikat tempatan.

Menggalakkan Pembangunan Kemampuan S&T Tempatan Dalam Teknologi Yang Strategik dan Teknologi Utama

12.51 Sungguhpun teknologi import akan terus penting dalam bidang-bidang yang kritikal namun usaha meningkatkan tahap kemampuan inovasi dalam negeri akan terus diberi penekanan. Tumpuan akan diberikan terhadap usaha meningkatkan keperluan asas yang penting dalam penggunaan teknologi yang kritikal dalam sektor ekonomi. Dalam hubungan ini, peranan institusi penyelidikan sedia ada akan dikaji semula khususnya berikutan daripada perubahan teknologi yang pesat.

12.52 Bagi menyokong pelaksanaan strategi perindustrian yang berasaskan teknologi di bawah IMP2, Fasa II Program Pemetaan Teknologi Negara (NTMP II) akan dilaksanakan. Matlamatnya adalah untuk meningkatkan kemampuan dalam negeri bagi menjalankan aktiviti yang diperlukan dalam rantai nilai antara lain keluaran berasaskan kayu dalam industri berasaskan sumber, keluaran makanan dalam industri berasaskan pertanian serta industri jentera dan kelengkapan. NTMP II juga akan meliputi penanda arasan bagi teknologi dalam negeri dan teknologi antarabangsa

dengan mengkaji semula tahap teknologi sedia ada dan arah tujuan masa hadapan terutamanya dari segi keperluan kemahiran dan pelaburan.

12.53 Bagi menggalak dan menyokong pembangunan industri keluaran elektrik dan elektronik, kemampuan P&P tempatan akan dipertingkatkan lagi dengan memperluas dan menaik taraf kemudahan fabrikasi wafer di MIMOS Berhad kepada teknologi sub-mikron dan komponen reka bentuk. Peningkatan ini akan menyediakan asas kepada pembangunan keluaran baru yang mempunyai potensi pasaran yang tinggi terutamanya dalam pemerosesan isyarat digital dan flash memory. Dalam Fasa 2 makmal reka bentuk berasaskan web dijangka akan memudahkan kerjasama reka bentuk berasaskan web melalui perkongsian kemahiran dalam mereka bentuk dan peluang perniagaan di kalangan pengeluaran dalam negeri dalam industri elektronik.

12.54 Arah aliran dunia menunjukkan bahawa inovasi dalam bioteknologi adalah merupakan salah satu teknologi utama bagi abad yang ke-21. Bioteknologi moden yang menghasilkan pembangunan genomik dan biologi molekul akan menjadi pemangkin kepada pengeluaran produk baru untuk penggunaan komersil dalam bidang-bidang seperti perubatan, pengeluaran bahan api, perkebunan dan penyediaan makanan. Berdasarkan kemajuan tersebut, Malaysia perlu membina asas P&P bagi menggunakan bioteknologi untuk menghasilkan nilai daripada kepelbagaian biologi negara yang kaya dengan sumber semulajadi. Di samping itu, ianya akan membawa kepada penubuhan industri berkaitan yang bernilai ditambah yang tinggi seperti farmaseutikal, nutraseutikal dan bioteknologi berasaskan pertanian.

12.55 Bagi mempergiatkan P&P bioteknologi, program bioteknologi negara akan terus memberi penekanan kepada penyelidikan yang diberi keutamaan dan penyelidikan uji kaji. Dalam hubungan ini, sejumlah RM100 juta akan diperuntukkan bagi penyelidikan dalam bidang bioteknologi berasaskan pertanian, penjagaan kesihatan serta pengurusan alam sekitar dan tenaga. Usaha akan diambil bagi mengenal pasti dan menggubal program penyelidikan dalam biologi genomik dan molekul, bioteknologi farmaseutikal dan nutraseutikal serta bioteknologi berasaskan pertanian. Dasar bioteknologi negara akan digubal supaya mempunyai pendekatan yang lebih menyeluruh dan terselaras bagi memajukan bioteknologi sebagai teknologi strategik dalam pembangunan ekonomi. Di samping itu, pertimbangan akan diberi terhadap pewujudan sebuah Lembah Bio bagi pembangunan industri biologi yang lebih bersepadu. Lembah Bio ini dijangka akan mewujudkan persekitaran yang sesuai untuk memperkenalkan dan mengembangkan industri bioteknologi secara sinergistik dalam berbagai peringkat rantai nilai.

12.56 Bagi fasa pembangunan ICT dan multimedia yang seterusnya adalah dijangka bahawa penggunaan teknologi komunikasi gelombang cahaya atau fotonik akan membawa pembaharuan besar kepada sistem komunikasi. Memandangkan hakikat ini, usaha akan diambil untuk menggunakan hasil penyelidikan IRPA dalam bidang

fotonik yang telah dimulakan dalam tempoh RMKe-7. Walaupun projek penyelidikan ini bertujuan untuk membangunkan satu jaringan optik sepenuhnya yang berasaskan Gelombang Fiber-Pemisah ke Rumah (WDM-FTTH), akan membawa kepada pewujudan aktiviti pengeluaran komponen fotonik seperti peralatan optik di kalangan PKS. Pembangunan ini akan memudahkan Malaysia memperolehi teknologi yang penting dalam bidang komunikasi gelombang cahaya yang menjadi tulang belakang kepada platform multimedia berjalur lebar.

12.57 Kemampuan mikroelektronik berkuasa rendah yang semakin meningkat membolehkan pembangunan satelit Orbit Hampir Khatulistiwa (NeqO) yang berkemampuan tinggi bagi tujuan penderiaan jarak jauh dan komunikasi. Satelit ini adalah lebih padat dan murah daripada satelit orbit kutub yang lazim. Sungguhpun terdapat banyak satelit penderiaan jarak jauh yang beroperasi namun tiada satu pun menggunakan ruang khatulistiwa. Memandangkan terdapatnya peluang dalam membangunkan pasaran khusus dalam mereka bentuk, membina dan melancarkan satelit NeqO ini satu kajian terperinci akan dijalankan. Kajian akan menilai potensi rangkaian komersilnya dengan sektor industri dan perkhidmatan.

12.58 Bagi memudahkan pendekatan yang lebih terselaraskan dalam pembangunan teknologi angkasa dan satelit, sebuah agensi angkasa negara akan ditubuhkan dengan menyepadukan Pusat Remote Sensing Negara (MACRES) dan Bahagian Kajian Sains Angkasa (BAKSA) di KSTAS. Agensi baru tersebut akan dipertanggungjawabkan antara lain dalam penggubalan dan pelaksanaan Dasar Angkasa Negara dan Program Angkasa Negara. Tumpuan akan diberi untuk memperkukuhkan kemampuan negara dalam pembangunan penggunaan teknologi angkasa serta membina infrastruktur angkasa melalui pembangunan dan pelancaran satelit.

Memperkukuhkan Kemampuan Teknologi PKS

12.59 Dalam konteks pertumbuhan teknologi yang pesat, PKS akan memperolehi faedah daripada perniagaan baru yang dihasilkan daripada cetusan peluang, penyumberan keluar dan melalui usaha sama. Perkembangan ini akan mewujudkan peluang bagi menyediakan perkhidmatan khusus, mengeluarkan alat ganti dan komponen serta menghasilkan kandungan multimedia. Agensi seperti SIRIM Berhad, MIMOS Berhad, Taman Teknologi Malaysia (TTM) serta universiti akan mempercepatkan program bantuan teknikal untuk memperkukuhkan kemampuan teknologi PKS. Kemudahan inkubator di berbagai institusi akan membantu pembangunan PKS angkatan baru berasaskan teknologi untuk disenaraikan di Bursa Dagangan Sekuriti dan Sebut Harga Automasi Malaysia (MESDAQ).

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 12-5			
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK SAINS DAN TEKNOLOGI, 1996-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Program Penumpuan Penyelidikan dalam Bidang-bidang Keutamaan (IRPA)	755.0	718.1	1,000.0
Program Kerjasama Bioteknologi Malaysia-MIT	35.0	33.3	-
Pembangunan Teknologi untuk PKS	58.0	41.2	30.0
Tabung Perolehan Teknologi (TAF)	118.0	118.0	250.0
Pengkomersilan Teknologi	208.0	203.9	610.0
Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Industri (IGS)	50.0	45.9	200.0
Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan Koridor Raya Multimedia (MGS)	65.0	65.0	200.0
Skim Geran Aplikasi Penunjuk Cara (DAGS)	30.0	30.0	100.0
Tabung Pengkomersilan Penyelidikan dan Pembangunan (CRDF)	63.0	63.0	110.0
Infrastruktur dan Pembangunan S&T	2,413.3	1,496.7	2,818.9
Jumlah	3,587.3	2,611.2	4,708.9

12.60 Peruntukan pembangunan Kerajaan Persekutuan dan perbelanjaan bagi tempoh 1996-2000 dan peruntukan untuk tempoh 2001-2005 adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 12-5. Kerajaan akan meningkatkan pembiayaan program P&P dan teknologi pengkomersilan kepada RM1.6 bilion manakala RM2.8 bilion pula akan disediakan

untuk kemudahan infrastruktur dan perkhidmatan berkaitan. Bagi menggalakkan kesedaran terhadap S&T, peruntukan sebanyak RM14.7 juta akan disediakan.

V. PENUTUP

12.61 Dalam tempoh RMKe-7, pelaksanaan berbagai program telah menyumbang kepada perluasan dan peningkatan asas S&T. Dalam tempoh RMKe-8, Kerajaan akan terus mempergiatkan usaha ke arah pembangunan yang diterajui inovasi dan teknologi bagi memenuhi keperluan ekonomi yang berasaskan pengetahuan. Bagi melengkapi usaha Kerajaan, sektor swasta perlu mengikuti perkembangan teknologi dalam persekitaran dunia serta memperluaskan kemampuan P&P.

BAB 13 : TEKNOLOGI MAKLUMAT DAN KOMUNIKASI

I. PENDAHULUAN

13.01 Infrastruktur dan persekitaran yang diperlukan bagi pembangunan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) telah disediakan dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7) untuk membolehkan Malaysia bergerak pantas memasuki Era Maklumat. Agenda IT Negara (NITA) yang digubal pada tahun 1996 telah menyediakan kerangka pembangunan negara yang lebih terancang untuk menjadi sebuah masyarakat bermaklumat dan berpengetahuan menjelang tahun 2020. Oleh kerana ICT menyediakan peluang terbaik untuk meningkatkan produktiviti dan daya saing, beberapa program dan projek telah dilaksana bagi meluaskan penggunaan ICT dalam ekonomi. Penubuhan Koridor Raya Multimedia (MSC) yang telah direkabentuk sebagai kawasan ujian di peringkat global merupakan inisiatif penting dalam usaha membangunkan ICT. Di samping itu, undangundang siber yang terulung di dunia telah digubal untuk menyediakan persekitaran yang boleh mendorong pembangunan ICT. Undang-undang siber yang utama ialah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 bertujuan menggalak peraturan yang lebih liberal, memperkemas prosedur dan kategori perlesenan serta mewujudkan pasaran yang lebih terbuka kepada persaingan.

13.02 Dalam Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), usaha yang lebih bersepadu akan dibuat untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah ekonomi berasaskan pengetahuan yang berdaya saing dengan menggunakan ICT bagi mendorong pembangunan. Dalam hubungan ini, infrastruktur ICT akan diperluas terutamanya di kawasan luar bandar bagi merapatkan jurang digital dan membolehkan semua penduduk mendapat peluang yang saksama untuk memperolehi maklumat dan pengetahuan. Memandangkan ekonomi yang berasaskan pengetahuan memerlukan kemahiran, kecekapan serta sambungan jalur lebar bagi aplikasi multimedia yang lebih baik, tumpuan akan diberikan kepada pembangunan sumber manusia dan rangkaian infrastruktur bagi membolehkan rakyat memperolehi manfaat sepenuhnya daripada kepesatan pembangunan teknologi.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

13.03 Keupayaan untuk mencipta, mengagih serta menggunakan ilmu pengetahuan dan maklumat merupakan faktor terpenting yang mendorong ke arah pertumbuhan ekonomi serta peningkatan kualiti hidup. Menyedari bahawa ICT adalah penggerak penting untuk mencapai objektif ini, Kerajaan telah melaksanakan pelbagai inisiatif sepanjang tempoh RMKe-7 bagi menggalakkan penerimaan dan penggunaan ICT secara meluas bertujuan meningkatkan keupayaan dalam setiap bidang perniagaan, industri dan kehidupan masyarakat. Inisiatif ini termasuklah bagi pembelian komputer dan peralatan, penyediaan dana modal teroka, pemantapan program latihan dan pendidikan serta pembentukan persekitaran perundangan yang sesuai untuk mendorong pembangunan ICT.

Penggunaan ICT

13.04 Rancangan Malaysia Ketujuh menyaksikan pertumbuhan yang pesat dalam penggunaan ICT. Pelaburan dalam ICT telah meningkat pada kadar 9.2 peratus setahun daripada RM3.8 bilion pada tahun 1995 kepada RM5.9 bilion pada tahun 2000. Keadaan ini menggambarkan bertambahnya kesedaran rakyat terhadap kepentingan pengeluaran, penyebaran dan penggunaan pengetahuan serta maklumat bagi meningkatkan daya saing dan prestasi ekonomi secara menyeluruh. Pemberian insentif seperti pemansuhan cukai jualan ke atas komputer dan alat ganti di samping memberi potongan elaun cukai bagi membeli komputer dan peralatan lain yang berkaitan juga telah membantu meningkatkan penggunaan ICT.

JADUAL 13-1
PERBELANJAAN ICT MENGIKUT SEKTOR, 1995-2000
(RM juta)

Sektor	1995	%	2000	%	1996-2000	%	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%), 1996-2000
Perbankan & Kewangan	1,026	27.2	827	14.0	3,723	15.0	-4.2
Pembuatan	494	13.1	1,182	20.0	4,041	16.3	19.0
Kerajaan	380	10.1	532	9.0	2,062	8.3	6.9
Telekomunikasi	-	-	473	8.0	2,323	9.3	-
Pengagihan	304	8.1	650	11.0	2,586	10.4	16.4
Minyak & Gas	380	10.1	296	5.0	1,623	6.5	-4.8
Utiliti	266	7.0	236	4.0	1,253	5.0	-2.3
Profesional ICT dan Perkhidmatan Lain	125	3.3	236	4.0	236	1.0	13.5
Kesihatan	-	-	59	1.0	59	0.2	-
Pendidikan & Penyelidikan	114	3.0	236	4.0	1,008	4.0	15.6
Pengangkutan	114	3.0	177	3.0	1,147	4.6	9.1
Rumahan	76	2.0	473	8.0	2,004	8.0	44.1
Perdagangan & Perlombongan	76	2.0	-	-	100	0.4	-
Lain-lain	418	11.1	532	9.0	2,736	11.0	4.9
Jumlah	3,773	100.0	5,909	100.0	24,901	100.0	9.2

Sumber: Persatuan Industri Komputer Malaysia (PIKOM)

13.05 Sektor pembuatan mencatatkan pelaburan tertinggi dalam ICT sebanyak RM1.2 bilion atau 20 peratus daripada keseluruhan perbelanjaan ICT pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 13-1. Perbankan dan kewangan merupakan sektor kedua tinggi dengan mencatatkan sebanyak 14 peratus diikuti oleh sektor

perdagangan pengedaran sebanyak 11 peratus. Sektor Kerajaan juga telah melabur dengan jumlah yang besar dalam ICT iaitu sebanyak RM532 juta pada tahun 2000 dengan menyumbang 9.0 peratus daripada keseluruhan jumlah perbelanjaan ICT. Sektor rumahtangga mencatatkan kadar pertumbuhan yang tinggi iaitu sebanyak 44.1 peratus setahun dalam perbelanjaan ICT dalam tempoh Rancangan.

13.06 Kajian yang dijalankan pada tahun 1998 bertujuan menilai keberkesanan beberapa dasar berkaitan dengan sektor pembuatan mendapati penggunaan ICT lebih tertumpu kepada urusan berkaitan pentadbiran, pembayaran gaji dan kewangan dengan diikuti oleh aktiviti komunikasi, kawalan dan logistik serta proses pengeluaran. Sebanyak 28 peratus firma tempatan menggunakan ICT untuk pentadbiran dan kewangan berbanding dengan 7.0 peratus bagi kawalan serta pengeluaran. Pengeluaran berasaskan ICT seperti industri menggunakan robot dan sistem pembuatan yang boleh diubahsuai adalah antara yang biasa digunakan oleh syarikat besar dan asing. Kajian juga mendapati penyebaran dan peningkatan penggunaan ICT memberi kesan positif ke atas tahap produktiviti di peringkat firma dan pertumbuhan produktiviti secara keseluruhan.

13.07 Terdapat juga penggunaan ICT yang meluas dalam sektor tenaga. Penggunaan ICT dalam pembangunan petroleum iaitu bagi aktiviti hulu dan hiliran terutamanya mencarigali dan membangunkan hidrokarbon telah berjaya meminimumkan kos. Dalam sektor kecil elektrik, penggunaan ICT telah menyumbang kepada pembaikan sistem dari segi keselamatan dan kebolehpercayaan serta perkhidmatan pelanggan. Dengan siapnya Fasa 1 sistem pendigitan dan pengkomputeran serta pengautomasian Pusat Muatan Beban Kebangsaan dan Pusat Kawalan Wilayah oleh Tenaga Nasional Berhad telah dapat mengurangkan dengan ketara gangguan bekalan serta kehilangan tenaga semasa penghantaran. Penggunaan teknologi tercanggih di kedua-dua sektor kecil petroleum dan elektrik telah menyumbang kepada peningkatan produktiviti dalam sektor tenaga.

JADUAL 13-2
PETUNJUK ICT TERPILIH, 1995 DAN 2000

<i>Petunjuk</i>	<i>1995</i>	<i>2000</i>
Pengedaran Suretkhabar Setiap 1,000 Penduduk	162	159 ¹
Pelanggan Teleks	6,578	3,105 ²
Komputer Peribadi (Unit Dipasang)	610,000	2,200,000
Komputer Peribadi Setiap 1,000 Penduduk	29.5	93.7
Talian Telefon Setiap 1,000 Penduduk	161.07	204.76 ²
Pelanggan Telefon	3,332,447	4,650,410 ²
Telefon Mudah Alih	700,000	2,265,000 ²
Bilangan Pelanggan Internet	13,064 ³	1,157,384
Bilangan Pengguna Internet	30,000	4,000,000

Sumber: Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, PIKOM, *World Development Report, 1999/2000* dan *World Competitiveness Yearbook, 2000*.

Nota:

¹ Merujuk kepada 1998.
² Merujuk kepada 1999.
³ Hays JARING.

13.08 Perluasan penggunaan ICT juga diukur dalam bentuk bilangan pemilikan komputer peribadi dan kadar penembusan Internet. Bilangan komputer peribadi yang dipasang telah meningkat dengan ketara daripada 610,000 pada tahun 1995 kepada 2.2 juta pada tahun 2000

seperti ditunjukkan dalam Jadual 13-2. Bilangan komputer peribadi bagi setiap 1,000 penduduk juga telah meningkat daripada 29.5 pada tahun 1995 kepada 95.7 pada tahun 2000. Tempoh Rancangan juga menyaksikan peningkatan penggunaan Internet oleh rumahtangga dan syarikat. Bilangan pelanggan Internet meningkat daripada 13,000 pada tahun 1995 kepada 1.2 juta pada tahun 2000 dengan kadar pertumbuhan yang luar biasa sebanyak 145.2 peratus setahun. Dari segi taburan mengikut negeri, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mencatatkan bilangan tertinggi bagi pelanggan Internet bagi setiap 1,000 penduduk iaitu sebanyak 103.9 dengan diikuti oleh Selangor sebanyak 84.9 pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 13-3. Sabah dan Kelantan mempunyai bilangan terendah pelanggan Internet iaitu sebanyak 16.6 dan 12.5 bagi setiap 1,000 penduduk. TMNet, Maxisnet dan JARING adalah Pembekal Khidmat Internet (ISP) di Malaysia. Meskipun

JADUAL 13-3
PELANGGAN INTERNET MENGIKUT NEGERI, 2000

Negeri	Jumlah Pelanggan	%	Pelanggan Bagi Setiap 1,000 Penduduk
Johor	77,747	8.8	30.3
Kedah	28,494	3.2	18.1
Kelantan	16,101	1.8	12.5
Melaka	17,234	2.0	28.6
Negeri Sembilan	22,373	2.6	27.0
Pahang	21,682	2.5	18.0
Perak	55,345	6.3	27.3
Perlis	3,710	0.4	18.7
Pulau Pinang	63,648	7.3	51.9
Sabah	40,692	4.6	16.6
Sarawak	43,219	5.0	21.5
Selangor	335,262	38.2	84.9
Terengganu	15,041	1.7	17.1
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	134,870	15.4	103.9
Wilayah Persekutuan Labuan	1,355	0.2	19.2
Malaysia	876,773¹	100.0	39.5

Sumber: Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia.
Nota: ¹ Tidak termasuk Maxisnet

pertumbuhan adalah luar biasa, kadar penembusan masih rendah iaitu 9.0 peratus bagi pemilikan komputer peribadi dan 7.0 peratus bagi Internet.

13.09 Beberapa program dan projek telah dilaksanakan oleh Kerajaan sebagai sebahagian daripada usaha untuk meningkatkan penggunaan ICT di kalangan penduduk. Program Gerakan Desa Wawasan telah

dilancarkan pada tahun 1996 bagi meningkatkan kesedaran penduduk luar bandar untuk melibatkan diri secara aktif dalam proses mewujudkan perubahan dan pembangunan di kawasan mereka. Di bawah program ini, Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung (JKKK) telah dibekalkan dengan komputer yang bertujuan memudahkan kerja pengurusan dan pentadbiran kampung serta memperkenalkan ICT di peringkat kampung. Sehingga akhir tahun 2000, sebanyak 995 kampung telah mendapat manfaat daripada program ini. Program Internet Desa telah dilancarkan pada Mac tahun 2000 di dua kawasan perintis iaitu Sg. Ayer Tawar di Selangor dan Kanowit di Sarawak. Program ini melibatkan penyediaan kemudahan infrastruktur ICT di pejabat pos dan pelancaran laman web yang membekalkan maklumat tentang perkhidmatan kerajaan, acara penting dan aktiviti setempat, mel elektronik (e-mel) percuma serta kemudahan Internet. Penilaian awal menunjukkan

terdapat 55 hingga 70 pengguna seminggu yang mana kebanyakannya adalah pelajar. Di akhir tempoh Rancangan, 12 pusat sedemikian telah dilaksanakan di seluruh negara. Projek lain yang dilaksanakan untuk meningkatkan kesedaran dan penggunaan ICT ialah projek E-Bario yang diperkenalkan oleh Universiti Malaysia Sarawak (Unimas). Di bawah projek tersebut, komputer serta kemudahan Internet disediakan di sekolah untuk menjadikannya sebagai pusat pembelajaran bagi komuniti.

13.10 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menggalakkan penggunaan ICT secara meluas, pencarum Kumpulan Wang Simpanan Pekerja telah diberi kebenaran mengeluarkan simpanan mereka untuk membeli komputer. Sejak skim ini diperkenalkan pada Oktober tahun 1999, sebanyak 245,460 permohonan telah diterima di mana 199,293 daripadanya telah diluluskan yang melibatkan perbelanjaan sebanyak RM665.3 juta. Di samping itu, Kerajaan dengan kerjasama syarikat yang terlibat dalam industri ini telah menganjurkan kempen pemilikan komputer mulai tahun 2000 dengan matlamat 'sebuah rumah, sebuah komputer'. Sepanjang tempoh kempen, pameran komputer telah diadakan dengan menawarkan komputer pada harga yang lebih murah kepada orang ramai.

Agenda IT Negara

13.11 Agenda IT Negara yang bertujuan menjadikan negara sebagai sebuah masyarakat bermaklumat selaras dengan objektif Wawasan 2020, telah memberi tumpuan kepada pembangunan insan dan peningkatan kerjasama antara sektor awam dan swasta. Kerangka NITA adalah berdasarkan kepada pembangunan yang seimbang bagi tiga unsur penting iaitu sumber manusia, infostruktur dan aplikasi.

13.12 Dalam usaha untuk mencapai matlamat NITA, Majlis IT Negara (NITC) telah melancarkan Agenda Teras Strategik dengan objektif utamanya untuk mendorong pembabitan rakyat dan institusi secara efektif dalam kemunculan rangkaian persekitaran global. Lima agenda teras strategik yang telah dikenal pasti ialah E-Ekonomi, E-Perkhidmatan Awam, E-Komuniti, E-Pembelajaran dan E-Kedaulatan. Di bawah teras strategik E-Ekonomi, keseluruhan sektor dalam ekonomi dijangka dapat mencipta nilai dan kekayaan melalui penyertaan yang berkesan dalam kemunculan ekonomi global yang berasaskan pengetahuan. Melalui E-Perkhidmatan Awam, tumpuan telah diberikan kepada penyediaan perkhidmatan secara elektronik yang mesra pelanggan. Bagi mendorong interaksi dan komunikasi di kalangan ahli komuniti untuk meningkatkan kualiti hidup, E-Komuniti telah digubal manakala E-Pembelajaran ditumpukan kepada pemupukan budaya pembelajaran sepanjang hayat. Sementara itu, E-Kedaulatan memberi tumpuan kepada pembinaan identiti yang tidak mudah luntur dalam menghadapi cabaran besar oleh negara. NITC juga telah menubuhkan Jawatankuasa Pelaksanaan Teras Strategik (STIC) bagi merealisasikan Agenda Teras Strategik. Sejak penubuhannya, STIC telah berjaya menggerakkan sektor awam dan swasta untuk melaksanakan 30 projek. Contoh bagi

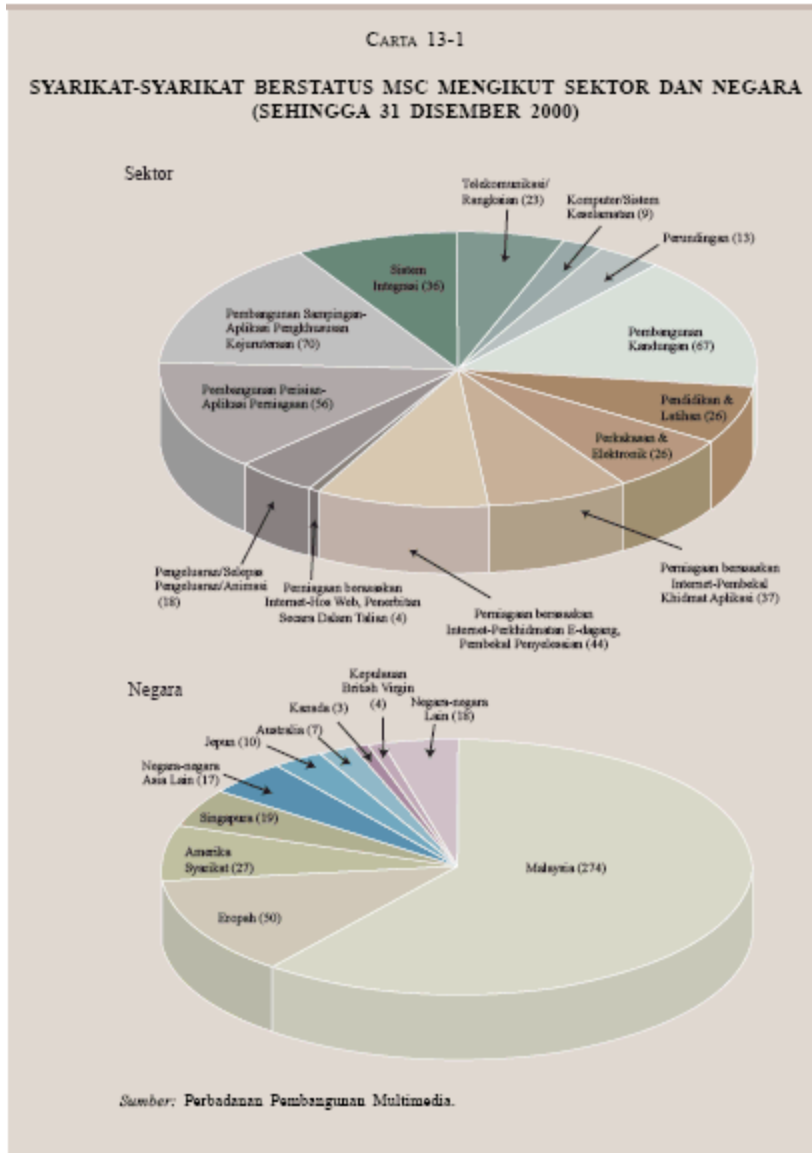
projek ini termasuklah Pusat Pertukaran Sumber E-Komuniti, Grid Pembelajaran Kebangsaan, Dana ICT Komuniti dan SJ2005.

13.13 Dalam usaha mewujudkan masyarakat bermaklumat dan berpengetahuan, NITC telah mengadakan seminar Masyarakat Bermaklumat (InfoSoc) dan ekspo tahunan yang bertujuan menyediakan peluang bagi berdialog serta bertukartukar pengalaman tentang ICT di peringkat negara dan antarabangsa di samping meningkatkan kesedaran orang ramai mengenai perkembangan Era Maklumat. Dalam usaha ini, Kerajaan dengan kerjasama Perkongsian Maklumat Global telah menganjurkan Seminar Pengetahuan Global Kedua (GKII) pada Mac 2000 di Kuala Lumpur untuk membincangkan isu-isu berkaitan bagi mewujudkan masyarakat bermaklumat melalui pembangunan ICT.

13.14 Bagi merealisasikan matlamat NITA, Skim Geran Aplikasi Penunjuk Cara (DAGS) telah diperkenalkan pada tahun 1998. DAGS bertujuan mempromosikan penggunaan ICT dan multimedia untuk pembangunan sosioekonomi melalui pembangunan komuniti yang disokong oleh rangkaian elektronik. Dalam tempoh Rancangan, sebanyak 37 projek komuniti telah dilaksanakan yang melibatkan perbelanjaan sebanyak RM48 juta. E-Thalassaemia, NutriWeb, CyberCare dan Masjid sebagai Pusat Kejiranan adalah contoh sebahagian projek DAGS.

Pembangunan Koridor Raya Multimedia

13.15 Menyedari keperluan untuk memacu ekonomi ke arah produktiviti yang lebih tinggi melalui teknologi maklumat dan aktiviti ekonomi yang mempunyai nilai ditambah yang tinggi, Koridor Raya Multimedia (MSC) telah ditubuhkan pada tahun 1996 bagi menyediakan ICT bertaraf dunia yang komprehensif untuk mewujudkan persekitaran kerja dan kehidupan yang mendorong pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan. Sebagai kawasan ujian di peringkat global bagi penyelesaian inovasi, persekitaran serta insentif yang sesuai telah disediakan untuk menarik syarikat utama terkemuka dunia menggunakan MSC sebagai hub di samping membantu menggiatkan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) tempatan dan asing. Interaksi antara syarikat tempatan dan asing akan mewujudkan nilai baru melalui pendedahan kepada persaingan di peringkat global, pengeluaran produk serta penyediaan perkhidmatan yang berkualiti dan peningkatan produktiviti dalam ekonomi. MSC bertujuan menjadi pemangkin kepada syarikat ICT Malaysia yang berdaya saing supaya dapat berkembang sebagai syarikat bertaraf dunia. Bagi menarik pelaburan sedemikian, Perbadanan Pembangunan Multimedia (MDC) telah ditubuhkan sebagai agensi setempat untuk menyelaraskan pembangunan MSC. Di samping itu, Panel Perundingan Antarabangsa MSC yang dianggotai tokoh ternama perniagaan, pembuat dasar dan pemikir dalam bidang industri ICT di peringkat global telah diwujudkan bagi menasihati corak pembangunan masa depan MSC.

13.16 Syarikat yang memiliki aktiviti nilai ditambah yang kukuh sama ada pembekal atau pengguna bagi produk dan perkhidmatan multimedia yang banyak telah diberikan status MSC dan menikmati beberapa keistimewaan serta insentif yang ditawarkan di bawah Bil Jaminan. Jaminan ini termasuklah kebebasan ke atas pegangan ekuiti, pengambilan pekerja mahir dari luar negara yang tiada had dan penggunaan modal asing. Syarikat tersebut telah diberikan insentif kewangan yang berdaya saing termasuk pengecualian cukai pendapatan sehingga

10 tahun atau 100 peratus potongan elaun cukai pelaburan bagi tempoh lima tahun. Syarikat tersebut juga layak memohon tender bagi kerja-kerja infrastruktur utama MSC. Sehingga akhir tahun 2000, sebanyak 429 syarikat telah diberikan status MSC. Daripada jumlah tersebut, 274 adalah syarikat Malaysia seperti ditunjukkan dalam Carta 13-1.

13.17 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menarik sejumlah besar syarikat berasaskan teknologi yang bertaraf dunia ke Malaysia melalui penyediaan persekitaran multimedia yang memberangsangkan, lima bandar siber telah dibangunkan dalam kawasan MSC iaitu Cyberjaya, Taman Teknologi Malaysia, Universiti Putra Malaysia-Perbadanan Pembangunan Teknologi Malaysia (UPMMTDC), Menara Berkembar Petronas dan Menara Kuala Lumpur. Cyberjaya telah direkabentuk dan dibangunkan untuk kehidupan dan tempat bekerja yang selesa dalam persekitaran multimedia. Sebuah pusat kawal selia yang mengandungi

23 sistem akan dibina di Cyberjaya yang mana pusat ini berperanan sebagai pencetus atau hub bandar. Di samping itu, Wilayah Persekutuan Putrajaya telah dibangunkan menjadi Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan baru di mana konsep kerajaan elektronik diperkenalkan.

Aplikasi Perdana MSC

13.18 Bagi menggerakkan pembangunan MSC, tujuh aplikasi perdana telah diperkenal untuk menyediakan peluang perniagaan bagi penyertaan sektor swasta. Aplikasi-aplikasi perdana dikategorikan kepada dua kumpulan iaitu aplikasi perdana pembangunan multimedia dan aplikasi perdana persekitaran multimedia. Aplikasi perdana pembangunan multimedia merangkumi kerajaan elektronik, sekolah bestari, kad pelbagai guna dan telekesihatan manakala kelompok penyelidikan dan pembangunan (P&P), laman web pembuatan seluruh dunia dan pemasaran tanpa sempadan merupakan aplikasi-aplikasi yang diwujudkan bagi persekitaran multimedia. Aplikasi-aplikasi ini telah menarik minat pasaran antarabangsa. Negara-negara seperti Algeria, Botswana, Lubnan, Mozambique dan Syria telah menunjukkan minat dalam pelbagai aplikasi telekesihatan dan kerajaan elektronik. Terdapat juga beberapa aktiviti yang sedang dilaksanakan untuk menggunakan model sekolah bestari di beberapa buah negara termasuk Sri Lanka dan Afrika Selatan.

13.19 Aplikasi perdana kerajaan elektronik telah dilancarkan dengan tujuan memperbaiki operasi agensi kerajaan dari segi proses dalamannya dan penyediaan perkhidmatan kepada orang ramai serta peniaga. Teknologi dan penyelesaian ICT terkini telah membolehkan perubahan ini dan cara Kerajaan beroperasi. Di bawah aplikasi ini, 6 projek perintis telah dilaksanakan iaitu Perkhidmatan Elektronik (E-Perkhidmatan), Perolehan Elektronik (E-Perolehan), Persekitaran Pejabat Generik (GOE), Sistem Maklumat Pengurusan Sumber Manusia (HRMIS), Sistem Pemantauan Projek (PMS) dan Pertukaran Buruh Elektronik (ELX).

13.20 Projek E-Perkhidmatan merangkumi beberapa jenis perkhidmatan seperti pengeluaran dan pembaharuan lesen memandu, pembayaran denda, penjadualan ujian memandu dan pembayaran bil utiliti. Aplikasi ini dijangka boleh digunakan oleh orang ramai pada Mei 2001. Di bawah projek E-Perolehan, sistem perolehan Kerajaan yang sedia ada akan secara automatik dapat menjimatkan kos dan masa. Fasa pertama sistem ini yang dimulakan sebagai projek perintis pada 6 Oktober 2000 dijangkakan memberi manfaat kepada kira-kira 20,000 pembekal kecil dan besar apabila dilaksanakan sepenuhnya. Di bawah GOE, kelengkapan ICT telah dibangunkan seperti pengurusan dokumen, sistem pesanan, mesyuarat elektronik dan pengesanan keputusan yang dapat membantu pengendalian fungsi proses utama dan dengan itu pengurusan serta operasi harian di pejabat kerajaan boleh diperkembangkan. Sistem ini yang dijadual dimulakan pada April 2001 bukan sahaja akan meningkatkan kesedaran ICT di kalangan kakitangan kerajaan tetapi juga menambahkan kecekapan dan keberkesanan. Projek HRMIS akan membolehkan kira-kira 950,000 kakitangan

kerajaan menjalankan fungsi sumber manusia dengan berkesan dalam persekitaran yang bersepadu melalui satu tettingkap antara muka. Produktiviti, motivasi serta kepuasan pekerja boleh dipertingkatkan dengan adanya kemudahan dan peralatan yang lebih baik serta penggunaan automasi. Menjelang pertengahan tahun 2002, Fasa 1 projek tersebut akan diperluaskan bagi memberi manfaat kepada 150,000 pengguna di 10 agensi perintis yang telah dikenal pasti. Sementara itu, projek perintis PMS dilaksanakan bagi memproses permohonan projek di bawah RMKe-8. Projek ELX pula akan berfungsi menjadi sebuah pusat setempat bagi maklumat pasaran buruh yang boleh diakses oleh orang ramai dari dalam dan luar negara. Projek tersebut bertujuan mengemblengkan sumber manusia negara supaya penggunaannya dapat dioptimumkan melalui sistem pepadanan yang sistematik antara pencari kerja dengan peluang pekerjaan. Projek ini dijangka beroperasi sepenuhnya pada November 2001.

13.21 Inisiatif sekolah bestari telah diperkenalkan bertujuan melahirkan generasi baru Malaysia yang celik ICT, kreatif dan inovatif serta berupaya membawa ekonomi kepada Era Maklumat. Projek ini yang telah dilaksanakan sebagai projek perintis dalam tempoh RMKe-7 melibatkan 90 sekolah yang terdiri daripada sembilan sekolah baru yang sedang dalam pembinaan dan 81 sekolah sedia ada yang dinaikkan taraf. Sekolah-sekolah ini telah dilengkapi dengan peralatan multimedia/komputer yang terkini dan dibekalkan dengan bahan pengajaran bagi empat mata pelajaran iaitu bahasa Malaysia, bahasa Inggeris, sains dan matematik. Bahan ini bukan sahaja menambahkan kurikulum yang berasaskan rangkaian tetapi juga membolehkan pelajar yang mempunyai keupayaan berbeza untuk memperolehi kejayaan mengikut kemampuan masing-masing. Sistem Pengurusan Sekolah Bestari membolehkan pihak pentadbir sekolah menguruskan dengan lebih cekap dan berkesan sumber yang ada serta mematuhi proses yang diperlukan untuk membantu fungsi pembelajaran dan pengajaran untuk sekolah-sekolah tersebut. Sebagai pelengkap kepada sekolah bestari, Rangkaian Sekolah Global telah juga diperkenal untuk membolehkan sekolah di Malaysia dihubungkan secara elektronik dengan sekolah yang dipilih di serata dunia.

13.22 Aplikasi perdana kad pelbagai guna telah diperkenal untuk memudahkan orang ramai berurusan dengan agensi kerajaan dan syarikat swasta. Dua inisiatif utama yang telah dijalankan ialah Kad Pembayaran Pelbagai Guna (KPPG) dan Kad Pelbagai Guna Kerajaan (KPGK). Beberapa kemajuan telah dicapai dalam pelaksanaan kad tersebut. E-tunai iaitu aplikasi utama dalam kedua-dua kad berjaya dilaksanakan sebagai perintis teknikal semasa Sukan Komanwel Ke-XVI yang diadakan di Kuala Lumpur pada tahun 1998 dan diikuti oleh pelancaran e-tunai sebagai perintis komersil pada September 1999.

13.23 Mengenai KPGK, ujian pemakaiannya telah dijalankan melibatkan pengguna terpilih. Sasarannya adalah sebanyak dua juta kad pintar untuk dibekalkan kepada penduduk di kawasan MSC dan Lembah Klang pada tahun 2001. Kad tersebut

menyediakan perantara yang selamat untuk menyimpan maklumat asas peribadi termasuk data mengenai kad pengenalan, lesen memandu dan rekod keluar/ masuk imigresen. Maklumat tentang kesihatan juga akan disimpan dalam kad tersebut bagi membolehkan pengamal perubatan memperolehi dengan segera maklumat asas dan kritikal pesakit yang boleh membantu penyakit dikenal pasti dan bantuan rawatan segera pada waktu kecemasan. KPGK menjadi ujian bagi penciptaan teknologi terkini oleh syarikat tempatan yang kebanyakannya dijayakan dengan kerjasama syarikat asing bertaraf dunia. Bagi mendorong e-perniagaan melalui peningkatan aspek keselamatan, aplikasi baru iaitu Infrastruktur Penting Awam (PKI) juga telah dimasukkan dalam KPGK.

13.24 Telekesihatan bertujuan mempercepatkan pencapaian visi penjagaan kesihatan di Malaysia untuk melahirkan individu, keluarga dan komuniti yang sihat. Dalam tempoh Rancangan, telekesihatan telah dilaksanakan di 42 pusat kesihatan dan 41 pusat teleperundingan yang mana kebanyakannya terletak di kawasan luar bandar. Pelaksanaan projek telekesihatan bermula pada Ogos tahun 2000 dan sehingga akhir tahun yang sama, satu daripada projek telekesihatan telah siap dipasang di semua tempat tersebut. Tiga projek lagi iaitu Mass Customized/ Maklumat Kesihatan Peribadi dan Pendidikan (MCPHIE), Pendidikan Perubatan Lanjutan (CME) dan Rancangan Kesihatan Sepanjang Hayat (LHP) telah selesai pelaksanaan fasa pertamanya. Skop MCPHIE dan CME adalah seluruh negara manakala LHP hanya merangkumi kawasan tertentu seperti Hospital Kuala Lumpur, Hospital Kajang, Hospital Ipoh, Hospital Seremban dan beberapa pusat kesihatan terpilih di seluruh negara. Aplikasi telekesihatan bukan hanya perundingan satu dengan satu tetapi juga melibatkan keseluruhan spektrum teknologi multimedia bagi memberi manfaat kepada semua pihak dalam sektor kesihatan.

13.25 Kelompok P&P telah direkabentuk untuk mewujudkan kerjasama antara pusat P&P multimedia dan firma bagi menghasilkan produk serta teknologi terkini dan dalam masa yang sama menggalakkan penubuhan syarikat baru tempatan yang berteknologi tinggi serta memperbanyakkan aktiviti P&P tempatan untuk meningkatkan daya saing negara. Bagi memangkin aktiviti ini, Kerajaan telah melaksanakan beberapa projek termasuklah penubuhan Skim Geran Penyelidikan dan Pembangunan MSC (MGS) pada Oktober 1997 dan Program Penempatan Pelajar MSC pada tahun 2000.

13.26 Di bawah MGS, Kerajaan telah menyediakan peruntukan sebanyak RM100 juta dalam tempoh Rancangan. Sasaran skim ini adalah untuk meningkatkan keupayaan teknologi syarikat Malaysia yang memiliki status MSC terutamanya PKS melalui aktiviti P&P. Sejak dilancarkan, sebanyak 19 projek bernilai RM38 juta telah diluluskan. Projek ini merangkumi pelbagai produk perkhidmatan dan multimedia seperti integrasi komputer telefoni, alat bantuan pendengaran interaktif bagi golongan yang cacat pendengaran dan enjin pengurusan maklumat transaksi. Program Penempatan Pelajar telah dilaksana bagi membolehkan pelajar yang mengambil kursus ICT

mendapat pengalaman kerja dalam industri berkaitan. Pengalaman bekerja di bidang yang telah dikenal pasti dalam industri berkaitan membolehkan pelajar terlibat mengaitkan kursus mereka dengan aplikasi teknikal kerja dalam tempoh penempatan. Firma juga memperoleh manfaat daripada program ini apabila mendapat pekerja yang mempunyai pengetahuan sesuai dan membantu mengatasi masalah keperluan jangka pendek mereka. Sehingga akhir tempoh Rancangan, seramai 51 pelajar terlibat dalam program ini.

13.27 Inisiatif terkini yang dibangunkan di bawah MSC adalah Perkampungan Hiburan (E-Village) yang bertujuan menjadikannya sebagai pusat serantau bagi pembangunan kandungan. Selain menyediakan infrastruktur fizikal bertaraf dunia bagi inovasi multimedia yang kreatif oleh pelabur tempatan dan antarabangsa, E-Village juga bertujuan menjadi pemangkin kepada pembangunan kandungan tempatan dalam industri hiburan.

Pembangunan Infrastruktur Komunikasi

13.28 Dalam tempoh Rancangan, pelaburan yang besar telah dibuat untuk menyediakan infrastruktur komunikasi yang mengandungi teknologi gentian optik, satelit dan selular bagi menyokong pembangunan ICT dalam negara. Rangkaian gentian optik yang meluas telah dipasang iaitu 62,600 kilometer yang menghubungkan negeri dan bandar utama di seluruh negara sehingga akhir tahun 2000. Rangkaian gentian optik membolehkan jalur lebar yang berkeupayaan tinggi menghantar pelbagai bentuk trafik seperti data, suara dan video. Berkaitan dengan teknologi satelit, Malaysia telah mempunyai empat laluan satelit iaitu di Kuantan, Labuan, Melaka dan Sematan yang menyediakan hubungan trafik ke negara lain dalam lingkungan lautan-lautan Hindi dan Pasifik. Walaupun adanya pelaburan sebegini, kadar penembusan adalah masih rendah. Kadar purata penembusan negara bagi kabel yang dipasang hanyalah 23.2 peratus manakala di kawasan luar bandar kadarnya adalah 11.7 peratus.

13.29 Bagi MSC, rangkaian tulang belakang gentian optik yang merangkumi 360 kilometer telah siap dibina dalam tempoh Rancangan. Pembinaan tulang belakang tersebut juga melibatkan pemasangan suis Mod Pertukaran Asinkroni (ATM) di Cyberjaya, Wilayah Persekutuan Putrajaya dan Bukit Jalil bagi menyokong penggunaan multimedia jalur lebar dan capaian Internet berkelajuan tinggi. Infrastruktur jalur lebar MSC terdiri daripada empat jalur utama di mana setiap satu mempunyai lebarjalur antara 2.5 ke 10 gigabit sesaat (Gbps). Bagi memastikan infrastruktur yang disediakan berkualiti tinggi, jaminan kecekapan pemasangan dengan rebat kewangan telah diperkenalkan pada tahun 1999.

13.30 Internet dan teknologi tanpa wayar merupakan dua teknologi terpantas yang dibangunkan dalam bidang telekomunikasi. Sehingga akhir tempoh Rancangan, enam ISP telah diberikan lesen tetapi hanya tiga yang telah mula menyediakan

perkhidmatan Internet kepada pelanggan. Bagi melengkapkan ISP, Pembekal Khidmat Capaian (ASP) juga turut diberikan lesen. Sehingga akhir tahun 2000, terdapat 43 ASP di seluruh negara yang kebanyakannya beroperasi di Lembah Klang dan Pulau Pinang. Dengan kemajuan teknologi tanpa wayar, peranti capaian jenis baru yang berpatutan harganya telah tersedia untuk capaian Internet. Peralatan ini termasuklah peranti Aplikasi Protokol Tanpa Wayar (WAP) seperti telefon mudah alih, peranti pegang dan petak kotak.

Perdagangan Elektronik

13.31 Pertumbuhan pesat Internet sebagai teknologi pengguna telah mendorong mempercepatkan penggunaan perdagangan elektronik (e-dagang) di peringkat global dan dalam negara. Pasaran e-dagang di rantau Asia Pasifik dianggarkan meningkat daripada USD1 bilion pada tahun 1998 kepada USD6 bilion pada tahun 2000. E-dagang bukan sahaja mempengaruhi perniagaan dan pengguna perseorangan tetapi juga menukar corak pasaran, hubungan perdagangan dan batasan perdagangan antarabangsa. E-dagang mewujudkan peluang kepada peniaga bagi meningkatkan daya saing, melibatkan diri dalam pasaran dunia, mengambil kira keperluan pelanggan dan menceburi bidang baru perniagaan. Pada masa yang sama, terdapat kebimbangan berhubung dengan sifat e-dagang dalam dunia tanpa sempadan serta perlindungan dan keyakinan pengguna daripada jenayah siber. Memandangkan wujudnya potensi serta perhatian yang mendalam ke atas e-dagang, Jawatankuasa Kebangsaan Mengenai Perdagangan Elektronik telah ditubuhkan bagi menyediakan kerangka untuk mempromosi dan menyelaraskan pembangunan e-dagang.

13.32 Bagi menyediakan kerangka yang komprehensif dan teguh untuk e-dagang, kajian mengenai Hala Tuju Strategik Perdagangan Elektronik di Malaysia telah dijalankan. Kajian tersebut yang selesai pada Februari 2000, menggariskan kepentingan tentang perlunya mewujudkan kumpulan kritikal, menimbulkan keyakinan untuk menjalankan urus niaga melalui laman web, menarik masuk pelanggan, melakukan perubahan organisasi dan memperkemaskan kerangka dasar serta peraturan. Inisiatif khusus juga dicadangkan seperti Pos Perdagangan dalam talian, Hub Logistik Bersepadu, Pembangunan Teknologi Encryption, Sistem Pengurusan Harta Intelek dan Pertukaran Internet. Pelaksanaan inisiatif ini bertujuan menjadikan Malaysia sebagai hub e-dagang dalam pasaran global.

13.33 Dalam tempoh Rancangan, beberapa inisiatif oleh sektor swasta telah dilaksanakan bagi mengambil manfaat daripada pertumbuhan pesat e-dagang. Beberapa syarikat tempatan telah memulakan perniagaan dalam talian melalui laman web e-dagang. Syarikat-syarikat ini meliputi beberapa bidang industri seperti hiburan runcit, perisian, pelancongan dan jualan lelong. Antara contoh perniagaan e-dagang termasuklah Mall of Malaysia, Asia Travel Mart, Lelong.Com dan Cyber Music Asia.

13.34 Dalam usaha menyokong pembangunan e-dagang, Bank Negara Malaysia telah memperkenalkan Sistem Pembayaran Elektronik Malaysia (MEPS) untuk membina serta melaksanakan pembayaran dalam talian antara pelanggan dan pedagang bagi urus niaga melalui Internet. MEPS yang dimiliki oleh 27 institusi kewangan tempatan menggunakan protokol Urus Niaga Elektronik Terjamin (SET) sebagai piawaian pembayaran. MEPS juga membolehkan urus niaga dijalankan dengan menggunakan protokol Lapisan Soket Terjamin (SSL). Di samping itu, MEPS juga melaksanakan Sistem Pembayaran dan Penjelasan Kebangsaan (NPCS), Kad Pintar Wang Tunai Elektronik (MEPS CASH), Kad Pembayaran Pelbagai Guna (KPPG) dan Giro Antara Bank (IBG).

13.35 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk mempromosi dan menggalakkan e-dagang, beberapa undang-undang dan peraturan telah digubal bagi mengawal aktiviti di ruang siber. Akta Tandatangan Digital 1997 memperuntukkan perlindungan keselamatan urus niaga dalam talian melalui penggunaan tandatangan digital. Di bawah Akta ini, Pihak Berkuasa Pengawalan Pensijilan telah dilantik pada 1 Oktober 1998 bagi memantau dan mengeluarkan lesen kepada syarikat pensijilan yang diiktiraf. Pada akhir tahun 2000, dua syarikat telah diberi kuasa untuk menentusahkan urus niaga dengan mengeluarkan sijil digital iaitu Digicert Sdn. Bhd. dan MSC Trustgate Sdn. Bhd. Akta Hakcipta (Pindaan) 1997 bertujuan memastikan perlindungan yang mencukupi ke atas hak harta intelek bagi syarikat yang melabur dalam persekitaran ICT dan multimedia. Akta-akta lain termasuklah Akta Jenayah Komputer 1997 yang bertujuan membanteras kegiatan salah guna komputer, Akta Teleperubatan 1997 yang menyediakan peraturan untuk pengamal perubatan berlesen dalam memberikan perkhidmatan perubatan, dan Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 yang menyediakan kerangka perundangan bagi menyelaraskan percantuman ketiga-tiga industri telekomunikasi, penyiaran dan komputer.

Pembangunan Sumber Manusia ICT

13.36 Revolusi yang berterusan dalam ICT telah mengubah komposisi guna tenaga dan pasaran buruh. Permintaan untuk pekerja ICT terdiri daripada jurutera perkakasan, jurutera perisian, juru analisis sistem, pengatur program komputer dan kakitangan sokongan teknikal telah meningkat daripada 88,160 pada tahun 1998 kepada 108,200 pada tahun 2000. Peningkatan ini mencerminkan pertumbuhan yang pesat sebanyak 10.7 peratus setahun berbanding dengan pertumbuhan keseluruhan sebanyak 3.7 peratus setahun dalam tempoh yang sama. Kakitangan sokongan teknikal iaitu sebanyak 32.1 peratus dan juru analisis sistem sebanyak 23.7 peratus merupakan dua kumpulan terbesar. Dari segi penawaran, dianggarkan seramai 20,260 graduan telah berjaya dikeluarkan oleh institusi awam dan swasta dalam bidang ICT dan kursus berkaitan dengan kejuruteraan pada tahun 1999. Daripada jumlah graduan tersebut, hampir 71 peratus dikeluarkan oleh institusi swasta yang menunjukkan peranan penting sektor swasta dalam aspek latihan untuk ICT. Terdapat 170 institusi swasta dan 28 institusi awam yang menawarkan kursus ICT

sehingga Oktober 1999. Institusi swasta menawarkan kursus terutamanya di peringkat diploma dan ijazah pertama manakala institusi awam pula memberi tumpuan kepada ijazah pertama dan lanjutan.

13.37 Sebagai sebahagian daripada usaha bagi memenuhi permintaan yang bertambah untuk pekerja ICT khususnya di kawasan MSC, Universiti Multimedia (MMU) telah ditubuhkan pada tahun 1998 dengan mempunyai dua kampus iaitu di Cyberjaya dan Melaka. Dengan dilengkapi ATM berkelajuan tinggi, kemudahan pembelajaran multimedia dan perpustakaan digital, MMU menawarkan kursus berasaskan ICT dan multimedia di peringkat ijazah pertama dan lanjutan. Pada akhir tahun 2000, kira-kira 9,000 pelajar telah mendaftar dalam pelbagai jurusan. Daripada jumlah tersebut, kira-kira 22 peratus merupakan ijazah sarjana muda teknologi maklumat dan komunikasi. Bagi memenuhi keperluan MSC, Kerajaan telah melaksanakan beberapa inisiatif dengan jayanya untuk mencukupkan permintaan pekerja berpengetahuan. Antara langkah yang diambil termasuklah menambahkan jumlah institusi pengajian tinggi. Langkah-langkah ini dipercepatkan dengan pemberian status MSC kepada institusi dan fakulti masing-masing yang memberi tumpuan kepada latihan untuk pekerja berpengetahuan dalam bidang yang diberi keutamaan seperti ICT, kejuruteraan dan pengurusan.

13.38 Selaras dengan pertumbuhan pesat e-dagang, sebilangan besar institusi pendidikan awam dan swasta menawarkan kursus dalam bidang pengajian perniagaan yang mengandungi subjek berkaitan dengan e-dagang. Jumlah pelajar yang sedang mengikuti kursus tersebut ialah seramai 6,075 orang pada tahun 1999 di institusi awam dan swasta khususnya di peringkat ijazah pertama. Bilangan graduan pengajian perniagaan yang mendapat latihan e-dagang ialah seramai 1,398 orang pada tahun 1999.

13.39 Latihan berasaskan ICT juga turut diberi penekanan di kalangan pekerja dengan tujuan meningkatkan kemahiran serta pengetahuan mereka dalam ICT. Di bawah Tabung Pembangunan Sumber Manusia (HRDF) sebanyak RM101.6 juta atau 14.7 peratus telah digunakan untuk kursus berkaitan ICT dalam tempoh RMKe-7 yang melibatkan pembiayaan bagi 296,800 latihan.

Dana Untuk Industri ICT

13.40 Akses kepada modal teroka merupakan prasyarat penting untuk membangunkan syarikat yang berasaskan idea yang inovatif serta model perniagaan yang baik. Walau bagaimanapun, terdapat kekurangan dalam modal seperti ini terutamanya di peringkat awal pembangunan perniagaan yang berpunca daripada keengganan sistem perbankan yang sedia ada menyediakan pembiayaan kepada usaha yang berisiko tinggi serta kekurangan kepakaran untuk menilai cadangan projek. Dalam hubungan ini, Kerajaan telah menyediakan RM500 juta sebagai dana ICT pada tahun 2000 untuk membiayai syarikat berteknologi tinggi dan berasaskan

ICT. Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM200 juta disalurkan melalui Bank Industri dan Teknologi Malaysia Berhad (BITMB) bagi membiayai industri berteknologi tinggi termasuk elektronik, ICT, bioteknologi dan pembuatan. Sebanyak RM300 juta lagi disalurkan melalui bank perdagangan bagi membiayai modal teroka untuk industri tersebut. Sehingga akhir tahun 2000, 46 permohonan pinjaman yang bernilai RM211.1 juta telah diterima oleh BITMB manakala jumlah pinjaman yang telah diluluskan adalah sebanyak RM27.3 juta.

13.41 Bagi memangkin pertumbuhan dan menarik minat syarikat modal teroka supaya melibatkan diri dalam sektor ICT, MSC Venture Corporation (MSC VC) telah ditubuhkan pada tahun 1999 sebagai sebuah anak syarikat milik penuh MDC. MSC VC telah membantu syarikat yang memiliki status MSC dan yang berpotensi memiliki status berkenaan terutamanya syarikat PKS bagi mendapatkan pembiayaan modal teroka. MSC VC telah melancarkan dana pertamanya iaitu MSC Venture One pada Jun tahun 1999 dengan peruntukan sebanyak RM120 juta. Sasaran bagi dana tersebut adalah syarikat yang baru memulakan perniagaan, baru berkembang dan di peringkat awal tawaran awam permulaan (IPO). Sehingga akhir tahun 2000, MSC VC telah melabur sebanyak RM43 juta dalam 10 syarikat.

13.42 Dalam tempoh RMKe-7, Bursa Dagangan Sekuriti Dan Sebut Harga Automasi Malaysia (MESDAQ) telah ditubuhkan untuk menyediakan pilihan dana kepada syarikat berasaskan teknologi dan berpotensi tanpa mengambil kira latar belakang syarikat dan syarikat yang baru memulakan perniagaan. Tumpuan telah diberikan kepada 12 bidang teknologi yang diutamakan seperti elektronik berteknologi tinggi, ICT, telekomunikasi, bioteknologi dan angkasa lepas. Bagi menarik minat pelabur asing ke dalam MESDAQ, keuntungan mereka dikecualikan daripada peraturan kawalan pertukaran mata wang asing. Usaha juga dibuat bagi memperbaiki sistem perdagangan dengan memperkenalkan sistem baru yang berasaskan Internet serta menghubungkan sistem tersebut dengan Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL). Sejak pelancaran perdagangannya pada April tahun 1999, tiga syarikat berasaskan teknologi yang berkaitan dengan bidang farmasi, ICT dan multimedia telah disenaraikan.

III. PROSPEK, 2001-2005

13.43 Malaysia telah bersedia untuk menikmati manfaat daripada gelombang baru pertumbuhan yang berasaskan revolusi ICT. Pembangunan infrastruktur dan persekitaran yang kondusif telah disediakan dalam tempoh RMKe-7 bagi pembangunan ICT terutamanya dalam kawasan MSC yang menyediakan asas kepada Malaysia untuk menikmati peluang pertumbuhan yang wujud dalam ICT. Dalam tempoh RMKe-8, tumpuan akan diberi untuk terus memperkukuhkan keupayaan sumber manusia, infrastruktur berkaitan perkakasan dan perisian serta mewujudkan kumpulan kritikal PKS dan pengguna Internet bagi membolehkan Malaysia bergerak dengan pantas menjadi negara maju yang mempunyai masyarakat berpengetahuan. Bagi tujuan ini, teras strategik untuk pembangunan ICT meliputi:

- menjadikan Malaysia sebagai hub ICT dan multimedia di peringkat global;
- menaik taraf dan menambahkan infrastruktur komunikasi untuk meningkatkan kebolehcapaian di seluruh negara dengan tujuan merapatkan jurang digital;
- meningkatkan pembangunan sumber manusia dalam bidang ICT bagi menambah bekalan tenaga manusia yang berkemahiran tinggi dan berpengetahuan;
- menggalakkan e-dagang dan meningkatkan penggunaannya bagi membolehkan Malaysia bersaing dengan lebih berkesan dalam pasaran global;
- memupuk keupayaan tempatan dalam mencipta pembangunan kandungan;
- meluaskan pelaksanaan aplikasi perdana MSC bagi meningkatkan lagi momentum pembangunan MSC;
- memupuk pembentukan kumpulan kritikal PKS yang berasaskan ICT; dan
- menggalakkan kegiatan P&P ke atas faktor bukan perkakasan bagi kemajuan ICT dan Era Maklumat yang akan memberi manfaat kepada individu, pertubuhan dan masyarakat.

Menempatkan Malaysia Sebagai Hub ICT dan Multimedia Di Peringkat Global

13.44 Kemajuan yang bermakna telah dicapai dalam usaha menggalakkan pembangunan ICT dan multimedia. Dalam tempoh RMKe-8, usaha yang bersepadu akan dibuat bagi memantapkan lagi pembangunan sektor ini dan menjadikan

Malaysia sebagai hub ICT dan multimedia di peringkat global. Tumpuan akan diberi bagi mencapai prestasi yang bertaraf dunia dari segi perkhidmatan yang tersedia, mampu dibayar dan produktif. Dalam hubungan ini, syarikat akan digalakkan supaya mengekalkan prestasi terbaik setanding dengan negara lain di peringkat serantau atau global. Bagi mendorong syarikat Malaysia bersaing di peringkat global, ICT akan digunakan sebagai penggerak penting terutamanya dalam sektor kritikal seperti perbankan dan kewangan, logistik, pembuatan dan perkhidmatan penting. Infostruktur ICT yang berdaya saing dan terkini dalam MSC akan juga mendorong pertumbuhan syarikat yang bernilai tinggi dalam sektor bioteknologi, bioinformatik dan rekabentuk.

13.45 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk mencapai prestasi yang bertaraf dunia, Kerajaan akan melaksanakan kerangka dasar yang baru untuk sektor ICT dan multimedia yang berasaskan kepada perubahan yang pesat ke arah persaingan penuh. Kerangka yang menyokong persaingan akan menjadi pemacu utama dari segi penyediaan infrastruktur, kualiti perkhidmatan dan inovasi serta harga yang kompetitif. Langkah-langkah awal telah dimulakan untuk mewujudkan kerangka persaingan dengan berkuat kuasanya Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 yang menggariskan dengan jelas bahawa persaingan adalah asas bagi pencapaian prestasi yang tinggi.

13.46 Antara langkah tambahan yang akan diambil bagi mempermudah usaha memasuki pasaran di samping mewujudkan persekitaran yang berdaya saing adalah melalui pelaksanaan dasar perlesenan yang jelas, ringkas dan praktikal serta meminimumkan keperluan perlesenan untuk perkhidmatan baru seperti ISP dan Suara melalui Internet Protokol (VoIP). Bagi memastikan persaingan yang sihat, Kerajaan akan menghapuskan kawalan tarif pengguna, mengatasi halangan utama bagi elemen infrastruktur seperti lingkaran tempatan dan menara penghantaran serta menguatkuasakan kadar dan amalan penyambungan yang adil. Dalam usaha memastikan Malaysia terus berdaya saing dalam industri ICT, sebuah pusat penyelidikan akan dibina bagi menjalankan kajian, mengekalkan perkembangan yang dinamik dalam industri ICT, membantu industri untuk mengekalkan prestasi dan memberi nasihat kepada Kerajaan berkaitan perancangan dasar dalam industri ICT. Kerajaan juga akan berusaha bagi membolehkan Malaysia menjadi peneraju dalam forum antarabangsa selaras dengan matlamat menjadikan Malaysia sebagai hub di peringkat global.

Menaik Taraf Dan Menambahkan Infrastruktur ICT

13.47 Dalam tempoh RMKe-8, pelaburan akan dibuat untuk meningkatkan rangkaian komunikasi selaras dengan kemajuan teknologi. Keupayaan tulang belakang penghantaran yang menghubungkan wilayah-wilayah Utara, Tengah, Timur dan Selatan di Semenanjung Malaysia serta dengan Sabah dan Sarawak akan ditingkatkan kepada 10 Gbps dengan menggunakan teknologi Wavelength Division Multiplexing

(WDM). Peningkatan ini akan membolehkan penghantaran berkelajuan tinggi dan aplikasi multimedia jalur lebar dalam jarak yang jauh. Bagi Rangkaian Capaian Pelanggan (CAN) atau lingkaran tempatan yang menghubungkan rumah kediaman dan perniagaan dengan pertukaran tempatan, kabel tembaga yang sedia ada akan dipertingkatkan dengan menggunakan teknologi Asymmetric Digital Subscribers Line (ADSL) untuk menyokong aplikasi multimedia. Inisiatif lain yang akan dilaksanakan dalam tempoh Rancangan adalah pengenalan Sistem Rangkaian Pengurusan dalam CAN bagi memastikan ketersediaan perkhidmatan yang lebih baik dan pelancaran Pertukaran Perkhidmatan Internet (EastGate) oleh Telekom Malaysia di Cyberjaya. Perkhidmatan ini akan membolehkan penghijrahan kepada teknologi komunikasi generasi ketiga (3G) yang menyediakan Internet mudah alih kepada pengguna dengan meningkatkan lagi perkhidmatan berasaskan Internet seperti e-dagang. Selain daripada penyediaan kemudahan infrastruktur, usaha juga akan turut dilakukan untuk menyediakan capaian jalur lebar yang menggunakan kadar setara bagi bayaran berasaskan lebarjalur iaitu pada kadar yang mampu dibayar. Mekanisme pembayaran ini akan menggalakkan penggunaan Internet dan juga aplikasi berasaskan Internet di kalangan penduduk.

13.48 Infrastruktur ICT akan terus diperluaskan ke kawasan luar bandar sebagai sebahagian daripada usaha merapatkan jurang digital antara kawasan bandar dan luar bandar dan seterusnya untuk mencapai pembangunan seimbang dalam negara. Bagi memastikan pengagihan dan capaian ICT yang saksama, Program Pembekalan Khidmat Sejangat akan dilaksanakan yang berdasarkan kepada tiga prinsip asas iaitu ketersediaan, kebolehcapaian dan kemampuan. Di bawah program ini, Dana Pembekalan Khidmat Sejangat akan diwujudkan dengan sumbangan daripada syarikat pembekal perkhidmatan telekomunikasi. Dana ini yang dijangka mula beroperasi pada tahun 2001 akan digunakan bagi membantu menampung kos penyediaan infrastruktur telekomunikasi di kawasan luar bandar. Adalah diharapkan program ini akan membantu meningkatkan kadar penembusan telefon di kawasan luar bandar daripada 11.7 telefon bagi setiap 100 penduduk pada tahun 2000 kepada 17.5 telefon bagi setiap 100 penduduk pada tahun 2005.

13.49 Selaras dengan usaha untuk mempercepatkan lagi penggunaan ICT di kawasan luar bandar, Kerajaan akan melaksanakan program Infodesa. Di bawah program ini, laman pusat Infodesa akan ditubuhkan sebagai projek perintis. Pusat ini akan menyediakan latihan ICT kepada masyarakat tempatan, membangunkan aplikasi kandungan dan menjadi pusat setempat bagi maklumat berkaitan perkhidmatan kerajaan. Pusat tersebut juga akan digunakan sebagai rujukan telepekerjaan dan pembelajaran jarak jauh. Program Internet Desa yang dilancarkan pada tahun 2000 akan diperluaskan bagi merangkumi 100 lokasi. Pusat tersebut akan terus ditempatkan di pejabat pos dan menawarkan kursus kesedaran dan latihan kepada pengguna.

13.50 Menyedari pentingnya capaian dan wujudnya jurang ketidaksamaan serta sebilangan besar rakyat Malaysia akan menghadapi risiko akibat revolusi ICT, dasar yang komprehensif dan bersepadu serta kerangka pelan tindakan bagi mengatasi masalah jurang digital akan digubal dalam tempoh RMKe-8. Dasar tersebut akan merangkumi empat aspek penting iaitu infrastruktur ICT untuk capaian sejagat, pembangunan kandungan tempatan, capaian yang saksama bagi produk dan perkhidmatan ICT yang berpatutan dan capaian kepada peluang pembelajaran sepanjang hayat.

Meningkatkan Pembangunan Sumber Manusia ICT

13.51 Oleh kerana ICT semakin diperlukan, permintaan untuk pekerja ICT terus berkembang dengan pesat bagi membolehkan penggunaan teknologi yang sedia ada dan membangunkan teknologi pada masa depan. Adalah dijangkakan permintaan untuk pekerja dalam bidang utama ICT seperti jurutera perkakasan, jurutera perisian, juru analisis sistem, pengatur program komputer dan kakitangan sokongan teknikal akan meningkat daripada 108,000 pada tahun 2000 kepada 181,600 pada tahun 2005. Kajian mengenai Keperluan Sumber Tenaga Bagi Menyokong Aplikasi dan Perluasan ICT di Malaysia menunjukkan bahawa kepakaran teknikal amat diperlukan untuk pentadbiran Rangkaian Kawasan Setempat (LAN), sokongan teknikal bagi komputer, pengaturan program komputer dan perkhidmatan pelanggan.

13.52 Bagi memenuhi permintaan pekerja ICT yang meningkat, usaha akan dijalankan untuk memperbaiki dan memperluaskan pendidikan ICT. Di peringkat sekolah, kira-kira 8,000 sekolah rendah dan menengah akan dibekalkan dengan kemudahan komputer sehingga akhir tempoh Rancangan manakala bahan pengajaran dan pembelajaran bantuan komputer akan disediakan dengan membangunkan perisian bagi pelbagai mata pelajaran. Capaian Internet juga akan disediakan di sekolah manakala bagi penduduk di kawasan luar bandar yang mungkin menghadapi masalah penerimaan secara biasa, kemudahan dengan capaian akan disediakan melalui komunikasi satelit terutamanya menggunakan teknologi VSAT. Objektifnya adalah untuk meningkatkan kadar celik komputer di kalangan pelajar di samping mendedahkan mereka kepada faedah Internet terutamanya yang tinggal di kawasan luar bandar. Lebih banyak kursus ICT dan kejuruteraan yang berkaitan akan diperkenalkan di institusi pengajian tinggi awam dan swasta. Seramai 122,910 pelajar akan mengikuti pengajian di institusi tersebut sehingga tahun 2004 terutamanya di peringkat diploma dan ijazah pertama. Penglibatan sektor swasta akan terus menjadi penting dalam menyediakan pendidikan ICT memandangkan 71 peratus daripada jumlah yang akan mendaftar adalah di institusi swasta.

13.53 Latihan untuk ICT akan terus diberi penekanan selaras dengan perubahan teknologi dalam ICT yang memerlukan latihan berterusan bagi tenaga kerja ICT. Firma akan digalakkan menghantar pekerja mengikuti latihan bagi memperolehi kemahiran terkini yang boleh meningkatkan pengeluaran dan produktiviti mereka. Bagi tujuan

ini, Kerajaan akan menyediakan insentif cukai kepada firma-firma untuk mengurangkan kos latihan mereka. HRDF juga akan diteruskan bagi menyediakan pembiayaan untuk latihan berasaskan ICT. Di samping itu, skim perantisan baru bagi bidang yang berkaitan dengan ICT akan diperkenalkan.

13.54 Pengaruh negatif Internet seperti salah lapor dan penggunaan pengetahuan untuk tujuan yang tidak baik boleh mengancam keselamatan negara. Dalam usaha menangani gejala ini, kod etika bagi kegiatan yang menggunakan Internet akan diperkenalkan bermula daripada peringkat sekolah.

Menggalakkan Perdagangan Elektronik

13.55 Selaras dengan inovasi yang berterusan dalam ICT dan pertumbuhan pesat Internet, e-dagang dijangka berkembang dengan lebih cepat dalam tempoh RMKe-8. Memandangkan asas awal e-dagang telah disediakan dalam tempoh RMKe-7 dari segi mewujudkan persekitaran dan pembangunan infrastruktur, tumpuan khas akan diberi untuk mempromosi dan menggalakkan penggunaan secara meluas e-dagang sebagai satu cara baru menjalankan perniagaan melalui rangkaian digital.

13.56 Penggunaan e-dagang yang lebih meluas memerlukan perkongsian yang padu antara sektor Kerajaan, perniagaan dan komuniti. Kerajaan akan terus menjalankan usaha bagi mewujudkan kestabilan dan persekitaran yang sesuai bagi menyokong pengendalian perniagaan dan perdagangan secara elektronik. Perhatian akan diberi kepada penguatkuasaan yang lebih berkesan pelbagai undang-undang dan mekanisme yang telah diwujudkan. Kerajaan juga akan mengambil langkah-langkah bagi membina kepercayaan dan keyakinan dalam e-dagang termasuk aspek keselamatan dan kerahsiaan pengguna. Dalam hubungan ini, undang-undang berkaitan kawalan data peribadi akan diperkenalkan bagi mengatasi soal kerahsiaan. Infrastruktur dan sokongan yang meliputi rangkaian, sistem pembayaran dan logistik akan turut disediakan bagi meningkatkan pembangunan e-dagang. Di samping itu, Kerajaan akan menjalankan kajian kemungkinan yang lebih terperinci serta menyediakan program pelaksanaan selanjutnya bagi cadangan yang telah dikenal pasti dalam kajian Hala Tuju Strategik Perdagangan Elektronik di Malaysia. Aplikasi e-dagang akan digunakan dengan meluas untuk memperkukuhkan perubahan organisasi di sektor awam dan swasta.

13.57 Kerajaan akan memainkan peranan utama dalam mewujudkan persekitaran yang ideal bagi perkembangan e-dagang manakala perniagaan dan komuniti perlu bertindakbalas serta mengambil bahagian secara aktif dalam pembangunan dan penggunaan e-dagang. E-dagang akan menghasilkan manfaat yang bermakna kepada perniagaan dari segi pengurangan kos urus niaga, inventori dan perbelanjaan serta penjimatan masa antara perbelanjaan modal dan perolehan produk serta perkhidmatan. Bagi pengguna pula, manfaat yang akan dinikmati oleh mereka

termasuklah pilihan yang lebih banyak, penghantaran yang cepat dan peluang membeli-belah tanpa mengira masa dan tempat.

Memupuk Keupayaan Tempatan Dalam Pembangunan Kandungan

13.58 Dalam usaha menjadikan Malaysia sebagai hub ICT dan multimedia di peringkat global, beberapa inisiatif akan dilaksanakan bagi menggalakkan keupayaan tempatan dalam pembangunan kandungan yang lebih kreatif. Langkah-langkah akan diambil untuk mengurangkan pengawalan ke atas pengeluaran kandungan bagi televisyen dan filem bagi meningkatkan penyertaan dalam pasaran. Forum Kandungan yang telah ditubuhkan dengan anggotanya terdiri daripada syarikat yang terlibat dalam industri ini akan menggubal sendiri etika perniagaan untuk dijadikan panduan. Pada masa yang sama, kawal selia yang minimum akan diperkenalkan ke atas kandungan pengeluaran secara talian supaya tidak menghalang pertumbuhan industri yang baru. Bagi menyokong dan menggalakkan lagi pembangunan kreatif industri kandungan tempatan, Kerajaan akan mewujudkan peraturan yang jelas dan tepat berkaitan dengan perlindungan hak harta intelek. Peraturan ini akan diperlengkapkan dengan usaha penguatkuasaan yang lebih berkesan bagi memerangi cetak rompak.

13.59 Di samping perwujudan persekitaran undang-undang yang kondusif untuk pembangunan kandungan, Kerajaan akan menyediakan bantuan kewangan untuk menggalakkan pengeluaran dan pengedaran kandungan ciptaan tempatan terutamanya kandungan multimedia kreatif yang berasaskan budaya tempatan. Dalam hubungan ini, penubuhan dana pembangunan kandungan akan dipertimbangkan dengan sumbangan mandatori daripada badan penyiaran dan pencipta audio-video. Dana tersebut akan digunakan untuk membiayai sebahagian kos aktiviti penciptaan kandungan yang memerlukan sumber kewangan yang besar. Penyediaan insentif fiskal akan juga dipertimbangkan untuk merangsang pembangunan kandungan tempatan.

13.60 Bagi terus membangunkan industri kandungan, penekanan akan diberi kepada pembangunan kemahiran. MMU akan menambah keupayaannya untuk mengeluarkan graduan yang memiliki pengetahuan khusus dalam bidang multimedia dan teknologi digital terkini. Di samping itu, program khas akan diperkenal untuk meningkatkan latihan dalam pembangunan perisian. Usaha juga akan dibuat bagi menggalakkan penglibatan sektor swasta dalam latihan kemahiran tersebut bertujuan menampung kekurangan kemahiran yang telah dikenal pasti dalam pembangunan kandungan yang kreatif. Usaha ini akan dijalankan melalui penyediaan insentif dan penggalakan kerjasama asing dan tempatan dalam pengeluaran kandungan bagi membolehkan pemindahan pengetahuan dan kemahiran kepada rakyat Malaysia.

13.61 Pembangunan industri kandungan yang kreatif di Malaysia akan diperkukuhkan dengan pelaksanaan inisiatif E-Village. Inisiatif ini akan menjadi pemangkin dengan

tumpuan diberi kepada rangkaian penawaran yang kreatif iaitu daripada proses ciptaan kandungan sehingga usaha memperdagangkannya secara komersil dan pengedaran. Studio pengeluaran yang lengkap dan canggih, kemudahan selepas pengeluaran yang mempunyai teknologi animasi terkini serta kesan audio-visual akan menyediakan infrastruktur untuk inovasi multimedia yang kreatif dan P&P. Studio pengeluaran pertama telah dilancarkan pada September tahun 2000 manakala tujuh lagi studio akan disiapkan dalam tempoh RMKe-8. Apabila siap kelak, E-Village akan menjadi pusat serantau bagi multimedia dan pembangunan kandungan. Hala tuju projek E-Village akan dipandu oleh panel penasihat antarabangsa yang dianggotai oleh tokoh tempatan dan antarabangsa yang tersohor dalam industri multimedia.

Meluaskan Aplikasi Perdana MSC

13.62 Berdasarkan pengalaman dalam melaksanakan projek perintis dan keperluan mengekalkan momentum bagi pembangunan MSC, aplikasi perdana gelombang pertama akan diperluaskan pelaksanaannya dalam tempoh RMKe-8. Perluasan aplikasi ini akan mengandungi strategi bagi mengatasi masalah jurang digital. Konsep sekolah bestari akan diperluaskan bagi merangkumi 8,000 sekolah rendah dan menengah manakala telekesihatan akan dilaksanakan di pusat penjagaan kesihatan dan klinik desa. Aplikasi perintis yang dibangunkan dalam tempoh RMKe-7 akan diperluaskan selepas keberkesannya dipastikan. Bagi projek E-Perkhidmatan, lebih banyak perkhidmatan akan diperkenalkan yang akan dirangkumkan dalam satu portal kerajaan.

13.63 Aplikasi perdana gelombang kedua juga akan dilaksanakan dalam tempoh RMKe-8 dengan memberi tumpuan kepada usaha untuk menarik minat pencipta teknologi terkini menyertai pembangunan MSC dan menggalakkan pemindahan teknologi serta P&P. Bagi tujuan ini, kajian akan dijalankan bagi mengenal pasti peringkat tugas, sasaran masa dan tahap pencapaian bagi pembangunan aplikasi perdana gelombang kedua. Kajian tersebut juga akan mengenal pasti halangan yang wujud dalam pelaksanaan aplikasi semasa dan memberi cadangan sewajarnya. Aplikasi perdana gelombang kedua juga akan mengatasi isu seperti penyepaduan aplikasi bagi memperbaiki projek perintis aplikasi perdana gelombang pertama sebelum ianya diperluaskan. Pembangunan aplikasi perdana gelombang kedua adalah usaha berterusan yang akan mengambil kira perubahan terkini dalam persekitaran pelaksanaannya.

Memupuk PKS Berasaskan ICT

13.64 Pembentukan kumpulan kritikal PKS yang berasaskan ICT adalah penting bagi pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan. Bagi tujuan ini, beberapa inisiatif akan terus dilaksanakan. Inisiatif ini termasuklah menjadikan syarikat Malaysia yang berjaya sebagai model kepada syarikat PKS, membantu syarikat PKS dalam pemasaran dan menembusi pasaran antarabangsa serta menaikkan taraf pusat

inkubator MSC untuk membantu usahawan teknologi. Elemen penting lain dalam proses memupuk syarikat tersebut ialah penyediaan sumber kewangan. Oleh kerana syarikat PKS tidak mempunyai cagaran yang mencukupi dan menghadapi kesukaran dalam mendapatkan pinjaman daripada sistem perbankan sedia ada, Kerajaan akan menubuhkan dana ICT bagi menyediakan sokongan kewangan terutamanya kepada PKS dan syarikat ICT yang baru memulakan perniagaan. Garis panduan khas akan dibuat termasuklah keperluan pinjaman mudah bagi membolehkan PKS mendapat akses yang lebih baik kepada dana tersebut. Bagi memudahkan pengeluaran dana berkenaan, latihan mengenai penilaian risiko akan dijalankan bagi meningkatkan kepakaran pengurus dana. Pada masa yang sama, usaha akan dibuat untuk mempromosikan kesedaran terhadap kewujudan dana ICT.

13.65 Memandangkan E-dagang akan menawarkan peluang kepada syarikat PKS untuk mewujudkan nilai ditambah melalui pengeluaran produk baru, mengamalkan kaedah perniagaan baru atau menukar cara mereka berinteraksi dalam pasaran, usaha akan dijalankan bagi menggalakkan lebih banyak syarikat PKS menggunakan aplikasi e-dagang dalam urusan perniagaan. Usaha ini termasuklah mengadakan kempen kesedaran tentang manfaat e-dagang, kursus latihan dan bengkel bagi mendedahkan syarikat PKS kepada aplikasi perniagaan berkaitan Internet serta program penganugerahan untuk perniagaan dan penggunaan amalan perniagaan yang inovatif. Kerajaan akan terus menyediakan geran yang sesuai kepada syarikat PKS bagi membiayai aktiviti e-dagang seperti pembangunan laman web dan hos. Peruntukan sebanyak RM5 juta akan disediakan bagi tujuan ini sepanjang tempoh RMKe-8.

Menggalakkan P&P Ke Atas Faktor Bukan Perkakasan

13.66 Produk dan perkhidmatan komunikasi serta maklumat yang kontemporari seperti radio, televisyen, telefon selular, e-mel, Internet, komputer dan persidangan video telah mengubah cara individu, organisasi dan komuniti berkomunikasi, berinteraksi, menjalankan perniagaan dan belajar. Menyedari isu-isu dan cabaran dalam Era Maklumat, Kerajaan dengan sokongan dasar awam dan kerjasama institusi pengajian tinggi akan menjalankan penyelidikan ke atas elemen bukan perkakasan dalam pembangunan ICT. Usaha ini termasuklah memantau serta menilai kesan ICT kepada sektor awam, swasta dan rumahtangga; langganan dan profil penggunaan Internet; perubahan budaya kerja hasil pertambahan pekerja berpendidikan dan pelaksanaan telepekerjaan; pengukuran pembangunan pengetahuan serta pembentukan masyarakat bermaklumat dan berpendidikan melalui inisiatif-inisiatif Indeks Imperatif Pengetahuan (KIX) dan Model Ekonomi Pengetahuan (KEM); dan penjajaran semula kod klasifikasi industri, produk dan pekerjaan supaya selaras dengan pengertian sektor maklumat.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 13-4
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK PROGRAM DAN PROJEK
YANG BERKAITAN ICT, 2001-2005
(RM juta)

<i>Program/Projek</i>	<i>Peruntukan</i>	<i>%</i>
Aplikasi Perdana	1,824.9	35.4
Kerajaan Elektronik	434.8	
Sekolah Bestari	401.1	
Telekesihatan	400.0	
Kad Pelbagai Guna	418.1	
Kelompok P&P	1.9	
Integrasi Aplikasi	169.0	
Pengkomputeran	1,641.8	31.8
Penyelidikan dan Pembangunan	300.0	5.8
Merapatkan Jurang Digital	1,098.0	21.3
Infodesa	30.2	
Internet Desa	3.0	
Pembekalan Khidmat Sejangat	119.8	
Infrastruktur Komputer Untuk Sekolah Luar Bandar	945.0	
Pembangunan Kandungan	10.0	0.2
Lain-lain	284.4	5.5
Jumlah	5,159.1	100.0

13.67 Dalam tempoh RMKe-8, sebanyak RM5.2 bilion akan diperuntukkan bagi program dan projek berasaskan ICT seperti ditunjukkan dalam Jadual 13-4. Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM1.8 bilion akan diperuntukkan kepada perluasan aplikasi perdana gelombang pertama manakala RM1.6 bilion kepada program pengkomputeran di beberapa

ramai. Sebanyak RM1 bilion lagi akan dibelanjakan bagi merapatkan jurang digital antara kawasan bandar dan luar bandar melalui program seperti Infodesa, Internet Desa, Pembekalan Khidmat Sejangat dan pemberian kemudahan komputer kepada sekolah luar bandar. Program-program lain termasuklah P&P serta pembangunan kandungan tempatan.

V. PENUTUP

13.68 Malaysia telah mencapai kemajuan yang menggalakkan dalam usaha meningkatkan kandungan maklumat dan pengetahuan dalam semua aktiviti ekonomi. Bagi meneruskan usaha mewujudkan ekonomi berasaskan pengetahuan, Malaysia akan memanfaatkan sebanyak mungkin pengetahuan yang telah diperolehi melalui pelaksanaan MSC sejak tahun 1996. Usaha akan digembleng untuk menyediakan kemudahan terutamanya kepada penduduk luar bandar bagi membolehkan mereka mendapat kemudahan infrastruktur dan infostruktur yang sewajarnya. Penyediaan kemudahan ini akan memberi peluang kepada seluruh rakyat

mengambil kesempatan daripada kemajuan ICT untuk meningkatkan kecekapan dan produktiviti yang boleh menyumbang kepada peningkatan daya saing ekonomi secara keseluruhan. Langkah-langkah tambahan juga akan diambil untuk memantapkan pembangunan sumber manusia bagi menyediakan tenaga kerja mahir dan berpengetahuan yang mencukupi bagi menyokong pembangunan ekonomi berasaskan pengetahuan.

BAB 14 : KEWANGAN

I. PENDAHULUAN

14.01 Sektor kewangan, perbankan dan insurans memasuki tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7) dalam kedudukan yang kukuh dengan paras modal yang mencukupi dan nilai aset yang berkualiti. Secara khususnya, usaha berterusan Kerajaan untuk memajukan sistem kewangan dan melaksanakan dasar bagi mewujudkan sistem kewangan yang kukuh dan berdaya tahan serta mampu mengurangkan kemungkinan ketidakstabilan kewangan, menjamin sektor kewangan kekal dan teguh walaupun telah menerima kesan serius daripada kemelesetan ekoran krisis ekonomi Asia. Penyatuan institusi kewangan tempatan melalui proses permodalan semula dan penggabungan telahpun dimulakan untuk mewujudkan satu kumpulan institusi tempatan yang kukuh.

14.02 Bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), sistem kewangan tempatan yang komprehensif, cekap, berdaya tahan dan berdaya saing akan terus menjadi elemen penting dalam memenuhi aspirasi ekonomi negara. Langkah-langkah akan ditumpu bagi memperkukuhkan lagi sektor kewangan untuk menghadapi cabaran globalisasi. Secara khususnya, langkah-langkah ini akan diambil bertujuan mewujudkan sistem perbankan yang kukuh, cekap, berdaya saing yang mampu menahan kejutan masa hadapan dan dengan itu meminimumkan implikasi teruk yang boleh menjejaskan kestabilan ekonomi makro. Penyusunan semula institusi kewangan melalui penyatuan akan membantu membangunkan sektor perbankan berdaya saing dan cekap bagi menyokong pertumbuhan ekonomi. Di samping itu, sektor kewangan akan memainkan peranan sebagai pemangkin dalam menyediakan pilihan pembiayaan untuk aktiviti yang mempunyai pertumbuhan yang tinggi khususnya dalam industri yang berintensif pengetahuan dan teknologi. Bagi melengkapi langkah-langkah yang dijalankan dalam sektor perbankan, usaha-usaha akan diambil untuk memajukan lagi pasaran modal supaya menjadi lebih berdaya saing di peringkat antarabangsa dan mempunyai kecekapan yang tinggi. Penekanan akan diberi untuk memperkenalkan instrumen kewangan yang baru seperti melalui bon Ringgit dan pasaran derivatif bagi memperluas dan memperdalamkan lagi pasaran modal serta mengelak daripada masalah pembiayaan yang tidak selaras.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

14.03 Dalam tempoh RMKe-7, sektor kewangan, perbankan dan insurans telah berkembang pada kadar purata sebanyak 7.3 peratus setahun meskipun berlaku penguncupan akibat krisis kewangan Asia pada tahun 1998. Dari segi sumbangan kepada Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), bahagiannya meningkat daripada 10.4 peratus pada tahun 1995 kepada 11.6 peratus pada tahun 2000, dan ini mengatasi sumbangan sektor pertanian. Guna tenaga dalam sektor ini adalah 508,700 atau 5.5 peratus daripada keseluruhan jumlah guna tenaga pada tahun 2000.

Sistem Perbankan

Aset dan Deposit

14.04 Jumlah aset sistem perbankan meningkat pada kadar purata 10 peratus setahun daripada RM414.4 bilion sehingga akhir tahun 1995 kepada RM661.1 bilion sehingga akhir tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 14-1. Pertambahan aset disebabkan terutamanya oleh pertumbuhan pesat ke atas pinjaman dan pendahuluan pada tahun 1996 dan 1997. Bank perdagangan terus mencatatkan bahagian yang terbesar dari segi jumlah aset sebanyak 77.9 peratus dan deposit 77.0 peratus.

Pinjaman

14.05 Dalam tempoh Rancangan, pertumbuhan pinjaman telah melalui tiga fasa yang berbeza iaitu pertumbuhan pesat pada tahun 1996-1997, penguncupan pada tahun 1998-1999 dan pemulihan pada tahun 2000. Pertumbuhan pinjaman mencatatkan lebih daripada 20 peratus setahun semenjak tahun 1995 dan kekal tinggi pada tahun 1996 sebanyak 28.5 peratus dan 1997 sebanyak 26.6 peratus. Pertumbuhan pinjaman yang pesat ini diasaskan oleh aktiviti ekonomi yang kukuh, menyaksikan pertumbuhan pesat di pasaran harta benda dan saham. Selain daripada permintaan kredit yang tinggi dalam tempoh tersebut, faktor penawaran juga menjadi penyebab peningkatan pergantungan ke atas pembiayaan bank. Pertama, ketika terdapatnya kemajuan yang ketara di pasaran ekuiti, pasaran bon secara relatifnya tidak berkembang. Peminjam hanya dapat meminjam jumlah yang terhad daripada dana melalui penerbitan sekuriti hutang swasta (PDS). Kedua, kejayaan penswastaan bermakna peranan yang lebih besar dimainkan oleh sektor swasta dan peningkatan yang seiring ke atas jumlah pembiayaan yang diperlukan oleh sektor swasta. Memandangkan pasaran modal tidak begitu berkembang, sebahagian besar daripada pembiayaan telah disediakan oleh institusi perbankan. Dasar yang berkaitan dengan pengumpulan institusi perbankan yang diasaskan kepada kepentingan nilai modal yang dimiliki juga menjadi faktor penyumbang khususnya pada tahun 1995 dan 1996. Dengan pertambahan modal, banyak institusi perbankan mampu memperluaskan aktiviti berian pinjaman mereka. Dari segi pinjaman mengikut sektor, jumlah

pertambahan pinjaman dalam tempoh tersebut telah disalurkan kepada sektor harta benda serta juga bagi penggunaan dan pembelian sekuriti. Bank Negara Malaysia (BNM) telah menubuhkan tatacara dasar pembetulan awal pada tahun 1995 dilengkapi dengan pengukuhan ke atas garis panduan bagi pinjaman sewa beli untuk kereta penumpang dan pembelian rumah kediaman, pangsapuri dan rumah kedai. Langkah-langkah lanjut telah diperkenalkan pada tahun 1997 meliputi jumlah kredit bagi pembelian stok dan saham serta kategori harta benda terpilih.

14.06 Meskipun terdapat tanda-tanda kesederhanaan, pinjaman terus meningkat ke paras yang dianggap tidak mampan dan mewujudkan ketidakseimbangan dalam sektor kewangan. Dengan bermulanya krisis kewangan, penekanan telah diberi untuk menangani masalah pertumbuhan pinjaman berlebihan dan pendedahan yang tinggi institusi perbankan kepada pasaran harta benda dan saham. Langkah-langkah pengukuhan yang khusus telah diambil seperti garis panduan yang lebih ketat ke atas pinjaman kepada kategori harta benda terpilih dan pelaksanaan pelan kredit. Pelan tersebut telah disediakan melalui hasil rundingan institusi perbankan dan menyediakan garis panduan yang jelas ke atas pinjaman untuk setiap suku tahun berikutnya bermula dengan suku keempat tahun 1997 hingga suku keempat tahun 1998.

JADUAL 14-2 PINJAMAN SISTEM PERBANKAN MENGIKUT SEKTOR, 1995 DAN 2000 (RM juta)					
Sektor	1995	%	2000 ¹	%	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata, 1996-2000 %
Pertanian, Perhutanan & Perikanan	5,255.1	2.0	11,967.8	2.6	17.9
Perlomboangan & Kuari	1,184.3	0.5	1,728.4	0.4	7.9
Pembuatan	48,818.2	18.7	68,422.6	15.1	7.0
Perdagangan Borong & Runcit, Hotel & Restoran	21,432.2	8.2	38,347.3	8.4	12.3
Sektor Harta Benda yang Luas iaitu:	73,557.6	28.2	163,214.9	35.9	17.3
Pembinaan	20,232.9		41,109.1		
Harta Kediaman ²	32,752.9		74,281.8		
Pengangkutan, Penyimpanan & Komunikasi	5,101.3	2.0	13,700.5	3.0	21.8
Kewangan, Insurans & Perkhidmatan Perniagaan	31,874.0	12.2	34,454.6	7.6	1.6
Kredit Penggunaan	29,518.9	11.3	59,724.5	13.1	15.1
Pembelian Sekuriti	21,737.1	8.3	33,520.5	7.4	9.0
Lain-lain	22,413.1	8.6	29,131.9	6.4	5.4
Jumlah	260,891.8	100.0	454,213.0	100.0	11.7

Nota:
¹ Termasuk Bank Islam.
² Termasuk pinjaman perumahan yang dijual kepada Cagamas Berhad.

14.07 Impak krisis kewangan adalah lebih buruk daripada yang dijangkakan dan telah memberi kesan kepada kunci kira-kira institusi perbankan. Pada masa permintaan luar negara merosot, aktiviti ekonomi telah menguncup serta membawa kepada masalah aliran tunai dan meningkatnya pinjaman tidak berbayar (NPL). Institusi bank mula mengetatkan kredit dan pertumbuhan tahunan pinjaman merosot dengan mendadak pada tahun 1998 kepada 1.3 peratus malah

menguncup lagi sebanyak 0.1 peratus pada tahun 1999. Pada pertengahan tahun 1998, kedudukan dasar kredit yang ketat telah dilonggarkan. Kerajaan telah bertindak untuk menangani masalah NPL dengan mewujudkan Pengurusan Danaharta Nasional Berhad (Danaharta) iaitu syarikat pengurusan aset dan mempermodakan semula institusi perbankan melalui Danamodal Nasional Berhad (Danamodal). Institusi perbankan bertindak balas secara positif ke atas langkah ini dan selaras dengan pemulihan ekonomi, pinjaman mula meningkat pada Februari tahun 2000. Sehingga akhir tahun 2000, jumlah pinjaman terkumpul mencatatkan peningkatan tahunan sebanyak 5.4 peratus.

14.08 Dalam tempoh RMKe-7, pinjaman yang diberikan oleh sistem perbankan telah diberi keutamaan kepada sektor harta benda yang luas dan pembuatan serta dalam bentuk kredit penggunaan seperti ditunjukkan dalam Jadual 14-2. Pinjaman kepada sektor harta benda yang luas merupakan 35.9 peratus daripada pertambahan jumlah pinjaman terutamanya disebabkan oleh lebih banyak pinjaman dikeluarkan kepada sektor kecil pembinaan dan harta kediaman. Berian pinjaman kepada sektor pembuatan adalah yang kedua terbesar iaitu sebanyak 15.1 peratus diikuti oleh pinjaman untuk tujuan penggunaan sebanyak 13.1 peratus.

Perubahan Struktur Sistem Perbankan

14.09 Peningkatan keteguhan, keberkesanan dan kecekapan sistem perbankan terus menjadi matlamat hala tuju dasar yang luas. Dasar ini diambil melalui pelaksanaan langkah-langkah berhemat dan institusi.

14.10 Langkah berhemat. Dalam tempoh RMKe-7, beberapa langkah berhemat telah dilaksanakan. Pertamanya, untuk memastikan keberkesanan peranan antara bank, institusi perbankan dikehendaki mempunyai asas modal yang kukuh. Dalam hubungan ini, syarikat kewangan dikehendaki meningkatkan dana pemegang saham minimum mereka kepada RM100 juta menjelang 1 Januari 1997, RM350 juta menjelang 1 Januari 1998 dan seterusnya RM600 juta menjelang 1 Januari 1999 untuk kekal sebagai peserta dalam pasaran antara bank. Keperluan ini telah dikenakan untuk memastikan syarikat kewangan berada dalam keadaan modal yang kukuh bagi mengurus risiko dalam urus niaga antara bank. Walau bagaimanapun, pertambahan dana modal daripada RM350 juta kepada RM600 juta telah tertunda akibat daripada krisis. Keperluan ini kemudiannya telah diganti dengan jumlah keperluan dana modal minimum yang baru iaitu setiap kumpulan perbankan tempatan mesti menyediakan dana modal minimum sebanyak RM2 bilion manakala bank asing dikehendaki menyediakan dana modal minimum sebanyak RM300 juta sehingga 31 Disember 2001.

14.11 Di samping itu, peraturan berhemat telah juga diubahsuai seiring dengan arah aliran pembangunan di pasaran kewangan global. Garis panduan yang komprehensif berhubung dengan Standard Minimum Amalan Pengurusan Risiko bagi Derivatif telah diterbitkan pada Julai 1996 untuk memansuhkan syarat bagi kelulusan BNM

berasaskan setiap produk. Sebagai sebahagian daripada usaha menaikkan standard pengauditan dalaman bagi industri kewangan, Garis Panduan Tentang Standard Audit Minimum Bagi Juru Audit Dalaman Institusi Kewangan telah diterbitkan pada Februari 1997. Berhubung dengan penglibatan institusi perbankan yang semakin meningkat dalam operasi urus niaga yang kompleks serta terdapatnya potensi bagi perubahan yang pesat dalam profil risiko mereka, pendekatan penyeliaan berasaskan risiko telah diguna pakai pada tahun 1997. Pendekatan berasaskan risiko ditumpukan kepada bidang yang mempunyai risiko terbesar dan melibatkan pengenalan dan penilaian serta memastikan kawalan yang secukupnya ke atas risiko tersebut.

14.12 Sejak bermulanya krisis kewangan pada Julai 1997, peraturan sedia ada telah diperketat untuk mengukuhkan lagi sistem perbankan dari segi amalan perbankan yang sihat, peraturan berhemat dan pengawasan yang kukuh dan lebih telus. Langkah-langkah tersebut telah dirangka untuk mendorong institusi perbankan supaya mengekalkan jumlah rizab yang lebih besar bagi menyokong sebarang kemerosotan yang berlanjutan dalam portfolio pinjaman. Mulai 1 Januari 1998, tempoh mungkir bagi mengelaskan sesuatu pinjaman sebagai tidak berbayar telah dikurangkan daripada enam kepada tiga bulan supaya selaras dengan standard antarabangsa. Walau bagaimanapun, pengelasan semula ini serta kadar faedah yang tinggi mengakibatkan banyak syarikat tidak berkemampuan membayar hutang yang menyebabkan tekanan yang berterusan ke atas operasi syarikat tersebut. Paras minimum bagi peruntukan am telah juga dinaikkan daripada 1.0 peratus kepada 1.5 peratus daripada jumlah pinjaman, bersih daripada peruntukan khas dan faedah tergantung. Dalam keadaan institusi perbankan yang terjejas akibat daripada pengelasan semula ini ke atas aktiviti berian pinjaman, tempoh pengelasan telah dipanjangkan kepada enam bulan pada September tahun 1998. Namun aspek berhemat yang lain dikekalkan termasuklah pengelasan pinjaman sebagai pinjaman tidak berbayar apabila sesuatu akaun sudah terlewat sekurang-kurangnya 12 bulan serta juga keperluan untuk mendapat balik faedah mulai dari hari pertama dimungkir. Di samping itu, tempoh pengelasan hanya keperluan minimum dan tidak menghalang mana-mana institusi untuk menggunakan keperluan pengelasan yang lebih ketat.

14.13 Bagi menggalakkan pendekatan penyeliaan berasaskan risiko, tahap ketelusan pada penyata kewangan tahunan institusi perbankan telah dipertingkatkan lagi dalam menyediakan maklumat yang lebih baik kepada pendeposit dan pelabur bagi membolehkan mereka menilai keteguhan kewangan institusi perbankan. Keperluan penzahiran tambahan termasuklah laporan pengarah mengenai strategi dan masa depan perniagaan, penumpuan pinjaman mengikut sektor, jumlah NPL dan perubahan kepada peruntukan khas dan am, nisbah kecukupan modal dan penarafan bank oleh agensi luar.

14.14 Semenjak Julai 1997 pemantauan dan penilaian yang intensif ke atas keteguhan institusi perbankan telah dilaksanakan. Ujian tekanan dijalankan setiap bulan untuk

mengukur kepekaan kedudukan kemampuan membayar oleh bank terhadap kemerosotan dalam portfolio pinjamannya. Institusi perbankan dikehendaki mengambil tindakan pembetulan lebih awal daripada kedudukan semasa modal tambahan diperlukan. Tindakan ini termasuklah keperluan untuk mewujudkan syarat dan mengenakan sekatan ke atas bayaran dividen. Institusi perbankan juga dikehendaki mengemukakan rancangan untuk memperolehi modal tambahan dalam tempoh yang ditentukan sekiranya terdapat risiko jika institusi berkenaan tidak dapat mematuhi nisbah kecukupan modal minimum.

14.15 Langkah-langkah Institusi. Bagi melengkapkan langkah berhemat, langkah-langkah institusi juga telah dilaksanakan supaya dapat menangani kelemahan struktur dalam sistem perbankan, mengukuhkan institusi perbankan dan meningkatkan lagi kecekapan dan inovasi. Strategi untuk mewujudkan satu kumpulan utama institusi perbankan tempatan yang kukuh telah dilaksanakan bagi memastikan supaya permintaan yang bertambah kompleks dan canggih hasil daripada ekonomi tempatan yang sedang berkembang dan berubah dapat dipenuhi sebaiknya oleh industri perbankan tempatan.

14.16 Dengan berlakunya krisis ekonomi Asia, pembaharuan komprehensif dan penyusunan semula sektor perbankan telah juga dilaksanakan untuk menangani kelemahan dalam sektor ini. Sebagai langkah awal untuk meningkatkan ketahanan syarikat kewangan, BNM telah mengambil inisiatif bagi proses penggabungan pada tahun 1997. Semua syarikat kewangan perlu digabung dengan syarikat utama yang telah dikenal pasti atau diserap ke dalam bank perdagangan sebagai anak syarikat atau membentuk pakatan strategik. Bagi memastikan kedudukan kewangan institusi utama yang membuat perolehan tidak menjadi lemah, Kerajaan telah memanjangkan tempoh jaminan satu tahun kepada institusi utama yang membuat perolehan untuk mengatasi sebarang pengurangan lanjut pada nilai aset yang diperolehi, yang akan ditentukan selepas kajian semula secara terperinci. Pada tahun 1999, bilangan syarikat kewangan telah berkurangan daripada 39 kepada 22 buah institusi.

14.17 Berikutan krisis ekonomi yang semakin mencengkam dan kualiti aset yang terus merosot, bantuan yang aktif adalah diperlukan untuk membantu peminjam korporat dan institusi perbankan. Satu strategi serampang tiga mata telah dimulakan dengan perwujudan Danaharta dan Danamodal serta penubuhan Jawatankuasa Penstrukturan Semula Hutang Korporat (CDRC).

14.18 Kemerosotan nilai aset institusi perbankan telah menjejaskan kecekapan peranan perantara institusi perbankan. Khususnya, kenaikan NPL telah menyebabkan institusi perbankan terlalu berhati-hati dalam aktiviti berian pinjaman menyebabkan projek yang berdaya maju tidak dibiayai. Sekiranya tidak disekat, perkembangan ini akan membawa implikasi yang tidak stabil ke atas ekonomi keseluruhan. Oleh yang demikian, bagi menangani isu kenaikan NPL dan untuk menjamin kecekapan dan keberkesanan proses perantara ini berterusan, Kerajaan

telah menubuhkan Danaharta iaitu syarikat pengurusan aset pada Jun 1998. Danaharta bertujuan membeli NPL daripada institusi kewangan dan mengurus NPL supaya dapat memaksimumkan keupayaan pemulihan.

14.19 Walaupun penjualan NPL kepada Danaharta dilaksanakan pada nilai pasaran yang berpatutan, institusi perbankan masih mengalami kerugian. Menyedari terdapat kekangan ke atas kemampuan pemegang saham institusi perbankan untuk memperoleh modal secara sendiri dalam suasana kewangan yang terjejas, Kerajaan telah mewujudkan Danamodal untuk menyuntik modal kepada institusi yang berdaya maju tetapi kurang modal dalam usaha mengembalikan permodalan institusi perbankan ke tahap yang kukuh. Danamodal menyelaraskan aktiviti dengan Danaharta serta dengan institusi perbankan bagi memperkukuhkan modal, kecairan dan kedudukan keuntungan. Sebagai prasyarat yang layak menerima suntikan modal, institusi perbankan yang berhajat kepada permodalan semula daripada Danamodal dikehendaki membuat komitmen tegas untuk menjual NPL kepada Danaharta supaya nisbah NPL turun ke paras kurang daripada 10 peratus.

14.20 Memandangkan keteguhan sektor korporat dan perbankan adalah saling berkait, penyusunan semula hutang korporat adalah penting untuk mengekalkan keutuhan sektor perbankan. Dalam hubungan ini, CDRC telah diwujudkan untuk melengkapi peranan Danaharta dan Danamodal dan berperanan sebagai pengantara peminjam dan pemiutang untuk merangka skim penyusunan semula hutang tanpa perlu menggunakan saluran undang-undang. Penyusunan semula hutang sektor korporat akan mempercepatkan pemulihan sektor korporat dan lantas mengukuhkan institusi perbankan.

14.21 Sehingga akhir Disember 2000, Danaharta telah memperoleh dan mengurus pinjaman berjumlah RM47 bilion daripada sistem kewangan. Danaharta telah menguruskan sebanyak RM37.5 bilion atau 44 peratus daripada jumlah NPL dalam sistem perbankan. Bagi membiayai perolehan pinjaman, Danaharta menerbitkan RM11.1 bilion dalam bentuk nilai muka daripada pinjaman jaminan Kerajaan dan membayar sebanyak RM800 juta dalam bentuk tunai. Jumlah ini adalah lebih rendah daripada keperluan pembiayaan sebanyak RM15 bilion yang dianggarkan di bawah Pelan Pemulihan Ekonomi Negara (PPEN). Kemajuan yang ketara telah dicapai oleh Danaharta dalam mengurus dan mengeluarkan sebahagian aset yang diperolehi daripada institusi kewangan. Sehingga akhir Disember 2000, Danaharta telah memulakan tindakan pemulihan ke atas 98 peratus daripada NPL di bawah portfolionya. Pinjaman dan aset berjumlah RM35.8 bilion telah disusun semula atau dikeluarkan dengan kadar pemulihan purata sebanyak 66 peratus.

14.22 Sejak penubuhannya pada Ogos 1998, Danaharta telah menyuntikkan sebanyak RM7.1 bilion ke dalam 10 institusi perbankan dalam bentuk Pinjaman Modal Subordinat Boleh Tukar. Dalam keadaan ekonomi yang bertambah baik, lapan institusi perbankan telah membuat bayaran balik penuh yang semuanya berjumlah

RM3.4 bilion. Pada akhir Disember 2000, jumlah suntikan modal yang terkumpul melibatkan empat institusi perbankan ialah RM4.9 bilion.

14.23 Kemajuan pesat dalam penyusunan semula korporat telah dicapai oleh CDRC. Sehingga akhir Disember 2000, CDRC telah menerima 75 permohonan dengan jumlah hutang sebanyak RM47.2 bilion yang mana 42 skim penyusunan semula yang melibatkan hutang sebanyak RM27.3 bilion telah diselesaikan. Di samping itu, CDRC juga terlibat dengan penyusunan semula industri pengangkutan yang membabitkan sebanyak RM7.9 bilion.

14.24 Selaras dengan keperluan untuk membangunkan kumpulan institusi perbankan tempatan yang kukuh dan berpandangan jauh, tindakan bersepadu telah diambil untuk mengurangkan bilangan yang sedia ada kepada 10 kumpulan perbankan. Bagi melicinkan rancangan penggabungan, insentif cukai telah diberi dalam bentuk pengecualian duti setem, cukai keuntungan harta benda benar serta kredit cukai ke atas 50 peratus daripada jumlah kerugian terkumpul yang diperolehi daripada institusi perbankan. Menjelang akhir tempoh RMKe-7, sebanyak 50 daripada 54 buah institusi perbankan telah digabungkan ke dalam 10 kumpulan perbankan. Daripada empat buah institusi perbankan yang tinggal, satu daripadanya telah dilanjutkan tempoh bagi tujuan menyiapkan kelulusan kawal seliaan manakala tiga yang lain dibenar untuk memulakan perundingan bagi penggabungan dengan kongsi yang baru.

Perbankan Islam

14.25 Aset sektor perbankan Islam berkembang dengan pesat sebanyak 51.7 peratus setahun daripada RM6.2 bilion pada tahun 1995 kepada RM47.1 bilion sehingga akhir tahun 2000. Jumlah ini merupakan 6.9 peratus daripada keseluruhan aset dalam sistem perbankan, menandakan bahawa sistem perbankan Islam melebihi sasaran 5 peratus yang perlu dicapai menjelang tahun 2000. Deposit yang telah digemblengkan meningkat dengan banyaknya iaitu daripada RM4.9 bilion kepada RM35.9 bilion dalam tempoh yang sama. Peningkatan ini sebahagian besarnya disebabkan oleh deposit yang telah dikreditkan oleh sektor swasta tempatan bukan kewangan yang terdiri daripada orang perseorangan dan perusahaan. Pembiayaan yang dikeluarkan oleh sektor perbankan Islam berkembang daripada RM3.5 bilion kepada RM20.9 bilion sebahagian besarnya disalurkan kepada sektor harta benda.

14.26 Satu pencapaian penting dalam pembangunan sistem perbankan Islam di Malaysia ialah penubuhan bank Islam kedua iaitu Bank Muamalat Malaysia Berhad pada Oktober 1999 yang merupakan hasil penggabungan antara Bank Bumiputra Malaysia Berhad dan Bank of Commerce (M) Berhad. Penubuhan ini mempertingkatkan lagi akses kepada perbankan Islam dengan bertambahnya bilangan cawangan perbankan Islam kepada 131 buah berserta dengan 2,087 kaunter Islam sehingga akhir tahun 2000. Menyedari perbankan Islam dan takaful menjadi

semakin penting, BNM telah menggubal Pelan Induk untuk tempoh 10 tahun bagi perbankan Islam dan takaful. Selaras dengan perkembangan ini, pada Oktober 2000 satu jabatan yang bertanggungjawab iaitu Jabatan Perbankan Islam dan Takaful telah ditubuhkan di BNM untuk mengawal pelaksanaan keseluruhan langkah yang telah digariskan dalam Pelan Induk tersebut.

14.27 Bagi menambah ketelusan perbankan Islam di kalangan institusi perbankan yang menyertai Skim Perbankan Islam (SPI), satu format baru penyata kewangan telah diperkenalkan pada Oktober 1996. Format ini memerlukan institusi perbankan SPI menzahirkan prestasi operasi perbankan Islam dalam laporan kewangan. Selaras dengan keperluan baru, dasar pengiktirafan pendapatan bagi institusi perbankan SPI telah diubah daripada berasaskan tunai kepada yang terakru. Majlis Penasihat Syariah Kebangsaan bagi Perbankan Islam dan Takaful telah ditubuhkan pada Oktober 1997 sebagai satu badan tunggal yang mempunyai kuasa untuk memberi nasihat kepada BNM dan institusi perbankan Islam termasuk syarikat takaful mengenai isu yang berkaitan dengan perbankan Islam dan operasi takaful.

14.28 Bagi memperkukuhkan lagi operasi perbankan Islam di bank-bank SPI, Unit Perbankan Islam di setiap bank SPI dikehendaki menaikkan taraf kepada Bahagian Perbankan Islam. Di samping itu, keperluan minimum Dana Perbankan Islam telah dinaikkan daripada RM1 juta kepada RM20 juta bagi bank perdagangan, RM10 juta bagi syarikat kewangan dan RM6 juta bagi bank saudagar. Sebagai satu insentif kepada institusi perbankan Islam serta untuk meningkatkan aktiviti di pasaran wang Islam, semua institusi perbankan Islam dibenarkan menerima dana daripada perjanjian beli semula secara Islam yang kematangannya kurang daripada satu bulan daripada pelanggan bukan antara bank bermula pada 10 November 1998. Disamping itu, dua produk baru telah diperkenalkan untuk pengambilan deposit secara Islam pada Disember 1998 iaitu Sijil Hutang Boleh Niaga Secara Islam (NIDC) berasaskan kepada Bai' Bithaman Ajil dan Deposit Instrumen Boleh Niaga Secara Islam (INID) berasaskan kepada konsep Al-Mudharabah untuk menggembelngkan tabungan dan menyediakan pasaran wang Islam dengan instrumen yang boleh dipasar dan dicairkan.

Tabung Khas

14.29 Sebagai sebahagian daripada usaha berterusan Kerajaan untuk memperolehi sumber kewangan pada kos yang berpatutan bagi menggalakkan pelaburan dalam sektor keutamaan, beberapa tabung baru telah dibentuk dan peruntukan tambahan telah disediakan bagi tabung yang sedia ada. Tabung baru termasuklah Tabung untuk Industri Kecil dan Sederhana (FSMI), Tabung Pemulihan Untuk Industri Kecil dan Sederhana, Tabung Projek Usahawan Bumiputera (TPUB) dan Skim Khas Bagi Rumah Harga Rendah dan Sederhana (SLMCH). Peruntukan tambahan juga disediakan untuk Tabung untuk Makanan (3F) dan Tabung Usahawan Baru (TUB).

14.30 Pada tahun 1998 FSMI telah dilancarkan dengan peruntukan awal sebanyak RM1 bilion dan mempunyai objektif untuk menggalakkan keupayaan pengeluaran baru dan penggunaan keupayaan sedia ada dalam sektor pembuatan, industri berasaskan pertanian dan perkhidmatan. Bagi meningkatkan lagi keberkesanan FSMI dan menyelesaikan masalah yang dihadapi oleh perusahaan skala kecil dan sederhana (PKS) yang terjejas akibat daripada kelembapan ekonomi, Kerajaan telah melonggarkan garis panduan operasi FSMI dan menambah peruntukannya kepada RM1.85 bilion sebagai tabung pusingan semenjak Mei 1998. Semua aktiviti PKS dalam sektor pembuatan, berasaskan pertanian dan perkhidmatan untuk pasaran eksport atau tempatan adalah layak mendapat pinjaman di bawah skim tersebut. Kriteria kelayakan juga telah disemak semula untuk meliputi PKS yang mempunyai dana pemegang saham sehingga RM10 juta. Di samping itu, jumlah pinjaman maksimum telah dinaikkan daripada RM2 juta kepada RM5 juta manakala jumlah pinjaman minimum telah dikurangkan daripada RM250,000 kepada RM50,000. Bagi memudahkan akses, skim ini telah diperluaskan kepada semua bank perdagangan, Bank Islam Malaysia Berhad, 10 syarikat kewangan dan empat institusi kewangan pembangunan. Sehingga akhir Disember 2000, bilangan pinjaman yang diluluskan adalah sebanyak 5,668 bernilai RM4.1 bilion.

14.31 Memandangkan jumlah yang diperuntukkan di bawah FSMI telah digunakan sepenuhnya, tabung ini telah ditamatkan pada 3 April 2000. Walau bagaimanapun, menyedari permintaan yang besar untuk pembiayaan oleh PKS serta kepentingan PKS dalam ekonomi Kerajaan telah melancarkan Tabung Untuk Industri Kecil dan Sederhana 2 (FSMI 2) pada 15 April 2000 dengan peruntukan sebanyak RM200 juta. Tabung ini bertujuan untuk membiayai PKS dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan bagi membantu mereka menembusi pasaran eksport ataupun menyediakan rantaian kepada syarikat yang berorientasikan eksport. Sehingga akhir Disember 2000 sejumlah 192 pinjaman bernilai RM99.3 juta telah diluluskan.

14.32 Bagi melengkapkan FSMI, Tabung Pemulihan Industri Kecil dan Sederhana (RFSMI) yang bernilai RM750 juta telah dilancarkan pada 23 November 1998. Tabung ini menumpukan kepada PKS yang berdaya maju tetapi mengalami masalah dalam memperolehi kredit disebabkan NPL yang sedia ada. Di bawah skim ini, PKS telah dibenarkan mengguna 30 peratus daripada jumlah yang diluluskan untuk menyusun semula pinjaman yang bermasalah. PKS yang mempunyai dana pemegang saham tidak melebihi RM10 juta adalah layak memohon untuk mendapat pinjaman dengan kadar faedah sebanyak 5 peratus dan tempoh bayaran balik melebihi tujuh tahun. Jumlah pinjaman minimum adalah RM50,000 dan maksimum RM5 juta. Walau bagaimanapun, RFSMI telah dikurangkan kepada RM500 juta pada tahun 1999 disebabkan permintaan pinjaman yang lembap. Sehingga akhir Disember 2000, jumlah pinjaman yang diluluskan ialah 272 dengan nilai sebanyak RM288 juta.

14.33 Pada 11 Februari 2000, Tabung Projek Usahawan Bumiputera (TPUB) telah ditubuhkan dengan peruntukan sebanyak RM300 juta untuk membantu pengusaha

kecil dan sederhana Bumiputera dan syarikat yang dimiliki sepenuhnya oleh Bumiputera yang menghadapi masalah untuk mendapat sumber pembiayaan bagi melaksanakan projek baru atau meneruskan projek yang sedia ada yang berdaya maju dalam sektor pembinaan, pembuatan dan perkhidmatan. Sehingga akhir Disember 2000, sejumlah 140 pinjaman bernilai RM66.5 juta telah diluluskan.

14.34 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk memastikan terdapat bekalan rumah yang memenuhi kemampuan golongan berpendapatan rendah dan sederhana, Kerajaan telah menubuhkan SLMCH pada 1 Mei 1998 dengan peruntukan permulaan sebanyak RM2 bilion. Walau bagaimanapun, disebabkan kadar penggunaan adalah rendah, peruntukan telah dikurangkan kepada RM1 bilion pada tahun 1999 dan seterusnya ditamatkan pada 4 Ogos 1999. Skim kredit pusingan ini menyediakan kemudahan pembiayaan pinjaman penyambung kepada pemaju dengan kadar berian pinjaman maksimum sebanyak 6.5 peratus setahun bagi tempoh maksimum selama tiga tahun. Institusi kewangan yang menyertai skim ini termasuk bank perdagangan, syarikat kewangan, bank saudagar dan Bank Islam Malaysia Berhad. Bagi mempercepatkan proses kelulusan, pemaju telah dibenar untuk mengemukakan permohonan bagi pembiayaan terus kepada mana-mana institusi yang menyertai skim ini, menggantikan peraturan terdahulu yang memerlukan pengesahan daripada Syarikat Perumahan Negara. Sehingga Disember 2000, sejumlah 106 pinjaman bernilai RM793.5 juta telah diluluskan.

14.35 Skim 3F yang telah ditubuhkan pada tahun 1993 dengan peruntukan awal sebanyak RM300 juta telah ditambah RM400 juta pada tahun 1997 dan RM300 juta lagi pada tahun 1999. Peruntukan tambahan RM300 juta tersebut telah diuruskan oleh Bank Pertanian Malaysia. Skim ini bertujuan memesatkan pengeluaran makanan tempatan dan mengurangkan bil import makanan dengan itu membantu mengawal inflasi. Skim ini menyediakan pinjaman mudah untuk pelaburan bagi meningkatkan pengeluaran produk utama dan makanan diproses serta memperbaiki pengagihan produk ini. Pada tahun 1998, jumlah minimum pinjaman di bawah skim ini telah dikurangkan daripada RM50,000 kepada RM10,000 bagi setiap peminjam manakala bidangnya telah diperluaskan untuk meliputi aktiviti pertanian lain seperti penanaman padi dan bunga rozel secara komersil serta menternak udang. Kadar maksimum berian pinjaman tidak berubah iaitu 4 peratus setahun. Sehingga akhir Disember 2000, sejumlah 2,487 pinjaman bernilai RM661.6 juta telah diluluskan di bawah skim ini.

14.36 Peruntukan NEF telah ditambah kepada RM1.25 bilion melalui peruntukan tambahan sebanyak RM500 juta pada tahun 1998. Tujuan skim ini terutamanya adalah untuk menggiatkan pertumbuhan PKS Bumiputera dalam menerokai perniagaan baru. Skim ini menumpukan kepada PKS Bumiputera dengan tabung pemegang saham tidak melebihi RM10 juta. Sebanyak RM1.3 bilion telah diluluskan untuk 2,876 pinjaman sehingga akhir Disember tahun 2000.

Institusi Kewangan Pembangunan (IKP)

14.37 Institusi Kewangan Pembangunan (IKP) akan terus melengkapinya institusi kewangan utama yang lain dalam menyediakan pembiayaan kepada sektor yang diberi keutamaan. IKP mengurus niaga khusus dalam bidang pembiayaan modal jangka sederhana dan panjang serta pelbagai perkhidmatan kewangan yang biasanya tidak disediakan oleh institusi kewangan berlesen. Berian pinjaman oleh institusi ini meningkat pada kadar purata 21 peratus setahun daripada RM5.1 bilion pada tahun 1995 kepada RM13.2 bilion pada tahun 2000. Sehingga akhir tahun 2000, pinjaman yang disalurkan kepada sektor pembuatan menyumbang sebanyak 25.1 peratus manakala sektor pengangkutan/penyimpanan menyumbang sebanyak 23.3 peratus dan sektor pembinaan sebanyak 8.5 peratus.

14.38 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk mempromosikan perdagangan, Bank Eksport-Import Malaysia Berhad (Bank EXIM) melicinkan eksport barangan dan perkhidmatan dengan menyediakan kredit eksport, membiayai pelaburan modal serta khidmat nasihat. Tumpuan utama Bank EXIM adalah untuk mempromosikan eksport barangan modal dan eksport kepada pasaran bukan tradisional.

14.39 Bank Pembangunan Malaysia Berhad telah disusun semula sebagai Bank Pembangunan dan Infrastruktur Malaysia Berhad (BPIMB) untuk melicinkan pembiayaan projek infrastruktur yang tidak dilaksanakan disebabkan kesukaran mendapat pinjaman daripada institusi perbankan. Penubuhannya bertujuan untuk memulihkan sektor pembinaan dan aktiviti lain yang berkaitan dengan pembinaan yang terjejas akibat daripada kelembapan ekonomi. Di samping itu, BPIMB telah menyediakan pinjaman cara baru untuk membiayai projek Kerajaan iaitu melalui sistem bayaran tertunda. Bagi memperkukuhkan asas modal BPIMB, modal berbayar telah ditambah daripada RM105.5 juta kepada RM1 bilion.

14.40 Menyedari modal teroka sebagai sumber pembiayaan untuk menggalakkan pembangunan industri berteknologi tinggi, dana berjumlah RM200 juta telah ditubuhkan untuk membiayai projek berteknologi tinggi. Dalam hubungan ini, Bank Industri Malaysia Berhad (BIMB) telah disusun semula menjadi Bank Industri dan Teknologi Malaysia Berhad (BITMB) untuk mengurus dana baru. Bagi meningkatkan lagi operasi BITMB, asas modalnya telah ditambah daripada RM320.5 juta kepada RM670.5 juta.

Institusi Kewangan Lain

14.41 Deposit yang digemblengkan oleh Bank Simpanan Nasional (BSN) meningkat daripada RM5.2 bilion pada tahun 1995 kepada RM10.7 bilion pada tahun 2000 manakala jumlah sumber meningkat kepada RM11.4 bilion. Sebahagian besar pelaburan ialah dalam sekuriti Kerajaan yang merupakan 29 peratus daripada jumlah pelaburan. Urusan berian pinjaman juga diperluaskan dengan jumlah pinjaman

terkumpul meningkat daripada RM1 bilion pada tahun 1995 kepada RM2.2 bilion sehingga akhir tahun 2000. Sebahagian besar pinjaman dikeluarkan kepada orang perseorangan yang berjumlah 88 peratus daripada pinjaman terkumpul bagi pembelian rumah dan pembiayaan sewa beli.

14.42 Berikutan daripada krisis kewangan, BSN telah mengambil langkah merasionalkan operasinya. Di bawah program penggabungan sektor perbankan, syarikat sekutu dan anak syarikat BSN seperti BSN Commercial Malaysia Berhad, BSN Merchant Bank dan BSN Finance telah digabungkan ke dalam salah satu daripada bank utama. Hasil daripada kajian semula tersebut, BSN menumpukan kepada perniagaan terasnya iaitu perbankan runcit dengan menekankan kepada pembiayaan peribadi iaitu membekalkan keseluruhan keperluan pembiayaan individu dan isi rumah.

14.43 Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) terus menjadi di antara kumpulan wang simpanan dan pencen yang terbesar di negara ini dengan sumbernya merupakan 85 peratus daripada jumlah semua kumpulan wang dan pencen. Jumlah sumbernya telah meningkat daripada RM98.8 bilion yang dipegang secara amanah bagi manfaat 7.8 juta ahli pada tahun 1995 kepada RM167.1 bilion bagi 9.5 juta ahli sehingga akhir tahun 1999. Dalam tempoh RMKe-7, KWSP memainkan peranan aktif dalam pembangunan negara dengan menyediakan pembiayaan keperluan kewangan sektor awam dan swasta. Jumlah pelaburan KWSP telah meningkat daripada RM96.6 bilion pada tahun 1995 kepada RM181.5 bilion pada tahun 2000.

14.44 Sebagai sebahagian daripada strategi untuk mempelbagai portfolio pelaburannya, Akta Kumpulan Wang Simpanan Pekerja 1991 telah dipinda dan berkuat kuasa mulai 1 November 1996 terutamanya bagi membenarkan ahli untuk melabur sehingga 20 peratus daripada akaun persaraan mereka yang melebihi RM50,000 di institusi pengurusan dana yang diluluskan. Sejak pengenalan Skim Pelaburan Simpanan Ahli, pengeluaran wang untuk tujuan pelaburan dalam institusi pengurusan dana yang diluluskan pada tahun 2000 berjumlah RM1.5 bilion iaitu merupakan 14.6 peratus daripada keseluruhan pengeluaran wang. Bagi menyokong usaha KWSP dalam menggalakkan skim anuitinya, Belanjawan Tahun 2000 telah menyediakan pelepasan cukai pendapatan sehingga RM1,000 ke atas premium bagi pembelian anuiti di bawah skim KWSP.

Pasaran Modal

Dana Yang Diperolehi dan Aktiviti Pasaran Sekunder

14.45 Walaupun sistem perbankan kekal sebagai sumber utama pembiayaan dalam ekonomi, bahagian pembiayaan baru daripada pasaran modal meningkat pada tahun 1998 dan 1999 disebabkan kemerosotan permintaan kepada pinjaman dan sikap

berhati-hati yang lebih di pihak bank dalam aktiviti berian pinjaman. Nisbah dana bersih yang diperolehi di pasaran modal berbanding dengan pinjaman yang dikeluarkan oleh sistem perbankan mencecah 3.2 pada tahun 1998, menandakan pembiayaan baru daripada pasaran modal adalah tiga kali ganda jumlah pembiayaan baru daripada sistem perbankan. Nisbah ini adalah lebih tinggi pada tahun 1999 kerana jumlah dana bersih yang diperolehi di pasaran modal berjumlah RM17.2 bilion manakala jumlah hutang turun sebanyak RM200 juta.

14.46 Dana bersih yang diperolehi oleh sektor awam berjumlah RM29.7 bilion dalam tempoh RMKe-7. Perkembangan yang ketara dalam pasaran bon tempatan ialah pelaksanaan program terbitan bon Khazanah untuk membina keluk kadar hasil tanda aras. Bon tanpa faedah ini diasaskan kepada konsep murabahah dan bai' al-dayn, diterbitkan setiap tiga bulan sekali bagi jumlah tidak kurang daripada RM500 juta setiap terbitan. Terbitan pertama pada September 1997 berjumlah RM1 bilion dengan nilai nominal dan tempoh matang selama tiga tahun.

JADUAL 14-3
PETUNJUK UTAMA
BURSA SAHAM KUALA LUMPUR, 1995-2000

Petunjuk	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Indeks Harga						
Komposit	995	1,238	594	586	812	680
Emas	279	348	151	149	206	160
Papan Kedua	299	576	163	158	181	133
Perindustrian	1,823	2,359	1,108	1,044	1,389	1,217
Kewangan	7,562	10,285	3,273	3,660	6,447	5,071
Harta	2,104	2,539	761	781	1,027	633
Perladangan	2,447	2,864	1,837	1,830	1,677	1,362
Perlombongan	386	588	173	246	235	193
Nisbah Harga Perolehan	24.5	28.6	10.3	-130.6	-32.4	21.3
Nilai Pasaran (RM bilion)	564.8	806.8	375.8	374.5	552.7	444.4
Jumlah Syarikat Yang Disenaraikan	529	621	708	736	757	795
Urus Niaga (kumulatif)						
Jumlah (bilion unit)	34.0	66.5	72.8	58.3	85.2	75.4
Nilai (RM bilion)	178.9	463.2	408.6	115.2	185.3	244.1

Nota: Angka yang ditunjukkan adalah pada akhir tempoh kecuali bagi urus niaga yang menunjukkan kumulatif.

14.47 Sektor swasta memperoleh dana bersih berjumlah RM121.0 bilion daripada pasaran modal. Dari segi komposisinya, pasaran ekuiti menggembungkan sejumlah RM48.2 bilion atau 39.8 peratus daripada jumlah dana bersih manakala bakinya diperolehi daripada pasaran PDS. Perolehan dana daripada pasaran ekuiti telah terkekang oleh krisis kewangan

serantau yang mencerminkan kemuncak keengganan pelabur ke atas risiko dan kurang keyakinan ke atas pasaran yang lembap yang berterusan sepanjang tempoh krisis. Akibatnya, semasa krisis memuncak terbitan saham baru tertentu telah mengalami kurang langganan dan menyebabkan kejatuhan dalam harga terbitan berbanding dengan harga tawaran. Jumlah dagangan mencatatkan 58.3 bilion unit pada tahun 1998 berbanding dengan 72.8 bilion unit pada tahun 1997 seperti ditunjukkan dalam Jadual 14-3. Nilai urus niaga pasaran jatuh sebanyak 71.8 peratus daripada RM408.6 bilion pada tahun 1997 kepada RM115.2 bilion pada tahun 1998.

Pembangunan Pasaran Modal

14.48 Suruhanjaya Sekuriti (SC) telah memperkenalkan beberapa langkah sebagai sebahagian daripada usaha berterusan untuk memastikan pasaran modal tumbuh dan membangun dengan teratur. Langkah-langkah ini terus memberi tumpuan bagi meningkatkan perlindungan pelabur, memastikan kestabilan sistemik, menggalakkan inovasi dan daya saing serta menyediakan persekitaran dagangan sekuriti yang adil dan teratur. Akta Industri Sekuriti (SIA) 1983, telah dikaji semula dan dipinda pada April tahun 1998 untuk mencegah daripada manipulasi pasaran dan amalan dalaman. Peruntukan berhubung perdagangan dalaman telah dipinda dengan memperluaskan definisinya dan peruntukan baru dimasukkan supaya tindakan boleh diambil ke atas manipulasi pasaran sedemikian. Bagi meningkatkan lagi tahap ketelusan, SIA yang dipinda memerlukan ketua pegawai eksekutif atau pengarah syarikat awam mendedahkan kepentingan mereka dalam syarikat yang disenaraikan dan juga sekutunya. Di samping itu, SC mengukuhkan peraturan berhubung dengan urusan perniagaan pihak yang berkaitan dan pihak yang berkepentingan untuk melindungi pelabur.

14.49 Bagi meningkatkan lagi kecekapan pasaran derivatif, Rumah Penjelasan Derivatif Malaysia telah digabung dengan Perbadanan Penjelasan Hadapan Malaysia pada tahun 1997. Menerusi penggabungan ini, rumah penjelasan tunggal telah diwujudkan untuk membantu melicinkan pengurusan risiko dengan lebih berkesan. Industri derivatif telah diperkukuhkan lagi melalui penggabungan Bursa Komoditi Kuala Lumpur dan Bursa Kewangan Malaysia pada tahun 1998 di bawah entiti baru iaitu Bursa Komoditi dan Kewangan Malaysia.

14.50 Sebagai sebahagian daripada langkah untuk menyekat spekulasi berlebihan dalam pasaran saham, Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL) telah menggantung peraturan jualan singkat serta bidaan pinjaman dan peminjaman sekuriti di pasaran saham tempatan. Syarikat yang disenaraikan telah dibenarkan membeli balik saham mereka berikutan pindaan ke atas Akta Syarikat 1965. Pelabur telah diberi perlindungan melalui peningkatan Tabung Pampasan kepada RM314.1 juta yang boleh digunakan untuk membuat tuntutan berkaitan dengan kemungkiran, tindakan menipu atau tidak mampu bayar oleh syarikat broker saham. Di samping itu, Securities Clearing Automated Network Services (SCANS) menubuhkan Kemudahan Tunggu Sedia berjumlah RM500 juta untuk mengurangkan risiko sistemik yang mungkin timbul dalam pasaran saham akibat daripada kegagalan syarikat broker saham untuk memenuhi tuntutan perdagangannya. Matlamat Kemudahan Tunggu Sedia ialah memastikan kekuatan bersepadu sistem ini yang boleh melindungi keseluruhan kepentingan pelabur.

14.51 Sebagai tindak balas kepada krisis kewangan dan kesannya ke atas pasaran modal tempatan, langkah-langkah telah dilaksanakan pada awal September 1998 untuk mengukuh dan mempertingkatkan lagi ketelusan di pasaran ekuiti. Undang-

undang sekuriti yang berkaitan telah dikaji semula dan dipinda untuk meningkatkan penguatkuasaan SC. Di samping itu, langkah telah diambil untuk menghapuskan perdagangan nomini dan memastikan semua perdagangan saham Malaysia diniagakan melalui BSKL. Tujuannya ialah untuk mempromosikan BSKL sebagai pasaran unggul bagi sekuriti Malaysia dan membawa kembali perdagangan luar pesisir ekuiti Malaysia yang disenaraikan di BSKL ke bursa tempatan. Berikutan daripada itu, perdagangan ke atas ekuiti syarikat Malaysia oleh Central Limit Order Book International Market (CLOB) telah dihentikan mulai 15 September 1998. Walau bagaimanapun, langkah-langkah telah diambil untuk melicinkan perdagangan saham tersebut di bawah peraturan penyelesaian komprehensif yang dipersetujui oleh BSKL dan Singapore Exchange Limited (SGX). Seramai 160,313 pelabur yang merupakan 93 peratus daripada pelabur CLOB menerima perjanjian untuk mengeluarkan saham mereka secara berperingkat di BSKL.

14.52 SC dan BSKL telah mengkaji semula peraturan dan pengawalseliaan serta mengukuhkan keupayaan penyeliaan dan penguatkuasaan untuk memastikan perdagangan yang adil dan teratur. Langkah-langkah telah diambil khususnya bagi mengukuhkan lagi keupayaan untuk memantau kedudukan kewangan broker. Antara lain SC telah memperluaskan bidang keupayaan penyiasatan dan mengukuhkan pengawasan laporan kewangan dan fungsi penguatkuasaan.

14.53 Langkah-langkah juga telah diperkenalkan oleh SC untuk mengurangkan pendedahan risiko broker saham. Pada Disember 1998, SC telah meluluskan kerangka Keperluan Kecukupan Modal (CAR) yang membolehkan BSKL dan syarikat broker saham mengenal pasti dengan lebih tepat modal yang boleh diperolehi untuk menjamin risiko menjalankan perniagaan sekuriti daripada paras sebenar risiko yang dihadapi oleh perniagaan pada sesuatu masa. Kerangka ini berkuat kuasa pada tahun 1999 dan merupakan sebahagian daripada langkah yang diambil untuk mengukuhkan peraturan berhemat industri broker saham.

14.54 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk mengukuhkan pasaran modal tempatan, SC mengisytiharkan kerangka dasar untuk menyatukan 62 syarikat broker saham (SBC) ke dalam kumpulan Broker Universal yang mempunyai modal yang kukuh dan mampu menyediakan sepenuhnya rangkaian perkhidmatan pasaran modal. Ini merupakan langkah susulan kepada inisiatif awal untuk menggalakkan penggabungan dan SBC telah dibenar untuk mencari rakan kongsi penggabungan dan bagi menentukan penilaian mereka sendiri. Di samping insentif cukai yang disediakan untuk menggalakkan penggabungan, Broker Universal dibenar untuk mengendalikan cawangan tambahan bagi setiap lesen broker saham yang diserahkan tertakluk kepada kelulusan SC.

14.55 Dalam pasaran PDS, dana bersih yang diperolehi sebanyak RM55.9 bilion yang sebahagian besarnya telah dikumpulkan oleh sektor kewangan, insurans dan perkhidmatan perniagaan serta pembuatan. Penerbitan PDS adalah sebahagiannya

berpunca daripada penyusunan semula hutang korporat. Terdapat permintaan kepada PDS oleh pelabur memandangkan hasil bon adalah lebih tinggi daripada kadar faedah yang lazim. Sebahagian besar dana yang diperolehi adalah melalui bon berserta waran, bon Cagamas serta bon secara Islam dan konvensional. Bagi menggalakkan lagi kecekapan pasaran dan mempercepatkan proses kelulusan penerbitan PDS, Malaysian Rating Corporation Berhad (MARC) telah ditubuhkan pada tahun 1996 sebagai agensi penarafan kedua bagi melengkapi fungsi Rating Agency of Malaysia (RAM).

14.56 Sebagai sebahagian daripada usaha bagi membangunkan pasaran bon sekunder, Sistem Penyebaran Maklumat Bon (BIDS) telah dilancarkan pada Oktober 1997 bertujuan menyediakan maklumat pasaran komprehensif sekuriti hutang tempatan kepada peserta pasaran. Sistem ini akan membantu meningkatkan kecekapan penetapan harga terbitan baru, memperbaiki kecairan dan meluaskan lagi pasaran. Dalam fasa pertama, BIDS membekalkan maklumat aktiviti di pasaran utama dan sekunder termasuklah maklumat berkenaan semua PDS yang dikeluarkan, Sekuriti Kerajaan Malaysia (MGS), bil Perbendaharaan, bil Bank Negara dan bon Cagamas.

14.57 Menyedari perlunya dimajukan lagi pasaran bon sebagai sumber pembiayaan dan mengurangkan pergantungan kepada sistem perbankan, Jawatankuasa Pasaran Bon Kebangsaan telah ditubuhkan bagi menentukan arah dasar dan mengubahsuai kerangka pengawalseliaan serta mencadangkan strategi pelaksanaan yang sesuai. Bagi mencapai matlamat ini, tiga kumpulan kerja telah ditubuhkan iaitu Jawatankuasa Pembaharuan Perundangan dan Pengawalseliaan, Jawatankuasa Pembangunan Produk dan Institusi serta Kumpulan Kerja Infrastruktur dan Operasi.

14.58 Sebagai pihak pengawalseliaan tunggal yang berkuat kuasa pada 1 Julai 2000, SC menyelia dan mengawal pasaran bon korporat. SC telah memperkenalkan beberapa garis panduan baru dan peraturan untuk mempercepatkan kelulusan dan menggalakkan penerbitan PDS. Antara lain, garis panduan ini meliputi ketelusan dan kelonggaran yang lebih ke atas penerbitan PDS sepertimana diperlukan di bawah skim pendaftaran simpanan, membenarkan urus niaga repo dalam PDS serta memperkenalkan sekatan ke atas penggunaan PDS untuk pembangunan ciri-ciri tertentu.

Unit Tabung Amanah

JADUAL 14-4						
PETUNJUK TERPILIH TABUNG UNIT AMANAH, 1995-2000						
Petunjuk	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Unit dalam Pusingan (bilion)	31.9	39.0	45.3	46.5	52.6	63.8
Bilangan Syarikat Pengurusan	27	30	31	32	34	34
Bilangan Tabung yang Diluluskan	67	77	84	95	107	127
Jumlah Saiz Tabung yang Diluluskan (RM bilion)	37.4	47.1	55.7	61.9	74.4	90.4
Bilangan Pemegang Unit (juta)	6.8	7.9	8.3	8.6	8.9	9.6
Nilai Aset Bersih (NAV) Tabung (RM bilion)	44.1	60.0	33.6	38.7	43.3	43.3
Peratusan NAV kepada Nilai Pasaran BSKL	7.8	7.4	8.9	10.3	7.8	9.7

Sumber: Suruhanjaya Sekuriti.

14.59 Jumlah unit tabung amanah yang telah dilancarkan meningkat daripada 67 pada tahun 1995 kepada 127 pada tahun 2000 seperti ditunjukkan dalam Jadual 14-4. Nilai aset bersih tabung di bawah pengurusan syarikat pengurusan unit amanah ialah RM43.3 bilion atau 9.7

peratus daripada nilai pasaran BSKL pada akhir tahun 2000. Bilangan pelabur juga meningkat daripada 6.8 juta kepada 9.6 juta akaun pemegang unit dalam tempoh yang sama. Pertumbuhan industri unit amanah telah mendapat lonjakan apabila Amanah Saham Wawasan 2020 yang berjumlah RM3 bilion telah dilancarkan iaitu satu tabung unit amanah yang dibuka kepada semua rakyat yang berumur di antara 12 hingga 29 tahun.

14.60 Dalam tempoh RMKe-7, usaha-usaha telah diambil untuk menyediakan persekitaran kawal selia yang akan melindungi kepentingan pelabur awam dan membantu pembangunan industri unit amanah secara pesat dan teratur. Dalam hubungan ini, SC telah menjadi pihak berkuasa pengawalseliaan pusat bagi industri unit amanah dan harta amanah. Tanggungjawab SC termasuk meluluskan skim unit amanah, pendaftaran prospektus dan deklarasi amanah serta meluluskan perlantikan pengarah, anggota jawatankuasa pelaburan dan ketua eksekutif syarikat pengurusan unit amanah. Di samping itu, Garis Panduan Tabung Unit Amanah telah disemak semula pada tahun 1997 bertujuan melonggarkan kuasa pelaburan unit amanah serta mempertingkatkan kemahiran dan profesionalisme. Garis panduan ini juga memerlukan perlantikan juru audit dalaman dan pegawai pematuhan untuk meningkatkan pendedahan dan mempromosikan pengawalseliaan sendiri. Semakan ini telah memansuhkan saiz yang dihadkan sebanyak 500 juta unit dan membenarkan pengurus dana untuk melabur dalam instrumen kewangan seperti kontrak hadapan bagi tujuan perlindungan dan skim pelaburan kolektif yang lain. Garis panduan Pemasaran dan Pengagihan Unit Amanah telah diperkenalkan untuk meningkatkan kemahiran dan profesionalisme ejen unit amanah dan juru jual. Bagi mempertingkatkan sikap akauntabiliti dan tanggungjawab, kakitangan yang terlibat dengan pemasaran dan pengagihan produk unit amanah mestilah mendaftar dengan Pengurus Unit Amanah Persekutuan Malaysia (FMUTM) dan mematuhi Kod Etika dan Standard Profesionalisme.

14.61 Menyadari peranan strategik industri pengurusan dana dalam membangunkan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur sebagai pusat kewangan, SC telah memulakan pelbagai pendekatan untuk pembangunannya. Langkahlangkah yang dilaksanakan termasuk menyelaraskan kerangka pengawalseliaan, melonggarkan beberapa sekatan dan membangunkan bentuk-bentuk lain skim pelaburan kolektif. Dalam hubungan ini, SC telah menerbitkan Garis Panduan bagi Penubuhan Syarikat Pengurusan Dana Asing untuk memaksimumkan peluang yang timbul daripada proses liberalisasi, peningkatan keperluan pelanggan yang kompleks, pertumbuhan dana institusi dan kehadiran pengurus dana asing. Bagi mengukuhkan lagi industri pengurusan dana, Akta Industri Hadapan (FIA) 1993 telah dipinda untuk melicinkan penyertaan syarikat pengurusan unit amanah dan pengurus dana dalam dagangan hadapan yang bertujuan melindungi portfolio pelaburan mereka.

Pembiayaan Modal Teroka

14.62 Bilangan syarikat modal teroka (VCC) meningkat daripada 20 pada tahun 1995 kepada 30 pada tahun 1999 sepertimana dicatatkan dalam bancian tahunan ke atas VCC yang dilaksanakan oleh BNM. Dalam tempoh 1996-1999, VCC telah melabur sebanyak RM726 juta iaitu 70.8 peratus daripadanya dalam sektor pembuatan. Dari segi jenis pelaburan, sebanyak RM193.2 juta atau 26.6 peratus telah disalurkan kepada pembiayaan perolehan atau pembelian, RM100.8 juta atau 13.9 peratus untuk pembiayaan peringkat kedua dan RM124.2 juta atau 7.1 peratus untuk pembiayaan penyambung. VCC terus enggan untuk menyediakan pembiayaan modal asas sebahagian besarnya disebabkan oleh sikapnya yang tidak sanggup menerima risiko ke atas pelaburan. Di samping itu, pembiayaan ke atas syarikat yang dalam peringkat permulaan telah berkurangan dengan ketara dari paras yang tinggi iaitu RM81.1 juta pada tahun 1997 kepada RM7.3 juta pada tahun 1999.

14.63 Memandangkan keperluan syarikat berasaskan teknologi untuk mendapat pembiayaan yang berdaya saing bagi meningkatkan operasi, Bursa Dagangan Sekuriti dan Sebut Harga Automasi Malaysia (MESDAQ) telah dilancarkan pada tahun 1997. Bursa ini menyediakan asas kepada syarikat yang mempunyai daya pertumbuhan yang tinggi dan berasaskan teknologi untuk akses kepada dana awam serta menyediakan modal teroka dengan kaedah penyelesaian yang singkat. Sejak permulaan perdagangan pada April 1999, tiga syarikat berasaskan teknologi yang berkaitan dengan farmasi, teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) dan multimedia telah disenaraikan. Sehingga akhir tahun 2000, MESDAQ telah mendaftarkan 15 syarikat broker saham sebagai ahli. Dalam usaha untuk memasarkan MESDAQ, pelbagai program promosi telah diatur untuk penerbit yang berpotensi, masyarakat pelabur, media dan orang awam.

14.64 Beberapa dana modal teroka telah ditubuhkan untuk mempertingkatkan lagi akses PKS kepada pembiayaan. Dalam hubungan ini, MSC Venture One bernilai

RM120 juta telah ditubuhkan pada Jun 1999 untuk menyediakan pembiayaan modal teroka kepada syarikat ICT dan multimedia yang inovatif dan sedang muncul dan berada di pelbagai peringkat permulaan, baru berkembang dan di peringkat awal tawaran awam permulaan (IPO). Sebagai sebahagian daripada strategi untuk menggalakkan pembangunan industri teknologi tinggi yang baru, tiga lagi dana modal teroka berjumlah RM500 juta telah ditubuhkan. Ini meliputi dana bernilai RM200 juta untuk membiayai projek berteknologi tinggi yang disalurkan melalui Bank Industri dan Teknologi Malaysia Berhad dan dua dana yang bernilai RM150 juta setiap satu di bank perdagangan. Di samping itu, untuk menggalakkan pembangunan industri modal teroka sebagai sumber pembiayaan alternatif, insentif cukai telah diberi kepada VCC dalam bentuk pengecualian cukai sepenuhnya ke atas semua punca pendapatan yang diterima sepanjang hayat VCC atau bagi tempoh 10 tahun mengikut mana yang lebih awal.

Insurans

14.65 Jumlah aset industri insurans meningkat pada kadar purata 14.6 peratus daripada RM25.5 bilion pada tahun 1995 kepada RM50.3 bilion pada tahun 2000 meskipun terdapat kesan kelembapan akibat krisis kewangan pada tahun 1997. Aset tersebut merupakan 4.0 peratus daripada jumlah aset dalam sistem kewangan. Industri insurans terus menjadi pembekal sumber dana yang penting bagi pembangunan modal di negara ini. Pelaburan dalam sekuriti hutang korporat berkembang pada kadar purata 31.2 peratus setahun atau merupakan 40.9 peratus daripada dana insurans sehingga akhir tahun 2000. Sebaliknya, kadar purata pelaburan dalam sekuriti dan pinjaman yang dijamin oleh Kerajaan kekal tidak berubah dan merupakan 13.7 peratus daripada aset dana insurans. Wang tunai dan deposit berkembang sebanyak 10.3 peratus setahun kepada RM10.5 bilion atau 21.2 peratus daripada jumlah aset pada tahun 2000.

14.66 Dalam tempoh 1996-2000, pendapatan premium tergabung di antara insurans hayat dan am telah meningkat dengan kadar purata sebanyak 11.5 peratus setahun daripada RM8 bilion pada tahun 1995 kepada RM13.8 bilion pada tahun 2000. Pendapatan premium industri insurans sebagai peratusan daripada Keluaran Negara Kasar (KNK) nominal meningkat kepada 4.6 peratus pada tahun 2000 berbanding 3.7 peratus pada tahun 1995. Jumlah faedah dan tuntutan bersih yang dibayar keluar oleh industri insurans meningkat sebanyak 19.0 peratus setahun kepada RM5.5 bilion pada tahun 2000 dan ini merupakan 39.9 peratus daripada pendapatan premium.

14.67 Jumlah aset dana insurans hayat meningkat sebanyak 108 peratus atau pada kadar purata sebanyak 15.8 peratus setahun daripada RM17.6 bilion pada tahun 1995 kepada RM36.6 bilion pada tahun 2000. Meskipun berlaku kemerosotan yang diakibatkan oleh krisis ekonomi pada tahun 1997, jumlah pendapatan premium sektor insurans hayat telah mencatatkan pertambahan sebanyak 95.6 peratus untuk mencecah RM8.8 bilion pada tahun 2000 daripada RM4.5 bilion pada tahun 1995. Di

samping itu, nisbah pendapatan premium kepada KNK nominal meningkat daripada 2.1 peratus pada tahun 1995 kepada 2.9 peratus pada tahun 2000. Dalam tempoh yang sama, jumlah wang insurans yang berkuat kuasa meningkat sebanyak 68.3 peratus kepada RM414.4 bilion pada tahun 2000 daripada RM246.2 bilion pada tahun 1995 mencatatkan pertumbuhan tahunan purata sebanyak 11.0 peratus. Nisbah jumlah wang insurans yang berkuat kuasa kepada KNK nominal meningkat kepada 138.4 peratus pada tahun 2000 daripada 116.1 peratus pada tahun 1995.

14.68 Jumlah aset tabung insurans am meningkat sebanyak 73.4 peratus atau pada kadar tahunan purata sebanyak 11.6 peratus daripada RM7.9 bilion pada tahun 1995 kepada RM13.7 bilion pada tahun 2000. Jumlah pendapatan premium industri insurans am mencatatkan pertumbuhan tahunan purata sebanyak 7.4 peratus setahun meningkat daripada RM3.5 bilion pada tahun 1995 kepada RM5.0 bilion pada tahun 2000. Nisbah pendapatan premium industri insurans am kepada KNK nominal kekal tidak berubah iaitu 1.7 peratus pada tahun 2000 berbanding tahun 1995.

14.69 Satu perkembangan besar dalam peraturan dan penyeliaan insurans dalam tempoh RMKe-7 ialah wujudnya Akta Insurans 1996 dan peraturannya pada 1 Januari 1997. Akta ini yang menggantikan Akta Insurans 1993 berperanan meningkatkan sikap akauntabiliti yang lebih kepada penanggung insurans, broker insurans dan ajuster, mengukuhkan standard kewangan, memastikan pengendalian yang dibuat adalah baik dan memberi perlindungan yang lebih kepada pemegang polisi.

14.70 Dengan wujudnya Akta Insurans 1996, pelbagai dasar telah dilaksanakan dalam tempoh RMKe-7 bertujuan menyatukan industri insurans, meningkatkan keyakinan awam terhadap industri, memperbaiki daya saingnya dan mengukuhkan peranannya dalam pembangunan ekonomi. Bagi mencapai matlamat ini, langkah-langkah telah diambil untuk membina kekuatan kewangan penanggung insurans dengan mengenakan keperluan modal berbayar minimum yang lebih tinggi kepada penanggung insurans. Keperluan modal telah dilaksanakan mengikut fasa untuk mencecah RM100 juta menjelang 30 Jun 2001. Keperluan mampu bayar minimum bagi penanggung insurans juga dinaikkan secara progresif daripada RM5 juta pada tahun 1995 kepada RM50 juta pada 1 Januari 2001. Akibat daripada pelaksanaan keperluan modal baru dan mampu bayar, modal berbayar agregat penanggung insurans yang diperbadankan di Malaysia meningkat daripada RM1.5 bilion pada tahun 1995 kepada RM4.2 bilion pada tahun 2000. Langkah pengukuhan kedudukan kewangan penanggung insurans akan menjadi lebih cepat sekiranya tidak dijejaskan oleh kelembapan ekonomi yang membawa kepada pelonggaran sementara ke atas keperluan modal dan mampu bayar dalam tempoh 1998 hingga 2000.

14.71 Langkah lain yang diambil untuk mewujudkan penanggung insurans yang lebih teguh ialah dengan penyatuan industri insurans melalui penggabungan dan perolehan (M&A). Dalam tempoh RMKe-7, Kerajaan terus mengamalkan langkah ini dengan pelbagai cara termasuklah menawarkan pakej insentif bagi menggalakkan

M&A di kalangan penanggung insurans seperti membenarkan kelonggaran kepada penanggung insurans dalam bidang pelaburan dan pematuhan kepada garis panduan kawalan kos pengurusan serta memberi lesen takaful dan insentif cukai. Sehingga akhir Disember 2000, lima M&A yang melibatkan 10 penanggung insurans telah selesai manakala sembilan cadangan lagi melibatkan 17 penanggung insurans berada di pelbagai peringkat pelaksanaan.

14.72 Usaha-usaha juga telah diambil untuk memperbaiki etika am perniagaan insurans dan meningkatkan keyakinan awam kepada industri insurans melalui tadbir urus korporat yang lebih baik, menggunakan amalan terbaik, melaksanakan pelbagai garis panduan serta meningkatkan kemahiran dan kepakaran pengunderaitan, penyelesaian tuntutan dan pengurusan risiko. Dari segi sektor, langkah-langkah telah diambil untuk meningkatkan daya saing penanggung insurans hayat dan mempercepatkan pertumbuhannya. Langkah ini dilaksanakan dalam bentuk pembangunan produk baru selaras dengan keperluan pengguna yang berubah, meningkatkan kepakaran teknikal dalam reka bentuk produk serta dalam pengunderaitan lindungan insurans hayat. Bagi meningkatkan kecekapan operasi penanggung insurans hayat dan mengurangkan kos premium ke atas pemegang polisi, garis panduan untuk mengawal kos mengurus penanggung insurans telah dilaksanakan. Serentak dengan itu, garis panduan kualitatif telah diperkenalkan dengan menggariskan tahap pendidikan minimum, latihan dan produktiviti bagi meningkatkan profesionalisme dalam industri insurans. Langkah-langkah ini telah meningkatkan kadar penembusan pasaran daripada 24.1 peratus pada tahun 1995 kepada 30.9 peratus pada tahun 2000.

14.73 Dalam sektor insurans am, pelbagai langkah telah diambil untuk meningkatkan perkhidmatan insurans, khususnya dari segi menangani tuntutan insurans serta memastikan nilai produk insurans yang munasabah. Kerajaan, dengan kerjasama industri insurans juga mencebur dalam usaha mengenal pasti dan memastikan supaya liputan dan perkhidmatan insurans disediakan kepada sektor pertanian. Tindak balas positif penanggung insurans kepada seruan Kerajaan dan langkah-langkah lain diambil untuk memaksimumkan bendungan premium dalam negeri juga menghasilkan peningkatan nisbah bendungan bersih daripada 74.4 peratus pada tahun 1995 kepada 89.6 peratus pada tahun 2000. Langkah-langkah ini termasuklah menambahkan bilangan penanggung insurans profesional daripada lima pada tahun 1995 kepada 10 pada tahun 2000, melaksanakan Skim Insurans bagi Risiko Besar dan Khusus, menyediakan insentif cukai ke atas insurans semula yang disalurkan kepada penanggung insurans di Pusat Kewangan Luar Pesisir Antarabangsa (IOFC) di Labuan dan meningkatkan bendungan dengan cara memperbaiki kemahiran dan kepakaran dalam pengunderaitan risiko khusus. Di samping itu, di bawah Garis panduan berkenaan Penyusunan Insurans Semula Am yang diterbitkan pada April 2000, premium insurans semula yang didaftarkan di seberang laut adalah tertakluk kepada had maksimum tidak melebihi 50 peratus daripada jumlah premium insurans semula.

14.74 Industri takaful yang mengandungi dua pengendali iaitu Syarikat Takaful Malaysia Berhad (STMB) dan Takaful Nasional Sdn. Berhad (TNSB) mencatatkan pertumbuhan yang besar dalam tempoh RMKe-7 dengan petunjuk perniagaan utama mencatatkan pertumbuhan dua angka yang kukuh. Jumlah aset dana takaful dan dana pemegang saham berkembang dengan pesatnya iaitu sebanyak 45.6 peratus setahun daripada RM183.3 juta pada tahun 1995 kepada RM1.2 bilion sehingga akhir tahun kewangan 2000. Aset dana takaful keluarga adalah sebanyak 75 peratus daripada jumlah aset dana manakala sebanyak 25 peratus merupakan dana takaful am. Dari segi pengagihan aset dana takaful, pelaburan dalam bank Islam dan institusi perbankan yang menyertai skim perbankan Islam berjumlah RM498.2 juta dan merupakan portfolio terbesar iaitu 42.6 peratus daripada jumlah aset pada tahun 2000. Ini diikuti oleh pelaburan dalam sekuriti korporat atau hutang sebanyak RM302 juta atau 25.9 peratus dan penerbitan pelaburan Kerajaan sebanyak RM142.3 juta atau 12.2 peratus.

14.75 Jumlah sumbangan daripada perniagaan takaful keluarga dan am juga bertambah dengan banyaknya daripada RM83.4 juta pada tahun 1995 kepada RM444.7 juta pada tahun 2000 iaitu peningkatan sebanyak 39.8 peratus setahun. Pertumbuhan yang kukuh sebahagiannya berpunca daripada bertambahnya kesedaran awam ke atas manfaat penyertaan dalam takaful serta perluasan rangkaian pengagihan dengan pembukaan lebih banyak pejabat cawangan dan kaunter takaful oleh pengendali takaful. Di samping itu, pengendali takaful melantik ejen pemasaran khusus untuk mempromosikan produk takaful keluarga. Sehingga akhir tahun 2000, terdapat sejumlah 118 pejabat cawangan dan kaunter takaful di seluruh Malaysia.

14.76 Bagi mendorong pembangunan industri takaful, BNM telah menggubal pelan strategik lima tahun untuk perniagaan takaful yang meliputi inisiatif yang strategik untuk mengukuhkan kerangka pengawalseliaan dan penyeliaan pengendali takaful. Kajian semula Akta Takaful 1985 telah dimulakan pada tahun 1999 bertujuan memastikan pengendali takaful mempunyai akauntabiliti kewangan dan memberi perlindungan yang lebih kepada peserta takaful. Dalam usaha untuk menggalakkan penzahiran dan keseragaman yang lebih ke atas kawalan perakaunan perniagaan takaful, standard perakaunan dan akaun contoh telah digubal untuk memastikan keseragaman, penzahiran dan ketelusan yang lebih dalam laporan kewangan. Bagi pihak pengendali takaful, kod etika (Kod) telah dilaksanakan sebagai sebahagian daripada usaha berterusan untuk mewujudkan standard minimum amalan takaful dan menggalakkan etika perniagaan yang sihat di kalangan pengendali takaful. Kod ini juga bertujuan meningkatkan standard pentadbiran dan pengurusan di kalangan pengendali takaful dan mewujudkan platform yang sama bagi mereka untuk bekerjasama dan menggalakkan perniagaan takaful di samping menggalakkan persefahaman dan kerjasama yang lebih di antara pengendali takaful dan penanggung insurans konvensional.

14.77 Sebagai langkah untuk memajukan pasaran takaful semula dan melicinkan pertukaran takaful semula di kalangan pengendali takaful di rantau ini, pengendali takaful semula pertama yang lengkap di rantau ini iaitu ASEAN Retakaful International (L) Ltd. (ARIL) telah ditubuhkan pada Mei 1997 sebagai syarikat takaful semula luar pesisir IOFC Labuan. Penubuhan ARIL ialah untuk mewujudkan satu jentera bagi pertukaran takaful semula yang lebih dinamik di kalangan pengendali takaful di rantau ini dan pada masa yang sama menyediakan keupayaan tambahan takaful semula bagi mengurangkan lagi pergantungan mereka kepada insurans semula konvensional. Di peringkat antarabangsa, Malaysia merupakan anggota Kumpulan Lapan Negara-Negara Membangun (D-8), satu susun atur untuk kerjasama pembangunan di kalangan lapan negara membangun iaitu Bangladesh, Indonesia, Iran, Malaysia, Mesir, Nigeria, Pakistan dan Turki yang mana takaful telah disahkan sebagai projek D-8 akan diterajui oleh Malaysia. Bagi mencapai matlamat ini, Malaysia telah diamanahkan dengan tanggungjawab untuk mendidik dan memasarkan konsep serta aplikasi takaful di kalangan anggota Pertubuhan Negara-Negara Islam (OIC) dan akhirnya membantu untuk menubuhkan syarikat takaful di serata dunia. Berikutan daripada bengkel dua hari berkenaan takaful yang telah dianjurkan oleh Malaysia, antara resolusi yang telah dilaksanakan ialah pengubahan ARIL kepada pengendali takaful semula yang mempunyai modal yang kukuh untuk negara anggota D-8 yang melibatkan pengukuhan modal berbayar ARIL dan perwujudan pengendali takaful yang lebih banyak di negara anggota D-8 untuk menyokong perniagaan ARIL.

Pusat Kewangan Luar Pesisir Antarabangsa (IOFC) Labuan

14.78 Dalam tempoh RMKe-7, usaha terus dijalankan untuk memperluas dan memperdalamkan aktiviti perbankan luar pesisir, insurans, pemajakan dan pengurusan dana serta aktiviti kewangan bercorak Islam. Di samping itu, penanggung insurans hayat telah dibenarkan menjual polisi insurans hayat yang diurusniagakan dalam matawang asing kepada warganegara Malaysia dengan nilai bersih yang tinggi manakala penanggung insurans am dibenarkan akses terhadap kepada pasaran tempatan bagi mengunderait risiko Malaysia terpilih secara langsung. Bagi menggalakkan penanggung insurans Malaysia menyalurkan perniagaan insurans semula kepada penanggung insurans di Labuan, premium ke atas insurans semula telah diberikan pemotongan cukai penuh. Di samping itu, Kadar Tawaran Antara Bank Labuan (LABOR) telah dilancarkan sebagai kadar tanda aras untuk mempertingkatkan lagi kecekapan dan jumlah operasi perbendaharaan di Labuan. Beberapa langkah juga telah dilaksanakan untuk membangun pusat kewangan Islam luar pesisir yang berdaya saing. Langkah-langkah ini termasuklah menarik Bank Islam yang lengkap supaya beroperasi di Labuan dan mempromosikan dana Islam beroperasi di luar Labuan. Syarikat pengurusan yang mempunyai kepakaran dalam kewangan Islam telah dibenar menyediakan khidmat nasihat berhubung dengan pembangunan instrumen dan produk kewangan Islam.

14.79 Bagi menggalakkan lagi IOFC Labuan sebagai pusat perbankan dan kewangan Islam, kumpulan kerja telah ditubuhkan bagi menggubal kerangka untuk membangunkan Pasaran Kewangan Islam Antarabangsa. Sebagai sebahagian daripada kerangka tersebut, Majlis Penasihat Syariah telah ditubuhkan sebagai badan perundingan bagi menyediakan peraturan dan garis panduan yang perlu untuk menerbitkan instrumen kewangan serta memperkenalkan standard berhemat. Untuk memastikan Majlis mempunyai kredibiliti dan diterima oleh masyarakat kewangan global, keahliannya terdiri daripada para ilmunan dan wakil serta pengamal antarabangsa. Pada November 2000, memorandum persefahaman pertama telah ditandatangani antara sebuah syarikat Malaysia dengan bank Islam luar pesisir Labuan untuk menerbitkan bon Islam global bagi pasaran.

14.80 Bagi melonjakkan pertumbuhan dan mewujudkan lebih banyak aktiviti perniagaan di IOFC Labuan, langkah-langkah telah diambil untuk menyediakan persekitaran perundangan dan pentadbiran yang sesuai. Akta Amanah Luar Pesisir Labuan 1996 telah dikanunkan untuk mewujudkan dan mengiktiraf amanah luar pesisir. Akta Perkongsian Terhadap Luar Pesisir Labuan 1997 memperuntukkan penubuhan dan pengawalseliaan perkongsian terhadap luar pesisir. Bagi melicinkan pembangunan aktiviti pasaran modal di Labuan, Akta Industri Sekuriti Luar Pesisir Labuan 1998 memperuntukkan kerangka perundangan bagi pengawalseliaan aktiviti dana bersama dan penubuhan bursa kewangan di Labuan. Di samping itu, perundangan baru Lembaga Perkhidmatan Kewangan Luar Pesisir Labuan (LOFSA) yang telah ditubuhkan sebagai agensi setempat untuk menyelaras dan merasionalkan jentera pentadbiran bagi menyelia aktiviti dan pengendalian industri perkhidmatan kewangan luar pesisir.

JADUAL 14-5
JENIS SYARIKAT YANG DITUBUH DI IOFC LABUAN
SEHINGGA DISEMBER, 2000

Jenis	Syarikat Luar Pesisir	Syarikat Luar Pesisir Asing	Syarikat Tempatan	Jumlah
Bank	9	49	2	60
Pemajakan	19	-	-	19
Insurans	23	16	-	39
Berkaitan Insurans	27	2	-	29
Pengurusan Dana	7	1	-	8
Perdagangan dan Bukan Perdagangan	2,086	13	-	2,099
Syarikat Amanah	-	-	20	20
Firma Audit	-	-	20	20
Firma Pembubar	-	-	15	15
Jumlah	2,171	81	57	2,309

14.81 Aktiviti perniagaan luar pesisir di Labuan menjadi semakin pesat dengan pelancaran Bursa Kewangan Antarabangsa Labuan (LFX) pada November 2000. LFX ialah bursa kewangan berasaskan web yang menyediakan kemudahan penyenaian dan perdagangan untuk pelbagai produk kewangan dan bukan kewangan seperti

produk kewangan Islam, dana bersama, bon, derivatif dan produk yang berkait dengan insurans. Di samping itu, ianya juga akan menggalakkan aktiviti lain yang berkaitan dengan luar pesisir seperti perkhidmatan penjagaan, deposit, penjelasan dan amanah.

14.82 Dalam tempoh Rancangan, bilangan syarikat yang telah diperbadankan di bawah Akta Syarikat Luar Pesisir 1990 adalah melebihi tiga kali ganda daripada yang ditubuhkan dalam masa lima tahun pertamanya daripada tahun 1991-1995. Pada tahun 2000, terdapat sejumlah 2,309 syarikat luar pesisir seperti ditunjukkan dalam Jadual 14-5.

III. PROSPEK, 2001-2005

14.83 Dalam tempoh RMKe-8, sektor kewangan, insurans dan perbankan dijangka berkembang sebanyak 8.5 peratus setahun. Penekanan akan ditumpukan kepada rasionalisasi dan meletakkan sektor kewangan di kedudukan yang strategik dalam landskap kewangan yang sedang berubah dengan pesatnya hasil kemajuan teknologi, globalisasi pasaran kewangan yang semakin bergantung kepada pengetahuan bagi perwujudan nilai. Bagi mencapai matlamat ini, Pelan Induk Sektor Kewangan bersama dengan Pelan Induk Pasaran Modal akan membekalkan kerangka yang komprehensif bagi pembangunan strategik sektor kewangan bagi tempoh 10 tahun.

14.84 Teras keseluruhan ialah untuk mewujudkan sektor kewangan yang kukuh, berdaya tahan dan berdaya saing yang akan menjadi pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi yang lebih tinggi. Bagi menyemai sikap yang lebih bertanggungjawab sebagai pengawal kepada dana awam serta lebih berhemat dari segi operasi, institusi perbankan perlu mempraktikkan tadbir urus yang baik dan mempertingkatkan latihan profesional khususnya dari segi pengurusan kewangan bagi semua peringkat kakitangan. Strategi bagi pembangunan sektor kewangan dalam tempoh RMKe-8 meliputi:

- mewujudkan satu kumpulan institusi perbankan yang kukuh, diurus dengan baik dan mempunyai modal yang cukup;
- meningkatkan lagi kecekapan dan daya saing sektor perbankan secara keseluruhan;
- membangunkan pembiayaan secara Islam sebagai satu saluran berkesan bagi pengemblengan dan pengagihan dana;
- memperkukuhkan pasaran modal serta membangunkan persekitaran yang kukuh dan berdaya saing bagi perkhidmatan pengantaraan pasaran modal;

- mempercepat pembangunan pasaran bon bagi mengurangkan penumpuan risiko dalam sektor perbankan;
- menggalakkan pertumbuhan industri modal teroka tempatan untuk menyokong pembangunan industri berasaskan pengetahuan dan berteknologi tinggi; dan
- memperkukuhkan lagi industri insurans untuk memudahkan lagi pemindahan risiko dengan berkesan dan cekap serta menggembelngkan sumber bagi pembiayaan jangka panjang.

14.85 Sektor kewangan yang dinamik dan berdaya saing bukan sahaja menyediakan punca penting bagi penggembelngan sumber tetapi juga melicinkan kemajuan dasar kewangan melalui instrumen berasaskan pasaran. Memandangkan dasar kewangan dikendalikan melalui sistem kewangan, pengukuhan institusi perbankan dan peningkatan kecekapan institusi ini akan memperteguhkan keberkesanan dasar kewangan. Dengan memperdalamkan lagi pasaran modal akan juga membolehkan BNM bergerak ke arah operasi pasaran yang lebih terbuka daripada bergantung kepada instrumen langsung seperti keperluan rizab berkanun (SRR) dalam mengendalikan dasar kewangannya.

Sistem Perbankan

14.86 Sebagai sebahagian daripada usaha untuk mewujudkan satu kumpulan institusi perbankan tempatan yang kukuh, dana modal minimum akan ditambah sebanyak RM2 bilion untuk kumpulan perbankan tempatan dan RM300 juta untuk institusi perbankan milik asing. Dengan pembangunan yang pesat di pasaran kewangan adalah amat penting bagi institusi perbankan mempunyai modal yang kukuh supaya lebih berupaya menghadapi cabaran daripada persekitaran ekonomi yang lebih berdaya saing dan bebas. Kedudukan modal yang lebih kukuh membolehkan institusi perbankan memenuhi keperluan pengguna yang semakin kompleks dan keperluan pembiayaan industri berasaskan pengetahuan dan berteknologi tinggi.

14.87 Bagi memudahkan pembangunan sistem perbankan yang teguh dan cekap, kajian semula kerangka pengawalseliaan akan dibuat. Pendekatan yang seimbang akan diperkenalkan dengan mengambil kira tahap pembangunan ekonomi dan sektor perbankan. Dalam hubungan ini, akan terdapat penekanan ke atas disiplin pasaran dan pengawalseliaan sendiri untuk menjanakan persaingan di kalangan institusi perbankan. Penekanan ini akan dilengkapi dengan pemeriksaan berkala ke atas institusi kewangan oleh BNM untuk memastikan institusi tersebut terus beroperasi dalam keadaan yang berhemat. Di samping itu, peraturan berhemat akan diperketatkan lagi bagi meminimumkan sumber risiko sistemik.

14.88 Langkah-langkah akan diambil untuk mempertingkatkan pengawasan dan pemeriksaan oleh pihak berkuasa bagi memastikan sistem perbankan yang selamat dan teguh. Dalam hubungan ini, sistem amaran awal akan dipertingkatkan untuk menyediakan amaran awal ke atas keadaan kewangan yang telah mengalami kemerosotan di peringkat institusi tertentu untuk membolehkan pengawasan berhemat diambil bagi menghindarkan kegagalan bank dan menyekat risiko sistemik yang berkaitan. Sebagai pelengkap kepada pemantauan di pejabat, ianya akan mendorong pemeriksaan awal dan membolehkan pihak berkuasa memberi keutamaan kepada penggunaan pemeriksa mereka dalam kes yang kritikal.

14.89 Menyedari perlunya tanggungjawab bersama dalam mengekalkan kestabilan keseluruhan sistem perbankan, satu mekanisme akan digunakan bagi mambatasi jaminan kewangan Kerajaan ke atas deposit. Penubuhan dana insurans deposit yang akan diuruskan oleh BNM akan melindungi atau menjamin deposit bank dan institusi tabungan yang lain.

14.90 Usaha-usaha juga akan diambil bagi menggalakkan berian pinjaman kepada sektor ekonomi yang produktif seperti industri pengeluaran makanan pertanian. Dalam hubungan ini, pangkalan data yang komprehensif akan ditubuhkan di kawasan tumpuan yang dipilih untuk membantu institusi perbankan membuat penilaian ke atas pinjaman. Serentak dengan itu, institusi perbankan perlu mempertingkatkan lagi kepakaran dan kemahiran dalam membuat penilaian pinjaman khususnya ke atas projek dalam bidang pertumbuhan baru.

14.91 Bagi institusi perbankan, mereka dikehendaki mengukuhkan keupayaan dan menjadi inovatif untuk menghadapi cabaran dan persaingan yang timbul daripada globalisasi dan kemajuan teknologi dalam bidang perkhidmatan perbankan. Dalam hubungan ini, aplikasi teknologi akan dipertingkatkan khususnya penggunaan perdagangan elektronik dalam sektor kewangan. Institusi perbankan akan digalakkan untuk mengoptimumkan saluran penghantaran dengan menawarkan pelbagai produk yang lengkap kepada pengguna. Penjualan silang yang lebih luas ke atas produk kewangan dan perkhidmatan di dalam kumpulan kewangan akan membolehkan institusi untuk mengoptimumkan keupayaan rangkaian mereka dan memperbaiki kualiti perkhidmatan yang ditawarkan. Di samping itu, bank saudagar akan digalakkan memperluaskan lagi liputan perniagaan mereka dan menggalakkan aktiviti pelaburan perbankan dalam ekuiti dan sekuriti hutang. Ini akan mengukuhkan keberkesanan sektor perbankan dalam menyediakan perkhidmatan kewangan nilai ditambah dan risiko perantaraan.

14.92 Satu pelan yang komprehensif untuk perbankan Islam telah digariskan dalam Pelan Induk Sektor Kewangan. Penekanan masa hadapan akan ditumpukan kepada kualiti dan bukan kuantiti khususnya bagi institusi perbankan yang menyertai Skim Perbankan Islam. Kumpulan utama peserta akan dilatih manakala peserta yang gagal menghasilkan keputusan yang positif akan diberhentikan secara beransur-ansur.

Garis panduan dan sasaran baru bagi perbankan Islam akan diperkenalkan termasuklah perkembangan lanjut unit perbankan Islam dalam institusi perbankan yang sedia ada. Pasaran wang Islam akan memperkenalkan tanda aras baru bagi peserta perbankan Islam. Di samping itu, penekanan ke atas pembangunan tenaga manusia dan latihan akan diberi bagi meningkatkan lagi pengetahuan dan profesionalisme dalam pembiayaan cara Islam. Dalam hubungan ini, satu institut milik industri berkenaan akan ditubuh bagi menjalan penyelidikan dan latihan dalam perbankan Islam, takaful dan sekuriti Islam. Usaha-usaha akan dilaksanakan ke arah pembangunan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan sebagai pusat yang mempromosikan aktiviti perbankan dan kewangan Islam.

Pasaran Modal

14.93 Dalam usaha berterusan bagi membangun pasaran modal, SC telah menggubal Pelan Induk Pasaran Modal untuk menyediakan kerangka pembangunan strategik bagi membolehkan pasaran modal menghadapi cabaran persaingan serantau dan globalisasi yang semakin meningkat. Tujuan keseluruhan Pelan ini ialah untuk mewujudkan satu pasaran modal yang berdaya saing di peringkat antarabangsa dalam semua bidang utama serta menyediakan satu saluran yang mempunyai kecekapan yang tinggi bagi penggembleran dan pengagihan dana. Pasaran modal akan disokong oleh kerangka pengawalseliaan yang kukuh dan licin yang akan membolehkan tugas dilaksanakan dengan berkesan dan dapat memberi keyakinan yang tinggi kepada peserta pasaran modal.

14.94 Menyedari tentang keperluan untuk memperluas dan memperdalamkan lagi pasaran modal bagi memastikan Malaysia kekal sebagai pusat yang diutamakan oleh syarikat Malaysia untuk memperolehi dana, Pelan Induk Pasaran Modal menggariskan senarai inisiatif yang meliputi pembangunan dan penggalakan lanjut saluran untuk memperolehi dana alternatif seperti pasaran bon korporat dan modal teroka. Prioriti utama bagi pembangunan pasaran modal ialah dengan mewujudkan pasaran modal korporat yang menyediakan sumber pembiayaan berdaya saing merentasi pelbagai tempoh, kematangan dan profil risiko. Bagi mencapai matlamat ini, usaha akan ditumpu antara lain untuk melicinkan penerbitan tempatan bon korporat dengan menurunkan kos yang berkaitan; memastikan struktur mikro pasaran bon adalah teguh dan cekap serta menggalakkan inovasi; dan menggalakkan pelaburan yang lebih luas dalam bon korporat oleh pelabur. Langkah-langkah juga akan diambil untuk memastikan kecairan yang lebih di pasaran sekunder. Di samping itu, dalam usaha untuk mengurangkan keseluruhan kos bagi perolehan modal di pasaran modal, proses keseluruhan perolehan dana akan dijadikan lebih cekap.

14.95 Memandangkan kepada kepentingan untuk menggembler tabungan tempatan yang lebih berkesan, langkah-langkah juga akan diambil untuk membangun industri pengurusan pelaburan yang lebih berdaya saing dan dinamik. Penekanan akan ditumpu untuk memastikan wujudnya bilangan industri yang besar dan pelbagai

serta lebih akses kepada dana terkumpul yang lebih besar yang disediakan untuk pengurusan, membangunkan kumpulan profesional yang berkemahiran tinggi yang lebih besar untuk menjamin inovasi dan daya saing yang lebih dalam industri serta memastikan satu kerangka pengawalseliaan yang lebih licin. Dalam hubungan ini, bagi membolehkan pembangunan lebih banyak bilangan dan pelbagai peserta industri serta lebih akses kepada dana yang ada bagi pengurusan, pelonggaran lanjut ke atas industri pengurusan pelaburan akan dilaksanakan. Pembangunan industri kumpulan wang pencen swasta akan juga digalakkan bagi melengkapkan sistem pencen kebangsaan dan menyediakan persaingan yang lebih dan pelbagai dalam pengurusan institusi kumpulan wang swasta serta memastikan pasaran modal menggembleng dan mengagih dana dengan berkesan.

14.96 Bagi menggalakkan persekitaran yang lebih kondusif kepada pelabur, penekanan akan diberi untuk mengukuh dan mengekal keteguhan kerangka bagi mengiktirafkan nilai tadbir urus korporat dan pemegang saham. Usaha-usaha akan diambil untuk melaksanakan sepenuhnya cadangan yang terkandung dalam Laporan Jawatankuasa Kewangan Tadbir Urus Korporat. Bagi melengkapkan usaha di atas, langkah-langkah akan diambil untuk menggalakkan pelabur institusi mempromosikan tadbir urus korporat, memperbaiki saluran bagi pemegang saham minoriti melaksanakan hak mereka, mempertingkatkan kesedaran dan sikap akauntabiliti golongan korporat dan memastikan standard laporan kewangan yang tinggi dan penzahiran maklumat berterusan yang menepati masa, relevan dan tepat.

14.97 Menyedari akan kepentingan untuk membangunkan institusi pasaran yang berdaya saing di peringkat antarabangsa yang menyediakan nilai kepada semua pemegang amanah, usaha-usaha akan diambil bagi menyusun semula bursa Malaysia bagi memperkukuhkan kecekapan dan daya saing. Ini akan dilaksanakan melalui penyatuan semua bursa yang sedia ada bagi mewujudkan institusi pasaran tunggal yang akan mampu bersaing di pasaran global. Di samping itu, usaha untuk mewujudkan rumah penjelasan tunggal Malaysia dan landasan perdagangan bersama serta sebagai sistem penjelasan dan penyelesaian bersepadu untuk semua produk yang didagangkan secara pertukaran akan diambil.

14.98 Bagi membangunkan lagi pasaran modal, SC akan menumpukan kepada pengukuhan kerangka pengawalseliaan. Dalam hubungan ini, SC akan secara progresif melaksanakan sistem pengawalseliaan berasaskan pasaran merentasi semua segmen industri pasaran modal, antara lain, pengawalseliaan barisan hadapan oleh pengantara pasaran dan pengawalseliaan sendiri oleh persatuan industri akan melengkapkan penyeliaan pasaran oleh SC. Dalam hubungan ini, peraturan berasaskan penzahiran juga akan diperkukuh untuk mempertingkatkan ketelusan melalui penzahiran komprehensif dan menepati masa. Bagi memastikan keberkesanan kerangka pengawalseliaan, SC akan mempertingkatkan lagi keupayaannya dari segi penguatkuasaan. Di samping itu, untuk memastikan layanan pengawalseliaan yang sama rata ke atas semua peserta pasaran modal yang menjalankan aktiviti yang sama,

usaha-usaha akan diambil bagi melaksanakan peraturan yang berfungsi sepenuhnya. Dalam hubungan ini, aktiviti pasaran modal akan diselaraskan mengikut fungsi dan tidak mengikut institusi. Dalam keadaan kerangka pengawalseliaan yang jelas, jurang dan pertindihan dalam peraturan yang melibatkan peserta pasaran modal bagi aktiviti yang serupa akan diminimumkan dan dengan itu mengurangkan bidang timbang tara pengawalseliaan.

14.99 Usaha-usaha juga akan ditumpu bagi menggalakkan persekitaran yang lebih berdaya saing untuk perkhidmatan perantara tempatan dengan memperkenalkan Broker Universal berkhidmat penuh yang menyediakan perkhidmatan kewangan bersepadu. Di samping itu, pelonggaran peraturan lanjut ke atas pasaran akan dilaksanakan bagi membolehkan pelbagai perkhidmatan dan produk yang lebih komprehensif dapat ditawarkan di samping pelonggaran peraturan progresif ke atas struktur yuran tetap manakala kos urus niaga yang lain akan juga dikurangkan. SC akan terus memastikan perkhidmatan perantara Malaysia adalah berdasarkan kepada standard berhemat yang sesuai dengan paras tata susila perniagaan dan kemahiran profesional yang tinggi.

14.100 Bagi membangunkan lagi pasaran modal, usaha-usaha akan dibuat untuk menggalakkan pertumbuhan pasaran modal secara Islam khususnya yang terdapat di ekuiti Islam, sekuriti hutang swasta dan pelaburan kolektif serta aktiviti pengurusan dana. Pembangunan lanjut ke atas pasaran modal Islam di Malaysia akan memperluas dan mempelbagaikan keseluruhan pasaran modal serta memberi sumbangan yang bermakna kepada pertumbuhan keseluruhan industri perkhidmatan kewangan. Bagi mencapai matlamat ini, pendekatan pelbagai penjurong yang komprehensif untuk mempertingkatkan kedudukan daya saing pasaran modal Islam Malaysia telah dimasukkan ke dalam Pelan Induk Pasaran Modal. Langkahlangkah yang telah dikenal pasti termasuk keperluan untuk melicinkan pembangunan produk dan perkhidmatan yang pelbagai dan berdaya saing yang berkaitan dengan pasaran modal Islam; mewujudkan pasaran yang berdaya maju bagi penggemblengan dana Islam yang berkesan; memastikan wujudnya kerangka yang sesuai dan komprehensif untuk sistem perakaunan, cukai dan pengawalseliaan bagi pasaran modal Islam; dan mempertingkatkan pengiktirafan nilai pasaran modal Islam Malaysia di peringkat antarabangsa.

14.101 Usaha-usaha yang lebih akan diambil untuk memupuk kumpulan tenaga manusia yang berkemahiran tinggi dan meningkatkan kesedaran pelabur. Dalam hubungan ini, Pelan Induk Pasaran Modal telah mengenal pasti inisiatif latihan bertujuan meningkatkan kemahiran pasaran dan menyediakan pendidikan pelaburan yang lebih baik. Program pendidikan pelaburan oleh SC akan dipertingkatkan lagi bagi membolehkan pelabur mampu membuat keputusan pelaburan yang termaklum dan meningkatkan pemahaman pelabur berhubung hak dan tanggungjawab mereka.

14.102 Bagi membangunkan pelbagai kumpulan pelabur institusi yang aktif untuk menggiatkan perdagangan pasaran sekunder, Kerajaan akan menggalakkan penubuhan pendapatan tetap dana bon. Bagi meluaskan lagi asas pelabur, satu kajian akan dijalankan untuk menyusun semula KWSP bertujuan menjadikannya lebih cekap, unit yang mudah diurus dan menumpu kepada kumpulan wang pencen. Pertimbangan juga akan diberi untuk membenarkan korporat mewujudkan dana potongan wang persaraan bagi merangkumi sumbangan pekerja sebagai lebihan kepada potongan wajib KWSP dan memperluaskan insentif cukai kepada dana persaraan sebagai cara mempelbagaikan pengumpulan tabungan jangka panjang negara. Bagi menambah bekalan kertas kualiti kredit tinggi, insentif akan diberi bagi menggalakkan sektor swasta menerbitkan bon tempatan.

Pembiayaan Modal Teroka

14.103 Menyedari kepada potensi modal teroka sebagai sumber pembiayaan untuk memupuk dan membangun pertumbuhan yang tinggi dan industri teknologi, usaha-usaha akan dijalankan untuk menggalakkan pembiayaan modal teroka. Insentif fiskal akan disediakan kepada pelaburan dalam dana modal teroka bagi membiayai peringkat permulaan industri berasaskan pengetahuan dan industri berteknologi tinggi, modal permulaan dan pembiayaan peringkat pertama. Bagi memudahkan akses syarikat modal teroka kepada pasaran modal, beberapa keperluan penyenaaran di MESDAQ bagi syarikat yang mempunyai daya pertumbuhan yang tinggi dan teknologi akan dilonggarkan termasuklah pengurangan keperluan 70 peratus daripada hasil keuntungan penyenaaran digunakan di Malaysia. Di samping itu, skim jaminan kredit akan dipertimbangkan sebagai mekanisme sokongan untuk pembangunan industri berteknologi tinggi. Matlamat skim ini ialah untuk mencegah risiko institusi kewangan melalui peruntukan jaminan bagi daya maju sesuatu projek cadangan berasaskan teknologi. Langkah-langkah juga akan diambil bagi menggalakkan penyertaan institusi dalam dana modal teroka. Di samping itu, di bawah Akta Industri Sekuriti 1983, syarikat modal teroka akan dikecualikan daripada status peniaga manakala amanah modal teroka akan dibenarkan melabur sepenuhnya dalam syarikat yang belum terpilih.

14.104 Bagi mempercepatkan pembangunan industri modal teroka, satu agensi setempat akan ditubuhkan untuk memastikan proses perluasannya secara teratur. Agensi ini akan merumus, menyelaraskan dan memantau semua dasar, strategi dan insentif serta menyelia pembangunan industri modal teroka. Di samping itu, Kerajaan akan menubuhkan dana modal teroka berjumlah RM500 juta dan pertimbangan akan diberi untuk penyumberan keluar pengurusan dana ini kepada sektor swasta. Kerajaan akan mengambil pendekatan menyeluruh dalam membangunkan industri modal teroka supaya dapat menyumbang secara berkesan kepada pembiayaan yang diperlukan dalam ekonomi yang berasaskan pengetahuan. Inisiatif lain yang digariskan dalam Pelan Induk Sektor Kewangan termasuklah memudahkan perwujudan dana modal teroka Islam, mewujudkan perkhidmatan yang terselaraskan,

mewujudkan lebih banyak kelab angel dan rangkaian perniagaan serta mewujudkan pusat penilaian teknologi dalam sektor teknologi yang diutamakan.

Insurans

14.105 Pelan Induk Sektor Kewangan yang akan dilaksanakan dalam tempoh RMKe-8 akan menyediakan kerangka pembangunan industri insurans. Tujuan keseluruhan Pelan Induk ini ialah untuk membina sektor kewangan yang cekap dan stabil yang boleh menyokong keperluan ekonomi benar dan objektif sosio ekonomi negara. Tujuannya ialah untuk membina penanggung insurans tempatan yang kukuh sebagai teras kepada sistem kewangan yang mampu menyediakan produk dan perkhidmatan bertaraf dunia kepada pelanggan di samping dapat memenuhi kewajipan antarabangsa iaitu meliberalisasikan sektor ini dalam jangka masa sederhana. Ini akan membolehkan industri insurans menjadi kukuh dari segi kewangan, inovatif, produktif dan kecekapan kos serta mampu menggembleng tabungan jangka panjang, melaksanakan amalan terbaik antarabangsa dan mempamerkan etika profesional dan standard yang tinggi.

14.106 Pelaksanaan sepenuhnya Pelan Induk akan dibuat dalam tiga fasa meliputi tempoh 10 tahun yang berakhir pada tahun 2010. Fasa I akan melibatkan pembinaan keupayaan penanggung insurans tempatan dengan membenarkan mereka melaksanakan kelonggaran operasi dan pengurusan yang lebih untuk memaju dan mengoptimumkan kemahiran, bidang dan teknologi. Bagi tujuan ini, langkah melonggarkan peraturan akan diambil dalam bidang yang menggalakkan inovasi di pasaran, membenarkan penanggung insurans akses kepada produk yang pelbagai jenis dan memantapkan saluran pengagihan serta menggalakkan daya saing yang lebih di kalangan penanggung insurans tempatan. Fasa II akan menumpukan kepada memperkukuhkan daya tahan kewangan penanggung insurans dan mempertingkatkan perlindungan kepentingan pengguna yang dijangka boleh membawa kepada penyatuan industri dan pertembungan standard prestasi yang membawa ke arah amalan terbaik dan tanda aras prestasi dalam industri tempatan. Ini juga akan menyumbang bagi mewujudkan asas yang diperlukan untuk menyokong peranan yang lebih besar disiplin pasaran bagi melengkapkan peraturan dan penyeliaan industri insurans serta menyediakan industri melangkah ke fasa ketiga yang memerlukan liberalisasi progresif sektor insurans. Di bawah fasa III, pengguna di Malaysia akan disediakan lebih akses kepada produk dan perkhidmatan yang bertaraf dunia manakala industri insurans dijangka berdaya saing di peringkat antarabangsa. Kemajuan langkah-langkah dalam Pelan Induk akan dilaksanakan dan ditentukan berdasar kajian semula yang dijalankan dari semasa ke semasa untuk menilai pencapaian penanggung insurans tempatan.

14.107 Usaha-usaha juga akan diteruskan bagi mengoptimumkan bendungan premium insurans dalam negara. Dalam hubungan ini, BNM akan memantau secara dekat program insurans semula penanggung insurans semula secara individu untuk

memastikan bahawa mereka memaksimumkan keupayaan insurans tempatan sebelum menginsuranskan semula di luar negara. Keupayaan penanggung insurans Malaysia untuk mengekalkan risiko yang lebih besar akan diperkukuhkan melalui penyatuan dan peningkatan permodalan industri insurans. Di samping itu, kemahiran dan kepakaran pengunderaitan insurans semula akan diperkukuhkan lagi melalui pemindahan teknologi oleh penanggung insurans profesional asing serta melalui pengalaman dan pengetahuan yang diperolehi daripada pelaksanaan Skim Insurans bagi Risiko Besar dan Khusus.

Pusat Kewangan Luar Pesisir Antarabangsa (IOFC) Labuan

14.108 Pada masa hadapan IOFC bukan sahaja sebuah pusat kewangan yang berkembang maju dari segi perkhidmatan kewangan luar pesisir tetapi juga membangun secara menyeluruh untuk menyokong pembangunan Labuan dan memainkan peranan pelengkap yang berkesan bagi pasaran kewangan tempatan. Bagi terus bergerak ke hadapan, usaha-usaha akan ditumpukan kepada pelaksanaan pelbagai cadangan Pelan Induk Sektor Kewangan yang memberi penekanan utama kepada beberapa bidang penting seperti meningkatkan dan mempelbagaikan lagi peserta kewangan dan aktiviti di IOFC, menggalakkan pembangunan perbankan Islam dan perniagaan takaful semula serta memajukan dan memperkukuhkan pasaran modal, e-dagang dan aktiviti berkaitan.

14.109 Bagi membangunkan lagi IOFC Labuan dan selaras dengan Pelan Induk Sektor Kewangan, perundangan akan dikaji semula untuk memudahkan perniagaan baru dan pada masa yang sama membenarkan pembekal perkhidmatan luar pesisir supaya memaksimumkan keupayaan dan kepakaran untuk memperluaskan perniagaan mereka. Penilaian dan kajian semula yang berterusan ke atas struktur cukai juga akan dibuat untuk memastikan Labuan kekal berdaya saing dan menarik. Satu tanda aras yang setanding dengan IOFC lain yang terkemuka di seluruh dunia dalam pelbagai bidang perniagaan akan diwujudkan untuk memastikan IOFC Labuan sentiasa berdaya saing khususnya dari segi penentuan harga dan kos menjalankan perniagaan. Bagi mencapai matlamat ini, Majlis Penasihat Cukai dan Perniagaan Labuan iaitu satu badan perundangan yang dianggotai oleh pakar cukai, pengamal dan pengawal selia akan dibentuk. Di samping itu, amalan penyeliaan dan kerangka perundangan di IOFC Labuan akan dinilai dan dipertingkatkan secara berterusan untuk memastikan ianya sejajar dengan keperluan penyeliaan antarabangsa.

14.110 Bidang pertumbuhan lain IOFC Labuan ialah perbankan Islam dan takaful. Pembangunan Pasaran Kewangan Islam Antarabangsa (IIFM) yang diterajui oleh LOFSA dijangka menjadi penyumbang utama kepada perluasan pembiayaan Islam global. Majlis Penasihat Syariah akan membekalkan input bagi pembangunan perbankan Islam, kewangan dan takaful di IOFC khususnya dalam mentakrifkan standard dan peraturan yang perlu bagi membolehkan pasaran berfungsi secara teratur. Pembangunan Labuan akan juga mendapat manfaat daripada Gerbang E-

dagang iaitu portal yang akan dimajukan kepada laman e-dagang yang lengkap bagi memudahkan pembayaran kewangan secara Islam iaitu sebagai tempat pasaran produk kewangan dan aktiviti operasi di pejabat serta penyerahan dokumen statut dan maklumat statistik kepada LOFSA.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 14-6
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI SEKTOR KEWANGAN, 1996-2005
(RM juta)

Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Modal Teroka	220.0	220.0	778.0
Promosi Perindustrian	11.5	11.5	10.0
Pinjaman Perusahaan Kecil & Sederhana	560.0	527.4	566.6
Perkhidmatan Kewangan Lain	100.6	67.0	44.2
Ekuiti Kerajaan	4,000.1	4,000.1	1,880.6
Jumlah	4,892.2	4,826.0	3,279.4

14.111 Peruntukan pembangunan Kerajaan Persekutuan dan perbelanjaan bagi tempoh 1996-2000 dan peruntukan bagi tempoh 2001-2005 adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 14-6. Institusi kewangan pembangunan (IKP)

akan terus menyediakan pembiayaan bagi projek dalam bidang keutamaan. Dalam hubungan ini, asas modal IKP akan diperkukuhkan lagi melalui penyertaan ekuiti Kerajaan berjumlah RM1.9 bilion. Di samping itu, peruntukan sebanyak RM566.6 juta akan disediakan bagi pembangunan PKS melalui pembekalan kredit dan perkhidmatan kewangan.

V. PENUTUP

14.112 Dalam tempoh RMKe-7, sumbangan sektor kewangan, insurans dan perbankan telah terjejas akibat daripada kegawatan kewangan dan ekonomi serantau. Berikutan daripada itu, usaha-usaha telah ditumpu untuk memperkukuh dan mengekalkan kestabilan sektor kewangan serta juga memulihkan keyakinan pelabur. Bagi tempoh RMKe-8, usaha-usaha tersebut akan diteruskan untuk memperkukuhkan lagi sektor ini bagi membolehkannya menggembleng dan memperuntukkan sumber kewangan tempatan secara berkesan dan cekap bagi melicinkan pertumbuhan ekonomi. Penekanan akan ditumpukan kepada pembangunan kumpulan institusi tempatan yang kukuh dan kompetitif yang akan menyediakan sumber baru bagi pertumbuhan ekonomi. Serentak dengan itu, langkah-langkah juga akan diambil untuk membangunkan lagi kaedah pembiayaan alternatif bagi melengkapi sumber pembiayaan yang sedia ada.

BAB 15 : PELANCONGAN

I. PENDAHULUAN

15.01 Industri pelancongan terus menyumbang bagi menjana perolehan tukaran asing, guna tenaga dan pendapatan dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7). Sungguhpun industri pelancongan telah terjejas akibat krisis ekonomi pada tahun 1997 dan 1998, tindak balas yang cepat oleh industri ini telah menyumbang kepada pemulihan ekonomi negara yang kukuh. Ini terutamanya disebabkan oleh usaha gigih sektor awam dan swasta serta kejayaan pelaksanaan langkah-langkah yang digariskan dalam Pelan Pemulihan Ekonomi Negara (PPEN) bagi menggiatkan semula industri pelancongan.

15.02 Dalam Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), teras dasar pelancongan ialah untuk mencapai pertumbuhan pesat yang mampan. Bagi tujuan ini, satu pendekatan yang menyeluruh dan terselaraskan akan diambil untuk menggiatkan lagi industri pelancongan. Usaha yang lebih giat akan dilakukan dalam mempelbagaikan lagi jenis produk pelancongan yang berkualiti bagi merangsang permintaan pelancongan di peringkat antarabangsa dan domestik. Di samping itu, strategi promosi yang lebih berkesan akan dijalankan secara berterusan di pasaran sedia ada dan pasaran yang baru muncul bagi mendapatkan bahagian yang lebih besar dalam pasaran pelancongan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

Ketibaan Pelancong

15.03 Ketibaan pelancong telah meningkat pada kadar purata 6.5 peratus setahun dalam tempoh Rancangan. Ketibaan pelancong berkurangan pada tahun 1997 dan 1998 disebabkan terutamanya oleh kejadian jerebu, tercetusnya wabak virus Nipah dan Coxsackie di kawasan tertentu serta krisis kewangan Asia. Bilangan ketibaan pelancong di Malaysia berkurangan kira-kira 13 peratus pada tahun 1997 dan 10.6 peratus pada tahun 1998. Walau bagaimanapun, industri pelancongan memberi respons yang baik terhadap langkah-langkah yang diambil bagi menggiatkan semula industri tersebut, termasuk meningkatkan usaha promosi yang disasarkan kepada pasaran yang tidak terjejas oleh krisis ekonomi seperti China, India, Timur Tengah, Australia dan Eropah. Hasilnya, industri pelancongan telah pulih dengan cepat seperti yang ditunjukkan melalui peningkatan pesat bilangan ketibaan pelancong kepada 7.9 juta pada tahun 1999 yang merupakan peningkatan sebanyak 43.6 peratus daripada

bilangan tahun 1998. Pada tahun 2000, satu rekod ketibaan pelancong seramai 10.2 juta orang telah dicatatkan iaitu 3.7 juta orang melebihi bilangan yang disasarkan.

JADUAL 15-1			
PETUNJUK PELANCONGAN TERPILIH, 1995, 2000 DAN 2005			
Petunjuk	1995	2000	2005
Bilangan Ketibaan Pelancong ('000)	7,469	10,221	14,273
Mengikut Negara Asal (%)			
ASEAN ¹	73.5	70.3	63.5
Jepun	4.4	4.5	5.2
China	1.4	4.2	4.8
Taiwan	3.9	2.1	2.4
Hong Kong SAR	2.0	0.7	1.8
India	0.4	1.3	2.7
Australia	1.8	2.3	2.7
United Kingdom	2.2	2.3	2.5
Amerika Syarikat	1.3	1.8	2.1
Lain-lain	9.1	10.5	12.3
Jumlah Pendapatan Pelancongan ² (RM juta)	9,927.8	18,756.7	29,499.5
Bilangan Hotel ³	1,220	1,492	1,541
Bilangan Bilik Hotel	76,373	134,503	140,503
Tempoh Tinggal Purata (malam)	4.8	5.5	5.8
Kadar Penginapan Hotel (%)	65.5	55.0	60.0
Guna Tenaga ⁴	67,214	78,671	79,603

Nota:

¹ Tidak termasuk Myanmar, Vietnam dan Cambodia

² Pendapatan pelancongan = pendapatan daripada pelancong + pendapatan daripada pesawat harian

³ Hotel 10 bilik ke atas, tidak termasuk apartmen dan kondominium

⁴ Guna tenaga dalam industri hotel sahaja

15.04 Dalam tempoh RMKe-7, terdapat sedikit perubahan profil ketibaan pelancong disebabkan terutamanya oleh langkah-langkah yang diambil dalam mempelbagaikan pasaran pelancongan. Krisis kewangan Asia juga turut menjejaskan ketibaan pelancong dari rantau Pertubuhan Negara-negara Asia Tenggara (ASEAN) di mana peratusan pelancong bagi perjalanan jarak dekat dari rantau ini

berkurangan daripada 73.5 peratus pada tahun 1995 kepada 69.2 peratus pada tahun 1998 tetapi meningkat kepada 70.3 peratus pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 15-1. Pertumbuhan terpantas bilangan ketibaan pelancong ialah dari pasaran baru muncul seperti India dan China dengan kadar purata tahunan sebanyak 34.6 peratus bagi India dan 32.4 peratus bagi China. Secara relatifnya, pelancong dari China meningkat 2.8 mata peratusan, diikuti oleh India yang meningkat 0.9 mata peratusan. Ketibaan pelancong dari Australia dan Amerika Syarikat meningkat 0.5 mata peratusan manakala Jepun dan United Kingdom meningkat sedikit sahaja iaitu sebanyak 0.1 mata peratusan.

Pendapatan Dan Perbelanjaan Pelancongan

JADUAL 15-2
PENDAPATAN DARIPADA PELANCONG¹ MENGIKUT NEGARA,
1995 DAN 2000
(RM juta)

Negara	1995	2000
ASEAN	5,456.1	9,582.0
Jepun	682.0	1,029.5
Taiwan	630.7	469.0
United Kingdom	323.0	646.4
China	171.9	1,226.4
Australia	251.7	644.1
Hong Kong SAR	280.1	164.5
Lain-lain	1,379.4	3,573.5
Jumlah	9,174.9	17,335.4

Nota: ¹ Pendapatan daripada pelancong tidak termasuk pendapatan daripada pelawat harian

tinggal dan perbelanjaan harian. Perbelanjaan purata harian pelancong meningkat sebanyak 20.5 peratus setahun daripada RM255.90 pada tahun 1995 kepada RM308.36 pada tahun 2000 manakala purata tempoh tinggal meningkat daripada 4.8 malam pada tahun 1995 kepada 5.5 malam pada tahun 2000. Pasaran utama yang menjana pendapatan daripada pelancong ialah dari rantau ASEAN, khususnya Singapura dan Thailand serta China, Jepun, Australia dan United Kingdom, seperti ditunjukkan dalam Jadual 15-2.

JADUAL 15-3
KOMPOSISI PERBELANJAAN PELANCONG¹, 1995 DAN 2000
(%)

Item	1995	2000
Penginapan	32.0	32.8
Membeli-belah	21.0	23.1
Makanan & Minuman	18.0	19.5
Pengangkutan Tempatan	8.0	7.1
Tambang Penerbangan Domestik	5.0	4.6
Lawatan Yang Diatur	4.0	4.2
Hiburan	6.0	5.0
Lain-lain	6.0	3.7
Jumlah	100.0	100.0
Jumlah (RM juta)	9,174.9	17,335.4

Nota: ¹ Perbelanjaan pelancong tidak termasuk perbelanjaan daripada pelawat harian

daripada sumbangan bersih positif industri pelancongan kepada akaun perkhidmatan dalam imbalan pembayaran. Dari segi corak perbelanjaan pelancong, penginapan kekal sebagai komponen terbesar yang meningkat daripada 32.0 peratus pada tahun 1995 kepada 32.8 peratus pada tahun 2000. Membeli-belah kekal sebagai komponen

15.05 Pendapatan pelancongan telah mencatatkan pertumbuhan tahunan sebanyak 13.6 peratus dalam tempoh RMKe-7 untuk mencapai RM18.7 bilion pada tahun 2000. Pencapaian ini diperolehi berikutan pertumbuhan dalam ketibaan pelancong serta peningkatan dalam purata tempoh

15.06 Pertumbuhan industri pelancongan menyumbang kepada pembangunan ekonomi melalui rantaiannya yang rapat dengan pelbagai industri lain yang dicerminkan oleh corak perbelanjaan pelancong, seperti ditunjukkan dalam Jadual 15-3. Di samping itu, negara juga mendapat manfaat

kedua terbesar perbelanjaan pelancong yang meningkat daripada 21.0 peratus kepada 23.1 peratus dalam tempoh yang sama selaras dengan usaha mempromosi Malaysia sebagai syurga membeli-belah. Komponen perbelanjaan lain yang telah meningkat dalam tempoh Rancangan ialah makanan dan minuman serta lawatan yang diatur.

Pelancongan Domestik

15.07 Mengambil kira kepentingan dan potensi yang besar di bidang pelancongan domestik, beberapa langkah telah diambil bagi meningkatkan pembangunan di bidang ini. Dalam hubungan ini, aktiviti promosi yang agresif telah dijalankan di bawah tema Cuti-cuti Malaysia bagi menggalakkan perjalanan dalam negeri dan mengurangkan pengaliran keluar mata wang. Promosi pelancongan di peringkat negeri seperti Tahun Melawat Perak dan Tahun Melawat Selangor telah menggiatkan lagi pelancongan domestik. Di samping itu, pengisytiharan hari rehat bagi perkhidmatan awam pada hari Sabtu pertama setiap bulan berkuatkuasa mulai 1 Januari 1999 dan juga hari Sabtu minggu ketiga setiap bulan berkuatkuasa mulai 1 Februari 2000 telah memberi kesan positif ke atas pelancongan domestik. Bilangan lawatan pelancongan domestik meningkat 89.9 peratus iaitu sebanyak 15.8 juta lawatan pada tahun 1999 berbanding dengan 8.32 juta lawatan untuk tempoh Ogos 1997 hingga Julai 1998. Bilangan pelancong tempatan yang menginap di hotel juga telah meningkat sebanyak 46 peratus iaitu 1.02 juta pada Mac 2000 berbanding dengan 698,000 pada Mac 1998. Kemajuan pesat dalam sistem pengangkutan dalam tempoh Rancangan telah menyediakan perhubungan yang lebih pantas dan mudah ke destinasi pelancongan yang menyumbang kepada peningkatan pelancongan domestik.

Pelaburan

15.08 Sektor swasta secara aktif merangsang pertumbuhan industri pelancongan melalui pelaburan dalam perhotelan dan projek berkaitan dengan pelancongan. Pelaburan tersebut telah meningkat sebanyak 107 peratus iaitu daripada RM8.8 bilion dalam tempoh Rancangan Malaysia Keenam kepada RM18.2 bilion dalam tempoh RMKe-7. Bilangan hotel telah meningkat 22.3 peratus daripada 1,220 pada tahun 1995 kepada 1,492 pada akhir tempoh Rancangan. Bilangan bilik hotel telah meningkat 76.1 peratus daripada kira-kira 76,370 bilik pada tahun 1995 kepada 134,500 pada tahun 2000. Kadar purata penginapan sebanyak 65.5 peratus pada tahun 1995 telah berkurang kepada 50 peratus pada tahun 1998 disebabkan terutamanya oleh lebih penawaran bilik hotel dan kejatuhan dalam ketibaan pelancong. Berikutnya langkah-langkah yang diambil bagi meningkatkan kedatangan pelancong luar dan menggalakkan pelancongan domestik, kadar purata penginapan telah meningkat kepada 55 peratus pada tahun 2000. Konsep perkongsian masa telah menyediakan peluang kepada individu untuk melabur dalam hak milik percutian dan memaksimumkan penggunaan tempat peranginan berkongsi masa. Pada akhir

tempoh Rancangan, terdapat 18 syarikat perkongsian masa yang mempunyai kira-kira 30,000 ahli dan menjana jualan purata tahunan sebanyak RM88 juta. Konsep perkongsian masa telah menyumbang kepada pertumbuhan industri pelancongan di mana purata sebanyak 60 peratus ahli perkongsian masa menggunakan kelayakan percutian mereka setiap tahun.

15.09 Kerajaan menyokong usaha sektor swasta dengan melaksanakan program pembangunan pelancongan yang melibatkan perbelanjaan sebanyak RM484.2 juta dalam tempoh RMKe-7. Program yang dilaksanakan termasuklah membaik pulih dan pemuliharaan tempat bersejarah, peningkatan kemudahan dan infrastruktur pelancongan, pengindahan kawasan pelancongan serta pembangunan hotel kos sederhana. Antara projek yang telah disiapkan dalam tempoh Rancangan ialah pemuliharaan tempat bersejarah, peningkatan rumah rehat di beberapa negeri serta penyediaan kemudahan awam, laluan pejalan kaki, menara pandang, jeti dan landskap di tempat tumpuan pelancong. Dalam tempoh Rancangan, Hotel Seri Malaysia di Genting Highlands telah siap menjadikan sejumlah 16 hotel tersebut beroperasi yang menawarkan 1,574 bilik. Hotel kos sederhana ini yang disasarkan untuk pelancong yang mementingkan perbelanjaan berhemat telah mencatatkan kadar purata penginapan 58.7 peratus pada tahun 2000 yang mana lebih tinggi sedikit daripada purata negara sebanyak 55 peratus.

Guna Tenaga Dan Latihan

15.10 Guna tenaga dalam industri perhotelan mengalami pertumbuhan pada kadar purata tahunan sebanyak 3.2 peratus untuk mencapai 79,600 pada tahun 2000. Latihan kekal sebagai bidang keutamaan memandangkan pentingnya pembangunan sumber tenaga manusia dan sifat pekerjaan sektor pelancongan yang secara relatifnya intensif kemahiran. Majlis Kebangsaan Pembangunan Sumber Manusia Dalam Bidang Pelancongan (NTHRDC) menyelia dan menyelaras aktiviti pembangunan latihan bagi industri pelancongan. Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan (MLVK) telah membangunkan standard kemahiran kebangsaan (SKK), mengandungi lima peringkat bermula daripada operasi dan pengeluaran hingga ke peringkat pengurusan. Antara jawatan bagi peringkat operasi dan pengeluaran termasuklah kerani tempahan dan tiket, kerani konvensyen, pelayan makanan dan minuman serta atendan taman air. Jawatan di peringkat pengurusan pula termasuklah pengurus operasi kereta sewa, pengurus kaunter hadapan dan pengurus operasi taman tema. Pada penghujung tempoh Rancangan, sejumlah 71 SKK telah dibangunkan bagi sektor pelancongan iaitu 30 bagi sektor kecil pelancongan dan kembara, 33 bagi sektor kecil hotel dan lapan bagi sektor kecil taman tema. Sebanyak 18 institusi awam serta 47 institusi swasta telah menjalankan latihan bagi kursus yang berkaitan dengan pelancongan. Di samping itu, program perantis hotel di bawah Tabung Pembangunan Sumber Manusia (HRDF) telah dimulakan pada Februari 1997 bertujuan mengatasi kekurangan pekerja mahir dalam sektor pelancongan. Sehingga akhir tahun 2000 seramai 1,985 perantis telah dilatih dengan kerjasama 12 institusi

latihan dan 130 hotel. Satu kajian mengenai pembangunan sumber tenaga manusia dalam industri pelancongan telah dimulakan pada tahun 2000 bertujuan menyediakan gambaran yang menyeluruh berhubung dengan isu, pembangunan dan hala tuju pembangunan sumber tenaga manusia dalam industri pelancongan.

Produk Pelancongan

15.11 Pembangunan produk pelancongan telah diberi penekanan yang lebih bagi meningkatkan kualiti produk sedia ada secara berterusan serta membangunkan produk baru bertujuan mendapatkan bahagian yang lebih besar daripada pasaran pelancongan dunia. Sehubungan dengan ini, berbagai-bagai produk pelancongan telah ditawarkan bagi memenuhi pelbagai minat dan permintaan pelancong. Antara produk pelancongan tersebut termasuklah mempromosikan Malaysia sebagai tempat peranginan yang mempunyai pulau dan bukit yang menarik, destinasi membeli-belah dan acara utama antarabangsa, pelancongan berasaskan ekologi, pelancongan berasaskan pertanian, program tinggal bersama keluarga, pelancongan kebudayaan dan warisan serta pelancongan pendidikan, pelajar dan kesihatan.

15.12 Bukit dan Pulau Peranginan. Malaysia yang terkenal dengan bukit dan pulau peranginannya, terus menarik pelancong domestik dan luar negara dalam tempoh Rancangan. Bukit peranginan seperti Bukit Bendera, Bukit Fraser, Cameron Highlands dan Genting Highlands dapat memenuhi pelbagai minat bermula daripada peluang ketenangan beriadah hinggalah kepada tarikan hiburan dan taman tema. Pulau peranginan seperti Pulau Tioman, Pulau Redang, Pulau Pangkor dan Pulau Pinang menawarkan pantai yang indah serta pelbagai aktiviti untuk pelancong. Pulau dan bukit peranginan telah dibangunkan dengan pesat selaras dengan peningkatan popularitinya. Oleh itu, terdapat keperluan bagi memastikan agar pembangunan kawasan peranginan tersebut tidak memusnahkan keindahan semula jadi dan alam sekitar. Sehubungan dengan ini, sebuah Jawatankuasa Kabinet telah dibentuk pada tahun 2000 untuk menyelaras, memantau dan memastikan pembangunan mampan tanah tinggi dan pulau.

15.13 Destinasi Membeli-belah. Dalam tempoh Rancangan, usaha giat dijalankan untuk mempromosikan Malaysia sebagai destinasi membeli-belah antarabangsa bagi menggalakkan pelancong tinggal lebih lama dan berbelanja lebih besar. Bagi menjadikan membeli-belah lebih menarik, barangan kulit telah dimasukkan sebagai tambahan kepada senarai barangan yang tidak dikenakan cukai seperti kamera, jam tangan, pen, kosmetik dan komputer. Di samping itu, penyusutan nilai Ringgit telah membolehkan Malaysia diletakkan sebagai destinasi pelancongan dan membeli-belah yang mempunyai nilai pulangan wang. Bagi meningkatkan kedudukan Malaysia sebagai syurga membeli-belah, tiga Karnival Jualan Mega telah diadakan serentak di semua negeri pada bulan Mac, Ogos dan Disember 2000. Karnival jualan tersebut bukan sahaja menawarkan harga istimewa bagi barangan dan perkhidmatan malah para pengunjung juga dihiburkan dengan pelbagai acara menarik. Antara acara yang

diadakan semasa karnival termasuklah Pameran Buatan Malaysia, Minggu Fesyen Malaysia dan Jualan Larut Malam. Bagi mengukuhkan lagi imej negara sebagai syurga membeli-belah, satu projek untuk membina sebuah pusat jualan gudang yang juga berfungsi sebagai pusat kebudayaan telah dimulakan di lokasi yang strategik berhampiran dengan Lapangan Terbang Antarabangsa KL (KLIA) bagi menyediakan saluran untuk pengedaran secara langsung barang keluaran tempatan daripada pengilang kepada pengguna pada harga yang kompetitif dan juga memberi peluang kepada pelancong untuk lebih memahami budaya Malaysia.

15.14 Acara Bertema. Bagi meningkatkan pertumbuhan industri pelancongan yang meriah, acara dengan tema tertentu dianjurkan setiap bulan. Acara tersebut termasuklah Citrawarna Malaysia, Perayaan Kemerdekaan dan Pesta Air Kebangsaan. Perasmian acara tahunan Citrawarna Malaysia yang merupakan perayaan selama sebulan bagi mempamerkan adat resam dan tradisi unik masyarakat berbilang kaum telah dilancarkan pada tahun 1999 untuk menarik lebih ramai pelancong. Berbagai-bagai aktiviti menarik telah dianjurkan di peringkat kebangsaan dan negeri untuk pelancong mendapatkan pengalaman dan menghayati kepelbagaian budaya Malaysia. Aktiviti tersebut termasuklah perarakan besar-besaran dengan tema Citrawarna Malaysia, persembahan kebudayaan, permainan wayang kulit, masakan Malaysia, Pesta Senilukis dan Kraf serta Pameran Tenunan Tradisional Malaysia. Bersempena dengan Perayaan Kemerdekaan selama sebulan, berbagai-bagai acara dengan kemuncaknya perbarisan Hari Kebangsaan telah dianjurkan bagi merayakan kemerdekaan negara. Pesta Air Kebangsaan merupakan satu lagi acara selama sebulan yang telah dianjurkan dengan mempamerkan berbagai-bagai aktiviti berkaitan sukan dan rekreasi air.

15.15 Pelancongan Sukan dan Rekreasi. Pelancongan sukan dan rekreasi telah diberi keutamaan memandangkan profilnya yang tinggi dan besarnya hasil yang dijana untuk negara. Pembangunannya telah dipertingkatkan dengan siapnya kemudahan sukan dan rekreasi bertaraf antarabangsa seperti Kompleks Sukan Negara, Litar Formula Satu dan Istana Budaya. Promosi Tahun Sukan dan Rekreasi pada tahun 1998 (TSR '98) telah menyerlahkan imej negara sebagai destinasi sukan dan rekreasi. Bersempena dengan TSR '98, lebih 240 acara sukan dan rekreasi telah dianjurkan dengan Kuala Lumpur '98 - Sukan Komanwel XVI sebagai acara perdana. Sukan tersebut telah disertai oleh 6,670 atlit dan pegawai. Di samping itu, terdapat bilangan media dan pelawat luar negara yang ramai seperti yang ditunjukkan melalui peningkatan dalam ketibaan pelancong sebanyak 4.4 peratus pada September 1998 berbanding dengan tempoh yang sama pada tahun 1997. Bagi mengambil manfaat daripada kesedaran antarabangsa dan momentum yang dihasilkan oleh TSR '98, acara tahunan lain yang bertaraf dunia telah dianjurkan. Antara acara tersebut termasuklah Grand Prix Formula Satu, Grand Prix Motosikal Dunia, Kejohanan Golf Amatur Antara Pasukan Dunia, Larian Antarabangsa Gunung Kinabalu, Pesta Layang-layang Antarabangsa Johor, Safari Berakit Baleh-Kapit dan Cabaran Laut Labuan.

15.16 **Pelancongan Layar.** Pembangunan pelancongan layar telah diberi penekanan bertujuan memanfaatkan kelebihan negara dari segi kemudahan pelabuhan dan pakej pelancongan darat yang menarik serta pengembangan pasaran layar antarabangsa ke rantau Asia. Jumlah penumpang layar dianggarkan seramai 920,000 dalam tempoh Rancangan. Sektor swasta telah membantu dalam membangunkan pelancongan layar dan melabur dalam pembinaan terminal khusus untuk penumpang layar. Dengan siapnya Terminal Layar Star di Pelabuhan Klang dan Langkawi dalam tempoh Rancangan telah memudahkan perkembangan industri layar di Malaysia. Di samping itu, usaha-usaha diambil bagi meningkatkan pelancongan layar melalui kerjasama serantau. Kumpulan Kerja Layar ASEAN telah dibentuk pada tahun 1999 bagi memajukan potensi sepenuhnya industri layar di rantau ini sebagai cara untuk menarik lebih ramai pelancong. Bagi tujuan tersebut, satu kajian telah dimulakan bertujuan menggariskan strategi untuk pembangunan bersepadu pelancongan layar di rantau ASEAN.

15.17 **Pelancongan Berasaskan Ekologi.** Pelancongan berasaskan ekologi memerlukan kunjungan ke kawasan semula jadi yang belum tercemar, menggalakkan pemuliharaan, mempunyai impak pelawat yang rendah dan memberi peluang penglibatan sosioekonomi kepada penduduk tempatan. Pelan Ekopelancongan Kebangsaan telah digubal pada tahun 1996 bertujuan menyediakan kerangka bagi pembangunan pelancongan berasaskan ekologi. Pelan tersebut mengandungi 25 garis panduan dalam menyediakan pendekatan terbaik terhadap pelancongan berasaskan ekologi, termasuklah perakuan mengenai kesihatan dan keselamatan, pemuliharaan, pemilihan kawasan, zon dan keupayaan tampung. Di samping itu, senarai kawasan pelancongan berasaskan ekologi yang berpotensi dan yang sedia ada serta peluang pelaburan untuk sektor swasta telah dikenal pasti. Dalam tempoh RMKe-7, beberapa projek pelancongan berasaskan ekologi telah dilaksanakan seperti Taman Negeri Wang Kelian di Perlis, Tasik Bera di Pahang dan Taman Hidupan Liar Hilir Kinabatangan di Sabah.

15.18 **Program Pelancongan Berasaskan Pertanian dan Tinggal Bersama Keluarga.** Program pelancongan berasaskan pertanian dan tinggal bersama keluarga memberi peluang bagi penyertaan tempatan dan sumber pendapatan tambahan. Sebanyak 19 lokasi pelancongan berasaskan pertanian telah dibangunkan dengan penyertaan petani dan nelayan dalam tempoh RMKe-7. Antara produk yang disediakan ialah pakej lawatan harian, tinggal di ladang dan pelancongan berasaskan pertanian. Program tinggal bersama keluarga menawarkan kepada pelancong gaya penginapan istimewa yang memberi penekanan kepada layanan mesra di kediaman penduduk tempatan dengan dikenakan bayaran yang berpatutan. Pada akhir tempoh Rancangan, seramai 612 pengusaha program tinggal bersama keluarga dari 31 buah kampung telah berdaftar dengan Kerajaan. Satu kajian bagi menggubal Pelan Induk Pelancongan Desa Negara telah dimulakan pada tahun 2000 bertujuan memaksimumkan potensi program pelancongan berasaskan pertanian dan tinggal bersama keluarga.

15.19 Pelancongan Kebudayaan dan Warisan. Memandangkan wujudnya potensi besar di bidang pelancongan kebudayaan dan warisan, pelbagai program telah dilaksanakan termasuklah pemuliharaan tinggalan dan tapak bersejarah serta pembinaan muzium, balai seni lukis dan pusat kebudayaan negeri. Dengan siapnya projek seperti Istana Budaya, Dewan Filharmonik PETRONAS, Balai Seni Lukis Negara, Muzium Kesenian Islam serta Pusat Kesenian dan Kebudayaan di Alor Setar, Ipoh dan Kuantan dalam tempoh Rancangan telah memberikan pelbagai pengalaman yang menghiburkan dan berbentuk pendidikan kepada pelancong. Kemasukan Taman Negara Kinabalu, Sabah dan Taman Negara Mulu, Sarawak dalam Senarai Warisan Dunia pada tahun 2000 memberikan dorongan besar terhadap usaha Malaysia mempromosi pelancongan kebudayaan dan warisan. Kawasan lain yang sedang diberi pertimbangan oleh Pertubuhan Pendidikan, Saintifik dan Kebudayaan Bangsa-bangsa Bersatu (UNESCO) ialah Taman Negara, Semenanjung Malaysia dan Gua Niah, Sarawak. Kawasan bersejarah di pusat bandar Pulau Pinang dan Melaka juga telah dikemukakan pada tahun 2000 bagi pertimbangan untuk diberi Taraf Warisan Dunia UNESCO. Usaha oleh pihak bukan-kerajaan terhadap membaik pulih Wisma Cheong Fatt Tze di Pulau Pinang telah menerima Anugerah Pemuliharaan Warisan Asia-Pasifik UNESCO 2000 yang pertama kali diadakan. Anugerah ini telah meningkatkan kesedaran antarabangsa dan memberi rangsangan selanjutnya kepada gerakan pemuliharaan.

15.20 Pelancongan Pendidikan, Pelajar dan Kesihatan. Pertambahan bilangan institusi pengajian tinggi dan program berkembar dengan universiti luar negara telah menyediakan asas kepada pertumbuhan pelancongan pendidikan. Sejumlah 13,600 pelajar asing telah berdaftar dengan institusi pengajian tinggi di negara ini. Ini mewujudkan peluang sampingan tambahan apabila ibu bapa pelajar asing tersebut mengambil peluang untuk bercuti di tempat-tempat tarikan pelancong semasa mengunjungi anak mereka. Pelancongan pelajar menjadi popular dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan oleh permintaan untuk melawat ke sekolah bagi membolehkan pelajar dari negara lain mendapat pengetahuan mengenai sistem pendidikan sekolah serta menimba pengalaman berhubung dengan suasana persekolahan Malaysia yang unik dengan interaksi sosial di kalangan pelbagai kumpulan etnik. Bagi pelancongan kesihatan, langkah-langkah telah diambil untuk menonjolkan Malaysia sebagai destinasi utama di rantau ini bagi perkhidmatan kesihatan dan perubatan yang berkualiti serta mampu dibayar. Dalam hubungan ini, Jawatankuasa Kebangsaan Mengenai Pelancongan Kesihatan telah ditubuhkan pada tahun 1997. Kempen yang agresif dengan kerjasama sektor swasta telah dilancar bagi memasarkan pelancongan kesihatan bukan sahaja kepada pesakit tetapi juga di kalangan mereka yang ingin mendapatkan pemeriksaan kesihatan di samping bersantai. Kempen juga ditujukan kepada ahli keluarga yang mengiringi pesakit. Sejumlah 44 hospital swasta dengan 7,065 katil telah dikenal pasti bagi mengambil bahagian dalam pelancongan kesihatan. Seramai 398,560 pesakit asing mendapatkan rawatan daripada tahun 1998 hingga Jun 2000. Di samping itu, Kerajaan telah

membina hospital Langkawi dan Labuan khusus bagi menyediakan perkhidmatan kesihatan di samping untuk menarik pelancong asing.

JADUAL 15-4					
PERSIDANGAN, INSENTIF, KONVENSYEN DAN PAMERAN, 1996-2000					
	1996	1997	1998	1999	2000
Bilangan Acara					
Antarabangsa	296	316	380	387	423
Kebangsaan	426	447	420	437	476
Jumlah	722	763	800	824	899
Bilangan Peserta					
Luar Negara	108,410	115,768	138,826	139,195	152,760
Tempatan	170,593	179,122	161,210	166,030	181,713
Jumlah	279,003	294,890	300,036	305,225	334,473
Pendapatan (RM juta)					
Luar Negara	346.9	382.0	458.1	512.7	567.3
Tempatan	545.9	573.2	532.0	547.8	597.2
Jumlah	892.8	955.2	990.1	1,060.5	1,164.7

15.21 Persidangan, Insentif, Konvensyen dan Pameran. Usaha-usaha yang lebih giat telah diambil oleh sektor awam dan swasta bagi mendapatkan bahagian yang lebih besar dalam pasaran Persidangan, Insentif, Konvensyen dan Pameran (MICE) berdasarkan potensi

pulangan yang tinggi di bidang tersebut. MICE adalah satusatunya segmen pasaran yang tidak terjejas teruk oleh krisis ekonomi pada tahun 1997-1998. Jumlah acara, peserta dan pendapatan yang diperolehi terus meningkat dalam tempoh RMKe-7, seperti ditunjukkan dalam Jadual 15-4. Ini disebabkan sebahagian besarnya oleh sifat pasaran MICE di mana penganjur telah membuat komitmen beberapa tahun lebih awal dan tawaran yang agresif untuk menjadi tuan rumah bagi acara yang besar. Bagi tempoh 1996-2000, sejumlah 4,008 acara telah diadakan dengan penyertaan 1.5 juta peserta dan menghasilkan pendapatan sebanyak RM5.1 bilion. Antara acara utama MICE dalam tempoh Rancangan ialah Sidang Kemuncak Kerjasama Ekonomi Asia Pasifik (APEC), Kongres Sedunia bagi Kesatuan Antarabangsa Pertubuhan Penyelidikan Perhutanan, Pameran dan Persidangan Perkhidmatan Pertahanan Asia serta Forum Pelancongan ASEAN.

15.22 Taman Tema. Taman tema mempunyai daya tarikan keluarga dan memberi pengalaman meneroka alam kembara dan keajaiban. Taman tema sedia ada seperti Taman Tema Genting, Sunway Lagoon, Mines Wonderland, Taman Air Bandar Tasek Bukit Merah dan A'Famosa Water World telah dipertingkatkan bagi memberi perkhidmatan berkualiti yang lebih baik untuk menarik lebih ramai pengunjung. Taman tersebut yang melibatkan pelaburan yang besar oleh sektor swasta dilengkapi dengan pelbagai tarikan bertujuan menarik kedatangan pelancong domestik dan antarabangsa. Taman tema yang berorientasikan pelancongan ini yang menyediakan perkhidmatan sokongan dan bersepadu iaitu daripada pusat membeli-belah hingga kepada hotel dan restoran terus menghasilkan nilai ekonomi dalam tempoh Rancangan.

15.23 Wilayah Persekutuan Putrajaya. Pembangunan Wilayah Persekutuan Putrajaya meliputi kawasan seluas 4,580 hektar yang menempatkan Pusat Pentadbiran

Kerajaan Persekutuan yang baru serta Bandaraya Taman Pintar yang pertama di Malaysia, merupakan satu destinasi yang pasti dikunjungi oleh pelancong. Pembangunannya memberi tumpuan kepada mesra alam yang ditunjukkan melalui langkah-langkah yang diambil seperti pembangunan kawasan tanah lembab bertujuan mengekalkan kualiti air tasik serta mewujudkan satu kawasan semata-mata untuk memulihara alam sekitar dalam keadaan semula jadinya. Tasik Putrajaya dan Taman Wetlands telah direkabentuk sebagai ekosistem berdaya tahan tersendiri dan seimbang bertujuan menyokong pembangunan Wilayah Persekutuan Putrajaya sebagai sebuah Bandaraya Taman. Senibina bangunan telah direkabentuk bertujuan mempamerkan nilai estetika dan bersesuaian dengan alam sekitar. Perancangan dan pembangunan Wilayah Persekutuan Putrajaya secara bersepadu bukan sahaja menyediakan persekitaran yang murni untuk penduduk bermastautin dan bekerja tetapi juga menawarkan kepada pelancong pengalaman yang unik, menarik dan berunsur pendidikan.

Strategi Pemasaran Dan Promosi

15.24 Adunan unik di antara keindahan semula jadi dan kekayaan pelbagai budaya, tradisi, sejarah dan gaya hidup berbagai-bagai kelompok etnik telah menjadi tema yang menarik bagi memajukan pelancongan. Sehubungan dengan itu, tema Malaysia Truly Asia telah dilancarkan pada tahun 1999 sebagai tema induk bagi menonjolkan Malaysia sebagai destinasi pelancongan utama di rantau ini. Tema pelancongan digunakan sebagai landasan promosi bagi mewujudkan imej yang mudah dikenal pasti untuk menarik minat dan mengimbas kembali dalam proses membuat keputusan semasa memilih destinasi. Selain daripada penggunaan tema yang menarik dan tetap, promosi yang memberi tumpuan kepada pelanggan juga dijalankan. Usaha pemasaran mengambil kira keperluan, kehendak dan budaya pelancong dari segmen dan negara yang berlainan bertujuan memenuhi minat dan permintaan mereka yang berbeza. Di samping itu, aktiviti promosi telah ditingkat bagi mendapatkan peluang yang lebih besar untuk menembusi segmen dan pasaran baru. Dalam hubungan ini, empat pejabat baru Tourism Malaysia telah dibuka di Dubai, Jeddah, New Delhi dan Phuket pada tahun 2000. Pelajar, pasangan berbulan madu, golongan silver-haired dan industri perfileman telah dikenal pasti untuk diberi tumpuan yang lebih dalam pembangunan pasaran dan promosi.

15.25 Dengan mengambil kira kepentingan pemasaran, peruntukan khas promosi sebanyak RM150 juta telah diluluskan pada tahun 1999. Peruntukan tersebut telah digunakan untuk aktiviti pengiklanan, perhubungan awam dan penyebaran maklumat bagi menggiatkan lagi industri pelancongan. Di samping itu, peruntukan sebanyak RM110 juta untuk Se-Abad Malaysia ke Alaf Baru telah diluluskan bagi penganjuran pelbagai acara bermula dari September 1999 hingga Ogos 2001. Antara lain, acara yang dianjurkan bertujuan menyemai semangat Malaysia Boleh, menghayati dan menghargai pencapaian negara sepanjang abad keduapuluh serta merangsang pertumbuhan industri pelancongan.

15.26 Bagi mendapatkan manfaat sepenuhnya daripada teknologi maklumat dan komunikasi (ICT), laman web rasmi Tourism Malaysia sentiasa dikemaskini dan ditingkatkan bagi mengukuhkan popularitinya sebagai saluran komunikasi untuk penyebaran maklumat. Ianya merupakan sumber utama yang mengandungi maklumat mengenai acara dan pesta yang penting, lokasi khusus dan dihubungkan dengan laman web pelancongan negeri dan laman web lain yang berkaitan. Sektor swasta telah mengambil kesempatan daripada teknologi baru dan melancarkan laman web mereka sendiri yang bukan sahaja menyediakan maklumat tetapi juga perkhidmatan interaktif seperti perkhidmatan dalam talian (online) bagi tempahan tiket serta tempahan pakej lawatan dan penginapan.

III. PROSPEK, 2001-2005

15.27 Sektor pelancongan akan mengambil peranan yang lebih besar dalam merangsang pertumbuhan ekonomi bagi tempoh RMKe-8. Ketibaan pelancong dijangka mengalami pertumbuhan pada kadar purata 6.9 peratus setahun untuk mencapai 14.3 juta pada tahun 2005. Pendapatan pelancongan disasarkan berkembang pada kadar purata tahunan sebanyak 9.5 peratus untuk mencapai RM29.5 bilion pada tahun 2005. Dengan peningkatan yang berterusan dalam produk dan perkhidmatan pelancongan, pemasaran dan promosi, infrastruktur serta kerangka institusi dan kawal selia, Malaysia berada pada kedudukan yang baik untuk memperolehi faedah daripada industri pelancongan.

15.28 Teras dasar menyeluruh sektor pelancongan adalah untuk mencapai pertumbuhan pelancongan mampan bagi merealisasikan potensi penuh kesan guna tenaga dan penjana pendapatan di peringkat negara, negeri dan tempatan. Bagi tujuan ini, pembangunan pelancongan akan dilaksanakan mengikut keutamaan dan tumpuan bagi mencapai kesan terbaik daripada sumber yang diperuntukkan. Strategi pembangunan pelancongan yang akan dilaksanakan dengan giat adalah seperti berikut:

- menekankan pembangunan pelancongan mampan;
- memberi tumpuan kepada pendekatan yang menyeluruh dan bersepadu dalam pembangunan pelancongan;
- menampilkan Malaysia sebagai destinasi yang menarik dengan suasana karnival sepanjang tahun;

- melaksanakan pembangunan produk dan promosi yang memberi tumpuan kepada pelanggan;
- meningkatkan pembangunan sumber tenaga manusia;
- menyediakan dan meningkatkan rangkaian perhubungan;
- memastikan keselesaan, keselamatan dan kesejahteraan pelancong; dan
- membentuk pakatan strategik dan meningkatkan kerjasama antarabangsa.

Pembangunan Pelancongan Mampan

15.29 Kejayaan industri pelancongan dalam jangka panjang bergantung kepada kejayaan pelaksanaan pembangunan pelancongan mampan. Ini terbukti memandangkan persekitaran fizikal dan warisan budaya adalah produk pelancongan yang menjadi tarikan utama dan merupakan aset yang sensitif yang perlu dipulihara dengan cermat. Keutamaan akan diberi dalam memastikan penglibatan lebih besar masyarakat tempatan bagi memaksimumkan faedah dan meminimumkan kesan yang merugikan. Bagi tujuan tersebut, pembangunan pelancongan mampan akan menjadi strategi penting yang akan memberikan keseimbangan yang diperlukan di antara keperluan ekonomi, sosial, budaya dan alam sekitar dalam semua perancangan dan pelaksanaan aktiviti pelancongan. Taman alam semula jadi, sungai, tasik, gua, tanah lembab dan kawasan perlindungan hidupan liar akan dipulihara selaras dengan pembangunan mampan. Di samping itu, dengan siapnya kajian mengenai pembangunan bukit peranginan dan tanah tinggi di Malaysia dalam RMKe-8 akan menyediakan garis panduan dasar dan pelan tindakan bagi mencapai pembangunan mampan di kawasan berkenaan.

Pendekatan Menyeluruh Dan Bersepadu

15.30 Pendekatan menyeluruh dan bersepadu yang bergantung kepada inovasi dan kekuatan sektor swasta, layanan mesra, budi bahasa dan kesedaran sivik di kalangan orang ramai serta sokongan Kerajaan adalah perlu bagi meningkatkan pencapaian industri pelancongan ke tahap yang lebih tinggi. Dalam hubungan ini, Jawatankuasa Penggalakan dan Penyelarasan Pelancongan Kebangsaan akan terus menerajui usaha kerjasama sektor awam dan swasta. Bagi memperkukuh usaha penyelarasan yang diperlukan untuk kejayaan pelaksanaan program dan acara pelancongan di semua peringkat, pihak berkuasa pelancongan dan kebudayaan negeri akan ditubuhkan di setiap negeri dalam tempoh Rancangan. Ini akan menyediakan mekanisme yang perlu bagi membolehkan negeri menyelaras dan menganjurkan program pelancongan mereka dengan berkesan. Di samping itu, penyediaan pendidikan pelancongan secara am kepada orang ramai melalui media massa akan terus digalakkan. Ini bertujuan menggalakkan kesedaran yang lebih berhubung dengan pentingnya pelancongan

serta untuk mendapat dan meluaskan sokongan orang ramai terhadap pembangunan pelancongan mampan. Penubuhan kelab pelancongan di sekolah juga akan berfungsi sebagai alat yang berkesan dan cekap dalam menyebarkan maklumat serta memupuk nilai yang menyokong usaha memajukan industri pelancongan.

15.31 Penyediaan maklumat yang berkaitan bagi perancangan strategik, penyelarasan dan pelaksanaan secara berkesan merupakan unsur penting kepada kejayaan pendekatan menyeluruh. Dalam hubungan ini, usaha selanjutnya akan diambil dalam meningkatkan pangkalan data pelancongan melalui pelaksanaan kajian yang berkaitan dan kaedah lain pengutipan data yang bertepatan masa. Usaha terpenting ialah penubuhan Akaun Satelit Pelancongan (TSA), yang akan memperkukuhkan lagi pangkalan data pelancongan. TSA di rekabentuk bagi menguruskan maklumat berhubung dengan kesan aktiviti pelancongan ke atas pengeluaran, pendapatan, kekayaan dan guna tenaga mengikut kaedah yang selari dengan Sistem Akaun Negara. Seterusnya, peningkatan pangkalan data akan memudah dan menyokong usaha ke arah pembangunan dan promosi produk yang memberi tumpuan kepada pelanggan.

Perwujudan Suasana Karnival

15.32 Dalam usaha untuk menarik ramai lagi pelancong supaya tinggal lebih lama, meningkatkan perbelanjaan dan melakukan lawatan ulangan, usaha-usaha akan dipergiat bagi menampilkan Malaysia sebagai destinasi yang menakjubkan yang dipenuhi pelbagai acara sepanjang tahun dengan suasana karnival. Ini memerlukan kalendar pelancongan terancang sepanjang tahun yang perlu diberi publisiti secara meluas lebih awal. Acara yang perlu diberi penekanan ialah acara tahunan yang memakan masa sebulan yang akan dianjurkan termasuk Perayaan Kemerdekaan, Citrawarna Malaysia, Pesta Air Kebangsaan, Pesta Makanan dan Buah-buahan serta Pertunjukan Pertanian, Hortikultur dan Pelancongan Berasaskan Pertanian Malaysia (MAHA). Di samping itu, acara bertaraf dunia akan terus dianjurkan termasuk Grand Prix Formula Satu, Grand Prix Motosikal Dunia, Perlumbaan Go-Kart Antarabangsa, Le Tour de Langkawi, Perayaan Melaka Bandaraya Bersejarah, Pesta Perahu Naga Antarabangsa Pulau Pinang, Cabaran Eco Borneo, Larian Antarabangsa Gunung Kinabalu dan Motorised Paraglider Tour of Malaysia. Acara baru yang akan dianjurkan termasuk perlumbaan Bot Laju Berkuasa Tinggi Formula Satu Dunia dan pusingan kelayakan Extreme Games (X-Games) peringkat Asia. Memandangkan bertambahnya minat terhadap seni mempertahankan diri dan mengambil kira pelbagai seni mempertahankan diri yang diamalkan di kalangan kumpulan etnik yang berlainan di negara ini, acara dan latihan seni mempertahankan diri akan dianjurkan dan dimasukkan sebagai pakej produk pelancongan bagi menambahkan lagi suasana karnival.

15.33 Hasrat Malaysia untuk menjadi syurga membeli-belah, termasuk mengadakan Karnival Jualan Mega selama sebulan yang akan diadakan tiga kali setahun bukan sahaja menyumbang kepada perwujudan suasana perayaan tetapi juga menawarkan

pelbagai jualan murah kepada pengunjung termasuk barangan pengguna, produk rumahtangga dan hartanah. Dalam tempoh tersebut Kerajaan akan menimbangkan pengurangan cukai tertentu seperti cukai jualan dan duti setem manakala hotel dan restoran akan digalakkan untuk memberi konsesi istimewa. Bagi menilai kejayaan Karnival Jualan Mega, satu kajian impak akan dijalankan. Di samping itu, dengan siapnya pusat jualan gudang berhampiran KLIA dan bandar elektronik yang bertaraf antarabangsa akan meningkatkan lagi aktiviti membeli-belah dan pelancongan. Bandar elektronik akan menjadi satu kawasan khas yang menawarkan pengunjung pelbagai barangan elektrik dan elektronik yang terkini di pasaran. Sektor swasta akan digalakkan untuk menawarkan barangan tulen pada harga yang berpatutan dengan perkhidmatan pembungkusan dan penghantaran yang lebih baik serta memberi jaminan dan sedia menerima balik barang yang dikembalikan.

15.34 Usaha-usaha akan dipergiat bagi menggalakkan lebih banyak hotel menyokong konsep mewujudkan identiti Malaysia dan suasana yang lebih menakjubkan, yang mana boleh dijadikan penggerak jualan yang unik. Ini termasuklah cara rakyat Malaysia menyambut tetamu, memakai pakaian tradisional sebagai pakaian seragam dan mengadakan badan kebudayaan sendiri. Di samping itu, hotel akan digalakkan menyediakan ruang khusus untuk mempamer dan menjual kraftangan tempatan. Bagi menyokong usaha mewujudkan suasana karnival, kehidupan kosmopolitan dengan makanan antarabangsa seperti Bintang Walk akan digalakkan.

Pembangunan Dan Promosi Produk

15.35 Bagi membolehkan sektor pelancongan mencapai pertumbuhan mampan, keperluan dan kehendak pelancong perlu diambil kira. Perubahan permintaan pengguna dan kemunculan segmen yang berbeza mewujudkan peluang baru untuk digembleng. Penekanan yang lebih akan diberi dalam menyelaraskan pembangunan produk bagi memenuhi standard tertentu selaras dengan kehendak dan permintaan pelancong domestik dan luar negara. Iltizam yang lebih besar juga akan ditumpukan dalam mengembang dan meningkatkan produk pelancongan seperti pelancongan berasaskan ekologi, pelancongan berasaskan pertanian, pelancongan desa, kebudayaan dan warisan, pelancongan layar, pendidikan, pelajar dan kesihatan serta pasaran MICE. Di samping itu, insentif akan diberi bagi memudahkan dan membolehkan sektor swasta membangunkan produk pelancongan tumpuan dengan lebih berkesan.

15.36 Pelancongan berasaskan ekologi, pelancongan berasaskan pertanian dan pelancongan desa mempunyai potensi untuk menjana semula ekonomi desa, selaras dengan dasar pengagihan manfaat daripada industri pelancongan dengan lebih meluas. Bagi pelancongan berasaskan ekologi, pembangunan dan pelaksanaannya akan terus berpandukan Pelan Ekopelancongan Kebangsaan. Sehubungan dengan itu, lebih banyak kawasan yang mempunyai potensi pelancongan berasaskan ekologi akan dikenal pasti untuk dibangunkan. Pada masa yang sama usaha-usaha akan dipergiat bagi mempromosi Malaysia sebagai destinasi pelancongan berasaskan

ekologi yang terkenal. Pelancongan berasaskan pertanian dan program tinggal bersama keluarga akan dikaji dan dirumus semula di bawah pembangunan pelancongan desa. Dalam hubungan ini, dengan siapnya Pelan Induk Pelancongan Desa Kebangsaan pada tahun 2001 dijangka akan menyediakan kerangka dan garis panduan yang diperlukan bagi kejayaan pembangunan pelancongan desa.

15.37 Penekanan yang lebih akan ditumpukan dalam menggalakkan lagi pelancongan kebudayaan dan warisan. Usaha gigih akan diambil bagi mendapatkan kemasukan Taman Negara, Semenanjung Malaysia; Gua Niah, Sarawak serta kawasan bersejarah di pusat bandar Pulau Pinang dan Melaka ke dalam Senarai Warisan Dunia dalam tempoh Rancangan. Bagi menambah nilai dan menarik pelancong, penyelidikan akan digalakkan bertujuan memberi maklumat tambahan yang berunsur pendidikan, kisah dan kepercayaan yang menarik mengenai warisan budaya dan sejarah negara. Usaha-usaha lain yang akan diambil termasuklah memperluaskan Pesta Kebudayaan dan Kesenian Langkawi supaya merangkumi kebudayaan dan kesenian Eropah. Istana Budaya akan mengadakan lebih banyak pertunjukan lakonan dan kebudayaan dari negara luar yang bertaraf dunia bagi mempromosi pelancongan kebudayaan serta memberi peluang kepada rakyat Malaysia menikmati dan memperkaya pengalaman kebudayaan mereka. Di samping itu, promosi dan pembangunan kraftangan tempatan akan dipergiatkan bagi menawarkan pelbagai jenis barang dan cenderamata yang menarik kepada pelancong pada harga yang berpatutan.

15.38 Dalam tempoh Rancangan, pelancongan layar, aktiviti perahu layar dan bot untuk bersantai akan terus dibangunkan bagi mendapat faedah daripada jangkauan munculnya Asia sebagai destinasi percutian dan pelancongan layar. Pembangunan produk tersebut akan meliputi pakej perjalanan yang kreatif dan tempat lawatan darat yang menarik bagi memenuhi keperluan pasaran. Pemasaran dan promosi akan diberi penekanan bagi menarik lebih banyak kapal penumpang layar dan bot untuk bersantai singgah di pelabuhan dan jeti Malaysia serta meningkatkan ketibaan pelancong. Pembangunan dan peningkatan kapasiti pelabuhan dan jeti di sepanjang pantai negara akan dijalankan secara berperingkat-peringkat bukan sahaja bertujuan menyediakan pengangkutan penumpang dan kargo tetapi juga untuk promosi pelancongan. Sebagai satu pendekatan bersepadu, kemudahan akan dibangunkan untuk kapal penumpang layar dan bot untuk bersantai, marina dan aktiviti yang berkaitan seperti berperahu layar, memandu bot, menyelam, memancing serta membeli-belah, hiburan, makanan dan penginapan. Ini akan membolehkan kapal penumpang layar dan bot untuk bersantai belayar ke kawasan yang berlainan mengikut minat mereka serta untuk mewujudkan lebih banyak aktiviti bagi meningkatkan tempoh tinggal dan perbelanjaan pelancong. Bagi meningkatkan rangkaian ekonomi, pakej penerbangan-layar yang inovatif untuk pasaran jarak sederhana dan jauh perlu dibangunkan. Apabila siap, kajian oleh Kumpulan Kerja Layar ASEAN akan menggariskan strategi bagi pembangunan pelancongan layar termasuk menentukan kemudahan layar dan keperluan infrastruktur serta pembangunan pelan pemasaran bersama untuk ASEAN.

15.39 Pelancongan pendidikan, pelajar dan kesihatan akan terus dibangunkan bagi memperolehi potensinya dalam menarik kedatangan pelancong yang lebih ramai dan meningkatkan pertumbuhan pelancongan. Sebuah Jawatankuasa Mengenai Pelancongan Pendidikan akan dibentuk bagi menerajui aktiviti seperti pemasaran dan promosi serta memudahkan prosedur pentadbiran untuk pelajar dan ibu bapa mereka. Memandangkan meningkatnya permintaan bagi pelancongan pelajar, satu program akan dibentuk bagi menyelaraskan dan memudahkan kunjungan ke sekolah sebagai sebahagian daripada pakej lawatan. Jawatankuasa Kebangsaan bagi Pelancongan Kesihatan akan meningkatkan usahanya dalam mempercepat pertumbuhan pelancongan kesihatan termasuk rawatan perubatan dan pergigian.

15.40 Usaha-usaha yang giat akan dijalankan bagi menampilkan dan mempromosi Malaysia secara aktif sebagai destinasi utama MICE dengan sasaran supaya persatuan, multinasional dan pertubuhan antarabangsa mengadakan lebih banyak persidangan, pameran dan insentif pelancongan di Malaysia. Pembangunan sebuah Pusat Konvensyen di Wilayah Persekutuan Putrajaya serta Pusat Pameran dan Konvensyen Kebangsaan (NECC) di Subang, Selangor dengan kemudahan yang canggih dan terkini akan merencanakan perluasan pasaran MICE. Di samping itu, keupayaan institusi dan sumber tenaga manusia akan diperkukuhkan. Bagi tujuan ini, penubuhan sebuah organisasi bagi memaju dan membangunkan pasaran MICE akan dikaji. Langkah-langkah juga akan diambil bagi membangunkan golongan profesional yang mempunyai kemahiran dalam menganjur dan menguruskan acara besar termasuk persidangan dan pameran.

15.41 Segmen pasaran lain yang akan terus digalakkan secara aktif ialah pasangan berbulan madu, golongan silver-haired dan industri perfileman. Pasangan berbulan madu merupakan pasaran yang sedang berkembang pesat dan berpotensi untuk berbelanja besar. Bagi menggalakkan lagi program silver-haired prosedur pentadbiran dan kawal selia akan dikaji secara berterusan supaya lebih menarik dan mudah bagi membolehkan warga tua dari negara asing tinggal di Malaysia untuk satu tempoh yang dilanjutkan. Industri perfileman asing akan digalakkan membuat penggambaran filem mereka di negara ini memandangkan mereka bukan sahaja membawa tukaran asing tetapi juga memberi publisiti yang meluas yang mana diperlukan untuk promosi pelancongan.

15.42 Usaha pemasaran dan promosi akan ditumpu ke arah menonjolkan nama Malaysia secara berterusan di pasaran utama luar negara dengan memperkukuhkan imej negara sebagai pilihan utama destinasi percutian. Selaras dengan strategi untuk mempelbagai pasaran pelancongan melalui peningkatan bahagian pasaran daripada pasaran perjalanan jarak sederhana dan jauh, sebanyak lapan buah lagi pejabat Tourism Malaysia akan ditubuhkan dalam tempoh RMKe-8. Dengan ini, bilangan pejabat Tourism Malaysia di luar negeri akan meningkat kepada 30 buah. Dengan penubuhan pejabat tersebut, perhatian yang lebih akan diberi kepada kehendak,

keperluan dan minat tertentu setiap pasaran strategik bagi merumuskan promosi yang lebih agresif dan memberi tumpuan kepada pelanggan supaya merealisasikan minat mereka dengan membuat perjalanan ke Malaysia dan memesatkan lagi prestasi industri pelancongan. Di samping itu, usaha-usaha promosi yang lebih akan diambil bagi menarik pelancong dari Amerika Syarikat yang secara relatifnya mempunyai potensi pasaran yang besar yang belum diterokai. Penekanan juga akan diberi terhadap keperluan memberi penerangan yang tepat mengenai Malaysia sebagai usaha untuk menarik pelancong. Bagi mempercepatkan pertumbuhan industri pelancongan peruntukan untuk pemasaran dan promosi di bawah belanjawan mengurus tahunan akan ditambah. Di samping itu, bagi memanfaatkan potensi di bidang ICT, sebuah portal bertaraf dunia akan dilancarkan. Portal ini akan menyediakan teknologi rentas sempadan bukan sahaja untuk promosi pemasaran destinasi sejagat tetapi juga bagi mendapatkan manfaat berasaskan penggunaan e-dagang yang dijangka meluas dalam industri pelancongan.

15.43 Promosi pelancongan domestik akan terus diberi keutamaan memandangkan kepentingannya bagi pertumbuhan sektor pelancongan yang meriah. Strategi pemasaran adalah untuk membangun dan memupuk budaya Malaysia dalam merancang percutian secara tetap. Dalam hubungan ini, kempen pelancongan domestik akan dipergiatkan bagi mempromosi Malaysia sebagai destinasi percutian yang menarik untuk rakyat negara ini.

Pembangunan Sumber Tenaga Manusia

15.44 Pelaburan dalam pembangunan sumber tenaga manusia akan terus diberi keutamaan bagi mencapai tahap kecekapan dan profesionalisme yang tertinggi untuk memastikan industri pelancongan berdaya saing. Sehubungan dengan ini, peranan NTHRDC menjadi bertambah penting untuk menyelia dan menyelaras latihan dalam industri pelancongan. Bagi memenuhi cabaran peningkatan yang berterusan dan permintaan baru industri pelancongan, SKK yang sedia ada akan dikaji semula manakala SKK yang baru akan dibangunkan. Kepentingan budi bahasa, ramah tamah dan perkhidmatan yang cekap oleh mereka yang bertugas di barisan hadapan dalam industri pelancongan akan diberi penekanan selanjutnya. Di samping itu, latihan untuk pemandu pelancong akan dipertingkatkan bagi meninggikan tahap kecekapan mereka dan membolehkan mereka memberi perkhidmatan berkualiti yang lebih baik. Sehubungan dengan itu, pemandu pelancong perlu berpengetahuan dalam bahasa Inggeris dan bahasa asing lain serta mahir dengan pengetahuan sejarah dan latar belakang sesuatu kawasan pelancongan. Kerjasama di antara sektor awam dan swasta akan digalakkan bagi meningkatkan bilangan program latihan. Dengan siapnya kajian mengenai pembangunan sumber tenaga manusia dalam industri pelancongan pada tahun 2001 akan menyediakan satu pelan tindakan yang menyeluruh dan bersepadu bagi meningkatkan lagi keupayaan sumber tenaga manusia dalam industri pelancongan. Ianya juga akan menangani isu berhubung dengan pertukaran kerja dan pembangunan kerjaya dalam industri tersebut.

Rangkaian Perhubungan

15.45 Pengangkutan udara, darat dan laut akan terus dipertingkatkan bagi memudahkan rangkaian perhubungan dan pertumbuhan industri pelancongan. Bagi tujuan ini, rundingan akan dijalankan untuk mengembangkan rangkaian perhubungan udara antarabangsa di pasaran pelancong strategik yang baru serta untuk mempromosi KLIA sebagai hub serantau. Pada masa yang sama penerbangan sewa khas dari destinasi ke destinasi bagi pelancong asing akan terus digalakkan. Peningkatan lapangan terbang Mulu dan Miri di Sarawak serta peningkatan jalan raya ke kawasan tarikan utama pelancong seperti Taman Negara, Semenanjung Malaysia juga akan dijalankan bagi menampung ketibaan pelancong yang dijangka meningkat ke kawasan berkenaan. Usaha ini akan disokong dengan peningkatan kualiti dan kecekapan perkhidmatan rel untuk penumpang serta penekanan terhadap kaedah multimodalisme dalam tempoh Rancangan. Pembangunan dan peningkatan terminal khusus untuk penumpang di pelabuhan utama akan digalakkan bagi menyokong pertumbuhan pelancongan layar. Di samping itu, penekanan akan diberi dalam meningkatkan rangkaian perhubungan, khususnya di Sabah dan Sarawak serta kawasan yang kurang membangun bagi memenuhi pertambahan permintaan daripada penduduk tempatan dan pelancong. Memandangkan peraturan imigresen dan kastam merupakan bahagian terpenting dalam rangkaian perhubungan, prosedur untuk masuk dan keluar akan dipermudahkan lagi bagi memastikan perjalanan tanpa gangguan.

Jaminan Keselesaan, Keselamatan Dan Kesejahteraan Pelancong

15.46 Keselesaan, keselamatan dan kesejahteraan pelancong amat penting bagi kejayaan industri pelancongan. Kerajaan akan meningkatkan rondaan keselamatan khususnya di kawasan peranginan terpencil, bagi memastikan keselamatan pelancong. Pada masa yang sama, keutamaan yang tinggi akan terus diberi kepada pematuhan langkah-langkah keselamatan dalam pengangkutan penumpang melalui jalan raya, rel, laut dan udara. Pengusaha, pemandu pelancong dan pengajar dalam bidang pelancongan perlu lebih peka terhadap kesejahteraan pelancong dan berusaha bagi memastikan keselesaan dan keselamatan mereka. Di samping itu, usaha selanjutnya akan dijalankan bagi menyediakan barangan dan perkhidmatan berkualiti kepada pelancong pada harga yang berpatutan. Latihan secukupnya akan disediakan bagi melahirkan pekerja profesional dan cekap yang mengamalkan standard keselamatan yang tinggi. Beberapa projek akan juga dilaksanakan bagi mengindah dan mencantikkan pantai dan sungai di negara ini. Selanjutnya, usaha-usaha yang lebih akan diambil bagi mengurangkan pencemaran udara dan meningkatkan kualiti udara. Langkah-langkah ini adalah perlu bagi mengukuhkan imej Malaysia sebagai negara yang selamat dan selesa dikunjungi.

Pakatan Strategik Dan Kerjasama Antarabangsa

15.47 Pakatan strategik yang membolehkan pesertanya memperolehi manfaat sinergistik melalui skala ekonomi akan dilaksanakan dengan lebih aktif. Ini akan melibatkan penggabungan sumber dan proses saling melengkapi di antara produk dan perkhidmatan dalam dunia perniagaan. Dalam hubungan ini, syarikat penerbangan, kumpulan lawatan dan hotel akan terus digalakkan supaya membentuk pakatan strategik dan perkongsian bestari dalam menguruskan pakej lawatan bersama di peringkat serantau bagi meningkatkan keuntungan dan daya saing. Pada masa yang sama, kerjasama dengan organisasi pelancong kebangsaan (NTO), kumpulan pelancongan serantau dan organisasi pelancongan antarabangsa akan ditingkatkan bagi memberi dorongan tambahan kepada prestasi industri pelancongan. Dalam hubungan ini, usaha kerjasama serantau akan diperkukuh, khususnya bersempena dengan Tahun Melawat ASEAN 2002. Di samping itu, akan wujud liberalisasi secara beransur-ansur dalam perkhidmatan pelancongan di bawah Perjanjian Kerangka ASEAN bagi Perkhidmatan. Selanjutnya, Pasukan Khas NTO mengenai Rundingan Perdagangan dalam Sektor Pelancongan akan mengadakan rundingan bagi mendapatkan persetujuan di kalangan negara ahli untuk meliberalisasikan perkhidmatan pelancongan. Memandangkan Malaysia mempunyai kelebihan dalam pelancongan berasaskan ekologi, negara akan mengambil manfaat sepenuhnya daripada promosi Tahun Ekopelancongan Antarabangsa pada tahun 2002 oleh Pertubuhan Pelancongan Sedunia. Malaysia akan menggunakan acara promosi berprofil tinggi ini, bukan sahaja untuk melahirkan kesedaran dan minat yang lebih besar tetapi juga bagi meningkatkan pembangunan dan pertumbuhan pelancongan berasaskan ekologi.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 15-5 PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK PELANCONGAN, 1996-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Pemuliharaan Warisan/Sejarah Negara	56.0	42.4	125.0
Penginapan	49.0	34.0	35.5
Pengindahan/Kebersihan & Perlindungan Alam Sekitar	89.2	69.5	295.3
Kemudahan & Infrastruktur	335.5	276.2	473.6
Lain-lain	75.8	62.1	79.6
Jumlah	605.5	484.2	1,009.0

15.48 Bagi tempoh RMKe-8, peruntukan pembangunan untuk pelancongan adalah sebanyak RM1 bilion, seperti ditunjukkan dalam Jadual 15-5. Peruntukan yang disediakan memberi tumpuan terhadap kombinasi program yang boleh memaksimumkan

pulangan kepada industri pelancongan dan ekonomi. Program utama yang akan dilaksanakan termasuklah pemuliharaan dan baik pulih tempat bersejarah negara, pengindahan dan perlindungan alam sekitar, pembangunan produk pelancongan serta penyediaan tempat penginapan sederhana dan kemudahan infrastruktur berkaitan dengan pelancongan.

15.49 Industri pelancongan akan menjadi penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan. Teras dasar keseluruhan ialah untuk mencapai pertumbuhan pesat pelancongan secara mampan. Ini memerlukan usaha yang gigih bukan sahaja oleh sektor awam dan swasta tetapi juga rakyat secara keseluruhannya. Kejayaan pelaksanaan langkah-langkah strategik, termasuk pembangunan mampan, pendekatan menyeluruh dan bersepadu, mewujudkan suasana perayaan dan karnival, pembangunan produk yang memberi tumpuan kepada kehendak pelanggan, keselesaan dan keselamatan pelancong serta peningkatan pakatan strategik dan kerjasama antarabangsa, akan menjadi daya penggerak kepada industri pelancongan bagi mencapai potensi sepenuhnya.

BAB 16 : PERDAGANGAN PENGEDARAN

I. PENDAHULUAN

16.01 Sektor perdagangan pengedaran yang terdiri daripada perdagangan borong dan runcit, memberi sumbangan yang penting kepada ekonomi dari segi menjana output dan guna tenaga dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7). Walau bagaimanapun, kelembapan ekonomi pada tahun 1998 menyebabkan permintaan agregat yang rendah yang mana telah menjejaskan sektor perdagangan borong dan runcit. Sektor berkenaan telah menerima baik langkah-langkah yang diambil bagi merangsang permintaan domestik dan bertindak balas dengan pertumbuhan yang positif menjelang akhir tempoh Rancangan selaras dengan pemulihan ekonomi negara.

16.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), sektor perdagangan pengedaran akan terus diperkukuh dan dipertingkatkan bagi menghadapi cabaran globalisasi dan liberalisasi serta kehendak pengguna yang lebih memilih. Teras dasar keseluruhan adalah untuk meningkatkan kecekapan dan produktiviti bagi mencapai pertumbuhan mampan dalam sektor ini serta meningkatkan kesejahteraan pengguna dan kualiti hidup. Bagi tujuan ini, strategi yang akan dilaksanakan termasuk langkah-langkah untuk meningkatkan daya saing, menyediakan persekitaran institusi dan kawal selia yang sesuai, membentuk rantai yang lebih kukuh dan memperluas perdagangan elektronik (e-dagang). Di samping itu, perlindungan pengguna dan kawalan kestabilan harga akan diberi penekanan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

16.03 Sektor perdagangan borong dan runcit telah mencatatkan pertumbuhan purata tahunan sebanyak 4.2 peratus dalam tempoh RMKe-7 di sebalik mengalami pertumbuhan negatif sebanyak 3.1 peratus pada tahun 1998. Penurunan tersebut disebabkan sebahagian besarnya oleh kelembapan perbelanjaan pengguna akibat kesan kekayaan yang negatif yang timbul daripada kejatuhan menjunam harga saham dan ketidaktentuan dalam guna tenaga. Walau bagaimanapun, pemulihan ekonomi Malaysia diikuti dengan tindakbalas dalam keyakinan pengguna serta penurunan kadar faedah dan syarat kredit yang lebih longgar seperti kad kredit dan sewa beli kereta penumpang telah menyumbang kepada pertumbuhan sektor perdagangan pengedaran sebanyak 2.5 peratus pada tahun 1999 dan 5.9 peratus pada tahun 2000. Guna tenaga dalam sektor perdagangan borong dan runcit telah mengalami pertumbuhan pada kadar purata tahunan sebanyak 3.3 peratus daripada 896,000 pekerjaan pada tahun 1995 kepada 1,055,000 pekerjaan pada tahun 2000.

Perkembangan Dalam Perdagangan Pengeedaran

16.04 Struktur Perdagangan Pengeedaran. Jumlah pertubuhan borong dan runcit telah meningkat sebanyak 12.6 peratus daripada 192,200 pertubuhan pada tahun 1995 kepada 216,400 pada tahun 1998. Struktur sektor perdagangan pengeedaran telah berubah dalam tempoh Rancangan dengan meningkatnya kehadiran pasaraya hyper, pasaraya dan jualan langsung. Pertumbuhan rangkaian runcit bersaiz besar yang menjalankan fungsi borong dan runcit secara bersepadu telah memberi kesan kepada pemborong dan peruncit tradisional yang berada dalam kawasan sasar pasaraya hyper berkenaan.

16.05 Kaji selidik mengenai tabiat membeli-belah pada tahun 1997 menunjukkan bahawa kedai runcit dan kedai bekalan keperluan kekal sebagai tempat membelibelah yang paling popular bagi barang keperluan dan makanan. Pasar basah, pasar tani dan pasar malam juga turut popular di mana 40 peratus responden merupakan pengunjung tetap. Bilangan mereka yang membeli-belah di pasaraya meningkat sebanyak 1.5 kali ganda manakala mereka yang membeli-belah di pasaraya hyper meningkat lebih sekali ganda sejak 1995. Kajian mengenai Impak Pasaraya Hyper ke atas Perdagangan Pengeedaran pada tahun 1999 mendapati bahawa jualan pasaraya hyper dianggarkan sebanyak RM700 juta pada tahun 1999 yang merupakan 0.4 peratus daripada keseluruhan jualan dalam perdagangan borong. Kajian tersebut juga mendapati pasaraya hyper telah menjejaskan jualan 58 peratus peruncit di kawasan yang berhampiran dengannya. Dari segi harga, 35 peratus daripada peruncit yang dikaji menyatakan mereka telah menurunkan harga sebagai langkah menghadapi persaingan daripada pasaraya hyper.

16.06 Francais. Francais menawarkan kaedah bagi menggalakkan usahawan dalam perdagangan pengeedaran dengan pelaburan modal yang pada relatifnya rendah dan mempunyai kemungkinan besar untuk berjaya. Jenama, sistem, panduan, latihan dan sokongan daripada pemberi francais merupakan antara faktor utama dalam menjamin kejayaan perniagaan francais. Usaha terpenting dalam memajukan francais ialah dengan termaktubnya Akta Francais 1998 yang menyediakan kerangka yang diperlukan dalam mengawal selia dan memajukan industri francais. Akta tersebut menyediakan persekitaran yang sesuai bagi memajukan pembangunan francais secara teratur dengan mensyaratkan semua perniagaan francais diwajibkan berdaftar dengan Pendaftar Francais yang mana meningkatkan kerjasama dan iltizam di antara pemberi dan pemegang francais. Di samping itu, Majlis Penasihat Francais telah ditubuhkan bagi membuat perakuan kepada Kerajaan berhubung dengan isu dan hala tuju industri francais.

16.07 Program Pembangunan Francais (PPF) telah diperkenalkan sebagai satu strategi untuk menambah bilangan usahawan Bumiputera dalam perniagaan runcit. Program tersebut mengenal pasti produk dan perkhidmatan untuk difrancaiskan,

JADUAL 16-1
BILANGAN PERNIAGAAN FRANCAIS MENGIKUT
SEKTOR DAN KUMPULAN ETNIK, 2000

Sektor	Bumiputera	Bukan Bumiputera
Makanan	72	142
Produk Kegunaan Rumahtangga	189	509
Pusat Perubatan dan Farmasi	29	5
Tanda Arah	5	-
Penyenggaraan Bangunan	31	3
Taman Asuhan Kanak-kanak dan Gimnasium	5	20
Telekomunikasi	3	7
Cermin Mata	11	12
Kosmetik	108	79
Percetakan	11	-
Komputer	13	6
Barangan Kulit dan Pakaian	22	33
Kedai Buku dan Alatulis	4	4
Perunding	1	-
Kraftangan	4	1
Pusat Pendidikan	2	5
Hotel	16	-
Penyelenggaraan Kenderaan Bermotor	27	270
Kedai Gambar	41	441
Kedai Emas	6	18
Perkhidmatan Penghantaran	3	-
Peruncitan	1	-
Jumlah	604	1,555

khususnya produk yang memerlukan kos pelaburan yang rendah, membantu membangunkan pakej francais untuk produk tempatan serta menemukan usahawan Bumiputera selaku pemegang francais utama dengan pemberi francais antarabangsa. Dalam tempoh akhir Rancangan, usahawan Bumiputera memiliki 604 perniagaan francais manakala usahawan bukan-Bumiputera memiliki

1,555 perniagaan francais, seperti ditunjukkan dalam Jadual 16-1. Francais tersebut terutamanya tertumpu dalam perniagaan yang berkaitan dengan makanan, produk kegunaan rumahtangga, kosmetik, penyelenggaraan kenderaan bermotor dan kedai gambar.

16.08 Jualan Langsung. Akta Jualan Langsung 1993 mendefinisikan jualan langsung sebagai jualan dari pintu ke pintu atau jualan melalui pesanan pos. Sehingga akhir tahun 2000, sejumlah 750 lesen jualan langsung telah dikeluarkan yang terdiri daripada 450 syarikat pemasaran pelbagai peringkat serta 300 syarikat pemasaran satu peringkat dan pesanan pos. Pelbagai jenis produk seperti makanan, kosmetik, produk kesihatan dan kegunaan rumahtangga telah dijual. Dalam tempoh Rancangan, jumlah jualan daripada jualan langsung ialah RM17.8 bilion pada kadar purata pertumbuhan tahunan sebanyak 9.1 peratus. Pertumbuhan industri ini disebabkan oleh beberapa faktor termasuk gaya hidup yang sibuk dengan kurangnya masa untuk membeli-belah di kedai, perhatian secara peribadi dan keyakinan terhadap Akta Jualan Langsung 1993.

16.09 Kerajaan telah memperkenalkan beberapa langkah bagi memajukan lagi industri jualan langsung. Bagi menggalakkan penyertaan Bumiputera dalam syarikat jualan langsung yang didapati masih rendah iaitu sebanyak 22 peratus pada tahun 1999, syarikat jualan langsung yang baru serta syarikat sedia ada dengan nilai jualan tahunan melebihi RM15 juta disyaratkan mempunyai ekuiti Bumiputera. Semua syarikat jualan langsung digalakkan menjadi ahli Persatuan Jualan Langsung Malaysia atau Persatuan Pemasaran Pelbagai Peringkat bagi tujuan menggalakkan

pengawalseliaan sendiri dan amalan beretika. Di samping itu, pengeluaran lesen jualan langsung yang baru telah dibekukan untuk tempoh setahun berkuat kuasa mulai 1 Jun 2000 bertujuan membolehkan Kerajaan mengkaji semula dan mengambil langkah yang sesuai bagi memastikan industri tersebut membangun dengan sihat.

16.10 Pasar Tani dan Pasar Basah. Pasar tani dan pasar basah kekal sebagai kaedah perniagaan runcit yang popular dalam tempoh Rancangan. Pasar tersebut menyediakan peluang untuk bekerja sendiri, khususnya semasa krisis ekonomi dan meningkatkan pendapatan peniaga dan petani. Menjelang akhir tahun 2000, terdapat 131 pasar tani dengan 5,467 gerai di Semenanjung Malaysia manakala bilangan pasar basah ialah 412 buah dengan 21,360 gerai.

16.11 Jualan Gudang. Jualan gudang telah dianjurkan oleh sektor swasta bagi suatu tempoh masa yang singkat dengan tujuan meningkatkan jualan khususnya untuk pakaian, kasut dan kelengkapan rumahtangga. Peningkatan dalam jualan gudang mencerminkan popularitinya dalam tempoh Rancangan. Jualan gudang telah berjaya menarik pengguna disebabkan harga yang pada relatifnya rendah berbanding dengan harga jualan runcit di kedai biasa.

16.12 Pengukuhan Perdagangan Pengeedaran. Dalam tempoh RMKe-7, usahausaha telah diambil bagi memperkukuh sektor perdagangan pengeedaran. Sebagai sebahagian daripada usaha untuk memodenkan sektor ini, projek pengimbasan kod turus (bar code scanning) telah dilancarkan pada 6 Mei 1997. Pada peringkat awal, lima pasaraya di Lembah Klang mengambil bahagian dalam projek perintis ini. Pelaksanaan projek ini telah menghasilkan penjimatan dalam input buruh disebabkan para peruncit tidak perlu meletakkan tanda harga pada setiap barang tetapi hanya perlu meletakkan tanda harga di rak pameran sahaja. Di samping penjimatan dalam kos operasi, masa yang diambil untuk menyemak dan membayar barang yang dibeli juga telah dapat dikurangkan dengan ketara. Berasaskan kejayaan projek perintis dalam meningkatkan kecekapan dan kepuasan pelanggan, projek ini telah dilaksanakan di seluruh negara pada tahun 1999 yang meliputi 159 rangkaian kedai runcit.

16.13 Dalam tempoh Rancangan, langkah-langkah telah juga diambil bagi meningkatkan keupayaan pengurusan dan pemasaran peniaga dalam membekalkan produk yang mempunyai nilai ditambah melalui peningkatan dalam pembungkusan dan persembahan serta pembezaan produk yang lebih besar. Bagi tujuan ini, seminar yang telah dianjurkan dalam tempoh Rancangan termasuk Bengkel mengenai Perdagangan Visual dan Bengkel mengenai Kemudahan Eksport melalui Pameran, Latihan mengenai Pelan Pemasaran untuk Para Pengeksport, Latihan mengenai Pembangunan Jenama untuk Eksport serta Seminar mengenai Korea Selatan: Peraturan Pembungkusan, Pelabelan dan Import bagi Produk Makanan Yang Diproses. Bagi mempromosi produk Malaysia di seberang laut, Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) telah menyertai 23 pameran

perdagangan antarabangsa yang melibatkan 297 peserta dan menjana nilai jualan sebanyak RM31.9 juta pada tahun 2000. Di samping itu, perkhidmatan teknikal dan khidmat nasihat telah diberi oleh Majlis Amanah Rakyat (MARA) bagi memperbaiki cara pembungkusan dan meningkatkan nilai ditambah.

16.14 Promosi Kempen Membeli Barangan Buatan Malaysia bertujuan mengurangkan import dan memperkukuhkan ekonomi. Kempen tersebut telah dilancarkan di seluruh negara pada tahun 1998 melalui usaha bersepadu di antara Kerajaan, industri dan media. Ianya menjadi penggerak kepada pengilang dan pengeluar pertanian berikutan bahagian pasaran barangan keluaran tempatan telah berkembang, yang mana telah meningkatkan keperluan pengedaran input dan barangan tempatan. Logo Buatan Malaysia telah diperkenal bagi memudahkan pengenalan produk Malaysia sebagai sokongan kepada Kempen Membeli Barangan Buatan Malaysia. Di samping itu, usaha telah diambil dalam menggalakkan pembangunan jenama sendiri bagi negara. Di antara jenama Malaysia yang terkenal termasuklah pakaian Don, pewter Royal Selangor dan produk bayi Anakku. Selanjutnya, wujud kecenderungan di mana peruncit yang besar mengambil daya usaha menjual produk mereka menggunakan jenama mereka sendiri. Pada umumnya, produk seperti itu mempunyai kualiti yang boleh diterima dan dijual pada harga yang lebih murah berbanding dengan produk yang sama dari jenama lain yang telah terkenal, dengan itu menawarkan lebih banyak pilihan kepada pengguna.

E-dagang

16.15 E-dagang meliputi aktiviti perniagaan menggunakan Internet, menjual barangan dan perkhidmatan yang dihantar secara luar talian (offline) serta perkhidmatan yang boleh dihantar secara dalam talian (online). Ianya menawarkan peluang yang besar bagi sektor perdagangan pengedaran untuk mengembangkan pangkalan pelanggan, memasuki pasaran baru, menyusun semula pengurusanannya dan meningkatkan produktiviti. Bagi menggunakan sepenuhnya potensi e-dagang, langkah-langkah telah diambil dalam menyediakan persekitaran yang sesuai bagi pembangunan e-dagang seperti penyediaan kerangka kawal selia yang komprehensif mengenai undang-undang siber, undang-undang harta intelek dan infrastruktur yang diperlukan.

16.16 Dalam tempoh Rancangan, sektor perdagangan pengedaran telah membangunkan kemudahan membeli-belah secara dalam talian yang menawarkan kemudahan membeli-belah daripada tempat kediaman atau sebarang tempat melalui perhubungan Internet 24 jam sehari sepanjang tahun. Sehubungan dengan ini, rangkaian peruncitan seperti Mid-Valley Megamall dan Parkson Grand menyokong kehadiran kedai mereka dengan peluang membeli-belah secara dalam talian sebagai satu saluran pengedaran alternatif. Inisiatif yang lain termasuklah Mall of Malaysia yang dilancarkan pada tahun 1997, sebagai sebuah stor Internet yang menawarkan

pelbagai jenis produk seperti hadiah, buku, pakaian, produk penjagaan kesihatan dan kelengkapan audio kereta.

16.17 Kajian berhubung dengan keupayaan dan kesediaan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) dalam e-dagang pada tahun 1999 termasuk juga perdagangan pengedaran mendapati lebih daripada separuh firma yang dikaji tidak mempunyai keupayaan prasyarat seperti penggunaan pesanan elektronik dan pangkalan data semasa untuk pelanggan, pembekal dan produk. Kurang daripada 10 peratus PKS yang mempunyai rantai dalam talian dengan rakan perniagaan utama dan sistem pesanan dan pembayaran berasaskan Internet. Kajian yang sama di kalangan syarikat besar pada tahun 1999 mendapati firma dalam perdagangan borong dan runcit secara relatifnya bersedia menggunakan e-dagang berbanding dengan sektor lain seperti pertanian dan pembinaan. Syarikat borong dan runcit bersaiz besar yang dikaji berkeupayaan dari segi membangunkan pangkalan data berkomputer untuk pelanggan, pembekal dan produk mereka. Walau bagaimanapun, keupayaan dari segi pengambilan pesanan dan pembayaran melalui Internet adalah rendah. Di samping itu, kira-kira seperempat daripada syarikat yang dikaji mempunyai strategi e-dagang yang jelas dan kurang daripada separuh yang mempunyai laman web sendiri. Penemuan ini menyediakan asas untuk pembentukan strategi bagi terus membangunkan e-dagang.

Penyertaan Bumiputera

16.18 Bagi menggalakkan penyertaan Bumiputera dalam perdagangan pengedaran, Kerajaan terus melaksanakan langkah-langkah untuk mendorong penyertaan mereka. Bantuan telah diberi dalam pelbagai bentuk termasuk lesen, kemudahan kredit, premis perniagaan, perkhidmatan teknikal dan khidmat nasihat serta latihan dan pembangunan keusahawanan. Dalam tempoh 1997-2000, sebanyak 2,847 lesen pemborong dan 6,157 lesen peruncit bagi barangan kawalan telah dikeluarkan kepada usahawan Bumiputera. Di samping itu, sebanyak 309 lesen pemborong beras, 54 lesen pengimport beras dan lapan lesen pengeksport beras telah dikeluarkan kepada usahawan Bumiputera.

16.19 Dalam tempoh RMKe-7, Kerajaan telah menyediakan pelbagai bantuan kewangan kepada usahawan Bumiputera di bidang perdagangan pengedaran. Dalam hubungan ini, MARA telah memberi pinjaman berjumlah RM241.1 juta yang memberi manfaat kepada 7,734 usahawan Bumiputera. Sumber pembiayaan yang lain termasuk Tabung Kewangan Usahawan Kecil (SEFF), Tabung Usahawan Kecil (SEF) dan Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga (TEKUN). Sejumlah RM39.8 juta telah dikeluarkan di bawah SEFF, yang memberi manfaat kepada 1,428 usahawan manakala SEF meluluskan sebanyak RM383.8 juta kepada 33,910 usahawan yang terlibat dalam perdagangan pengedaran. Di samping itu, pinjaman bernilai RM60.2 juta telah diberi kepada 20,390 usahawan di bawah TEKUN.

16.20 Program untuk menyediakan premis perniagaan yang strategik kepada usahawan Bumiputera terus dilaksanakan dalam tempoh Rancangan. Bagi tujuan ini, sebanyak 271 premis perniagaan dengan 4,236 lot terletak di kompleks dan aked perniagaan, rumah kedai, pasar, gerai dan bazar telah disediakan oleh MARA untuk disewa. Dengan siapnya 11 kompleks membeli-belah yang meliputi keluasan kawasan kira-kira 241,500 meter persegi dengan 1,138 lot oleh UDA Holdings Berhad turut membantu usahawan Bumiputera dalam mendapatkan premis perniagaan. Di samping itu, agensi kerajaan yang lain seperti Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN) menyediakan sebanyak 5,772 lot dan Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia (PKKM) juga menyediakan sebanyak 60 lot untuk usahawan Bumiputera dalam perdagangan pengedaran.

16.21 Latihan terus menjadi strategi penting dalam pembangunan keusahawanan. Dalam tempoh Rancangan, MARA melatih seramai 13,764 peserta Bumiputera. Kursus latihan meliputi bidang-bidang seperti perniagaan, pemasaran dan perundingan. Bagi meningkatkan kecekapan dan keberkesanan program latihan, MARA juga berkerjasama dengan sektor swasta dalam menjalankan latihan amali di pasaraya dan pasaraya hyper. Di samping itu, latihan perantis telah diberi kepada 3,557 peserta di bawah Program Latihan Usahawan bagi meningkatkan tahap kecekapan mereka dengan penekanan ke atas latihan amali.

16.22 Skim Usahawan Siswazah telah diperkenalkan pada tahun 1998 bagi melatih siswazah yang memiliki pendidikan tinggi mengenai cara untuk memulakan perniagaan dan menjadi usahawan. Sehingga Disember 2000, seramai 1,144 peserta telah menjalani latihan asas perniagaan. Sebuah dana bernilai RM10 juta telah ditubuhkan dan diuruskan oleh Bank Pembangunan dan Infrastruktur bagi menyediakan bantuan kewangan kepada siswazah untuk memulakan perniagaan mereka. Nilai pinjaman yang diberi adalah dalam lingkungan RM20,000 hingga RM250,000. Sehingga Disember 2000, pinjaman bernilai RM7.4 juta telah diluluskan kepada 86 pemohon yang mana 20 daripadanya untuk tujuan berkaitan dengan penjualan runcit barangan seperti komputer, peralatan sukan, kelengkapan kereta, buku dan hadiah.

16.23 Unit Penyertaan Bumiputera di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna telah ditubuhkan pada tahun 1999 bertujuan meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam perdagangan pengedaran. Konvensyen mengenai Bumiputera dalam Perdagangan Pengedaran telah dianjurkan pada tahun 2000 bertujuan mendapatkan maklum balas berhubung dengan isu yang dihadapi oleh usahawan Bumiputera sektor berkenaan. Resolusi konvensyen tersebut memberi input tambahan untuk pembentukan pelan tindakan komprehensif bagi menggalakkan penyertaan aktif Bumiputera dalam sektor ini.

Pewujudan Rantaian Yang Rapat Dengan Sektor Lain

16.24 Perdagangan pengedaran telah mewujudkan rantaian yang rapat dengan sektor perkhidmatan sokongan, pertanian, pembuatan dan pelancongan dalam tempoh Rancangan. Perkhidmatan sokongan logistik, yang terdiri daripada ejen penghantaran, penghantaran fret, syarikat pengangkutan darat, syarikat perkapalan dan kargo udara telah menyumbang ke arah peningkatan dan perluasan perdagangan pengedaran. Ini disebabkan terutamanya oleh perluasan dan peningkatan jalan raya, lebuh raya, infrastruktur kereta api, pelabuhan, lapangan terbang dan komunikasi yang telah memudahkan peningkatan dalam khidmat logistik. Peningkatan dalam kecekapan melalui masa penghantaran yang cepat dan produktiviti yang diperolehi oleh khidmat logistik, seterusnya telah menyumbang kepada peningkatan dalam kecekapan rantaian pembekalan dan sistem pengedaran untuk pasaran domestik dan eksport. Rantaian dengan sektor pertanian dan pembuatan telah diperkukuhkan melalui pelaksanaan Dasar Pertanian Negara Ketiga (DPN3) dan Pelan Induk Perindustrian Kedua (IMP2). Dalam hubungan ini, aktiviti telah dijalankan bagi memudahkan promosi pembangunan dan pembezaan produk serta pemasaran dan pengedaran telah menjana nilai ditambah yang lebih tinggi untuk ekonomi.

16.25 Usaha-usaha yang dijalankan dalam tempoh Rancangan bagi memperkenalkan Malaysia sebagai sebuah pusat membeli-belah antarabangsa yang utama telah menjadi penggerak kepada rantaian yang rapat di antara sektor pelancongan dan perdagangan pengedaran. Karnival Jualan Mega selama sebulan yang diadakan sebanyak tiga kali pada tahun 2000 di seluruh negara telah berjaya menarik lebih ramai orang untuk membeli-belah telah merangsang pertumbuhan perdagangan borong dan runcit. Di samping itu, Sistem Aliran Ringan I (LRT STAR) dan Sistem LRT II (LRT PUTRA), yang mula beroperasi dalam tempoh Rancangan, serta integrasi infrastruktur pengangkutan bandar telah menyediakan cara pengangkutan yang mudah ke kompleks membeli-belah. Usaha ini telah membantu pertumbuhan dalam perbelanjaan pelancongan dan permintaan pengguna, yang telah meningkatkan pertumbuhan sektor perdagangan pengedaran.

Jaminan Bekalan Barangan Keperluan Yang Mencukupi

16.26 Dalam tempoh Rancangan, langkah-langkah telah diambil bagi memastikan bekalan barangan keperluan yang mencukupi pada harga yang berpatutan melalui pemantauan teliti oleh Pasukan Petugas bagi Barangan Perlu dan Panel Khas bagi Bahan-bahan Bangunan. Bilangan pemeriksaan oleh pegawai penguatkuasa telah ditingkatkan bagi memastikan tanda harga barang yang betul dan mencegah penyorokan barang-barang keperluan. Dalam hubungan ini, Ops Sedar dan Ops Budget telah dilancarkan di seluruh negara dan kira-kira 586,000 premis perniagaan telah diperiksa setiap tahun. Ops Budget bertujuan memastikan harga barang yang telah diberi pengurangan atau pengecualian cukai dikurangkan harganya selepas

pengumuman Belanjawan. Ops Sedar telah dijalankan bukan sahaja untuk memberi maklumat, nasihat dan panduan kepada peniaga tetapi juga bagi memastikan mereka mematuhi undang-undang dan peraturan yang mengawal perdagangan pengedaran.

16.27 Kestabilan harga barangan keperluan terus diberi keutamaan dalam tempoh Rancangan. Sehubungan dengan ini, harga barangan yang dipantau telah ditambah daripada 99 kepada 255 jenis. Ini bertujuan memberi maklumat terkini kepada pengguna mengenai harga serta memastikan barang tersebut mudah diperolehi dan dijual pada harga yang berpatutan. Undang-undang yang berkaitan seperti Akta Kawalan Harga 1946 berkaitan dengan pelabelan dan tanda harga dan Akta Kawalan Bekalan 1961 telah dikuatkuasakan dengan tegas bagi memastikan kestabilan harga. Peraturan Kawalan Bekalan (Larangan Eksport) 1998 telah diwartakan bertujuan melarang eksport lima komoditi iaitu tepong, minyak masak, gula, susu pekat dan disel melebihi kuantiti yang dibenarkan. Berikunya, kajian semula telah dibuat di mana hanya tepong masih dikekalkan dalam senarai barangan yang dihadkan kuantitinya untuk tujuan eksport. Langkah ini telah membendung pengaliran keluar barangan keperluan dan memastikan bekalannya memenuhi keperluan domestik. Usaha ini berserta dengan pengurusan makroekonomi yang baik telah menyumbang ke arah kestabilan harga pengguna secara relatif dalam tempoh Rancangan.

Perlindungan dan Pendidikan Pengguna

16.28 Langkah-langkah telah diambil dalam tempoh RMKe-7 bagi memastikan perlindungan pengguna dan menggalakkan pendidikan pengguna untuk merangsang pembangunan perdagangan pengedaran yang sihat. Dalam hubungan ini, perkembangan terpenting ialah termaktubnya Akta Perlindungan Pengguna pada tahun 1999. Akta tersebut bertujuan melindungi kepentingan pengguna dan memastikan para peniaga akan bertanggungjawab dalam menjalankan perniagaan mereka. Seperti yang diperuntukkan dalam Akta tersebut, Tribunal Tuntutan Pengguna telah ditubuhkan pada November 1999 dan Majlis Penasihat Pengguna Kebangsaan telah ditubuhkan pada April 2000. Tujuan asas Tribunal Tuntutan Pengguna adalah untuk menerajui dan mempercepatkan penyelesaian tuntutan. Majlis Penasihat Pengguna Kebangsaan bertujuan menasihati Kerajaan berhubung dengan isu kepenggunaan serta penggalakan perlindungan dan kesedaran pengguna.

16.29 Pendidikan pengguna telah diadakan bagi menanam kesedaran pengguna sebagai cara untuk melindungi kepentingan mereka. Bagi tujuan ini, langkah-langkah telah diambil dalam menyebarkan pendidikan pengguna termasuk mengadakan seminar, penggunaan media massa serta penerbitan brosur, buku panduan pengguna, buletin dan video. Di samping itu, usaha-usaha oleh badan bukan kerajaan (NGO) termasuk Gabungan Persatuan-Persatuan Pengguna Malaysia (FOMCA) juga telah menyumbang ke arah menggalakkan pendidikan dan perlindungan pengguna. Langkah-langkah penguatkuasaan dan perundangan telah juga dilakukan untuk melindungi kepentingan pengguna. Penguatkuasaan peraturan berkaitan

perlindungan pengguna telah menghasilkan tindakan undang-undang yang dimulakan terhadap 11,657 peniaga pada tahun 2000. Selanjutnya, saluran pengaduan pengguna telah disediakan secukupnya, termasuk penggunaan peti aduan pos khas dan alamat mel elektronik. Hasilnya, purata 5,087 aduan telah diterima dan disiasat daripada tahun 1997 hingga 2000. Perundingan tiga pihak merupakan cara persefahaman dan yang berkesan dalam menyelesaikan pertikaian. Dalam hubungan ini, Kerajaan telah membantu menyelesaikan 3,000 pertikaian di antara pengguna dan peniaga daripada tahun 1997 hingga 2000.

III. PROSPEK, 2001-2005

16.30 Sektor perdagangan pengedaran yang disokong oleh pertumbuhan ekonomi mampan dan perkembangan pesat industri pelancongan akan mengambil peranan yang lebih penting dalam pertumbuhan ekonomi. Dalam hubungan ini, sektor perdagangan borong dan runcit dijangka mengalami pertumbuhan pada kadar purata tahunan 7.8 peratus dalam tempoh RMKe-8. Bagi tujuan ini, strategi yang akan dilaksanakan untuk memperkukuh prestasi sektor perdagangan pengedaran adalah seperti berikut:

- meningkatkan daya saing perdagangan pengedaran;
- memudahkan pembangunan kaedah pengedaran yang baru;
- memperluaskan e-dagang;
- menggiatkan usaha bagi meningkatkan penyertaan Bumiputera;
- memperkukuhkan rantaian dengan sektor ekonomi yang lain;
- memastikan kestabilan harga; dan
- menggalakkan pendidikan pengguna dan memastikan perlindungan pengguna.

Peningkatan Daya Saing

16.31 Globalisasi dan liberalisasi perdagangan serta perkhidmatan memerlukan usaha bersungguh-sungguh diambil untuk meningkatkan daya saing bagi memastikan pertumbuhan mampan sektor perdagangan pengedaran. Bagi tujuan ini, sektor swasta akan menjadi daya penggerak manakala Kerajaan selaku fasilitator dalam meningkatkan daya saing. Langkah-langkah akan diambil bagi menyediakan persekitaran pentadbiran dan perundangan yang sesuai serta memoden dan

mengukuhkan sektor ini. Sebagai sebahagian daripada usaha memodenkan sektor ini, projek pengimbasan kod turus akan diperluaskan secara berperingkat-peringkat kepada semua rangkaian peruncitan. Dengan perluasan penggunaan sistem pengimbasan, manfaat yang lebih besar dapat diperolehi di setiap tahap dalam pusingan pengeluaran, pengedaran dan penggunaan. Para pengilang akan mendapat maklumat jualan yang lebih tepat dan dengan itu boleh mengawal rancangan pengeluaran mereka dengan lebih baik. Para peruncit pula akan memiliki kawalan inventori yang lebih baik dan perkhidmatan yang lebih cepat di kaunter jualan. Di samping itu, sistem tersebut akan memudahkan pemantauan ke atas harga barangan keperluan dengan lebih berkesan.

16.32 Dalam tempoh Rancangan, usaha-usaha akan dilakukan bagi memupuk amalan perdagangan saksama yang akan menyumbang ke arah kecekapan dan daya saing ekonomi yang lebih tinggi. Dalam konteks ini, satu dasar dan perundangan perdagangan saksama akan digubal bagi mencegah gelagat yang bertentangan dengan persaingan seperti pakatan sulit, penetapan harga kartel, pembahagian pasaran dan penyalahgunaan kuasa pasaran. Dasar perdagangan saksama antara lain akan mencegah firma daripada melindungi atau mengembangkan bahagian pasaran mereka selain daripada kecekapan yang lebih tinggi dalam mengeluarkan apa yang dikehendaki oleh pengguna. Di samping itu, satu dasar dan pelan induk mengenai perdagangan pengedaran negara akan digubal bagi memudahkan pembangunan yang teratur dan sihat dalam sektor ini.

16.33 Bagi meningkatkan daya saing sektor perdagangan pengedaran, pembangunan sumber manusia akan diberi penekanan. Sehubungan dengan ini, latihan yang berkaitan seperti perakaunan, pengurusan perniagaan, pemasaran dan pembangunan keusahawanan akan terus dipergiatkan dalam tempoh Rancangan. Program latihan akan dikaji semula dan ditingkatkan secara berterusan supaya selari dengan perkembangan terkini termasuk e-dagang.

16.34 Perluasan pasaran ke negara lain akan digalakkan bagi mendapat manfaat daripada skala ekonomi. Pakatan strategik dan perkongsian bestari dengan syarikat asing akan dipupuk bagi menembusi pasaran baru serta memudahkan eksport barangan keluaran tempatan. Usaha-usaha akan diambil bagi mempromosi Malaysia sebagai hub pengedaran dan penggudangan serantau. Hasrat tersebut akan disokong oleh langkah-langkah berkesan yang memudahkan ke arah itu. Langkah-langkah juga akan diambil bagi membangunkan Malaysia sebagai sebuah pusat makanan halal antarabangsa dengan menggunakan kelebihan daya saing negara dalam industri makanan halal. Oleh itu, para pengeluar Malaysia akan digalakkan mengambil peluang yang luas ini untuk mengeksport makanan halal. Di samping itu, usaha-usaha selanjutnya akan diambil bagi meningkatkan penyelidikan dan pembangunan dalam teknologi makanan. Adalah dijangka penggunaan aplikasi e-dagang juga akan meningkat bagi kemudahan mendapatkan sumber, pengedaran dan eksport barangan.

16.35 Perkhidmatan sokongan perdagangan pengedaran yang lebih kukuh adalah penting untuk meningkatkan daya saing. Sehubungan dengan ini, usaha-usaha akan terus dijalankan bagi membangunkan sistem pengeluaran dan pengedaran yang lebih cekap untuk makanan, barang dagangan am dan barangan pengguna yang lain. Di samping itu, perkhidmatan sokongan seperti logistik, penggudangan, distriparks dan komunikasi akan juga dipertingkatkan.

16.36 Bagi membolehkan penggubalan dan pelaksanaan dasar yang berkesan, satu pangkalan data yang komprehensif berhubung perdagangan pengedaran akan dibangunkan. Ianya juga akan memudahkan pemantauan prestasi industri ini serta keberkesanan program untuk meningkatkan penyertaan Bumiputera. Aktiviti penyelidikan pasaran akan digalakkan bagi membolehkan pengeluar dan pengedar membekalkan barangan untuk memenuhi kehendak yang berubah serta peningkatan pengharapan dan permintaan pengguna.

16.37 Regim harta intelek yang teratur dan cekap adalah perlu bagi melindungi kepentingan pengeluar, menarik pelaburan serta menggalakkan inovasi dan pemindahan teknologi. Sehubungan dengan ini, pihak berkuasa harta intelek akan ditubuhkan bagi mengawasi pembangunan hak harta intelek termasuk pendaftaran paten, cap dagangan dan hak cipta. Pendaftaran cap dagangan akan dipercepatkan berikutan peningkatan dalam pengkomputeran agensi Kerajaan yang berkaitan. Usaha-usaha akan dipertingkatkan bagi membendung import dan pengeluaran barangan palsu. Pasukan Petugas Khas Hakcipta akan meningkatkan usaha dalam memastikan perlindungan sewajarnya diberi kepada hakcipta dan menjalankan penguatkuasaan bagi mengawal cetak rompak.

Pembangunan Kaedah Pengedaran Yang Baru

16.38 Pembangunan kaedah pengedaran yang baru akan digalakkan memandangkan ianya menawarkan pelbagai jenis pilihan yang lebih luas bagi pengguna menyesuaikan kaedah tersebut mengikut keselesaan dan kehendak mereka. Ianya juga akan menjana kesan persaingan yang positif dan dapat menghasilkan kecekapan yang boleh dipindahkan kepada pengguna dalam bentuk harga yang lebih kompetitif dan perkhidmatan yang lebih baik.

16.39 Francais. Industri francais yang disokong oleh pertumbuhan ekonomi yang kukuh dan optimisme dijangka akan berkembang pesat. Bagi mempercepatkan pembangunan PPF, sebanyak RM100 juta akan diperuntukkan dalam tempoh Rancangan. Peruntukan ini akan memberi tumpuan kepada aktiviti seperti promosi dan pemasaran, latihan, pembiayaan, pembangunan produk serta peningkatan pangkalan data. Di samping itu, PPF akan terus memberi penekanan kepada penyuburan francais tempatan. Ianya juga akan dilaksanakan bagi meningkatkan penglibatan usahawan Bumiputera dalam perniagaan runcit. Seterusnya, francais

Malaysia akan digalakkan supaya mengeksport produk dan perkhidmatan mereka selaras dengan jangkaan peningkatan dalam peluang perniagaan di seluruh dunia.

16.40 **Jualan Langsung.** Industri jualan langsung dijangka terus berkembang dalam tempoh Rancangan. Syarikat jualan langsung akan digalakkan menggunakan lebih banyak kandungan tempatan dan pembungkusan tempatan bagi menjimatkan tukaran asing dan meningkatkan nilai ditambah. Syarikat berkenaan akan digalakkan memaksimumkan manfaat daripada pembuatan kontrak atau melakukan integrasi menegak bagi mengeluarkan bahan mentah, pemprosesan, pembungkusan dan pemasaran produk tempatan. Di samping itu, syarikat jualan langsung perlu berdaya saing dan mencari peluang untuk mengeksport produk keluaran tempatan. Dengan hasrat untuk melonggarkan peraturan industri ini, Kerajaan akan menyemak semula Akta Jualan Langsung 1993. Di samping itu, satu perundangan yang baru bertujuan mencegah skim piramid akan digubal. Sebagai langkah pencegahan, kempen skim anti-piramid akan diperhebatkan bagi menyedar dan mendidik masyarakat tentang bahaya skim tersebut.

16.41 **Pusat Jualan Gudang dan Bandar Elektronik.** Pusat jualan gudang bertaraf antarabangsa berhampiran dengan Lapangan Terbang Antarabangsa KL (KLIA) akan dilancarkan dalam tempoh Rancangan. Tumpuannya adalah menjual barangan berjenama secara langsung daripada kilang pada harga yang kompetitif. Kejayaan pusat jualan gudang ini akan dijadikan model untuk dicontohi pembinaannya di negeri-negeri lain. Bandar elektronik, yang merupakan kawasan membeli-belah yang mengkhusus dalam penjualan barangan elektrik dan elektronik juga akan dilancarkan dalam tempoh Rancangan. Ia akan menawarkan barangan terkini dan pelbagai jenis pada harga yang kompetitif bagi menarik pengunjung domestik dan asing. Penubuhan pusat jualan gudang dan bandar elektronik bukan sahaja akan merencanakan pertumbuhan sektor perdagangan pengedaran tetapi juga menggalakkan pelancongan.

Perluasan E-dagang

16.42 **Perkembangan positif e-dagang** disertai dengan jangkaan peningkatan membeli-belah secara dalam talian memberi peluang untuk diterokai bagi meningkatkan pertumbuhan perdagangan borong dan runcit. Para peruncit akan digalakkan menggunakan kedua-dua cara iaitu kedai dan Internet dalam meningkatkan identiti dan jualan serta menampung penghantaran barangan, pemulangan barangan dan perkhidmatan selepas jualan. Pada masa yang sama, para peruncit berasaskan Internet yang baru tanpa stor akan digalakkan memandangkan ianya boleh menjimatkan kos dari segi sewa pejabat dan upah. Peruncit dalam talian perlu membangun atau meningkatkan sistem pesanan dan memenuhi pesanan melalui Internet supaya ianya kekal berdaya saing. Membeli-belah secara dalam talian yang memberi pengguna kawalan yang lebih dari segi produk yang ditempah khusus dan masa penghantaran ke rumah mengikut jadual perlu dimasukkan ke dalam sistem

memandangkan ianya dijangka menjadi semakin popular. Bagi mendapatkan keyakinan pengguna, penekanan akan diberi ke atas keselamatan e-dagang, khususnya bagi urusan pembayaran dalam talian. Dalam hubungan ini, para peruncit dalam talian akan digalakkan mematuhi Secure Electronic Transaction (SET) yang merupakan standard keselamatan yang digunakan di seluruh dunia bagi melindungi kedua-dua peniaga dan pelanggan. Di samping itu, perdagangan borong dan runcit juga akan digalakkan mengambil peluang daripada urusan antara perniagaan dengan perniagaan melalui Internet bagi mengembangkan perniagaan mereka dan mendapatkan produk pada harga yang paling kompetitif.

Peningkatan Penyertaan Bumiputera

16.43 Dalam tempoh RMKe-8, usaha selanjutnya akan diambil dalam menyediakan kemudahan kredit, premis perniagaan, perkhidmatan teknikal dan khidmat nasihat serta latihan bagi meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam perdagangan borong dan runcit. Usaha ini akan dipertingkatkan lagi dengan pelaksanaan Projek Usahawan Bumiputera Dalam Peruncitan (PROSPER). Di samping itu, program seperti membekalkan produk kepada pasaraya hyper, pasaraya dan pasaran antarabangsa dan program penyertaan ekuiti Bumiputera dalam syarikat perdagangan pengedaran akan dipergiatkan. Usaha-usaha juga akan ditingkatkan dalam memastikan bahawa usahawan Bumiputera berupaya mendapatkan premis perniagaan di lokasi yang strategik. Francais dan kaedah pengedaran yang lain akan terus diberi keutamaan sebagai cara untuk Bumiputera melibatkan diri dalam perdagangan runcit, khususnya di pusat perbandaran dan pertumbuhan baru. Satu rangkaian yang kukuh di kalangan usahawan Bumiputera dalam perdagangan borong akan memudah dan meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam perdagangan runcit. Dalam hubungan ini, inisiatif akan diambil bagi mengembangkan penyertaan Bumiputera dalam perdagangan borong. Dengan siapnya kajian bagi meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam sektor perdagangan pengedaran ianya akan memberi input untuk melaksanakan strategi tambahan.

Pengukuhan Rantaian Dengan Sektor Lain

16.44 Dalam tempoh Rancangan, usaha akan terus ditumpukan bagi mencapai kesan rantaian yang lebih tinggi di antara perdagangan pengedaran dan sektor lain melalui peningkatan dalam aktiviti ekonomi, yang mana menghasilkan lebih banyak kepelbagaian barang dan perkhidmatan dikeluarkan dalam negeri. Rantaian dengan sektor pertanian dan pembuatan akan terus diberi penekanan memandangkan aktiviti pemasaran dan pengedaran merupakan bahagian yang penting dalam harga pengguna dan memberi sumbangan besar kepada guna tenaga serta pendapatan negara. Satu rantaian pemasaran dan logistik yang lebih cekap dan berorientasikan pasaran akan dibangunkan bagi menggalakkan pengeluaran dan pengedaran berasaskan keperluan pengguna. Bagi tujuan ini, Terminal Makanan Negara dengan rangkaian pusat pengedaran akan ditubuhkan bagi meningkatkan pemasaran

keluaran makanan dan memberi pulangan yang lebih baik kepada para petani. Ianya akan dihubungkan dengan pusat pengeluaran makanan dan taman teknologi pertanian serta disokong dengan penyediaan perkhidmatan bersepadu seperti pengangkutan dan khidmat nasihat profesional kepada petani. Bagi mengurangkan ketidakseimbangan permintaan dan penawaran dan menjana pengeluaran domestik yang lebih besar, mendapatkan produk secara langsung melalui pembuatan dan perladangan kontrak akan digalakkan.

16.45 Perkhidmatan sokongan seperti pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi akan terus diperkukuhkan bagi berperanan sebagai input kecekapan dan peningkatan untuk meminimumkan kos pengedaran daripada pengeluar kepada pengguna dalam negara dan untuk eksport. Pelaburan selanjutnya dalam pembangunan infrastruktur akan dibuat bagi menyumbang ke arah sistem multimodalisme yang berkeberkesanan kos dan cekap untuk penumpang dan kargo. Di samping itu, usaha berterusan dalam memajukan Pelabuhan Klang dan Pelabuhan Tanjung Pelepas sebagai pusat dan hub pemunggahan kargo serta KLIA sebagai hub penerbangan akan memudahkan perluasan sektor perdagangan pengedaran.

16.46 Usaha juga akan dipergiatkan bagi membentuk rantai yang lebih rapat di antara sektor pelancongan dan perdagangan pengedaran. Langkah bersungguhsungguh yang diambil bagi menggiatkan industri pelancongan, khususnya usaha mempromosi Malaysia sebagai syurga membeli-belah termasuk penganjuran Karnival Jualan Mega selama sebulan sebanyak tiga kali setahun akan meningkatkan lagi sektor perdagangan pengedaran. Di samping itu, penekanan terhadap projek sistem pengangkutan bersepadu dan rangkaian pejalan kaki yang menyediakan rangkaian perhubungan yang mudah dan selesa ke pusat membeli-belah juga akan memberi sumbangan lanjut kepada pertumbuhan perdagangan pengedaran.

Jaminan Kestabilan Harga

16.47 Kestabilan harga akan kekal menjadi perkara dasar yang utama dalam tempoh Rancangan. Memandangkan punca tekanan harga melibatkan perkara yang berkaitan dengan permintaan dan penawaran, satu gabungan dasar yang melibatkan kedua-dua unsur permintaan dan penawaran akan dilaksanakan secara fleksibel, terselaras dan pragmatik. Dasar kewangan dan fiskal yang berhemat akan terus digunakan dalam menangani isu berkaitan permintaan. Bagi menjaga kepentingan semua rakyat Malaysia, khususnya kumpulan berpendapatan rendah, bekalan barangan keperluan yang mencukupi adalah perlu untuk mencegah tekanan harga yang tidak diingini. Pada masa yang sama, langkah-langkah mikro akan dilaksanakan bagi menangani rintangan infrastruktur dan pengedaran. Langkahlangkah sedemikian akan merendahkan kos pengeluaran dan dengan itu meningkatkan daya saing produk. Di samping itu, satu sistem penganalisan dan pemantauan harga yang dilengkapi dengan mekanisme bertindak akan dibangunkan untuk berfungsi sebagai satu sistem

amaran awal bagi mengambil tindakan dari aspek penawaran untuk mengekalkan kestabilan harga. Kerajaan juga akan memperkenalkan satu perundangan bagi membendung peningkatan harga yang melampau dan tidak munasabah.

Pendidikan Dan Perlindungan Pengguna

16.48 Pendidikan pengguna akan terus dikekalkan sebagai kaedah dalam meningkatkan kesedaran berhubung dengan hak pengguna bagi menjaga kepentingan mereka dalam RMKe-8. Peningkatan kesedaran di kalangan pengguna akan bertindak sebagai penghalang dalam menghadapi amalan perdagangan yang tidak beretika. Para peniaga akan digalakkan menawarkan barangan yang berkualiti pada harga yang kompetitif, memberi jaminan dan khidmat lepas jualan serta mengadakan dasar yang jelas berhubung dengan pemulangan barangan. Langkah-langkah lain yang akan terus dilaksanakan termasuklah penguatkuasaan peruntukan di bawah Akta Perlindungan Pengguna 1999 serta memberi publisiti yang lebih kepada Tribunal Tuntutan Pengguna bagi membolehkan lebih ramai pengguna menyedari dan menggunakan kemudahan tersebut. Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menggalakkan pendidikan pengguna kepada masyarakat, penubuhan kelab pengguna dalam sektor Rukun Tetangga dan sekolah akan digalakkan. Dalam usaha memberi perlindungan penuh kepada pengguna, satu kajian bagi menggubal pelan induk pengguna akan dijalankan dalam tempoh Rancangan. Pelan tersebut akan memberikan analisis komprehensif mengenai status, isu dan hala tuju pendidikan dan perlindungan pengguna dalam hubungannya dengan globalisasi dan liberalisasi. Tindakan akan diambil bagi melindungi kepentingan pengguna dalam urusan e-dagang. Bidang yang diliputi oleh Akta Perlindungan Pengguna 1999 akan diperluaskan bagi merangkumi e-dagang.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 16-2 PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK PERDAGANGAN PENGEDARAN, 1996-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Tabung Untuk Perdagangan Pengedaran	200.0	200.0	243.0
Peningkatan dan Pemodenan Perkhidmatan Perdagangan	22.6	20.9	40.0
Premis Perniagaan	438.1	257.5	440.2
Latihan dan Perundangan	18.8	16.2	40.0
Jumlah	679.5	494.6	763.2

16.49 Peruntukan RMKe-8 bagi perdagangan pengedaran ialah RM763.2 juta, seperti ditunjukkan dalam Jadual 16-2. Peruntukan ini akan digunakan untuk menyediakan pinjaman dan pembiayaan untuk syarikat berskala kecil dan sederhana dalam

sektor perdagangan pengedaran, menyokong pembelian premis perniagaan di lokasi yang strategik, pemodenan dan pembangunan perdagangan pengedaran serta untuk latihan dan khidmat perundingan.

V. PENUTUP

16.50 Sektor perdagangan pengedaran berada di kedudukan yang baik untuk memberi sumbangan yang besar kepada ekonomi dalam tempoh RMKe-8. Ini berlandaskan kepada jangkaan pertumbuhan ekonomi yang kukuh, peningkatan dalam permintaan pengguna dan usaha yang gigih untuk mengukuhkan lagi sektor tersebut. Teras dasar ialah untuk meningkatkan daya saing dan mencapai pertumbuhan mampan dalam perdagangan pengedaran. Bagi tujuan ini, kerjasama kedua-dua pihak sektor awam dan swasta dalam melaksanakan strategi adalah sangat penting bagi mencapai sasaran pertumbuhan dan meningkatkan kesejahteraan pengguna.

BAB 17 : KESIHATAN

I. PENDAHULUAN

17.01 Objektif perkhidmatan kesihatan adalah untuk meningkatkan dan memperbaiki secara berterusan taraf kesihatan individu, keluarga dan masyarakat. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), skop dan liputan program yang terdiri daripada program penggalakan kesihatan, pencegahan penyakit serta perkhidmatan rawatan dan pemulihan telah dipertingkatkan lagi, manakala pembangunan infrastruktur kesihatan lebih ditumpukan di kawasan luar bandar dan pedalaman. Penyaluran perkhidmatan kesihatan juga menjadi lebih cekap dengan penggunaan teknologi maklumat (IT). Di samping itu, pertumbuhan perkhidmatan kesihatan sektor swasta melengkapi perkhidmatan kesihatan sektor awam. Pemantauan terhadap perkhidmatan farmasiutikal dan perkhidmatan sokongan hospital yang diswastakan telah dilaksana dengan rapi untuk menjamin kualiti.

17.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), penjagaan kesihatan primer akan kekal menjadi tumpuan dalam pembangunan kesihatan negara dan usaha gigih akan diteruskan untuk memperbaiki ekuiti dan kualiti dalam penyediaan perkhidmatan kesihatan penduduk. Ini termasuk membangun dan mengembangkan lagi skop penjagaan kesihatan primer, sekunder dan tertiar, penggunaan IT yang lebih meluas dalam penyaluran perkhidmatan kesihatan serta lebih penekanan terhadap peningkatan kuantiti, keupayaan, kemampuan dan kualiti kakitangan kesihatan bagi memenuhi permintaan sektor kesihatan yang berkembang pesat. Program khusus seperti keselamatan dan kesihatan pekerjaan, penjagaan geriatrik, kesihatan mental serta pencegahan dan pengawalan penyakit yang baru muncul dan jangkitan penyakit yang muncul semula akan diperluaskan. Penyelidikan dan pembangunan (P&P) dalam perkhidmatan kesihatan akan dipertingkatkan lagi dalam tempoh Rancangan. Di samping itu, urustadbir sektor kesihatan akan terus diperkukuh bagi memastikan kecekapan dan keberkesanan penggunaan sumber dan pembangunan sektor yang seimbang.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

17.03 Dalam tempoh Rancangan, teras sektor kesihatan telah ditumpukan kepada peningkatan taraf kesihatan penduduk. Sehubungan itu, penekanan diberi kepada penggalakan kesihatan dengan sokongan serta komitmen masyarakat dan meningkatkan akses kepada kemudahan kesihatan. Di samping memenuhi keperluan asas, program kesihatan juga mengambil kira perubahan corak penyakit, kos yang semakin meningkat dan harapan orang awam yang semakin tinggi. Sektor awam terus memperluaskan kemudahan dan perkhidmatan kesihatan serta meningkatkan bilangan anggota kesihatan profesional dan anggota kesihatan profesional bersekutu, manakala sektor swasta melengkapi sektor awam terutama dalam penyediaan perkhidmatan rawatan kesihatan.

Perkhidmatan Penggalakan Kesihatan dan Pencegahan Penyakit

JADUAL 17-1		
PETUNJUK TERPILIH BAGI TARAF KESIHATAN, 1995 DAN 2000		
Petunjuk	1995	2000 ¹
Jangka Hayat Semasa Lahir (dalam tahun)		
Lelaki	69.4	69.9
Perempuan	74.2	74.9
Kadar Kelahiran Kasar (Setiap 1,000)	25.9	24.4
Kadar Kematian Kasar (Setiap 1,000)	4.6	4.4
Kadar Kematian Bayi (Setiap 1,000)	10.4	7.9
Kadar Kematian Kanak-kanak (Setiap 1,000)	0.8	0.1
Kadar Kematian Ibu Mengandung (Setiap 1,000)	0.2	0.2
Kadar Kematian <i>Perinatal</i> (Setiap 1,000)	9.8	7.5 ²
Kadar Kematian <i>Neonatal</i> (Setiap 1,000)	6.8	5 ²

Nota:
¹ Angka untuk 1999.
² Angka untuk 1998.

17.04 Program penggalakan kesihatan dan pencegahan penyakit akan terus diberi keutamaan yang tinggi dalam tempoh Rancangan. Aktiviti ini telah dijalankan dengan kerjasama yang lebih erat dan bersepadu dengan sektor swasta dan badan bukan kerajaan

(NGO). Program tersebut mengambil kira taraf hidup masyarakat yang semakin mewah, tidak aktif dan penuh dengan tekanan. Program tersebut menekankan penggalakan gaya hidup sihat, pemakanan yang lebih baik, pelalian, bekalan air bersih serta makanan berkualiti dan selamat. Usaha ini telah membawa kepada peningkatan yang ketara kepada taraf kesihatan penduduk seperti yang dibuktikan oleh peningkatan jangka hayat semasa lahir dan penurunan kadar kematian bayi dan kanak-kanak, seperti ditunjukkan dalam Jadual 17-1.

17.05 Pada tahun 1999, program pelalian telah mencapai liputan 100 peratus bagi Bacille Calmette-Guerin (BCG), 94.1 peratus bagi vaksin tiga antigen (kerongkong, batuk kokol dan kancing gigi), 93.4 peratus bagi polio dan 86.2 peratus bagi demam campak. Malaysia telah diisytiharkan kawasan bebas polio pada bulan Oktober tahun 2000. Di samping itu, aktiviti yang memberi tumpuan kepada paradigma sihat penekanan kepada pemakanan berkhasiat dan amalan gaya hidup sihat telah

digalakkan di sekolah melalui program makanan tambahan dan perkhidmatan kesihatan pergigian. Selaras dengan konsep perkongsian tanggungjawab untuk pembangunan kesihatan, aktiviti penggalakan kesihatan telah dianjurkan oleh agensi kerajaan, badan sukarela, NGO dan Persatuan Ibu Bapa dan Guru.

17.06 Kempen gaya hidup sihat diteruskan dengan penekanan kepada pencegahan penyakit kencing manis, penggalakan diet dan pemakanan yang berkhasiat, senaman dan kecergasan, keselamatan di jalan raya, keselamatan di rumah dan di tempat kerja, kesihatan dan keselamatan kanak-kanak serta penggalakan kesihatan mental. Kempen gaya hidup sihat ini telah menyebarkan maklumat mengenai kejadian dan pencegahan penyakit berjangkit seperti human immunodeficiency virus/acquired immunodeficiency syndrome (HIV/AIDS), batuk kering dan denggi serta penyakit yang berpunca daripada virus Nipah dan Coxsackie. Di samping itu, di bawah Program Sihat Tanpa AIDS Untuk Remaja (PROSTAR) bagi pencegahan HIV/AIDS, 458 kelab PROSTAR telah ditubuhkan yang sebahagian besarnya dianggotai seramai 23,780 orang dewasa sebagai pembimbing rakan sebaya di 339 buah sekolah dan 119 buah daerah.

17.07 Pengawasan dan kawalan penyakit berjangkit telah diperkukuhkan lagi melalui peningkatan keupayaan dan kemampuan serta melalui kerjasama erat dan penyelarasan yang lebih baik antara pelbagai agensi. Ketika menularnya wabak virus Nipah baru-baru ini, tindakan segera dan kerjasama yang lebih erat di antara jawatankuasa antara kementerian dengan badan antarabangsa seperti Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) dan Pusat Kawalan Penyakit di Atlanta telah diwujudkan. Usaha untuk menubuhkan Pusat Penyakit Berjangkit dimulakan pada tahun 1999 dengan menaik taraf Unit Pengawasan Penyakit di Kementerian Kesihatan, Pusat Penyelidikan Penyakit Berjangkit di Institut Penyelidikan Perubatan (IMR) di Kuala Lumpur dan Makmal Kesihatan Awam Negara di Sungai Buloh, Selangor.

17.08 Dalam tempoh RMKe-7, skop program kesihatan keluarga telah diperluaskan untuk menggalak dan mengekalkan taraf kesihatan yang optimum untuk individu, keluarga dan masyarakat melalui penggalakan dan penyediaan penjagaan kesihatan serta perkhidmatan kesihatan yang bersesuaian untuk mereka yang memerlukan penjagaan kesihatan yang khusus. Di samping itu, pewujudan Perkhidmatan Pakar Kesihatan Keluarga pada tahun 1997 telah membantu mengesan penyakit di peringkat awal dan penyediaan pengurusan pesakit yang bersesuaian di peringkat primer serta mengurangkan rujukan yang tidak perlu di hospital. Penyediaan penjagaan kesihatan yang menyeluruh di peringkat primer terus diperkukuhkan melalui pengagihan jabatan pesakit luar dari hospital ke klinik kesihatan.

17.09 Program makanan dan pemakanan terus diperkukuhkan melalui pelaksanaan Pelan Tindakan Kebangsaan Mengenai Pemakanan di mana keselamatan pengeluaran makanan dari peringkat sumber hingga ke pemasaran, penggunaan dan akses yang saksama kepada makanan berkhasiat telah diberi penekanan. Pelan Tindakan

tersebut juga menekankan tabiat makan yang betul terutamanya di kalangan pelajar sekolah dan orang dewasa. Di samping itu, mulai tahun 1997, program perkhidmatan kesihatan sekolah terus diperkukuh dengan menyatukan peranan Kementerian Pendidikan dengan Kementerian Kesihatan dalam menggalakkan aktiviti kesihatan alam sekitar serta pemakanan seimbang dan senaman untuk mengelakkan kegemukan. Menjelang tahun 2000, seramai 1,960 pekerja kesihatan dan guru telah dilatih untuk menggalak dan melaksanakan perkhidmatan kesihatan sekolah secara bersepadu. Kurikulum pendidikan kesihatan telah dikaji semula untuk memberi penekanan dan menyemai amalan gaya hidup sihat dari peringkat kanak-kanak. Di samping itu, program pemakanan khas untuk kanak-kanak di kawasan luar bandar juga telah dilaksana untuk membekalkan makanan tambahan yang berkhasiat, garam dan khasiat mikro yang mencukupi.

17.10 Di bawah program kesihatan dan kebersihan alam sekitar, liputan sepenuhnya untuk bekalan air paip telah dicapai di kawasan bandar dan 84 peratus di kawasan luar bandar pada tahun 2000. Di bawah program Bekalan Air dan Kebersihan Alam Sekitar (BAKAS), lebih banyak perigi untuk masyarakat telah disediakan manakala skim pengumpulan air hujan dan mendapatkan punca air bawah tanah untuk bekalan air bersih telah dilaksana di kawasan luar bandar. Ini telah membantu mencapai liputan 93.5 peratus menjelang tahun 2000. Bagi menjamin kualiti air, Program Pengawasan Kualiti Air Negara telah diperluaskan dan menjelang tahun 2000 ianya telah meliputi 98 peratus sistem bekalan air awam. Program kebersihan luar bandar di bawah BAKAS meliputi 99.0 peratus atau 1,731,800 isi rumah pada tahun 2000 berbanding 94.9 peratus pada tahun 1995. Usaha ini telah membantu mengurangkan kejadian penyakit bawaan air daripada 3,500 pada tahun 1995 kepada 2,100 pada tahun 1999. Pada tahun 1997, Sistem Pengurusan Sisa Klinikal Negara dilaksana untuk menyediakan keperluan pengurusan sisa klinikal di kemudahan kesihatan awam dan swasta. Di samping itu, ujian kualiti makanan dan air terus diperkukuhkan dengan siapnya tiga makmal kesihatan awam.

17.11 Daripada sejumlah 146 pihak berkuasa tempatan, 52 daripadanya telah memindahkan peranan mereka dalam hal-ehwal kesihatan awam kepada Kementerian Kesihatan. Ini telah membantu meningkatkan kualiti perkhidmatan penjagaan kesihatan melalui pemeriksaan kebersihan makanan dan ruang niaga serta memperkenalkan kaedah pencegahan penyakit berjangkit yang lebih berkesan dan pengurangan bahaya kesihatan alam sekitar. Kaedah pengesanan yang lebih baik juga meningkatkan penyaringan dan kerja merekod penyakit dan seterusnya dapat mengawal merebaknya penyakit berjangkit terutamanya malaria di mana kadar kejadian penyakit telah berkurangan daripada 286.1 bagi setiap 100,000 orang pada tahun 1995 kepada 60.8 pada tahun 1999.

17.12 Program keselamatan dan kesihatan pekerjaan telah diperkukuhkan dengan tujuan untuk mengurangkan lagi kemalangan pekerjaan dan penyakit. Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (DOSH) mengkaji semula dan merangka

peraturan dan panduan baru untuk memperkukuhkan kemampuan penguatkuasaannya. Di samping itu, Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Negara (NIOSH) juga telah meningkatkan sesi latihan dan pendidikan di kilang dan tempat kerja untuk memastikan pencapaian piawaian yang tinggi bagi keselamatan dan kesihatan pekerja. Majlis Negara untuk Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan dengan kerjasama DOSH juga menganjurkan tiga kempen kesihatan dan keselamatan peringkat kebangsaan pada tahun 1996, 1998 dan 2000. Di samping itu, majlis juga telah mengambil langkah yang dapat memastikan suasana kerja yang lebih selamat mengikut Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994. Langkah tersebut telah mengurangkan kemalangan semasa bekerja daripada 114,130 pada tahun 1995 kepada 92,100 pada tahun 1999. Kemalangan di tempat kerja juga telah berkurangan daripada 99,410 pada tahun 1995 kepada 73,760 pada tahun 1999. Pada tahun 2000, Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO) telah menyediakan faedah perubatan, faedah hilang upaya kekal dan pencen kepada 209,820 pekerja dan tanggungan mereka berbanding 182,760 pekerja pada tahun 1995. Liputan PERKESO juga diperluaskan untuk meliputi pampasan bagi mereka yang terlibat dalam kemalangan semasa dalam perjalanan pergi dan pulang dari tempat kerja.

Perkhidmatan Penjagaan Perubatan

JADUAL 17-2
SENARAI PROJEK HOSPITAL YANG TELAH DILULUSKAN
DALAM TEMPOH RANCANGAN MALAYSIA KETUJUH

Negeri	Hospital	Bilangan Katil	Skop Perkhidmatan
Johor	Pandan	704	Penjagaan sekunder lengkap dengan Penjagaan tertiar dalam Radioterapi dan Onkologi, dan Hematologi
	Tempoi	1,228	Perkhidmatan Psikiatri
Kedah	Alor Setar	660	Penjagaan sekunder lengkap dengan Penjagaan tertiar dalam Urologi, Nefrologi, Neurologi, Hematologi, Kardiologi dan Pembedahan Plastik
	Sungai Petani	498	Penjagaan sekunder lengkap
	Sungai Petani	400	Perkhidmatan Psikiatri
Kelantan	Jeli (Fasa 1)	24	Penjagaan primer
Melaka	Janin	76	Penjagaan asas sekunder
Negeri Sembilan	Jempol	108	Penjagaan asas sekunder
Pahang	Cameron Highlands	76	Penjagaan asas sekunder
	Temerloh	490	Penjagaan sekunder lengkap
	Pekan	108	Penjagaan asas sekunder
Perak	Slim River	246	Penjagaan sekunder lengkap
Pulau Pinang	Kepala Batas	108	Penjagaan asas sekunder
Sabah	Keningau	200	Penjagaan sekunder lengkap
	Kumek	76	Penjagaan asas sekunder
	Kuala Penyu	76	Penjagaan asas sekunder
	Labad Datu	268	Penjagaan sekunder lengkap
	Nabawan	76	Penjagaan asas sekunder
	Pitas	76	Penjagaan asas sekunder
Sarawak	Belaga	76	Penjagaan asas sekunder
	Bintulu	298	Penjagaan sekunder lengkap
	Dalat (Fasa 1)	8	Penjagaan primer
	Lawas	108	Penjagaan asas sekunder
	Sri Aman	268	Penjagaan sekunder lengkap
	Sarikei	268	Penjagaan sekunder lengkap

17.13 Perkhidmatan penjagaan perubatan meliputi perkhidmatan penjagaan primer, sekunder dan tertiar yang disediakan melalui rangkaian klinik kesihatan dan hospital yang meluas. Ini termasuk perkhidmatan penjagaan pesakit luar dan pesakit dalam bermula daripada penjagaan primer di klinik kesihatan kepada perkhidmatan penjagaan perubatan termaju di pusat penjagaan tertiar di hospital. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah 33 projek hospital telah

Negeri	Hospital	Bilangan Katil	Skop Perkhidmatan
Selangor	Ampang	562	Penjagaan sekunder lengkap dengan Penjagaan tertiri dalam Perubatan Respiratori dan Endokrinologi
	Cheras	150	Penjagaan Rehabilitasi dan Geriatrik
	Selayang	960	Penjagaan sekunder lengkap dengan Penjagaan tertiri dalam Pembedahan Tangan dan Miara, Hepatobiliary, Nefrologi dan Urologi
	Serdang	620	Penjagaan sekunder lengkap dengan Penjagaan tertiri dalam Kardiologi dan Pembedahan Kardiorasik
	Shah Alam	500	Penjagaan tertiri
Wilayah Persekutuan Putrajaya	Sungai Buloh	620	Penjagaan sekunder lengkap dengan jagaan tertiri untuk Penyakit Berjangkit, Neurologi, Neurosurgeri, Pembedahan Plastik dan Burns, dan Maxillofacial
	Putrajaya	250	Penjagaan asas sekunder
Terengganu	Setin	76	Penjagaan asas sekunder

Nota:

¹ Perkhidmatan penjagaan primer meliputi bahagian pesakit luar yang berfungsi sebagai tempat rujukan pertama termasuk perkhidmatan peribatan dan kanser-kanser, perkhidmatan pengimejan, perkhidmatan kesihatan seksual dan perkhidmatan sokongan seperti perkhidmatan makmal klinikal dan kerosakan pengimejan, fisioterapi dan pendidikan.

² Perkhidmatan penjagaan asas sekunder meliputi perkhidmatan Perubatan Asas, Pembedahan Asas, Peribatan dan Sakit Puan dan Pediatrik. Perkhidmatan diberikan oleh pegawai perubatan tetap dan pakar yang melawat.

³ Perkhidmatan penjagaan sekunder lengkap meliputi perkhidmatan Perubatan Asas, Pembedahan Asas, Peribatan dan Sakit Puan, Pediatrik, Ortopedik, Anestesiologi, Paksiat, Dermatologi, Rehabilitasi Perubatan, Patologi, Pengimejan, Pengajian, THT, Optometriologi dan Geriatrik. Perkhidmatan diberikan oleh pegawai perubatan dan pakar setempat.

⁴ Perkhidmatan penjagaan tertiri adalah penjagaan khusus utama dalam bidang seperti Kardiologi, Pembedahan Kardiorasik, Geriatrik, Pembedahan Pediatrik, Nefrologi, Pembedahan Neuro, Perubatan Respiratori, Urologi dan Nefrologi, Pembedahan Plastik dan Burns, Maxillofacial, Hematologi, Radioterapi dan Onkologi, dan Endokrinologi.

diluluskan untuk pembinaan. Ini termasuk dua hospital pakar berasaskan IT di Hospital Selayang, Selangor dan Putrajaya yang mula beroperasi pada tahun 2000. Pembinaan enam hospital yang dilengkapkan dengan kemudahan berkompuser Sistem Maklumat Hospital Menyeluruh (THIS) iaitu di Ampang, Serdang dan Sungai Buloh di Selangor, Alor Setar dan Sungai

Petani di Kedah dan Pandan di Johor telah bermula. Di samping itu, 25 hospital kecil dan sederhana termasuk 12 di Sabah dan Sarawak dengan bilangan katil di antara 76 hingga 499 dan dilengkapkan dengan Sistem Maklumat Kesihatan (HIS) berkompuser sedang dalam pelbagai peringkat perancangan dan pembangunan. Taburan projek hospital dalam pelbagai peringkat pelaksanaan adalah seperti ditunjukkan dalam Jadual 17-2. Sejumlah 11 hospital telah dinaik taraf dan dibaik pulih dengan kemudahan sokongan klinikal bagi menyediakan penjagaan kesihatan yang lebih baik. Berikutan dari itu, kemudahan kesihatan awam dan liputannya telah meningkat dalam tempoh Rancangan dan memberi faedah kepada semua penduduk, seperti ditunjukkan dalam Jadual 17-3. Bagi membantu pembangunan IT dalam sektor kesihatan, Akta Teleperubatan telah digubal pada tahun 1997, antara lain menyediakan peruntukan bagi peraturan dan kawalan ke atas amalan teleperubatan seperti kerahsiaan maklumat pesakit dan keperluan pengamal perubatan mendapatkan kebenaran daripada pesakit sebelum teleperubatan diamalkan.

17.14 Dalam tempoh Rancangan, kemudahan diagnostik dan sokongan seperti perkhidmatan pengimejan, patologi dan hematologi telah dipertingkatkan lagi. Dalam konteks ini, Pusat Darah Negara telah ditubuhkan di Kuala Lumpur pada tahun 2000 dan Unit Tabung Darah telah dinaik taraf di semua hospital negeri. Di samping itu, sebuah alat Bone Densitometer di Hospital Pulau Pinang, empat buah mesin Magnetic Resonance Imaging (MRI) di hospital Kuala Lumpur, Ipoh, Johor Bahru dan Selayang, 19 alat Pengimbas Tomografi Berkompuser (CT Scan) di semua hospital negeri termasuk 14 peralatan mamografi tambahan telah dipasang dan digunakan di hospital negeri terpilih dan hospital di daerah yang besar seperti Muar, Sibu dan Taiping.

JADUAL 17-3
KEMUDAHAN DAN LIPUTAN KESIHATAN AWAM, 1995 DAN 2000

Kategori	Bilangan		Nisbah Kemudahan kepada Penduduk dan Liputan (%)	
	1995	2000 ¹	1995	2000 ¹
Kemudahan-kemudahan Kesihatan				
Kemudahan Kesihatan Luar Bandar				
Klinik Luar Bandar ²	1,987	1,992	1: 4,717	1: 4,758
Klinik Kesihatan	721	725	1: 12,998	1: 13,194
Unit Bergerak ⁴	284	194		
Kemudahan Kesihatan Bandar				
Klinik Kesihatan Ibu dan Kanak-kanak	102	107	-	-
Klinik Kesihatan	51	54	1: 22,909	1: 25,853
Perkhidmatan Penjagaan Pesakit				
Hospital-hospital	118	119		
Katil Pesakit Teruk ⁵	24,454	24,780	1: 846	1: 495
Unit Pergigian ⁶	2,327	2,597	1: 8,891	1: 8,540
Penerima Faedah ('000)				
Lawatan Pesakit Luar ⁷	24,290	27,039		
Pesakit Dalam ⁷	1,448	1,543		
Bekalan Air Luar Bandar	7,397	8,398 ²	85.8	93.5 ²
Tandas Sempurna (Luar bandar)	8,132	8,761 ²	94.9	99.0 ²
Klinik Pergigian Sekolah	2,808	4,029	63.4	83.1
Makanan Tambahan	510	528	19.0	18.4
Pelarian (Di bawah umur satu tahun)				
BCG	554	479	100.0	100.0
Kerongkong, Batuk Kukul dan Kencing Gigi (dos ketiga)	501	499	93.7	94.1
Hepatitis B (dos ketiga)	485	483	90.7	91.1
Demam Campak	458	457	85.5	86.2
Polio (dos ketiga)	500	495	93.5	93.4

Nota:

- ¹ Angka untuk tahun 1999.
- ² Angka untuk tahun 2000.
- ³ Termasuk klinik desa dan klinik biden yang telah dinaik taraf menjadi klinik masyarakat.
- ⁴ Merujuk kepada Perkhidmatan Dispensari, Pasukan Kesihatan Kampung, Perkhidmatan Doktor Udam dan Perkhidmatan Pergigian Bergerak.
- ⁵ Merujuk kepada katil hospital di bawah Kementerian Kesihatan dan tidak termasuk katil bagi pesakit kronik.
- ⁶ Merujuk kepada kerusi pergigian di Klinik Kerjasama.
- ⁷ Merujuk kepada kedatangan pesakit di kemudahan kesihatan awam.

17.15 Di bawah program kesihatan luar bandar, liputan bagi perkhidmatan kesihatan asas yang menyeluruh di kawasan luar bandar dan pedalaman telah diberi keutamaan. Ini termasuk pembinaan klinik kesihatan primer yang baru serta menaik taraf dan membaik pulih klinik masyarakat dan klinik bidan menjadi klinik kesihatan. Klinik kesihatan telah dilengkapi dengan kemudahan pengimejan dan makmal diagnosis asas serta sistem teleprimer IT. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah 172 klinik kesihatan dan klinik masyarakat yang baru sedang dalam pelbagai peringkat

perancangan, pembangunan dan pembinaan. Daripada jumlah ini, 12 telah siap dibina manakala 304 klinik masyarakat serta klinik bidan bersekali dengan kuarters sedia ada telah diubah suai dan dinaik taraf untuk menyediakan perkhidmatan penjagaan kesihatan primer yang menyeluruh. Di samping itu, perkhidmatan dispensari bergerak telah disediakan dengan peralatan dan ubat-ubatan yang lebih banyak untuk memberi perkhidmatan yang lebih baik di kawasan pedalaman. Perkhidmatan ambulan juga telah dinaik taraf dengan kenderaan berkelengkapan baru dan peralatan yang lebih baik untuk menyediakan perkhidmatan segera bagi kes yang dirujuk daripada klinik dan hospital di daerah ke pusat pakar.

17.16 Kawalan penguatkuasaan yang sistematik terhadap produk farmasiutikal dan ubat-ubatan lain telah diteruskan dengan pelaksanaan Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984 oleh Pihak Berkuasa Kawalan Dadah untuk memastikan keselamatan,

keberkesanan dan mutu produk yang digunakan. Biro Kawalan Farmasiutikal Kebangsaan telah dipertanggungjawabkan untuk menilai kawalan mutu produk kesihatan, melesen pengilang, pengimport dan pemborong di samping memantau kesan buruk daripada penggunaan ubat-ubatan. Tindakan mendaftarkan ubat termasuk pendaftaran racun berjadual, bukan racun serta keluaran ubatubatan tradisional.

17.17 Sektor kesihatan swasta telah berkembang dalam tempoh Rancangan. Bilangan hospital telah bertambah daripada 197 pada tahun 1995 kepada 225 pada tahun 1999 dan bilangan katil telah bertambah daripada 7,192 kepada 9,098 dalam tempoh yang sama berbanding dengan sektor awam yang mempunyai 127 hospital dan 34,000 katil pada tahun 1999. Walau bagaimanapun, 97.8 peratus daripada bilangan katil di hospital swasta terdapat di kawasan bandar. Di samping itu, hospital tersebut juga menyediakan perkhidmatan pakar dan dilengkapi dengan kemudahan diagnostik dan pengimejan terkini. Pada tahun 1999, sebanyak 23 daripada 27 peralatan MRI, 67 daripada 86 alat CT Scan, 67 peratus daripada pakar perubatan, 66 peratus daripada pakar bedah dan 80 peratus daripada pakar perbidanan dan sakit puan terdapat di sektor swasta. Ini menyebabkan pengagihan yang tidak sama rata dan menyukarkan masyarakat di luar bandar mendapatkan perkhidmatan perubatan. Berikutan daripada itu, Akta Kemudahan dan Jagaan Kesihatan Swasta telah digubal pada tahun 1998, antara lain untuk meningkatkan peluang mendapat penjagaan kesihatan, memperbaiki ketidakseimbangan piawai dan kualiti penjagaan serta memastikan bayaran perubatan yang dikenakan oleh sektor kesihatan swasta lebih berpatutan.

17.18 Program Jaminan Kualiti telah diberi penekanan dalam tempoh Rancangan untuk meningkatkan kualiti, kecekapan dan keberkesanan penyaluran perkhidmatan, latihan klinikal, penyelidikan dan pembangunan bagi memenuhi permintaan pesakit yang semakin memerlukan rawatan perkhidmatan yang lebih berkualiti. Sehubungan dengan itu, Pelan Strategik Bagi Kualiti Dalam Kesihatan Kebangsaan telah digubal pada tahun 1998 dan Pelan Tindakan Bagi Kualiti Kebangsaan telah dilancarkan. Pelan ini termasuk pembangunan pengurusan hidup sihat sepanjang hayat dan perancangan penjagaan, pengenalan langkah penilaian terhadap rawatan dan perkhidmatan serta pentauliahan untuk profesional dan kemudahan penjagaan kesihatan.

17.19 Bagi meningkatkan kecekapan perkhidmatan hospital, lima perkhidmatan sokongan telah diswastakan pada tahun 1996 termasuk pembersihan hospital, pengurusan sisa klinikal, penyelenggaraan peralatan bio-perubatan, penyelenggaraan kemudahan serta perkhidmatan linen dan dobi. Di samping itu, penswastan stor perubatan telah memudahkan pengeluaran ubat-ubatan dan produk farmasiutikal tempatan seterusnya meningkatkan pengeluaran ubat-ubatan tempatan daripada 250 kepada 320 jenis dan mengurangkan bilangan ubat-ubatan yang diimport daripada 372 kepada 309 jenis pada tahun 1999. Pemeriksaan kesihatan pekerja asing telah diswastakan pada tahun 1997 untuk memastikan pengambilan pekerja yang

sihat. Sejumlah 1,213,220 pekerja telah diperiksa dalam tempoh Rancangan. Bagi menyelia dan memantau perkhidmatan perubatan dan bukan perubatan yang diswasta dan dikorporatkan dengan lebih berkesan, Kerajaan telah menyediakan garis panduan dan sistem seperti model pengurusan maklumat berkomputer dan pemantauan maklumbalas yang pantas untuk mengurus dan sentiasa menilai kualiti dan kos perkhidmatan.

17.20 Berikutan daripada peningkatan bilangan pengamal perubatan tradisional dan penggunaan produk berkaitan perubatan yang lebih meluas, Kementerian Kesihatan telah mengawasi kualiti dan keselamatan untuk melindungi kepentingan pengguna. Satu jawatankuasa tetap telah ditubuhkan dalam tempoh Rancangan untuk memastikan piawaian dan kualiti ubat-ubatan tradisional/pelengkap. Di samping itu, semua pengamal perubatan tradisional dikehendaki mendaftar perkhidmatan, kelayakan dan keluaran mereka supaya operasi mereka dapat dimantau bagi memastikan produk keluaran adalah selamat untuk pengguna.

Tenaga Manusia Dalam Bidang Kesihatan

17.21 Pembangunan tenaga manusia dalam bidang kesihatan telah diberi keutamaan dalam tempoh Rancangan untuk menyokong perkembangan dan penyaluran perkhidmatan kesihatan yang berkualiti serta untuk menangani kekurangan yang meruncing bagi pelbagai kategori tenaga manusia kesihatan. Keupayaan enam universiti awam dan tiga kolej perubatan swasta telah diperluas untuk mengeluarkan doktor, doktor gigi dan ahli farmasi. Sejumlah 5,900 graduan telah dilatih dalam tempoh Rancangan berbanding 3,250 orang dalam tempoh Rancangan Malaysia Keenam. Di samping itu, Kerajaan telah juga menghantar pelajar untuk mengikuti pendidikan perubatan di luar negara.

JADUAL 17-4
BILANGAN DAN NISBAH DOKTOR KEPADA PENDUDUK
MENGIKUT NEGERI, 1999

Negeri	Sektor Awam			Sektor Swasta	Jumlah	Nisbah Doktor kepada Penduduk
	KKM	Bukan KKM	Jumlah			
Johor	725	7	732	745	1,477	1: 1,808
Kedah	457	4	461	364	825	1: 1,915
Kelantan	378	232	610	166	776	1: 1,962
Melaka	271	20	291	243	534	1: 1,111
Negeri Sembilan	326	4	330	245	575	1: 1,455
Pahang	389	2	391	221	612	1: 2,110
Perak	738	24	762	666	1,428	1: 1,483
Perlis	102	-	102	31	133	1: 1,701
Pulau Pinang	483	11	494	679	1,173	1: 1,063
Sabah	456	5	461	260	721	1: 4,120
Sarawak	465	25	490	281	771	1: 2,629
Selangor	704	55	759	1,469	2,228	1: 1,431
Terengganu	352	1	353	118	471	1: 2,194
Wilayah Persekutuan	1,605	882	2,487	1,292	3,779	1: 372
Kuala Lumpur						
Malaysia	7,451	1,272	8,723	6,780	15,503	1: 1,465

Nota: Sektor awam termasuk Kementerian Kesihatan, lain-lain agensi Kerajaan, pihak berkuasa tempatan dan universiti.

17.22 Sungguhpun usaha tersebut telah dilaksanakan, namun masih terdapat kekurangan dan pengagihan tenaga manusia yang tidak seimbang dalam bidang kesihatan dan ini menjejaskan kualiti perkhidmatan kesihatan yang disediakan. Nisbah doktor kepada penduduk telah meningkat daripada

1:2,153 pada tahun 1995 kepada 1:1,465 pada tahun 1999, namun perbezaan di antara negeri masih lagi tinggi dengan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mencatatkan 1:372 berbanding Sabah iaitu 1:4,120, seperti ditunjukkan dalam Jadual 17-4. Pada tahun 1999, 44 peratus daripada jumlah doktor, 59 peratus daripada doktor gigi dan 85 peratus daripada ahli farmasi terdapat di sektor swasta berbanding dengan 55 peratus, 51 peratus and 74 peratus masing-masing pada tahun 1995. Sebagai langkah jangka pendek bagi mengatasi kekurangan tersebut, sektor awam telah mengambil seramai 151 doktor asing serta 104 pakar asing dalam berbagai bidang seperti pembedahan, pediatrik, perbidanan dan sakit puan. Di samping itu, pada penghujung tahun 2000 seramai 41 pakar yang bersara diambil berkhidmat secara kontrak. Sektor awam juga membeli perkhidmatan perubatan seperti radioterapi dan pembedahan kardiotorasik daripada sektor swasta di Pulau Pinang dan Sabah. Pakar bedah dan pakar bius swasta telah diambil mengikut keperluan bagi menyediakan perkhidmatan di hospital awam.

JADUAL 17-5
PENGAGIHAN DAN KEPERLUAN TENAGA KERJA
KESIHATAN TERPILIH, 1995 DAN 2000

	1995		2000		2000	
	Bilangan	Nisbah	Bilangan	Nisbah	Keperluan ¹	Kurangan/ Lebihan
Doktor ²	9,608	1: 2,153	16,468	1: 1,413	23,264	-6,796
Doktor Gigi ²	1,741	1: 11,881	2,001	1: 11,627	3,231	-1,230
Ahli Farmasi ²	1,939	1: 10,667	2,801	1: 8,306	3,102	-301
Juruteknik Pergigian	362	1: 57,139	521	1: 44,656	598	-77
Pembantu Pembedahan Pergigian	980	1: 21,106	1,463	1: 15,903	1,672	-209
Juruteknologi Makmal Perubatan	1,698	1: 12,181	2,399	1: 9,698	2,705	-306
Jururawat & Pembantu Perubatan	24,468	1: 845	39,890	1: 518	55,224	-15,334
Jurupulih Cara Kerja	113	1: 183,046	148	1: 157,202	245	-97
Jurupulih Anggota	217	1: 95,319	263	1: 88,463	394	-131
Inspektor Kesihatan Awam	1,425	1: 14,515	1,549	1: 15,020	1,812	-263
Juru X-ray	422	1: 49,015	645	1: 36,071	791	-146

Nota:
¹ Berdasarkan norma.
² Termasuk sektor awam dan swasta.

17.23 Kekurangan juga wujud dalam pelbagai bidang kategori anggota kesihatan profesional bersekutu seperti jururawat, pembantu perubatan dan juru X-ray. Oleh yang demikian, 11 kolej kejururawatan dan 16 pusat latihan kesihatan profesional bersekutu yang baru, telah diluluskan untuk pembinaan manakala lapan kolej dan pusat sedia ada telah diperluaskan dalam tempoh Rancangan bagi menampung

seramai 1,080 pelatih. Di samping itu, sebagai langkah jangka pendek, Kementerian Kesihatan telah mendapatkan perkhidmatan dan kerjasama institusi swasta bagi melatih anggota kesihatan profesional bersekutu. Usaha ini telah meningkatkan bilangan tenaga manusia dalam sektor kesihatan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 17-5.

Penyelidikan dan Pembangunan Perubatan

17.24 Dalam tempoh Rancangan, lebih penekanan diberi kepada aktiviti penyelidikan perubatan untuk diagnosis, rawatan, pencegahan dan pengawalan penyakit dan keadaan seperti HIV/AIDS, penyakit tangan kaki dan mulut, virus Nipah dan kesan kesihatan akibat jerebu. Dalam hubungan ini, Kerajaan telah menubuhkan Pusat Penyelidikan Kesihatan Alam Sekitar di IMR dan keupayaan penyelidikan Institut Kesihatan Kebangsaan (NIH) telah dipertingkatkan. IMR telah mencapai satu kejayaan besar dengan penemuan dan pengkomersilan *Bacillus thuringiensis* yang memusnahkan larva nyamuk. IMR juga memberi sumbangan ketara dalam usaha membasmi polio oleh WHO di Rantau Pasifik Barat.

17.25 Dalam tempoh Rancangan, aktiviti penyelidikan di bawah program Penumpuan Penyelidikan dalam Bidang-bidang Keutamaan (IRPA) menekankan kepada implikasi kesihatan yang berkaitan dengan gaya hidup dan perubahan demografi, keselamatan pekerjaan dan kesihatan alam sekitar, penyakit bawaan vektor dan penyakit berjangkit serta teknologi baru dalam kesihatan, sistem dan industri penjagaan kesihatan dan pembangunan bioteknologi perubatan. Universiti telah menumpukan penyelidikan mereka terhadap HIV/AIDS dan kesannya terhadap sosioekonomi serta pengeluaran makanan dan bioteknologi. Di samping itu, satu kajian menyeluruh meliputi keselamatan dan kesihatan pekerjaan bagi yang bekerja sendiri terutamanya dalam sektor pertanian dan perhutanan telah dilancarkan oleh DOSH dan NIOSH pada tahun 2000.

17.26 Kerajaan juga telah menyiapkan dua kajian utama dalam tempoh Rancangan iaitu Kajian Perbelanjaan Kesihatan Isi Rumah Kebangsaan (NHHES) 1996 dan Kajian Morbiditi Kesihatan Kebangsaan Kedua. NHHES menilai perbelanjaan isi rumah ke atas perkhidmatan kesihatan. Penemuannya, antara lain menunjukkan sungguhpun penjagaan kesihatan swasta lebih mahal namun kemudahan kesihatan swasta merupakan sumber yang paling kerap digunakan bagi penjagaan keadaan acute. Bagi penjagaan pesakit dalam, pengguna terutama golongan berpendapatan rendah cenderung untuk menggunakan perkhidmatan kesihatan yang disediakan oleh sektor awam. Kajian Morbiditi Kesihatan Kebangsaan Kedua menganalisis sebab utama morbiditi yang timbul dari penyakit tertentu di kalangan penduduk. Ianya menunjukkan pertambahan kejadian penyakit tidak berjangkit seperti darah tinggi, kencing manis dan kegemukan serta gangguan mental. Terdapat juga kemungkinan kes-kes yang tidak dapat dikenal pasti di kalangan penduduk. Oleh itu dalam tempoh Rancangan, aktiviti penggalakan kesihatan dan pengurusan risiko yang berterusan telah diberi penekanan dengan tujuan untuk menggalakkan kehidupan sihat.

III. PROSPEK, 2001-2005

17.27 Dalam tempoh RMKe-8, tumpuan pembangunan sektor kesihatan akan terus mempertingkatkan taraf kesihatan penduduk terutamanya bagi golongan yang berpendapatan rendah dan kurang bernasib baik serta mengoptimumkan penggunaan sumber dalam penyaluran penjagaan kesihatan. Ini akan memerlukan perancangan yang bersepadu bagi memastikan pengagihan penjagaan kesihatan seimbang antara kawasan bandar dan luar bandar dan antara sektor awam dan swasta. Peranan, tanggungjawab dan fungsi kawal selia Kementerian Kesihatan akan diperkukuh untuk memperbaiki mekanisme urustadbir sektor kesihatan yang lebih berkesan. Keutamaan akan diberi untuk menambah pengambilan dan latihan kakitangan profesional kesihatan dan anggota kesihatan profesional bersekutu di sektor awam dan swasta. Peraturan yang ditetapkan dalam Akta Kemudahan dan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 akan dikuatkuasa untuk mempertingkatkan lagi kualiti dan peluang mendapatkan perkhidmatan kesihatan yang disediakan oleh sektor swasta.

17.28 Strategi pembangunan sektor kesihatan dalam tempoh RMKe-8 adalah seperti berikut:

- meningkatkan peluang untuk mendapatkan penjagaan kesihatan yang mampu dibayar dan lebih berkualiti;
- memperluaskan program hidup sihat;
- menggalakkan penyelarasan dan penggabungan di antara penyedia penjagaan kesihatan sektor awam dengan sektor swasta;
- meningkatkan bekalan tenaga manusia dalam bidang kesihatan dalam pelbagai kategori;
- memperkukuhkan sistem telekesihatan untuk mempromosikan Malaysia sebagai sebuah pusat perkhidmatan kesihatan serantau;
- meningkatkan keupayaan dan kemampuan penyelidikan dalam sektor kesihatan;
- membangun dan melaksanakan skim pembiayaan penjagaan kesihatan; dan
- mengukuhkan peraturan dan fungsi kawal selia untuk mentadbir sektor kesihatan, termasuk pengamal perubatan tradisional dan keluaran perubatan.

Perkhidmatan Penggalakan Kesihatan dan Pencegahan Penyakit

17.29 Kerajaan akan terus menekankan perkhidmatan penggalakan kesihatan dan pencegahan penyakit sebagai satu komponen penting dalam program pembangunan kesihatan. Tumpuan yang lebih akan diberikan untuk menangani perubahan corak penyakit daripada penyakit berjangkit kepada tidak berjangkit iaitu yang berkaitan dengan gaya hidup mewah, kemalangan di tempat kerja dan di rumah serta kawalan terhadap penyakit berjangkit jenis baru dan yang muncul semula. Program penggalakan, pendidikan dan kesedaran kesihatan akan diberi keutamaan bagi menyebarkan maklumat kepada lebih ramai penduduk. Dalam hubungan ini, media massa dan internet akan diguna untuk menyebarkan maklumat semasa mengenai taraf kesihatan penduduk dan aktiviti penggalakan kesihatan. Pertambahan penduduk terutamanya di kawasan bandar dan zon perindustrian akan memerlukan program kesihatan alam sekitar seperti kawalan pencemaran dan penyelenggaraan kualiti udara dalam bangunan untuk membasmi kejadian penyakit respiratori dan serkulatori. Di samping itu, pendaftaran pengamal perubatan tradisional dan dokumentasi produk perubatan mereka akan dilaksanakan untuk memastikan mutu, keselamatan, keberkesanan dan harga yang berpatutan.

17.30 Kempen gaya hidup sihat akan diteruskan dalam tempoh Rancangan, dengan penekanan kepada penggalakan tingkah laku sihat serta pencegahan penyakit. Strategi tersebut adalah selaras dengan program paradigma sihat dan akan mengambilkira unsur penentu kesihatan seperti faktor alam sekitar, persekitaran pekerjaan, struktur bangunan, keadaan sosioekonomi dan tingkah laku dalam memilih tema tahunan bagi kempen gaya hidup. Pada tahun 2001, temanya akan memaparkan penggalakan keluarga sihat manakala pada tahun 2002 pula akan bertemakan kepada kesihatan alam sekitar. PROSTAR akan diteruskan dan 20,000 lagi pembimbing rakan sebaya akan dilatih untuk menampung 2.6 juta remaja pada tahun 2001.

17.31 Program pelalian akan merupakan sebahagian daripada komponen bersepadu dalam program pencegahan penyakit. Di bawah program ini, suntikan untuk BCG, batuk kokol, polio dan demam campak akan terus disediakan untuk kanak-kanak manakala suntikan untuk demam kuning dan hepatitis bagi orang dewasa akan digalakkan.

17.32 Di peringkat sekolah, penekanan kepada kesihatan umum, kualiti hidup dan makanan tambahan yang berkhasiat akan terus diberi keutamaan. Program perkhidmatan kesihatan sekolah bersepadu, yang meliputi pemeriksaan perubatan yang kerap, kebersihan gigi, peningkatan pemakanan berkhasiat, penggalakan sukan dan rekreasi akan diteruskan dalam tempoh Rancangan. Keselamatan kanak-kanak di rumah dan di taman rekreasi juga merupakan satu komponen penting dalam agenda kesihatan. Lebih banyak kelab PROSTAR akan ditubuhkan dan pembimbing rakan sebaya akan dilatih untuk menggalakkan gaya hidup sihat, mencegah kemunculan

penyakit berjangkit terutamanya HIV/AIDS serta larangan merokok dan penyalahgunaan dadah.

17.33 Program makanan dan pemakanan akan terus menekankan pentingnya piawaian dan kualiti kesihatan. Majlis Mengenai Keselamatan Makanan Kebangsaan akan ditubuhkan untuk bertindak sebagai badan penyelaras dan pusat setempat bagi menyediakan garis panduan kepada semua agensi terlibat dalam pengeluaran makanan serta untuk melaksana dan mengawasi Pelan Tindakan Pemakanan Kebangsaan. Dalam hubungan ini, perundangan dan penguatkuasaan termasuk juga penglabelan, pengujian dan piawaian makanan akan diperkukuhkan. Ini akan disokong dengan penaikan taraf sembilan makmal kualiti makanan dan pembinaan dua makmal tambahan di Kota Bharu, Kelantan dan Johor Bahru, Johor. Di samping itu, usaha akan diambil untuk menanam tabiat makan yang betul menerusi program pendidikan. Pengendali makanan akan juga diberi latihan mengenai amalan kebersihan dan cara memasak yang berkualiti.

17.34 Dalam tempoh Rancangan, Kementerian Kesihatan akan terus mengambil alih tanggungjawab baki 94 pihak berkuasa tempatan dalam urusan berkaitan dengan kesihatan awam seperti pemeriksaan tempat jualan serta kaedah penyediaan dan pengendalian makanan. Dalam hubungan ini, bilangan inspektor kesihatan awam akan ditambah daripada 1,549 orang pada tahun 2000 kepada 4,109 orang pada tahun 2005 dan lebih ramai pegawai penguatkuasa akan diambil bekerja. Sebanyak tiga makmal kesihatan awam tambahan akan dibina di Kota Bharu, Kelantan, Kota Kinabalu di Sabah dan Kuching di Sarawak untuk meningkatkan kualiti dan keselamatan kesihatan awam.

17.35 Penyediaan air yang selamat untuk kawasan luar bandar dan pedalaman di bawah program BAKAS akan terus diberi keutamaan melalui pembangunan kemudahan infrastruktur untuk memperolehi air bawah tanah di samping skim pengumpulan air hujan. Sumber bekalan air ini akan diberhentikan secara berperingkat apabila air paip dapat dibekalkan di kawasan luar bandar. Di samping itu, Program Pengawasan Kualiti Air Minuman Kebangsaan akan diperluaskan bagi meliputi semua kawasan luar bandar.

17.36 Program keselamatan dan kesihatan pekerjaan akan terus menekankan pembentukan budaya kerja dan persekitaran yang selamat dan sihat. Majlis Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan akan mengkaji dan merangka semula Dasar Negara mengenai Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan. Pihak DOSH akan meluaskan penyelidikan keselamatan dan kesihatan pekerjaan bagi meliputi sektor perikanan, pengangkutan dan perkhidmatan dengan penekanan kepada perusahaan kecil dan sederhana (PKS). Di samping itu, NIOSH akan menubuhkan lebih banyak cawangan di seluruh negara untuk mempergiatkan aktiviti latihan dan pengembangan.

Perkhidmatan Penjagaan Perubatan

17.37 Perkhidmatan penjagaan perubatan akan terus dipertingkatkan untuk menyokong perkhidmatan penjagaan kesihatan primer dan memenuhi permintaan terhadap penjagaan yang berkualiti. Tumpuan akan diberikan kepada kumpulan penduduk yang mudah dijangkiti dan menangani penyakit berkaitan kardiovaskular, kencing manis dan barah. Di samping itu, pengurusan trauma, kesihatan ibu mengandung dan perinatal, perkhidmatan diagnosis dalam patalogi dan pengimejan dan kemudahan rawatan rapi, penjagaan pemulihan dan penjagaan geriatrik akan dipertingkatkan. Usaha akan juga diambil untuk mewujudkan pusat kecemerlangan dalam bidang khusus seperti pembedahan kardiorasik, radioterapi, onkologi dan perubatan nuklear, serta perkhidmatan nefrologi dan urologi.

17.38 Bagi menampung peningkatan bilangan pesakit yang memerlukan rawatan jantung, sebuah lagi pusat jantung akan ditubuhkan di Hospital Serdang, Selangor bagi memenuhi keperluan wilayah tengah. Di samping itu, bilangan katil di pusat jantung sedia ada di Johor Bahru, Johor, Kuching di Sarawak dan Pulau Pinang akan ditambah daripada 350 kepada 1,000 buah katil. Bagi memperbaiki kualiti rawatan untuk pesakit barah dan menambah peluang mendapatkan penjagaan barah, kemudahan radioterapi akan dibina di Hospital Pandan di Johor dan Hospital Alor Setar di Kedah. Perkhidmatan psikiatri juga akan ditingkatkan dengan pembinaan dua hospital psikiatri di Sungai Petani, Kedah dan di Tampoi untuk menggantikan Hospital Permai di Johor dan menambah bilangan katil kepada 1,628 buah. Akta Kesihatan Mental juga akan dipinda untuk menggalakkan pihak swasta menubuhkan kemudahan rawatan kesihatan mental bagi melengkapi sektor awam. Bagi memantapkan perkhidmatan pemulihan perubatan, sebuah hospital pemulihan yang baru akan dibina di Cheras, Kuala Lumpur. Dua hospital baru akan dibina di Kluang, Johor dan Shah Alam di Selangor bagi meningkatkan lagi peluang mendapatkan penjagaan kesihatan. Projek hospital baru tersebut akan dilengkapi dengan kemudahan IT bagi menyokong pelaksanaan rangkaian telekesihatan. Pembinaan 31 hospital baru akan disiapkan dalam tempoh Rancangan, dengan tambahan sebanyak 10,262 buah katil.

17.39 Pusat baru pelbagai disiplin dan penjagaan ambulatori harian yang lengkap akan dibina di hospital terpilih untuk memastikan penggunaan perkhidmatan sokongan diagnostik dan terapeutik yang optimum. Pusat tersebut akan memperbaiki lagi perkhidmatan penjagaan pesakit dengan menyediakan pusat rawatan dan pembedahan harian supaya pesakit tidak lagi perlu dimasukkan ke wad. Bagi meningkatkan kualiti penjagaan pesakit yang tenat dan boleh membawa maut, perkhidmatan penjagaan kesihatan berterusan yang meliputi penjagaan pesakit dalam, penjagaan harian dan perkhidmatan di rumah akan diperluaskan.

17.40 Dalam tempoh RMKe-8, sejumlah 40 klinik kesihatan akan dibina untuk menyediakan perkhidmatan pesakit luar yang menyeluruh di bawah konsep

pengagihan perkhidmatan pesakit luar. Lebih banyak klinik kesihatan bandar dan luar bandar akan terus dibina dan bidang perkhidmatan yang ditawarkan akan diperluas meliputi perkhidmatan perbidanan alternatif, penjagaan pesakit geriatrik, penjagaan selepas pembedahan, perubatan pemulihan, penjagaan kesihatan mental berasaskan komuniti dan pendidikan kesihatan. Di samping itu, pusat dan klinik terpilih di Johor, Negeri Sembilan, Sabah, Sarawak, dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur akan dilengkapi dengan rangkaian penjagaan kesihatan teleprimer yang dihubungkan dengan hospital negeri dan daerah. Ini akan memudahkan teleperundingan dan akses kepada perkhidmatan diagnostik khusus seperti radiologi dan patologi serta rujukan yang lebih cepat ke bahagian farmakologi di hospital.

17.41 Sektor kesihatan swasta akan digalakkan untuk meluaskan perkhidmatannya bagi melengkapi usaha sektor awam. Dalam hubungan ini, peraturan di bawah Akta Kemudahan dan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 akan dikuatkuasakan untuk meningkatkan kualiti dan peluang mendapat perkhidmatan kesihatan swasta. Antara lain, Akta ini akan menyediakan pengagihan saksama bagi menikmati kemudahan yang diiktiraf, penempatan anggota kesihatan profesional dan anggota kesihatan profesional bersekutu yang berkelayakan dan mengekalkan bayaran perubatan yang berpatutan. Dalam hubungan ini, peranan dan tanggungjawab Kementerian Kesihatan akan dikaji semula dalam usaha meningkatkan fungsi kawal selia, perlesenan, jaminan kualiti dan penetapan piawaian bagi memastikan institusi perubatan dan klinik swasta mematuhi piawaian yang ditetapkan dan memberi penjagaan berkualiti.

17.42 Pembangunan berterusan dalam sektor kesihatan, khususnya penjagaan kesihatan tertuari di hospital sektor swasta, akan menyediakan persekitaran yang selesa untuk menggalakkan pelancongan kesihatan. Dalam hubungan ini, penggunaan rangkaian telekesihatan juga akan menyokong mengoptimumkan penggunaan pelbagai kategori tenaga manusia pakar dalam sektor kesihatan. Jawatankuasa Pelancongan Kesihatan Kebangsaan akan memberi penekanan kepada tenaga manusia dan infrastruktur kesihatan yang akan disediakan untuk menggalakkan lagi pelancongan kesihatan.

17.43 Konsep perkongsian kos melalui skim pembiayaan penjagaan kesihatan akan diperkenalkan bagi membolehkan pengguna mempunyai lebih banyak pilihan dalam mendapatkan perkhidmatan kesihatan di sektor awam dan swasta. Dalam hubungan ini, satu mekanisme yang sesuai untuk menubuh dan mengurus skim pembiayaan penjagaan kesihatan akan dilaksanakan. Proses ini termasuklah mewujudkan akaun kesihatan negara untuk sektor kesihatan secara keseluruhan dan pelaksanaan perakaunan komersil di semua hospital awam.

Tenaga Manusia Dalam Bidang Kesihatan

17.44 Dalam tempoh Rancangan, usaha untuk mengatasi kekurangan yang ketara dan pengagihan tenaga manusia kesihatan yang tidak seimbang akan dipergiatkan, terutamanya melalui pertambahan institusi latihan sektor awam dan latihan yang diperolehi daripada sektor swasta. Di samping itu, Universiti Putra Malaysia, Universiti Malaysia Sarawak dan Universiti Islam Antarabangsa akan memperluaskan kemudahan fakulti perubatan dan hospital pengajar masing-masing. Universiti Sains Malaysia juga akan menubuhkan fakulti pergigian di Kubang Kerian, Kelantan. Dalam tempoh Rancangan, institut latihan perubatan awam dan swasta dijangka mengeluarkan 5,374 graduan dalam bidang perubatan, 708 graduan dalam bidang pergigian dan 1,855 graduan dalam bidang farmasi. Kira-kira 200 pelajar setahun akan terus dihantar ke luar negara untuk melengkapi latihan oleh institusi tempatan.

17.45 Pengkhususan lepasan ijazah dalam bidang kepakaran dan separa kepakaran akan dipergiat di bawah program Pendidikan Perubatan Berterusan (CME) melalui kerjasama yang lebih erat dengan hospital awam dan swasta dan institusi perubatan. CME akan menggunakan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT) untuk mendapatkan laluan dan mewujudkan rangkaian hubungan dengan universiti dan institusi P&P luar negara. Sejumlah 500 pegawai perubatan akan juga dihantar ke luar negara untuk dilatih dalam bidang lepasan ijazah seperti pediatrik, ortopedik dan pembedahan.

17.46 Sejumlah lima institusi baru untuk melatih anggota kesihatan profesional bersekutu akan diwujudkan di Alor Setar, Kedah, Johor Bahru di Johor, Kota Kinabalu di Sabah, Kuching di Sarawak dan Sungai Buloh di Selangor. Dalam tempoh rancangan, latihan dalam perkhidmatan untuk anggota kesihatan profesional bersekutu di peringkat penjagaan primer, sekunder dan tertiar serta latihan di hospital pengajar akan ditingkatkan. Hospital sektor swasta akan digalakkan untuk menubuhkan kemudahan latihan mereka sendiri serta memperluaskan kemudahan sedia ada bagi memenuhi keperluan tenaga manusia. Penekanan yang lebih akan diberi untuk latihan lanjutan asas bagi anggota kesihatan profesional bersekutu dalam pelbagai bidang seperti anesthesiologi, pediatrik, onkologi dan radioterapi.

17.47 Usaha akan diambil untuk menggalakkan semua kategori tenaga manusia kesihatan kekal berkhidmat dalam sektor awam. Dalam hubungan ini, Kerajaan akan terus menambah bekalan tenaga manusia di bidang kesihatan, di samping mengkaji semula dan memperbaiki syarat dan peraturan perkhidmatan untuk tenaga profesional kesihatan dan anggota kesihatan profesional bersekutu.

Persekitaran kerja yang lebih selesa akan disediakan dengan memperbaiki dan menaik taraf kemudahan di hospital dan klinik. Lebih banyak kemudahan tempat tinggal akan terus dibina di kawasan luar bandar dan pedalaman dan bandarbandar utama di mana kadar sewa adalah tinggi. Di samping itu, lebih banyak peluang akan disediakan untuk meningkatkan kemahiran dan latihan lepasan ijazah terutamanya

dalam bidang seperti pembedahan kardiotorasik, perubatan pemulihan dan pembedahan neuro.

Penyelidikan dan Pembangunan Perubatan

17.48 Dalam tempoh Rancangan, tumpuan P&P perubatan adalah untuk mempergiatkan penyelidikan yang berkualiti dalam bidang kesihatan awam termasuk sistem kesihatan klinikal, pengurusan kesihatan dan penggalakan kesihatan dan epidemiologi serta teknologi bioperubatan. Dalam penyelidikan bioperubatan, tumpuan adalah untuk menghapuskan penyakit berjangkit termasuk jangkitan yang baru muncul dan muncul semula, barah, alahan, berkaitan kardiovaskular dan kencing manis serta perubatan herba, kesihatan alam sekitar dan pemakanan berkhasiat. Penyelidikan juga akan ditumpukan kepada bidang yang berkaitan dengan penduduk yang menua serta keselamatan dan kesihatan pekerjaan.

17.49 Kapasiti lima institut di bawah NIH akan diperkukuhkan lagi untuk menjalankan P&P. IMR akan memperluaskan keupayaan penyelidikan bioperubatan manakala keupayaan Pusat Penyelidikan Klinikal dalam bidang penyelidikan klinikal dan amalan berasaskan-bukti akan terus dibangunkan. Ini termasuk menaik taraf pusat penyelidikan tersebut bagi mempergiatkan penyelidikan perubatan tradisional dan herba untuk memastikan keberkesanan dan keselamatannya serta penggunaan sumber herba tempatan yang lebih berkesan. Institut Kesihatan Umum akan menumpukan usaha penyelidikan terhadap sistem kesihatan dan kesihatan awam. Institut Pengurusan Kesihatan akan memberi tumpuan kepada penyelidikan pengurusan kesihatan manakala Insitut Penggalakan Kesihatan akan memberi penekanan kepada penyelidikan tingkah laku dan pendidikan kesihatan.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 17-6			
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI PERKHIDMATAN KESIHATAN, 1996-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	Peruntukan
Perkhidmatan Rawatan Kesihatan	2,691.85	2,640.04	4,169.00
Hospital-hospital Baru	1,510.86	1,447.39	2,284.60
Naiktaraf & Ubahsuai	1,180.99	1,192.65	1,884.40
Perkhidmatan Kesihatan Awam	889.32	917.91	1,020.60
Kesihatan Bandar	375.15	456.37	306.10
Kesihatan Luar Bandar	500.17	447.54	708.30
Kesihatan Alam Sekitar	14.00	14.00	6.20
Lain-lain Perkhidmatan Kesihatan	155.93	167.55	310.40
Latihan	150.93	162.55	285.40
Penyelidikan & Pembangunan (P&P) ¹	5.00	5.00	25.00
Jumlah	3,737.10	3,725.50	5,500.00

Nota: ¹ Tidak termasuk peruntukan di bawah IRPA.

17.50 Dalam tempoh RMKe-8, sejumlah RM5.5 bilion atau 5.0 peratus daripada belanjawan pembangunan sektor sosial akan disediakan untuk terus membangun perkhidmatan kesihatan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 17-6. Jumlah ini merupakan

pertambahan sebanyak 47.3 peratus berbanding peruntukan RMKe-7. Ini menunjukkan perhatian yang lebih diberikan kepada pembangunan sektor kesihatan. Pembangunan perkhidmatan penjagaan perubatan diberi keutamaan yang lebih tinggi iaitu 95 peratus daripada peruntukan digunakan untuk membiayai pembinaan serta melengkapkan hospital dan klinik baru yang sedang dilaksana. Sejumlah RM714.5 juta akan diperuntukkan untuk kesihatan luar bandar dan kesihatan alam sekitar.

V. PENUTUP

17.51 RMKe-7 telah memberi tumpuan kepada perluasan pembangunan kesihatan manakala RMKe-8 pula akan menumpukan kepada peningkatan kualiti kesihatan awam dan perkhidmatan rawatan. Penekanan akan diberi kepada pengagihan yang seimbang dalam penyaluran perkhidmatan dan penggunaan tenaga manusia dan sumber yang lebih baik melalui kerjasama yang lebih erat di antara sektor kesihatan awam dan swasta. Mekanisme pembiayaan kesihatan akan juga dilaksana bagi memastikan perkongsian kos yang wajar dan seterusnya memastikan faedah yang maksimum kepada pengguna.

BAB 18 : PERUMAHAN DAN PERKHIDMATAN SOSIAL YANG LAIN

I. PENDAHULUAN

18.01 Perumahan dan perkhidmatan sosial yang lain terus diberi keutamaan dalam program pembangunan negara yang bertujuan untuk meningkatkan kualiti hidup dan menyumbang ke arah mewujudkan sebuah masyarakat penyayang. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), pelbagai program pembangunan perumahan telah dilaksanakan di kawasan bandar dan luar bandar. Prestasi keseluruhan program perumahan adalah menggalakkan dengan pencapaiannya melepasi sasaran Rancangan. Pelaksanaan program sosial yang lain termasuk perkhidmatan oleh pihak berkuasa tempatan, perkhidmatan bomba dan penyelamat, perkhidmatan perpustakaan, penerangan dan penyiaran, sukan, kebudayaan serta pembangunan keluarga dan masyarakat telah menyumbang ke arah meningkatkan kesejahteraan penduduk serta mewujudkan masyarakat yang berpengetahuan dan penyayang.

18.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), objektif program pembangunan perumahan ialah untuk meningkatkan peluang semua penduduk daripada berbagai peringkat pendapatan mendapatkan rumah dengan mencukupi, berkualiti dan mampu dibeli atau disewa. Keutamaan akan terus diberikan kepada pembangunan rumah kos rendah dan kos sederhana rendah. Dalam hal ini, sektor awam dan swasta akan mempergiatkan lagi usaha melaksanakan program perumahan bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat. Penyediaan perkhidmatan sosial yang lain akan terus dilaksana dan diperluaskan dengan tujuan untuk meningkatkan lagi kualiti hidup, menyemai nilai-nilai positif dan menggalakkan sikap berdikari.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

18.03 Dalam tempoh RMKe-7, pelbagai program perumahan telah dilaksanakan oleh sektor awam dan swasta. Dalam pelaksanaannya, sektor swasta lebih menumpukan kepada permintaan keseluruhan pasaran manakala tumpuan sektor awam pula terus diberikan kepada penyediaan rumah untuk dijual atau disewa kepada golongan berpendapatan rendah dan perumahan untuk pekerja sektor awam. Program perumahan terus dilaksana berdasarkan konsep penempatan penduduk di mana kawasan perumahan disediakan dengan kemudahan awam dan rekreasi. Kualiti hidup penduduk juga telah dapat ditingkatkan dengan penyediaan perkhidmatan sosial yang lain.

Perumahan

18.04 Dalam tempoh Rancangan, sejumlah 800,000 unit rumah telah dirancang untuk dibina bagi memenuhi keperluan perumahan. Daripada sasaran tersebut, sebanyak 859,480 unit atau 107.4 peratus telah dapat disiapkan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 18-1. Sektor swasta telah berjaya menyiapkan 737,856 unit atau 129.4 peratus daripada sasaran untuk membina 570,000 unit rumah. Walau bagaimanapun, agihan mengikut jenis rumah didapati tidak selaras dengan sasaran yang telah ditetapkan di mana sebahagian besar daripada rumah yang dibina oleh sektor swasta adalah terdiri daripada rumah kos sederhana dan kos tinggi. Ini dapat dilihat berdasarkan jumlah rumah kos sederhana dan kos tinggi yang siap dibina iaitu sebanyak 554,458 unit atau 291.8 peratus daripada sasaran Rancangan.

18.05 Bagi kategori rumah kos rendah, prestasi sektor awam dan swasta adalah menggalakkan di mana sebanyak 190,597 unit atau 95.3 peratus daripada sasaran telah disiapkan. Daripada jumlah tersebut, 129,598 unit dibina oleh sektor swasta dan bakinya oleh sektor awam termasuk Kerajaan Negeri dan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN). Dalam usaha meningkatkan kualiti rumah kos rendah, reka bentuk baru dengan keluasan lantai 60 meter persegi termasuk tiga bilik tidur serta ruang untuk membasuh dan menjemur pakaian khususnya bagi rumah pangsa telah diperkenalkan. Bagi kategori rumah kos sederhana rendah, sebanyak 72,582 unit atau 20.7 peratus daripada sasaran telah dicapai. Prestasi yang rendah ini adalah disebabkan oleh pelaburan yang berhati-hati daripada pemaju perumahan.

18.06 Beberapa langkah telah dilaksanakan oleh Kerajaan bagi mempercepatkan pelaksanaan program perumahan terutamanya rumah kos rendah. Langkah tersebut termasuk melanjutkan tempoh pelaksanaan Tabung Pusingan Perumahan Kos Rendah (TPPKR) kepada sektor swasta bagi melaksanakan projek baru, menubuhkan Syarikat Perumahan Negara Malaysia Berhad (SPNB) pada tahun 1997 dan memperkenalkan skim harga baru. Pada akhir tempoh Rancangan, TPPKR telah membiayai pembinaan sebanyak 3,294 unit rumah kos rendah, 360 unit kos sederhana rendah, 1,299 unit kos sederhana dan 542 unit kos tinggi. SPNB telah ditubuhkan dengan modal sebanyak RM2.0 bilion bagi meningkatkan bekalan rumah yang berharga tidak melebihi RM150,000 melalui kemudahan pembiayaan titian kepada pemaju perumahan. Semenjak penubuhannya, SPNB telah meluluskan pembiayaan titian bernilai RM732.8 juta bagi pembinaan 50,725 unit rumah yang terdiri daripada rumah kos rendah, kos sederhana rendah dan kos sederhana. Di bawah skim harga empat peringkat yang diperkenalkan pada bulan Jun 1998, harga rumah kos rendah adalah dalam lingkungan RM25,000 hingga RM42,000 bergantung kepada lokasi dan jenis rumah yang dibina. Skim baru ini telah dilaksanakan sebagai insentif kepada pemaju perumahan supaya bergiat dengan lebih aktif dalam menyediakan rumah kos rendah untuk rakyat.

18.07 Satu program khas perumahan kos rendah iaitu Program Perumahan Rakyat Bersepadu (PPRB) telah dilancarkan oleh Kerajaan pada bulan Disember 1998 dengan objektif untuk menempatkan semula setinggan di kawasan bandar terutamanya di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan bandar utama lain. Daripada 35,000 unit yang dirancang untuk dibina di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, sebanyak 34,148 unit sedang dalam pelbagai peringkat pelaksanaan. Di samping itu, sebanyak 17,630 unit telah dikenalpasti untuk dilaksanakan di bandar utama lain yang mempunyai banyak setinggan. Bagi kawasan penempatan setinggan yang sedia ada, kemudahan asas seperti bekalan elektrik dan air terus disediakan sementara menunggu pemindahan mereka ke skim perumahan baru.

18.08 Jumlah rumah kos sederhana dan kos tinggi yang dibina oleh sektor swasta adalah jauh melebihi sasaran di mana kategori rumah kos sederhana mencapai 187.5 peratus manakala rumah kos tinggi 435.3 peratus daripada sasaran yang telah ditetapkan. Dengan perkembangan tersebut, bilangan keseluruhan harta kediaman yang tidak dapat dijual dianggarkan sebanyak 93,600 unit pada akhir Jun 1999. Bagi membantu mengurangkan jumlah stok yang tidak dapat dijual, Kerajaan dan Persatuan Pemaju Perumahan dan Hartanah Malaysia (REHDA) telah melancarkan beberapa kempen pemilikan rumah. Kempen Pemilikan Rumah yang pertama telah dilancarkan pada 12 Disember 1998 untuk tempoh satu bulan dan kempen kedua dari 29 Oktober hingga 7 Disember 1999. Pelbagai insentif yang ditawarkan semasa kempen termasuk pengecualian duti setem serta potongan harga minimum sebanyak lima peratus bagi hartanah yang berharga RM100,000 ke bawah dan 10 peratus bagi yang melebihi RM100,000. Institusi kewangan turut menawarkan pelbagai insentif seperti pembiayaan sehingga 95 peratus, pengecualian yuran pemprosesan dan tempoh bayaran balik pinjaman dilanjutkan sehingga 30 tahun. Yuran guaman bagi perjanjian jual beli dan pinjaman juga telah dikurangkan. Sehingga 30 Jun 2000, bilangan harta kediaman yang tidak dapat dijual telah berkurangan kepada kira-kira 45,500 unit termasuk 9,700 unit kondominium dan apartmen.

18.09 Pembangunan Perumahan di Kawasan Luar Bandar. Beberapa program perumahan seperti Skim Pertapakan dan Kemudahan, Penyatuan Semula Kampung Tradisional serta Pemulihan Rumah Usang terus dilaksanakan sebagai sebahagian daripada usaha menyediakan perumahan dan suasana kehidupan yang lebih baik kepada penduduk di kawasan luar bandar. Daripada sasaran 12,000 unit rumah di bawah Skim Pertapakan dan Kemudahan, hanya 3,603 unit telah siap dibina. Ini disebabkan oleh isu berkaitan tanah dan kos yang tinggi ditanggung oleh kerajaan negeri. Di bawah Program Penyatuan Semula Kampung Tradisional, sebanyak 39 kampung telah disatukan semula dan memanfaatkan 3,615 keluarga. Di samping itu, sebanyak 13,232 unit rumah telah dibina di bawah Program Pemulihan Rumah Usang dan memanfaatkan kira-kira 47,000 penduduk.

18.10 Perumahan untuk Pekerja Sektor Awam. Dalam tempoh RMKe-7, sebanyak 12,015 unit rumah telah dibina untuk pekerja sektor awam dalam perkhidmatan perlu

seperti angkatan tentera, kastam, bomba, imigresen dan polis. Rumah juga disediakan untuk pekerja sektor awam yang lain seperti guru dan kakitangan perubatan yang berkhidmat di kawasan luar bandar dan pedalaman yang ketiadaan tempat tinggal yang sesuai dan yang berkhidmat di Putrajaya.

18.11 Perumahan untuk Pekerja Ladang dan Industri. Dalam tempoh Rancangan, sebanyak 21,561 unit rumah telah dibina di ladang-ladang seluruh negara. Di samping itu, 74 peratus daripada keseluruhan rumah di ladang-ladang telah dibekalkan dengan kemudahan bekalan elektrik 24 jam dan 43 peratus dengan bekalan air paip. Bagi meningkatkan kebajikan pekerja ladang dan keluarga mereka, sebanyak 259 buah tadika dan 69 balai raya telah dibina. Di bawah skim pemilikan rumah secara sukarela, sebanyak 8,171 unit rumah telah dijual. Berhubung dengan pekerja industri, majikan daripada sektor pembuatan juga digalakkan supaya menyediakan kemudahan penginapan dan rekreasi untuk pekerja mereka.

18.12 Teknologi Perumahan, Penyelidikan dan Pembangunan. Penekanan yang lebih telah diberikan kepada penyelidikan dan pembangunan (P&P) sektor perumahan dalam tempoh RMKe-7. Aktiviti P&P berkaitan dengan pengeluaran bahan binaan yang lebih murah dan cekap, teknik pembinaan yang lebih baik dan anggaran kos jangka hayat perumahan berbilang tingkat telah dilaksanakan oleh universiti dan sektor swasta. Sebagai langkah untuk mengatasi masalah kecacatan binaan serta memberi perlindungan kepada pembeli, Sistem Penilaian Kualiti Pembinaan telah diperkenalkan. Di samping itu, plan setara untuk perumahan kos rendah juga telah diperkenalkan bagi mengurangkan kos serta memberi keselesaan kepada penghuni.

Perkhidmatan Sosial Yang Lain

Perkhidmatan di Kawasan Pihak Berkuasa Tempatan

18.13 Pelbagai perkhidmatan bandar dan kemudahan rekreasi serta program sosioekonomi yang bertujuan untuk meningkatkan kualiti hidup penduduk terus dilaksanakan oleh pihak berkuasa tempatan. Pihak berkuasa tempatan juga bertanggung jawab terhadap penguatkuasaan dan peraturan piawaian mengenai kesihatan dan kebersihan di premis menjual makanan, pusat penjaja dan tempat awam. Dalam tempoh RMKe-7, pelbagai program telah dilaksanakan termasuk membina dan menaik taraf pasar basah, premis perniagaan, pusat rekreasi dan dewan serbaguna bagi memenuhi permintaan penduduk yang semakin bertambah. Tujuan utama pembinaan pusat penjaja ialah untuk memberi kemudahan yang lebih baik, teratur dan suasana yang bersih kepada penduduk bandar di samping memberi peluang kepada golongan berpendapatan rendah menyertai aktiviti perniagaan.

18.14 Selaras dengan usaha Kerajaan untuk menyediakan perkhidmatan yang berkualiti dan liputan yang lebih luas kepada penduduk bandar, dua majlis perbandaran iaitu Majlis Perbandaran Kota Kinabalu dan Majlis Perbandaran Shah

Alam telah dinaikkan taraf kepada bandaraya. Di samping itu, tiga majlis daerah di Selangor, empat di Johor dan masing-masing satu di Kedah dan Pahang telah dinaik taraf kepada majlis perbandaran manakala Majlis Daerah Bentong, Pekan dan Rompin di Pahang serta Kangar di Perlis telah memperluaskan liputan pentadbirannya. Dalam tempoh Rancangan, dua pihak berkuasa tempatan baru telah diwujudkan iaitu Majlis Daerah Bera dan Majlis Perbandaran Ampang Jaya.

18.15 Dalam tempoh Rancangan, pihak berkuasa tempatan telah mengendalikan kira-kira 16.2 juta tan sisa pepejal perbandaran di seluruh negara. Bagi meningkatkan lagi perkhidmatan pungutan dan pelupusan sisa pepejal, penswastaan perkhidmatan tersebut telah dimula dan dilaksanakan di bawah pengurusan secara interim. Pemegang konsesi yang dilantik telah mengambil alih aktiviti pungutan dan pelupusan sisa pepejal bagi 26 daripada 145 pihak berkuasa tempatan di seluruh negara. Di samping itu, kempen kitar semula di seluruh negara telah dilancarkan pada bulan Disember 2000 untuk meningkatkan lagi kesedaran orang ramai tentang pentingnya sisa pepejal dikitar dan diguna semula bagi mengurangkan jumlah sisa yang dihasilkan.

18.16 Di bawah program pengindahan dan rekreasi, pelbagai kemudahan awam terus disediakan oleh pihak berkuasa tempatan seperti taman awam, laluan siar kaki, kemudahan sukan dan pusat rekreasi. Sebanyak 24 taman awam baru telah dibina dan 109 taman sedia ada telah dinaik taraf bagi memenuhi pertambahan permintaan terhadap taman rekreasi dan kawasan lapang yang lebih baik. Di samping itu, kempen menanam pokok di seluruh negara telah dilancarkan di mana kira-kira tiga juta pokok telah ditanam bagi menambahkan lagi kehijauan dan suasana persekitaran yang berkualiti.

Perkhidmatan Bomba dan Penyelamat

18.17 Objektif perkhidmatan bomba dan penyelamat ialah memberi perkhidmatan pencegahan, perlindungan dan kawalan kebakaran serta menyelamatkan yang berkesan dan profesional bertujuan untuk melindungi nyawa dan harta benda dan memastikan kesejahteraan awam. Dalam tempoh RMKe-7, pelbagai langkah telah diambil untuk memperkukuh dan meningkatkan perkhidmatan bomba dan penyelamat. Bagi memenuhi objektif dasar perlindungan kebakaran dan permintaan yang semakin meningkat terhadap keselamatan kebakaran, sebanyak 54 balai bomba baru telah dibina di pelbagai lokasi yang strategik terutamanya berhampiran kawasan perumahan, perniagaan dan zon perindustrian. Kenderaan canggih dan khusus yang dilengkapi dengan peralatan melawan kebakaran dan menyelamatkan serta peralatan paramedik telah diperolehi bagi memenuhi situasi yang lebih mencabar terutamanya yang melibatkan bangunan tinggi, maritim, gas dan minyak, hutan dan bahan-bahan merbahaya.

18.18 Usaha juga diambil untuk meningkatkan kemahiran serta keupayaan anggota bomba dan penyelamat melalui latihan dalam perkhidmatan terutamanya di bidang keselamatan kebakaran, tindak balas terhadap kecemasan industri dan pengurusan bencana. Perkhidmatan bomba telah dipertingkatkan lagi dengan penubuhan Unit Udara Bomba dan Penyelamat (Unit Udara) pada bulan September 1998 dan pembelian dua helikopter untuk tujuan pengawasan, menyelamatkan dan perubahan kecemasan. Di samping itu, pasukan tindakan cepat bermotorsikal juga diwujudkan di balai bomba yang terletak dalam kawasan bandar yang pesat membangun untuk memberi tindak balas lebih cepat.

18.19 Dalam tempoh Rancangan, program pendidikan kepada orang ramai telah diperhebatkan sebagai langkah untuk meningkatkan kesedaran mengenai keselamatan kebakaran. Seminar, persidangan, dialog dan latihan bersama mencegah kebakaran telah diadakan oleh Jabatan Bomba dan Penyelamat dengan kerjasama sektor swasta, badan bukan kerajaan (NGO) dan badan profesional yang berkaitan. Hasil daripada langkah-langkah tersebut, bilangan anggota sukarela dalam perkhidmatan kemasyarakatan dan kesedaran masyarakat mengenai peranan mereka berkaitan dengan keselamatan kebakaran telah meningkat dengan ketara. Sehingga akhir tempoh Rancangan sebanyak 346 briged sukarelawan bomba telah ditubuhkan dengan keanggotaan seramai 10,179 orang.

18.20 Dengan kemajuan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) serta perlunya tindak balas yang lebih cepat diambil bagi kawasan yang berisiko tinggi, satu sistem pemantauan berkomputer telah diperkenalkan dan dipasang pada semua bangunan kerajaan yang strategik dan bangunan yang berisiko tinggi di seluruh negara. Rangkaian yang disambung terus antara balai bomba dan bangunan yang telah dikenalpasti telah mempercepatkan penyampaian maklumat mengenai kejadian kebakaran. Pada akhir tempoh Rancangan, sebanyak 2,000 bangunan telah dipasang dengan sistem tersebut. Di samping itu, sistem maklumat dan komunikasi dalam perkhidmatan bomba dan penyelamat telah dipertingkatkan termasuk penggunaan Sistem Arahan dan Kawalan Bersepadu yang diperkenalkan di Balai Bomba Putrajaya pada tahun 1999.

Perkhidmatan Perpustakaan

18.21 Pelbagai langkah telah diambil bagi menyemai dan menggalakkan sikap suka membaca di kalangan orang ramai serta mewujudkan masyarakat yang bermaklumat dan berpengetahuan. Infrastruktur perpustakaan telah dipertingkatkan serta bahan bacaan dan maklumat yang mencukupi dan terkini disediakan kepada masyarakat. Dalam tempoh Rancangan, bilangan perpustakaan telah meningkat daripada 487 pada tahun 1995 kepada 610 buah pada tahun 2000 yang mana 493 atau 80.8 peratus adalah terletak di luar bandar. Bilangan unit bergerak yang memberi perkhidmatan perpustakaan di kawasan luar bandar juga meningkat daripada 100 pada tahun 1995 kepada 123 pada tahun 2000. Hasil daripada penyediaan kemudahan tersebut dan

berbagai program yang dilaksanakan termasuk Kempen Gerakan Membaca, bilangan pengguna perpustakaan telah meningkat daripada 1.6 juta pada tahun 1995 kepada 4.0 juta pada tahun 2000. Di samping itu, bilangan bahan bacaan juga telah bertambah daripada 1.5 juta pada tahun 1995 kepada 13.5 juta pada tahun 2000.

18.22 Bagi meningkatkan tahap capaian maklumat di seluruh negara, infrastruktur rangkaian ilmu dan maklumat kebangsaan telah diperluaskan lagi meliputi pembangunan perpustakaan berasaskan teknologi maklumat (IT). Ini telah dipertingkatkan dengan pengenalan Sistem Perpustakaan Digital Nasional (Sistem PERDANA) yang merupakan usaha sama di antara Perpustakaan Negara Malaysia, Perbadanan Pembangunan Multimedia (MDC) dan Telekom Malaysia Berhad serta disokong oleh perpustakaan di universiti-universiti dan pelbagai jabatan kerajaan serta perpustakaan awam. Dengan pelancarannya sebagai Mylib pada 29 Jun 2000, Sistem PERDANA telah membolehkan pengguna seperti penyelidik dan orang awam mendapatkan lebih banyak maklumat melalui spektrum pangkalan data yang luas.

Sukan

18.23 Selain untuk mencapai kecemerlangan dalam pertandingan peringkat antarabangsa dan menaikkan imej negara, sukan juga adalah salah satu cara untuk menggalakkan amalan gaya hidup sihat serta merapatkan hubungan dan semangat muhibah di kalangan rakyat Malaysia. Penyertaan dalam aktiviti sukan juga telah menyumbang ke arah pembangunan sosial yang berdaya saing, keperibadian dan kerja berkumpulan. Pelaksanaan program pembangunan sukan adalah berpandukan Dasar Sukan Negara yang diambil guna pada tahun 1988 yang telah menyediakan garis panduan umum bagi pembangunan sukan. Bagi menggalak dan memudahkan lagi pembangunan dan pentadbiran sukan dan untuk memastikan penyelarasan dan pengurusan aktiviti sukan yang berkesan, Dasar tersebut telah diperlengkapkan dengan Akta Pembangunan Sukan 1997.

18.24 Program sukan massa telah diteruskan bagi menyumbang ke arah pembentukan masyarakat Malaysia yang cergas dan sihat. Bagi menggalak dan memastikan keberkesanan pelaksanaan program tersebut, fasilitator telah dilantik dan diberi latihan. Di samping itu, program seperti Program Kecergasan Kebangsaan, berjalan kaki dan larian maraton serta program sukan baru dan rekreasi seperti mendaki gunung, seni mempertahankan diri dan pelayaran telah diperkenalkan. Melalui usaha ini, sejumlah lima juta orang telah melibatkan diri dalam program sukan massa.

18.25 Pra-syarat yang penting dalam mempromosikan sukan berprestasi tinggi adalah dengan menyediakan kemudahan yang mencukupi dan lengkap di peringkat negeri dan kebangsaan. Dalam hal ini, pembinaan Stadium Tertutup di Pulau Pinang, Kompleks Sukan di Wilayah Persekutuan Labuan dan peningkatan taraf pelbagai kemudahan sukan telah dilaksanakan bersama oleh Kerajaan Persekutuan dan

kerajaan negeri yang terlibat. Kemudahan yang ada di peringkat negeri telah membantu mengenal pasti atlit yang berpotensi dan membolehkan program latihan yang sesuai dilaksanakan pada peringkat awal serta memastikan barisan atlit yang mampu bersaing di peringkat antarabangsa. Di samping itu, dengan siapnya Kompleks Sukan Negara di Bukit Jalil yang dilengkapi dengan kemudahan moden, satu tempat yang sesuai bagi latihan pusat di peringkat kebangsaan telah disediakan.

18.26 Sebagai persediaan Malaysia dalam menyertai pertandingan antarabangsa, dan terutamanya untuk Sukan Komanwel XVI-Kuala Lumpur '98, Majlis Sukan Negara telah melaksanakan pelbagai program dengan matlamat untuk membentuk barisan bakat muda yang berkebolehan dan berpotensi untuk menjadi juara. Ini termasuk Program Persediaan Atlit Sukan Komanwel, Program Persediaan Atlit Sukan Asia Tenggara dan Program Bakat dan Pembangunan Sukan, yang telah dijalankan dengan kerjasama persatuan-persatuan sukan. Pelaksanaan program telah menyumbang kepada pencapaian cemerlang dalam Sukan Asia 1998 di mana melibatkan jumlah pingat yang tertinggi diperolehi sejak tahun 1954. Malaysia jua menduduki tempat keempat daripada 70 buah negara yang mengambil bahagian dalam Sukan Komanwel XVI dan naib juara dalam Sukan Asia Tenggara 1999. Kepentingan program latihan jangka panjang ini juga terbukti apabila bilangan atlit yang layak menyertai Sukan Olimpik di Sydney pada tahun 2000 adalah yang tertinggi dalam sejarah. Di samping itu, Program Pembangunan Sukan Pilihan telah diperkenalkan pada tahun 1999 untuk melengkapkan atlit bagi Sukan Asia 2006 dan Sukan Olimpik pada tahun 2008.

18.27 Bagi mengiktiraf sumbangan ahli sukan lelaki dan wanita, Kerajaan telah memperkenalkan pelbagai skim kebajikan dan insentif serta menggalakkan lagi penyertaan belia dalam sukan. Skim Kebajikan Olahragawan Kebangsaan telah menyediakan pampasan bagi kehilangan pendapatan semasa latihan, rawatan perubatan dan elaun pendidikan. Skim Insurans Berkumpulan telah diperkenalkan untuk menanggung perbelanjaan para atlit yang terlibat dalam kemalangan atau kecederaan semasa latihan. Bagi menghargai sumbangan para atlit, jurulatih dan pegawai sukan dalam pertandingan antarabangsa, Skim Kejohanan Sukan, Skim Kejohanan Olahraga Belia, Skim Insentif Jurulatih dan Skim Kecemerlangan Pengurusan Sukan diperkenalkan.

18.28 Dalam usaha mencari bakat baru dan melatih mereka untuk mencapai tahap yang mampu bersaing, program pembangunan sukan telah dilaksanakan di sekolah dengan kerjasama Kementerian Pendidikan, Majlis Sukan Negara dan majlis sukan negeri yang berkaitan. Pusat latihan kecemerlangan dan terpilih telah ditubuhkan di sekolah bagi mengadakan program latihan khas. Di samping itu, dua sekolah sukan telah ditubuhkan di Bukit Jalil, Selangor dan Kota Tinggi, Johor untuk pelajar yang berumur antara 13-18 tahun. Kedua-dua sekolah berasrama penuh ini telah ditempatkan di sekitar kawasan yang mempunyai kemudahan sukan yang lengkap supaya mudah digunakan serta memastikan penggunaannya secara optimum.

18.29 Pengalaman dan kepakaran yang diperolehi daripada penganjuran dan pengurusan Sukan Komanwel XVI-Kuala Lumpur '98 telah meningkatkan kebolehan dan keupayaan Malaysia menjadi tuan rumah bagi acara sukan peringkat antarabangsa yang lain. Malaysia telah menjadi tuan rumah bagi pelbagai acara peringkat antarabangsa termasuk Le Tour de Langkawi pada tahun 1998 dan 2000, Kejohanan Formula One pada tahun 1999 dan 2000, Pertandingan Piala Dunia Hoki Junior pada tahun 1999 serta Kejohanan Ping Pong Sedunia, Pertandingan Akhir Piala Thomas, Kejohanan Bolasepak Junior Asia, dan Regatta Bot Asia pada tahun 2000. Usaha ini telah memberi dorongan kepada pembangunan industri sukan dan telah menyumbang kepada pertumbuhan industri pelancongan.

Penerangan dan Penyiaran

18.30 Menyedari kepentingan pembangunan masyarakat yang bermaklumat, program berinformasi tinggi meliputi berita, rancangan bual-bicara, dokumentari, program saintifik dan pendidikan sentiasa disiarkan melalui media elektronik. Di samping itu, untuk memastikan bahawa masyarakat diterapkan dengan nilai moral dan etika yang kukuh dan boleh menerima pemodenan, lebih banyak drama, tayangan gambar dan program keagamaan terbitan tempatan telah disiarkan. Media penyiaran dan komunikasi secara terus telah digunakan sebagai alat untuk menyebarkan maklumat berkenaan dasar dan strategi Kerajaan secara berkesan.

18.31 Usaha memperbaiki dan mempertingkatkan liputan pemancaran radio dan televisyen (TV) telah dilaksana melalui penggantian peralatan pemancar yang usang dengan peralatan terkini. Sejumlah enam pemancar TV dan dua pemancar radio modul frekuensi (FM) telah dipasang di Semenanjung Malaysia, manakala 10 pemancar TV dan tujuh pemancar radio FM telah dipasang di Sabah dan Sarawak. Hasilnya, liputan TV di Semenanjung Malaysia telah meningkat daripada 90 peratus pada tahun 1995 kepada 95 peratus pada tahun 2000 dan daripada 85 peratus kepada 87 peratus di Sabah dan Sarawak dalam tempoh yang sama. Liputan radio di Semenanjung Malaysia telah meningkat daripada 93 peratus pada tahun 1995 kepada 95 peratus pada tahun 2000 dan daripada 85 peratus kepada 87 peratus di Sabah dan Sarawak dalam tempoh yang sama.

18.32 Kualiti Penerimaan yang lebih baik serta liputan perkhidmatan radio dan TV yang lebih meluas telah disediakan dengan pelancaran operasi Malaysian East Asia Satellite (MEASAT) pada tahun 1996. Dengan adanya MEASAT, pengguna lebih mudah untuk mendapatkan pilihan program yang lebih banyak melalui berbagai stesen radio dan TV swasta, dan seterusnya menyediakan pemancaran yang lebih berkualiti serta pilihan program yang lebih banyak termasuk hiburan, kebudayaan, sukan, pendidikan dan maklumat.

18.33 Pelbagai langkah telah diambil oleh sektor penerangan dan penyiaran dengan tujuan untuk memudahkan pembangunan yang teratur serta memastikan pematuhan

kepada piawai dan norma-norma Malaysia. Ini termasuk antara lainnya penyusunan semula Kementerian Tenaga, Telekomunikasi dan Pos kepada Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia pada November 1998 dan pewujudan Akta Multimedia dan Komunikasi pada tahun 1998. Semua program radio dan televisyen sentiasa dikaji semula untuk memastikan penyebaran nilai dan prinsip adalah selaras dengan kebudayaan dan kepercayaan di kalangan masyarakat.

18.34 Dalam tempoh Rancangan, Dasar Filem Negara telah dilancarkan pada tahun 1996 bagi menyediakan panduan untuk pembangunan industri filem dan menjadikan Malaysia sebagai destinasi untuk menjalankan aktiviti perfileman dan pusat serantau untuk industri filem. Ke arah ini, usaha telah dijalankan bagi menjadikan Malaysia sebagai lokasi yang sesuai untuk pengeluaran filem asing. Hasilnya, beberapa penerbit filem asing telah membuat penggambaran filem di negara ini yang telah menghasilkan pendapatan dan memberi galakan untuk pertumbuhan industri berkaitan.

Kebudayaan

18.35 Pelaksanaan program kebudayaan telah menyumbang ke arah memperteguhkan identiti negara, menggalakkan perpaduan dan integrasi nasional di samping mengekalkan keharmonian antara kaum. Kepelbagaian kebudayaan di negara ini telah digunakan untuk menyokong pembangunan industri pelancongan. Dalam tempoh Rancangan, program utama telah dijalankan untuk memelihara dan memelihara warisan budaya negara, menyebarkan maklumat kebudayaan serta menggalakkan aktiviti seni dan kebudayaan.

18.36 Kemudahan telah disediakan dalam tempoh Rancangan untuk terus membangunkan kebudayaan dan kesenian di peringkat negeri dan menggalakkan penyertaan belia dan masyarakat dalam aktiviti seni dan budaya. Dalam hal ini, pembinaan pusat kebudayaan di Alor Setar, Kedah, Ipoh di Perak, Georgetown di Pulau Pinang dan Kuantan di Pahang telah siap manakala pusat kebudayaan di Seremban Negeri Sembilan, Kangar di Perlis dan Kuala Terengganu di Terengganu masih dalam pembinaan.

18.37 Istana Budaya yang telah siap pada bulan Disember dan diiktiraf di peringkat antarabangsa serta dilengkapi dengan peralatan moden, telah menyediakan satu tempat baru bagi persembahan seni dan sebagai lokasi tambahan untuk pertunjukan, pameran dan bengkel pendidikan. Sejak penubuhan Istana Budaya yang boleh memuatkan sejumlah 52,000 penonton, sebanyak 10 drama dan 34 aktiviti termasuk muzik, teater dan tarian telah diadakan. Penubuhan Galeri Seni Negara pada tahun 1997 telah menyumbang ke arah pembangunan dan penghayatan seni halus di negara ini. Sebanyak 55 pameran kesenian dari artis tempatan dan luar telah diadakan di Galeri ini. Di samping itu, Akademi Seni Kebangsaan telah mengadakan kursus peringkat diploma dan jangka pendek dalam bidang seperti muzik, penulisan kreatif

dan teater untuk 325 peserta, di mana 155 daripadanya telah pun menamatkan kursus.

18.38 Aktiviti kebudayaan di negara ini juga telah dijalankan dengan kerjasama sektor swasta. Kerjasama yang erat antara sektor awam dan swasta telah dibuktikan melalui pembinaan Dewan Filharmonik PETRONAS pada tahun 1998 dan penubuhan Malaysian Philharmonic Orchestra. Dewan ini yang mempunyai 800 tempat duduk, terus memberi sumbangan ke arah menggalakkan muzik dan pertunjukan seni. Di samping itu, di bawah program Pendidikan dan Jangkauan MPO, bengkel, kelas muzik dan konsert sekolah telah diadakan untuk mendidik, mewujudkan dan menggalakkan kesedaran serta penghayatan terhadap muzik klasik di kalangan belia Malaysia dan seterusnya menyediakan peluang untuk mencungkil bakat tempatan.

18.39 Dalam tempoh Rancangan, usaha telah diteruskan untuk memelihara dan memulihara warisan sejarah dan budaya negara serta meningkatkan dan menarik minat orang ramai. Sebanyak 21 monumen dan tapak bersejarah telah dipelihara. Penubuhan Muzium Seni Islam pada tahun 1999 terus menyumbang ke arah pengumpulan dan pemeliharaan hasil seni Islam tempatan dan asing. Bagi menyediakan kefahaman yang lebih mengenai sejarah negara, usaha telah diambil untuk memelihara dan mengekalkan tempat bersejarah di negara ini.

Pembangunan Masyarakat

18.40 Dalam tempoh RMKe-7, program pembangunan masyarakat telah dilaksanakan di kawasan bandar dan luar bandar untuk menggalakkan kehidupan yang harmoni dan memupuk semangat penyayang di kalangan masyarakat berbagai kaum serta menyemai nilai positif ke arah pembangunan dan sikap berdikari. Sejumlah 471 jawatankuasa Rukun Tetangga telah ditubuhkan di kawasan bandar, menjadikan jumlah kesemuanya sebanyak 2000 jawatankuasa dengan keahlian kira-kira 6.6 juta orang. Aktiviti yang menggalakkan interaksi, kerjasama dan perkongsian tanggungjawab seperti Tunas Jiran, Jiran Wanita, Jiran Muda, Jiran Usia Mas, gotong-royong, khemah kerja dan aktiviti sukan telah dijalankan. Bagi memudahkan pengendalian dan pelaksanaan aktiviti ini, pembinaan lapan Pusat Rukun Tetangga telah dilaksanakan.

18.41 Usaha untuk menanam semangat patriotik dan cintakan negara serta memupuk nilai positif, hormat-menghormati dan toleransi pada usia yang muda telah dilaksanakan melalui penubuhan kelas perpaduan pra-sekolah. Sebanyak 180 kelas pra-sekolah telah ditubuhkan menjadikan jumlah keseluruhannya sebanyak 1,165 kelas yang memberi manfaaat kepada lebih kurang 33,000 kanak-kanak di kawasan bandar. Di samping menyediakan pendidikan formal kepada kanakkanak, aktiviti seperti Tabikarama, Sukaneka serta penyertaan dalam sambutan hari perayaan telah diadakan. Bagi menggalakkan lagi kanak-kanak supaya bergaul dan belajar bersama-sama, Kerajaan telah memperkenalkan konsep sekolah wawasan. Melalui konsep ini,

sekolah kebangsaan, serta sekolah jenis kebangsaan Cina dan Tamil telah dikumpulkan bersama untuk berkongsi kemudahan dan sumber dan seterusnya ia dapat memupuk bangsa yang harmoni dan saling memahami di kalangan generasi muda.

18.42 Beberapa program telah diatur bagi menggalakkan integrasi dan saling memahami di kalangan masyarakat berbagai kaum, budaya dan tradisi. Ini termasuk pertukaran lawatan oleh wakil dari negeri-negeri di Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak untuk menghadiri dan menyertai majlis seperti Hari Keputeraan Yang Dipertuan Agong, pembukaan Parlimen, Pesta Kaamatan di Sabah dan Hari Gawai di Sarawak. Bagi pegawai Kerajaan dari Semenanjung Malaysia yang berkhidmat di Sabah dan Sarawak dan sebaliknya, kursus orientasi terus dijalankan bagi meningkatkan pemahaman dan amalan budaya serta tradisi masing-masing.

18.43 Di kawasan luar bandar, program pembangunan masyarakat telah dijalankan dengan objektif untuk meningkatkan status sosioekonomi penduduk luar bandar termasuk masyarakat Orang Asli. Antara komponen penting program ini ialah tumpuan yang diberi kepada perubahan sikap dan untuk mewujudkan masyarakat luar bandar yang progresif dan berdikari. Masyarakat luar bandar juga telah digalakkan untuk menyertai secara aktif projek pembangunan sosioekonomi bagi memperbaiki kualiti hidup mereka. Di samping itu, program juga telah dijurus ke arah menggalakkan kerjasama dan perpaduan di kalangan penduduk luar bandar.

18.44 Selaras dengan falsafah pembangunan luar bandar yang baru, yang memberi penekanan terhadap pembangunan insan dan kesejahteraan keluarga, usaha telah dijalankan bagi melaksana lebih banyak kursus, kaunseling dan latihan kemahiran untuk penduduk luar bandar. Ini adalah untuk memperbaiki keupayaan dalam mempertingkatkan taraf hidup mereka terutamanya melalui pelaksanaan Gerakan Desa Wawasan yang meliputi 1,831 kampung. Masyarakat luar bandar juga telah didedahkan pengetahuan asas komputer melalui program celik komputer. Pengetahuan dan kemahiran baru yang diperolehi akan membantu masyarakat luar bandar dalam membuat perancangan kepada kampung mereka, dengan itu mempertingkatkan keupayaan mereka melibatkan diri dalam aktiviti yang menjana pendapatan serta bekerja dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan. Di samping itu, sejumlah 648 kelas pra-sekolah telah ditubuhkan dan memberi manfaat kepada kira-kira 19,950 kanak-kanak luar bandar. Berhubung dengan masyarakat Orang Asli, Program Penggerak Wanita telah diperkenalkan untuk memupuk kesedaran mengenai kepentingan pendidikan kepada kanak-kanak Orang Asli. Dalam tempoh Rancangan, sebanyak 17 kumpulan penggerak telah ditubuhkan bagi menampung kira-kira 350 kanak-kanak.

Pembangunan Keluarga

18.45 Pembangunan ekonomi yang pesat pada awal tempoh Rancangan dan kegawatan ekonomi baru-baru ini telah memberi cabaran kepada individu dan keluarga. Di samping tidak mampu untuk mengatasi cabaran tersebut, perubahan gaya hidup dan struktur keluarga telah memberi kesan kepada peningkatan masalah sosial. Unsur negatif ini, jika tidak ditangani, akan melemahkan kestabilan sosial dan menjejaskan pembangunan ekonomi yang telah dicapai selama ini.

18.46 Bagi mengatasi masalah ini dan memastikan pendekatan yang lebih teratur dalam menangani masalah sosial, Jawatankuasa Kabinet bagi Membanteras Masalah-Masalah Sosial telah merangka Pelan Tindakan Sosial (PINTAS) untuk menyediakan rangka kerja bagi menyepadukan pelbagai komponen pembangunan sosial di negara ini. PINTAS menumpukan kepada aspek penggalakan, pencegahan, intervensi dan pemulihan dalam isu-isu sosial. Komponen penggalakan melibatkan aktiviti yang menyumbang ke arah pembentukan masyarakat yang positif dan sihat, manakala komponen pencegahan menumpukan kepada program yang diperlukan bagi membantu kumpulan berisiko tinggi mengekalkan gaya hidup sihat dan mencegah tingkahlaku yang tidak diingini. Komponen intervensi dan pemulihan lebih menumpukan kepada aktiviti yang dijalankan bagi menangani dan mengatasi masalah sosial serta membolehkan mereka yang terlibat mendapat semula keupayaan untuk menyesuaikan diri dengan masyarakat. Projek perintis PINTAS yang melibatkan Kerajaan Negeri Selangor, badan bukan kerajaan (NGO) dan masyarakat, telah dilaksanakan di Ulu Langat, Selangor pada tahun 1999.

18.47 Memandangkan masalah sosial yang rumit dan keperluan mendapatkan khidmat pekerja yang terlatih dan berkelayakan Akta Kaunselor telah digubal untuk mengatasi masalah ini. Di bawah Akta ini, Lembaga Kaunselor telah ditubuh untuk memastikan profesionalisme dan standard yang tinggi di kalangan kaunselor. Dengan pelaksanaan Akta ini seramai 31 kaunselor telah berdaftar dengan Lembaga ini.

18.48 Menyedari bahawa unit keluarga merupakan asas kepada kestabilan sosial dan pembinaan masyarakat penyayang, usaha telah diambil untuk mengukuhkan lagi institusi keluarga melalui berbagai mekanisme seperti latihan dan pendidikan, media massa dan penganjuran kempen-kempen. Program pembangunan keluarga yang memberi tumpuan kepada pendidikan, latihan dan keibubapaan terus dilaksanakan bagi membantu keluarga menangani cabaran dan permintaan kesan daripada pembangunan yang pesat. Program ini mengandungi lima modul latihan meliputi persediaan untuk berkahwin dan memperkukuhkan perkahwinan, kemahiran keibubapaan bagi ibu bapa yang mempunyai anak kecil dan remaja, pembangunan remaja dan kebapaan. Di samping itu, modul kaunseling bagi keluarga yang mempunyai human immunodeficiency virus/acquired immunodeficiency virus syndrome (HIV/AIDS) dan modul latihan bagi hubungan sesama penduduk, pembangunan dan alam sekitar juga telah dibentuk. Sejumlah 848 sesi latihan yang

melibatkan 30,165 pelatih telah diadakan. Pelatih ini terdiri daripada pekerja pengembangan daripada sektor awam dan swasta, wakil dari NGO dan orang awam. Selepas menamatkan sesi latihan, pelatih ini telah menjalankan kursus yang sama bagi organisasi dan kumpulan sasaran masing-masing. Di samping itu, bengkel dan seminar mengenai berbagai subjek pembangunan dan kesihatan keluarga, kemahiran keibubapaan bagi ibu bapa yang mempunyai kanak-kanak kurang upaya dan kesihatan remaja telah diadakan untuk memberi manfaat kepada orang awam. Untuk terus mendidik dan mewujudkan kesedaran di kalangan keluarga terhadap peranan dan tanggungjawab mereka, buku-buku serta risalah yang menyediakan panduan dan pengetahuan untuk ibubapa, remaja dan kanakkanak telah diterbitkan untuk edaran.

18.49 Satu program khas iaitu Kempen Keluarga Bahagia, telah dilancarkan pada bulan November 1999 bertemakan “Bersama-sama Keluarga Memasuki Alaf Baru : Dengan Penyatuan, Perpaduan dan Harmoni”. Kempen tersebut bermatlamat untuk memperkukuh usaha meningkatkan kesedaran di kalangan masyarakat terhadap pentingnya institusi keluarga dalam menghadapi cabaran alaf baru. Menjelang akhir tempoh Rancangan, kempen telah dilancarkan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Kedah dan Kelantan.

18.50 Usaha untuk menjamin kehidupan, perlindungan, pemulihan dan pembangunan kanak-kanak telah diteruskan bagi memastikan peningkatan dalam kualiti hidup mereka. Bagi menyediakan perlindungan yang lebih baik untuk menjamin kesejahteraan kanak-kanak, Akta Mahkamah Juvana 1947, Akta Perlindungan Wanita dan Gadis 1973 dan Akta Perlindungan Kanak-Kanak 1991 telah dikaji semula dan diselaraskan menjadi Akta Kanak-Kanak 2000 yang meliputi semua kanak-kanak yang berumur di bawah 18 tahun. Akta ini selain memastikan yang terbaik untuk kanak-kanak, mengenalpasti peranan dan tanggungjawab keluarga sebagai sumber jagaan dan sokongan semasa pemulihan dan pembangunan kanak-kanak.

18.51 Memandangkan bilangan kes penderaan kanak-kanak dan lari dari rumah yang dilaporkan semakin meningkat serta membantu ibu bapa dalam menyayangi dan menjaga kanak-kanak, pasukan perlindungan dan pusat kegiatan kanakkanak telah ditubuhkan di kawasan berisiko tinggi. Sejumlah 132 pasukan perlindungan kanak-kanak di peringkat negeri dan daerah serta 87 pusat kegiatan kanak-kanak telah didirikan untuk menyediakan perkhidmatan setempat kepada ibu bapa dan kanak-kanak. Perkhidmatan ini termasuk kaunseling, kebajikan dan penyediaan tempat tinggal. Di samping itu, sejumlah 120 sesi latihan yang melibatkan kira-kira 3,850 penjaga kanak-kanak telah diadakan di seluruh negara bagi memastikan penjagaan yang berkualiti disediakan untuk kanak-kanak di bawah jagaan penjaga mereka.

18.52 Penjagaan wargatua telah diperluaskan dalam tempoh Rancangan. Sempena dengan Tahun Antarabangsa untuk Warga Tua pada tahun 1999, Pelan Tindakan untuk Dasar Warga Tua Negara telah dilaksana bagi memastikan penyatuan dan penyertaan wargatua dalam masyarakat. Melalui Pelan Tindakan ini, aktiviti bersama

telah dijalankan oleh sektor awam dan swasta dalam bidang seperti pendidikan kesihatan, latihan serta aktiviti sosial dan rekreasi.

18.53 Dengan peningkatan jangka hayat dan tren yang menjurus kepada keluarga nuklear, langkah telah diambil untuk memastikan bahawa penjagaan warga tua kekal bersama keluarga. Kerajaan telah meluluskan penubuhan sebanyak sembilan pusat penjagaan harian bagi penjagaan warga tua semasa ketiadaan ahli keluarga. Di samping itu, satu talian bebas tol telah disediakan untuk membolehkan warga tua mendapatkan khidmat kaunseling dan maklumat.

18.54 Program penjagaan orang kurang upaya terus dilaksana dan diperkukuhkan lagi dalam tempoh Rancangan. Dalam usaha melaksanakan pendekatan yang lebih menyeluruh bagi perancangan program untuk orang kurang upaya, kempen telah dianjurkan untuk mendidik dan meningkatkan kesedaran mengenai keperluan untuk mendaftarkan orang kurang upaya dengan Kerajaan. Hasilnya, sejumlah 95,489 orang kurang upaya telah didaftarkan dengan Jabatan Kebajikan Masyarakat. Bagi memastikan penyediaan pendidikan untuk kanak-kanak khas, khususnya kanak-kanak yang mempunyai masalah penglihatan dan pendengaran atau ketidakupayaan dalam pembelajaran, Akta Pendidikan 1996 telah memperuntukkan supaya Kementerian Pendidikan menyediakan sekolah untuk kanak-kanak ini. Bagi tujuan ini, sejumlah lima buah sekolah yang memberi manfaat kepada lebih kurang 2,700 pelajar telah dibina dalam tempoh Rancangan. Di samping itu, untuk membolehkan kanak-kanak khas ini belajar dalam persekitaran sekolah biasa, sejumlah 1,766 kelas telah disediakan dan memberi faedah kepada lebih kurang 12,230 kanak-kanak.

18.55 Bagi membolehkan orang kurang upaya berdikari dari segi ekonomi, Kerajaan terus menyediakan program latihan teknikal. Dengan siapnya Pusat Latihan Perindustrian untuk Orang Kurang Upaya di Bangi, Selangor pada tahun 1998, latihan berasaskan berkediaman dan bukan berkediaman telah diadakan untuk lebih kurang 65 orang pelatih bagi bidang seperti jahitan dan reka fesyen, elektronik dan penyelenggaraan komputer.

18.56 Usaha untuk mengintegrasikan lagi orang kurang upaya ke dalam masyarakat diteruskan dalam tempoh Rancangan. Sektor awam dan swasta telah digalakkan untuk menyediakan peluang pekerjaan kepada orang kurang upaya. Hasilnya, sejumlah 3,489 orang kurang upaya telah diambil bekerja dengan sektor swasta manakala 536 orang telah bekerja di sektor awam. Dengan pindaan kepada Undang-Undang Kecil Bangunan 1984, peralatan dan sistem keselamatan bagi orang kurang upaya telah disediakan di premis awam untuk menjadikannya lebih mudah digunakan oleh orang kurang upaya. Di bawah program perumahan bersepadu, pemaju perumahan telah diminta untuk memperuntukkan sebanyak 10 peratus rumah pangsa yang dibina dilengkapi dengan ciri-ciri dan kemudahan untuk orang kurang upaya. Di samping itu, pengangkutan awam seperti rel transit ringan dan bas telah mengadakan ciri-ciri bagi membolehkan orang kurang upaya menggunakan kemudahan-kemudahan ini.

18.57 Dalam tempoh Rancangan, program pemulihan berasaskan masyarakat, yang melibatkan perkongsian tanggungjawab antara keluarga dan masyarakat dalam penjagaan dan pemulihan orang kurang upaya telah diperkenalkan. Melalui program ini, sebanyak 229 pusat pemulihan berasaskan masyarakat yang menempatkan kira-kira 5,030 orang kurang upaya dan lapan rumah penjagaan orang kurang upaya telah dibina di kawasan perumahan dengan tujuan untuk mengintegrasikan mereka dengan masyarakat.

18.58 NGO terus melengkapkan usaha Kerajaan dalam perancangan, penganjuran dan penyampaian pelbagai perkhidmatan sosial. Bagi menyokong kerja yang telah dijalankan oleh NGO dalam penjagaan orang kurang upaya dan terus memperbaiki keadaan kehidupan di institusi yang diusahakan oleh NGO, Kerajaan telah menyediakan bantuan kewangan untuk menaik taraf dan menyelenggara kemudahan ini. Di samping itu, menyedari kerumitan untuk melaksanakan kerjakerja sosial dan keperluan untuk meningkatkan pengetahuan dan kemahiran, latihan telah disediakan untuk kira-kira 850 sukarelawan dalam tempoh Rancangan.

III. PROSPEK, 2001-2005

18.59 Dalam tempoh RMKe-8, usaha akan terus diambil untuk mempercepatkan pembangunan perumahan bagi memenuhi permintaan penduduk yang semakin meningkat terutamanya rumah kos rendah dan kos sederhana rendah. Penekanan juga akan diberi kepada meningkatkan kualiti rumah yang dibina serta menyediakan lokasi yang sesuai dan suasana kehidupan yang selesa. Dari segi perkhidmatan sosial yang lain, tumpuan pembangunan akan diteruskan dengan memperbaiki kualiti perkhidmatan yang diberi bagi meningkatkan kesejahteraan penduduk.

18.60 Teras dasar perumahan dan perkhidmatan sosial yang lain dalam RMKe-8 adalah seperti berikut:

- menyediakan rumah yang mencukupi, berkualiti dan mampu dibeli atau disewa oleh penduduk daripada semua peringkat pendapatan dengan penekanan diberikan kepada pembangunan rumah kos rendah dan kos sederhana rendah;
- mempertingkatkan penyampaian dan kualiti serta memperluaskan liputan perkhidmatan bandar;
- memupuk suasana kehidupan yang harmoni di kalangan masyarakat dan membangunkan institusi keluarga yang teguh dan berdaya tahan kearah mewujudkan masyarakat penyayang; dan

- meningkatkan aspek kehidupan estetik melalui penglibatan yang lebih luas dalam aktiviti sukan dan rekreasi serta kesenian dan kebudayaan.

Perumahan

JADUAL 18-2 KEPERLUAN PERUMAHAN MENGIKUT NEGERI, 2001-2005 (unit)			
Negeri	Jumlah Keperluan	Keperluan Baru	Penggantian
Johor	90,174	85,656	4,518
Kedah	55,514	51,247	4,267
Kelantan	54,272	49,051	5,221
Melaka	20,591	19,035	1,556
Negeri Sembilan	30,753	27,088	3,665
Pahang	44,642	41,730	2,912
Perak	76,569	68,085	8,484
Perlis	7,672	7,321	351
Pulau Pinang	41,421	40,266	1,155
Sabah	100,034	93,709	6,325
Sarawak	69,223	65,157	4,066
Selangor ¹	106,055	102,492	3,563
Terengganu	36,940	33,677	3,263
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	46,093	45,390	703
Wilayah Persekutuan Labuan	2,347	2,196	151
Jumlah	782,300	732,100	50,200
%	100.0	93.6	6.4

Nota: ¹ Termasuk Wilayah Persekutuan Putrajaya

daripada keperluan tersebut adalah di negeri Selangor iaitu sebanyak 13.6 peratus diikuti oleh Sabah 12.8 peratus, Johor 11.5 peratus dan Perak 9.8 peratus. Walau bagaimanapun, hanya 615,000 unit rumah dijangka dibina dalam tempoh Rancangan

JADUAL 18-3 SASARAN PERUMAHAN SEKTOR AWAM DAN SWASTA, 2001-2005 (unit)						
Program	Jumlah	Perumahan untuk Rakyat Termiskin	Kos Rendah	Kos Sederhana Rendah	Kos Sederhana	Kos Tinggi
Sektor Awam	312,000	16,000	192,000	37,300	46,700	20,000
%	50.7	5.1	61.5	12.0	15.0	6.4
Perumahan Awam Kos Rendah	175,000	-	175,000	-	-	-
Pemulihan Rumah	15,000	15,000	-	-	-	-
Skim Partapakan & Kemudahan	1,000	1,000	-	-	-	-
Perumahan oleh Agensi Komersil	56,000	-	15,000	10,000	16,000	15,000
Perumahan di Skim Tanah	3,000	-	2,000	1,000	-	-
Perumahan Kerajaan & Kediaman Kakitangan	62,000	-	-	26,300	30,700	5,000
Sektor Swasta	303,000	-	40,000	94,000	64,000	105,000
%	49.3	-	13.2	31.0	21.1	34.7
Pemaju Swasta	289,000	-	39,000	90,000	60,000	100,000
Syarikat Kerjasama	14,000	-	1,000	4,000	4,000	5,000
Jumlah	615,000	16,000	232,000	131,300	110,700	125,000
%	100.0	2.6	37.7	21.3	18.0	20.3

18.61 Dalam tempoh Rancangan, keperluan rumah dianggarkan berjumlah 782,300 unit disebabkan oleh penambahan penduduk, pembentukan isi rumah baru dan penggantian rumah yang sedia ada, seperti ditunjukkan dalam Jadual 18-2. Daripada jumlah tersebut, 93.6 peratus merupakan keperluan baru dan bakinya adalah untuk penggantian rumah. Sebahagian besar daripada keperluan tersebut adalah di negeri Selangor iaitu sebanyak 13.6 peratus setelah mengambil kira stok yang tidak dapat dijual di seluruh negara dan keupayaan untuk membekalkan rumah, seperti ditunjukkan dalam Jadual 18-3.

18.62 Bagi memastikan rumah dapat disediakan dengan mencukupi, berkualiti dan mampu dibeli atau disewa, Kerajaan akan terus menyediakan

dasar dan program sokongan. Ini termasuk memperluaskan penyediaan kemudahan infrastruktur, memperkenalkan insentif yang sesuai dan melaksanakan langkah-langkah penguatkuasaan bagi memastikan pembangunan perumahan yang cekap. Hasil penemuan daripada Kajian Pengawasan dan Penempatan Semula Setinggalan Peringkat Nasional akan digunakan untuk merangka dasar dan garis panduan yang sesuai bagi mengatasi isu setinggalan. Dalam tempoh Rancangan, sektor awam dijangka membina kira-kira 312,000 unit rumah atau 50.7 peratus daripada keseluruhan sasaran berbanding dengan 230,000 unit atau 29.8 peratus dalam Rancangan yang lepas, seperti ditunjukkan dalam Jadual 18-3. Daripada jumlah unit yang akan dibina oleh sektor awam, 66.7 peratus adalah rumah kos rendah dan rumah untuk rakyat termiskin. Pembinaan rumah kos rendah dibawah PPRB akan dipercepatkan untuk membolehkan semua setinggalan ditempatkan semula menjelang akhir tempoh Rancangan.

18.63 Pembangunan rumah kos rendah akan dipercepat bagi memastikan pemohon yang layak diperuntukkan rumah sama ada untuk dijual atau disewa. Dalam hal ini, strategi pelaksanaan akan dipinda, di mana Kerajaan Persekutuan akan terlibat secara langsung dalam pemilihan lokasi yang sesuai supaya pembinaan rumah dapat dipercepatkan serta mengurangkan keadaan penawaran dan permintaan untuk rumah yang tidak selaras. Di samping itu, kerajaan negeri akan menguruskan penjualan dan mengatur pembiayaan akhir dengan institusi kewangan serta akan terus bertanggungjawab mengenai pemilihan pembeli atau penyewa. Sebuah tabung pusingan akan ditubuhkan bagi membiayai projek tersebut.

18.64 Selaras dengan kajian semula harga bagi rumah kos rendah yang dilaksanakan oleh sektor swasta, harga rumah di bawah program PAKR juga akan dikaji semula dengan mengambil kira peningkatan kos pembangunan terutamanya tanah, infrastruktur, bahan binaan dan tenaga kerja. Walau bagaimanapun, harganya akan lebih rendah berbanding dengan harga rumah kos rendah yang disediakan oleh sektor swasta memandangkan kos tanah dan infrastruktur akan terus diberi subsidi oleh Kerajaan. Bagi menggalakkan pemaju perumahan membina lebih banyak rumah kos sederhana rendah dan mengurangkan tekanan permintaan terhadap rumah kos rendah, dasar dan garis panduan yang sesuai akan diperkenalkan. Ini termasuk garis panduan mengenai harga, spesifikasi dan reka bentuk serta melaksanakan mekanisme kawalan dan perancangan yang lebih baik. Di samping itu, sistem penyelenggaraan bangunan tinggi yang teratur terutamanya kategori rumah kos rendah dan kos sederhana rendah akan dilaksanakan untuk memastikan bahawa bangunan dan kemudahan yang disediakan serta kemudahan awam lain diselenggara dengan baik, bersih dan selamat.

18.65 Langkah-langkah akan diambil untuk memperkukuhkan lagi sistem pemilihan dan prosedur untuk memastikan pengagihan rumah kos rendah yang teratur kepada kumpulan sasar. Sistem kawalan pangkalan data berpusat di Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan akan dipertingkatkan bagi memastikan

pemantauan ke atas aktiviti berkenaan dibuat dengan berkesan. Sistem berkenaan akan mendapat akses kepada semua maklumat yang disimpan oleh pihak kerajaan negeri berkaitan dengan pemohon rumah kos rendah untuk projek yang dikendalikan oleh sektor awam dan swasta. Langkah-langkah juga akan diambil untuk meningkatkan kemudahan mendapatkan pembiayaan akhir daripada institusi kewangan terutamanya bagi golongan berpendapatan rendah dan sektor tidak formal.

18.66 *Pembangunan Perumahan di Kawasan Luar Bandar.* Penyediaan rumah termasuk kemudahan infrastruktur asas yang bertujuan untuk meningkatkan kualiti hidup penduduk di kawasan luar bandar akan diteruskan. Dalam hal ini, pelbagai program perumahan di kawasan luar bandar untuk golongan berpendapatan rendah dan golongan termiskin akan dikaji semula bagi memastikan penyampaian dan pelaksanaan yang berkesan termasuk dari segi kaedah dan jumlah bantuan kewangan yang diberikan. Selaras dengan usaha ini, peruntukan membina rumah baru dan membaikpulih rumah usang akan dipertingkatkan. Di samping itu, rumah kos rendah akan terus disediakan kepada penduduk luar bandar di kawasan Lembaga Kemajuan Wilayah (LKW) oleh pihak LKW masing-masing.

18.67 *Perumahan untuk Pekerja Sektor Awam.* Kerajaan akan terus menyediakan perumahan untuk pekerja sektor awam terutama mereka yang bekerja dalam perkhidmatan perlu dan di bandar-bandar utama, kawasan terpencil dan kawasan sempadan. Penyediaan perumahan kepada kakitangan beruniform akan diberi keutamaan. Dalam tempoh Rancangan, sebanyak 62,000 unit rumah dalam pelbagai kategori akan disediakan oleh Kerajaan di seluruh negara.

18.68 *Perumahan untuk Pekerja Ladang dan Industri.* Usaha akan diambil untuk menggalak majikan menyediakan perumahan untuk pekerja ladang dan pekerja industri. Kerajaan juga akan memastikan mereka mematuhi standard minimum yang terkandung dalam Akta Standard-standard Minimum dan Kemudahan Pekerja, 1990.

18.69 *Teknologi Perumahan, Penyelidikan dan Pembangunan.* Kerajaan akan menubuhkan Malaysian Human Settlement and Urbanization Research Institute (MAHSURI) untuk menjalankan penyelidikan dan pembangunan (P&P) mengenai isu-isu yang berkaitan dengan penempatan penduduk dan perbandaran. Ini termasuk reka bentuk dan teknologi perumahan terutamanya penyelidikan teknikal ke atas bahan binaan alternatif serta sistem binaan berindustri. Di samping itu, kajian juga akan dijalankan dalam usaha untuk merangka dasar perumahan yang komprehensif bagi memastikan pembangunan perumahan yang mampan.

Perkhidmatan Sosial Yang Lain

Perkhidmatan di kawasan Pihak Berkuasa Tempatan

18.70 Teras utama program pembangunan pihak berkuasa tempatan akan terus memberi tumpuan kepada peningkatan penyampaian dan penyediaan perkhidmatan bandar. Program dan projek sosioekonomi yang meliputi pembinaan dan pengurusan pasar dan premis perniagaan seperti arked, bazar dan gerai untuk penjaja serta program penyelenggaraan kebersihan dan pengindahan akan diteruskan. Penekanan juga akan diberi kepada usaha menaikkan taraf infrastruktur dan kemudahan asas seperti jalan raya, sistem perparitan yang sesuai, pasar dan dewan serbaguna serta melaksanakan program kebersihan dan pengindahan kampung yang dahulunya dikenali sebagai kampung baru dan kampung tradisi di kawasan bandar. Dalam tempoh Rancangan, satu kajian terperinci akan dijalankan ke atas kampung berkenaan untuk menyediakan perkhidmatan yang lebih baik.

18.71 Langkah juga akan diambil bagi meningkatkan keupayaan dan kebolehan pengurusan pihak berkuasa tempatan dengan menambahkan bilangan kakitangan, memperluaskan penggunaan teknologi maklumat dan mengkaji semula undangundang yang berkaitan. Di bawah program kebersihan dan pengindahan, usaha akan terus diambil ke arah pembangunan kualiti landskap bagi mewujudkan negara taman yang progresif, bersih dan menarik menjelang tahun 2005. Pihak berkuasa tempatan akan digalakkan untuk melaksanakan projek melalui perkongsian bijak dengan sektor swasta dan NGO. Di samping itu, penyertaan yang lebih tinggi daripada orang awam akan digalakkan.

18.72 Usaha juga akan dipertingkatkan bagi mengurangkan masalah bandar seperti kesesakan lalu lintas, banjir kilat, pencemaran dan sanitasi yang tidak memuaskan. Dalam hal ini, pelbagai program seperti menaikkan taraf dan melebarkan jalan-jajaran, membina jalan masuk ke kawasan perumahan dan membaiki serta menyelenggara sungai dan sistem perparitan akan dilaksanakan. Di bawah sistem pelupusan sisa pepejal bersepadu, kemudahan seperti stesen pemindahan, tapak pelupusan sanitari dan insinerator akan dibina. Di samping itu, kempen kesedaran orang ramai akan dipergiatkan bagi menggalakkan penglibatan mereka dalam aktiviti kitar semula. Pembinaan stesen pemindahan di Taman Beringin, Kuala Lumpur dengan keupayaan memproses 1,700 tan sisa pepejal sehari akan siap dibina dalam tempoh Rancangan. Disamping itu, beberapa unit insinerator akan dibina di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, Pulau Pinang dan Cameron Highlands manakala sebuah tapak pelupusan sanitari akan dibina di Selangor. Bagi memastikan pengurusan dan pelupusan sisa pepejal yang berkesan, satu kajian strategik mengenai pengurusan sisa pepejal di seluruh negara akan dijalankan dalam tempoh Rancangan.

Perkhidmatan Bomba dan Penyelamat

18.73 Usaha akan diteruskan untuk memperbaiki dan meningkatkan lagi keupayaan dan profesionalisme dalam aspek pencegahan, perlindungan dan kawalan kebakaran. Dalam tempoh Rancangan, sebanyak RM800 juta akan diperuntuk untuk membangunkan balai bomba dan kemudahan baru di lokasi yang strategik, menaikkan taraf kemudahan yang sedia ada, membeli lebih banyak peralatan yang khusus, melatih anggota bomba dengan berbagai kemahiran dan mempergiatkan penyelidikan dan pembangunan. Pembinaan Akademi Bomba dan Penyelamat yang baru di Wakaf Tapai, Terengganu dijangka akan siap dalam tempoh Rancangan. Akademi berkenaan akan dilengkapi dengan teknologi terkini dan sistem simulasi latihan kebakaran dan penyelamat yang canggih. Beberapa pangkalan operasi tambahan bagi Unit Udara akan dibina di lokasi strategik di seluruh negara bagi menyediakan liputan perkhidmatan udara yang komprehensif untuk melawan kebakaran dan menyelamatkan. Penggunaan ICT dalam perkhidmatan bomba dan penyelamat akan diperluaskan dengan pemasangan Sistem Arahan dan Kawalan Bersepadu di semua bandar utama. Aktiviti P&P akan dipertingkatkan dengan menubuhkan sebuah pusat P&P bagi keselamatan kebakaran dan kejuruteraan kebakaran.

18.74 Usaha untuk menyemai dan memupuk kesedaran dan pendidikan terhadap keselamatan kebakaran di kalangan orang awam dan pemilik kediaman, premis perniagaan dan premis industri akan dipergiatkan melalui berbagai program di bawah kempen mencegah kebakaran. Ini bertujuan untuk memastikan lebih ramai rakyat Malaysia mengetahui dan sedar mengenai keperluan keselamatan kebakaran dan langkah-langkah pencegahan. Briged sukarelawan dan kemasyarakatan akan terus diwujudkan, terutama di kawasan pinggir bandar dan luar bandar serta kawasan penempatan setinggan.

Perkhidmatan Perpustakaan

18.75 Perkhidmatan dan infrastruktur perpustakaan akan terus dipertingkatkan dengan tujuan untuk menyemai dan menggalakkan sikap suka membaca di kalangan orang awam. Dalam hal ini, rangkaian perkhidmatan perpustakaan akan diperluaskan ke semua daerah, mukim dan kampung supaya lebih ramai penduduk mendapat akses kepada bahan-bahan bacaan. Agensi berkaitan akan bekerjasama untuk mempercepatkan pewujudan perpustakaan tersebut di pusat komuniti. Usaha menggalakkan sikap suka membaca melalui Kempen Gerakan Membaca akan terus dilaksanakan. Dalam tempoh Rancangan, lebih banyak perpustakaan baru termasuk perpustakaan di negeri, daerah dan luar bandar akan dibina manakala perpustakaan multimedia bergerak akan ditambah. Bagi meningkatkan tahap celik IT dan akses kepada maklumat, lebih banyak Pusat Siber Ilmu akan diwujudkan di seluruh negara. Program latihan untuk kakitangan perpustakaan terutamanya berkaitan dengan penggunaan dan penyelenggaraan IT akan dipergiat bagi meningkatkan kualiti

perkhidmatan perpustakaan. Usaha yang lebih giat akan diambil untuk menggalakkan penggunaan Sistem PERDANA yang lebih luas bagi meningkatkan akses kepada sumber maklumat.

18.76 Selaras dengan objektif menjadikan Perpustakaan Negara sebagai pusat sumber dan rujukan kebangsaan, usaha akan dipertingkatkan untuk menambah koleksi dan perolehan buku-buku, jurnal dan bahan-bahan lain dalam pelbagai mata pelajaran terutamanya mata pelajaran sains, teknologi dan perniagaan. Langkah-langkah juga akan diambil untuk memperkukuhkan penguatkuasaan Akta Penyerahan Bahan Perpustakaan 1986 bagi memastikan semua penerbitan dalam negara diserahkan dan didokumenkan secara sistematik serta sedia untuk rujukan dan penyelidikan. Bagi meningkatkan akses kepada maklumat yang diterbitkan dalam negara, usaha akan dipergiatkan untuk mendigitalkan penerbitan yang terpilih dalam tempoh Rancangan. Dalam hal ini, langkah juga akan diambil untuk menggalakkan semua perpustakaan menjalankan program pendigitalan untuk memperbanyakkan pangkalan data maklumat mereka.

Sukan

18.77 Menyedari kepentingan dan sumbangan sukan ke arah meningkatkan perpaduan nasional, memupuk semangat patriotik, serta masyarakat yang berdisiplin dan berdaya saing, usaha untuk menggalakkan sukan massa dan sukan berprestasi tinggi akan terus dilaksanakan. Usaha bersama oleh sektor awam dan swasta untuk melaksanakan Akta Pembangunan Sukan 1997 akan diteruskan bagi memastikan penyelarasan dan pengurusan aktiviti sukan yang berkesan. Dalam hubungan ini, organisasi dan pengurusan persatuan sukan akan dikaji semula dan dipertingkatkan bagi memastikan pendekatan yang lebih profesional ke arah pembangunan sukan.

18.78 Pelbagai program sukan dan aktiviti rekreasi akan terus dianjurkan di peringkat daerah, negeri dan kebangsaan bagi menggalakkan sukan massa ke arah membina masyarakat yang sihat, aktif dan produktif. Di samping melaksanakan program yang sedia ada, sukan tradisional akan dipergiatkan semula, sementara program baru yang dikenali sebagai sukan ekstrim seperti papan luncur, motorized paragliding, dan sukan bermotor akan diperkenalkan untuk menarik lebih banyak penyertaan terutamanya di kalangan belia. Untuk menggalakkan kepentingan dan faedah dalam mengekalkan gaya hidup sihat, lebih banyak kempen kesedaran termasuk program pendidikan kesihatan akan dianjurkan. Organisasi sektor awam dan swasta akan digalakkan untuk memperkenalkan callisthenics di tempat kerja bagi meningkatkan kesihatan dan produktiviti pekerja mereka. Kerajaan juga akan memastikan kemudahan yang sesuai disediakan bagi melaksanakan sukan massa dalam tempoh Rancangan.

18.79 Penekanan akan diberikan kepada pendekatan yang lebih sistematik bagi mengenalpasti dan menyediakan para atlet di peringkat sekolah rendah dan

menengah bertujuan mewujudkan asas bagi penyertaan sukan berprestasi tinggi. Pendekatan ini akan melibatkan kemasukan olahraga dan gimnastik dalam kurikulum sekolah, menambah bilangan dan memperluaskan skop sukan mini serta meningkatkan bilangan guru pendidikan jasmani terutamanya di peringkat sekolah rendah. Pelajar yang menunjukkan potensi untuk bersaing dalam sukan berprestasi tinggi akan diberi keutamaan supaya ditempatkan di sekolah berasrama penuh yang lengkap dengan kemudahan latihan. Di samping itu, kemudahan sukan akan disediakan dan dipertingkatkan di semua sekolah terutamanya di sekolah rendah. Institusi pengajian tinggi akan melaksanakan program latihan khas bagi membolehkan atlet yang berpotensi untuk meneruskan latihan semasa menyambung pelajaran di peringkat pengajian tinggi. Pertandingan antara universiti akan ditambah dan skopnya akan diperluaskan lagi supaya menjadi lebih kompetitif dan menyeronokkan. Untuk tujuan ini, peranan dan fungsi Majlis Sukan Universiti Malaysia sebagai penggerak utama sukan di universiti dan penganjur pertandingan antara universiti akan dikaji semula. Pada masa yang sama, bagi menyediakan para atlet menyertai pertandingan peringkat antarabangsa yang akan datang, pelaksanaan program latihan yang menyeluruh di peringkat pusat dan wilayah akan dipergiatkan lagi.

18.80 Usaha juga akan diambil untuk mengatasi kekurangan jurulatih yang berkelayakan melalui pelaksanaan lebih banyak program latihan di peringkat sijil, diploma dan ijazah. Memandangkan terdapatnya barisan atlet lama yang berpengetahuan dan berpengalaman yang boleh melatih atlet muda, usaha akan diambil bagi menggalakkan mereka menjalani latihan yang perlu bagi melayakkan mereka sebagai jurulatih.

18.81 Sebagai tuan rumah bagi Sukan SEA XXI pada tahun 2001, sejumlah 35 lokasi pertandingan di seluruh negara akan dinaikan taraf dan peralatan sukan yang menepati spesifikasi antarabangsa akan dibeli. Program latihan yang intensif akan dilaksanakan bagi memastikan kejayaan Malaysia dalam acara sukan ini. Di samping itu, dengan menjadi tuan rumah kepada Sukan Paralimpik Timur Jauh dan Pasifik Selatan pada tahun 2006 akan menyumbang lagi pembangunan sukan di kalangan orang kurang upaya. Bagi tujuan tersebut, kemudahan khas untuk orang kurang upaya akan dibina dan program latihan khas akan diadakan untuk memastikan kejayaan penyertaan Malaysia. Memandangkan pelaburan yang besar dalam pembinaan kemudahan sukan bertaraf antarabangsa, usaha akan terus diambil untuk memaksimumkan penggunaannya dan memastikan ianya diselenggara dengan baik.

18.82 Dengan adanya kemudahan sukan yang bertaraf dunia, usaha untuk menjadikan Malaysia sebagai destinasi sukan antarabangsa serta pusat latihan jurulatih dan atlet akan diteruskan lagi dengan kerjasama organisasi dan persatuan sukan antarabangsa. Usaha juga akan diambil bagi menggalakkan para atlet dari negara yang beriklim sederhana untuk menggunakan kemudahan yang sedia ada di negara ini bagi tujuan latihan dalam iklim tropika. Inisiatif ini akan membantu pertumbuhan industri sukan

di negara ini dan pada masa yang sama, menyumbang ke arah pembangunan industri pelancongan.

Penerangan dan Penyiaran

18.83 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan akan terus mempertingkatkan dan memperluaskan liputan radio dan TV selaras dengan pembangunan teknologi IT untuk menyediakan pemancaran yang berkualiti dan diterima oleh penduduk. Di samping itu, dengan penggabungan teknologi komputer dan komunikasi, rakyat Malaysia akan mendapat akses yang lebih luas kepada multimedia terutamanya perkhidmatan yang mempunyai nilai ditambah seperti perkhidmatan video berdasarkan permintaan dan hiburan berinteraktif. Program yang meliputi sains dan teknologi, IT, perniagaan dan kewangan, sukan dan kebudayaan yang berasaskan konsep hiburan bermaklumat dan berpendidikan serta peningkatan nilai moral dan etika akan terus diberi penekanan. Bagi menghadapi cabaran dalam industri penyiaran dan seterusnya meningkatkan lagi keberkesanan dan kecekapan dalam menyampaikan perkhidmatan, pengkorporatan Radio Televisyen Malaysia akan dilaksanakan.

18.84 Usaha untuk meningkatkan lagi kualiti pemancaran akan diteruskan terutamanya di kawasan luar bandar dan pedalaman Sabah dan Sarawak. Infrastruktur penyiaran akan terus dipertingkatkan dengan perolehan peralatan baru dan pembinaan stesen pemancar tambahan. Untuk menyediakan liputan radio dan TV yang berkualiti tinggi kepada orang ramai, pelbagai rancangan sedang dijalankan untuk menukar pemancar siaran kepada mod digital. Penggunaan pemancar bumi digital TV bersama dengan pemancar satelit sedia ada akan terus menyumbang lagi ke arah pembentukan masyarakat yang kaya dengan maklumat.

18.85 Penyebaran maklumat mengenai dasar dan strategi Kerajaan serta penjelasan tepat pada masa mengenai pembangunan dan isu-isu yang dihadapi oleh negara akan menyumbang ke arah pembentukan masyarakat yang berpengetahuan luas. Ke arah ini, pegawai penerangan akan dilatih dan dilengkapi dengan kemahiran berkomunikasi yang berkesan dan teknologi terkini.

18.86 Dasar Filem Negara 1996 akan dikaji semula mengambilkira pembangunan yang pesat dan potensi yang luas dalam industri penyiaran dan perfileman. Pembangunan dalam teknologi maklumat dan komunikasi, kemunculan stesen TV swasta, satelit dan sistem kabel memberi peluang untuk membangunkan industri perfileman sebagai industri berskala besar yang boleh menyumbang ke arah pertumbuhan ekonomi. Bagi tujuan ini, peranan dan fungsi tugas Perbadanan Pembangunan Filem Negara dan Jabatan Filem Negara akan turut dikaji semula bagi memudahkan pembangunan dan penggalakan industri filem. Dalam memberikan sokongan yang diperlukan untuk pembangunan industri ini, latihan kepada tenaga kerja yang berkaitan di Institut Penyiaran Tun Abdul Razak akan dipertingkatkan dan diperkukuhkan lagi.

18.87 Penglibatan sektor swasta dalam industri perfileman akan terus diperluaskan dengan penubuhan pusat hiburan yang bertaraf dunia atau dikenali sebagai e-village di Dengkil, Selangor. Pusat ini, yang dilengkapi dengan studio bunyi dan maya, menyediakan lokasi penggambaran bagi penerbit filem tempatan dan asing. Kemudahan terkini dan tercanggih yang terdapat di e-village akan meningkatkan sumbangan kepada pembangunan industri perfileman di negara ini. Perbincangan akan diadakan dengan penerbit filem asing dari Eropah, Hong Kong dan India untuk menggunakan kemudahan ini bagi pengeluaran filem mereka. Penerbit dan syarikat penerbitan filem kecil akan digalakkan untuk bergabung dan mengukuhkan kedudukan mereka serta menjadi lebih berdaya saing dan berdaya maju. Pelaksanaan projek e-village akan menghasilkan kesan limpahan dari segi membantu penggunaan pakar tempatan yang mahir, membangunkan teknologi baru dan pengiklanan sumber semulajadi negara ini kepada potensi pelancong.

18.88 Menyedari pentingnya kerjasama di kalangan negara ASEAN, Stesen Televisyen Pertumbuhan Segitiga Indonesia-Malaysia-Thailand (IMTGT-TV) di Langkawi akan ditubuhkan. IMTGT-TV akan memancarkan rancangan yang mempunyai kepentingan bersama untuk menggalakkan lagi perpaduan serantau serta kebudayaan dan nilai tempatan. Pada masa yang sama, Pusat Penyiaran Antarabangsa akan terus menjadi pusat penyiaran serantau yang utama, dengan memberi liputan dan pemancaran yang berkualiti mengenai peristiwa dan persidangan serantau.

Kebudayaan

18.89 Kebudayaan, sebagai perantara untuk menggalakkan perpaduan dan integrasi nasional serta meningkatkan kualiti hidup, akan diberi penekanan yang lebih dalam tempoh Rancangan. Penglibatan dalam aktiviti kesenian dan kebudayaan juga akan menyumbang ke arah pembangunan individu yang menyeluruh dan meningkatkan aspek estetik dalam kehidupan. Tumpuan akan diberikan kepada pembangunan seni dan budaya, pemuliharaan dan pemeliharaan warisan budaya dan penyebaran maklumat mengenai kebudayaan. Di samping menyediakan sinergi dengan industri pelancongan, program ini akan meningkatkan identiti dan maruah negara, mengharmonikan nilai positif dan moral serta menyekat penyebaran aspek negatif kebudayaan asing.

18.90 Di samping meneruskan usaha mempertingkatkan kefahaman dan kesedaran mengenai budaya dan kesedaran di kalangan rakyat Malaysia, penekanan yang lebih akan diberi bagi menggalakkan penyertaan belia dan masyarakat dalam aktiviti kesenian dan kebudayaan. Ke arah ini, aktiviti kesenian dan kebudayaan, termasuk tarian tradisional dan moden, drama dan muzik, akan digalakkan melalui penganjuran kempen, pameran dan pertunjukan di peringkat daerah dan negeri bagi meningkatkan penghayatan terhadap kekayaan warisan budaya negara. Untuk memudahkan pelaksanaan aktiviti ini, setiap daerah akan disediakan dengan

kemudahan fizikal dan sokongan yang diperlukan. Aktiviti untuk menggalak dan meningkatkan integrasi nasional dan membentuk keharmonian kaum seperti pesta tarian dan khemah budaya, akan terus dianjurkan. Di samping itu, dengan siapnya kampus baru bagi Akademi Seni Kebangsaan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur pada tahun 2003 akan menggalakkan lagi pembangunan seni kreatif dan seni persembahan serta menyediakan satu tempat untuk mengasah bakat dalam bidang ini terutamanya di kalangan belia.

18.91 Penekanan akan diberikan kepada pembangunan dan penggalakan seni persembahan dan seni halus di institusi pengajian tinggi. Kursus dan program sedia ada mengenai seni persembahan yang dijalankan di institusi berkenaan akan diperluaskan dan kursus dalam bidang baru akan diperkenalkan bagi memberi lebih peluang kepada pelajar dan orang ramai untuk mengembangkan bakat mereka di dalam bidang ini.

18.92 Untuk meningkatkan kesedaran di kalangan orang ramai terhadap sejarah Malaysia dan warisan negara, pemuliharaan dan pemeliharaan tempat bersejarah, monumen dan artifaks akan diteruskan. Selaras dengan peruntukan di bawah Akta Antikuiti 1976, langkah akan terus diambil untuk mengawal pengaliran keluar antikuiti dan objek bersejarah yang mempunyai kepentingan negara.

18.93 Dalam tempoh Rancangan, Muzium Etnologi Dunia Melayu akan dibina di Bangi, Selangor. Apabila siap dibina pada tahun 2003, muzium ini akan mengumpul, memelihara, menjalankan kajian dan menyebarkan pengetahuan mengenai kebudayaan dan warisan Melayu dan seterusnya menjadi gedung warisan budaya Melayu. Untuk memelihara dan mempamerkan keunikan warisan Orang Asli, Muzium Seni dan Kraf Orang Asli akan dibina di Sungai Buloh, Selangor dan akan beroperasi pada tahun 2004.

18.94 Bagi mendapat pengiktirafan antarabangsa dalam memulihara monumen bersejarah, usaha akan diteruskan bagi memastikan aktiviti pemuliharaan dijalankan mengikut garis panduan United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) bagi Pemuliharaan Monumen Bersejarah. Bagi membolehkan tindakan yang lebih bersepadu dan tersusun terhadap pemuliharaan ini, kawasan-kawasan yang mempunyai ciri-ciri khusus kepentingan sejarah khas seperti bangunan dan monumen, akan dikenalpasti dan dikhaskan menjadi zon bersejarah. Zon ini akan dibangunkan untuk menyediakan kemudahan yang perlu sebagai destinasi pelancongan. Di samping itu, bagi meningkatkan imej negara, usaha akan dijalankan untuk memelihara warisan senibina Malaysia dalam bentuk asal atau dipamerkan dalam bangunan awam.

18.95 Dalam tempoh Rancangan, Muzium Automobil Nasional akan dibina sebagai sumber pengetahuan sejarah dan maklumat melalui pameran kenderaan yang digunakan untuk acara bersejarah serta mempamerkan kejayaan Malaysia dalam

industri automotif. Bahan yang akan dipamerkan di muzium ini termasuklah kenderaan yang digunakan oleh orang-orang kenamaan atau yang digunakan bagi peristiwa bersejarah yang tertentu, kenderaan keluaran tempatan, serta komponen enjin, peralatan mekanikal dan bahan petroleum yang menggambarkan teknologi pembangunan industri automotif.

18.96 Langkah akan diambil bagi menjadikan Malaysia sebagai pusat kecemerlangan dalam kesenian dan kebudayaan di rantau Asia-Pasifik. Bagi tujuan ini, usaha akan diambil untuk memperbaiki kualiti persembahan kebudayaan melalui latihan oleh artis dan pengenalan bakat baru. Dengan adanya kemudahan yang bertaraf dunia seperti Istana Budaya dan Dewan Filharmonik PETRONAS akan membolehkan Malaysia menjadi tuan rumah kepada lebih banyak acara kesenian dan kebudayaan di peringkat antarabangsa termasuk persembahan muzik yang terkenal. Penganjuran dan persembahan acara seperti ini akan menggalakkan pembangunan seni persembahan di negara ini serta memberi pendedahan dan sumber inspirasi bagi rakyat Malaysia yang berbakat untuk berusaha mendapat pengiktirafan di peringkat antarabangsa.

Pembangunan Masyarakat

18.97 Globalisasi yang pesat akan memberi kesan ke atas keteguhan struktur keluarga dan masyarakat tradisional, serta mempengaruhi nilai-nilai budaya dan norma-norma dalam integrasi sosial dan pembentukan bangsa. Dengan demikian, usaha akan diambil bagi memastikan masyarakat mempunyai daya tahan untuk melawan pengaruh negatif yang boleh memberi kesan ke atas keharmonian sosial dan toleransi. Bagi tujuan ini, program pembangunan masyarakat akan dipergiatkan di kawasan bandar dan luar bandar bagi memberi tumpuan kepada pemupukan hidup berjiran dan harmoni di kalangan berbagai masyarakat serta menanam semangat berdikari.

18.98 Dengan menyedari kepentingan untuk memastikan golongan muda disemai dengan nilai toleransi dan hormat-menghormati, manakala pada masa yang sama menyediakan mereka untuk persekolahan formal, kelas pra-sekolah akan terus ditubuhkan. Di samping itu, sekolah wawasan akan diwujudkan untuk memudahkan pergaulan di kalangan kanak-kanak daripada latarbelakang etnik yang berbeza. Sekolah juga akan digalakkan untuk memperkenalkan aktiviti ko-kurikulum tambahan seperti penubuhan kelab perpaduan bagi menggalakkan dan memperkukuhkan lagi pemahaman antara kaum.

18.99 Skop program Rukun Tetangga akan diperluaskan untuk memasukan usaha jangkauan sosial yang memberi tumpuan kepada kumpulan sasaran yang khusus seperti orang kurang upaya, ibu tunggal dan bekas penagih dadah. Persatuan penduduk dan kelab sosial dan rekreasi yang ditubuhkan di kawasan yang tidak mempunyai Rukun Tetangga juga akan digalakkan untuk memperluaskan program

jangkauan sosial mereka bagi menggalakkan sikap hormat-menghormati dan toleransi di kalangan masyarakat.

18.100 Pelbagai usaha untuk menggalakkan integrasi nasional akan diambil dalam tempoh Rancangan. Secara khususnya, perayaan Pesta Gawai dan Pesta Kaamatan akan diadakan serentak di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur bagi mempamerkan warisan budaya dan tradisi yang kaya oleh pelbagai kumpulan etnik minoriti di Sabah dan Sarawak. Kursus orientasi untuk pegawai dari Semenanjung Malaysia yang bertugas di Sabah dan Sarawak dan sebaliknya juga akan diperluaskan dengan melibatkan kakitangan beruniform dan yang bekerja di sektor swasta.

18.101 Selaras dengan falsafah pembangunan luar bandar yang baru, program pembangunan masyarakat akan selanjutnya diperkukuhkan lagi bagi membina masyarakat luar bandar yang moden dan berdikari. Penekanan akan diberikan ke atas penambahan aktiviti menyediakan lebih banyak peluang untuk pendidikan pra-sekolah, pengukuhan program Gerakan Desa Wawasan, pengekalan nilai dan etika murni dan pendedahan masyarakat luar bandar kepada ICT. Bagi masyarakat Orang Asli, lebih banyak usaha akan diambil bagi menyediakan pendidikan dan latihan kemahiran, terutamanya di kalangan belia melalui kerjasama yang lebih erat dan penyelarasan dengan institusi latihan kemahiran sedia ada.

Pembangunan Keluarga

18.102 Walaupun pembangunan ekonomi akan memberi kesan yang ketara ke atas keadaan sosial dan budaya negara, adalah penting untuk memastikan bahawa penduduk boleh menangani perubahan sosial yang wujud akibat daripada pembangunan tersebut. Dalam hubungan ini, tindakan akan diambil untuk mengenalpasti, meramal dan mengurus kesan ini. Penekanan yang lebih akan diberi kepada penyelidikan sains sosial, yang mana hasil kajian ini akan diguna untuk merumuskan dasar dan program pembangunan sosial yang berkaitan. Di samping itu, penilaian kesan sosial bagi projek utama juga akan dijalankan.

18.103 Untuk memastikan program pembangunan sosial dilaksanakan secara bersepadu dan sistematik dan mendapatkan manfaat dan hasil yang maksimum, PINTAS akan dilaksanakan di seluruh negara. Dengan tujuan ini, iltizam dan kerjasama oleh setiap kerajaan negeri, sektor swasta, NGO, masyarakat tempatan dan individu adalah perlu bagi memastikan masalah sosial dicegah dan diuruskan secara profesional.

18.104 Dalam tempoh Rancangan, penekanan akan terus diberi untuk mengukuhkan institusi keluarga yang menjadi asas kepada kestabilan sosial dan pembentukan masyarakat penyayang. Oleh itu, usaha akan diambil bagi menyediakan keluarga menghadapi cabaran yang wujud kesan daripada pembangunan ekonomi yang pesat serta memastikan kestabilan dan keharmonian dalam unit keluarga terpelihara. Kajian

terhadap hubungan di antara keluarga dan perubahan dalam institusi keluarga akan diberi keutamaan dan akan digunakan sebagai input dalam pembentukan dasar dan program bagi mengukuhkan lagi keluarga.

18.105 Saiz keluarga telah menurun daripada 4.7 orang pada tahun 1995 kepada 4.52 pada tahun 2000, dan dijangka akan berkurang lagi kepada 4.3 orang pada tahun 2005, sementara bilangan warga tua dijangka akan meningkat daripada 0.9 juta pada tahun 2000 kepada 1.04 juta pada tahun 2005. Fenomena saiz keluarga yang menurun dan peningkatan jumlah warga tua ini serta faktor demografik dan sosial lain yang memberi kesan ke atas struktur keluarga seperti pengurangan peranan keluarga besar, akan memerlukan penubuhan institusi formal bagi berkongsi atau mengambil-alih tanggungjawab tradisi keluarga. Sistem sokongan bagi penjagaan golongan muda dan tua perlu diperkukuhkan lagi. Untuk matlamat ini, penglibatan sektor swasta dan NGO dalam membentuk perkongsian bijak dengan Kerajaan akan digalakkan.

18.106 Berbagai usaha akan diambil bagi memastikan adanya perkhidmatan yang berkualiti di pusat penjagaan. Penguatkuasaan Akta Pusat Penjagaan 1993 akan dipertingkatkan lagi untuk memastikan penjagaan dan perkhidmatan yang disediakan adalah mengikut standard tertentu untuk kebajikan penghuni di pusat ini. Sektor swasta serta NGO akan juga digalakkan menyediakan kemudahan untuk menjaga mereka yang kurang bernasib baik. Untuk membolehkan ibu yang bekerja menyusukan dan menjaga anak mereka yang masih kecil, majikan akan digalakkan menyediakan pusat penjagaan kanak-kanak di tempat kerja. Di samping itu, usaha yang lebih giat akan diambil untuk mendidik rakyat Malaysia mengenai kebaikan kepada keluarga dan masyarakat apabila lelaki dan wanita berkongsi tanggungjawab keluarga.

18.107 Dengan meningkatnya pembandaran, adalah perlu untuk memastikan bahawa pusat bandar dilengkapi dengan kemudahan sosial yang bersesuaian, seperti perumahan yang mencukupi, kemudahan pendidikan dan rekreasi serta kemudahan awam untuk orang kurang upaya dan warga tua. Usaha akan diambil bagi memastikan pusat bandar yang baru dirancang sewajarnya bagi menyediakan kemudahan yang dapat menjamin persekitaran yang lebih selesa, mesra dan sihat. Dalam tempoh Rancangan, program untuk kanak-kanak akan menumpu kepada penjagaan dan perlindungan yang sewajarnya bagi menyumbang kepada perkembangan yang sihat dan menyeluruh. Untuk memastikan kanak-kanak yang ditinggalkan di bawah jagaan penjaga mereka mendapat penjagaan yang berkualiti, usaha akan dijalankan bagi memberi latihan yang sesuai kepada semua penjaga di seluruh negara. Rumah yang ditubuhkan untuk kanak-kanak yang memerlukan perlindungan dan pemulihan akan dipertingkatkan lagi dan dilengkapi dengan kemudahan yang moden seperti kemudahan pendidikan dan rekreasi bagi membolehkan kanak-kanak ini mendapat peluang untuk hidup dan membesar dalam suasana normal. Untuk membolehkan kanak-kanak kurang upaya membesar dan

membangun dalam suasana kekeluargaan, lebih banyak rumah perlindungan akan ditubuhkan dengan kerjasama sektor swasta.

18.108 Dengan pertambahan penduduk warga tua, adalah perlu bagi memastikan mereka bergaul dan terus mengambil bahagian secara aktif dalam masyarakat. Bagi tujuan itu, kempen kesedaran dan pendidikan untuk menjelaskan implikasi terhadap ketuaan dan keperluan untuk mengamalkan gaya hidup yang sihat dan produktif akan terus diadakan. Selaras dengan konsep masyarakat penyayang, keluarga akan terus digalakan menjaga warga tua. Bagi keluarga yang tidak dapat menjaga warga tua semasa bekerja, sejumlah 19 pusat jagaan harian akan dibina dan beroperasi dengan kerjasama NGO. Melalui program ini, nilai tradisi seperti tanggungjawab kepada agama dan hormat kepada warga tua akan dipertahankan, sementara pada masa yang sama membolehkan keluarga mengambil kesempatan dari pengalaman dan kebijaksanaan warga tua.

18.109 Program untuk mengintegrasikan orang kurang upaya ke dalam masyarakat dan membolehkan mereka menjalani kehidupan yang normal akan dipergiatkan lagi. Bagi membolehkan perancangan program dan kemudahan yang sesuai untuk mereka, satu pangkalan data mengenai semua orang kurang upaya di negara ini akan diwujudkan. Bagi menyediakan latihan dan pemulihan yang perlu untuk orang kurang upaya, Kerajaan akan memastikan bahawa keperluan tenaga pengajar yang terlatih adalah mencukupi di dalam bidang seperti fisio, pertuturan, dan kerja-kerja terapi. Pelbagai usaha akan juga diambil bagi mengenalpasti kanak-kanak kurang upaya di peringkat pra-sekolah dan sekolah rendah bagi memastikan rawatan dan penjagaan yang sesuai diberikan di peringkat awal lagi. Bagi membolehkan orang kurang upaya berdikari dari segi ekonomi, latihan berasaskan berkediaman dan bukan berkediaman, akan terus disediakan di berbagai institusi di negara ini.

18.110 Menyedari pentingnya latihan dalam menangani masalah sosial dan menjalankan kerja sosial, penubuhan Institut Sosial Malaysia pada tahun 2001 dan pelaksanaan pelbagai program latihan akan menyumbang ke arah penyediaan perspektif kerja sosial dan pembangunan sosial yang lebih profesional. Institut ini yang mempunyai keupayaan melatih 300 pelatih, akan menyediakan latihan dalam bidang seperti pembangunan keluarga, psikologi, sosiologi, kerja sosial, dan kaunseling untuk sukarelawan dan ahli NGO, serta menyediakan latihan semula dan latihan dalam perkhidmatan untuk pekerja sosial.

18.111 Dengan semangat kerjasama dan perkongsian, NGO akan terus memainkan peranan penting untuk melengkapkan usaha Kerajaan dalam memberi perkhidmatan sosial kepada keluarga, kanak-kanak, warga tua dan orang kurang upaya. Untuk mencapai matlamat ini, Kerajaan akan terus menyediakan bantuan yang perlu bagi memastikan program yang dilaksanakan oleh NGO akan menyumbang ke arah mempertingkatkan kualiti hidup mereka yang kurang bernasib baik.

IV. PERUNTUKAN

JADUAL 18-4 PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI PROGRAM PERUMAHAN DAN PERKHIDMATAN SOSIAL YANG LAIN, 2001-2005 (RM juta)			
Program	RMKe-7		Peruntukan RMKe-8
	Peruntukan	Perbelanjaan	
Perumahan	3,372	3,331	4,223
Perumahan Awam	3,190	3,165	4,018
Perumahan Kos Rendah	1,208	1,204	1,980
Pertapakan & Kemudahan	21	19	20
Perumahan Kerajaan & Kediaman Kakitangan	1,961	1,943	2,018
Perumahan Luar Bandar	183	166	205
Pemulihan Rumah Usang	100	84	100
Penyatuan Semula Kampung Tradisional & Pasat Pertumbuhan Luar Bandar	83	82	105
Perkhidmatan Sosial Yang Lain	3,914	3,543	4,454
Pihak Berkasa Tempatan	1,092	1,047	1,942
Perkhidmatan Bomba & Penyelamat	496	496	800
Sukan	1,097	980	540
Kebudayaan	354	297	220
Perkhidmatan Perpustakaan	86	69	100
Penerangan & Penyiaran	246	192	254
Pembangunan Keluarga & Masyarakat	542	462	598
Jumlah	7,286	6,874	8,677

18.112 Dalam tempoh RMKe-8, peruntukan pembangunan untuk perumahan dan perkhidmatan sosial yang lain adalah seperti yang ditunjukkan di Jadual 184. Selaras dengan usaha Kerajaan untuk mempercepatkan pembangunan perumahan terutamanya untuk golongan berpendapatan rendah, peruntukan sebanyak RM4.2 bilion akan disediakan bagi program

pembangunan perumahan awam dan luar bandar. Daripada keseluruhan peruntukan untuk program perumahan awam, sebanyak RM2.0 bilion atau 47.8 peratus akan digunakan untuk menyediakan perumahan bagi pekerja sektor awam dan RM2.2 bilion atau 52.2 peratus untuk perumahan awam kos rendah dan perumahan untuk rakyat termiskin. Sebanyak RM4.5 bilion akan diperuntukkan untuk perkhidmatan sosial yang lain termasuk RM598 juta untuk program pembangunan keluarga dan masyarakat.

V. PENUTUP

18.113 Dalam tempoh RMKe-7, prestasi keseluruhan program pembangunan perumahan menunjukkan kemajuan yang memberangsangkan. Pelaksanaan program perkhidmatan sosial yang lain juga telah berjaya meningkatkan kualiti hidup terutamanya penduduk di luar bandar. Dalam tempoh RMKe-8, keutamaan akan diberikan kepada penyediaan rumah yang mencukupi, berkualiti dan mampu untuk dibeli atau disewa terutama rumah kos rendah dan kos sederhana rendah. Usaha akan diambil untuk memperluas dan meningkatkan kualiti perkhidmatan bandar berikutan pembangunan yang pesat dan berlakunya migrasi penduduk luar bandar ke bandar. Ini adalah bertujuan untuk memastikan suasana kehidupan yang lebih selesa

dan kualiti hidup yang lebih baik. Pelaksanaan berbagai program untuk mengeratkan lagi ikatan kekeluargaan dan penglibatan yang lebih banyak dalam aktiviti sukan dan kebudayaan akan juga mewujudkan masyarakat yang bersatu padu dan penyayang serta meningkatkan nilai estetik individu dan masyarakat.

BAB 19 : ALAM SEKITAR DAN PENGURUSAN MAMPAN SUMBER ASLI

I. PENDAHULUAN

19.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), isu alam sekitar dan sumber semulajadi terus ditangani bagi memastikan pembangunan yang dilaksanakan adalah seimbang dan berkekalan. Usaha mensepadukan pertimbangan alam sekitar ke dalam perancangan pembangunan telah dipertingkatkan dan mekanisme institusi, perundangan dan peraturan juga diperkukuhkan. Di samping itu, penggunaan teknologi lebih bersih telah digalakkan dan pendekatan berasaskan pasaran bagi menangani isu alam sekitar dan sumber semulajadi telah diperkenalkan. Pendidikan alam sekitar dan kempen kesedaran juga dilancarkan untuk memupuk masyarakat yang mesra alam.

19.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), tumpuan akan diberi kepada usaha menangani isu alam sekitar dan sumber semulajadi secara bersepadu dan menyeluruh. Langkah akan diambil bagi mengenal pasti pendekatan pengurusan berhemah, kos efektif dan bersesuaian yang boleh menghasilkan pelbagai faedah bagi memastikan pembangunan yang mampan dan berdaya tahan. Usaha untuk menangani pencemaran udara, mengatasi kemerosotan kualiti sungai, meningkatkan kualiti laut dan air bawah tanah serta menguruskan sisa buangan secara komprehensif akan diteruskan. Pengurusan sumber semulajadi akan dipertingkatkan dengan memperkukuhkan perancangan guna tanah, memperluaskan pemakaian Pelan Tindakan Kepelbagaian Biologi ke beberapa negeri, memperluaskan pengurusan perhutanan mampan dan menangani isu pelbagai guna di kawasan laut. Usaha untuk menggalakkan pengukuran prestasi alam sekitar dan instrumen berasaskan pasaran serta penglibatan orang ramai dalam menangani isu alam sekitar dan sumber semulajadi juga akan diberi tumpuan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

Pengurusan Alam Sekitar

19.03 Kualiti Udara. Dalam tempoh Rancangan, kualiti udara secara keseluruhannya kekal stabil pada tahap antara baik dan sederhana seperti ditunjukkan oleh Indeks Pencemaran Udara (IPU). Status kualiti udara diawasi secara rapi oleh Jabatan Alam Sekitar (JAS) melalui 50 stesen pemantauan kualiti udara di seluruh negara. Tiga punca utama pencemaran udara adalah daripada punca bergerak iaitu kenderaan dan punca tetap seperti kilang-kilang dan loji penjana berkuasa haba serta pembakaran sisa perbandaran dan industri, masing-masing telah menyumbang sebanyak 74

peratus, 22 peratus dan 4.5 peratus pada tahun 1998, seperti ditunjukkan dalam Jadual 19-1. Usaha telah ditumpukan untuk mengurangkan pelepasan daripada kenderaan bermotor dan dua peraturan baru mengenai enjin bermotor telah diperkenalkan pada tahun 1996, iaitu Peraturan Kawalan Pelepasan daripada Enjin Disel dan Peraturan Kawalan Pelepasan daripada Enjin Petrol. Di samping itu, usaha penguatkuasaan oleh JAS, Polis DiRaja Malaysia dan Jabatan Pengangkutan Jalan telah dipertingkatkan untuk mengurangkan pelepasan asap hitam daripada kenderaan berenjin disel. Kajian semula ke atas Peraturan Kualiti Alam Sekitar (Udara Bersih) 1978 juga telah dijalankan untuk mempertingkatkan kawalan ke atas pelepasan daripada punca industri.

JADUAL 19-1										
PELEPASAN BAHAN PENCEMAR KE UDARA MENGIKUT PUNCA, 1995-1999										
('000 tan)										
Punca	1995	%	1996	%	1997	%	1998	%	1999	%
Punca Bergerak	3,385.97	84.3	2,722.90	81.8	2,905.80	81.1	2,402.80	73.8	1,852.90	76.3
Punca Tetap	477.57	11.9	577.87	17.4	573.06	16.0	706.50	21.7	461.40	19.0
Pembakaran Sisa	153.14	3.8	29.78	0.8	104.08	2.9	146.50	4.5	114.20	4.7
Jumlah	4,016.68	100.0	3,330.55	100.0	3,582.94	100.0	3,255.80	100.0	2,428.50	100.0

19.04 Kualiti udara telah merosot di antara September dan Oktober 1997, terutamanya disebabkan kejadian jerebu yang berpunca daripada luar sempadan negara. Kerajaan telah

mengambil tindakan untuk menyelaras usaha di peringkat wilayah bagi mengawal jerebu yang berpunca daripada luar sempadan negara, manakala JAS memulakan program mengawal pencemaran daripada punca tempatan yang memburukkan lagi situasi jerebu. Tindakan yang lain termasuklah pemantauan udara oleh Polis DiRaja Malaysia dan agensi lain yang berkaitan serta penguatkuasaan yang lebih ketat ke atas pembakaran terbuka. Langkah ini berjaya mengurangkan bilangan pembakaran terbuka pada tahun 1998. Peningkatan penggunaan petrol tanpa plumbum, daripada 31 peratus pada tahun 1992 kepada 84 peratus pada tahun 1998, telah menyumbang kepada pengurangan yang ketara ke atas kandungan plumbum dalam udara di kawasan bandar. Sebagai langkah untuk menyelaras usaha oleh berbagai agensi yang terlibat dalam pengawalan pencemaran udara daripada punca tempatan dan untuk memulakan rancangan pemulihan bagi kejadian jerebu yang berulang, Jawatankuasa Pengurusan dan Bantuan Bencana telah ditubuhkan pada tahun 1998.

JADUAL 19-2										
KUALITI AIR SUNGAI, 1995-1999										
Kategori	1995		1996		1997		1998		1999	
	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%
Sangat Tercemar	14	12.2	13	11.2	25	21.4	16	13.3	13	10.8
Sedikit Tercemar	53	46.1	61	52.6	68	58.1	71	59.2	75	62.5
Bersih	48	41.7	42	36.2	24	20.5	33	27.5	32	26.7
Jumlah Sungai Diawasi	115	100.0	116	100.0	117	100.0	120	100.0	120	100.0

19.05 Kualiti Air. Dalam tempoh Rancangan, berdasarkan contoh daripada 900 stesen pemantauan di 120 sungai, JAS mengklasifikasikan sebanyak 32 sungai sebagai bersih, 75

sedikit tercemar dan 13 sangat tercemar, seperti ditunjukkan dalam Jadual 19-2. Punca utama pencemaran air sungai adalah daripada pelepasan sisa domestik, perkilangan, penternakan babi, pengeluaran pertanian serta pembukaan dan kerja-kerja tanah. Rangkaian Pengawasan dan Laporan Air Bawah Tanah telah diwujudkan di Semenanjung Malaysia pada tahun 1996, diikuti oleh Sarawak pada tahun 1999 dan Sabah pada tahun 2000. Ini telah membantu penilaian status dan tahap pencemaran air bawah tanah, serta mewujudkan langkah-langkah untuk mengawalinya daripada tercemar.

19.06 Bagi menyediakan sistem pengurusan yang lebih cekap dan kos efektif dalam mengendalikan air sisa domestik dan untuk mengurangkan pelepasan air sisa yang dirawat dengan tidak sempurna ke dalam sungai, sistem pembetulan pelbagai punca telah dibina dan dinaikkan taraf manakala yang sedia ada dibaik pulih. Menjelang akhir tahun 1998, Indah Water Konsortium mengambil alih pengurusan kemudahan pembetulan dalam 84 daripada 145 pihak berkuasa tempatan serta mengurus sebanyak 5,373 loji rawatan dan 770,570 tangki septik. Daripada jumlah ini, sebanyak 266 loji rawatan telah dinaikkan taraf dan 352,090 tangki septik dinyahkan enapcemarnya. Sehubungan dengan ini, terdapat peningkatan dalam kualiti air mentah di beberapa negeri seperti ditunjukkan daripada pengurangan keseluruhan dalam jumlah bakteria coliform dalam air mentah daripada 28.1 peratus pada tahun 1995 kepada 15.7 peratus pada tahun 1998. Di samping itu, ladang babi juga telah ditempatkan semula dan teknik perawatan sisa babi yang lebih berkesan telah diperkenalkan untuk menangani pelepasan sisa ternakan ke dalam aliran air.

19.07 Berhubung dengan pemantauan air laut, contoh yang dikumpulkan daripada 237 stesen menunjukkan bahawa pencemar utama perairan pantai di semua negeri adalah minyak dan gris, jumlah pepejal terampai dan bakteria *Escherichia coli* (*E. coli*). Hampir 94 peratus daripada contoh tersebut dicemari oleh minyak dan gris, 73 peratus oleh jumlah pepejal terampai dan 30 peratus mengandungi bakteria *E. coli*. Operasi bersama pengawasan udara telah dilaksanakan oleh JAS, Pasukan Polis Udara dan Unit Tentera Udara Kementerian Pertahanan, untuk mengenal pasti pembuangan haram minyak dan sisa di Selat Melaka dan Laut Cina Selatan. Pada tahun 1999, 48 kes tumpahan minyak telah dilaporkan di perairan Malaysia, di mana

pelepasan secara haram adalah sebanyak 32 kes. Lima daripada kes ini berjaya didakwa dan dikenakan denda.

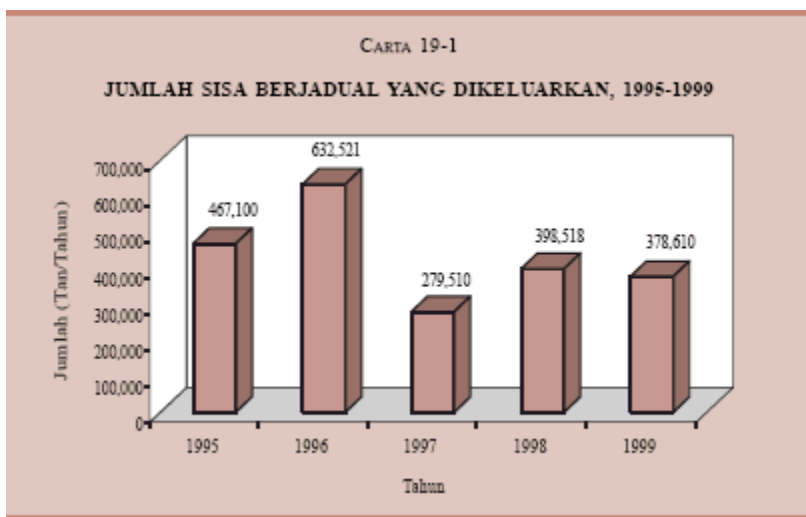
19.08 Sisa Pepejal. Pertumbuhan pesat penduduk bandar yang disebabkan oleh

JADUAL 19-3					
SISA PEPEJAL YANG DIKELUARKAN, 1996-2000					
('000 tan)					
Kawasan	1996	1997	1998	1999	2000 ¹
Kuala Lumpur	t.d.	t.d.	1,058	1,070	1,082
Selangor	t.d.	t.d.	1,169	1,204	1,240
Pahang	t.d.	t.d.	202	206	210
Kelantan	t.d.	t.d.	123	126	129
Terengganu	t.d.	t.d.	119	122	125
Negeri Sembilan	245	250	267	278	291
Melaka	192	200	208	216	225
Johor	854	890	927	956	1,005
Perlis	26	27	28	28	29
Kedah	507	538	569	560	631
Pulau Pinang	570	591	611	630	648
Perak	672	696	719	741	763
Jumlah	3,066	3,192	6,000	6,137	6,378

¹ Anggaran
t.d. = tidak diperolehi

migrasi luar bandar ke bandar dan pertumbuhan semulajadi serta perubahan corak penggunaan telah menyumbang kepada peningkatan dalam penghasilan dan komposisi sisa pepejal, seperti ditunjukkan dalam Jadual 19-3. Jangkaan jumlah sisa yang dihasilkan oleh penduduk bandar pada tahun 2000 adalah sebanyak 11,940 tan sehari atau 0.8 kilogram per kapita sehari. Jumlah sisa pepejal yang besar ini telah memberi tekanan kepada tapak pelupusan sedia ada, dan sebahagian besar daripada kawasan pelupusan dikelaskan sebagai tapak pelupusan bukan sanitari atau tapak pembuangan sisa terbuka. Masalah ini menjadi lebih rumit dengan kes pembakaran terbuka di tapak pelupusan sisa.

19.09 Bagi memastikan sistem pengurusan sisa yang lebih cekap, penswastan sisa pepejal telah dimulakan sebagai langkah sementara. Dua daripada empat konsortium yang terlibat telah memulakan operasi awal pemungutan sisa pepejal dalam 26 daripada 145 kawasan pihak berkuasa tempatan menjelang tempoh akhir Rancangan. Pada keseluruhannya, sejumlah 23 tapak pelupusan perbandaran telah dinaikkan taraf bagi memastikan pelupusan yang teratur. Kerajaan juga telah melaksanakan kempen kesedaran untuk menggalakkan pengurangan, penggunaan semula dan kitar semula bahan sisa buangan.

19.10 Sisa Toksid dan Berbahaya. Dalam tempoh Rancangan, pengeluaran sisa toksid dan berbahaya telah meningkat dengan ketara disebabkan oleh pertumbuhan pesat perindustrian. Sepanjang tempoh Rancangan, purata sebanyak 431,000 tan setahun sisa berjadual telah dikeluarkan

terutamanya daripada industri kemasan logam, elektronik, tekstil, kimia dan berasaskan kimia serta daripada aktiviti pertanian dan domestik, dan sisa klinikal daripada hospital seperti ditunjukkan dalam Carta 19-1.

19.11 Peraturan yang komprehensif telah digubal untuk mengawal penggunaan, penyimpanan, pengendalian, pengangkutan dan pelabelan bahan berbahaya serta pelupusan yang selamat dan perawatan sisa toksid dan berbahaya. Pelan Kontigensi Negara telah digubal untuk mengendalikan kejadian tumpahan sisa toksid dan berbahaya. Kerajaan juga melancarkan program Malaysian Agenda for Waste Reduction (MAWAR) untuk menggalakkan industri merangka strategi mengurangkan sisa. Kemudahan pelupusan dan rawatan sisa toksid yang bersepadu juga dibina di

Bukit Nanas, Negeri Sembilan. Kemudahan ini, yang diuruskan oleh syarikat swasta, mula beroperasi pada tahun 1998. Kewujudan kemudahan ini, sedikit sebanyak telah meringankan industri dari segi keperluan untuk menyimpan sisa berbahaya di kawasan premis mereka. Sehingga akhir tahun 2000, kemudahan ini telah menerima sebanyak 216,500 tan sisa toksid dan berbahaya untuk dirawat dan dilupus daripada 1,002 syarikat.

Pengurusan Sumber Semulajadi

19.12 Dalam tempoh Rancangan, sumber semulajadi terus menjadi penting kepada pembangunan negara. Dengan peningkatan permintaan dan tekanan terhadap sumber semulajadi, Kerajaan telah memantau dan menguruskan penggunaan sumber semulajadi bagi memastikan pembangunan yang mampan. Langkah mensepadukan lagi aspek alam sekitar ke dalam perancangan dan pengurusan guna tanah juga terus diambil.

19.13 Sumber Tanah. Pengurusan sumber tanah telah dipertingkatkan melalui perancangan guna tanah yang lebih bersepadu dan peningkatan dalam penggunaan teknologi penderiaan jauh. Doktrin Perancangan dan Pembangunan Sejangat (DPPS), yang memberi perhatian kepada pembangunan seimbang dan mampan dari aspek ekonomi, sosial, kerohanian dan alam sekitar, telah dijadikan asas kepada perancangan guna tanah dan aktiviti pembangunan, seperti dalam perancangan dan pembangunan Putrajaya dan Cyberjaya. Garis panduan bagi pelaksanaan DPPS telah dikeluarkan untuk panduan semua pembangunan di masa hadapan. Di samping itu, Jabatan Perancang Bandar dan Desa (JPBD) telah menggunakan sistem Pengurusan dan Perancangan Sumber Bersepadu (IRPM), di mana impak alam sekitar terhadap cadangan guna tanah dinilai pada peringkat perancangan dan penilaian strategik alam sekitar dilaksanakan. Kaedah ini diambil guna di Santuari Tanah Lembab Paya Indah di Selangor. Dalam tempoh Rancangan, sembilan Rancangan Struktur telah dikemaskini dan 78 Rancangan Tempatan yang mengambil kira aspek pemuliharaan dan alam sekitar telah disediakan. Langkah juga telah diambil untuk menyediakan Pelan Spatial Negara, bagi menyediakan panduan strategik untuk pembangunan, penggunaan dan pemuliharaan tanah dengan mensepadukan dasar sosioekonomi dan sektoral ke dalam perancangan fizikal.

19.14 Garis panduan perancangan fizikal telah dirangka untuk memastikan pembangunan yang mampan. Sejumlah 32 garis panduan telah dikeluarkan oleh JPBD, meliputi pembangunan kawasan pantai, pulau, kawasan terbuka, kawasan perumahan, kolam tadahan, pelupusan sisa pepejal, pemuliharaan pokok-pokok dan kawasan sensitif alam sekitar. Walau bagaimanapun, pembangunan semakin mencerooboh kawasan yang sensitif seperti hutan simpan dan kawasan tadahan. Ini menyebabkan berlakunya banjir kilat, kekurangan bekalan air dan tanah runtuh. Ketidakpatuhan terhadap peraturan yang ada dalam Pelan Pembangunan, Struktur dan Tempatan, kekurangan penguatkuasaan dan kelemahan dalam penentuan zon

penampungan secara jelas telah menyebabkan penyebaran pembangunan ke kawasan baru di mana pembangunan tidak dirancang pada awalnya. Langkah telah diambil untuk menggunakan pendekatan yang lebih komprehensif dan selaras dalam perancangan guna tanah bagi menangani isu-isu ini.

19.15 Sumber Air. Dalam tempoh Rancangan, beberapa negeri telah mengalami kejadian kekurangan bekalan air. Kejadian ini disebabkan oleh musim kemarau yang berpanjangan dan diburukkan lagi oleh peningkatan permintaan terhadap air, pencemaran sumber air dan pencerobohan pembangunan ke dalam kawasan tadahan. Dalam hal ini, Kerajaan telah menubuhkan Majlis Sumber Air Negara pada tahun 1998 untuk menyediakan forum bagi menentukan pendekatan yang menyeluruh terhadap perancangan dan pengurusan sumber air. Kajian Sumber Air Negara bagi Semenanjung Malaysia telah disiapkan pada tahun 2000 untuk menentukan sumber dan permintaan air sehingga tahun 2050. Pendekatan lembangan sungai terhadap pengurusan air dalam negara telah dimulakan dengan penubuhan Lembaga Urus Air Selangor (LUAS) pada tahun 1999. Di samping itu, berbagai kempen diadakan dengan kerjasama badan bukan kerajaan (NGO) yang berkaitan untuk menggalakkan penggunaan air secara bijak dan pemuliharaan sungai, terutamanya melalui kempen tahunan Cintailah Sungai Kita.

19.16 Kepelbagaian Biologi. Dasar Kepelbagaian Biologi Negara, yang menyediakan rangka kerja penyatuan dan penyelarasan program dan projek kepelbagaian biologi dalam negara, telah dilancarkan pada April 1998. Selaras dengan Dasar berkenaan, keupayaan beberapa agensi pemuliharaan telah diperkukuhkan dan pelan pengurusan dirangka bagi beberapa kawasan perlindungan. Ini termasuklah penyediaan pelan induk untuk mengukuhkan sistem kawasan perlindungan di Semenanjung Malaysia, projek untuk meningkatkan keupayaan Jabatan Hidupan Liar di Sabah, memperbaiki pengurusan kawasan dilindungi sepenuhnya di Sarawak serta kerjasama antara universiti di Malaysia dan Denmark dalam pendidikan pemuliharaan dan latihan. Pusat Penyelidikan dan Pendidikan Alam Semulajadi juga telah ditubuhkan di Taman Negara Endau-Rompin di Johor. Di samping itu, pelan pengurusan sedang disediakan bagi Simpanan Hidupan Liar Krau di Pahang, Taman Negeri Perlis, Lembangan Maliau di Sabah, serta projek kepelbagaian biologi di Simpanan Hidupan Liar Tabin dan kawasan Kinabatangan di Sabah. Pelan Pengurusan untuk tapak pertama Malaysia yang ditubuhkan di bawah Konvensyen RAMSAR mengenai Tanah Lembab yang Berkepentingan Antarabangsa terutamanya sebagai Habitat Burung Air di Tasek Bera, Pahang, telah siap pada tahun 1999. Satu kajian untuk menggalakkan pembangunan mampan bagi tanah tinggi Banjaran Utama di Semenanjung Malaysia telah dilancarkan pada tahun 2000. Di samping itu, Taman Kinabalu di Sabah dan Taman Negara Gunung Mulu di Sarawak telah diisytiharkan sebagai Tapak Warisan Dunia pada tahun 2000.

19.17 Sumber Hutan. Usaha mengurus hutan secara mampan telah dipertingkatkan dan hutan pelbagai guna digalakkan. Pada tahun 2000, hutan simpanan kekal adalah

berjumlah kira-kira 14.33 juta hektar berbanding dengan 14.29 juta hektar pada tahun 1995. Kerajaan terus menguruskan sumber hutannya secara mampan termasuklah memperluaskan peranan persijilan balak dan terlibat secara aktif dalam memenuhi komitmen negara ke arah mencapai objektif Tahun 2000 Organisasi Kayu Tropika Antarabangsa, iaitu semua kayu balak yang diniagakan di pasaran antarabangsa mesti dikeluarkan daripada hutan yang diuruskan secara mampan.

19.18 Penekanan pengurusan telah berubah daripada pengeluaran kayu balak sahaja kepada pengeluaran hasil yang berkekalan secara serentak yang meliputi air, keluaran hutan bukan kayu seperti rotan, buluh, tumbuh-tumbuhan ubatan, damar dan bahan pencelup, serta peningkatan fungsi perlindungan hutan. Selain daripada menstabilkan alam sekitar, hutan juga semakin menjadi tarikan utama kepada pelancong tempatan dan luar negara, sebagai sumber rekreasi yang bernilai di mana terdapatnya sumber semulajadi seperti air terjun, jeram, bentuk batubatan yang unik, flora, fauna, tanah lembab, dan panorama yang indah. Sejumlah 95 kawasan hutan rekreasi telah dimajukan oleh jabatan perhutanan negeri. Beberapa projek dua hala bersama dengan berbagai agensi antarabangsa seperti Kerjasama Alam Sekitar dan Pembangunan Denmark (DANCED), Japanese International Cooperation Agency (JICA) dan German Deutsche Gesellschaft fur Technishe Zusammenarbeit (GTZ) telah berjaya dilaksanakan. Projek berkenaan termasuklah penyediaan Pelan Pengurusan Bersepadu bagi Penggunaan Mampan Hutan Paya Bakau Johor; Pengurusan Mampan Hutan Paya Gambut di Selangor dan Pahang; Pengeluaran dan Pemprosesan Sisa-Sisa Hutan dan Kayu Balak Kecil di Terengganu; projek Pengawasan Hutan Pelbagai Tingkat di Perak; dan penubuhan unit Latihan Hutan Bergerak.

19.19 Tenaga dan Sumber Mineral. Dalam tempoh RMKe-7, Kerajaan telah memberi tumpuan sewajarnya kepada pembangunan berkekalan sumber yang semakin susut dalam pengeluaran dan penggunaan tenaga serta kepelbagaian sumber tenaga. Potensi kuasa tenaga boleh diperbaharui (RE) dalam negara telah dibuat penilaian, termasuklah pertimbangan mengenai rangka kerja perundangan, kawalan dan kewangan yang diperlukan untuk menggalakkan RE. Model Enakmen Mineral Negeri, yang membolehkan usaha cari gali dan perlombongan mineral yang tersusun, cekap dan mesra alam serta memastikan aktiviti selepas perlombongan dijalankan untuk menukar tanah bekas lombong bagi kegunaan lain-lain aktiviti ekonomi, telah diambil guna oleh Negeri Sabah dan Selangor.

19.20 Sumber Pantai dan Laut. Dalam tempoh Rancangan, pelan pengurusan zon pantai bersepadu telah disediakan bagi Negeri Sabah, Sarawak dan Pulau Pinang untuk menyelesaikan perbezaan penggunaan dan memastikan pengendalian sumber pantai. Satu kajian perintis untuk membangunkan pelan pengurusan pantai bersepadu bagi utara Pahang juga telah dilaksanakan. Berdasarkan kepada input dan hasil daripada pelan ini, langkah telah diambil untuk menyediakan Dasar Zon Pantai

Negara bagi mengenal pasti dan menyediakan piawaian yang seragam dan minimum untuk melaksanakan pelan pengurusan zon pantai bersepadu di negeri lain.

Inisiatif Lain

19.21 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan terus melaksanakan program meningkatkan tahap kesedaran alam sekitar di kalangan rakyat serta menyebarkan maklumat alam sekitar kepada pelbagai peringkat penduduk. Usaha ini telah disokong dengan aktiviti yang dijalankan oleh sektor swasta dan NGO. Di samping itu, beberapa perbadanan yang besar mula menunjukkan kesedaran alam sekitar yang lebih tinggi termasuklah melaksanakan ISO 14001 untuk memastikan operasi mereka adalah mesra alam.

19.22 Dalam bidang kesihatan alam sekitar, Pusat Penyelidikan Kesihatan Alam Sekitar telah ditubuhkan di Institut Penyelidikan Perubatan pada September 1997. Usaha oleh Pusat ini telah menyumbang kepada pemahaman yang lebih meluas mengenai keperluan alam sekitar yang selamat dan sihat. Ia mewujudkan rangkaian dengan institusi pengajian tinggi dan bertindak sebagai pusat penyelesaian bagi para penyelidik dan penggubal dasar, pengamal kesihatan dan kesihatan alam sekitar serta masyarakat.

19.23 Di sektor industri, SIRIM Berhad telah menubuhkan Perkhidmatan Lanjutan mengenai Teknologi Lebih Bersih dan Perkhidmatan Maklumat Teknologi Lebih Bersih, yang menawarkan perkhidmatan audit teknologi lebih bersih, penyelidikan kontrak, perundingan dan ke atas aspek teknikal pengurusan sisa, keselamatan dan kesihatan pekerjaan serta penilaian risiko. SIRIM Berhad telah melaksanakan enam projek demonstrasi teknologi lebih bersih berskala penuh di syarikat terpilih serta menubuhkan pangkalan data mengenai teknologi lebih bersih. Ia juga telah menyiapkan audit teknologi lebih bersih bagi 40 syarikat di mana lebih 90 peratus daripadanya adalah industri kecil dan sederhana (IKS) dalam industri makanan, electroplating, tekstil, dan keluaran getah.

19.24 Malaysia terus menyertai inisiatif dan forum alam sekitar di peringkat antarabangsa untuk menjaga kepentingannya dan memberi sumbangan ke arah pembangunan yang mampan. Malaysia merupakan peserta yang aktif dalam beberapa perundingan pelbagai hala yang penting seperti Konvensyen Basel Mengenai Kawalan Pergerakan Sisa Toksik dan Berbahaya Merentasi Sempadan dan Pelupusannya, Konvensyen Kepelbagaian Biologi serta Konvensyen Bangsa-Bangsa Bersatu Mengenai Rangkakerja Perubahan Iklim (UNFCCC). Dalam forum ini, Malaysia memberi penekanan kepada tanggungjawab bersama yang berbeza oleh negara maju dan negara membangun; prinsip perkongsian faedah yang adil dan saksama dalam penggunaan sumber biologi; serta peranan negara maju untuk menerajui tindakan mengurangkan pelepasan pencemaran mereka, menyediakan sumber kewangan dan memudahkan perpindahan teknologi. Malaysia aktif melaksanakan

iltizamnya terhadap inisiatif dan Konvensyen antarabangsa terutamanya dengan mensepadukan program tindakan yang kritikal dalam Agenda 21 ke dalam pelan pembangunannya. Satu projek perintis Local Agenda 21 yang melibatkan empat pihak berkuasa tempatan telah dilancarkan untuk mensepadukan pertimbangan alam sekitar ke dalam perancangan dan pengurusan pembangunan mereka. Ia dilaksanakan melalui persetujuan bersama dan pendekatan berasaskan penyertaan dengan melibatkan pihak-pihak berkepentingan yang berkaitan.

III. PROSPEK, 2001-2005

19.25 Dalam tempoh RMKe-8, Kerajaan akan terus memberi tumpuan kepada pengurusan alam sekitar dan asas sumber semulajadi yang tersusun. Cabaran utama ialah untuk mencapai matlamat alam sekitar dan sumber semulajadi negara dengan cekap di samping mengurangkan kesan negatif oleh aktiviti pembangunan terhadap alam sekitar. Langkah akan diambil untuk mengenal pasti dan melaksanakan pendekatan pengurusan yang berhemah, kos efektif dan bersesuaian yang boleh menghasilkan pelbagai faedah bagi memastikan masa hadapan yang berdaya saing, mampan dan berdaya tahan. Secara khususnya, cabaran alam sekitar dan sumber semulajadi yang utama termasuklah untuk memastikan akses kepada udara dan air bersih; menyediakan makanan yang mencukupi tanpa penggunaan berlebihan bahan kimia; menyediakan perkhidmatan tenaga tanpa berlakunya kemerosotan alam sekitar; membangunkan persekitaran bandar yang sihat; dan memulihara habitat dan sumber semulajadi yang kritikal.

19.26 Kerajaan akan mengambil guna langkah pencegahan awalan dan melaksanakan prinsip berhati-hati dalam menangani isu pengurusan alam sekitar dan sumber semulajadi. Dalam hal ini, teras dasar yang strategik bagi pengurusan alam sekitar dan sumber semulajadi yang mampan adalah seperti berikut:

- mengurangkan intensiti tenaga, material, pencemaran dan sisa daripada aktiviti perbandaran dan perindustrian untuk menangani pencemaran udara, mengatasi kemerosotan kualiti air dan pelupusan sisa;
- meningkatkan penggunaan dasar fiskal dalam mencapai objektif alam sekitar dan menggalakkan penggunaan instrumen berasaskan pasaran yang bersesuaian dan langkah peraturan sendiri di kalangan industri;
- menggalakkan pengukuran prestasi alam sekitar dan memperkukuhkan pangkalan data bagi membuat keputusan mengenai alam sekitar;
- memperkasakan pihak berkuasa tempatan dan melibatkan masyarakat setempat dalam menangani isu alam sekitar; dan

- mempertingkatkan perancangan guna tanah, mempertingkatkan pemuliharaan kepelbagaian biologi dan pengurusan hutan yang mampan serta pengurusan hal ehwal laut.

Pengurusan Alam Sekitar

19.27 Kualiti Udara. Usaha akan diteruskan untuk menangani pencemaran udara terutamanya yang disebabkan oleh punca bergerak. Ini termasuklah pengawalan ketat terhadap pelepasan daripada kenderaan bermotor, terutamanya motorsikal; penggunaan enjin dan sistem ekzos yang lebih cekap; dan menggalakkan penggunaan pengangkutan awam dan kenderaan berkuasa elektrik di kawasan bandar. Penggunaan petrol berplumbum akan dimansuhkan secara berperingkat dan usaha untuk mengurangkan lagi kandungan sulfur dalam disel akan diteruskan. Rangkaian pengagihan gas asli akan diperluas untuk meningkatkan penggunaan gas asli terutamanya dalam sektor pengangkutan. Penggunaan gas asli yang lebih luas dan pemakaian teknologi arang batu yang bersih juga akan digalakkan bagi mengurangkan pelepasan daripada loji tenaga. Dari segi pengurusan kualiti udara, pendekatan baru berasaskan konsep zon kualiti udara atau pengurusan kawasan udara tertentu akan diperkenalkan. Pendekatan ini melibatkan pengurusan kualiti udara berdasarkan kepada keadaan sesuatu tempat atau wilayah tertentu dan akan membolehkan pihak berkuasa mengenal pasti dengan lebih tepat faktor yang mempengaruhi kualiti udara dan membantu melaksanakan langkah pencegahan.

19.28 Kualiti Air. Kerajaan akan meningkatkan usaha mengatasi kemerosotan kualiti sungai, laut dan air bawah tanah. Pendekatan baru bagi pemuliharaan dan pengurusan sistem sungai akan diperkenalkan termasuklah sistem pengurusan lembangan sungai bersepadu. Berhubung dengan kualiti air laut, JAS bersama dengan Pasukan Polis Udara akan meningkatkan kekerapan pemantauan udara untuk mengawasi pembuangan minyak dan sisa secara haram oleh kapal laut.

19.29 Untuk mengurang dan memperbaiki lagi pelepasan air sisa, Kerajaan akan terus menaikkan taraf loji rawatan kumbahan sedia ada dan membina 10 loji baru serta tiga kemudahan rawatan enapcemar berpusat sebagai tambahan kepada loji yang akan dibina oleh sektor swasta. Piawaian yang lebih ketat juga akan diperkenalkan untuk menggalakkan industri mengadakan kemudahan rawatan air sisa yang lebih baik termasuklah mengenakan yuran terhadap pelepasan air sisa. Dalam menangani pencemaran air yang berpunca daripada sektor pertanian, perhatian akan diberi untuk menggalakkan amalan penanaman yang baik dan penggunaan kaedah pertanian yang lebih maju termasuklah pertanian persisian. Lembaga Racun Makhluh Perosak dan agensi berkaitan akan diperkukuhkan manakala perundangan akan dikaji semula untuk mengawal penggunaan racun makhluh perosak di ladang serta pelupusan bekas racun makhluh perosak secara tersusun. Program melatih dan

mendidik pengguna mengenai pengendalian racun makhluk perosak secara selamat termasuklah aspek alam sekitar akan dipergiatkan.

19.30 Sisa Pepejal. Dalam tempoh RMKe-8, pemungutan dan pelupusan sisa pepejal akan menjadi lebih baik dengan siapnya proses penswastaan sisa pepejal. Stesen pemindahan sisa pepejal dan insinerator akan dibina di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur sebagai sebahagian daripada usaha melaksanakan sistem pengurusan sisa bersepadu. Di samping itu, Kerajaan akan mempertimbangkan penggunaan dasar pengurusan sisa yang komprehensif untuk menangani isu pengurangan sisa, guna semula dan kitar semula. Kajian dan projek demonstrasi yang berkaitan akan dijalankan untuk menentukan daya maju dan penerimaan oleh industri kitar semula sisa. Pihak Berkuasa Tempatan akan digalakkan untuk memperkenalkan berbagai inisiatif dan pendekatan ekonomi yang bersesuaian seperti insentif dan caj pemungutan bagi mengurangkan jumlah sisa isi rumah. Berhubung dengan sisa industri, taman perindustrian akan digalakkan membina tapak pelupusan sisa untuk mempertingkatkan pengurusan dan pelupusan sisa secara tersusun. Satu mekanisme untuk membantu simbiosis industri, di mana sisa sesuatu industri boleh menjadi sumber kepada industri yang lain, juga akan ditubuhkan.

19.31 Sisa Berbahaya dan Kimia Toksik. Tindakan akan diambil untuk menggalakkan reaksi daripada industri, terutamanya IKS, untuk menggunakan kemudahan rawatan sisa toksid di Bukit Nanas, Negeri Sembilan. Di samping itu, lebih banyak stesen pemindahan akan dibina di lokasi strategik untuk menyokong dan membantu pemungutan dan penyimpanan sisa toksid dan berbahaya.

19.32 Langkah-langkah, undang-undang, peraturan, dan garis panduan mengenai perlindungan alam sekitar yang sedia ada akan dikaji semula untuk mempertingkatkan keberkesanannya dalam mengawal kimia toksid. Ini akan diperlengkapkan dengan peruntukan insentif yang bersesuaian bagi pengurusan kimia berbahaya secara lebih tersusun, galakan pemprosesan teknologi lebih bersih, latihan kakitangan yang berkaitan dan menerapkan kesedaran yang lebih tinggi di kalangan industri yang berkaitan serta orang awam.

19.33 Pencemaran Bunyi. JAS akan terus memantau pencemaran bunyi dengan menilai tahap pendedahan bunyi di premis yang dianggap sensitif kepada bunyi seperti hospital, sekolah dan kawasan perumahan. Langkah yang bersesuaian, termasuklah pembentukan garis panduan, akan diambil untuk memastikan tahap pendedahan bunyi berada dalam had yang dibenarkan.

Pengurusan Sumber Semulajadi

19.34 Sumber Tanah. Kerajaan akan mempergiatkan usaha yang sedang dijalankan serta memperkenalkan pendekatan baru untuk memperkukuhkan perancangan guna tanah. Ini termasuklah mengenal pasti perancangan yang bersepadu bagi kawasan

sensitif alam sekitar (KSAS). Semua negeri akan digalakkan untuk mengenal pasti, menanda dan mewartakan kawasan sensitif alam sekitar sebagai KSAS Negeri. Ini adalah untuk mengelak pembangunan yang tidak bersesuaian daripada mencerooboh kawasan tersebut. Di samping itu, garis panduan perancangan fizikal baru akan diwujudkan untuk memperbaiki kualiti alam sekitar dan memulihara sumber semulajadi. Di antara lain, garis panduan ini akan meliputi pembangunan semula bandar, pembangunan tanah terbiar, tercemar atau kurang dibangunkan di kawasan bandar, pembangunan tanah secara optima dan pembangunan di kawasan tadahan. Di samping itu, Akta Perancang Bandar dan Desa, 1976 akan dikaji semula untuk memperluaskan peranan pihak berkuasa yang berkaitan, memperkukuh penguatkuasaan serta menentukan zon penampian dengan jelas untuk mengawal penyebaran bandar.

19.35 Sumber Air. Air bersih adalah sumber yang terhad dan mudah terjejas serta penting untuk mengekalkan kehidupan, pembangunan dan alam sekitar. Untuk memastikan bekalan air yang mencukupi dan selamat serta sungai yang bersih dan kejadian banjir yang minima, Dasar Air Negara akan digubal untuk menyediakan rangka kerja bagi pemuliharaan dan pengurusan air. Dasar berkenaan akan menangani beberapa cabaran, termasuklah mengurus sumber air secara cekap dan berkesan, kejadian banjir serta memberi penekanan kepada keperluan untuk mengekalkan pembangunan di satu tahap yang boleh ditampung oleh keupayaan lembangan sungai di samping melindungi dan memulihkan alam sekitar. Ia juga akan memberi penekanan kepada pendekatan lembangan sungai yang bersepadu, perlindungan kawasan tadahan dan simpanan air serta menangani isu pemindahan air di antara negeri dan lembangan. Di samping itu, Kerajaan Negeri akan digalak untuk menubuhkan badan pengurusan air seperti LUAS bagi memastikan perancangan, pengawasan, penguatkuasaan dan penggunaan sumber air yang teratur berasaskan lembangan sungai.

19.36 Bagi mengurangkan eksploitasi sumber air yang baru, tumpuan akan diberi terhadap pengurusan air berasaskan permintaan daripada menumpukan kepada penawaran. Ini termasuklah langkah untuk mempertingkatkan kecekapan penawaran dan penggunaan air, dan kitar semula air serta mengkaji kemungkinan menggunakan air hujan. Penggunaan instrumen berasaskan pasaran seperti rebet, kredit cukai, dan instrumen bukan insentif seperti mengenakan kos sebenar, penalti dan denda, akan dipertimbangkan untuk membantu pengguna memahami nilai sebenar air dan mengurangkan pembaziran. Di samping itu, kempen kesedaran dan program pendidikan awam akan memberi penekanan kepada pentingnya air dalam kehidupan seharian dan keperluan untuk memulihara air walaupun bukan di masa krisis. Cabaran yang genting adalah untuk mengurangkan jumlah kebocoran dan pembaziran air. Kemudahan yang usang akan dibaik pulih atau diganti bagi membolehkan pihak bekalan air menjimatkan air. Pihak industri juga akan digalak untuk mengitar serta mengguna semula air dan air sisa di kilang mereka.

19.37 Carigali air bawah tanah akan dilaksanakan di lembangan sungai utama untuk mengenal pasti punca mata air yang berpotensi dan melakarkan zon perlindungan bagi memulihara air bawah tanah. Garis panduan dan peraturan yang berkaitan akan dirangka untuk mengawal aktiviti yang boleh mencemarkan sumber air bawah tanah. Penyelidikan mengenai air bawah tanah akan dipertingkat dan diselaraskan dengan lebih baik untuk menyediakan pangkalan data yang seragam.

19.38 Kepelbagaian Biologi. Dalam tempoh RMKe-8, Kerajaan akan melaksanakan Pelan Tindakan Kepelbagaian Biologi di beberapa negeri. Peraturan akan diperkenalkan untuk mengawal akses kepada sumber genetik dan menangani isu keselamatan biologi yang berkaitan dengan organisma yang diubah secara genetik. Pelan pengurusan akan dirangka bagi semua kawasan yang dilindungi untuk menjamin integriti dan menggalakkannya sebagai kawasan pemuliharaan, penyelidikan dan pelancongan berasaskan ekologi. Habitat kritikal yang memerlukan perlindungan akan dikenal pasti dan satu pangkalan data biologi negara akan terus diperluaskan untuk menyokong pelaksanaan Pelan Tindakan Kepelbagaian Biologi.

19.39 Sumber Hutan. Pengurusan hutan yang mampan akan diteruskan untuk memulihara kepelbagaian biologi, melindungi kawasan legeh dan tadahan air, meningkatkan kualiti air serta memastikan bekalan keluaran hutan yang berkekalan. Amalan pembalakan yang mampan akan diperluaskan, perhutanan pelbagai guna digalakkan dan persijilan kayu balak diwujudkan. Dalam hal ini, sistem pengurusan perhutanan mampan Malaysia yang berasaskan kepada sistem Kriteria dan Petunjuk Malaysia, dijangka dapat beroperasi sepenuhnya semasa tempoh Rancangan Malaysia Kelapan. Di samping itu, Kerajaan Negeri akan digalakkan untuk mengambil guna sistem konsesi yang berorientasikan pembangunan bagi sumber semulajadi untuk menggalakkan penyertaan sektor swasta dalam usaha pemuliharaan hutan.

19.40 Sumber Tenaga dan Mineral. Pertimbangan alam sekitar akan terus diberi perhatian sewajarnya dalam pembangunan mampan sektor tenaga. Program mengenai RE dan kecekapan tenaga akan digalakkan terutamanya dalam sektor perindustrian dan komersil. Carigali, ekstraksi dan penggunaan sumber mineral akan dioptimumkan di samping memberi penekanan kepada keperluan untuk melindungi alam sekitar. Langkah akan diambil untuk memastikan simpanan mineral tidak diganggu oleh lain-lain pembangunan. Selaras dengan peruntukan dalam Akta Pembangunan Mineral 1994, semua negeri akan digalakkan untuk mengambil guna model Enakmen Mineral Negeri dengan menjadikan Enakmen Mineral Negeri masing-masing sebagai undang-undang sebelum tamat tempoh Rancangan. Ini akan membantu pelaksanaan sepenuhnya Dasar Mineral Negara, yang bertujuan untuk membangunkan industri tempatan yang berasaskan mineral.

19.41 Sumber Pantai dan Laut. Pengurusan keseluruhan hal ehwal laut akan dikaji semula untuk menangani konflik pelbagai guna di kawasan laut, mengurangkan tekanan ke atas persekitaran laut akibat daripada pencemaran dan

mempertingkatkan kepelbagaian biologi pantai dan laut. Pelan Pengurusan Pesisir Pantai Bersepadu akan disediakan bagi keseluruhan pesisir pantai negara sebagai sebahagian daripada usaha mempertingkatkan pemeliharaan dan pemulihan pantai. Satu mekanisme penyelarasan bagi penyelidikan mengenai lautan juga akan ditubuhkan. Akta Kualiti Alam Sekitar, Akta Perikanan dan Akta Zon Ekonomi Eksklusif akan diselaras dan disusun semula untuk mengurus usaha penangkapan ikan luar pesisir dengan lebih baik dan memperkukuhkan penguatkuasaan di laut.

Inisiatif Lain

19.42 Pewujudan masa hadapan yang berkekalan adalah bergantung, sebahagiannya kepada pengetahuan dan penglibatan masyarakat serta pemahaman terhadap kesan buruk akibat daripada tindakan oleh seseorang individu. Bagi tujuan ini, Kerajaan akan meneruskan usaha mempertingkatkan tahap kesedaran alam sekitar dan kesedaran sivik di kalangan orang awam. JAS akan melipat gandakan usaha menggalak dan memperluaskan pemahaman orang awam mengenai isu alam sekitar melalui penerbitan brosur, risalah dan poster mengenai maklumat alam sekitar. Operasi dan perkhidmatan perpustakaan alam sekitar JAS akan diperluaskan. Kursus pendidikan alam sekitar dan aktiviti ko-kurikulum berasaskan alam sekitar di bawah Kementerian Pendidikan akan diperkukuhkan. Sektor swasta, NGO dan pihak media juga akan digalak untuk terus memainkan peranan aktif mereka dalam melindungi dan mengekalkan alam sekitar terutamanya melalui galakan pendekatan berasaskan komuniti.

19.43 Pihak industri, terutamanya IKS akan digalak untuk mengambil guna teknologi lebih bersih dalam proses pengeluaran mereka. Dalam hal ini, SIRIM Berhad akan mempergiatkan usaha mengumpul dan menyebarkan maklumat mengenai teknologi lebih bersih untuk meningkatkan kesedaran secara umum mengenai alam sekitar di sektor industri. IKS akan digalak untuk mengambil peluang terhadap kemudahan pembiayaan yang disediakan di Perbadanan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (SMIDEC) untuk melaksanakan aktiviti berkaitan dengan alam sekitar. Bagi memperluaskan pengurusan alam sekitar secara keseluruhan, program latihan akan dikendalikan untuk menggalakkan syarikat mengambil guna amalan pengurusan alam sekitar di setiap bahagian, termasuk pengiraan kos, pengauditan, laporan dan penilaian kitaran hayat mengenai alam sekitar serta standard ISO 14001.

19.44 Bagi memastikan perancangan yang lebih baik dalam menangani isu alam sekitar dan sumber, Kerajaan akan memulakan sistem petunjuk pembangunan mampan. Sistem ini mengandungi perakaunan sumber semulajadi, pengauditan dan pengiraan kos alam sekitar. Usaha juga akan diurus ke arah pengumpulan data secara bersepadu untuk membantu analisis mengenai kemampuan sesuatu sektor atau negeri. Petunjuk mampan ini akan membolehkan Kerajaan menentukan impak berbagai sektor ke atas alam sekitar supaya tindakan pembetulan lebih mudah dirancang.

19.45 Kerajaan akan terus mengawasi dan menyertai perundingan alam sekitar di peringkat antarabangsa. Ini adalah untuk memastikan dasar dan langkah yang dicadangkan dalam forum ini tidak menyekat pembangunan Malaysia atau mendiskriminasi keluaran daripada negara membangun berasaskan kepada ciri-ciri alam sekitar mereka. Pendirian dan pendekatan bersama yang bersesuaian akan dibangunkan dengan negara ASEAN dan negara membangun lain yang sehaluan untuk menangani isu-isu ini. Di dalam negara pula, Malaysia juga akan mengambil langkah untuk memenuhi obligasi Konvensyen dan memastikan program dan projek adalah selari dengan iltizamnya.

IV. PENUTUP

19.46 Dalam tempoh RMKe-7, Kerajaan telah melipat gandakan usaha mensepadukan pertimbangan alam sekitar ke dalam perancangan pembangunan dan memperkukuhkan mekanisme institusi, perundangan dan peraturan yang berkaitan. Teras di dalam tempoh RMKe-8 adalah untuk mencapai matlamat alam sekitar dan sumber semulajadi negara secara cekap dan mengurangkan impak negatif aktiviti pembangunan ke atas alam sekitar. Berikutan daripada itu, Kerajaan akan berusaha memastikan alam sekitar adalah bersih, sihat dan produktif serta berupaya mengekalkan keperluan dan aspirasi negara. Satu campuran dasar, amalan dan teknologi yang bersesuaian akan diwujudkan untuk memastikan pembangunan ekonomi yang mampan dari segi sosial dan alam sekitar.

BAB 20 :WANITA DAN PEMBANGUNAN

I. PENDAHULUAN

20.01 Kaum wanita merupakan sebahagian sumber penting yang boleh digemblengkan bagi mencapai agenda pembangunan negara. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), melalui usaha Kerajaan yang berterusan dalam menyediakan persekitaran yang sesuai untuk pembangunan, wanita terus melibatkan diri dan menyumbang ke arah pembangunan sosial dan ekonomi negara.

20.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), usaha akan terus diambil untuk meningkatkan peranan, kedudukan dan taraf wanita bagi memastikan penyertaan mereka sebagai rakan kongsi bersama dalam pembangunan negara. Wanita akan disediakan dengan kemahiran dan pengetahuan untuk menghadapi cabaran globalisasi dan memenuhi keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

20.03 Dalam tempoh RMKe-7, wanita terus memberi sumbangan yang ketara dalam berbagai bidang pembangunan negara melalui penyertaan yang lebih besar dalam ekonomi. Peningkatan ini telah dapat dicapai melalui pelaksanaan berterusan Dasar Wanita Negara (DWN) dan Pelan Tindakan bagi Kemajuan Wanita yang mengandungi pelaksanaan program latihan bagi meningkatkan kepekaan dan kesedaran terhadap gender. Di samping itu, penghapusan kekangan undangundang dan institusi yang menghalang penyertaan wanita dalam proses pembangunan telah memudahkan lagi penglibatan wanita.

Penduduk, Tenaga Buruh dan Guna Tenaga

20.04 Berdasarkan Banci Penduduk Tahun 2000, kira-kira 48.9 peratus atau 11.4 juta daripada jumlah penduduk adalah wanita. Terdapat persamaan dalam struktur umur bagi wanita dan lelaki, dengan 52.4 peratus daripada penduduk wanita adalah dalam kumpulan umur 24 tahun dan ke bawah. Banci tersebut juga menunjukkan berikutan daripada pertambahan jangka hayat wanita, bahagian wanita dalam kumpulan umur 65 hingga 74 tahun telah bertambah daripada 3.0 peratus pada tahun 1991 kepada 4.3 peratus pada tahun 2000.

20.05 Walaupun terdapat 48 peratus wanita berada dalam kumpulan umur bekerja iaitu dalam lingkungan umur 15-64 tahun, mereka hanya merupakan satu pertiga daripada tenaga buruh. Penyertaan tenaga buruh wanita telah mencatat peningkatan

daripada 43.5 peratus pada tahun 1995 kepada 45.8 peratus pada tahun 1997 tetapi telah berkurangan kepada 44 peratus pada tahun 1998 berikutan daripada kemerosotan ekonomi. Dengan pemulihan ekonomi, kadar tersebut telah bertambah kepada 44.5 peratus pada tahun 2000.

JADUAL 20-1
PENGAGIHAN GUNA TENAGA MENGIKUT GENDER
DALAM SEKTOR, 1995 DAN 2000
(%)

Sektor	1995		2000	
	Lelaki	Perempuan	Lelaki	Perempuan
Pertanian, Perhutanan, Ternakan & Perikanan	71.4	28.6	73.2	26.8
Perlombongan & Kuari	82.1	17.9	87.0	13.0
Pembinaan	57.2	42.8	58.9	41.1
Pembinaan	93.5	6.5	94.0	6.0
Elektrik, Gas & Air	90.4	9.6	90.5	9.5
Pengangkutan, Penyimpanan & Komunikasi	87.9	12.1	86.9	13.1
Perdagangan Borong & Runcit, Hotel & Restoran	61.3	38.7	60.7	39.3
Kewangan, Insurans, Hartanah & Perkhidmatan Perniagaan	60.1	39.9	60.1	39.9
Perkhidmatan Yang Lain	60.0	40.0	54.7	45.3
Jumlah	66.1	33.9	63.5	34.5

20.06 Guna tenaga wanita dalam sektor perlombongan dan kuari mengalami penurunan terbesar, iaitu sebanyak 4.9 peratus di antara 1995 dan 2000 diikuti oleh sektor pertanian, ternakan dan perikanan yang mencatat penurunan 1.8 peratus dalam tempoh yang sama, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 20-1. Berbagai

usaha telah dilaksanakan bagi membantu wanita yang terlibat untuk memasuki semula pasaran buruh, termasuk pelaksanaan program latihan bagi menggalakkan mereka menceburi perniagaan kecil serta latihan semula dan mengenal pasti serta menempatkan wanita dalam pekerjaan lain.

JADUAL 20-2
PENGAGIHAN GUNA TENAGA MENGIKUT SEKTOR DAN GENDER,
1995 DAN 2000
(%)

Sektor	1995		2000	
	Lelaki	Perempuan	Lelaki	Perempuan
Pertanian, Perhutanan, Ternakan & Perikanan	21.6	16.9	20.2	14.1
Perlombongan & Kuari	0.5	0.2	0.4	0.1
Pembinaan	20.2	29.4	20.6	27.3
Pembinaan	11.3	1.5	12.1	1.5
Elektrik, Gas & Air	0.9	0.2	0.7	0.1
Pengangkutan, Penyimpanan & Komunikasi	6.2	1.7	6.1	1.7
Perdagangan Borong & Runcit, Hotel & Restoran	16.6	20.5	18.1	22.3
Kewangan, Insurans, Hartanah & Perkhidmatan Perniagaan	4.3	5.6	4.5	5.7
Perkhidmatan Yang Lain	18.4	24.0	17.2	27.1
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0

20.07 Secara keseluruhannya, sektor pembuatan telah menyerap bahagian terbesar pekerja wanita yang merupakan 27.3 peratus pada tahun 2000, selaras dengan peluang yang semakin meluas dalam sektor tersebut. Sektor lain yang merekodkan guna tenaga wanita

yang tinggi ialah perdagangan borong dan runcit, hotel dan restoran, seperti ditunjukkan dalam Jadual 20-2.

20.08 Dalam tempoh Rancangan, struktur pekerjaan telah berubah dengan lebih ramai wanita menceburi bidang pekerjaan yang berpendapatan lebih tinggi. Bahagian

JADUAL 20-3
PENGAGIHAN GUNA TENAGA MENGIKUT PEKERJAAN DAN GENDER,
1995 DAN 2000
(%)

Kategori Pekerja	1995		2000	
	Lelaki	Perempuan	Lelaki	Perempuan
Pekerja Profesional, Teknikal & Berkaitan	8.4	12.7	8.9	13.5
Pekerja Pentadbiran & Pengurusan	3.9	1.8	4.7	2.2
Pekerja Perkeranian & Berkaitan	7.5	17.5	7.1	17.5
Pekerja Jualan & Berkaitan	10.5	11.6	11.1	12.1
Pekerja Perkhidmatan	9.4	14.4	9.5	17.4
Pekerja Pertanian	21.9	16.6	20.4	14.8
Pekerja Pengeluaran & Berkaitan	38.3	25.4	38.4	22.6
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0

wanita dalam kategori pekerjaan profesional dan teknikal telah meningkat daripada 12.7 pada tahun 1995 kepada 13.5 peratus pada tahun 2000, sementara bahagian wanita dalam kategori pentadbiran dan pengurusan mencatat pertambahan sebanyak 0.4 peratus dalam tempoh yang sama,

seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 20-3. Bahagian wanita yang bekerja sebagai pekerja pertanian telah berkurangan daripada 16.6 peratus pada tahun 1995 kepada 14.8 peratus pada tahun 2000 selaras dengan penurunan bagi semua jenis pekerjaan dalam sektor tersebut. Wanita yang kebanyakannya bekerja sebagai pekerja pengeluaran dan yang berkaitan merupakan 22.6 peratus daripada jumlah pekerja wanita pada tahun 2000.

20.09 Berbagai langkah telah dilaksanakan untuk meningkatkan penyertaan wanita dalam pasaran buruh. Akta Pekerja 1955 telah dipinda pada tahun 1998, antara lain, menyediakan waktu kerja anjal dan memberi kuasa kepada Menteri Sumber Manusia membuat peraturan mengenai faedah yang ditetapkan oleh undangundang supaya dibayar kepada pekerja separuh masa mengikut kadar yang sama seperti yang diberi kepada pekerja sepenuh masa. Pindaan tersebut membenarkan wanita, khususnya suri rumah untuk mendapat faedah daripada pekerjaan secara separuh masa, di samping memberi kelonggaran kepada mereka untuk memenuhi tanggungjawab terhadap keluarga. Sebagai satu usaha untuk membenarkan pekerja wanita di sektor awam untuk menjaga bayi mereka yang baru lahir dan menggalakkan penyusuan ibu, mulai bulan Mei 1998, cuti bersalin selama 60 hari telah dibenarkan sehingga kepada kelahiran anak yang kelima. Di samping itu, peruntukan pelepasan cukai telah diberi kepada majikan untuk membina pusat penjagaan kanak-kanak di tempat kerja atau di kawasan berhampiran dengannya. Majikan juga telah digalakkan untuk menyediakan kemudahan seperti perumahan yang sesuai, pengangkutan dan penjagaan kesihatan bagi faedah mereka yang berhijrah dari luar bandar yang sebahagian besarnya adalah wanita.

Pencapaian Pendidikan

20.10 Satu faktor penting yang menyumbang ke arah kemajuan sosial dan ekonomi wanita adalah pelaburan yang besar dalam kemudahan pendidikan disertai dengan penyediaan peluang yang sama untuk mendapat pendidikan. Enrolmen wanita di

peringkat pendidikan rendah dan menengah di institusi awam tempatan telah menunjukkan nisbah gender dalam negara. Di peringkat sekolah rendah dan menengah, enrolmen pelajar wanita adalah kira-kira separuh daripada jumlah enrolmen, sementara di peringkat menengah atas pelajar wanita adalah kira-kira 66 peratus daripada jumlah enrolmen pada tahun 2000. Pengambilan pelajar wanita di universiti awam telah meningkat dengan ketara daripada 50 peratus pada tahun 1995 kepada 55 peratus pada tahun 2000.

20.11 Dari segi pemilihan kursus, penguasaan wanita dalam aliran sastera terus ketara, iaitu 65 peratus daripada jumlah enrolmen dalam kursus sastera dan kemanusiaan pada tahun 2000. Wanita juga telah berjaya memasuki kursus sains dan teknikal. Enrolmen wanita dalam bidang sains di institusi pendidikan tinggi adalah sebanyak 60 peratus, sementara dalam bidang teknikal 30 peratus pada tahun 2000.

Pembangunan Kemahiran dan Keusahawanan

20.12 Program latihan khusus dalam bidang kemahiran dan keusahawanan bagi wanita telah dilaksana bagi membolehkan mereka memajukan diri dan merebut peluang yang ada di pasaran pekerjaan. Sehubungan dengan ini, kursus dalam bidang seperti perniagaan, pengurusan organisasi dan kewangan telah dilaksanakan. Program latihan kemahiran di Pusat Tenaga Pengajar dan Latihan Kemahiran Lanjutan telah diperluas yang menghasilkan peningkatan enrolmen wanita sebanyak 19.4 peratus di antara tahun 1995 dengan 2000.

20.13 Dengan peningkatan kadar celik huruf dan keperluan masyarakat luar bandar yang berubah, kursus yang dapat menyumbang kepada penglibatan wanita dalam aktiviti yang menghasilkan pendapatan juga telah dilaksanakan. Bagi tujuan ini, perkhidmatan pengembangan dalam bentuk penyediaan kelengkapan, geran modal permulaan, khidmat nasihat dan latihan dalam bidang seperti pemprosesan produk serta kursus kepimpinan dan motivasi telah dijalankan.

20.14 Langkah telah diambil bagi membantu penglibatan wanita dalam perniagaan melalui penyediaan peluang mendapatkan modal dengan lebih mudah. Tabung Usahawan Wanita telah diwujudkan pada tahun 1998 dengan peruntukan sebanyak RM10 juta. Sejumlah 12 projek yang bernilai RM9.5 juta telah diluluskan di bawah Tabung ini. Melalui Tabung Usahawan Kecil, sejumlah 6,000 usahawan wanita telah mendapat pinjaman yang berjumlah RM65 juta.

20.15 Secara umumnya, berbagai pertubuhan usahawan dan industri wanita telah dibentuk sebagai landasan untuk mewujudkan rangkaian dan pertukaran maklumat dan pengalaman serta untuk menjalankan program latihan, seminar, dan bengkel mengenai motivasi, kepimpinan dan pembangunan keusahawanan. Institut Pengurusan Wanita (WIM) telah menawarkan kursus latihan kemahiran terutamanya dalam bidang kemahiran keusahawanan dan juga mengadakan rangkaian secara

terus iaitu WIMNET yang dapat menyediakan kemudahan pangkalan data kepada peniaga wanita di seluruh dunia. Di samping itu, Institut Kemajuan Wanita, Persekutuan Persatuan Usahawanita dan Pertubuhan Usahawanita Bumiputera telah mengadakan kursus dan seminar dalam pembangunan kemahiran dan keusahawanan. Sejumlah kira-kira 10,000 wanita telah mendapat faedah daripada kursus ini.

Penyelidikan dan Pembangunan

JADUAL 20-4
PERSONEL P&P MENGIKUT GENDER DAN KELAYAKAN, 1998
(%)

	<i>Phd</i>		<i>Sarjana</i>		<i>Ijazah</i>		<i>Bukan Ijazah</i>	
	<i>Lelaki</i>	<i>Perempuan</i>	<i>Lelaki</i>	<i>Perempuan</i>	<i>Lelaki</i>	<i>Perempuan</i>	<i>Lelaki</i>	<i>Perempuan</i>
GRI ¹	29.2	8.0	38.0	16.4	14.6	8.5	11.8	9.2
IHL ²	39.8	15.0	15.0	14.0	9.7	9.0	14.0	19.6
Sektor swasta	7.0	1.0	13.0	3.6	43.2	15.0	36.8	8.6
Jumlah	76.0	24.0	66.0	34.0	67.5	32.5	62.6	37.4

Nota:
¹ Merujuk kepada Institusi Penyelidikan Kerajaan
² Merujuk kepada Institusi Pengajian Tinggi

20.16 Dalam tempoh Rancangan, kaum wanita telah terlibat secara aktif dalam aktiviti penyelidikan dan pembangunan (P&P). Kajian Penyelidikan dan Pembangunan Kebangsaan 1998 yang meliputi penyelidikan yang

dijalankan oleh institusi penyelidikan kerajaan, institusi pendidikan tinggi dan sektor swasta, menunjukkan bahawa jumlah wanita merupakan satu pertiga daripada bilangan keseluruhan penyelidik yang mempunyai kelayakan sarjana dan sarjana muda, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 20-4. Mengenai bidang penyelidikan yang dijalankan oleh sektor awam, kaum wanita merupakan bilangan yang terbesar dalam sektor perubatan dan kesihatan serta sektor penerangan.

Taraf Kesihatan

20.17 Kaum wanita telah menerima faedah yang sama daripada pembangunan dalam sektor kesihatan. Oleh yang demikian, taraf kesihatan wanita terus menunjukkan peningkatan dalam tempoh Rancangan. Purata jangka hayat wanita terus meningkat daripada 74 tahun pada tahun 1995 kepada 74.7 tahun pada tahun 2000 berbanding dengan kaum lelaki, iaitu 69.3 tahun dan 69.9 tahun dalam tempoh yang sama. Kadar kematian ibu mengandung yang merupakan petunjuk taraf kesihatan wanita kekal rendah pada 0.2 kematian bagi setiap 1,000 kelahiran hidup dalam tempoh Rancangan.

20.18 Dengan pengenalan Program Kesihatan Keluarga pada tahun 1996, kesihatan wanita telah diberi penekanan daripada dua perspektif iaitu kesihatan keluarga yang merangkumi kesihatan ibu dan kanak-kanak, pelalian, perancang keluarga, pengesanan awal kanser dan pemakanan, dan kedua iaitu penyakit yang menjejaskan wanita dengan perhatian khusus diberi kepada human immunodeficiency virus/

acquired immunodeficiency syndrome (HIV/AIDS). Program kesihatan ibu dan kanak-kanak yang bertujuan mengurangkan kadar kematian dan keadaan tidak sihat di kalangan ibu dan bayi terus dilaksana untuk meningkatkan penjagaan kesihatan ibu sebelum dan selepas bersalin serta pendidikan kesihatan dan pemakanan. Di samping itu, peningkatan peluang mendapat perkhidmatan perbidanan telah menyumbang kepada penurunan kadar kematian yang memuaskan bagi ibu mengandung. Dengan itu, kadar kelahiran di kemudahan-kemudahan kesihatan awam telah meningkat daripada 85.1 peratus pada tahun 1985 kepada 95.3 peratus pada tahun 1999. Usaha yang lebih giat juga telah diambil untuk memperluaskan lagi perkhidmatan kesihatan sebelum bersalin dan hasilnya sebanyak 72 peratus wanita mengandung mendapat perkhidmatan tersebut. Kerajaan telah memperkenalkan Program Pemulihan Pemakanan bagi Ibu Mengandung pada tahun 1997 untuk terus meningkatkan taraf kesihatan wanita terutamanya bagi kaum wanita dalam kumpulan berpendapatan rendah.

20.19 Memandangkan jangka hayat wanita kini lebih panjang dan bagi memastikan kaum wanita sihat dan terus kekal sihat semasa usia tua, program pendidikan kesihatan, seminar dan bengkel gaya hidup sihat, pemakanan dan pemeriksaan kesihatan yang lebih kerap telah diperkenalkan oleh sektor awam dan swasta. Memandangkan hakikat bahawa wanita khususnya wanita muda berada dalam kategori berisiko tinggi dari segi pendedahan kepada AIDS, tumpuan yang lebih telah diberikan kepada usaha memberi penerangan terhadap pendidikan dan kesedaran AIDS. Namun demikian, peratusan wanita yang dijangkiti HIV terus meningkat daripada 4.3 peratus pada tahun 1995 kepada 5.1 peratus pada tahun 1999. Satu program khusus bagi ibu mengandung yang dijangkiti HIV telah juga diperkenalkan di semua klinik bersalin.

Kemiskinan di kalangan Ketua Isi Rumah Wanita

20.20 Menyedari bahawa peningkatan kemiskinan di kalangan wanita adalah satu fenomena sejagat, berbagai usaha telah dilaksana oleh pihak Kerajaan dan badan bukan kerajaan (NGO) bagi mengurangkan kadar kemiskinan di kalangan wanita. Ini termasuk penyediaan kredit mikro kepada kira-kira 22,850 wanita melalui Amanah Ikhtiar Malaysia bagi membolehkan mereka melibatkan diri dalam perniagaan kecil dan program latihan bagi membantu ibu tunggal mendapatkan pekerjaan. Namun demikian, kadar kemiskinan di kalangan ketua isi rumah wanita terus meningkat daripada 15.1 peratus atau 585,688 isi rumah pada tahun 1997 kepada 16.1 peratus atau 588,554 isi rumah pada tahun 1999.

Perundangan Sokongan

20.21 Dalam tempoh Rancangan, usaha terus diambil untuk meningkatkan taraf wanita. Peraturan yang sedia ada telah dikaji semula dan peraturan yang baru telah diluluskan bagi melindungi hak dan maruah wanita dalam kehidupan sosial dan

persendirian. Sebagai mengiktiraf sumbangan penting wanita kepada tenaga kerja, pindaan Akta Pekerjaan 1955 telah menggalakkan lebih ramai wanita untuk menyertai pasaran buruh. Dengan pertambahan penyertaan wanita dalam pasaran buruh, kewujudan persekitaran kerja yang sihat adalah amat penting. Bagi tujuan ini, Kerajaan telah memperkenalkan kod etika pada tahun 1999 untuk mencegah gangguan seksual di tempat kerja. Kod tersebut, walaupun boleh digunakan kepada lelaki dan wanita, mengandungi peraturan khusus bagi melindungi wanita di tempat kerja. Di samping itu, pembayar cukai wanita yang mempunyai suami yang berpendapatan tidak dikenakan cukai diberi pelepasan cukai sama seperti pembayar cukai lelaki yang mempunyai isteri yang berpendapatan tidak dikenakan cukai.

20.22 Untuk meningkatkan kemampuan dan keupayaan mahkamah syariah termasuk dalam mengendalikan isu-isu berkaitan dengan wanita Islam, Kerajaan telah memulakan satu kajian semula mengenai organisasi mahkamah syariah di negara ini. Seterusnya, Jabatan Kehakiman Syariah telah ditubuhkan pada tahun 1997, antara lain, bertujuan memastikan keseragaman antara negeri dalam soal penghakiman kes berhubung dengan Undang-undang Keluarga Islam. Dalam tempoh Rancangan, lima negeri iaitu Melaka, Negeri Sembilan, Perlis, Pulau Pinang dan Selangor serta Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah melaksanakan Undang-undang Keluarga Islam. Dengan pelaksanaan ini, wanita Islam telah diberi perlindungan yang lebih baik.

20.23 Berbagai usaha telah diambil untuk terus melindungi hak dan maruah wanita. Akta Perlindungan Wanita dan Gadis 1973 dan Akta Perlindungan Kanak-Kanak 1991 telah dikaji dan diselaraskan menjadi Akta Kanak-Kanak 2000. Di samping itu, menyedari peranan wanita dalam menjaga keluarga mereka, Akta Penjagaan Anak 1961 telah dipinda pada tahun 1999 bagi membenarkan penjagaan bersama terhadap anak dalam urusan berkaitan dengan imigresen dan pendaftaran. Dengan pelaksanaan pindaan tersebut, Kerajaan, pada tahun 2000 telah membenarkan ibu untuk menandatangani kesemua dokumen yang melibatkan anak-anak di bawah umur.

Jentera Negara Untuk Kemajuan Wanita

20.24 Jentera negara untuk memajukan wanita di Malaysia terdiri daripada pihak Kerajaan, sektor swasta dan NGO yang bekerjasama ke arah matlamat untuk meningkatkan taraf wanita. Menyedari perlunya usaha meningkatkan lagi keberkesanan jentera negara untuk kemajuan wanita, Jabatan Hal Ehwal Wanita di Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat telah dipindahkan ke Jabatan Perdana Menteri pada tahun 1999. Di samping itu, untuk membolehkan pelaksanaan DWN yang lebih berkesan, Pelan Tindakan bagi Kemajuan Wanita telah diperkenalkan kepada semua agensi sektor awam dan swasta untuk digunakan sebagai panduan dalam merancang dan melaksanakan program pembangunan. Di samping itu, program latihan bagi meningkatkan kepekaan gender juga terus

dilaksanakan di sektor awam dan program yang sama telah juga dimulakan di sektor swasta.

20.25 Dalam tempoh Rancangan, Majlis Penasihat Kebangsaan mengenai Integrasi Wanita dalam Pembangunan (NACIWID) terus berfungsi sebagai badan penyelaras, perundingan dan penasihat hal ehwal wanita dengan menonjolkan isu-isu dan perkara yang menjadi tumpuan kaum wanita kepada pihak Kerajaan. Langkah juga telah diambil bagi mengadakan hubungan dengan peringkat akar umbi melalui penubuhan pusat khidmat wanita di peringkat negeri dan jawatankuasa penasihat hal ehwal wanita di peringkat negeri dan daerah. Dalam tempoh Rancangan, pusat tersebut yang menyediakan berbagai perkhidmatan seperti kaunseling, bantuan guaman dan perlindungan sementara bagi wanita yang memerlukannya telah ditubuhkan di Negeri Kedah, Kelantan, Pahang, Sabah dan Selangor. Jawatankuasa penasihat tersebut memantau pelaksanaan dan keberkesanan program dan projek dan menyediakan maklumbalas yang diperlukan bagi meningkatkan pembentukan dan pelaksanaan projek untuk wanita.

20.26 Pihak NGO memainkan peranan penting dalam melengkapi usaha Kerajaan untuk memajukan taraf wanita. Di samping menganjurkan kursus mengenai kesihatan keluarga, celik undang-undang, pembangunan keusahawanan dan kemahiran keibubapaan, pihak NGO juga telah melaksanakan berbagai aktiviti bagi meningkatkan pengetahuan dan kemahiran wanita dalam bidang vokasional dan teknikal. Program khusus juga turut diperkenalkan bagi membantu ibu tunggal untuk mendapatkan pekerjaan dan menjaga keluarga mereka. Pihak NGO juga memainkan peranan sebagai pemangkin dalam menonjolkan isu-isu berkaitan bagi meningkatkan lagi taraf dan hak wanita.

III. PROSPEK, 2001-2005

20.27 Dalam tempoh RMKe-8, usaha akan terus dilaksana bagi meningkatkan lagi peranan, kedudukan dan tanggungjawab wanita supaya dapat menambah penyertaan dan penglibatan mereka dalam aktiviti sosial dan ekonomi negara. Dalam melaksanakan Pelan Tindakan bagi Kemajuan Wanita, pihak Kerajaan akan terus memastikan bahawa strategi dan program yang dilaksanakan adalah selaras dengan nilai, kepercayaan agama dan norma kebudayaan Malaysia.

20.28 Dengan mengambil kira perubahan persekitaran yang berlaku di dunia dan keperluan untuk menyesuaikan dengan perubahan ini, usaha akan diambil bagi melengkapkan kaum wanita dengan kemahiran dan pengetahuan untuk memenuhi dua tanggungjawab iaitu terhadap keluarga dan kerjaya. Bagi mencapai tujuan ini, teras strategik bagi kemajuan masa hadapan wanita adalah seperti berikut:

- meningkatkan penyertaan kaum wanita dalam pasaran buruh;

- menyediakan lebih banyak peluang pendidikan dan latihan kepada wanita bagi memenuhi keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan dan meningkatkan mobiliti ke peringkat yang lebih tinggi dalam pasaran buruh;
- mempertingkatkan penglibatan kaum wanita dalam perniagaan;
- mengkaji semula undang-undang dan peraturan yang menghalang kemajuan wanita;
- memperbaiki lagi taraf kesihatan wanita;
- mengurangkan kadar kemiskinan di kalangan ketua isi rumah wanita;
- memperkukuhkan aktiviti penyelidikan bagi meningkatkan penyertaan wanita dalam pembangunan dan kesejahteraan mereka; dan
- memperkukuhkan jentera negara dan keupayaan institusi bagi kemajuan wanita.

Meningkatkan Lagi Penyertaan Wanita Dalam Tenaga Buruh

20.29 Walaupun wanita merupakan hampir separuh daripada jumlah kumpulan umur bekerja, penyertaan mereka dalam tenaga buruh secara relatifnya adalah rendah. Berbagai usaha akan diambil bagi menggembelngkan kumpulan sumber yang sedia ada ini, yang seterusnya menambah bekalan buruh dan menyumbang ke arah peningkatan pengeluaran negara. Sektor swasta yang merupakan majikan terbesar akan terus digalakkan memperkenalkan kemudahan sokongan yang diperlukan seperti mengadakan pusat penjagaan kanak-kanak dan juga menyediakan kemudahan pengangkutan dan perumahan kepada pekerja wanita mereka. Di samping itu, Akta Pekerjaan 1955 akan dipinda untuk memasukkan peraturan kerja yang baru dan anjal seperti telekerja, kerja separuh masa dan perkongsian kerja bagi membolehkan wanita menggabungkan kerjaya dan tanggungjawab rumahtangga.

Menyediakan Lebih Banyak Peluang Pendidikan dan Latihan

20.30 Kaum wanita akan disediakan dengan lebih banyak peluang pendidikan dan latihan untuk memenuhi permintaan ekonomi berasaskan pengetahuan dan juga membantu meningkatkan mobiliti mereka kepada pekerjaan yang berpendapatan lebih tinggi. Bagi menggalakkan lebih ramai kaum wanita meneruskan pengajian dalam bidang bukan tradisional seperti sains, kejuruteraan serta pendidikan vokasional dan teknikal, program kaunseling kerjaya akan dilaksanakan bagi menyediakan maklumat dan menyemai kesedaran yang lebih tinggi di kalangan

pelajar wanita dan ibu bapa berhubung dengan peluang kerjaya dalam bidang profesional dan teknikal.

20.31 Berikutan daripada keperluan untuk menambah pengetahuan dan kemahiran serta pergerakan ke arah intensity modal yang lebih tinggi, permintaan terhadap pekerja yang mempunyai kemahiran tinggi dan pelbagai akan meningkat. Oleh yang demikian, kaum wanita akan diberi lebih peluang latihan bagi memperolehi kemahiran yang baru dan termaju serta bersesuaian dengan keperluan industri. Di samping itu, bagi menghadapi perubahan pesat dalam teknologi yang memerlukan peningkatan kemahiran yang berterusan, kaum wanita akan diberi peluang yang lebih banyak untuk latihan semula. Sektor swasta juga akan digalakkan untuk melengkapi usaha Kerajaan dalam menyediakan lebih banyak peluang latihan kemahiran bagi wanita termasuk dalam teknologi baru.

20.32 Usaha akan dilaksanakan bagi meningkatkan kebolehcapaian wanita terhadap teknologi maklumat dan komunikasi (ICT). Latihan formal dan tidak formal di dalam bidang seperti celik komputer dan aplikasi ICT akan dijalankan secara bersama oleh pihak Kerajaan dan NGO dengan penekanan khusus diberi kepada wanita diluar bandar. Di samping itu, bagi meningkatkan keberkesanan program latihan, usaha akan diambil bagi memastikan kepekaan gender diambil kira dalam pembangunan perisian.

Meningkatkan Penglibatan Wanita dalam Perniagaan

20.33 Usaha untuk meningkatkan penglibatan wanita dalam perniagaan akan terus dilaksanakan. Latihan dalam bidang yang berkaitan dengan perniagaan seperti pemasaran, perakaunan, belanjawan dan perancangan akan dilaksanakan oleh Kerajaan dan NGO. Program akan dilaksanakan bagi membolehkan usahawan wanita menjadi lebih berdaya saing dari segi pengeluaran, kualiti dan reka bentuk keluaran serta pembungkusan dan pelabelan. Di samping itu, penggunaan ICT dalam perniagaan akan diberi penekanan. Kerajaan juga akan menyediakan bantuan kewangan di bawah Tabung Usahawan Wanita bagi membolehkan lebih ramai kaum wanita menyertai perniagaan. Melalui pelaksanaan strategi kepekaan terhadap gender, lebih banyak peluang akan disediakan kepada wanita untuk meningkatkan penyertaan dan penglibatan mereka dalam perniagaan.

Mengkaji Semula Undang-Undang dan Peraturan

20.34 Undang-undang dan peraturan sedia ada akan dikaji semula bagi menghapuskan peruntukan yang mendiskriminasikan atau mempunyai kesan buruk terhadap kaum wanita. Perundangan yang disemak semula termasuk perkara yang berkaitan dengan undang-undang kekeluargaan dan pembahagian harta bagi mereka yang bukan Islam. Kerajaan akan mengkaji kemungkinan menubuhkan mahkamah keluarga bagi memastikan isu-isu yang berkaitan dengan keluarga dibincang dan

keputusan dapat dibuat dalam suasana yang lebih selesa. Usaha juga akan diambil bagi memastikan penguatkuasaan yang berkesan dan pelaksanaan keputusan mahkamah yang lebih cepat termasuk keputusan yang dibuat oleh mahkamah syariah supaya perlindungan dan kebajikan dapat disediakan kepada wanita. Di samping itu, langkah juga akan terus diambil bagi memastikan pelaksanaan Undang-undang Keluarga Islam di negeri lain.

Memperbaiki Taraf Kesihatan

20.35 Penekanan akan terus diberi bagi menggalakkan kesihatan wanita serta keluarga mereka. Melalui program kesihatan keluarga, perhatian khusus akan diberi kepada pencegahan HIV dan penyakit yang dijangkiti melalui perhubungan seks, perancangan keluarga serta mengenal pasti faktor yang menyebabkan penyakit tidak berjangkit seperti barah dan penyakit kardiovaskular. Memandangkan wanita mempunyai jangka hayat yang lebih panjang dan bagi memastikan kaum wanita terus sihat pada usia tua, program pendidikan kesihatan yang khusus termasuk menggalakkan cara hidup sihat dan pemakanan akan terus dilaksanakan.

20.36 Menyedari keunikan penyakit yang dihadapi oleh wanita seperti osteoporosis dan yang berkaitan dengan kesihatan reproduktif serta sebagai satu usaha untuk menyediakan penjagaan kesihatan yang lebih berkualiti kepada wanita, Kerajaan akan mendirikan hospital khusus bagi kaum wanita. Hospital ini akan menjadi pusat rujukan kebangsaan untuk kesihatan dan kesejahteraan kaum wanita. Di samping itu, penyelidikan dalam pelbagai aspek kesihatan wanita akan dijalankan dengan memberi penekanan terhadap penyelidikan biomedical, sosio-kelakuan dan klinikal.

Mengurangkan Insiden Kemiskinan Di Kalangan Ketua Isi Rumah Wanita

20.37 Memandangkan bilangan ketua isi rumah wanita dan kadar kemiskinan di kalangan mereka semakin bertambah, usaha akan diambil bagi memastikan wanita mempunyai kemampuan dan keupayaan untuk menjaga keluarga mereka. Bagi mencapai tujuan ini, kajian mengenai kesulitan yang dihadapi oleh wanita sebagai ketua isi rumah serta perbezaan kesan kemiskinan terhadap kaum wanita dan lelaki akan dilaksanakan bagi membantu membangunkan program dan projek yang bersesuaian. Satu program khas bertujuan mengurangkan kadar kemiskinan di kalangan ketua isi rumah wanita juga akan dirangka bagi meningkatkan kualiti kehidupan mereka serta keluarga.

Memperkukuhkan Aktiviti Penyelidikan

20.38 Dalam tempoh Rancangan, penekanan akan diberi untuk memperkukuhkan penyelidikan dalam bidang khusus yang akan menyumbang kepada peningkatan penyertaan wanita dalam pembangunan negara serta meningkatkan kesejahteraan mereka. Penyelidikan akan dilaksanakan dalam bidang seperti penglibatan wanita

dalam sains dan teknologi dan ICT, kebajikan wanita dalam sektor tidak formal, peranan dan taraf wanita di tempat kerja, mobiliti wanita dalam tenaga buruh dan upah yang diterima, wanita dan kesihatan mental dan kesulitan yang dihadapi oleh wanita sebagai ketua isi rumah. Hasil daripada aktiviti ini akan membantu dalam penggubalan dasar dan program yang akan menggalakkan lagi kemajuan kaum wanita.

Memperkukuhkan Jentera Negara dan Keupayaan Institusi

20.39 Penubuhan Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga akan memberi tumpuan yang lebih terhadap isu-isu berkaitan wanita serta memastikan pelaksanaan dan penyelarasan program yang berkesan untuk kaum wanita dan keluarga. Selaras dengan matlamat DWN, usaha akan diambil untuk memperbaiki dan memperkukuhkan jentera negara bagi kemajuan kaum wanita. Bagi tujuan ini, langkah akan diambil bagi memastikan penyelarasan dan kerjasama yang lebih baik dalam pelaksanaan aktiviti untuk kaum wanita. Di samping itu, hubungan dengan peringkat akar umbi akan terus diperkukuhkan dengan penubuhan pusat khidmat wanita di 10 buah negeri.

20.40 Dalam tempoh Rancangan, berbagai mekanisme akan diperkenal bagi membolehkan wanita melibatkan diri dalam proses membuat keputusan di semua peringkat. Ini adalah bagi memastikan keperluan wanita dapat diambil kira dalam rumusan dasar serta pembangunan strategi dan program bagi kemajuan kaum wanita selanjutnya. Latihan analisis dan kepekaan gender bagi penggubal dan perancang dasar serta pelaksana program akan terus dijalankan di sektor awam dan swasta. Usaha yang lebih akan diambil bagi memastikan pengumpulan dan penyusunan data mengikut gender dibuat secara sistematik bagi memudahkan penganalisan, mewujudkan kesedaran dan merumuskan tindakan yang bersesuaian dan berkesan terhadap isu berkaitan gender.

IV. PENUTUP

20.41 Dengan wujudnya peluang mendapat penjagaan kesihatan dan pendidikan dan latihan yang sama rata serta peluang pekerjaan yang lebih baik, kaum wanita telah mencapai kemajuan dalam berbagai bidang pembangunan. Dalam tempoh RMKe-8, usaha akan diteruskan bagi meningkatkan taraf wanita sebagai rakan kongsi bersama dalam pembangunan. Bagi tujuan tersebut, Kerajaan akan menyediakan persekitaran yang sesuai dan mekanisme sokongan termasuk pelaksanaan program kepekaan terhadap gender untuk membolehkan wanita mengguna sepenuhnya potensi mereka dalam bidang pembangunan sosial dan ekonomi.

BAB 21 : BELIA DALAM PEMBANGUNAN

I. PENDAHULUAN

21.01 Golongan belia merupakan aset bernilai kerana mereka adalah pewaris yang akan meneruskan kesinambungan pembangunan negara. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), objektif program pembangunan belia adalah untuk membentuk dan membangunkan belia yang berdaya tahan dan dapat menyumbang secara positif kepada pembinaan nusa bangsa.

21.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), teras pembangunan belia adalah untuk melengkapkan belia dengan sikap, pengetahuan dan kemahiran yang perlu bagi membolehkan mereka menghadapi halangan dan menyesuaikan diri dengan pembangunan ekonomi yang pesat serta arus globalisasi. Perhatian yang lebih akan diberi kepada usaha untuk memastikan belia menyedari akan tanggungjawab dan sumbangan mereka yang penting ke arah pembangunan di samping mengukuhkan perpaduan negara.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

21.03 Pelbagai program pembangunan belia telah dilaksana dalam tempoh RMKe-7 bagi menggalakkan penyertaan aktif golongan belia dalam pembinaan nusa bangsa. Penekanan telah diberi kepada usaha untuk mengukuhkan keupayaan belia melalui kepimpinan, latihan kemahiran dan pembangunan keusahawanan serta menanam keperibadian mulia dan sikap yang positif.

Belia dan Guna Tenaga

JADUAL 21-1 JUMLAH PENDUDUK MENGIKUT KUMPULAN UMUR, 1995-2005 (juta)						
Kumpulan Umur	1995	%	2000	%	2005	%
Kurang daripada 15	7.18	34.7	7.71	33.1	8.15	31.3
15-24	4.03	19.5	4.37	18.8	4.98	19.1
25-39	4.98	24.1	5.4	23.3	5.83	22.4
Lebih daripada 39	4.49	21.7	5.79	24.8	7.07	27.2
Jumlah	20.68	100.0	23.27	100.0	26.03	100.0

21.04 Golongan belia yang terdiri daripada kumpulan umur 15-24 tahun telah meningkat sebanyak 1.6 peratus daripada 4.03 juta pada tahun 1995 kepada 4.37 juta pada tahun 2000, seperti ditunjukkan dalam Jadual 21-1. Daripada jumlah belia pada

tahun 2000, sebanyak 52.6 peratus atau 2.3 juta belia telah bekerja. Bakinya terdiri daripada mereka yang baru tamat daripada institusi pendidikan dan latihan, pemohon kerja dan pelajar di peringkat pendidikan menengah, kursus persediaan dan pendidikan di peringkat tertiar. Dibandingkan dengan jumlah tenaga kerja, belia menganggur merupakan 67.5 peratus daripada jumlah pengangguran atau 7.8 peratus daripada tenaga kerja belia pada tahun 2000.

21.05 Kebanyakan belia bekerja di sektor pembuatan, iaitu kira-kira 34.1 peratus, seperti ditunjukkan dalam Jadual 21-2. Ini menunjukkan peluang yang lebih luas dalam sektor ini, diikuti dengan sektor pertanian, perhutanan, penternakan dan perikanan, iaitu kira-kira 29.9 peratus dan sektor perdagangan borong dan runcit 14.5 peratus pada tahun 2000.

JADUAL 21-3
GUNA TENAGA BELIA MENGIKUT PEKERJAAN DAN KUMPULAN ETNIK, 1995 DAN 2000
(%)

Kategori Pekerjaan	1995					2000				
	Bumiputera	Cina	India	Lain-lain	Jumlah	Bumiputera	Cina	India	Lain-lain	Jumlah
Malaysia										
Pekerja Profesional, Teknikal & Berkaitan	7.7	7.0	6.6	3.1	7.1	8.3	9.4	8.7	1.0	7.4
Pekerja Pentadbiran & Pengurusan	0.5	1.4	0.9	0.2	0.7	0.5	2.3	0.7	0.4	0.9
Pekerja Perkeranian & Berkaitan	13.7	19.6	13.8	3.7	14.4	14.6	20.6	14.5	3.9	14.2
Pekerja Jualan & Berkaitan	7.1	19.9	7.9	8.5	10.5	10.1	21.0	7.2	6.7	11.7
Pekerja Perkhidmatan	9.3	8.9	6.3	11.4	9.1	11.0	8.9	8.7	15.0	11.0
Pekerja Pertanian	16.1	3.8	6.0	34.0	13.7	14.4	3.0	6.2	37.0	14.9
Pekerja Pengeluaran & Berkaitan	45.6	39.4	58.5	39.1	44.5	41.1	34.8	54.0	36.0	39.9
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	47.0	80.0	67.0	39.3	56.2	44.4	79.2	67.3	37.8	52.4
Pekerja Profesional, Teknikal & Berkaitan	9.4	7.8	7.3	4.2	8.3	10.9	10.1	9.8	1.8	9.5
Pekerja Pentadbiran & Pengurusan	0.8	1.5	1.3	0.5	1.1	0.9	2.7	0.8	1.0	1.5
Pekerja Perkeranian & Berkaitan	21.6	21.3	18.3	6.5	20.3	22.1	22.0	17.0	7.5	20.0
Pekerja Jualan & Berkaitan	9.1	20.7	9.3	12.7	13.5	11.4	22.2	8.6	12.8	14.7
Pekerja Perkhidmatan	12.1	9.1	7.0	21.6	11.1	14.6	9.3	10.3	31.1	14.4
Pekerja Pertanian	1.8	1.0	0.7	3.0	1.5	2.2	1.2	1.7	3.0	1.9
Pekerja Pengeluaran & Berkaitan	45.2	38.6	56.1	51.5	44.2	37.9	32.5	51.8	42.8	38.0
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Luar Bandar	53.0	20.0	33.0	60.7	43.8	55.6	20.8	32.7	62.2	47.6
Pekerja Profesional, Teknikal & Berkaitan	6.3	4.0	4.8	2.5	5.5	6.2	6.9	6.4	0.3	5.1
Pekerja Pentadbiran & Pengurusan	0.2	0.8	-	-	0.2	0.2	0.8	0.2	0.2	0.2
Pekerja Perkeranian & Berkaitan	6.6	13.0	4.8	1.8	6.8	8.5	15.3	9.5	1.7	7.8
Pekerja Jualan & Berkaitan	5.3	16.8	5.0	5.6	6.7	9.0	16.9	4.7	3.0	8.3
Pekerja Perkhidmatan	6.8	7.8	5.2	4.8	6.3	8.2	6.6	5.6	5.3	7.3
Pekerja Pertanian	28.9	15.0	16.9	54.3	29.4	24.2	10.1	15.4	57.7	29.3
Pekerja Pengeluaran & Berkaitan	45.9	42.6	63.3	31.0	44.9	43.7	43.4	58.2	31.8	42.0
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

21.06 Corak guna tenaga belia mengikut kategori pekerjaan telah berubah dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 21-3. Belia yang bekerja dalam kategori pekerjaan profesional dan teknikal telah meningkat daripada 7.1 peratus pada tahun 1995 kepada 7.4 peratus pada tahun 2000. Di samping itu, peratusan pekerja dalam kategori pentadbiran dan pengurusan meningkat sebanyak 0.2 peratus, sementara kategori perkeranian dan yang berkaitan berkurangan sebanyak 0.2 peratus dalam tempoh yang sama, menunjukkan tahap pencapaian pendidikan yang lebih tinggi di kalangan belia. Peratusan belia dalam kategori pekerja jualan

meningkat daripada 10.5 peratus pada tahun 1995 kepada 11.7 peratus pada tahun 2000, manakala dalam kategori pekerja perkhidmatan pula meningkat daripada 9.1 peratus kepada 11 peratus dalam tempoh yang sama, menunjukkan prospek yang cerah dalam bidang tersebut. Pekerjaan di bandar lebih menarik minat belia dengan 52.4 peratus daripada mereka bekerja di bandar pada tahun 2000 berbanding dengan 47.6 peratus bekerja di luar bandar.

Program Pembangunan Belia

21.07 Dasar Belia Kebangsaan yang digubal pada tahun 1985 sebagai panduan kepada pelaksanaan program belia telah dikaji semula pada tahun 1997 dan telah digantikan dengan Dasar Pembangunan Belia dalam usaha untuk meningkat dan menggembelng potensi belia. Walaupun dasar baru ini mengekalkan definisi belia iaitu mereka dalam kumpulan umur antara 15-40 tahun, pembangunan dan pelaksanaan strategi serta aktiviti untuk pembangunan belia adalah disasar kepada belia yang berumur antara 18-25 tahun. Pembangunan belia adalah berdasarkan kepada enam strategi iaitu meningkatkan usaha untuk meluaskan pengetahuan, mengambil langkah berterusan untuk menanam nilai murni dan sikap positif, melengkapkan belia dengan kemahiran vokasional dan keusahawanan, meningkatkan kemudahan yang sesuai untuk menggalakkan interaksi sosial yang sihat, menggalakkan amalan gaya hidup sihat serta membina semangat bekerjasama dan perkongsian antara agensi kerajaan, sektor swasta dan badan bukan kerajaan (NGO).

21.08 Latihan Kepimpinan. Dalam tempoh Rancangan, keutamaan diberi kepada pembentukan kepimpinan yang berkualiti di kalangan belia. Kursus-kursus kepimpinan belia telah dijalankan di peringkat daerah, negeri dan kebangsaan. Pelbagai aspek seperti kemahiran berunding, teknik berkomunikasi dan interaksi sosial, pengurusan penganjuran acara serta pemupukan ciri keperibadian yang positif juga termasuk dalam kursus ini.

21.09 Pada tahun 1996, program kepimpinan utama telah dilaksanakan dengan objektif untuk menanam kualiti kepimpinan yang berkesan seperti berkeyakinan, berdisiplin dan beretika serta memupuk nilai-nilai positif. Di bawah program ini, sebanyak 296 kursus yang memberi manfaat kepada 46,340 belia telah dijalankan di peringkat daerah, negeri dan kebangsaan. Program ini juga telah disusun semula dan diperkenalkan di semua institusi latihan kemahiran belia negara.

21.10 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan telah melaksanakan Program Khidmat Sosial Negara dengan matlamat untuk menanam semangat cintakan negara dan sukarelawan di kalangan belia. Program ini yang menggabungkan unsur latihan kepimpinan dan rekreasi telah menyediakan peluang untuk belia terlibat dalam aktiviti yang sihat. Sebanyak 3,100 belia telah menyertai program ini. Di samping itu, pelaksanaan Program Jalur Gemilang pada tahun 1999 telah menyumbang ke arah mengukuhkan semangat ketahanan serta memupuk semangat cintakan negara di

kalangan belia. Sebanyak 22,000 belia telah mendapat manfaat daripada program ini yang melibatkan pelaksanaan beberapa siri motivasi oleh tokoh ternama. Program Bela Negara telah dilaksanakan oleh Kerajaan pada tahun 1998 dengan usahasama NGO dan persatuan belia untuk mendidik belia mengenai faktor yang menyebabkan berlakunya krisis kewangan pada pertengahan 1997 dan untuk meningkatkan kesedaran terhadap peranan belia dalam membantu menyelesaikan krisis tersebut. Program ini bermatlamat untuk melengkapkan belia dengan maklumat serta menanam perasaan bangga menggunakan hasil tanaman dan produk tempatan.

21.11 Program pembangunan belia juga telah dilaksanakan secara meluas oleh persatuan belia bagi melengkapkan lagi usaha Kerajaan. Latihan dalam bentuk bengkel, seminar, ceramah dan kursus kemahiran pengurusan telah dilaksanakan dengan tujuan untuk mengukuhkan keupayaan persatuan dalam merancang, merangka dan mengurus pelbagai program dan aktiviti. Sebanyak 145 persatuan yang melibatkan 54,600 peserta telah mendapat manfaat daripada program latihan ini.

21.12 Di peringkat antarabangsa, inisiatif diambil untuk mewujudkan jaringan dengan negara-negara Komanwel dan ASEAN serta Jepun dan Korea Selatan di mana belia diberi peluang dan pendedahan untuk meningkatkan kualiti dan kemahiran kepimpinan. Program pertukaran belia seperti Asia Youth Ship, dan program hubungan dua hala telah diadakan. Dalam tempoh Rancangan, seramai 550 pemimpin belia telah menyertai program jaringan antarabangsa ini. Di samping itu, keupayaan kepimpinan belia Malaysia terus diberi pengiktirafan melalui pelantikan mereka dalam persatuan belia antarabangsa seperti Asian Youth Council, World Assembly of Youth dan World Assembly of Muslim Youth.

21.13 Latihan Kemahiran. Kedua-dua sektor awam dan swasta telah melaksanakan latihan kemahiran secara formal bagi memastikan belia berupaya menyumbang secara produktif kepada ekonomi. Latihan vokasional secara formal di peringkat pertengahan dalam pelbagai bidang telah dilaksanakan. Di samping itu, latihan kemahiran juga telah dijalankan di institut latihan kemahiran belia negara dan institut latihan perindustrian. Program latihan kemahiran bagi lepasan sekolah juga telah dilaksanakan dalam pelbagai bidang termasuk teknologi termaju dan kemahiran ringan bagi meningkatkan peluang mendapat pekerjaan. Golongan belia telah dilatih dalam pelbagai bidang teknikal seperti kejuruteraan mekanikal, elektrik dan awam serta dalam bidang motor mekanik. Sebagai langkah memastikan belia mempunyai kemahiran asas dalam bidang teknologi maklumat, kursus komputer juga telah dilaksanakan.

21.14 Bengkel dan latihan tidak formal jangka pendek telah diadakan pada hujung minggu dan bagi jangka masa pendek untuk membolehkan belia mendapatkan kemahiran. Kursus ini adalah dalam bidang seperti motor mekanik, masakan dan rekaan fesyen. Dalam tempoh Rancangan, kira-kira 7,500 belia mendapat manfaat daripada pelbagai kursus latihan tidak formal tersebut. Di samping itu, latihan sambil

kerja dan latihan bengkel telah dilaksanakan di peringkat daerah, negeri dan kebangsaan untuk membolehkan belia meningkatkan kemahiran dan memperbaiki peluang mendapat pekerjaan. Untuk menggalakkan belia menceburi aktiviti pertanian, latihan dalam penggunaan teknik moden telah disediakan. Program ini dijalankan dengan kerjasama 150 persatuan belia di seluruh negara dan telah memberi manfaat kepada kira-kira 137,510 belia.

21.15 Sektor swasta melengkapkan lagi usaha Kerajaan dalam melaksanakan program latihan kemahiran. Institut latihan kemahiran swasta telah menawarkan pelbagai kursus meliputi kemahiran peringkat asas sehingga ke peringkat tinggi seperti teknologi maklumat dan pembuatan. Dalam tempoh Rancangan, institusi swasta telah melatih seramai 40,000 belia. Di samping itu, kerjasama dengan entiti sektor swasta seperti Sistem Penerbangan Malaysia Berhad dan industri perhotelan telah diadakan bagi menyediakan peluang yang lebih besar kepada belia untuk mendapat latihan dan pendedahan dalam bidang seperti hospitaliti dan industri pelancongan serta pengurusan dan penyajian makanan.

21.16 Pembangunan Keusahawanan. Usaha telah dijalankan bagi memupuk potensi keusahawanan di kalangan belia dan menggalakkan penyertaan mereka dalam perniagaan atau bekerja sendiri. Bagi mencapai tujuan ini, inisiatif telah diambil bagi merangka program keusahawanan, menjalankan penyelidikan dan latihan serta menyediakan khidmat nasihat kepada usahawan muda. Program pembangunan keusahawanan yang dilaksanakan di peringkat daerah dan negeri telah memberi manfaat kepada 16,970 belia.

21.17 Beberapa langkah juga telah diambil untuk meningkatkan penyertaan belia dalam perniagaan melalui penyediaan peluang memperolehi modal dengan mudah. Dalam tempoh Rancangan, sejumlah RM44.65 juta pinjaman mudah telah disediakan kepada 2,668 belia melalui Tabung Amanah Ekonomi Belia bagi membantu usahawan muda menceburi bidang perniagaan. Bagi memperkukuhkan lagi pengurusan Tabung ini, Kerajaan telah bekerjasama dengan Bank Simpanan Nasional yang juga menyediakan khidmat nasihat.

21.18 Bagi meningkatkan lagi semangat keusahawanan di kalangan belia, beberapa langkah telah diambil untuk menggalakkan penyertaan mereka dalam program keusahawanan seperti pembangunan vendor dan francais. Usaha juga telah dilaksanakan bagi menggalak belia menceburi bidang baru yang melibatkan penggunaan teknologi yang sesuai dan sumber tempatan terutamanya dari luar bandar, untuk pengeluaran barangan seperti kraftangan dan makanan.

21.19 Program Gaya Hidup Sihat. Menyedari keperluan untuk melengkapkan belia dengan nilai dan sikap positif bagi menghadapi cabaran baru berikutan daripada pembangunan ekonomi yang pesat serta peningkatan pendedahan kepada persekitaran sejagat, pelaksanaan program Rakan Muda masih diteruskan. Program

ini memberi tumpuan kepada pembangunan fizikal, kerohanian, sosial dan pembangunan daya intelek belia melalui amalan gaya hidup sihat dan produktif. Dalam tempoh Rancangan, sembilan gaya hidup iaitu Rakan Sukan, Rakan Wajadiri, Rakan Rekreasi, Rakan Cinta Alam, Rakan Senibudaya, Rakan Rekacipta, Rakan Kecergasan, Rakan Masyarakat dan Rakan Wiramahir-Wirausaha terus dijalankan. Untuk melaksanakan aktiviti ini, Kerajaan telah meluluskan penubuhan 19 Pusat Rakan Muda. Sebanyak 11 daripada pusat berkenaan masih di peringkat pembinaan. Kira-kira 2.3 juta belia telah menyertai 216,000 aktiviti gaya hidup yang telah dilaksanakan dengan kerjasama NGO dan sektor swasta.

21.20 Program Sukan. Selaras dengan objektif untuk melahirkan rakyat yang aktif dan sihat, pelbagai aktiviti telah dijalankan melalui pelaksanaan program sukan. Antaranya ialah karnival Sukan Untuk Semua, sukan bermotor dan sukan kembara. Untuk meningkatkan penyertaan belia, aktiviti yang mencabar seperti mendaki bukit, seni mempertahankan diri dan sukan air juga telah diadakan. Aktiviti ini mendapat sambutan yang menggalakkan dengan penyertaan kira-kira 3.5 juta belia. Di samping itu, untuk memastikan pengurusan dan penyelarasan program sukan massa dijalankan dengan teratur, program latihan khas untuk semua fasilitator turut diadakan. Program ini yang bertujuan untuk menggalakkan penyertaan dalam sukan lasak juga telah dilaksanakan. Sejumlah 239,190 belia mengambil bahagian dalam 10 kategori sukan yang diadakan di seluruh negara termasuk tenis, badminton, boling, hoki, sepak takraw, bola keranjang, bola tampar dan bola sepak.

21.21 Belia telah memainkan peranan yang penting dalam kejayaan negara sebagai tuan rumah bagi beberapa acara sukan dunia seperti Sukan Komanwel XVI - Kuala Lumpur '98 dan Kejohanan Formula One. Kejayaan yang dicapai bukan sahaja dalam mengendalikan acara tersebut malahan turut mengengahkan keupayaan para belia untuk beraksi dalam acara sukan bertaraf dunia dan menanamkan komitmen serta semangat kerjasama dan sukarelawan di kalangan lebih dari 15,000 belia.

21.22 Program Kebudayaan. Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan meneruskan usaha untuk menggalakkan penyertaan belia secara aktif dalam bidang kesenian dan kebudayaan. Pelbagai aktiviti seperti bengkel kebudayaan, pendidikan kesenian, pertunjukan seni halus serta muzik dan drama telah dijalankan. Aktiviti kesenian dan kebudayaan juga turut dipromosi menerusi program gaya hidup Rakan Senibudaya bertujuan untuk menyemai semangat belia dalam menghargai warisan kebudayaan mereka. Belia juga didedahkan kepada aktiviti kebudayaan dan kesenian tempatan dan seterusnya menyertai aktiviti ini mengikut pilihan mereka. Sebanyak 3,200 aktiviti melibatkan kira-kira 100,000 belia telah diadakan dengan kerjasama persatuan-persatuan belia dan institusi pengajian tinggi.

21.23 Program-Program Lain. Kepesatan pembangunan ekonomi, penghijrahan belia dari luar bandar ke bandar, perubahan gaya hidup dan pengaruh negatif dari rakan sebaya dan media massa merupakan cabaran baru kepada belia. Untuk memastikan

agar belia dapat menghadapi cabaran ini, program pencegahan dan pemulihan telah dilaksanakan oleh sektor awam dan swasta.

21.24 Pelbagai program untuk membentuk belia yang seimbang dalam aspek rohani, fizikal dan mental serta untuk memastikan penghayatan mereka terhadap nilai moral yang baik dan beretika juga dilaksanakan. Antara lain, program membentuk keperibadian berasaskan penghayatan dan penyebaran nilai moral, agama dan nilai positif, Program Khas Ramadhan bagi belia Islam serta kursus, bengkel dan seminar telah diadakan. Seramai 375,000 belia telah menyertai program ini.

21.25 Program pencegahan dan pemulihan yang lain seperti pencegahan jenayah, aktiviti sosial dan kaunseling telah dijalankan dengan sokongan dan kerjasama NGO. Pemulihan belia yang menagih dadah telah dilaksanakan oleh Kerajaan dan badan sukarela termasuk Persatuan Pencegahan Dadah Malaysia (PEMADAM). Untuk menangani isu aktiviti jenayah di kalangan belia, Kerajaan dan Yayasan Pencegahan Jenayah Malaysia melaksanakan program berkaitan secara bersama. Badan sukarela yang lain seperti persatuan belia serta badan agama dan sosial juga memainkan peranan penting dalam menyelesaikan masalah sosial ini. Penekanan juga diberi untuk memastikan penglibatan keluarga, guru dan rakan sebaya dalam melaksanakan aktiviti pencegahan dan pemulihan.

III. PROSPEK, 2001-2005

21.26 Dalam tempoh RMKe-8, pembangunan belia akan terus ditumpukan kepada usaha membentuk sikap yang baik dan memupuk nilai positif serta menyediakan belia yang berpengetahuan bagi memastikan proses pembangunan yang berterusan. Penekanan juga akan diberi untuk menyediakan belia dengan kemahiran yang sesuai untuk membolehkan mereka menghadapi cabaran pembangunan yang pesat dan globalisasi. Di samping itu, pelbagai usaha akan diambil untuk meningkatkan penyertaan belia dalam berbagai program bagi memastikan perwakilan dan integrasi yang lebih kukuh serta menanam semangat perpaduan, setiakawan dan kekitaan serta kesetiaan di kalangan berbagai kumpulan etnik. Penekanan akan juga diberi untuk memupuk semangat sukarelawan di kalangan belia.

Belia dan Guna Tenaga

21.27 Dalam tempoh Rancangan, golongan belia dijangka bertambah sebanyak 2.6 peratus setahun daripada 4.37 juta pada tahun 2000 kepada 4.98 juta pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam Jadual 21-1. Untuk memenuhi keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan, belia adalah digalakkan untuk mendapatkan pengetahuan ke peringkat yang tertinggi serta kemahiran berfikir dan keusahawanan secara berterusan. Belia juga perlu lebih berbakat, kreatif dan inovatif serta berusaha mencapai kecemerlangan. Oleh itu peratusan belia dalam kategori pekerjaan

profesional dan teknikal dijangka meningkat manakala kemasukan belia ke pasaran buruh dijangka dilewatkan.

21.28 Guna tenaga belia dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan dijangka meningkat selaras dengan peluang pekerjaan yang berkembang dalam sektor ini. Walau bagaimanapun, guna tenaga belia dalam sektor pertanian dijangka berkurangan berikutan peluang yang lebih baik dalam sektor lain dan penghijrahan belia dari kawasan luar bandar ke bandar.

Program Pembangunan Belia

21.29 Program untuk memastikan belia dapat menyumbang dengan berkesan kepada pembangunan negara akan terus dilaksanakan. Langkah akan diambil untuk menyediakan peluang yang lebih luas kepada belia untuk mendapat pendidikan dan latihan melalui penubuhan institusi baru, perluasan dan peningkatan kemudahan sedia ada serta pelaksanaan program pendidikan jarak jauh. Di samping itu, penyediaan latihan tidak formal akan dipergiat bagi memastikan lebih banyak peluang disediakan untuk belia memperbaiki diri mereka.

21.30 Program pembangunan belia dalam tempoh Rancangan akan dilaksanakan oleh Kerajaan, sektor swasta dan NGO. Kerajaan akan memberi keutamaan kepada penyelidikan dan pembangunan untuk memastikan strategi dan program pembangunan belia yang sesuai dan berkesan. Objektif penyelidikan bertujuan meningkatkan penyertaan belia daripada berbagai kumpulan etnik serta menyumbang ke arah meningkatkan integrasi dan perpaduan serta pembentukan identiti nasional akan juga dilaksanakan. Dalam hubungan ini, penyelidikan akan terus dijalankan dengan kerjasama institusi pengajian tinggi.

21.31 Peranan persatuan belia yang beroperasi di peringkat akar umbi akan terus dikaji semula dan diperluaskan manakala usaha bersepadu akan diambil untuk menggerakkan semula persatuan belia yang tidak aktif serta meningkatkan keberkesanan dan pengurusan mereka. Melalui inisiatif ini, adalah dijangka sebanyak 2,000 persatuan belia akan diaktifkan semula sementara persatuan yang sedia ada akan diperkukuhkan lagi. Program pembangunan belia yang dilaksanakan oleh persatuan ini akan disusun semula supaya lebih proaktif dan sesuai dengan keperluan belia.

21.32 Latihan Kepimpinan. Dalam tempoh Rancangan, usaha akan terus dilaksanakan untuk membentuk generasi pemimpin belia yang dinamik supaya dapat menggerakkan belia untuk menyumbang dengan produktif kepada pembangunan negara. Melalui pelaksanaan program latihan kepimpinan, belia akan dilengkapi dengan kemahiran dan teknik untuk membolehkan mereka menjadi pemimpin yang berkesan di samping menanam nilai positif dan berkualiti seperti disiplin, yakin diri

dan beretika. Sejumlah 200,000 pemimpin belia akan dilatih di peringkat daerah, negeri dan kebangsaan.

21.33 Latihan Kemahiran. Untuk memenuhi keperluan sumber tenaga manusia negara, program pembangunan sumber manusia yang lebih komprehensif bagi belia akan dilaksanakan. Oleh kerana program latihan kemahiran adalah dilaksanakan oleh berbagai agensi, satu mekanisme akan diperkenalkan bagi menyelaraskan dan menggunakan sumber dengan lebih berkesan. Usaha akan dijalankan untuk mempelbagai program latihan kemahiran serta menambah peluang pekerjaan untuk belia. Penekanan juga akan diberi untuk menyediakan latihan kemahiran dalam bidang lain seperti kewangan, perbankan, akaun, hospitaliti dan komputer. Di samping itu, program latihan sedia ada akan dipertingkatkan bagi memenuhi keperluan pembangunan yang pesat. Program khas yang bertujuan untuk membolehkan belia yang tercicir mendapat peluang kemasukan ke institut latihan kemahiran formal serta dapat meningkatkan kemahiran mereka akan juga dilaksanakan.

21.34 Kemudahan baru akan disediakan oleh Kerajaan untuk meningkatkan bilangan tempat latihan. Kolej komuniti yang menawarkan latihan kemahiran secara sepenuh masa dan separuh masa serta kampus cawangan dan pusat kecemerlangan di institusi kemahiran belia sedia ada akan dibina. Melalui inisiatif ini, Kerajaan akan menyediakan latihan untuk kira-kira 6,300 belia dalam bidang seperti kejuruteraan elektrik dan mekanikal, reka bentuk dan pembuatan berbantuan komputer, teknologi plastik dan bidang mekanik kenderaan.

21.35 Kerajaan akan terus menggalakkan sektor swasta untuk menyediakan latihan kemahiran bagi belia melalui kerjasama strategik. Menerusi pendekatan ini, kursus yang berkaitan dengan industri akan dikenalpasti dan dilaksanakan. Di samping itu, belia akan dilengkapi dengan latihan sambil kerja yang akan meningkatkan peluang mendapat pekerjaan.

21.36 Pembangunan Keusahawanan. Program pembangunan keusahawanan akan dipertingkatkan untuk mencapai objektif pembentukan komuniti belia perdagangan dan perindustrian. Objektif dan peranan Tabung Amanah Ekonomi Belia akan dikaji semula untuk menyediakan bantuan kewangan kepada usahawan muda. Bagi memastikan latihan yang disediakan adalah sesuai untuk memenuhi keperluan industri, program latihan keusahawanan akan diteliti semula dan dipertingkatkan. Usaha juga akan diambil bagi memastikan penyelarasan dan integrasi yang lebih baik dalam merangka program pembangunan keusahawanan.

21.37 Kerajaan akan terus menyediakan lebih banyak peluang perniagaan kepada usahawan yang baru dan sedia ada di bawah skim vendor dan francais. Program Usahawan Komputer akan dilaksanakan dengan objektif untuk melahirkan kira-kira 700 usahawan muda berskala kecil dalam perniagaan berkaitan komputer. Usahawan

ini akan menawarkan kursus komputer kepada belia terutamanya di luar bandar dan ini akan memberi manfaat kepada kira-kira sejuta belia.

21.38 Program Gaya Hidup Sihat. Pembangunan gaya hidup sihat di kalangan belia akan terus merupakan agenda penting dalam pembangunan belia. Dalam tempoh Rancangan, pendekatan baru terhadap program Rakan Muda akan dilaksana untuk meningkatkan keberkesannya dan menambah penyertaan belia dalam aktiviti sihat. Dalam hubungan ini, pendapat dan penglibatan belia akan diambil kira dalam menyusun aktiviti supaya memenuhi harapan dan keperluan belia. Penekanan akan diberi untuk meningkatkan liputan penyertaan belia terutama yang menganggur. Untuk memudahkan pelaksanaan aktiviti ini, Kerajaan akan terus menyediakan kemudahan yang diperlukan.

21.39 Untuk meningkatkan penyertaan masyarakat dalam mempromosikan gaya hidup sihat di kalangan belia, sektor swasta, NGO dan institusi sosial seperti organisasi keagamaan dan jawatankuasa kemajuan kampung akan digalakkan untuk melaksana program Rakan Muda dengan kerjasama Kerajaan. Sektor swasta akan digalakkan untuk turut serta dalam pelaksanaan program tersebut dan menyediakan kemudahan berkaitan. Dengan penglibatan entiti-entiti tersebut, belia akan disediakan peluang yang lebih besar untuk menyertai aktiviti sihat dan produktif.

21.40 Program Sukan. Pelbagai program akan dijalankan untuk menggalak dan meningkatkan penyertaan belia dalam bidang sukan terutamanya di sekolah dan institusi pengajian tinggi. Pelaksanaan program sedia ada akan dipergiatkan lagi. Untuk membangunkan aktiviti berkaitan sukan, usaha yang lebih giat akan diambil untuk menyediakan jurulatih dan fasilitator yang mencukupi serta kemudahan yang diperlukan. Beberapa langkah akan juga diambil untuk mempelbagaikan aktiviti sukan dengan memperkenalkan sukan tradisional. Inisiatif ini akan menyediakan lebih banyak pilihan kepada belia untuk memupuk minat baru. Di samping itu, penglibatan secara sukarela di kalangan belia akan terus digalakkan melalui penglibatan mereka dalam organisasi dan pelbagai acara sukan.

21.41 Program Kebudayaan. Program kebudayaan bagi belia akan ditingkat dan digalakkan untuk menyumbang kepada integrasi nasional. Pada masa yang sama, program ini adalah penting bagi mengurangkan pengaruh yang tidak diingini dan kesan negatif budaya asing. Program kebudayaan dan kesenian, bertujuan untuk mengukuhkan minat belia terhadap kekayaan warisan tradisional dan kebudayaan negara akan dilaksanakan. Program ini meliputi bidang seperti persembahan kesenian tradisional dan moden, penulisan skrip, kesenian dan muzik. Penyertaan belia yang aktif dalam program kebudayaan dan kesenian ini akan memperkukuhkan lagi perpaduan negara dan keharmonian kaum, di samping meningkatkan penghargaan kepada kekayaan warisan budaya negara.

21.42 Program-program lain. Kerajaan akan terus memberi penekanan terhadap pelaksanaan program pencegahan dan pemulihan untuk membendung perlakuan yang tidak diinginkan di kalangan belia. Tumpuan akan diberi bagi merangka pendekatan baru mengenai pelaksanaan program untuk memastikan peningkatan keberkesannya. Bagi tujuan ini, institusi sosial dan keagamaan serta sektor swasta akan digalakkan untuk meningkatkan penyertaan mereka dalam pembangunan dan pelaksanaan program ini.

21.43 Usaha bersepadu akan diambil untuk membangun dan melaksanakan program yang dapat menyumbang kepada pembangunan belia yang mempunyai nilai positif dan pengetahuan agama yang mencukupi untuk menghindarkan pengaruh negatif. Dalam hubungan ini, usaha akan terus diambil bagi memperkukuhkan institusi keluarga yang merupakan asas bagi pembentukan kanak-kanak dan belia yang sihat. Pelaksanaan program pembangunan keluarga termasuk kemahiran keibubapaan, pembangunan kanak-kanak dan belia dan kefahaman sikap remaja, akan terus diperkukuhkan untuk memastikan ibubapa mempunyai pengetahuan dan teknik yang sesuai dalam menguruskan belia. Di samping itu, program untuk menanam etika mulia dan nilai moral yang tinggi di kalangan belia akan digabungkan dalam semua kurikulum di institusi latihan belia.

IV. PENUTUP

21.44 Program pembangunan belia dalam tempoh RMKe-7 memberi tumpuan kepada pembentukan komuniti belia yang berdaya tahan supaya dapat memberi sumbangan positif terhadap pembinaan nusa bangsa. Teras program pembangunan belia dalam tempoh RMKe-8 adalah untuk memastikan yang belia menyedari peranan dan tanggungjawab bagi mencapai agenda pembangunan negara. Bagi tujuan tersebut, belia akan dilengkapi dengan kemudahan yang diperlukan untuk memudahkan penglibatan dan penyertaan mereka dalam pembinaan nusa bangsa serta menghadapi cabaran globalisasi.

BAB 22 : PEMBANGUNAN MENERUSI KERJASAMA ANTARABANGSA

I. PENDAHULUAN

22.1 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), Malaysia terus terlibat secara aktif dalam kerjasama antarabangsa selaras dengan strategi untuk membentuk semangat berdikari di kalangan negara membangun. Usaha telah dipergiat ke arah memperkukuhkan kerjasama antarabangsa di peringkat dua hala, serantau dan pelbagai hala selaras dengan matlamat bersama dalam pembangunan ekonomi. Kerjasama pembangunan telah menyumbang ke arah menggalakkan hubungan serantau, antara rantau, ekonomi, sosial dan budaya yang lebih erat serta memperkukuhkan keupayaan dan daya tahan negara-negara berkaitan.

22.2 Usaha akan terus dilaksanakan untuk menggalakkan kerjasama antarabangsa di semua peringkat bagi memupuk hubungan global yang lebih saksama yang mana negara Selatan dapat menyertai proses membuat keputusan dengan lebih bermakna mengenai isu-isu berkepentingan bersama. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), inisiatif akan diambil bagi meningkatkan semangat berdikari dan kerjasama serantau serta mempergiatkan usaha untuk menyusun semula kerangka kewangan antarabangsa. Kerjasama teknik akan terus ditumpu kepada pembangunan sumber manusia melalui penyediaan latihan dan khidmat pakar. Program Kerjasama Teknik Malaysia (PKTM) akan diperluas untuk meningkatkan keupayaan institusi negara Selatan supaya dapat mencapai matlamat berdikari secara berkumpulan. Pada masa yang sama, Malaysia akan terus bekerjasama dengan rakan pembangunan untuk pembinaan keupayaan terutamanya dalam membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

22.3 Malaysia bekerjasama rapat dengan masyarakat antarabangsa dalam tempoh RMKe-7 secara berkongsi pengalaman pembangunan terutamanya dengan negara membangun yang lain dalam semangat kerjasama Selatan-Selatan. Kerjasama dengan negara rakan dua hala diteruskan untuk memperkukuh pembangunan institusi dan sumber manusia serta menggalakkan pembangunan mampan. Kerjasama ini memperkukuhkan hubungan politik dan ekonomi terutamanya antara kumpulan serantau seperti Pertubuhan Negara-Negara Asia Tenggara (ASEAN), Mesyuarat Asia-Eropah (ASEM) dan Kerjasama Ekonomi Asia Pasifik (APEC).

Kerjasama Dua Hala

22.4 Malaysia telah menggiatkan lagi usaha untuk mengukuhkan kerjasama yang sedia terjalin dengan semua negara rakan. Sejumlah 12 pejabat perwakilan lagi telah dibuka di luar negara dan kerjasama dua hala terus diperkukuh menerusi pertukaran lawatan Ketua Negara dan Kerajaan, pemeteraian pelbagai perjanjian dua hala dan penubuhan Suruhanjaya Bersama. Dalam tempoh Rancangan, Perjanjian Mengenai Kerjasama Ekonomi, Saintifik dan Teknikal telah ditandatangani dengan 19 negara, menjadikan jumlahnya 92. Perjanjian-perjanjian ini telah membantu melicinkan kerjasama dalam pelbagai bidang termasuk pembangunan sumber manusia, sains dan teknologi (S&T) perdagangan dan pelaburan serta pelancongan. Mesyuarat Suruhanjaya Bersama telah diadakan untuk membincang dan memudahkan pelaksanaan aktiviti termasuk perdagangan dan pelaburan.

22.5 Rangka kerjasama dua hala telah diperluas lagi dalam tempoh Rancangan melalui pemeteraian perjanjian perkhidmatan udara dengan 16 negara, perjanjian perdagangan dua hala dengan 22 negara, lima peraturan pembayaran dua hala (BPA) dengan empat negara, lima Tatacara Kredit dan Pembayaran Minyak Sawit (POCPA) dengan lima negara, perjanjian jaminan pelaburan (IGA) dengan 22 negara dan perjanjian pengecualian cukai dua kali (DTA) dengan 10 negara. Di bawah perjanjian ini, prosedur berkaitan perdagangan telah diperkemas untuk meningkatkan akses kepada pasaran. Di samping itu, instrumen fiskal seperti tarif, cukai dan peraturan kewangan yang telah dikaji semula dan pembayaran eksport yang dijamin oleh bank pusat negara peserta telah menyumbang kepada peningkatan perdagangan dan pelaburan antara Malaysia dengan negara tersebut. BPA yang telah ditandatangani dalam tempoh Rancangan termasuk dua dengan Bosnia-Herzegovina dan satu masing-masing dengan Filipina, Cuba dan Sudan.

22.6 Bantuan Pembangunan Rasmi Dua Hala. Sebagai sebuah negara membangun, Malaysia terus menerima bantuan pembangunan rasmi (ODA) dalam bentuk pinjaman dan bantuan teknik. Jumlah pinjaman yang diterima oleh Malaysia daripada sumber dua hala dalam tempoh Rancangan ialah USD4.12 bilion dalam bentuk Yen Jepun untuk projek dalam sektor tenaga, pendidikan, industri dan infrastruktur. Pinjaman ini ialah di bawah Inisiatif Baru Miyazawa yang diumumkan pada Oktober 1998 yang menawarkan pelbagai inisiatif serta kemudahan bagi membantu secara aktif negara Asia yang terjejas akibat krisis kewangan pada tahun 1997. Pinjaman ini diberikan oleh Japan Bank for International Cooperation (JBIC) semenjak tahun 1998 untuk projek di dalam sektor utama seperti tenaga, sumber manusia, industri kecil dan sederhana (SMI) dan infrastruktur serta projek di bawah pinjaman dua peringkat tidak terikat kepada Bank Industri dan Teknologi Malaysia Berhad (BITMB) dan Bank Pembangunan dan Infrastruktur Malaysia Berhad (BPIMB). Malaysia juga menerima bantuan dalam bentuk pinjaman bank perdagangan daripada Bank Sumitomo berjumlah USD635 juta yang dijamin oleh Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) Jepun terutamanya untuk projek infrastruktur. Bantuan ini yang

diterima pada masa yang tepat dan sesuai telah membantu mempercepat pemulihan ekonomi Malaysia.

JADUAL 22-1						
BANTUAN TEKNIK DITERIMA MENGIKUT SUMBER, 1996-2000 (USD juta)						
Sumber	1996	1997	1998	1999	2000	RMKa-7
Dua Hala	90.47	87.18	92.15	82.19	85.41	437.40
Australia	0.55	0.40	0.40	0.40	0.35	2.10
Kanada	3.50	4.50	4.00	4.00	4.20	20.20
Denmark	10.42	6.68	19.25	6.89	7.86	51.10
Jerman	10.50	10.00	9.00	9.00	9.20	47.70
Jepun	58.50	59.60	55.00	58.00	60.00	291.10
United Kingdom	6.00	5.00	3.50	3.00	3.00	20.50
Negara-negara Lain	1.00	1.00	1.00	0.90	0.80	4.70
Pelbagai Hala	6.37	11.3	11.3	11.78	4.44	45.19
Agensi Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu						
Pertubuhan Makanan & Pertanian	0.87	0.60	0.60	0.16	-	2.23
Tubang Kemudahan Alam Sekitar Global	0.60	0.13	0.13	0.47	0.08	1.41
Agensi Tenaga Atom Antarabangsa	0.51	0.40	0.40	0.32	0.37	2.00
Protokol Montreal	0.80	3.33	3.33	2.46	0.30	10.22
Program Kawalan Dadah Bangsa-Bangsa Bersatu	0.43	0.54	0.54	0.30	-	1.81
Program Pembangunan Bangsa-Bangsa Bersatu	0.80	1.43	1.43	3.30	1.32	8.28
Pertubuhan Pendidikan, Sainifik & Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu	0.24	0.67	0.67	0.10	0.08	1.76
Tubang Kependudukan Bangsa-Bangsa Bersatu	0.30	0.25	0.25	0.24	0.20	1.24
Tubang Kanak-kanak Bangsa-Bangsa Bersatu	0.75	0.90	0.90	0.95	1.00	4.50
Pertubuhan Kesihatan Sedunia	0.30	1.46	1.46	0.87	0.89	4.98
Agensi Khusus PBB yang lain/ Pertubuhan Antarabangsa	0.63	0.29	0.29	0.22	0.20	1.63
Bank Pembangunan/Institusi Kewangan						
Bank Pembangunan Asia	0.14	1.30	1.30	0.00	0.00	2.74
Bank Pembangunan Islam	-	-	-	0.20	-	0.20
Bank Dunia	-	-	-	2.19	-	2.19
Jumlah	96.84	98.48	103.45	93.97	89.85	482.59

22.7 Bantuan teknik. Malaysia terus menerima bantuan teknik daripada rakan pembangunan dengan Jepun sebagai penyumbang terbesar sebanyak USD291.1 juta atau 66.6 peratus daripada jumlah bantuan teknik yang diterima oleh Malaysia, seperti ditunjukkan dalam Jadual 22-1. Bantuan ini diberikan menerusi kerjasama berbentuk projek, kajian pembangunan, pembekalan peralatan, penghantaran pakar dan sukarelawan, latihan pegawai sejawatan dan geran kebudayaan. Rakyat Malaysia telah menerima latihan di Jepun dalam pelbagai bidang melalui Dasar Pandang ke Timur dan di bawah program

bantuan kerjasama teknik Japan International Cooperation Agency (JICA).

22.8 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia juga bekerjasama dengan Denmark di bawah Danish Cooperation for Environment and Development (DANCED) yang menyalurkan bantuan teknik berjumlah USD51.1 juta. Di bawah program ini, bantuan teknik ditumpukan kepada pengurusan sumber asli dan alam sekitar. Program ini merangkumi projek penggalakan teknologi yang lebih bersih bagi sektor industri, pengurusan lembangan sungai, penggalakan penggunaan tenaga yang boleh diperbaharui dan kecekapan tenaga, peningkatan pengurusan taman negara dan pembangunan bandar secara mampan. Kerajaan Jerman juga menyumbang bantuan teknik kepada Malaysia berjumlah USD47.7 juta. Bidang kerjasama termasuk projek

berkaitan alam sekitar, pengurusan hutan secara mampan dan pembangunan sumber manusia terutamanya latihan kemahiran di peringkat tinggi. Di bawah program ini, Institut Malaysia-Jerman (GMI) telah memperluaskan lagi latihan pembangunan kemahirannya bagi merangkumi program latihan separuh masa.

22.9 Penyumbang tradisi terus menyediakan bantuan teknik kepada Malaysia dalam penubuhan institusi latihan kemahiran peringkat tinggi seperti Institut Malaysia-Perancis (MFI), Institut Teknikal Malaysia-Jepun (JMTI) dan Institut Malaysia-British (BMI). Kursus yang ditawarkan oleh institusi ini termasuk kemahiran di peringkat tinggi dalam bidang kejuruteraan komputer, teknologi pembuatan dan teknologi kapal terbang. Program bantuan teknik juga diteruskan dengan Australia dalam penyelidikan pertanian dan Kanada dalam pembangunan rangkaian sektor swasta.

Kerjasama Serantau

22.10 Malaysia meneruskan komitmen terhadap regionalisme terbuka yang menggalakkan kerjasama ekonomi di kalangan negara anggota tanpa mengurangkan kerjasama dengan negara lain. Ini ditunjukkan menerusi penglibatan aktif Malaysia dalam kumpulan serantau seperti ASEAN, APEC, Inisiatif Pertumbuhan Segitiga serta kumpulan antara rantau khususnya ASEM.

22.11 Pertubuhan Negara-Negara Asia Tenggara. Keanggotaan Malaysia dalam ASEAN menyumbang ke arah mengeratkan hubungan Malaysia dengan negara anggota lain. Dalam tempoh Rancangan, keanggotaan ASEAN diperluas dengan merangkumi Vietnam, Laos, Cambodia dan Myanmar. Dengan penyertaan negara anggota baru, kerjasama serantau dipertingkatkan lagi melalui pelbagai inisiatif dalam bidang pelancongan, pembangunan sumber manusia, pembangunan gas dan arang batu serta pertanian. Pelan Tindakan Strategik Kerjasama ASEAN Dalam Sektor Pertanian Dan Perhutanan telah diluluskan pada tahun 2000 untuk meningkatkan kerjasama dalam sektor ini. Beberapa perjanjian penting telah dimeterai termasuk Framework Agreement in ASEAN Investment Area dan ASEAN Framework on Mutual Recognition Arrangements. Berikutan krisis kewangan pada tahun 1997, Ketua-Ketua Kerajaan ASEAN dalam Kenyataan Wawasan 2020 ASEAN telah bersetuju untuk bekerjasama memantapkan lagi penyatuan serantau dan integrasi ekonomi. Semasa Sidang Kemuncak ASEAN Keenam pada Disember 1998, Pelan Tindakan Hanoi telah dilancarkan bagi melaksana Wawasan ini. Pelan ini mengandungi langkah yang perlu diambil sebagai tindak balas kepada globalisasi dan untuk mempercepatkan pemulihan ekonomi serantau serta pembangunan ASEAN. Di samping itu, Proses Pengawasan ASEAN (ASP) telah diwujudkan pada Oktober 1998 bagi meningkatkan keupayaan merangka dasar dan menggalakkan kestabilan kewangan serta mencegah berulangnya krisis kewangan dengan memantau perkembangan di peringkat kebangsaan, serantau dan global.

22.12 Krisis kewangan telah juga menjejaskan pelaksanaan projek yang dipersetujui di bawah Inisiatif Kerjasama Lembangan ASEAN Mekong. Projek yang terjejas pelaksanaannya termasuk projek latihan pengurusan air bawah tanah dan projek Keretapi Trans Asian.

22.13 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia mendapat manfaat daripada hubungan berterusan ASEAN dengan rakan dialognya, iaitu Australia, Kanada, Republik Rakyat China, Kesatuan Eropah, India, Jepun, Republik Korea, New Zealand dan Amerika Syarikat. Kerjasama dengan rakan dialog terjalin terutamanya dalam meningkatkan hubungan perdagangan dan pelaburan, pembangunan sumber manusia dan memperkukuhkan rantai dengan pihak swasta. Dalam usaha memperkukuhkan hubungan dengan rakan dialog, kumpulan serantau lain dan agensi pelbagai hala, satu kajian semula telah dijalankan mengenai strategi untuk meningkatkan manfaat kepada negara anggota. Satu inisiatif penting ialah penubuhan ASEAN+3 yang melibatkan penyertaan Republik Rakyat China, Jepun dan Republik Korea dalam beberapa projek ASEAN seperti program pertukaran untuk sektor swasta dan menggalakkan peningkatan hubungan ekonomi. Semasa Mesyuarat Pertama Menteri-Menteri Kewangan ASEAN+3 pada Mei 2000, Inisiatif Chiang Mai telah dilancarkan. Inisiatif ini merupakan satu peraturan kewangan serantau untuk memperkukuhkan mekanisme bantu diri dan sokongan di Asia Timur. Di bawah Inisiatif ini, ASEAN Swap Arrangement telah diperluas untuk merangkumi kesemua sepuluh anggota ASEAN dan kemudahan pembiayaan ini ditambah menjadi USD1 bilion. Satu rangkaian kemudahan bilateral swaps dan perjanjian pembelian semula antara anggota ASEAN+3 telah juga ditubuhkan. Inisiatif lain termasuk kerjasama dalam pembangunan sumber manusia terutama melalui latihan dan seminar berkaitan sektor kewangan.

22.14 Mesyuarat Asia-Eropah. Malaysia juga memperkukuhkan hubungan dengan Eropah melalui proses ASEM dengan memberi tumpuan kepada perdagangan dan pelaburan, kerjasama ekonomi dan kewangan, interaksi dengan masyarakat perniagaan dan pembangunan ekonomi dunia. Tabung Amanah ASEM telah ditubuhkan pada Jun 1998 oleh pemimpin-pemimpin ASEM untuk membiayai bantuan teknik berhubung dengan penyusunan semula sektor kewangan, korporat dan sosial bagi membantu pemulihan negara Asia Timur yang terjejas akibat krisis kewangan serantau. Tabung Amanah ini yang berjumlah USD45 juta mendapat sumbangan daripada pelbagai sumber, iaitu Suruhanjaya Eropah sebagai penyumbang terbesar, Denmark, Finland, Perancis, Itali, Luxembourg, Netherlands, Republik Rakyat China, Sweden dan United Kingdom. Malaysia mendapat manfaat daripada lima projek dalam bidang pemulihan krisis korporat, dasar berkaitan pasaran buruh, daya saing industri dan eksport, dasar kesihatan dan pengukuhan kawal selia sektor kewangan melalui penubuhan sistem amaran awal serta kajian insurans untuk simpanan.

22.15 Forum Asia Timur-Amerika Latin. Malaysia menyertai Forum Asia Timur-Amerika Latin (EALAF) yang ditubuhkan pada tahun 1999 untuk meningkatkan kerjasama antara dua rantau. Forum ini dianggotai 27 negara termasuk 10 negara ASEAN, Republik Rakyat China, Jepun dan Republik Korea dari rantau Asia; Argentina, Brazil, Bolivia, Mexico, Peru dan Uruguay dari rantau Amerika Latin. Australia dan New Zealand turut menganggotainya walaupun mereka di luar rantau Asia Timur. EALAF bertujuan menggalakkan hubungan ekonomi dan perdagangan serta mengadakan rundingan mengenai isu sosial, budaya dan politik. Beberapa projek telah dicadangkan dalam mesyuarat yang diadakan di Singapura dan Chile termasuk kajian ekonomi untuk meningkatkan perdagangan antara rantau, seminar mengenai kerjasama ekonomi serantau di Chile dan Republik Rakyat China serta pemberian biasiswa yang boleh menyumbang ke arah persefahaman yang lebih baik antara rakyat kedua-dua rantau ini.

22.16 Inisiatif Pertumbuhan Segitiga. Penglibatan Malaysia dalam entiti rantau kecil, iaitu Pertumbuhan Segitiga Indonesia-Malaysia-Thailand (IMT-GT), Kawasan Pertumbuhan ASEAN Timur Brunei Darussalam-Indonesia-Malaysia-Filipina (BIMP-EAGA) dan Pertumbuhan Segitiga Indonesia-Malaysia-Singapura (IMSGT) diteruskan bagi menggalakkan pertumbuhan ekonomi dalam kawasan yang kurang membangun di rantau kecil tersebut. Aktiviti yang dijalankan menerusi pelbagai mekanisme termasuk forum antara Kerajaan dengan Kerajaan dan perbincangan antara pihak Kerajaan dengan sektor swasta serta antara sektor swasta negara anggota. Di peringkat Kerajaan, usaha dibuat untuk menyeragamkan peraturan dan prosedur berhubung perdagangan dan pelaburan manakala sektor swasta digalakkan untuk mengenal pasti rakan kongsi projek usaha sama serta meluaskan lagi perniagaan di negara anggota. Melalui kerjasama pertumbuhan segitiga tersebut, beberapa projek usaha sama telah dilaksanakan terutamanya dalam bidang pembangunan sumber manusia, pelancongan, infrastruktur, pembuatan, perladangan serta sektor pengangkutan dan perlombongan.

22.17 Kerjasama Ekonomi Asia-Pasifik. Malaysia menjadi tuan rumah kepada Persidangan Kemuncak APEC pada November 1998. Di bawah pimpinan Malaysia, Persidangan Kemuncak APEC telah menerima Deklarasi Kuala Lumpur yang bersetuju untuk mempercepatkan pelaksanaan beberapa keputusan termasuk Pelan-Pelan Tindakan Individu (IAP). Dalam hubungan ini, Malaysia telah memilih pembinaan keupayaan sebagai tema IAPnya dengan tujuan mengurangkan jurang ekonomi antara negara. Malaysia juga menjadi tuan rumah kepada Persidangan Kesepuluh Menteri-Menteri APEC pada November 1999 dan Mesyuarat Keenam Menteri-Menteri Kewangan APEC pada Mei 1999. Di samping itu, Malaysia terus menyertai Kerjasama Ekonomi dan Teknikal (ECOTECH) yang memberi penekanan kepada pembangunan sumber manusia, teknologi dan industri kecil dan sederhana.

Kerjasama Pelbagai Hala

22.18 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia terus bekerjasama di peringkat pelbagai hala dengan menengahkan pandangan negara membangun dan keperluan mereka mendapat layanan yang khusus dan berbeza dalam rundingan pelbagai hala. Pandangan Malaysia mengenai isu antarabangsa telah diketengahkan melalui penyertaan dalam program agensi pelbagai hala seperti agensi di bawah naungan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB), Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO), Komanwel dan Pertubuhan Persidangan Islam (OIC) serta bank pembangunan, iaitu Bank Pembangunan Asia (ADB), Bank Dunia dan Bank Pembangunan Islam (IDB).

22.19 Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Malaysia terus menyuarakan pandangan mengenai isu global terutama yang berkaitan dengan penyusunan semula PBB dan kerangka kewangan antarabangsa, integrasi negara membangun dalam ekonomi dunia, pembiayaan untuk pembangunan termasuk kedudukan hutang negara miskin serta penyelesaian secara aman pertikaian antarabangsa. Dalam hubungan ini, Malaysia mengambil bahagian secara aktif dalam Perhimpunan Agung PBB, Forum Kumpulan 77 (G-77) dan persidangan antarabangsa yang dianjurkan oleh PBB termasuk Persidangan Perdagangan dan Pembangunan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNCTAD), Sesi Khas Perhimpunan Agung mengenai Gender, Sesi Khas Perhimpunan Agung mengenai Pembangunan Sosial dan Perhimpunan Alaf. Malaysia memberi sokongan padu kepada persidangan ini sebagai landasan untuk negara membangun mengkaji semula perkembangan semasa dunia supaya dapat menyusun langkah positif secara bersama termasuk melaksanakan dasar yang bersesuaian serta merundingkan strategi yang membolehkan negara Selatan mendapat manfaat daripada globalisasi secara saksama.

22.20 Bagi menyokong usaha menjaga keamanan PBB, seramai 5,250 anggota tentera serta 487 anggota polis Malaysia telah menyertai pasukan pengaman PBB di Sahara Barat, Kosovo, Republik Demokratik Congo, Mozambique, Bosnia-Herzegovina dan Angola. Malaysia juga menyertai Misi Pemerhati PBB di Liberia, Sierra Leone dan Iraq-Kuwait serta Pentadbiran Peralihan PBB di Timor Timur (UNTAET). Perlantikan Malaysia sebagai anggota Majlis Keselamatan PBB bagi penggal 1999-2000 merupakan satu pengiktirafan kepada peranannya dalam meningkatkan keamanan dunia.

22.21 Dalam tempoh Rancangan, beberapa pegawai Malaysia telah dilantik memegang pelbagai jawatan penting di PBB, iaitu sebagai Presiden Sesi Ke 51 Perhimpunan Agung PBB, Utusan Khas PBB ke Myanmar dan Pengarah Pejabat Hal Ehwal Angkasa Lepas PBB. Pengiktirafan terus diberi kepada Malaysia di atas sumbangannya dalam hubungan antarabangsa melalui perlantikan sebagai anggota Suruhanjaya Hak Asasi Manusia PBB bagi penggal 2001-2003 pada tahun 1999.

22.22 Pertubuhan Perdagangan Dunia. Amalan perdagangan yang lebih menguntungkan negara maju tanpa memberi manfaat yang ketara kepada kebanyakan negara membangun dalam konteks globalisasi terus membimbangkan Malaysia. Dalam hubungan ini, Malaysia telah bekerjasama dengan pertubuhan pelbagai hala seperti Pertubuhan Perdagangan Dunia (WTO) dalam usaha untuk mencapai pendirian bersama dengan negara membangun mengenai isu perdagangan bagi memastikan kepentingan mereka tidak terpinggir dalam sistem perdagangan pelbagai hala yang berasaskan peraturan. Malaysia berpendirian bahawa pusingan baru rundingan perdagangan memerlukan agenda seimbang dan menyeluruh yang mengambil kira kepentingan semua anggota WTO. Isu tidak berkaitan dengan perdagangan seperti peraturan pelaburan, dasar persaingan dan perolehan kerajaan serta isu buruh, sosial dan piawaian alam sekitar yang di luar bidang kuasa WTO tidak sesuai untuk dibincangkan. Kegagalan Mesyuarat Kedua Peringkat Menteri WTO di Seattle pada tahun 1999 menunjukkan bahawa kerangka sistem perdagangan pelbagai hala yang berasaskan peraturan perlu dikaji semula dengan mengambil kira kepentingan semua anggota khususnya negara membangun.

22.23 Komanwel. Malaysia telah dipilih sebagai salah satu daripada lapan anggota Kumpulan Bertindak Peringkat Menteri Komanwel (CMAG) pada tahun 1999 bagi memantau pelanggaran peraturan yang serius kepada prinsip Deklarasi Harare seperti demokrasi dan urustadbir yang baik. Dalam tempoh Rancangan, Malaysia juga menyertai Misi Pemerhati Komanwel dalam pilihan raya di Fiji, Nigeria, Afrika Selatan dan Zimbabwe. Bagi kerjasama penganjuran acara, Malaysia telah dengan jayanya menjadi tuan rumah kepada Sukan Komanwel ke XVI – Kuala Lumpur '98 dengan 6,000 peserta mengambil bahagian dalam 15 jenis sukan. Dalam bidang pembangunan sumber manusia, 65 pegawai Malaysia mengikuti latihan dalam pelbagai bidang menerusi pembiayaan di bawah Tabung Komanwel bagi Kerjasama Teknik (CFTC). Kursus jangka pendek telah dianjurkan oleh CFTC di Malaysia bagi pegawai daripada negara Komanwel sebagai pengiktirafan kepakaran Malaysia.

22.24 Pertubuhan Persidangan Islam. Malaysia sebagai salah sebuah negara pengasas Pertubuhan Persidangan Islam (OIC) terus memainkan peranan aktif ke arah menjadikannya sebuah badan yang lebih berkesan dan relevan. Malaysia telah menjadi tuan rumah kepada Persidangan Ke 27 Menteri-Menteri Luar Islam (ICFM) pada Jun 2000 yang meletakkan asas bagi pencapaian kemajuan ummah pada masa hadapan. Dalam persidangan ini, Malaysia telah menggesa supaya OIC memberi tumpuan, antara lain, kepada usaha untuk merapatkan hubungan antara anggotanya supaya bersedia menghadapi cabaran masa hadapan sebagai tindak balas kepada kemajuan teknologi dan proses globalisasi.

22.25 Kumpulan Membangun-8. Kumpulan Membangun-8 (D-8) yang ditubuhkan pada tahun 1997 yang terdiri daripada Bangladesh, Mesir, Indonesia, Iran, Malaysia, Nigeria, Pakistan dan Turki, bertujuan menggalakkan kerjasama pembangunan yang lebih erat di kalangan negara Islam. Malaysia telah dipertanggungjawab untuk

memberi pengetahuan serta memasarkan konsep dan aplikasi takaful kepada anggota D-8 dan OIC dengan matlamat membantu menubuhkan syarikat takaful di seluruh dunia. Bagi tujuan ini, Malaysia telah menganjurkan beberapa persidangan untuk negara anggota, iaitu persidangan mengenai Re-takaful dan perbankan Islam serta latihan untuk mempermudah prosedur kastam, perbankan konvensional dan pembangunan pasaran modal. Pengendali syarikat takaful Malaysia aktif dalam menjalankan program latihan dalam dan di luar negara serta menyediakan bantuan teknik untuk menubuh dan mengurus syarikat takaful baru.

22.26 Bantuan Pembangunan Rasmi Pelbagai Hala. Malaysia menerima pinjaman daripada bank pembangunan dan institusi kewangan pelbagai hala bagi menampung jurang perbelanjaan pembangunan. Bantuan teknik yang diperolehi daripada agensi tersebut tertumpu kepada pembinaan keupayaan, terutamanya dalam perolehan teknologi, pengetahuan dan kemahiran.

JADUAL 22-2						
SUMBANGAN KEPADA ORGANISASI PELBAGAI HALA, 1996-2000 (RM '000)						
Organisasi	1996	1997	1998	1999	2000	RMEG-7
Bank Pembangunan Institusi						
Bank Pembangunan Asia	1,244.3	-	7,840.0	11,285.2	9,206.4	29,575.9
Tabung Pembangunan Asia	-	150.0	688.0	1,454.0	2,448.0	4,740.0
Bank Antarabangsa untuk Pembinaan Semula & Pembangunan	1,249.8	1,476.4	2,097.7	1,900.2	-	6,724.1
Pembinaan Kewangan Antarabangsa	3,397.0	3,311.6	-	-	-	6,708.6
Bank Pembangunan Islam	4,376.1	4,277.1	6,635.4	6,189.4	6,098.4	27,576.4
Pematuhan Pembangunan Antarabangsa	-	106.0	107.8	161.1	168.3	543.2
Berbentuk Pembangunan						
ASEAN	-	1,871.8	3,732.9	2,242.4	2,465.1	10,312.2
Yayasan Asia-Eropah	-	1,000.0	-	-	-	1,000.0
Pusat Pembangunan Asia & Pasifik	615.6	615.6	615.6	615.6	1,657.1	4,119.5
Rancangan Colombo	223.0	303.2	336.2	333.0	336.6	1,532.0
Komanwel	1,167.7	4,398.7	1,126.3	3,455.6	3,416.1	13,564.4
Pertubuhan Meksico & Pertanisia	1,229.2	1,180.8	1,852.4	2,210.4	2,248.6	8,721.4
Tribunal Jenayah Antarabangsa Bagi Yugoslavia	627.3	635.6	-	370.1	355.3	1,988.3
Pertubuhan Buruh Antarabangsa	931.7	770.9	1,325.4	1,689.9	1,485.9	6,203.8
Pertubuhan Persidangan Islam	942.3	1,520.0	1,658.4	1,805.1	1,805.1	7,730.9
Pusat Wilayah Pendidikan dalam Sains & Matematik	3,300.0	3,300.0	3,300.0	3,300.0	3,300.0	16,500.0
Suruhanjaya Penyelidikan Seltan	-	-	-	-	380.0	380.0
Pertubuhan Menteri Pendidikan Asia Tenggara	676.1	892.9	815.5	980.4	977.9	4,342.8
Projek Kesihatan Awam & Perubahan Tropika	200.5	233.8	366.1	403.4	403.4	1,607.2
Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu	3,908.3	3,771.3	6,713.6	7,107.4	7,371.8	28,872.4
Tabung Kanak-Kanak Bangsa-Bangsa Bersatu	214.8	210.7	328.9	319.2	319.2	1,392.8
Program Pembangunan Bangsa-Bangsa Bersatu	2,026.6	2,002.2	1,133.9	3,330.0	1,767.0	10,259.7
Pertubuhan Pendidikan, Saintifik & Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu	1,501.8	1,399.0	2,308.2	2,416.0	2,484.0	10,109
Pasukan Pengesanan Bangsa-Bangsa Bersatu	1,990.3	1,869.4	3,014.3	1,224.0	5,101.3	13,199.3
Pertubuhan Kesihatan Sedunia	2,355.0	2,372.6	2,277.1	2,756.3	2,939.2	12,700.2
Lain-lain (sumbangan tahunan kurang daripada RM200,000)	1,206.1	4,398.7	1,185.0	3,455.6	3,416.1	13,661.5
Jumlah	33,385.5	42,048.3	49,458.7	59,004.3	60,150.8	244,045.6

22.27 Malaysia menerima pinjaman Pemulihan Ekonomi dan Sektor Sosial daripada Bank Dunia sebanyak USD300 juta pada tahun 1998 yang diagihkan secara segera bagi membantu pemulihan ekonomi negara. Pinjaman tambahan sebanyak USD254.94 juta diterima pada tahun 1999 daripada Bank Dunia bagi membiayai projek dalam sektor pendidikan dan Pepijat Alaf (Y2K). Selaras dengan kerjasama di kalangan negara Islam, bantuan kewangan berjumlah USD92.01 juta diterima daripada IDB. Pembiayaan ini adalah dalam bentuk bayaran ansuran seumpama pajakan

tetapi peminjam terus menerima hak milik aset. Pembiayaan ini digunakan untuk pembelian peralatan Kementerian Kesihatan, Jabatan Bomba dan Penyelamat, Universiti Teknologi Malaysia (UTM) dan Universiti Malaysia Sabah (UMS). Di samping itu, pinjaman berjumlah USD66.3 juta diperolehi daripada ADB bagi projek tebatan banjir dan projek pendidikan teknikal.

22.28 Agensi pelbagai hala terus memberi bantuan teknik kepada Malaysia dalam tempoh Rancangan. Kira-kira USD40.1 juta atau 88.7 peratus daripada bantuan teknik telah disumbang oleh pertubuhan dan agensi khusus di bawah PBB, iaitu Program Pembangunan PBB (UNDP), Tabung Kanak-Kanak PBB (UNICEF), Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) dan Tabung Kependudukan PBB (UNFPA). Bantuan ini tertumpu kepada pembinaan keupayaan dalam bidang utama termasuk kepelbagaian biologi, perubahan iklim, daya saing, industri kecil dan sederhana, pelancongan desa dan dasar kesihatan. Kerajaan memberi sumbangan kewangan berjumlah USD2.3 juta dan sumbangan bukan kewangan bagi menyokong pelaksanaan UNDP Country Programme berdasarkan perkongsian kos.

22.29 Sumbangan kepada Pertubuhan dan Institusi Pelbagai Hala. Dalam tempoh Rancangan, Malaysia menyumbang RM244.07 juta kepada pertubuhan dan institusi pelbagai hala, seperti ditunjukkan dalam Jadual 22-2. Sumbangan tersebut adalah dalam bentuk yuran keahlian tahunan dan sumbangan untuk menyokong program pembangunan agensi berkaitan.

Kerjasama Selatan-Selatan

22.30 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia mengambil beberapa langkah untuk menggalakkan kerjasama Selatan-Selatan. Ini termasuk perkongsian pengalaman dalam bidang pembangunan dengan negara membangun yang lain, perluasan Program Kerjasama Teknik Malaysia (PKTM) yang terus memberi tumpuan kepada pembangunan sumber manusia dan kerjasama berbentuk projek serta bantuan kemanusiaan.

22.31 Kumpulan 15. Malaysia terus memainkan peranan aktif dalam memperjuangkan kepentingan negara membangun terutamanya melalui aktiviti di bawah Kumpulan 15 (G-15). Aktiviti ini termasuk Pusat Pertukaran Data Pelaburan, Perdagangan dan Teknologi Selatan (SITTDEC) yang menyediakan perkhidmatan maklumat berkaitan perdagangan, pelaburan dan pemindahan teknologi kepada negara anggota. Bagi memperkukuh dan meningkatkan keberkesanannya, SITTDEC telah distruktur semula dan seterusnya diswastakan. Sementara SITTDEC terus memainkan peranannya sebagai pejabat perhubungan antara G-15 dan negara anggota SITTDEC, sebuah syarikat usaha sama, iaitu Sibexlink Sdn Bhd telah ditubuhkan untuk memberi perkhidmatan secara komersil berhubung dengan maklumat perdagangan, pelaburan dan teknologi termasuk perkhidmatan memberi maklumat secara terus, penyelidikan pasaran, pepadanan perdagangan dan seminar. Pangkalan datanya termasuk

maklumat daripada Pusat Galakan Pelaburan dan Teknologi Asia-Afrika serta profil bagi kira-kira 30,000 syarikat daripada lebih 100 negara membangun.

22.32 Inisiatif lain G-15 yang telah dilaksanakan termasuk penubuhan pusat kecemerlangan pendidikan dalam pelbagai bidang. Malaysia telah dipilih oleh anggota G-15 untuk menjadi negara penggerak bagi melaksanakan inisiatif ini. Selain daripada institusi antarabangsa, tiga institusi tempatan telah dikenal pasti sebagai pusat kecemerlangan pendidikan, iaitu Institut Tadbiran Awam Negara (INTAN), Universiti Malaya dan Institut Aminuddin Baki. Pada tahun 1997, INTAN telah menganjurkan Kursus Metodologi Antarabangsa yang diterima baik oleh peserta daripada negara anggota G-15 manakala pada tahun 1998, dua biasiswa peringkat sarjana telah diberi kepada anggota G-15 bagi mengikuti kursus dalam bidang pentadbiran awam di Universiti Malaya.

22.33 Forum Asia-Afrika. Antara aktiviti susulan daripada Persidangan Kedua Antarabangsa Tokyo Ke Atas Pembangunan Afrika (TICAD) pada tahun 1998, Forum Pertama Perniagaan Afrika-Asia telah diadakan di Kuala Lumpur pada tahun 1999 dengan sokongan daripada Kerajaan Jepun, UNDP dan Bank Dunia telah menghasilkan beberapa persetujuan perniagaan. Malaysia telah menganjurkan Forum Ketiga Asia-Afrika pada Mei 2000 dengan sokongan daripada Kerajaan Jepun, UN/Office of Special Coordinator for Africa and Least Developed Countries (UN/OSCAL), UNDP dan Global Coalition for Africa (GCA). Forum ini yang telah disertai oleh 10 negara Asia, 50 negara Afrika, 14 negara penyumbang dan 14 pertubuhan antarabangsa, serantau dan rantau kecil memudahkan pelaksanaan Tokyo Agenda for Action yang dipersetujui oleh TICAD II dan meningkatkan kerjasama Asia-Afrika dan seterusnya memberi sumbangan kepada pembangunan negara-negara Afrika. Dalam hubungan ini, mesyuarat menerima Kenyataan Alaf Baru Kuala Lumpur yang mengesahkan komitmen negara daripada Asia dan Afrika untuk terus memperkukuhkan perkongsian antara kawasan serantau dan rangkaian kerjasama. Tumpuan kerjasama adalah dalam bidang pertanian dan pembangunan sektor swasta yang melibatkan isu pembinaan keupayaan dan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) yang menyeluruh. Mesyuarat juga telah menimbang strategi pertumbuhan yang menyeluruh dengan mengambil kira kekangan yang dihadapi oleh negara Asia dan Afrika.

22.34 Dialog Perkongsian Pintar. Dialog Antarabangsa Langkawi (LID) dimulakan oleh Malaysia berasaskan konsep kerjasama beberapa peringkat, iaitu antara syarikat dengan syarikat, di kalangan sektor awam dengan sektor swasta dan antara sektor awam sendiri telah diadakan setiap tahun semenjak tahun 1995 kecuali tahun 1998. Falsafah dan amalan perkongsian pintar ini melibatkan perkongsian pendapat dan pengalaman dalam isu dan arah aliran antarabangsa. Antara tema yang dibincangkan ialah peranan Kerajaan dan teknologi dalam perkongsian pintar, pengurusan pemulihan ekonomi serta strategi untuk menghadapi cabaran globalisasi dan ekonomi baru. Rangkaian Perniagaan Perkongsian Pintar telah diasaskan di kalangan

pemimpin korporat dalam LID '99. Dialog ini juga memupuk nilai bersama dan membantu merangka pendirian bersama mengenai isu antarabangsa serta membincangkan potensi kesannya ke atas negara membangun. Penyertaan yang semakin meningkat daripada negara membangun dalam dialog ini telah merintis kepada penganjuran beberapa dialog lain di Barbados, Afrika Selatan, Namibia dan Mozambique.

22.35 Sektor Swasta dan Kerjasama Selatan-Selatan. Selaras dengan konsep semangat Persyarikatan Malaysia, sektor swasta telah melaksanakan beberapa langkah untuk membantu melengkapkan usaha Kerajaan dalam kerjasama Selatan-Selatan. Dalam tempoh Rancangan, Persatuan Selatan-Selatan Malaysia (MASSA) mempunyai 86 ahli individu dan korporat. Syarikat pelaburan MASSA, iaitu Perbadanan Selatan-Selatan Malaysia Berhad (MASSCORP) mempunyai modal berbayar sebanyak RM53.95 juta. Beberapa projek usaha sama telah dilaksanakan iaitu Bekalan Air Binh-An dan Zon Perindustrian Danang di Vietnam, Hotel Micasa di Yangon, Myanmar, projek pembangunan perumahan dan komersil di Santiago, Chile serta perusahaan kulit di Buenos Aires, Argentina.

22.36 Program Kerjasama Teknik Malaysia. Selaras dengan komitmen Kerajaan yang berterusan kepada semangat kerjasama Selatan-Selatan, Program Kerjasama Teknik Malaysia (PKTM) telah diperluas dari segi liputan dan bidang kerjasama teknik. Dalam tempoh Rancangan, bilangan negara peserta PKTM meningkat daripada 92 kepada 121. Negara peserta baru termasuk lima belas negara dari benua Afrika, dua masing-masing dari Asia dan Latin Amerika dan satu dari Timur Tengah. Negara-negara ini ialah Algeria, Brazil, Burkina Faso, Cameroon, Republik Afrika Tengah, Cote D'Ivoire, Comoros, Djibouti, Timor Timur, Ethiopia, Gabon, Guinea-Bissau, Sierra Leone, Togo, Madagascar, Mali, Mexico, Nepal, Niger dan Yemen. Bagi melaksanakan program PKTM, sejumlah RM94.3 juta telah dibelanjakan dalam tempoh Rancangan.

22.37 Seramai 2,674 peserta telah mengikuti kursus jangka pendek di 18 institusi latihan dan agensi kerajaan. Institusi latihan yang menyertai PKTM termasuk INTAN, Institut Diplomas dan Hubungan Luar Negeri (IDFR), Perbadanan Produktiviti Negara (NPC), Institut Penyiaran Tun Abdul Razak (IPTAR), Institut Penilaian Negara (INSPEN), Maktab Kerjasama Malaysia, Akademi Percukaian Negara (APN) dan Institut Penyelidikan Perubatan (IMR). Antara agensi kerajaan yang mengendalikan latihan di bawah PKTM ialah Lembaga Minyak Sawit Malaysia, Jabatan Perkhidmatan Haiwan, Bank Negara Malaysia (BNM), Lembaga Kemajuan Perindustrian Malaysia (MIDA), Arkib Negara dan Jabatan Penerbangan Awam. Dalam tempoh Rancangan, kursus baru yang ditawarkan ialah galakan pelaburan, penilaian dan memadam kebakaran. MIDA telah mengendalikan lima kursus khas mengenai galakan pelaburan kepada 200 peserta daripada 57 negara. Kursus teknikal juga telah dianjurkan oleh Jabatan Pertanian dan Jabatan Perikanan untuk 62 peserta daripada 30 negara. Pada tahun 1996, Jabatan Kastam dan Eksais DiRaja telah melatih lima peserta dari Namibia dalam bidang pengurusan dan pembangunan zon perdagangan bebas untuk eksport.

Berhubung dengan kursus jangka panjang, seramai 101 peserta dari Asia, Afrika dan Timur Tengah telah diberi biasiswa untuk mengikuti kursus lepasan ijazah di lima universiti, iaitu Universiti Malaya, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia, Universiti Putra Malaysia, Universiti Sains Malaysia dan Universiti Kebangsaan Malaysia.

22.38 Bantuan khas telah diberi kepada Ghana dan Republik Kyrgyz, Algeria dan Cambodia bagi menyediakan pelan pembangunan dengan memberi penekanan khusus kepada penswastaan, galakan pelaburan dan perindustrian. Beberapa pasukan pakar yang terdiri daripada pegawai kanan dan wakil sektor swasta telah dihantar bagi membantu menyediakan pelan pembangunan ekonomi. Bantuan dalam bentuk khidmat nasihat juga diberi melalui penghantaran pakar dalam perbankan pusat, pencegahan rasuah, tenaga, perundangan dan perancangan strategik ke Namibia dan pengurusan kredit mikro ke Afrika Selatan serta pengurusan pertanian bersepadu ke Malawi. Di samping itu, pegawai daripada INTAN dan BNM telah dihantar ke Sudan dan Uzbekistan untuk mengendalikan kursus dalam bidang pengurusan strategik dan kepimpinan serta perbankan pusat.

22.39 Dalam tempoh Rancangan, terjalin kerjasama yang lebih erat antara PKTM dengan penaja bersama seperti Suruhanjaya Ekonomi dan Sosial bagi Asia dan Pasifik (ESCAP). PKTM memberi peluang latihan kepada anggota ESCAP menerusi dua kursus jangka pendek. Sejumlah 62 lawatan sambil belajar telah ditaja oleh PKTM dan pihak penaja seperti UNDP dan IDB. Di samping itu, terdapat peningkatan perkongsian dengan sektor swasta dalam melaksanakan projek seperti projek perumahan di Afrika Selatan serta pembinaan jalan dan bangunan di Bosnia-Herzegovina. Usaha ini meningkatkan lagi pelaburan oleh sektor swasta.

22.40 PKTM menghulurkan bantuan kemanusiaan kepada negara membangun yang memerlukan. Usaha ini termasuk penempatan semula pelarian Bosnia melalui pembaikan semula infrastruktur dan pemberian barang keperluan serta bantuan kecemasan kepada mangsa banjir di Mozambique. Bantuan khas juga telah dihulurkan kepada Timor Timur dalam membantu usaha membina negara. Bantuan ini termasuk latihan dan penghantaran pakar ke Timor Timur dalam bidang pembangunan yang penting seperti pembiayaan kredit mikro, pembiayaan awam, pentadbiran awam dan diplomasi.

III. PROSPEK, 2001-2005

22.41 Dalam tempoh RMKe-8, Malaysia akan terus mengambil bahagian secara aktif di peringkat dua hala dan pelbagai hala bagi menggalakkan kerjasama pembangunan. Penyertaan dalam kumpulan serantau dan kumpulan negara Selatan akan terus dipertingkatkan untuk faedah bersama. Di samping itu, PKTM akan diperluaskan untuk memberi sumbangan dalam pembinaan keupayaan dan perkongsian pengalaman dengan negara Selatan yang lain.

Kerjasama Dua Hala

22.42 Dasar Malaysia mengenai kerjasama pembangunan akan dipergiatkan menerusi jalinan dan pengukuhan hubungan dua hala dengan negara maju dan membangun. Kerjasama ekonomi akan dijadikan teras dalam hubungan dua hala Malaysia terutamanya dalam menggalakkan perdagangan dan pelaburan serta membangunkan sumber tenaga manusia dan industri berasaskan sumber.

22.43 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia akan terus membuka lebih banyak perwakilan di luar negara termasuk di Republik Czech dan Ireland dan memperkukuhkan mekanisme Suruhanjaya Bersama bagi mempertingkatkan hubungan dua hala, memperluaskan kerjasama S&T serta mempertingkatkan perdagangan dan pelaburan. Dalam hubungan ini, lebih banyak BPA, IGA dan POCPA serta perjanjian kerjasama perdagangan dan pelaburan akan ditandatangani antara Malaysia dengan negara lain.

22.44 Usaha akan diteruskan menerusi kerjasama dua hala untuk memperolehi teknologi terkini, meningkatkan produktiviti dan mempercepatkan pembangunan S&T. Kerjasama dua hala akan diteruskan dalam bidang pembinaan keupayaan, latihan kemahiran lanjutan dan bidang kerjasama saintifik yang baru termasuk ICT dengan negara maju dan membangun. Malaysia akan terus memperbaiki kedudukannya dalam bidang ICT melalui kerjasama dengan negara maju bagi memperolehi kepakaran, teknologi dan bantuan kewangan. Usaha ini adalah ke arah merapatkan jurang digital antarabangsa supaya manfaat daripada ICT dapat dinikmati secara meluas dan perbezaan ekonomi dapat dikurangkan. Pelbagai langkah akan diambil untuk mendapatkan pembiayaan untuk pembangunan ICT daripada Pakej Komprehensif Kerjasama Jepun yang diumumkan di Okinawa pada Julai 2000.

22.45 Malaysia akan menyusun semula keutamaan bantuan teknik yang diterima dengan memberi tumpuan kepada bidang seperti pembangunan kemahiran, pemuliharaan alam sekitar dan S&T. Pada masa yang sama, pinjaman ODA akan terus menjadi sumber kewangan bagi projek pembangunan terpilih.

Kerjasama Serantau

22.46 Dalam tempoh Rancangan, Malaysia akan terus bekerjasama di peringkat serantau untuk mempercepatkan proses integrasi ekonomi ASEAN serta menggalakkan perdagangan dan pelaburan. Pelan Bertindak Hanoi dan kerjasama dengan anggota ASEAN akan terus dipergiatkan untuk memperkukuh asas ekonomi dan memastikan pertumbuhan ekonomi yang mampan. Di samping itu, cadangan untuk menyusun semula forum ASEAN+3 sebagai Kumpulan Kerjasama Asia Timur akan dikaji.

22.47 Pembangunan rantau kecil melalui pertumbuhan segitiga akan diteruskan untuk mempercepat pertumbuhan di rantau ini. Pembangunan dalam bidang utama akan dipercepatkan melalui kerjasama sektor swasta untuk mengoptimumkan penggunaan sumber asli yang boleh didapati dengan banyak dan untuk mendapat manfaat daripada ekonomi yang saling lengkap melengkapi. Usaha akan ditumpukan ke arah memberi keutamaan kepada projek pembangunan penting termasuk pelancongan, mobiliti rakyat dan pembangunan sumber manusia.

22.48 Malaysia akan terus bekerjasama dengan APEC ke arah matlamat mencapai kestabilan ekonomi dan menggalakkan aliran dagangan dan pelaburan. Penekanan akan diberi kepada IAP sebagai mekanisme utama untuk meliberalisasikan perdagangan. Di samping itu, Malaysia akan bekerjasama dengan ASEM bagi menggalakkan perdagangan dan pelaburan dan meningkatkan akses kepada pasaran serta menangani isu sosial seperti kemiskinan dan peranan gender dalam pembangunan.

Kerjasama Pelbagai Hala

22.49 Kerjasama di peringkat pelbagai hala akan diteruskan dengan penyertaan aktif dalam program anjuran pertumbuhan pelbagai hala seperti PBB, Komanwel, OIC dan WTO. Malaysia akan bekerjasama dengan negara membangun untuk mencapai pendirian bersama khususnya mengenai keperluan menerima manfaat yang bermakna daripada liberalisasi perdagangan dan untuk menangani ketidaksamaan kekayaan dan peluang yang diakibatkan oleh globalisasi. Usaha akan diteruskan untuk menyusun semula kerangka kewangan antarabangsa dan menjadikan proses membuat keputusan peringkat dunia lebih demokratik. Di samping itu, usaha diteruskan untuk meliberalisasikan perdagangan secara berperingkat tanpa memasukkan isu yang tidak berkaitan. Penyertaan dalam rundingan tersebut akan menyumbang ke arah mengoptimumkan perdagangan. Bagi tujuan ini, Malaysia perlu memperkukuhkan keupayaan dan kepakarannya untuk memenuhi keperluan program pelbagai hala yang kompleks terutamanya bertindak balas secara berkesan kepada cabaran globalisasi.

22.50 Bagi memperkukuhkan lagi perpaduan Islam, Malaysia akan bekerjasama dengan anggota OIC untuk mempertingkatkan pengaruh dan mempergiat aktiviti dan program termasuk kewangan dan perbankan Islam. Dalam hubungan ini, Malaysia akan menjadi tuan rumah kepada Sesi Ke 10 Persidangan Kemuncak Islam pada tahun 2003 dan Mesyuarat Tahunan Lembaga Gabenor IDB pada tahun 2005. Malaysia akan bekerjasama dengan anggota D-8 melalui perkongsian pengetahuan dan kepakaran dalam beberapa bidang seperti penswastan dan perbankan Islam. Program latihan dan bentuk bantuan teknik yang lain akan diperluas kepada negara anggota untuk menubuh dan menguruskan syarikat takaful.

22.51 Dalam tempoh RMKe-8, tumpuan ODA adalah kepada perolehan bantuan teknik dalam bidang khusus dan kritikal untuk membangunkan ekonomi berasaskan pengetahuan. Bidang ini termasuk pembinaan keupayaan dalam sektor penting seperti S&T, alam sekitar dan ICT. Di samping itu, Malaysia akan mengekalkan hubungan erat dengan rakan pembangunan bagi memperkukuhkan lagi sinergi dalam menangani isu berkaitan dengan alam sekitar, kemiskinan, peranan gender dalam pembangunan dan HIV/AIDS.

Kerjasama Selatan-Selatan

22.52 Dalam tempoh Rancangan, usaha akan diteruskan untuk memperkukuh kerjasama dengan negara membangun bagi menguatkan pendirian bersama dalam isu antarabangsa dan kepentingan bersama. Kerjasama Selatan-Selatan akan menjadi mekanisme berkesan dalam mengoptimalkan potensi negara membangun untuk menggalak pertumbuhan ekonomi dan daya tahan, antara lain, menerusi mobilisasi dan perkongsian kepakaran serta melengkapkan program kerjasama dengan negara penderma. Jurang teknologi antara negara Utara dan Selatan memerlukan negara Selatan bersatu dalam menyuarakan pendapat supaya sistem ekonomi antarabangsa disusun semula. Di samping itu, Malaysia yang mempunyai kepakaran dalam bidang tertentu akan terus melaksanakan program latihan negara ketiga bagi membantu negara membangun. Usaha akan diteruskan untuk menggalak lebih banyak penyertaan daripada sektor swasta dalam kerjasama pembangunan dengan negara Selatan.

22.53 Malaysia akan terus menyokong projek G-15 yang sedang dilaksanakan seperti SITTDEC/Sibexlink dan bekerjasama dengan anggota G-15 yang lain bagi mempercepatkan pelaksanaan program pembangunan sumber manusia yang sedang dilaksanakan dan projek baru yang dipersetujui oleh G-15. SITTDEC/ Sibexlink akan menjalankan kajian ke atas perkhidmatan yang disediakan di kalangan negara anggota bagi memperbaiki operasi dan fungsinya. Di samping itu, MASSCORP akan menganjurkan Forum Kedua Perniagaan Afrika-Asia di Durban, Afrika Selatan pada tahun 2001 untuk menggalakkan usahasama dan hubungan perniagaan.

22.54 Program Kerjasama Teknik Malaysia. Usaha akan dipertingkatkan untuk memperluaskan skop dan liputan PKTM bagi membolehkannya terus memainkan peranan penting dalam tempoh RMKe-8. PKTM akan terus memberi penekanan kepada pertukaran pengalaman pembangunan terutamanya dalam pengurusan ekonomi dan pembangunan sumber manusia. Program baru akan dirangka untuk menampung keperluan khas negara peserta terutamanya negara yang melalui proses peralihan serta membantu usaha membina semula negara. Usaha akan diambil bagi memastikan program bantuan teknik yang dirancang dilaksana mengikut keutamaan negara peserta melalui perundingan dari semasa ke semasa, penghantaran misi teknikal dan kerjasama rapat semasa pelaksanaannya.

22.55 Selaras dengan matlamat Malaysia untuk mencapai status negara maju, pendekatan PKTM yang lebih canggih akan diambil. Memandangkan pentingnya membangunkan kerjasama dan bantuan serta memenuhi hasrat negara Selatan, mekanisme sedia ada akan di peringkat dan diperkukuhkan. Dalam hubungan ini, mekanisme tersebut akan diperluas bagi membolehkan pewujudan sebuah institusi baru yang lebih berkeupayaan dari segi tenaga manusia dan sokongan, untuk menguruskan aliran keluar masuk bantuan teknik.

22.56 Bagi menjalin hubungan yang lebih luas dan mengoptimumkan mekanisme sedia ada, pelbagai peluang disediakan untuk menggalakkan perkongsian kos dan pembiayaan pihak ketiga bagi membiayai latihan dan bantuan berbentuk projek. Program bantuan kerjasama strategik yang lebih terpilih akan dilaksanakan secara berperingkat dengan memberi peluang yang lebih luas kepada sektor swasta bagi mendapatkan kepakaran. Penyertaan institusi latihan swasta dalam PKTM akan dipertimbangkan dengan perkongsian kos yang berpatutan.

22.57 Kaedah bantuan teknik tiga hala akan juga digalakkan terutamanya dengan kerjasama negara maju seperti Jepun dan Perancis. Kaedah ini akan membolehkan lebih banyak projek yang berjaya di sesebuah negara dilaksanakan di negara Selatan yang lain dengan menggunakan input dari Malaysia dan negara maju yang bekerjasama terutamanya dalam bidang latihan, pertanian bersepadu dan teknologi maklumat.

IV. PENUTUP

22.58 Usaha akan diambil untuk memperkukuhkan kerjasama pembangunan dengan masyarakat antarabangsa, rakan pembangunan dan negara Selatan untuk menangani isu pembangunan di peringkat kebangsaan, serantau dan antarabangsa dengan memberi tumpuan kepada pembinaan keupayaan. Dalam tempoh RMKe-8, kerjasama antarabangsa akan terus ditumpukan kepada pembinaan keupayaan dan pembangunan sumber manusia terutamanya dalam bidang ICT. Di samping itu, mekanisme bantu diri serantau dan usaha untuk menyusun semula kerangka kewangan antarabangsa akan dilaksanakan bagi memastikan kestabilan sistem kewangan antarabangsa. PKTM akan diperluaskan untuk meliputi lebih banyak bidang kerjasama serta menambah skop perkongsian kos, pembiayaan pihak ketiga dan penglibatan sektor swasta. Dalam hubungan ini, keupayaan untuk menyelaras dasar dalam kerjasama antarabangsa akan diperkukuhkan untuk memenuhi keperluan kerjasama Selatan-Selatan yang sentiasa berubah.

BAB 23 : PEMBAHARUAN PENTADBIRAN UNTUK PEMBANGUNAN

I. PENDAHULUAN

23.01 Sektor awam terus mempertingkatkan kecekapan dan keberkesanan jentera pentadbirannya dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7) melalui pembaharuan dalam struktur, sistem, prosedur, keutuhan pengurusan dan etika kerja. Langkah baru telah diperkenalkan dan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) telah digunakan secara strategik untuk meningkatkan pengurusan kualiti dan memperbaiki lagi pemberian perkhidmatan. Sektor awam juga menjalin hubungan yang rapat dengan sektor swasta melalui mekanisme perundingan yang berkesan. Kesemua inisiatif ini bertujuan menyokong program untuk mencapai sasaran dan objektif sosioekonomi negara dan membolehkan sektor awam melaksanakan Pelan Pemulihan Ekonomi Negara (PPEN) dalam menangani krisis ekonomi.

23.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), program untuk memperbaiki pemberian perkhidmatan dan mengoptimumkan penggunaan sumber akan terus dipertingkatkan, terutamanya melalui penggunaan ICT secara meluas. Sektor awam akan mengkaji semula struktur pengurusan sedia ada, dasar kakitangan dan sistem penyampaian untuk memenuhi keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan. Usaha untuk memperkukuhkan lagi keutuhan pengurusan akan juga dipertingkatkan untuk memastikan sektor awam lebih akauntabel dan telus. Sektor awam juga akan terus bekerjasama dengan sektor swasta dan badan bukan kerajaan (NGO) untuk meningkatkan lagi proses urustadbir.

II. KEMAJUAN, 1996-2000

23.03 Beberapa program telah dilaksanakan oleh sektor awam dalam tempoh RMKe-7 untuk mempertingkatkan kecekapan dan keberkesanan perkhidmatan awam. Program pembaharuan pentadbiran ini memberi tumpuan ke atas bidang yang luas termasuk pengurusan kualiti, pembangunan ICT, akauntabiliti dan keutuhan pengurusan serta pembangunan organisasi dan pengurusan sumber manusia.

Tindak Balas Pentadbiran kepada Krisis Ekonomi

23.04 Majlis Tindakan Ekonomi Negara (MTEN) telah ditubuhkan pada tahun 1998 sebagai tindak balas kepada krisis ekonomi. Ia merupakan badan perundingan yang ditubuhkan oleh Kerajaan untuk menangani krisis ekonomi. Salah satu tugas utamanya ialah penyediaan PPEN yang merupakan satu rangka tindakan terperinci

dalam menangani krisis. Satu daripada teras utama PPEN ialah memperkukuhkan pelaksanaan dasar, program dan projek sektor awam.

23.05 Sebagai sebahagian daripada tindak balas krisis ekonomi terutamanya dalam memastikan pelaksanaan projek secara fizikal, perbelanjaan peruntukan pembangunan telah dipantau secara teliti. Sehubungan dengan ini, pelbagai usaha telah diambil untuk meningkatkan sistem pengurusan dan pemantauan projek pembangunan. Di samping itu, garis panduan telah dikeluarkan untuk menjelas dan menekankan peranan dan tanggung jawab agensi yang terlibat dengan jentera penyelarasan dan pelaksanaan. Pada masa yang sama, Sistem Maklumat Bersepadu SETIA/SIAP (SMBSS) telah dipertingkatkan untuk memastikan keberkesanan sistem pemantauan projek pembangunan manakala proses pembayaran dikaji semula untuk mempercepatkan pembayaran bagi projek yang telah dilaksanakan.

23.06 Pelbagai langkah pentadbiran juga telah diambil untuk mengkaji semula sistem dan proses kerja dalam pemberian perkhidmatan awam yang mempunyai kesan yang ketara ke atas pertumbuhan ekonomi. Langkah ini, antara lain, telah membolehkan pengeluaran permit dan lesen dengan lebih pantas, memastikan pembayaran yang lebih cepat bagi perolehan barangan dan perkhidmatan Kerajaan, menyegerakan urusan pentadbiran tanah, membantu mempercepatkan perubahan dasar berkaitan dengan perdagangan dan pelaburan serta mempercepatkan proses meluluskan permohonan.

Pengurusan Kualiti

23.07 Dalam tempoh Rancangan, usaha untuk menginstitusikan budaya kualiti dalam sektor awam terus diberi penekanan. Teras usaha ini telah termaktub dalam Pengurusan Kualiti Menyeluruh (TQM) yang merupakan model standard untuk pengurusan kualiti dalam sektor awam. Sehubungan dengan ini, agensi sektor awam telah memberi tumpuan kepada kehendak pelanggan dan berusaha ke arah pembaharuan yang berterusan dalam menghasilkan keluaran dan perkhidmatan yang berkualiti. Sektor awam terus meningkatkan pelaksanaan inisiatif kualiti seperti Kumpulan Meningkatkan Mutu Kerja (KMK), Piagam Pelanggan, memperbaiki perkhidmatan kaunter serta mengambil guna inovasi untuk meningkatkan kecekapan.

23.08 Program KMK telah mengguna pakai pendekatan pencapaian kerja yang memberi kesan pembaharuan kepada agensi secara menyeluruh. Di samping itu, teknologi dan multimedia telah digunakan untuk memperkenalkan pembaharuan dalam sistem dan proses. Begitu juga, Piagam Pelanggan yang merupakan komitmen bertulis oleh agensi sektor awam untuk memberi perkhidmatan dan keluaran mengikut standard kualiti telah dikaji semula. Kajian ini menunjukkan terdapatnya keperluan untuk memantau pelaksanaannya dengan lebih berkesan lagi.

23.09 Perkhidmatan kaunter telah dipertingkat lagi dalam tempoh Rancangan dengan memberi tumpuan kepada kecekapan, kepantasan, keselesaan dan kemudahan dalam memberi perkhidmatan yang berkualiti kepada pelanggan. Pendekatan Pusat Perkhidmatan Setempat untuk penyebaran maklumat, perkhidmatan pembayaran dan pelesenan telah juga diteruskan. Di samping itu, inovasi yang bertujuan untuk memperbaharui persekitaran tempat kerja, gaya pengurusan, struktur organisasi, sistem dan prosedur kerja serta penggunaan teknologi yang sesuai telah membantu agensi sektor awam mengurangkan kos operasi, menjimatkan masa dan meningkatkan produktiviti.

23.10 Dalam tempoh Rancangan, MS ISO 9000 yang merupakan standard kualiti yang diiktiraf di peringkat antarabangsa, telah dilaksanakan untuk memperkukuhkan lagi keupayaan pentadbiran sektor awam dalam memberikan perkhidmatan yang berkualiti. Pada akhir tempoh Rancangan, sebanyak 222 agensi telah diberi sijil bagi salah satu model kualiti MS ISO 9000 untuk proses kerja utama mereka.

23.11 Pengurusan kualiti dalam sektor awam juga telah diperkukuhkan melalui pelaksanaan program penandaarasan. Di bawah program ini, agensi digalakkan menanda aras amalan mereka dengan pihak lain dan seterusnya meningkatkan prestasi. Satu prosedur dan kaedah yang berstruktur telah disediakan untuk membolehkan kerjasama dengan rakan penandaarasan dalam melaksanakan amalan terbaik. Sebagai sebahagian daripada usaha untuk meningkatkan kesedaran dan menggalakkan agensi mencapai kecemerlangan melalui penandaarasan, satu seminar kebangsaan sektor awam mengenai penandaarasan telah diadakan pada tahun 2000.

23.12 Sistem penganugerahan dan pengiktirafan di bawah Anugerah Kualiti Perdana Menteri dan Anugerah Kualiti Perkhidmatan Awam terus menjadi strategi penting untuk memperkukuhkan motivasi ke arah kualiti dan kecemerlangan dalam sektor awam. Sistem pengiktirafan ini telah mengenengahkan aspek TQM yang tertera dalam bidang kritikal seperti kepimpinan, inovasi, perancangan strategik, kepuasan pelanggan, penggunaan maklumat dan data, penggunaan sumber manusia dan kepastian pengeluaran yang berkualiti. Dalam tempoh Rancangan, Institut Penyelidikan Minyak Kelapa Sawit Malaysia (PORIM); Hospital Tengku Ampuan Afzan, Kuantan, Pahang; Majlis Perbandaran Kuantan, Pahang; Universiti Teknologi Malaysia; dan Dewan Bandaraya Kuching Utara, Kuching, Sarawak telah menerima Anugerah Kualiti Perdana Menteri yang berprestij untuk kategori sektor awam. Bagi menggalakkan agensi menggunakan ICT, sektor awam telah memperkenalkan Anugerah Perdana Teknologi Maklumat pada tahun 1999. Anugerah ini memberi pengiktirafan kepada agensi yang telah berjaya mengguna pakai sistem ICT berinovatif untuk meningkatkan operasi dan perkhidmatan mereka.

23.13 Peranan dan tumpuan sistem inspektorat telah dikaji semula sebagai sebahagian daripada strategi untuk meningkatkan pemberian perkhidmatan sektor awam. Lawatan inspektorat ditumpukan ke atas aktiviti berkaitan dengan kutipan

hasil, penggalakan pelaburan, pertumbuhan ekonomi dan perkhidmatan kaunter. Lawatan inspektorat juga turut dilakukan ke atas agensi yang mempunyai kadar pengaduan awam yang tinggi dan laporan mengenai penyelewengan.

Pembangunan Teknologi Maklumat dan Komunikasi

23.14 Dalam tempoh Rancangan, tumpuan utama agenda pembaharuan pentadbiran ialah pembangunan ICT dalam melaksanakan projek tertentu, membangunkan infrastruktur, memperolehi sistem dan aplikasi yang sesuai dan menggalakkan perkhidmatan yang berasaskan ICT. Jawatankuasa IT dan Internet Kerajaan (JITIK) telah ditubuhkan pada tahun 1998 untuk menyelaras dan memantau pembangunan ICT dalam sektor awam. Di samping itu, pelan tindakan untuk mengatasi masalah Y2K juga telah disediakan.

23.15 Komponen utama program pembangunan ICT ialah Kerajaan Elektronik (EG) iaitu salah satu daripada tujuh aplikasi perdana di bawah Koridor Raya Multimedia (MSC). Sehubungan dengan ini, sebanyak lima projek perintis EG telah dilancarkan merangkumi tiga kategori aplikasi, iaitu intra-agensi, interagensi dan perkhidmatan Kerajaan kepada rakyat/perniagaan. Lima projek perintis tersebut ialah Pendaftaran Pemandu dan Kenderaan, Perkhidmatan Pelesenan dan Saman, Bayaran Bil Utiliti dan Maklumat Dalam Talian Kementerian Kesihatan (E-Services); Perolehan Elektronik (EP); Persekutuan Pejabat Generik (GOE); Sistem Maklumat Pengurusan Sumber Manusia (HRMIS); dan Sistem Pemantauan Projek (PMS). Satu projek perintis tambahan, iaitu Electronic Labour Exchange (ELX) telah dilancarkan sebagai tindak balas kepada keperluan untuk memperkukuhkan mekanisme mobiliti dalam pasaran buruh, terutamanya setelah mengalami krisis ekonomi. Untuk menyediakan perantaraan yang lancar antara projek EG dengan sistem legasi Ketua Akauntan, projek integrasi Kerajaan Elektronik-Ketua Akauntan (EG-AG) telah dilancarkan. Sektor awam juga mempelopori pelaksanaan aplikasi MSC lain seperti sekolah bestari, telekesihatan dan kad pintar pelbagai guna.

23.16 Sektor awam juga telah membangunkan infrastruktur ICT yang perlu dalam memanfaatkan faedah ICT sepenuhnya, terutama dalam menyokong inisiatif EG. Tumpuan adalah kepada dua projek utama, iaitu Rangkaian Telekomunikasi Bersepadu Kerajaan (GITN) dan pembangunan infrastruktur ICT di Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan yang baru di Putrajaya. Pada akhir tempoh Rancangan, sebanyak 18 agensi telah melanggan perkhidmatan rangkaian GITN yang menyediakan infrastruktur ICT berdedikasi dan selamat serta beberapa perkhidmatan dalam talian untuk orang ramai. Satu rangkaian maya persendirian (VPN) yang dinamakan EG*Net telah dibangunkan bagi menghubungkan semua agensi yang terlibat dalam pelaksanaan projek perintis EG serta rangkaian di luar domain Kerajaan. Langkah juga telah diambil bagi menyelaras semua keperluan ICT berhubung dengan perpindahan agensi Kerajaan ke Putrajaya dan membolehkan operasi dan pemberian perkhidmatan Kerajaan yang lebih cekap.

23.17 Bagi memastikan pembangunan sistem dan aplikasi ICT yang terancang dan selaras, garis panduan telah dikeluarkan kepada agensi untuk menyediakan Pelan Strategik IT (ISP) masing-masing sejajar dengan Dasar dan Standard IT EG (EGIT) serta undang-undang siber yang berkaitan. Integrasi sistem antara agensi telah dipermudahkan melalui Data Dictionary sektor awam yang menjelaskan secara terperinci format yang seragam dan definisi data.

23.18 Penggunaan ICT yang semakin meluas, pengenalan kepada teknologi Intranet dan Internet serta peningkatan jumlah urus niaga dalam talian telah menimbulkan kebimbangan agensi mengenai keselamatan. Sehubungan dengan ini, Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU) telah diberi kuasa untuk menyelia semua aspek keselamatan ICT dalam sektor awam pada tahun 2000. Di samping itu, Dasar Keselamatan ICT Kerajaan serta standard dan garis panduan mengenai keselamatan ICT telah dikeluarkan bagi membolehkan agensi meningkatkan status keselamatan mereka.

23.19 Dalam tempoh Rancangan, sebanyak RM2.6 bilion telah diperuntukkan untuk perolehan pelbagai sistem dan aplikasi ICT. Di samping itu, agensi sektor awam juga telah mula menyewa komputer daripada Institut Sistem Mikroelektronik Malaysia (MIMOS) sejak tahun 1999. Pada akhir tempoh Rancangan, sebanyak 10,000 komputer telah disewa oleh Kerajaan.

23.20 Di peringkat negeri, beberapa kerajaan negeri telah membangunkan infrastruktur, sistem dan aplikasi ICT mengikut keperluan ICT masing-masing. Ini merangkumi pewujudan rangkaian infrastruktur telekomunikasi seperti Penang-Net, Sarawak-Net dan Infrastruktur Maklumat Johor. Beberapa pihak berkuasa tempatan juga telah mewujudkan projek ICT masing-masing seperti projek Bandaraya Maya Ipoh oleh Dewan Bandaraya Ipoh, Perak dan projek SJ 2005 oleh Majlis Perbandaran Subang Jaya, Selangor.

23.21 Pada tahun 1999, semua agensi telah diarah supaya melantik Ketua Pegawai Maklumat (CIO) daripada peringkat pengurusan atasan bagi memastikan pendekatan yang lebih bersepadu dan berkekalan dalam pelaksanaan agenda ICT. Dalam hal ini, Persidangan Pertama CIO Sektor Awam telah diadakan pada tahun 2000 sebagai sebahagian daripada usaha bagi melengkapkan CIO di semua agensi untuk melaksanakan peranan mereka dengan berkesan.

23.22 Agensi sektor awam juga telah mengguna pakai teknologi dan aplikasi yang maju dalam meningkatkan prestasi mereka. Ini termasuklah aplikasi seperti pengimejan dokumen, pertukaran data elektronik (EDI), sistem maklumat geografi (GIS) dan magnetic stripe/kad pintar. Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Pengangkutan Jalan, Pendaftar Syarikat dan Pendaftar Perniagaan adalah di antara

beberapa agensi yang telah berjaya mengintegrasikan sistem dan aplikasi ICT untuk meningkatkan kualiti dan menambahkan jenis perkhidmatan mereka.

23.23 Sektor awam juga telah menggunakan pendekatan perkongsian pintar dalam pembangunan aplikasi ICT bagi membolehkan agensi berkongsi dan bertukar pengalaman mengenai pembangunan di samping mengelakkan pertindihan dan pembaziran sumber. Pendekatan ini memberi faedah kepada agensi dari segi penjimatan kos dalam pembangunan sistem, peningkatan prestasi sistem, perkongsian data dan sumber, peningkatan penyelarasan pembangunan ICT dan pengurangan jurang dalam penggunaan dan aplikasi ICT. Repositori Aplikasi Perkongsian Pintar (RAPP) telah ditubuhkan pada tahun 1999 yang mana agensi mempunyai akses kepada maklumat secara elektronik dan memperolehi maklumat mengenai aplikasi sedia ada serta menyimpan maklumat mengenai aplikasi baru. Beberapa kerajaan negeri telah berjaya menjimatkan masa dan kos dalam membangunkan sistem ICT mereka dengan menggunakan maklumat dalam RAPP ini.

23.24 Sektor awam telah mengambil langkah yang menyeluruh sejak tahun 1997 dalam persediaan menghadapi masalah Y2K. Sebanyak RM396 juta telah diperuntukkan kepada agensi persekutuan dan negeri sebagai persediaan untuk memasuki tahun 2000. Langkah menangani masalah Y2K yang berkesan dan penyediaan pelan kontinjensi telah membolehkan agensi meneruskan operasi dengan jayanya ke tahun 2000 tanpa gangguan yang serius. Hasil usaha tersebut, sektor awam telah dapat memastikan tiada sebarang gangguan dalam pemberian perkhidmatannya.

23.25 Dalam tempoh Rancangan, Civil Service Link (CSL) yang telah ditubuhkan pada tahun 1994, telah dipertingkatkan dan dibangunkan sebagai gerbang maklumat Internet dan dikenali sebagai Malaysian Civil Service Link (MCSL). Dengan menggunakan Internet sebagai landasan, maklumat dalam MCSL dapat dicapai dengan mudah. Dalam hal ini, agensi dikehendaki membangun dan menghubungkan laman web mereka kepada MCSL. Kebanyakan pangkalan data utama secara talian telah dipertingkatkan serta dihubung secara lebih meluas dengan MCSL untuk memberi akses kepada maklumat secara lebih menyeluruh dan memudahkan perkhidmatan melalui Internet. Pada tahun 1999, akses kepada maklumat melalui MCSL telah dipertingkatkan lagi menerusi pendaftarannya dengan beberapa enjin carian internet utama yang lain.

23.26 Bagi memastikan kelancaran dan keberkesanan pembangunan laman web agensi, garis panduan mengenai reka bentuk dan pelaksanaan laman web telah dikeluarkan. Di samping itu, satu pertandingan telah diadakan untuk menggalakkan reka bentuk laman web dan amalan yang baik yang menyumbang ke arah peningkatan jumlah laman web dalam sektor awam.

23.27 Beberapa undang-undang siber telah digubal dalam tempoh Rancangan dan ini memberi kesan ke atas aktiviti sektor awam serta urusan rakyat dan sektor swasta dengan Kerajaan. Ini merangkumi Akta Tandatangan Digital 1997; Akta Jenayah Komputer 1997; Akta Teleperubatan 1997 dan Akta Komunikasi dan Multimedia 1998.

Akauntabiliti dan Keutuhan Pengurusan

23.28 Sektor awam terus memberi tumpuan kepada usaha mempertingkatkan akauntabiliti dan keutuhan pengurusan melalui jentera pentadbiran yang bersih, cekap dan amanah. Tugas dan keahlian Jawatankuasa Khas Kabinet Mengenai Keutuhan Pengurusan Kerajaan (JKKMKPK) yang telah ditubuhkan pada tahun 1988 dengan tujuan untuk meningkatkan keutuhan pengurusan dan menggalakkan piawaian tata kelakuan yang tinggi dalam sektor awam, telah diperluas dan diperkembangkan dalam tempoh Rancangan. Ini bertujuan untuk memperkukuhkan lagi keberkesannya sebagai sebahagian daripada pendekatan yang terancang dan bersepadu ke arah penyeliaan pentadbiran yang baik. Dalam hal ini, jentera keutuhan pengurusan telah diperluaskan ke semua peringkat pentadbiran untuk menyalur dan melaksanakan keputusan JKKMKPK. Pada masa yang sama, jawatankuasa di peringkat agensi telah dipertanggungjawabkan untuk memantau dan mendapatkan maklum balas mengenai pelbagai isu berhubung dengan keutuhan pengurusan. Di samping itu, tiga pasukan petugas perunding keutuhan pengurusan telah ditubuhkan untuk memberi tumpuan khususnya kepada dasar, undangundang, peraturan, sistem dan prosedur; nilai dan etika; serta kawalan dalaman, tindakan pembetulan dan hukuman.

23.29 Beberapa langkah telah dilaksanakan hasil daripada perbincangan JKKMKPK. Ini termasuk memperkembangkan format laporan tindakan pembetulan oleh agensi seperti yang dilaporkan dalam laporan Ketua Audit; melaksanakan sistem pendaftaran rumah kos rendah yang telus dan berkomputer; dan meluaskan kaedah pembayaran secara elektronik. Pada masa yang sama, usaha telah dilaksanakan untuk memupuk nilai positif di kalangan kakitangan sektor awam bagi menyokong dan meningkatkan keberkesanan program keutuhan pengurusan.

23.30 Sektor awam terus memberi tumpuan kepada usaha memperkukuhkan perancangan serta penggunaan dan pengawalan sumber kewangan dan aset awam yang cekap. Strategi untuk meningkatkan pengurusan kewangan tertumpu kepada tiga aspek utama, iaitu kewangan am, belanjawan dan perolehan. Dalam meningkatkan sistem perolehan Kerajaan, tumpuan adalah ke atas pelaksanaan projek perintis EP di bawah EG. Projek ini bertujuan untuk memastikan nilai terbaik bagi barangan dan perkhidmatan yang diperolehi di samping meningkatkan kecekapan semua urusan niaga yang berkaitan dengan prestasi proses perolehan. Pada masa yang sama, program sedia ada seperti Sistem Belanjawan Diubahsuai (MBS) dan Sistem Perakaunan Mikro telah dikaji semula dan diperkukuhkan. Sistem Perakaunan Yang Standard Untuk Agensi-agensi Kerajaan (SAGA) juga telah dikaji

semula bagi membolehkan agensi penyenggara dan mengemaskini akaun bagi memudahkan penyediaan laporan kewangan praaudit mengikut masa yang ditetapkan. Satu pakej perakaunan alternatif yang dikenali sebagai Century Financials telah diperkenalkan pada tahun 1998 untuk memberi lebih pilihan kepada agensi.

23.31 Langkah juga telah diambil untuk memperkemas dan mempertingkatkan pengurusan aset dan stor sejajar dengan perkembangan teknologi. Aspek seperti infrastruktur stor, sistem dan prosedur kerja, latihan dalam pengurusan stor serta penyenggaraan aset telah diberi penekanan. Pada tahun 1999, satu pendekatan baru untuk mengintegrasikan sistem pengurusan aset dan stor telah diperkenalkan bersama dengan konsep stor mengikut wilayah dan operasi. Dalam mengiktiraf kepentingan pengurusan kewangan, sektor awam telah memperkenalkan pembayaran insentif kepada kategori kakitangan yang khusus bertanggungjawab menjalankan tugas dalam pengurusan kewangan, aset dan stor.

23.32 Sistem pengurusan pengendalian aduan awam terus diperkukuhkan untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan dan tahap tindak balas sektor awam. Jawatankuasa Tetap Pengaduan Awam telah mengkaji masalah yang timbul daripada aduan awam dan membuat cadangan untuk memperbaiki kelemahan dan mengatasi halangan pentadbiran yang berkenaan. Strategi utama dalam tempoh Rancangan ialah mengadakan publisiti kepada orang ramai mengenai peranan, fungsi dan perkhidmatan yang disediakan oleh Biro Pengaduan Awam. Ini telah dilaksanakan melalui kerjasama dengan media sebaran am terutama Radio Televisyen Malaysia (RTM). Di samping itu, risalah dan maklumat mengenai Biro telah diedarkan ke pejabat daerah, pihak berkuasa tempatan, pejabat pos dan pejabat Penghulu.

23.33 Program kaunter bergerak pengaduan awam terus mendapat sambutan yang menggalakkan daripada orang ramai dan telah memberi saluran yang cepat dan berkesan untuk membuat aduan. Selaras dengan penggunaan ICT yang meluas dalam sektor awam, Biro telah memperkenalkan sistem pengurusan pengaduan awam berkomputer pada tahun 2000. Sistem rangkaian berkomputer ini membolehkan orang ramai membuat aduan melalui laman web Biro serta memantau status aduan mereka. Biro juga telah berusaha untuk meningkatkan prestasi dan keupayaannya dengan mengikuti perkembangan mengenai amalan terbaik menangani aduan melalui hubungan yang diwujudkan dengan ombudsman di negara lain serta menyertai persidangan ombudsman di peringkat Asia-Pasifik.

Pengukuhan Struktur Organisasi dan Pengurusan Sumber Manusia

23.34 Sektor awam telah meneruskan usaha untuk memperkemas struktur organisasinya bagi mewujudkan saiz perkhidmatan awam yang sesuai serta memudahkan penggunaan sumber manusia yang cekap. Dalam hal ini, bidang utama, fungsi, dan aktiviti agensi yang berkaitan telah dikaji semula sebagai sebahagian daripada langkah penyusunan semula. Di samping itu, program seperti penswastan,

automasi pejabat, perkembangan ICT, perekrutannya proses kerja, pelbagai tugas dan pelbagai kemahiran telah dilaksanakan.

JADUAL 23-1
BILANGAN JAWATAN DALAM AGENSI SEKTOR AWAM
MENGIKUT JENIS PERKHIDMATAN, 1995 DAN 2000

<i>Jenis Perkhidmatan</i>	<i>1995</i>	<i>2000</i>
Perkhidmatan Persekutuan ¹	552,848	649,390
Badan Berkanun Persekutuan ²	99,060	89,315
Perkhidmatan Negeri	97,905	107,700
Badan Berkanun Negeri	23,195	22,630
Pihak Berkuasa Tempatan	59,042	42,565
Jumlah	832,050	911,600

Nota:
¹ Tidak termasuk Angkatan Tentera dan Polis
² Tidak termasuk lima agensi yang mempunyai skim saraan berasingan

23.35 Pewujudan jawatan baru juga turut dikawal dengan rapi. Walau bagaimanapun, bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat untuk perkhidmatan dalam bidang seperti pendidikan, kesihatan dan ICT, jumlah jawatan dalam sektor awam, tidak termasuk polis dan angkatan

tentera, telah meningkat pada kadar purata 1.9 peratus setahun dari 832,050 pada tahun 1995 kepada 911,600 pada tahun 2000. Ini merupakan pertambahan sebanyak 9.6 peratus atau 79,550 jawatan, seperti ditunjukkan dalam Jadual 23-1.

JADUAL 23-2
BILANGAN KURSUS LATIHAN YANG DIKENDALIKAN
OLEH INTAN, 1996-2000

<i>Tahun</i>	<i>Bilangan Kursus</i>	<i>Bilangan Peserta</i>
1996	1,008	41,725
1997	1,022	35,975
1998	885	30,213
1999	1,026	37,472
2000	1,102	37,489
Jumlah	5,043	182,874

23.36 Sektor awam telah melaksanakan berbagai program latihan untuk meningkatkan produktiviti, kecekapan dan motivasi pekerja sektor awam. Institut Tadbiran Awam Negara (INTAN) telah mengendalikan

program latihan dalam bidang seperti pengurusan kualiti, kewangan dan ekonomi; pembangunan eksekutif; serta program komunikasi dan bahasa. Program kesedaran terhadap ICT turut dikendalikan dalam menyediakan kakitangan untuk beralih kepada persekitaran kerja secara elektronik. Di samping itu, pusat latihan yang diberi kuasa telah juga dilantik untuk menjalankan program latihan ICT ini. Dalam tempoh Rancangan, INTAN telah memperkenalkan beberapa kursus di peringkat sijil dan diploma dan mengadakan usahasama dengan universiti tempatan seperti Universiti Teknologi Malaysia dan Universiti Utara Malaysia, masing-masing untuk menawarkan kursus dalam sains pengurusan IT dan sains pengurusan di peringkat sarjana. INTAN telah menguruskan sebanyak 5,040 kursus yang melibatkan seramai 182,870 kakitangan sektor awam dalam tempoh Rancangan, seperti ditunjukkan dalam Jadual

23-2. Bagi meningkatkan peluang latihan, INTAN telah menubuhkan sebuah kampus latihan baru di Sarawak pada tahun 1999.

23.37 Dalam tempoh Rancangan, Kerajaan telah membiayai sejumlah 9,170 pegawai bagi kursus latihan tempatan dan luar negara. Dari jumlah ini, seramai 6,850 pegawai telah mengikuti kursus di peringkat sijil, diploma, sarjana muda, sarjana dan kedoktoran manakala baki seramai 2,320 pula mengikuti kursus latihan di bawah Dasar Pandang Ke Timur. Di samping itu, institusi latihan sektor awam lain seperti Institut Latihan Kehakiman dan Perundangan (ILKAP), Institut Diplomasi dan Hubungan Luar (IDHL) dan Institut Aminuddin Baki (IAB) juga telah mengendalikan program latihan dalam perkhidmatan untuk kakitangan dalam bidang masing-masing.

23.38 Jabatan Perkhidmatan Awam telah melaksanakan projek perintis Sistem Maklumat Pengurusan Sumber Manusia (HRMIS) untuk memudahkan semua aspek perancangan, pengurusan dan pembangunan sumber manusia. Pada masa yang sama, satu kajian telah dimulakan untuk menentukan keperluan sumber manusia bagi pelaksanaan EG dalam sektor awam.

23.39 Langkah juga telah diambil untuk memastikan perhubungan perusahaan yang harmoni dalam sektor awam. Ini dicapai melalui saluran perundingan seperti Majlis Bersama Kebangsaan dan Majlis Bersama Jabatan di mana pelbagai masalah yang dikemukakan oleh pekerja telah dapat ditangani secara baik.

23.40 Usaha juga telah diambil untuk memastikan tahap disiplin yang tinggi dan kelakuan yang baik dalam sektor awam. Dalam hal ini, peraturan disiplin yang berkaitan seperti Peraturan-peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 telah dikemaskini bagi memenuhi keperluan semasa. Akta Badan-badan Berkanun (Tatatertib dan Surcaj) 2000 yang menyediakan peruntukan tindakan disiplin yang seragam bagi badan berkanun telah diluluskan oleh Parlimen.

23.41 Dalam tempoh Rancangan, pelbagai program latihan telah dilaksanakan untuk meningkatkan kesedaran dan mewujudkan kepakaran dalam bidang pengurusan disiplin. Pada masa yang sama, pendekatan baru termasuk perkhidmatan kaunseling telah diperkenalkan untuk mengurus kakitangan, tekanan, perubahan, konflik dan hubungan antara individu.

Pelaksanaan Dasar Persyarikatan Malaysia

23.42 Kerjasama sektor awam-swasta terus menjadi faktor penting dalam pertumbuhan ekonomi dan pembangunan negara. Mekanisme yang mencukupi telah disediakan untuk tujuan kerjasama melalui panel perunding dan sesi dialog di semua peringkat pentadbiran.

23.43 Jawatankuasa Persyarikatan Malaysia Peringkat Pegawai sebagai jawatankuasa perunding pentadbiran yang tertinggi terus menjadi forum yang berkesan untuk kerjasama sektor awam dan swasta. Jawatankuasa perunding dan sesi dialog di peringkat persekutuan, negeri, daerah dan pihak berkuasa tempatan telah membantu memudahkan sektor swasta berurusan dengan agensi sektor awam. Selain daripada mendapatkan maklum balas dalam jangkamasa yang ditetapkan, sesi ini membolehkan Kerajaan menjelas dan memperbetulkan sebarang tanggapan salah mengenai dasar, prosedur, peraturan atau pelan tindakan yang khusus. Proses perhubungan dua hala ini saling menguntungkan dan telah menyumbang secara langsung kepada agenda pembangunan negara.

23.44 Kerjasama sektor awam-swasta dipertingkatkan lagi melalui forum seperti Majlis Tindakan Ekonomi Negara (MTEN) dan Majlis Perundingan Ekonomi Negara Kedua (MAPEN II). Kerjasama sektor awam dan swasta melalui MTEN telah membolehkan penggubalan PPEN sebagai satu pelan strategik yang berkesan untuk mengatasi kesan negatif krisis ekonomi. MAPEN II yang diwakili oleh anggota daripada pelbagai parti politik, sektor swasta dan NGO serta individu terkemuka, merupakan satu forum penting untuk membincang dan mempertimbangkan isu pembangunan serta mengemukakan cadangan kepada Kerajaan. Sepanjang tempoh setahun, MAPEN II telah berjaya membincangkan pelbagai isu dalam suasana bebas dan mesra yang menggambarkan semangat kerjasama berbilang kaum yang wujud di negara ini. Kerajaan juga kekal dengan iltizamnya mendukung prinsip penyertaan rakyat dengan tidak campur tangan dalam proses membuat keputusan oleh MAPEN II. Melalui proses perundingan dan persepakatan, MAPEN II telah mencadangkan pelbagai langkah dari segi dasar dan program untuk mempertingkatkan lagi pembentukan dasar jangka panjang Kerajaan. Kerajaan telah mengambil kira cadangan mereka dalam merangka dasar pembangunan negara untuk sepuluh tahun akan datang khususnya melalui Dasar Wawasan Negara.

23.45 Sektor awam dan swasta terus bekerjasama dalam mengenalpasti dan mengiktiraf kecemerlangan prestasi. Dalam hal ini, Anugerah Kualiti Perdana Menteri telah diberi sebagai pengiktirafan kepada kecemerlangan dan pengurusan kualiti oleh organisasi sektor swasta. Sektor swasta juga mengiktiraf prestasi cemerlang sektor awam melalui Anugerah Cekap. Program Anugerah Penyelidikan Bersama Antara Sektor Awam Dengan Sektor Swasta terus menggalakkan kerjasama sektor awam-swasta dalam penyelidikan dan pembangunan (P&P) dengan memberi tumpuan ke atas penyelidikan yang berpotensi untuk dikomersilkan.

III. PROSPEK, 2001-2005

23.46 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), sektor awam akan terus memperkukuh dan meningkatkan jentera pentadbirannya untuk memberikan perkhidmatan berkualiti yang memenuhi kehendak pelanggan. Pengukuhan dan penajaran semula program pembaharuan pentadbiran akan dilaksanakan bagi memenuhi perubahan dalam persekitaran pentadbiran serta menyokong inisiatif berasaskan ICT yang dilaksanakan dalam sektor awam. Usaha untuk meningkatkan akauntabiliti, keutuhan pengurusan dan pengurusan sumber manusia akan diteruskan secara aktif manakala kerjasama sektor awamswasta akan terus diperkukuhkan lagi.

Teras Dasar

23.47 Tumpuan program pembaharuan pentadbiran ialah ke atas kecemerlangan perkhidmatan dalam memenuhi jangkaan dan kehendak pelanggan yang semakin meningkat dalam ekonomi berasaskan pengetahuan. Sehubungan dengan ini, teras dasar adalah seperti berikut:

- memperkukuhkan program pengurusan kualiti di bawah Pengurusan Kualiti Menyeluruh (TQM);
- memastikan kejayaan pelaksanaan Kerajaan Elektronik (EG);
- membangunkan infrastruktur ICT bagi kelancaran aliran komunikasi dan maklumat serta perkhidmatan rangkaian yang berkualiti tinggi;
- memastikan perancangan ICT yang strategik melalui penyediaan pelan strategik IT yang menyeluruh oleh semua agensi sektor awam dan mengoptimumkan penggunaan ICT melalui perkongsian sumber antara agensi;
- mengamalkan budaya kerja yang lebih responsif;
- meningkatkan penyebaran maklumat melalui Malaysian Civil Service Link (MCSL) dan pembangunan laman web agensi;
- memperbaiki pelbagai aspek keutuhan pengurusan dalam sektor awam;
- memperkukuhkan pembangunan organisasi dan pengurusan sumber manusia; dan

- mewujudkan kerjasama yang erat dengan sektor swasta dan badan bukan kerajaan.

Pengukuhan Pengurusan Kualiti

23.48 Program pengurusan kualiti yang mengandungi tumpuan khusus kepada kehendak pelanggan akan terus menjadi komponen utama program pembaharuan pentadbiran dalam memastikan sektor awam berorientasikan perkhidmatan. Keseluruhan elemen TQM akan menjadi asas bagi pelaksanaan inisiatif kualiti dan pengiktirafan di bawah program Anugerah Kualiti Perdana Menteri.

23.49 Pendekatan pencapaian tugas yang berasaskan proses di bawah program KMK akan diguna secara lebih berkesan untuk membolehkan agensi mempertingkatkan prestasi mereka. Begitu juga inovasi yang bertujuan memudahkan pembaharuan sistem dan prosedur kerja akan terus digalakkan. Usaha akan diambil untuk menyebarkan maklumat mengenai inovasi tersebut supaya agensi dapat mempelajari, mencontohi atau membuat penambahbaikan sebelum mengambil guna inovasi ini dalam organisasi masing-masing.

23.50 Berasaskan hasil penemuan kajian impak ke atas pelaksanaan Piagam Pelanggan, langkah akan diambil untuk memantau secara teliti pelaksanaan piagam pelanggan agensi terutamanya agensi yang sentiasa berurusan dengan orang ramai dan sektor swasta. Strategi baru akan dirangka untuk memastikan agensi menggubal piagam mereka mengikut kehendak pelanggan dan mengkaji semula janji mereka dari masa ke semasa mengikut kehendak masa kini dan selaras dengan teknologi baru.

23.51 Penekanan ke atas perkhidmatan kaunter yang berkualiti akan terus menjadi tumpuan penting bagi kecemerlangan perkhidmatan dalam agensi sektor awam. Automasi pejabat, sistem ICT, latihan kakitangan, pengawasan yang berkesan dan maklum balas pelanggan akan digunakan secara bersepadu untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan kaunter.

23.52 Pelaksanaan pengurusan sistem kualiti MS ISO 9000 akan dipertingkatkan dalam tempoh Rancangan. Agensi akan digalakkan memperluaskan skop pelaksanaannya bagi merangkumi lebih banyak proses utama. Elemen kualiti MS ISO 9000 akan diguna bagi memenuhi keperluan program pembaharuan pentadbiran sedia ada seperti perkhidmatan telefon, pengurusan mesyuarat, manual prosedur kerja dan fail meja.

23.53 Program penandaarasan akan dilaksana secara lebih menyeluruh supaya agensi mendapat manfaat daripada pengambilan guna amalan terbaik dan seterusnya mempertingkatkan pemberian perkhidmatan dan operasi dalaman. Agensi akan digalakkan untuk menggunakan metodologi yang tersusun seperti yang disediakan

dalam garis panduan pelaksanaan penandaarasan ketika mengguna pakai amalan terbaik secara berkerjasama dengan rakan rujukan yang sesuai.

23.54 Lawatan inspektorat yang lebih proaktif akan dijalankan ke atas agensi yang telah dikenal pasti mengikut kriteria baru. Dengan lawatan ini, cadangan yang khusus akan dikemukakan kepada agensi untuk memperbaiki dan memperkukuhkan proses kerja dan sistem pengurusan mengikut kehendak pelanggan masing-masing. Lawatan ini juga akan meningkatkan keupayaan bertindak balas sektor awam kepada rungutan dan masalah yang dibangkitkan oleh orang ramai, sektor swasta serta pihak lain yang berkepentingan.

Kerajaan Elektronik

23.55 Pelaksanaan program EG akan dijalankan secara aktif dalam tempoh rancangan ke arah budaya kerja yang berasaskan pengetahuan. Teknologi baru akan diperkenalkan dalam bidang pengurusan seperti pengurusan aliran kerja, rangkaian keselamatan, pengurusan dokumen dan pengurusan sistem. Bagi memastikan kejayaan pelaksanaannya, langkah yang lebih berkesan dari segi pengurusan perubahan, latihan dan pemindahan teknologi akan diperkenalkan.

23.56 Pelaksanaan projek perintis EG ke semua agensi di peringkat persekutuan, negeri dan kerajaan tempatan dijangka bermula pada tahun 2001. Bagi memastikan kejayaan pelaksanaan, usaha akan diambil untuk mengatasi isu berhubung keperluan integrasi antara projek, sistem legasi, memperbaiki dan memperkukuhkan rangkaian komunikasi antara agensi serta memantapkan penyediaan rangka kerja keselamatan dan infrastruktur ICT yang diperlukan.

23.57 Penggunaan sumber ICT akan dioptimumkan melalui penggabungan infrastruktur dan perkhidmatan yang boleh dikongsi bersama antara agensi melalui struktur yang digelar Shared Services Outfit (SSO) yang terletak di Putrajaya. Sehubungan dengan ini, tindakan akan diambil untuk mengadakan kemudahan dan perkhidmatan sokongan seperti pusat data gunasama, pusat pemulihan bencana, khidmat bantuan dan pusat operasi rangkaian/organisasi. SSO juga akan menjadi pusat utama yang menyeragamkan aspek seperti perkakasan dan perisian, aplikasi guna sama dan prosedur sokongan.

23.58 Sektor awam juga akan memperluaskan skop projek perintis EG terutamanya yang melibatkan hubungan antara Kerajaan dan rakyat dan sektor swasta. Skop projek perintis E-Services terutamanya akan diperluaskan bagi merangkumi lebih banyak perkhidmatan yang akan mengubahnya menjadi portal Kerajaan dalam menyediakan perkhidmatan menyeluruh dan berkualiti tinggi kepada pelanggan. Pembangunan ini akan memberi kesan yang positif ke atas pertumbuhan dan perkembangan e-dagang sebagai komponen penting ekonomi berasaskan pengetahuan.

23.59 Sektor awam juga akan merancang fasa kedua pelaksanaan EG. Sehubungan dengan ini, Pasukan Petugas Fasa Kedua MSC akan memberi tumpuan kepada projek EG yang berpotensi untuk menggalakkan pembangunan e-dagang dan urusan antara rakyat dan Kerajaan. Dalam melaksanakan projek ini, penekanan akan diberi kepada perkongsian pintar di antara Kerajaan Persekutuan dan Negeri serta dengan sektor swasta.

23.60 Projek perintis Sistem Pemantauan Projek (PMS) akan dilaksanakan sepenuhnya pada tahun 2001 untuk menyediakan kaedah pendekatan yang sistematik dan berkesan bagi memantau projek pembangunan. PMS akan memastikan maklumat semasa dan terperinci bagi setiap projek dikemaskini sepanjang masa. Pada masa yang sama, sektor awam akan dapat melaksanakan perancangan yang strategik dan mempercepatkan proses membuat keputusan hasil daripada keupayaan PMS menjalankan simulasi, ramalan dan analisis impak sosioekonomi. Usaha juga akan diambil untuk memastikan projek perintis Perolehan Elektronik di bawah EG akan dilaksanakan dengan lancar supaya pelaksanaannya ke semua agensi Kerajaan dapat dibuat dengan jayanya.

Pembangunan Infrastruktur ICT

23.61 Dalam tempoh Rancangan, infrastruktur ICT akan terus dibangunkan bagi memastikan kelancaran aliran komunikasi elektronik dan maklumat yang lebih cekap dan perkhidmatan rangkaian yang berkualiti tinggi. Infrastruktur teknologi bagi GITN akan diperluaskan untuk meliputi lebih banyak agensi pelanggan bagi membolehkan mereka mengimbangi kelancaran aliran elektronik komunikasi dan maklumat. Pada masa yang sama dengan pelaksanaan EG*Net, agensi akan dapat menikmati perkhidmatan rangkaian melalui pemasangan talian sewaan berkelajuan tinggi dengan 2 megabit sesaat (Mbps), akses kepada Internet serta gerbang antara rangkaian. EG*Net dijangka mampu menghubungkan kira-kira 4,000 laman agensi Kerajaan dengan tahap perkhidmatan dijamin sebanyak 99.3 peratus rangkaian yang tersedia.

23.62 Rangkaian Kampus Putrajaya yang menawarkan sokongan yang meluas untuk perkhidmatan suara, data dan video telah direka bentuk dan dibangunkan untuk menyediakan rangkaian maklumat yang meluas kepada agensi Kerajaan di Putrajaya. Rangkaian ini akan diperluaskan ke seluruh Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Di samping itu, pengenalan satu seni bina rangkaian telekomunikasi jalur lebar yang diberi nama Synchronous Digital Hierarchy (SDH) akan diperkenalkan bagi mewujudkan keupayaan perkhidmatan yang lebih tinggi dan meningkatkan prestasi rangkaian.

23.63 Pelaksanaan Dasar Keselamatan ICT Kerajaan akan membolehkan agensi melindungi maklumat dan aset Kerajaan yang berasaskan elektronik untuk

memastikan kerahsiaan, keutuhan, kesahihan dan ketersediaan maklumat kepada pengguna yang dibenarkan. Sehubungan dengan ini, sebuah buku panduan mengenai pengurusan keselamatan ICT sektor awam, iaitu Malaysian Government ICT Security (MyMIS) Handbook akan dikeluarkan sebagai garis panduan menyeluruh kepada agensi mengenai langkah keselamatan ICT yang diperlukan dari segi komponen ICT berkaitan. Agensi juga dikehendaki melantik Pegawai Keselamatan ICT untuk menyelaras keselamatan ICT. Program latihan dan kesedaran untuk pegawai berkenaan akan dikendalikan bagi memastikan mereka dapat melaksanakan tanggungjawab dengan berkesan.

23.64 Sektor awam juga akan melaksanakan program network security auditing (NSA) untuk menguji ketahanan infrastruktur ICT daripada pencerobohan. Memandangkan sistem keselamatan ICT terdedah kepada pencerobohan, sektor awam juga akan menubuhkan Unit Pengurusan Tindak Balas (IRH) yang akan memberi bantuan jika berlaku sebarang insiden keselamatan ICT. Sehubungan dengan ini, mekanisme melapor insiden keselamatan dalam sektor awam dan garis panduan penyediaan pelan kesinambungan perkhidmatan atau business resumption plan akan diwujudkan. Usaha ini akan dapat menentukan pengeluaran dan perkhidmatan sektor awam yang berterusan.

Perancangan Strategik IT dan Perkongsian Sumber

23.65 Semua agensi sektor awam akan menyediakan Pelan Strategik IT (ISP) yang menyeluruh supaya agenda ICT sektor awam dan pelaksanaan EG dapat dilaksanakan secara terselaraskan dan berkesan. Penggunaan ISP akan memastikan sistem dan aplikasi ICT dapat memenuhi keperluan integrasi dan perhubungan dalam sektor awam berasaskan pengetahuan.

23.66 Usaha akan diambil untuk memastikan kerjasama strategik serta perkongsian pengalaman dan kepakaran dalam membangunkan sistem dan aplikasi ICT akan dipertingkatkan. Skop perkongsian akan diperluas untuk merangkumi kerjasama antara agensi dengan sektor swasta. Agensi akan digalakkan untuk menggunakan sistem Repositori Aplikasi Perkongsian Pintar (RAPP) bagi menyimpan dan menyebarkan maklumat mengenai sistem dan aplikasi yang telah dibangunkan untuk manfaat semua agensi sektor awam.

Mengamalkan Budaya Kerja yang Responsif

23.67 Sebagai sebahagian daripada usaha mempercepatkan pelaksanaan projek dan mempertingkatkan pemberian perkhidmatan oleh sektor awam, budaya kerja yang responsif akan terus diterapkan. Ini termasuk pengurusan hands-on, menyemak semula proses dan prosedur kerja serta meningkatkan tahap profesionalisme. Melalui perubahan ini, Kerajaan akan dapat memudah dan mempercepatkan proses melulus dan membayar serta lebih berkesan dalam menyediakan persekitaran yang kondusif

untuk sektor swasta beroperasi. Penggunaan meluas ICT akan memudahkan lagi usaha ini.

Malaysian Civil Service Link dan Penyebaran Maklumat

23.68 Langkah akan diambil bagi mempertingkatkan laman web MCSL dengan memperkenalkan ciri-ciri baru untuk menarik lebih ramai pelawat. Lebih banyak rangkaian akan diwujudkan bagi memudahkan akses kepada maklumat dan perkhidmatan agensi secara dalam talian. Pada masa yang sama, pemantauan yang rapi ke atas pembangunan laman web Kerajaan bagi memastikan ianya dapat menyediakan maklumat yang berkualiti dan berkeupayaan untuk berinteraksi akan dilaksanakan. Dalam hal ini, khidmat nasihat akan disediakan kepada agensi yang kurang keupayaan untuk membangunkan sendiri laman web mereka. Tindakan juga akan diambil untuk meningkatkan keupayaan laman web sektor awam bagi memenuhi keperluan dan jangkaan pelanggan. Latihan lanjutan, P&P dan perkongsian sumber bagi pembangunan dan perkhidmatan laman web yang berkaitan akan disediakan melalui sumber luar.

Pembaharuan Berterusan Dalam Keutuhan Pengurusan

23.69 Usaha semasa untuk meningkatkan keutuhan pengurusan akan terus dilaksanakan melalui Jawatankuasa Khas Kabinet Mengenai Keutuhan Pengurusan Kerajaan (JKKMKPK). Di samping itu, mekanisme keutuhan pengurusan akan digemblengkan secara berterusan untuk mendapat maklum balas dan membuat cadangan bagi memperkukuhkan keutuhan pengurusan. Sehubungan dengan ini, penekanan akan diberi terhadap pembangunan dan penerapan nilai positif seperti kejujuran, keutuhan, amanah dan etika kerja yang baik.

23.70 Sektor awam akan terus memastikan sistem pengurusan aduan awam berkomputer dalam mengendalikan aduan awam adalah berkesan dan responsif terhadap pengadu. Sehubungan dengan ini, sistem pengurusan aduan secara elektronik akan terus diperkukuhkan. Proses pengurusan aduan awam akan diperluas bagi merangkumi hubungan langsung dengan agensi terpilih supaya pemantauan dan penyelesaian aduan yang berkaitan dengan agensi tertentu akan dipercepatkan.

23.71 Pengurusan kewangan akan terus diberi penekanan dalam tempoh Rancangan. Langkah akan diambil untuk menggabungkan program pengurusan kewangan. Keberkesanan MBS akan terus dikaji semula manakala program penilaian di bawah MBS akan diperkukuh. Di samping itu, garis panduan mengenai penilaian output dan impak akan dikeluarkan manakala audit prestasi dilaksanakan. Sehubungan dengan ini, latihan kepada pelatih untuk program penilaian akan diadakan. Pelaksanaan Sistem Perakaunan Mikro akan dipertingkat dengan menambah jumlah Pusat Tanggungjawab daripada 860 kepada lebih daripada 2,000 pusat. Pelaksanaan SAGA dan Century Financials akan dipantau dengan lebih teliti dan dikaji semula untuk

memperbaiki penyediaan laporan kewangan agensi. Sektor awam juga akan mengkaji sebab-sebab kekurangan dalam perbelanjaan pembangunan dan mengambil langkah bagi mengatasi masalah ini.

23.72 Dalam usaha untuk meningkatkan keberkesanan sistem pemantauan Kerajaan ke atas projek dan aktiviti agensi Kerajaan, Unit Pusat Pengumpulan Maklumat (CICU) yang berhenti beroperasi pada 25 September 1999 akan beroperasi semula dan Kementerian Kewangan akan bertindak sebagai urusetia. CICU akan bertanggungjawab untuk mengumpul maklumat mengenai semua syarikat Kerajaan termasuk Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN).

23.73 Usaha untuk mengintegrasikan sistem pengurusan aset dan stor yang digunakan oleh pelbagai agensi akan diteruskan dalam tempoh Rancangan. Sehubungan dengan ini, pendekatan stor secara wilayah dan operasi akan dikaji semula berdasarkan penilaian ke atas pelaksanaannya di lima premis perintis.

Pembangunan Organisasi dan Pengurusan Sumber Manusia

23.74 Langkah menyeluruh untuk mengukuhkan struktur organisasi dalam sektor awam akan terus dilaksanakan dalam tempoh Rancangan. Pengstruktur semula organisasi juga akan dilaksanakan sebagai tindak balas kepada arah aliran dan pembangunan baru dalam sektor awam dan swasta. Ini termasuk inisiatif EG, permintaan ekonomi berasaskan pengetahuan, keperluan budaya kerja berasaskan pengetahuan dan kaedah bekerja yang fleksibel termasuk telekerja. Pembangunan ini akan memberi kesan ke atas struktur, fungsi, bilangan dan jenis kakitangan serta kecekapan yang diperlukan.

23.75 Sistem Maklumat Pengurusan Sumber Manusia (HRMIS) akan dilaksanakan sepenuhnya dalam tempoh Rancangan dan keberkesanannya diperkukuhkan melalui pendekatan pengurusan sumber manusia berasaskan kecekapan. Ini akan menjadi asas kepada keberkesanan pengurusan sumber manusia yang berkaitan dengan penempatan, penilaian prestasi, kenaikan pangkat dan latihan. Pendekatan ini juga akan diguna untuk membangunkan kumpulan pekerja berpengetahuan yang kritikal dalam sektor awam.

23.76 Sektor awam akan terus menyediakan peluang latihan dan pengajian untuk pegawai dan pelajar di luar negara, terutamanya dalam bidang yang kritikal kepada keperluan sektor awam. Program latihan yang dijalankan oleh INTAN akan memberi tumpuan kepada kursus berasaskan ICT bagi menyediakan kakitangan sektor awam dalam era ICT dan ekonomi berasaskan pengetahuan. INTAN dijangka melatih seramai 200,000 kakitangan sektor awam sepanjang tempoh Rancangan. Program latihan juga akan diperluaskan ke kampusnya di Sarawak manakala kampus Sabah akan mula beroperasi pada tahun 2001. INTAN juga akan menyediakan latihan dalam bidang seperti pengurusan kewangan, pengurusan bandar dan alam sekitar,

pengurusan kualiti serta rundingan dan kemahiran menulis. Pada masa yang sama, penekanan akan diberi kepada pembangunan nilai positif, kemahiran dan kesedaran melalui kursus asas yang berkaitan.

23.77 Aspek berkaitan disiplin dan tata kelakuan pekerja sektor awam akan dipertingkatkan melalui peraturan penguatkuasaan disiplin yang berkesan. Usaha untuk menggunakan elemen psikologi dalam pengurusan sumber manusia akan diperkukuhkan. Di samping itu, perkhidmatan kaunseling akan disediakan untuk meningkatkan prestasi dan motivasi kakitangan sektor awam.

23.78 Sektor awam akan terus berusaha untuk mewujudkan perhubungan perindustrian yang harmoni serta dapat meningkatkan produktiviti. Sesi pendidikan dan mesyuarat berjadual antara pengurusan dan kakitangan akan diguna bagi menyelesaikan masalah dan mengatasi rasa ketidakpuasan hati.

Kerjasama dengan Sektor Swasta dan Badan Bukan Kerajaan

23.79 Kerjasama sektor awam-swasta di bawah Dasar Persyarikatan Malaysia akan terus dipertingkatkan untuk memperbaiki daya saing negara. Dalam menghadapi cabaran globalisasi dan ekonomi berasaskan pengetahuan, sektor awam akan terus berunding dengan sektor swasta dan memberi sokongan padu bagi setiap aktiviti yang mereka laksanakan. Penekanan adalah kepada perkhidmatan yang cekap, pantas dan berkualiti tinggi melalui pelaksanaan program peningkatan kualiti serta aplikasi mesra-perniagaan di bawah projek EG. Program penyelidikan bersama antara sektor awam dan sektor swasta akan terus dipergiatkan untuk meningkatkan peranan sektor swasta dalam aktiviti P&P dan penggunaan teknologi secara komersil.

23.80 Analisis impak mengenai keberkesanan langkah pentadbiran bagi menyokong Persyarikatan Malaysia akan dijalankan. Di samping itu, Kerajaan akan terus mendapat maklum balas daripada sektor swasta melalui sesi dialog dan panel perundingan di semua peringkat mekanisme pentadbiran. Maklum balas ini akan diguna untuk memperkemas sistem dan prosedur kerja, menyedia dan menyebarkan maklumat Kerajaan di samping mengkaji semula akta dan peraturan tertentu untuk mempermudah lagi aktiviti sektor swasta. Di samping itu, interaksi tidak rasmi melalui penyertaan dalam sukan dan aktiviti riadah akan diguna untuk mempertingkatkan kerjasama sektor awam-swasta.

23.81 Agensi sektor awam akan terus meningkatkan kerjasama dengan NGO berkaitan yang mempunyai kepakaran dan pengalaman yang diperlukan untuk membantu melaksanakan program dan aktiviti dalam bidang tertentu. Dalam hal ini, bantuan kewangan, latihan serta penggunaan fasiliti dan kemudahan akan diberikan juga kepada organisasi berkenaan.

IV. PENUTUP

23.82 Pembaharuan pentadbiran bersepadu yang dilaksanakan dalam tempoh RMKe-7 terus memastikan kualiti dan kecemerlangan sektor awam diperkukuhkan. Bagi RMKe-8, sektor awam akan terus berusaha ke arah memperbaiki operasi dalamannya dan meningkatkan pemberian perkhidmatan dengan mengkaji semula dan memperkukuhkan program pembaharuan pentadbirannya. Penekanan akan diberi kepada output dan perkhidmatan yang responsif dan berfokuskan pelanggan. Dalam hal ini, inisiatif pengurusan kualiti akan terus menjadi asas dalam memenuhi objektif utama kecekapan dan keberkesanan manakala faedah daripada ICT akan dimanfaatkan sepenuhnya. Pendekatan dan pembaharuan inovatif dalam pengurusan sumber manusia serta pembangunan organisasi akan dilaksanakan untuk memenuhi keperluan ekonomi berasaskan pengetahuan manakala perkongsian pintar dengan sektor swasta dan NGO akan diteruskan.